

အရှင်နာဂသိန်

ပုံပြဆေးအာဟိမာန်

စတုတ္ထတွဲ

—

မြန်မာ့အာယုဗ္ဗေဒ ဆေးသိပ္ပံဆရာတော်
အရှင်နာဂသေနာဘိဝံသ (ဓမ္မာစရိယ)

ရေးသားပြုစုသည်

မာတိကာ

နိဒါန်း

[အ]

က

အကျော်	၁
အကြောတထောင် (အကြီးမျိုး)	၁၇
အကြောတထောင် ငယ်ပင် (ဘားကြောပင်)	၁၉
အဆိပ်တရာပင် (ရေချောင်းပန်း)	၂၃
အဆိပ်ပင်မျိုး (ဝစ္ဆနာဘ)	၂၃
အဆိပ်ဖြေပင်	၃၀
အဆိပ်ဖြေပင်မုန်း (ဂမုန်းကြက်သွေး)	၃၀
အဆိပ်ဖြေပင်မုန်း (တနည်း)	၃၂
အဆိပ်နိုင်ပင်	၃၄
အဇ္ဇက (ပင်စိန်းရိုင်း)	၃၄
အညာမြင်းခွာ (တောမြင်းခွာ) မြင်းခွာကြီး	၃၄
အတိတ် (ခိရုတ်ပင်)	၃၆
အနီမိုနီပင်	၄၁
အနီဆွမ်းပင်	၄၃
အနန်းဖိုပင်	၄၅
အနန်းမပင်	၄၅
အမြူတေဝါး (ဝါးစိန်)	၄၇
အမေရိကန် ငရုပ် (ငရုပ်)	၄၇
အမဲတံစိုပင်	၄၇
အမယ်အိုသခွား (စားသခွား)	၄၇
အရိုးဆက်ပင်	၄၉
အရိုးသန္တာပင် (၁)	၅၁
အရိုးသန္တာပင် (ကျောက်ခက်ပန်းပင်)	၅၃
အလိုကျူ (ကျူ)	၅၃
အလိုလေးပင် (ဆူးချိတ်ပင်)	၅၃
အဝေရာပင် (ဘောဇာပင်)	၅၅
အသုဗ္ဗ (ရေမျောသီး)	၅၅
အာကာဝတီ (စုကာသီးနွယ်) သကြားနွယ်သီး	၅၅
အသောက (သင်္ဘောတယ်)	၅၅
အာဒါလွတ်	၅၇

မာတိကာ

အာဒါလွတ် တမျိုး (ဝါးဥ)	၅၈
အာရဗီ (လော်ပန်ပင်)	၅၈
အာလူး	၅၉
အာသာဝတီ (စုကာနွယ်)	၆၁
ဣန္ဒိယားသဖန်း (သဖန်း တမျိုး)	၆၁
ဣဿရမူလီ (အကြီးမျိုး)	၆၁
ဣဿရမူလီ (အငယ်မျိုး)	၇၃
ဤစမ်ဂိုလ်	၇၆
ဥနဲပင်	၈၁
ဥပသကာ (ဗိုလပ်)	၈၃
ဥပသကာ (မြန်မာ နှင့် အိန္ဒိယ)	၈၅
ဥမွန်ဥ	၈၈
ဥမွန်ဥ (တမျိုး)	၉၁
ဥသျှစ်ပင်	၉၅
ဦးခေါင်း (ခေါင်းဝွံ လည်းဟူ)	၁၀၃
ကေရာဇ်ပင်	၁၀၅
ဩဇာသီး (မြန်မာ)	၁၀၇
ဩဇာ (သဘော)	၁၀၉
ဩဇာဒူးရင်း	၁၁၁
ဩဇာလဲ	၁၁၁
အင်္ဂောလပင်	၁၁၆
အင်းကြင်းပင် (အိန္ဒိယ)	၁၃၃
အင်းကြင်း တမျိုး (အဆိပ်နိုင် နာဂမောက်နီပင်)	၁၃၅
အင်ကြင်းပင် တမျိုး	၁၃၆
အင်ကြင်းဆင်	၁၃၈
အင်ဒိုင်းဆေးနီ	၁၃၉
အင်ပင်	၁၄၂
အင်းဂမုန်းဖို	၁၄၂
အင်းဂမုန်းအမ	၁၄၄
အိပ်မေ့ပင်စောက်	၁၄၆
အိပ်မေ့နွယ် (စော်ဘွားစား)	၁၄၇
အုပ်ခါးပင်	၁၅၃
အုတ်တုံပင်	၁၅၅
အုန်းပင်	၁၅၆
အုန်း (နဂဘာရီ)	၁၆၄

အုန်း (ဝေ
အုန်းပင်လပ
အုန်းဖွဲ့ပင်
အောက်ကွဲ
အောက်ကြ
အောက်မဲ
အောင်မဲ
အိုင်ရစ်
အိုးထိန်းပင်
အိုးထိန်း တ
အိုးဗုတ်ပင်
အန်ဒမန်

ကဆစ်သခွ
ကညုတ်ပန်း
ကတိုးနွယ်
ကနစို (ခ
ကနွဲပင်
ကယောပင်
ကလဝါ
ကလက်
ကိုလန်ပင်
ကသည်းပင်
ကာကတုလ
ကာကော
ကာဆနီ
ကုလာဖာ
ကိုကိုးပင်
ကုတ်ကင်း
ကောက်ရင်

မာတိကာ

၅၈	အုန်း (တောင်သာကူအုန်း)	၁၆၅
၅၈	အုန်းပင်လယ်	၁၆၇
၅၉	အုန်းဖွဲ့ပင် (အုန်းပွေး)	၁၆၇
၆၁	အောက်ကျွဲပင် (ပိုးကောင်စာ)	၁၆၇
၆၁	အောက်ကြွေ (အောက်ကျူ၊ ရေပတောက်)	၁၆၇
၆၁	အောက်မဲဖြူ	၁၆၉
၇၃	အောင်မဲညို	၁၇၃
၇၆	အိုင်ရစ် (သက်တန့်ရောင်ပန်း)	၁၇၄
၈၁	အိုးထိန်းပင်	၁၇၅
၈၃	အိုးထိန်း တမျိုး (သဘောပွဲလျက်)	၁၇၇
၈၅	အိုးဗုတ်ပင် (ဆေးအိုးဗုတ်)	၁၇၇
၈၈	အုန်းဒမန် (ပိတောက်)	၁၇၇

ပဌမတွဲမှ ကြွင်းကျန်သော ဆေးပင်များ

[က]

၁၀၃	ကဆစ်သခွား (ငပြုတ်သခွား)	၁၈၁
၁၀၅	ကညွတ်ပန်း (သဘော မညှိုးပန်း)	၁၈၁
၁၀၇	ကတိုးနွယ် (နွယ်ကတိုး)	၁၈၁
၁၀၉	ကနစို (ဘုံစာသီး)	၁၈၁
၁၁၁	ကနွဲ့ပင် (သဖန်းနွယ်)	၁၈၁
၁၁၆	ကယောပင်	၁၈၂
၁၃၃	ကလဝါ (ကလွာပင်)	၁၈၄
၁၃၅	ကလက် (တောင်ဘောင်း)	၁၈၄
၁၃၈	ကိုလန်ပင် (ကာကျူပွတ်)	၁၈၄
၁၄၂	ကသည်းပင်	၁၈၄
၁၄၂	ကာကတုဏ္ဍီ (ရွှေတကုန်းပင်)	၁၈၆
၁၄၄	ကာကောလီပင်	၁၈၆
၁၄၆	ကာဆနီ (ချိုကိုချို)	၁၈၆
၁၄၇	ကုလာဖာသိမ်	၁၈၆
၁၅၃	ကိုကိုးပင် (ကခေးအိုပင်)	၁၈၉
၁၅၅	ကုတ်ကင်းပင် (ကော်ကင်း)	၁၉၁
၁၅၆	ကောက်ရင်ပန်း (ကဒူ)	၁၉၅

မာတိကာ

ကတ္တိပါးပန်းဝါ (ပြင်သစ် ထပ်တရာ)	၁၉၅
ကန့်ချုပ်နီပင်	၁၉၅
ကျီးခြေပင်	၁၉၇
ကျောက်ခွံပင်	၁၉၈
ကျောက်ခွံပင်ငယ်	၂၀၁
ကျောက်ခွံပင် တမျိုး	၂၀၁
ကျဗဟုံး (ဗဟုံးပင်)	၂၀၂
ကြာဖက်သိမ်	၂၀၂
ကြက်တူးရွေးပန်း (သစ်ခွံပန်း)	၂၀၂
ကြောင်မြီးကူပင် (ကြောင်မြီးတူ)	၂၀၂
ကွီနိုင်ဆေးပင်	၂၀၄
ကျွဲပြည်စင် (ကင်ပလင်းပင်)	၂၀၇
ကျွန်းဖိုးပင် (ကျွန်းနုလင်)	၂၀၇
ကျွက်နုဖောင်းပင်	၂၀၇

[ခ]

ခရသင်းပွင့်ဖြူ	၂၀၈
ခရေ (ရိုင်း)	၂၁၂
ခိရကာကောလီ	၂၁၃
ချယား (ခရေပင်)	၂၁၈
ချဉ်ဗျစ် (ချဉ်ပြစ်ပင်)	၂၁၈
ချိန်ရွေးငယ် (ချင်ရွေးပင်)	၂၁၈
ချိန်ရွေးငယ် နီ - ဖြူ (ရွေးပင်)	၂၁၈
ခွေးခေါင်းတဇွန် (ယင်းပြား အဖို)	၂၁၈
ခွေးလပြတ်ပင် (တဇွန်ပင်)	၂၁၉

[ဂ]

ဂမုန်းကျေးမြီး	၂၁၉
ဂမုန်းကြက်သွန်	၂၁၉
ဂမုန်းကျင်းဖြူ	၂၂၀
ဂမုန်း ဆေးတလုံး	၂၂၀
ဂမုန်းဆင်စွယ်	၂၂၀
ဂမုန်းကတိုး အသေး	၂၂၁
ဂမုန်းနီ	၂၂၁

မာတိကာ

၁၉၅	ဂမုန်းတိမ်ပြာ (နန်းပြာ)	၂၂၂
၁၉၅	ဂေါ်ရခါးနံနံ	၂၂၂
၁၉၇	ဂျင်စိန်း (ကောလိသိန်)	၂၂၃
၁၉၈	ဂျပ်တယ်ပင် (အဆိပ်ပင်)	၂၂၃
၂၀၁	ဂျုတ်ပင် (ကြုတ်ပင်)	၂၂၅
၂၀၁	ဂျူနီယာ (ဟပုသာ)	၂၂၇
၂၀၂	ဂုဏ်ဗောဓိ	၂၂၇

[င]

၂၀၂	ငပြေရှင် - ငစိုင်ရှင် (သရက်ပမ္မန် ဖိုမ)	၂၂၇
၂၀၄	ငဖိုးဆေးပင်	၂၂၉
၂၀၇	ငစပ် (ဖွားဘက်)	၂၃၁
၂၀၇	ငန်းဆေးပင်	၂၃၅
၂၀၇	ငါးကျည်းပေါက် (မကျည်းဘောက်)	၂၃၅
	ငှက်ခြောက်ပင် (ယူဇာလစ်)	၂၃၅
	ငှက်စွေစာ (ငှက်ရွှေစာ)	၂၃၇
၂၀၉	ငြုတ်ကောင်းပင်	၂၃၇
၂၁၂	ငြုတ်ခါးပင် (ဆေးခါးကြီး - မြန်မာ)	၂၃၇
၂၁၃	ငြုတ်တံငါ	၂၃၇

[ဝ]

၂၁၈	စကားစိမ်းမျိုး (ကတတ်ငန်း)	၂၄၀
၂၁၈	စတုပတ္တ ကလျာဏီ (မန်းလေးခွ)	၂၄၀
၂၁၈	စန္ဒပင် (ဖိုးလမင်း)	၂၄၂
၂၁၉	စစ်ကြီးပင်	၂၄၂
	စစ်တုံ	၂၄၃
	စစ်ပင် (ဆစ်ဖြူပင်)	၂၄၅
၂၁၉	စွန်ပလွန်ပင်	၂၄၅
၂၁၉	စွယ်တော်ပင် (မဟာလှေကား - အဖြူ)	၂၄၅

[ဆ]

၂၂၀	ဆီဖြစ်ရွက် ခေါ် အကြောဆိပ်	၂၄၉
၂၂၀	ဆီရာ (လ်) (မြွှာပင်)	၂၄၉
၂၂၁	ဆီလက်ဝါး (ရှမ်းဆီး)	၂၅၁

မာတိကာ

ဆည်းလည်းပန်း (ခေါင်ရမ်းပန်း)	၂၅၁
ဆူများပင် (ဓမ္မသာ)	၂၅၁
ဆူးရစ်ပင် (ဆူးပုတ်ကြီးပင်)	၂၅၁
ဆေးခါးကြီးပင် (သဘောဆေးခါး)	၂၅၁
ဆေးနက်ကြီးပင်	၂၅၁
ဆေးပုဇွန်တုပ်ပင်	၂၅၃
ဆေးမင်းကင်းခြေ	၂၅၅
ဆေးရွှေ (နန္ဒင်းရွှေ)	၂၅၆
ဆေးသံပူရာ (သမင်စာဖြူ)	၂၅၆
ဆယ်ထပ်ချင်း	၂၅၆
ဆင်မြေသဲပင်	၂၆၀
ဆိတ်ချေးပင် အမ	၂၆၃
ဆိတ်ချိုပင်	၂၆၃
ဆပ်ပြာပင် ခေင် ငစိုင်ရိုင်း	၂၆၆

[၁]

ဇီဝဂါပန်းပင် (သုံးဆင့်ပန်း)	၂၆၈
ဇော်ကလေးနီ အသေး (စိန်ပန်းပင်)	၂၆၈
ဇော်ဂျီခါးပုံစ (သူယောင်ဂမုန်း)	၂၆၈
ဇောင်ချမ်းပင်	၂၆၈

[၂]

ညောင်ချဉ်ပင်	၂၆၈
--------------	-----

ဒုတိယတွဲမှ ကြွင်းကျန်သော ဆေးပင်များ

[၁]

တပြက်နွယ် (တောသပြက်)	၂၇၃
တရော်ပင်	၂၇၆
တရုပ်နံနံပင်	၂၈၀
တောစမ္မာယ်ကြီး	၂၈၄
တောမွန်ကင်း (သစ်ကြပိုး)	၂၈၄
တောင်ကန်ဇွန်းငယ်	၂၈၄

တောင်မရိုး (တံငါချွတ်)
တိုင်းပင်

ထောလပတ်ပင်

ဒညင်းပင် (င
ဒန္တသုခပင်
ဒွန်ပင် (ထွန်)

နကျယ်ပင် (င
နဘူးကြီးပင်
နမဏိသန်လျက်
နရပသီ
နန္ဒင်းပြာ (ဂ
နန္ဒင်းစရွှ (သ
နိပဆေးပင် (င
နိပဆေးလေး
နန်းလုံးကြိုင်ပင်
နွာဂမုန်း (နေ
နွားစာတုပ်ပင်
နွားမြက်ရင်းကြ
နွားမြီးကပ်ပင်
နွယ်ဖြူပင်

ပရုပ်ပင်
ပုတီးနက်ပင်
ပုတီးဖြူပင်
ပဲနံ့ သာပင်
ပင်လယ်ကျော

မာတိကာ

၂၅၁	တောင်မရိုး (သင်ပုန်းပင်)	၂၈၈
၂၅၁	တံငါငှက် (ငှက်ခါး)	၂၈၈
၂၅၁	တိုင်းပင်	၂၈၈
၂၅၁		
၂၅၁	[၈]	
၂၅၃	ထောလပတ်ပင်	၂၉၁
၂၅၅		
၂၅၆	[၉]	
၂၅၆	ဒညင်းပင် (တိန်ညင်း)	၂၉၁
၂၅၆	ဒန္တသုခပင်	၂၉၁
၂၆၀	ဒွန်ပင် (ထွန်ပင်)	၂၉၁
၂၆၃		
၂၆၃	[၁၀]	
၂၆၆	နကျယ်ပင် (နဂျယ်)	၂၉၃
	နဘူးကြီးပင်	၂၉၃
၂၆၈	နမဏိသန်လျက်လေး (သံလျက်သိမ် လည်းဟူ)	၂၉၇
၂၆၈	နရပသီ	၂၉၆
၂၆၈	နနွင်းပြာ (ဂမုန်းတိမ်ပြာ)	၂၉၆
၂၆၈	နနွင်းစရွှာ (သစ်နနွင်း)	၂၉၆
၂၆၈	နိပဆေးပင် (တောရဲယို)	၂၉၆
	နိပဆေးလေး (နိပသိမ်)	၂၉၆
	နန်းလုံးကြိုင်ပင်	၂၉၆
၂၆၈	နွာဂမုန်း (နေမင်း ဂမုန်း)	၃၀၅
	နွားစာငုတ်ပင်	၃၀၇
	နွားမြက်ရင်းကြီး	၃၀၆
	နွားမြီးကပ်ပင် (ကပ်စေးနဲ့)	၃၀၆
	နွယ်ဖြူပင်	၃၀
	[၁၁]	
၂၇၃	ပရုပ်ပင်	၃၁၁
၂၇၆	ပုတီးနက်ပင်	၃၁၃
၂၈၀	ပုတီးဖြူပင်	၃၁၃
၂၈၄	ပဲနံ့သာပင်	၃၁၇
၂၈၄	ပင်လယ်ကျောက်ပန်း (ကျွဲယမ်းငယ်)	၃၁၇

ပင်လယ်ထင်းရှူး (ပင်လယ်ကမ္ဘာ)	၃၁၇
ပင်ကုထိပ်ပိတ်	၃၁၇
ပေါင်ပဲပင် (သကြားရေစဉ်)	၃၂၂
ပိတ်ချင်းသီးပင်	၃၂၂
ပိတ်စွယ်ပင် (ရှင်မွေးလွန်း)	၃၂၅
ပိတ္တကျည်းပင် (ပန်းလဲပွင့်)	၃၂၅
ပိဘုတ်ပင် (ခွေးအိပင်)	၃၂၅
ပန်းပဒေသာ (ဖက်ခါးပင်)	၃၂၅
ပန်းနုပင်	၃၂၅
ပန်းလိမ်မြစ်ပင်	၃၂၅
ပိုးသေမြက်	၃၂၇
ပျိုလေးဆတ်ဆတ်တုန် (သမကပန်း)	၃၂၇
ပြိဿပဉ္စိ (ကျေးဦးမ)	၃၂၇
ပွဲတောင်ဟင်းခါး	၃၂၇

[ဖ]

ဖက်သန်းပင်	၃၂၈
------------	-----

[ဗ]

ဗလရှင်ပင်	၃၂၉
ဗိသွာပင် (နှမ်းကြပ်)	၃၂၉
ဗောက်လောက်ညို	၃၃၁
ဗောင်ဗောင်သီး (ကုလားမျက်စိ ပင်စောက်)	၃၃၁
ဗုလုံခါး (မြူးဒါး)	၃၃၁
ဗျိုင်းခြေထောက် (ဂျိုကြီး)	၃၃၁
ဗျည့်ဇင်ပင် (ပြေချဉ်)	၃၃၁
ဗျစ်ဂျုံ (ဗာလီပင်)	၃၃၄
ဗြင်းပင် (ပန်းနီ)	၃၃၄

[ဘ]

ဘင်္ဂပင် (ဘင်္ဂကြီး)	၃၃၄
ဘုတ်ပင် (တည်ကြီး)	၃၃၅
ဘောက်ခွေးပင် (ဘီးပင်)	၃၃၅
ဘွဲ့ချဉ်ပင်	၃၃၅

မာတိကာ

[ဗ]

၃၁၇	မဂျစ်စု (မချစ်ဥ)	၃၃၀
၃၁၇	မဒမပင်	၃၃၀
၃၂၂	မဟာဂါက္ခရေကျ	၃၃၉
၃၂၂	မဟာဂါဇရစ်	၃၄၁
၃၂၅	မဟာမေဒါပင်	၃၄၃
၃၂၅	မိကျောင်းကွမ်းဖတ် (ပင်လယ်နှမ်း)	၃၄၃
၃၂၅	မိကျောင်းနှယ်	၃၄၆
၃၂၅	မူစလီ (တောထန်း အဖြူ)	၃၄၆
၃၂၅	မေဒါ	၃၄၆
၃၂၅	မင်သော်ပင်	၃၅၁
၃၂၇	မင်းဘော (လက်မဲ)	၃၅၂
၃၂၇	မိုက်ဆက်ဖု	၃၅၂
၃၂၇	မိုင်ကုတ်ကျင်း	၃၅၃
၃၂၇	မိုင်းကုတ်ကျင်းမျိုး	၃၅၃
	မျောက်ငို (သစ်ကဇော်)	၃၅၅
	မျောက်ခိုး (ဂုံညင်း)	၃၅၅
၃၂၈	မျောက်ပေါင်ပဲ (ဆီးသီး)	၃၅၅
	မျက်နှာပန်းပင်	၃၅၅
	မြေပုပ်ကြီး ခရမ်း	၃၅၇
၃၂၉	မြင်းစုနီပင်	၃၅၇
၃၂၉	မြင့်သေမြက်ပင် (မြင့်သေပင်)	၃၆၀
၃၃၁	မေက္ခိတော (ယုဇနပန်းပင်)	၃၆၁
၃၃၁	မြေနိုင်ပင် (နဂါးစက်ပင်)	၃၆၁

တတိယတွဲမှ ကြွင်းကျန်သော ဆေးပင်များ

[ဃ]

	ယင်းရဲပင်	၃၆၅
၃၃၄	ရာတန်စေ့ပင်	၃၆၇
၃၃၅	ရိသာဘကပင်	၃၆၇
၃၃၅	ရေကျည်းပင် (ကျည်းနီ)	၃၆၇
၃၃၅		

မာတိကာ

ရေခအောင်းပင် (ကြက်ကတူတ်)
 ရေငန့်ပုတ်ပင်
 ရေမယ်ဇယ် (ကဇော်ပင်)
 ရွေးတဆစ်ပင်
 ရှားစောင်းလက်ဝါး (ကုလားဇော)
 ရှင်ဗာကူ (လဲးလူဖို)
 ရှင်ကစွည်း (လဲးလူမ)
 ရှင်မတက် (ကညွတ်)
 ရွှေပန်းနွယ် (ရွှေဝါပန်း)
 ရွှေဝါရောင် (ဆပ်သွားဖူး)

၃၆၇
 ၃၇၀
 ၃၇၀
 ၃၇၁
 ၃၇၂
 ၃၇၂
 ၃၇၂
 ၃၇၂
 ၃၇၂
 ၃၇၂

သာလပဉ္စိ
 သိလာစန္ဒန
 သုဓာမြစ်ဥ
 သက်ရင်းက
 သင်းခွေပန်း
 သဘောဆေ
 သစ်တက်လ
 သစ်ပုလွေပ
 သစ်ပုပ်ပင်
 သစပြောက်
 သစ်မယ်ဇယ်
 သန်လျက်ကြ

[န]

လဲးလူဖို (ရှင်ဗာကူ)
 လဲးလူမ (ရှင်ကစွည်း)
 လမ်းတမာ (သဘောတည့်)
 လင်တပါးပျဉ်း (တောမုလာ)
 လျှော်နီပင်
 လျှော်ဖြူခေင် (ဆေးကလမပင်)
 လျှော်ပင် (ပိုက်ဆံပင်)

၃၇၃
 ၃၇၃
 ၃၇၃
 ၃၇၃
 ၃၇၃
 ၃၇၅
 ၃၇၈

ဟင်းကွတ်ပင်
 ပုံပြဆေးအာ
 အကွရာစဉ်ဒ

[ဝ]

ဝါဆိုနွယ် (သွေးတက်ပင်)
 ဝက်မြီးကပ် (ဂျပ်ပင်)
 ဝက်မြီးကပ် : တနည်း (ကပ်စေးနဲ့)
 ဝံအူ (ဓမ္မနွယ်)

၃၇၈
 ၃၇၈
 ၃၇၈
 ၃၇၉

[သ]

သိကြီးလက်ဆက်
 သပုတ်ပင်ကြီး
 သဗြုသပြေ (သဗုသပြေ ခေင် ဘူးပြဲ)
 သဘောက် (သစ်နုနွင်း)
 သမကမေ့စုတ် (သမကနွယ်)
 သမင်စာဖြူပင် (သမင်စဖို)
 သလဲပင် (တလည်းပင်)

၃၇၉
 ၃၇၉
 ၃၇၉
 ၃၈၃
 ၃၈၃
 ၃၈၃
 ၃၈၅

မာတိကာ

၃၆၇	သာလပဉ္စိ (ကျေးမြီးဖို)	၃၈၅
၃၇၀	သိလာစန္ဒန (သိတာစန္ဒန)	၃၈၅
၃၇၀	သုခာမြစ်ဥ (ဆလ-မ်-မစ္စရီ)	၃၈၆
၃၇၁	သက်ရင်းကတိုး (ညောင်ခံပင်)	၃၉၁
၃၇၂	သင်းခွေပန်း (ကန်ဇမ်ပန်း)	၃၉၁
၃၇၂	သင်္ဘောဆေးခါးကြီး (ရှမ်းဆေးခါး)	၃၉၁
၃၇၂	သစ်တက်လင်းနေ (သစ်ခွပန်း)	၃၉၁
၃၇၂	သစ်ပုလွေပင်	၃၉၁
၃၇၂	သစ်ပုပ်ပင် (သစ်ညို)	၃၉၁
၃၇၂	သစပြောက်ပင်	၃၉၅
	သစ်မယ်ဇယ်ပင် (သစ်မည်ဆီ)	၃၉၅
	သန်လျက်ကြီး (နမဏီ သံလျက်ကြီး)	၃၉၆

[ဟ]

၃၇၃	ဟင်းကွတ်ပင် (ဟင်းငုတ်လည်းဟူ)	၃၉၆
၃၇၃	ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပ-ဒု-တ-စ) ၄-တွဲတို့၌ ပါဝင်သော	
၃၇၃	ဆေးပင်များကိုဂိုဏ်းဖွဲ့၍ ဆေးအသုံးနှင့် တကွ ဖော်ပြခြင်း	၄၀၃
၃၇၅	အကုသုစဉ်အညွှန်း	၄၁၇

၃၇၈
၃၇၈
၃၇၈
၃၇၉

၃၇၉
၃၇၉
၃၇၉
၃၈၃
၃၈၃
၃၈၃
၃၈၅

အရှင်နာဂသိန်

ပုံပြဆေးအဘိဓာန်

ဓမ္မစူဠ

နမော သတ္တဇနာ တိကိစ္ဆကဿ မဟာကာရဏိကဿ

[အ]

အကျော်

မၤဉ်း အဝဉ် (အဝဉ်)

မိန့် အာ (အာ)

သက္ကတ အဗ္ဗ (အဗ္ဗ)

အင်္ဂလိပ် Calambac Aloewead

အင်္ဂလိပ် Aquilaria Agallocha

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အကျော်သည် အပင်ကြီးမျိုး ဖြစ်၏။ ပေ ၇၀ မှ ၁၀၀ ထိမြင့်၏။
သီတိုဋ်ကျွန်း၊ မလဝါဒီ၊ မလေးကျွန်းစု၊ အာသံ၊ မဏိပူရ၊ တရုတ်ပြည်၊ ချစ်တကောင်း နှင့်
မြန်မာနိုင်ငံ မြိတ်ခရိုင်တို့၌ ပေါက်၏။ ၎င်းအပင်သည် အမြဲ စိမ်းလန်း စိုပြေနေသော အပင်မျိုး
ဖြစ်၏။ ပင်စည် နှင့် အကိုင်းအခက်တို့မှာ ဖြောင့်မတ်ခြင်း မရှိ၊ အပင်၏ အခေါက်မှာ လှိုင်းထ
သကဲ့သို့ မညီမညွတ် ကြမ်းတမ်းနေ၏။ သစ်သားရောင်မှာ ဖြူရောင်သန်းလျက် ဝါဖန်ဖန်

အကျော်
AQUILARIA AGALLOCHA
အဂ္ဂု

ကဆင်း ရှိ၏။ အရွက်
ရှိ၏။

အရွက်ထွက်
၏။ အရွက် အနုအ
ဆင်ဆင်တူ၏။ သို့
ရောင် ဖြူ၏။ တန်း
မှာ ၁ လက်မခွဲမှ ၂

အကျော်သု
ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

ယင်းအကျော်
ရင်းအကျော်ပင်သည်
ပြင်ပ အကာများသ
ကျန်ရှိတော့၏။ ထိုအ
(နတ်သတ်) အကျော်
အကျော် ဟူ၍ ခေ

ရှေး မိရိုးဖလ
မွေးကြသူတို့မှာ ရှင်
သော အပင်များကို
ပြီး ယင်းတွင်း၌ ရက်
အပြင်အပ အကာများ
သည်ပင်လျှင် 'အကျော်
တည်း။ လူကိုယ်တိုင်
လူလွှဲ (လူသတ်) အ

ဆိုခဲ့သော အ
လိုက်၍ ၂-ထွာဆိုပုံ၊
အစွယ်များလည်း ရှိ

အဆင်း ရှိ၏။ အရွက်မှာ အလျား ၂-လက်မ မှ ၃ လက်မခွဲထိ ရှည်၏။ အနံ့တလက်မခွဲ သာသာ ရှိ၏။

အရွက်ထွက်ပုံမှာ မျက်နှာချင်း ဆိုင်၍ စုံထွက်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ တရွက်တပြန် ခပ်ကျဲကျဲ ထွက် ၏။ အရွက် အနေအထားကား မုယားကြီးရွက်နှင့် တူ၏။ တပင်လုံးကို ခြုံ၍ကြည့်မှု ခရေပင်နှင့် ဆင်ဆင်တူ၏။ သို့သော် အရွက်မှာ ခရေရွက်ထက် ရှည်၍ အနံ့မှာ ခရေရွက်ထက် ငယ်၏။ အပွင့် ဖောင်း ဖြူ၏။ တန်ခူးလတွင် ပွင့်၏။ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်လများ၌ အသီး မှည့်၏။ အသီး၏ ပမာဏ မှာ ၁ လက်မခွဲမှ ၂ လက်မ သာသာထိ ရှည်၏။

အကျော် ၂-မျိုးကို ရှေးဦးစွာ ခွဲပြခြင်း

အကျော်သည် (၁)နတ်လွဲ (နတ်သတ်) အကျော်, (၂) လူလွဲ (လူသတ်) အကျော် ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင်-

(၁) နတ်လွဲ (နတ်သတ်) အကျော်

ယင်းအကျော်သည် အနှစ်သက်သက် ဖြစ်၍ အကျော်ပင်မှ အကျော်နှစ် ဖြစ်လာပုံမှာ- ၎င်းအကျော်ပင်သည် အလိုအလျောက် လဲကျတတ်၏။ လဲကျပြီးနောက် အချိန်ကျသောအခါ ပြင်ပ အကာများသည် အလိုလို ကျသွားပြီးလျှင် အတွင်းမှ မည်းနက်သော အနှစ်အမာခံ သာ ကျန်ရှိတော့၏။ ထိုအနှစ်သည် မွေးကြိုင်သော အနံ့ ရှိ၏။ အရသာ ခါး၏။ ၎င်းသည်ပင် နတ်လွဲ (နတ်သတ်) အကျော် ဖြစ်လာလေသည်။ လူမလွဲရဘဲ အလိုလိုလွဲကျသဖြင့် နတ်လွဲ (နတ်သတ်) အကျော် ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြဟန် ရှိပေသည်။

(၂) လူလွဲ (လူသတ်) အကျော်

ရှေး မိရိုးဖလာ သဘာဝအရ မျိုးရိုးဆင်းသက်ကာ အကျော် ရှာဖွေခြင်းဖြင့် အသက် မွေးကြသူတို့မှာ ၎င်းတို့၏ ပင်ကိုယ် အသိဉာဏ်ဖြင့် စမ်းသပ်၍ အကျော်ပင်၌ အနှစ် ရှိမည် ထင်ရ သော အပင်များကို ရှာဖွေ ခုတ်လွဲ၍၎င်း၊ အတွင်းရှိ အကျော်နှစ်များကို မြေစိုစိုတွင် တွင်းတူး ပြီး ယင်းတွင်း၌ ရက်အတန်ကြာ မြှုပ်၍၎င်း အကာ စင်အောင် ထားကြလေသည်။ ၎င်းနောက် အပြင်အပ အကာများ စင်၍ ကျန်ရှိနေသော အကျော်နှစ်များကို စုဆောင်း ယူငင်ကြ၏။ ၎င်း သည်ပင်လျှင် 'အကျော်' အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလေ၏။ ဤကား-လူလွဲ (လူသတ်) အကျော်ပင် တည်း။ လူကိုယ်တိုင် အားစိုက်၍ လွဲရသတ်ရသဖြင့် ရရှိသော အကျော် ဖြစ်သောကြောင့် လူလွဲ (လူသတ်) အကျော် ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည် ဟူ၍ ယူဆရပေသည်။

ဆိုခဲ့သော အကျော်တို့၏ အကြီးအငယ်မှာ- အပင်၏ အကြီး အငယ် အနေအထားသို့ လိုက်၍ ၂-ထွာဆို၍ ၃-ထွာဆို၍ အရွယ်မှ လက်မောင်းလက်ချုံးမျှ အသိ ရှိနိုင်သည်။ အပိုင်း အစငယ်များလည်း ရှိ၏။

အာယုဗေဒကျမ်းလာ အကျော် ၅ - မျိုး

အာယုဗေဒကျမ်းအရ ဖော်ပြရသော်-

- ၁ - ကဏ္ဍာဂရ အကျော်
- ၂ - ကဋ္ဌာဂရ အကျော်
- ၃ - ဒါဟာဂရ အကျော်
- ၄ - သဒ္ဓဂရ အကျော်
- ၅ - မင်္ဂလာဂရ အကျော်-

ဟူ၍ ၅ - မျိုးရှိ၏။ အာယုဗေဒ ကျမ်းအရ အကျော် ၅ - မျိုးရှိသည် ဟု သင်္ချာကို ဆိုသော်လည်း သင်္ချေယျ ခြိမ်မှာမူ- အကျော်ပင် တမျိုးတည်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤကား အာယုဗေဒကျမ်းလာ အတိုင်း ၅ - မျိုးကို တုတ်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အသုံးချပုံ လက်တွေ့ အမျိုးအစား ခွဲထားပုံတို့ကို နောက်၌ သီးသန့် ဖော်ပြပါမည်။

(၁) ကဏ္ဍာဂရ အကျော်နက်

ကဏ္ဍာဂရ အကျော်နက်သည် အကောင်းဆုံး (အကောင်းစား) အကျော် ဖြစ်၏။ ထပ် ရှားစေအံ့ -

အကျော်နက်၏ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ အကျော်နက်ကို ရောဂါအလိုက် အသုံးပြု နည်း နှင့် အကောင်းစား အကျော်နက်၏ လက္ခဏာများကို သာ သိသင့် သိထိုက်သည့် အလျောက် ဖော်ပြပါအံ့ -

အကောင်းစား အကျော်နက်၏ လက္ခဏာများ

အကျော်နက်သည် ဂုဏ်သတ္တိအလျောက် (၁) ပထမတန်းစား၊ (၂) ဒုတိယတန်းစား၊ (၃) တတိယတန်းစား ဟူ၍ သုံးမျိုး ခွဲခြားလျက် ရှိ၏။

အရည်အချင်း အဆင့်အတန်း

အကျော်နက်ကို ကြည့်လိုက်လျှင်-

- ၁ - ဆီဆမ်းထားသကဲ့သို့ စိုပြေလျက် နက်ခြင်း
- ၂ - ကိုင်ကြည့်လျှင် လက်လေးလက်ဆ ရှိခြင်း (အချိန်စီးခြင်း)
- ၃ - အဆီအစေး ဩဇာရှိခြင်း
- ၄ - ဝါးကြည့်လျှင် အရသာ ခါးခြင်း [ခါးရာတွင် ခံတွင်း ပျက်လောက် အောင် ခါးခြင်းမျိုးမဟုတ် - သင်းပျံ့ပျံ့ နှင့် ခံတွင်း ရှင်းစေသော လူဋ္ဌာရုံ အခါမျိုး ဖြစ်၏။]

၅ - အမွှေးနံ့ သင်းပျံ့ခြင်း

၆ - မီးရှို့လျှင် ထင်းရှူးသား မီးလောင်သကဲ့သို့ မီးတိုင် လောင်ကာ အခိုးမှ အမွှေးနံ့များ ထွက်ပေါ်လာခြင်း

၇ - အကျော်ကို သွားဖြင့် ကြိတ်ဝါး ကြည့်လျှင် ကြက်ပေါင်စေးကို ဝါးရ သကဲ့သို့ နူးညံ့ ပျော့ပျောင်းလျက် ကြပ်ကြပ် မြည်သံ ထွက်ခြင်း

၈ - ရေတွင်ချသောအခါ စုံးစုံး နစ်မြုပ်ခြင်း-

ဤလက္ခဏာတို့ကား အကျော်နက်၏ အကောင်းစား လက္ခဏာများ ဖြစ်သည်။

အဆင့်အတန်း ခွဲခြားပုံ

ဖော်ပြပါ လက္ခဏာ ၈ - ရပ်တွင် ၈ - ခွဲခြောက် လက္ခဏာ ရေးတွင် စုံးစုံးနစ်မြုပ်လျှင် ပထမတန်းစား အကျော်နက် ဖြစ်၏။ ထက်ဝက်နစ်မြုပ်လျှင် ဒုတိယတန်းစား အကျော်နက် ဖြစ်၏။ အနည်းငယ်မျှ နစ်မြုပ်လျှင် တတိယတန်းစား အကျော်နက် ဖြစ်၏။ ဤသို့ အာယုဗေဒ ဆေးကျမ်းကြီးများတွင် မိန့်ဆိုထားလေသည်။

ထို့ပြင် လက္ခဏာ အမှတ် ၃ - အဆီအစေး ဩဇာရှိခြင်း ဆိုရာ၌- ပင်ကိုယ် ပကတိ အကျော်နက်ကို ကြည့်လိုက်လျှင် အဆီများ စိုလျက် (စုလျက်) ရှိသည်ကို ဆိုလိုသည်။ အချို့ ဗယဆေး ကုန်သည်များသည် အကျော်နက်ကို မီးကျိုးဖြင့် ကပ်ကြည့်၍ အကျော်တုံး ပြင်ပသို့ အဆီများထွက်လာကာ အစေးနက်များ ကပ်နေအောင် သရုပ်ဆောင်၍ ရောင်းချ တတ်ကြသည်။ ဤချက်ကို လေးလေးနက်နက် သတိ ပြုသင့်ပေသည်။

အာယုဗေဒ ဆေးကျမ်း အလိုအားဖြင့် အကျော်နက်သည် အေး၏။ အပူကို ငြိမ်းစေ၏။ ချောင်းဆိုးရောဂါ၊ နူနာတို့ကို နိုင်နင်း၏။

သုဿုတ ဆရာကြီး၏ အလိုအားဖြင့် အကျော်နက်သည် အရောင် အဆင်းကို ကြည်လင် တင့်တယ်စေ၏။ သလိပ်ကို နိုင်၏။ နူနာ၊ ယားနာတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။ အဖျားကြောင့် ဖြစ်သော အလွန် ရေငတ်သော ရောဂါ၌ အကျော်ကို ပြုတ်၍ ၎င်းရေကို တိုက်ခဲပေးလျှင် ရေငတ်ခြင်း ပျောက် ကင်းနိုင်၏။ ထို့ပြင် ဝက်ရှူးနာ၊ အရှူးနာ စသော ရောဂါများကိုလည်း နိုင်နင်း၏။

ရာဇနိသဏ္ဍု ဆရာကြီး အလိုအားဖြင့် အကျော်နက်သည် ခါးသော အရသာ ရှိ၏။ အနည်းငယ် ပူ၏။ ၎င်းကို လိမ်းသုတ်မှု အေး၏။ သွေး၍သောက်မှု သည်းခြေကို နိုင်၏။ ဒေါသ သုံးပါးကို ပယ်ရှားနိုင်၏။

ဘာဝပွကာသ ဆရာကြီး အလိုအားဖြင့် အကျော်နက်သည် ပူ၏။ စပ်ဖျဉ်းဖျဉ်းရှိ၏။ ခါး ၏။ သက်၏။ အရေဖျားကို အကျိုးပြု၏။ သည်းခြေကို ဖြစ်စေ၏။ ကြေကျက်လွယ်၏။ နား၌ ဖြစ် သော ရောဂါ၊ မျက်စိရောဂါ၊ သလိပ်နာ၊ အအေးနှင့် ယှဉ်သော လေနာတို့ကို နိုင်၏။ ထို့ပြင် ဓာတ်များကို ပြုပြင်တတ်၏။ ဝမ်းစေ၏။ အစာမကြေ လေပြည့်ရောဂါ၊ အရေပြားရောဂါ၊ ကြက် ညှာချောင်းဆိုး နှင့် မျက်စိ နာကျင် ကိုက်ခဲခြင်းတို့ကို ပျောက်ကင်း စေနိုင်၏။

ယူနာနီ ဆရာတို့အလိုအားဖြင့် အကျော်နက်သည် အနည်းငယ် ပူ၏၊ ခြောက်သွေ့၏၊ ခါး၏၊ မွေးသောအနံ့ ရှိ၏၊ ဝမ်းဗိုက်၏၊ အစာမကြေ လေပြည့်ရောဂါတို့ကို ကင်းဝေးစေ၏၊ ဝမ်းမီးကို တောက်စေ၏၊ ဆီး ရွှင်စေ၏၊ ကာမကို အားပေး၏၊ နာတာရှည် အတိသာရ သွေးဝမ်းရောဂါ အတွက် များစွာ အကျိုးပြု၏၊ အသည်း နှင့် အူတွင်း၌ ဖြစ်သော ရောဂါများကို ပျောက်ကင်း စေ၏၊ ခံတွင်းနံ့ မကောင်းခြင်း၊ လေကြောများပူလောင်ခြင်း၊ ပန်းနာရင်ကြပ်၊ အော့အန်ခြင်း၊ ဦးကျောက်ခြောက်ခြင်း ရောဂါများကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။

ထို့ပြင် အကျော်နက်သည် မိမိ၏ ပေါ့ပါးသော (လဟု) ဂုဏ်၊ ဥဏဂုဏ်၊ သုဂန္ဓဂုဏ် စသည်တို့ကြောင့် အသက်ရှူပြန်ကြော၊ အစာသစ်အိမ်၊ အသည်းနှလုံး၊ ဦးကျောက် နှင့် ခန္ဓာကိုယ် ၏ တည်ရာ ဣန္ဒြေများကို အလွန် အားပေးလျက် အကျိုး ပြု၏။

အကျော်စေး၏ စွမ်းရည်

အကျော်ပင်မှ ထွက်သော အစေးသည် နှလုံးကို အားပေး၏၊ အဆစ်အဆက် ရောင် သော ရောဂါများကို အကျော်စေး လိမ်းပေးခြင်းဖြင့် ပျောက်ကင်းနိုင်၏၊ ကိုယ်၏ လေးလံ ထိုင်းမှိုင်းခြင်း၊ လှုပ်ရှားထကြွလိုသောစိတ် မရှိခြင်းတို့၌ အကျော်စေးကို လိမ်းပေးခြင်းဖြင့် သွက် လက် ပေါ့ပါး လာစေနိုင်၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

ပူးဝေသောရောဂါ။ ။အလွန်ပူးဝေခြင်းဖြစ်မှု အကျော်ကို သွေး၍ ရှူပါ၊ သို့မဟုတ် မီးရှို့၊ အခိုးပြုလုပ်၍ ရှူပါ၊ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဝမ်းပိုက် (ဗိုက်) ရောဂါ။ ။ဝမ်းပိုက်နာလျှင် အကျော်နှင့် ကြက်ဆူမြစ် အခွံ ခေါက်ကို ရောစပ် သွေးပြီးလျှင် ဝမ်းပိုက်တွင် လိမ်းပေးပါက ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကိုယ်သားကိုယ်ရေပူ ရောဂါ။ ။ကိုယ်သားကိုယ်ရေ ပူလောင်ခြင်း ဖြစ်မှု အကျော် ကို ရေအေးနှင့် သွေး၍ မွမ်းမွမ်း လိမ်းပေးပါ၊ ထိုရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အဖျားရောဂါကြောင့် အားပြတ်ခြင်း။ ။ရှဉ့်မတက်ဥမြစ် ၃-ကျပ်၊ ရေ ၄၀-ကျပ် နှင့် ၆-ကျပ်-၈-ပဲသားကျန်အောင် ကျိုပါ၊ ၎င်းပြုတ်ရေနှင့် အကျော်ကို တနေ့ ၂-ကြိမ်မျှ သောက်မှု အဖျားလည်းပျောက် အားလည်း ရောက်၏၊ အဖျားတာရှည်၍ အားအင် ကုန်ခန်းနေသော နာတာရှည် နာလံထများ အားအင် ပြည့်ဖြိုးလာပေလိမ့်မည်။

ချွေးထွက်လွန်ခြင်းရောဂါ။ ။ရိုးရိုး ချွေးထွက်လွန်သော်၎င်း၊ ငန်းရေမှတ်ခေါ် အဖျားရှိန် ပြင်း၍ ချွေးထွက်လွန်သော်၎င်း အကျော်နုနု အမှုန့်ပြု၍ လိမ်းသုတ်ပေးပါက ချွေး ရပ်တန့် ပျောက်ကင်းသွားလိမ့်မည်။

အဖျားဟောင်း နှင့် အဖျားငုပ်ခြင်းရောဂါ။ ။အကျော်မှုန့်ကို ပျားရည်နှင့် ဖျော်၍ လျက်မှု နာတာရှည် အဖျားငုပ်နေသည်များ ပျောက်ကင်း၍ နှလုံး၊ အစာသစ်အိမ်ကို အား ပေးလိမ့်မည်။

ပန်းနာရင်ကြပ်
အကျော်မှုန့်ကို သင့်လေ ခေါင်းဖြင့် ရှူပေးခြင်း ပါလျှင် ပန်းနာရင်ကြပ်

လေထိုး လေဖော၊ လေထိုး လေအောင့်

ပန်းသေရောဂါ။
မသရောဂါ ကောင်းစွာ

နောက်တနည်းမှ ထပ်လောင်း၍ သောက်ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်

မကျက်နိုင်သော
သည့်အနာ၊ ပိုးကျနေသော စွာ ကျက်သွားလိမ့်မည်။

သွေးအန်သွေးက
အကျော်ကို သွေး၍လည်

အရေဖျားရောဂ
အရေ ညစ်နွမ်းခြင်း ဖြစ်နိုင်၏။

ဝမ်းမီးနဲ့ သော
ကို အမှုန့်ပြု၍ ပျားရည်

အဖျားကြောင့်
ဝတ္ထံ - ဤ ၄-မျိုးကို ညက် ကိုယ်ကို လိမ်းသုတ်ပေး

အာယုဗေဒကျမ်း နက်မူ တပါး ကျန်အ

ဒွာက်သွေ၏၊ ခါး၏၊
ခဝးစေ၏၊ ဝမ်းမီးကို
ရ သွေးဝမ်းရောဂါ
များကို ပျောက်ကင်း
ရှုပ်၊ အော့အန်ခြင်း၊

ဥဏဂုဏ်၊ သုဂန္ဓဂုဏ်
ဈာန် နှင့် ခန္ဓာကိုယ်

ဆစ်အဆက် ရောင်
၏၊ ကိုယ်၏ လေးလံ
မိန်းပေးခြင်းဖြင့် သွက်

သွေး၍ ရှူပါ။ သို့မ

ကြက်ဆူမြစ် အခွံ
င်းနိုင်၏။

ခြင်း ဖြစ်မှု အကျော်
၏။

ျပ်၊ ရေ၄၀-ကျပ်နှင့်
၂-ကြိမ်မျှ သောက်မှု
ကုန်ခန်းနေသော နာ

း၊ ငန်းရေမှုတ်ခေါ်
းသုတ်ပေးပါက ချွေး

ကို ပျားရည်နှင့် ဖျော်
စစာသစ်အိမ်ကို အား

ပန်းနာရင်ကြပ် နှင့် အော့အန်ရောဂါ။ ။အကျော်ကို သွေး၍ သောက်မှု သို့မဟုတ်
အကျော်မှုန့်ကို သင့်လျော်သော သနပ်ဖက် စသည်နှင့် ဆေးလိပ် အလား ပြု၍ မီးညှိကာ နာ
ခေါင်းဖြင့် ရှူပေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဆေးတံအလား အခိုးရှူပိုက်ဖြင့် မီးညှိ၍ရှူခြင်း ပြုပေး
ပါလျှင် ပန်းနာရင်ကြပ်၊ အော့အန်ရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

လေထိုး လေအောင့် ရောဂါ။ ။အကျော်နက်ကို ဆီနှင့် သွေး၍ လိမ်းသုတ်ပေးပါမူ
လေထိုး လေအောင့် ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ပန်းသေရောဂါ။ ။အကျော်ဆီဖြင့် လိင်ကို လိမ်းသုတ် ဆုပ်နယ်ပေးပါလျှင် ပန်း
သေရောဂါ ကောင်းစွာ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

နောက်တနည်းမှာ- ကွမ်းယာတွင် အကျော်ဆီ ၂-စက်မျှ ထည့်၍ သကြားရည် ၃-စက်
ထပ်လောင်း၍ သောက်ပါ။ ထို့နောက် နွားနို့ကို သောက်ပါ။ ကာမသတ္တိ တိုးပွား၍ ပန်းသေ
ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

မကျက်နိုင်သောအနာ မှိုင်းဆေး။ ။အကျော်နှင့် အိုးထိန်းစေးကို ရော၍ မကျက်နိုင်
သည့်အနာ၊ ပိုးကျနေသော အနာများကို မှိုင်းတိုက်ပေးမှု ပိုးများပျက်စီး၍ အနာလည်း ကောင်း
စွာ ကျက်သွားလိမ့်မည်။

သွေးအန်သွေးကျ နှင့် အဆစ်အဆက်ရောင်ရောဂါ။ ။ဤရောဂါများ ဖြစ်ခဲ့သော်
အကျော်ကို သွေး၍လည်းတိုက်၊ လိမ်းလည်း လိမ်းပေးပါက မုချ ပျောက်ကင်းစေနိုင်၏။

အရေဖျားရောဂါ၊ ကိုယ်သားကိုယ်ရေ ညစ်နွမ်းခြင်း။ ။ယင်းရောဂါ နှင့် အသား
အရေ ညစ်နွမ်းခြင်း ဖြစ်ခဲ့သော် အကျော်ကို မကြာမကြာ လိမ်းသုတ်ပေးပါက ပျောက်ကင်းစေ
နိုင်၏။

ဝမ်းမီးနဲ့ သောရောဂါ။ ။ဝမ်းမီးနဲ့ ခြင်း၊ နှလုံးရောဂါ ဖြစ်ခြင်းတို့၌ အကျော်နက်
ကို အမှုန့်ပြု၍ ပျားရည်နှင့် ဖျော် လျက်ပါ။ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အဖျားကြောင့် ချွေးထွက်လွန်ခြင်း။ ။အကျော်၊ မြက်မွေး၊ နံ့သာဖြူ၊ ကံ့ကော်
ဝစ္ဆံ-ဤ ၄-မျိုးကို ညက်စွာ အမှုန့်ပြု၍ ဖိပင်ခေါက် သတ္တုရည်နှင့် ကျိပါ။ ထိုအပြုတ်ရည်ဖြင့်
ကိုယ်ကို လိမ်းသုတ်ပေးပါ။ ၎င်းရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အကျော်နက်ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည် ပြီး၏

အကျော် ၄-မျိုး ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်

အာယုဗေဒကျမ်းအရ ဖော်ပြခဲ့သော အကျော် ၅-မျိုးအနက် ကဏ္ဍာဂရုခေါ် အကျော်
နက်မှု တပါး ကျန်အကျော် ၄-မျိုးတို့၏ စွမ်းရည် အသီးသီးကို ဤသို့ သိအပ်ပေသည်။

အရှင်နာဂသိန် ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်

(၁) ကဋ္ဌာဂရု အကျော်

ကဋ္ဌာဂရုအကျော်သည် တက်၏၊ ပူ၏၊ လိမ်းသုတ်မှု ခြောက်သွေ့၏၊ သလိပ်ကို နိုင်၏၊ ခံတွင်း၌ဖြစ်သော ရောဂါ၊ အော့အန်နာ နှင့် လေရောဂါတို့ကို နိုင်၏။

(၂) ဒါဟာဂရုအကျော်

ဒါဟာဂရုအကျော်သည် တက်၏၊ အနည်းငယ် ပူ၏၊ မွေးသော အနံ့ရှိ၏၊ ဆံပင်ကို သန့်စွမ်း တိုးပွားနိုင်၏၊ ကိုယ်အဆင်းကို ကြည်လင်စေ၏၊ ဆံပင်ကို သန့်ရှင်းစေနိုင်၏။

(၃) သဒ္ဓဂရုအကျော်

သဒ္ဓဂရုအကျော်သည် အနည်းငယ် ပူ၏ (ပူသောဂုဏ် ရှိ၏)၊ နှာဆေး အဖြစ်ဖြင့် ရှူပေးမှု လေရောဂါကို နိုင်၏။

(၄) မင်္ဂလာဂရုအကျော်

၎င်းအကျော်သည် အေး၏၊ မွေးသောအနံ့ ရှိ၏။

ယူနာနီ၊ ဟင်္ဂမီ၊ ဆရာတို့အလို အကျော်လေးမျိုး

ဆိုခဲ့ပြီးသော အာယုဗေဒ ဆရာတို့အလို အကျော် ၅ - မျိုးမှ တပါး ယူနာနီ ဆရာတို့အလို အကျော် ၄ - မျိုးလည်း ရှိသေး၏- ယင်းတို့မှာ-

- ၁ - ဟိန္ဒူအကျော်
- ၂ - သမန္တရီအကျော်
- ၃ - ကသမရီအကျော်
- ၄ - သမဏ္ဍလီအကျော်-

ဤ ၄ - မျိုးတို့တည်း။ အရပ်ဒေသအမျိုးမျိုးသို့ လိုက်၍ အကျိုး ၄ - မျိုး ရှိကြောင်း ရေးသားဖော်ပြထားလေသည်။

ရာဂျာရဟ ရွှေအကျော် (ရာဇာရဟအကျော်)

“ဣဒတိယာရတ ဣဒိယာဣ” အမည်ရှိသောကျမ်းကို ပြုစီရင်သော ဆရာကြီးက ဤသို့ ရေးသားခဲ့သည်မှာ- အထက်ဖော်ပြပါ အာယုဗေဒအလို အကျော် ၅ - မျိုး၊ ယူနာနီ၊ ဟင်္ဂမီတို့အလို အကျော် ၄ - မျိုး အပြင် “ရာဂျာရဟ” မည်သော အကျော် တမျိုး ရှိသေး၏၊ ယင်းအကျော်သည် ရွှေလောက် တန်တိုးရှိ၏၊ အလွန် ကောင်း၏၊ အထက်ပါ အကျော်များမှာ မီးနှင့် တွေ့ထိမှု မွေးကြိုင်သော ရနံ့ ထွက်နိုင်၏၊ ရာဂျာရဟ အကျော်သည်ကား လက်တွင်

၁၅ - မိန့်
လာနိုင်

ရွာ ရှိ၏
လာရောက်
ကို ပါဠိ

စဉ်းစားရန်

အာပ
တို့၌ အ
သော သ
ရောက်ပုံ
၂ - လက်
သည်ကို
သိနိုင်ကြ

ပိန္နောဆေး

နံ့
ဒုတိယတွင်
မထင်ပါ၊
မှတ်ယူကြ

နံ့
ပုံတို့ကို၎င်း၊
တရပ်စကား
အယူအဆ
ယူရမည်ကို

၁၅ - မိနစ်မျှ ဆုပ်ကိုင်ထားပါက လက်၏ အပူရှိန်ဖြင့် ပင် မွေးကြိုင်သော ရနံ့များ ထွက်လာနိုင်ပေသည်။ ယင်းအကျော်သည် ရွှေနှင့်အတူ တန်ဖိုးထား၍ အသုံးပြုကြရ၏။

ရာဂျာရဟ အကျော်၏ ဖြစ်ရာဌာန

ဂျာဝါးကျွန်းမှ ၁၅ - ရက်ခန့်သွားရသော ရေီးတာအကွာအဝေးတွင် စိတ္တ မည်သော ရွာ ရှိ၏။ ထိုရွာ၏ အနီးအပါး၌ ပေါက်ရောက်၏။ ၎င်းအရပ်မှ ပင် ရာဂျာရဟ အကျော်ကို လာရောက် ရောင်းချကြသည်- စသည်ဖြင့် ရေးသားထားသည်ကို ဖတ်ရှုရဘူး၏။ (ရာဂျာရဟ ကို ပါဠိသံဖြင့် ရာဇာရဟ ဟု အသံ ထွက်၏။)

အကျော်စစ်စစ် တရုပ်စကားအနှစ်

ဤသို့ လက်သုံးတခု ပြောဆိုခြင်းပြုကြသော စကားသည် အကယ်ပင် မှန်ကန်ပါလော- စဉ်းစားရန် ရှိပေသည်။

အာယုဗ္ဗေဒ ဆေးကျမ်းကြီးများ၊ နိဗ္ဗာဏကျမ်းကြီးများ နှင့် ယူနာနီ ကျမ်းကြီးများ စသည်တို့၌ အကျော်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရေးသား ဖွင့်ဆိုကြသည်တို့မှာ- အကျော်ပင်သည် အလွန် ကြီးမားသော သစ်ပင်ကြီးမျိုး ဖြစ်ကြောင်း- ပေ ၇၀ - မှ ၁၀၀ - ထိ မြင့်ကြောင်း- ခရေပင် နှင့် ပေါက်ရောက်ပုံ အမြင်အားဖြင့် တူကြောင်း- အရွက်သည် မုယားကြီးရွက်နှင့် တူကြောင်း- အသီးမှာ ၂ - လက်မ မျှသာ ရှည်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ထင်ရှားစွာ ပြတ်ပြတ်သားသား ရေးသားထားသည်ကို ထောက်ထားပါက တရုပ်စကားပင်မျိုး မဟုတ်နိုင် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း သေချာစွာ သိနိုင်ကြပေသည်။

အကျော်သည် နံ့သာပျိုး ၅ - ပါး အပါအဝင် ဖြစ်ခြင်း

၁ - နံ့သာဖြူ၊ ၂ - နံ့သာနီ၊ ၃ - ကရမက်၊ ၄ - အကျော်၊ ၅ - စမ္မာ- ဤ ၅ ပါးသည် ဗိဇ္ဇောဆေးကျမ်းတို့၌ သွေး၊ လေ၊ သလိပ်၊ သည်းခြေတို့ကို နိုင်၏။ အပူကို ငြိမ်းစေတတ်၏ ဆို၏။

နံ့သာပျိုး ငါးပါးတို့၏ ကျယ်ပြန့်ဘော အဆုံးအဖြတ်ကို အကွာရာစဉ်အတိုင်း ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ၊ တတိယတွဲတို့၌ ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်၍ ဤ၌ အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ဆိုပြရန် လိုတော့မည် မထင်ပါ။ သက်ဆိုင်ရာအတွဲတွင် အကွာရာစဉ်နှင့် ညီ၍ လိုအပ်သည့် အဆုံးအဖြတ်တို့ကို သာ မှတ်ယူကြကုန်ရ၏။

နံ့သာဖြူ အစစ် စိစစ်ပုံတို့ကို၎င်း၊ နံ့သာနီအစစ် ပျောက်ကွယ်နေပြီ ဖြစ်၍ အတုထည့်ပုံတို့ကို၎င်း၊ စမ္မာ အရ စကားအသုံးတူသော စကားဝါ၊ ဖြူ၊ စိမ်း မျိုးတို့မှ အနှစ်ကို မယူဘဲ တရုပ်စကားမျိုးမှ ယူပုံကို၎င်း၊ အကျော်အစစ် ခံစပ်နှစ် ဟူသော ရှေးစကား၏ အဓိပ္ပာယ် အယူအဆကို၎င်း၊ “စမ္မာစစ်စစ် စကားနှစ်” ဟူသော ရှေးစကားအရ မည်သည့် စကားမျိုးကို ယူရမည်ကို၎င်း ဖွင့်ပြထားပြီး ဖြစ်သဖြင့် သင့်ရာသင့်ရာကို ယူကြကုန်ရ၏။

အကျော် နှင့် အကြော်

မြန်မာရေးထုံး ဟူသမျှတို့၌ ကျော်ကြားကိစ္စရှိမှုကို ယပင်အကျော် ဟု ရေး၍ ကြော် လှော် ဖုတ်ကင် စားသောက်မှုကို (ဥပမာ) ဗူးသီးကြော်၊ ပဲကြော်၊ မုံ့ဆီကြော် စသည်တို့ကို က-ရ,ရစ်ဖြင့် ‘အကြော်’ ဟု ရေးကြသည်။ ပင် နှင့် ရစ် နှစ်ခု ယင်းကဲ့သို့ ခွဲခြားမှု ရှိသည့်အနက် မြန်မာရေးထုံးကျမ်းမှန်သမျှ၌ အကျော်နဲ့သာကို ယပင်နှင့် သာ ရေးသားခဲ့ကြသည်။

သို့ရာတွင် သက္ကတ ခေါ် ဆေးပင်များနှင့် အသုံးဝင်သော အပင်များ အဘိဓာန် ခေါ် “အင်္ဂလိပ် - မြန်မာ နှင့် မြန်မာ - အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်” စာအုပ် (၁၉၂၆ - ခု နယူးဘားမား ပုံနှိပ် တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်ထားသည်) တွင် အကျော်ကို ရ,ရစ်နှင့် ‘အကြော်’ ဟု ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ရေးသားသူမှာ ဦးအောင်မှတ် ဖြစ်၍ မြန်မာ၊ ဟိန္ဒူ၊ သက္ကတ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ တို့၌ ကျမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သဖြင့် ထွင်လုံးမျိုးဖြင့် ရေးသားခြင်းလော - ထင်လုံးဖြင့် ရေး သားခြင်းလော စိစစ်သင့်ပေသည်။ အချို့ ရေးသားမှုမှာ “သူတကာထက် ထူးလျှင် ပြီးရော” ဟူသော သဘောဖြင့် ထွင်တတ်ကြ၏။ သာဓကများကို လေ့လာလျှင် များစွာ တွေ့နိုင်ပေ သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ထွင်လုံးမျိုး မဟုတ်ချေ။ ထင်လုံးမြင်လုံး အရဖြင့်သာ ရေးသားခြင်း ဖြစ်၍ ၎င်း၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ကိုလည်း ဖော်ပြသင့်သည် ဟု သဘောရမိသည်။ တချိန်တုန်းက ၎င်း စာအုပ်သည် ကျောင်းသုံး (အစိုးရသုံး) ဖြစ်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့်လည်း ပို၍ လေးစားသင့်ပေ သည်။ ထိုစဉ်အခါက အက္ခရာ ရေးထုံး မှန်သမျှကို အစိုးရအနေနှင့် ကိုင်တွယ်သော အခါ ဖြစ်၍ လွန်စွာ စိစစ် ကြရပေ၏။ ၎င်း၏ အယူအဆကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

“As the word is derived from the original word Ager it should be spelt - အကြော်”

အဓိပ္ပာယ်မှာ-အဂရ သဒ္ဒါမှ လာ၍ ၎င်းကို ရ,ရစ်ဖြင့် ‘အကြော်’ ဟု ရေးသင့်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ နောက်တွင် ရ,ဆုံး၍ အ,ဥ ကာရန်တို့ဖြင့် တည်ရှိသော ပါဠိပုဒ်၊ သက္ကတပုဒ်တို့သည် မြန်မာမှု ပြုရာ၌ များစွာ ပြောင်းလဲမှု ရှိသည်ကို သိနိုင်ရာ၏။ ဆေးဝါး အခေါ်အဝေါ်များသည် များသော အားဖြင့် အာယုဗ္ဗေဒ ဆေးအဘိဓာန်၊ ဓာတ်အဘိဓာန် ကျမ်းကြီးတို့ကို အခြေခံထား၍ မြန်မာမှု ပြုထားသည်ကို အထောက်အထား ပြုရာ၏။ (ဥပမာ) ပရဆေး (ရာဇဝင်ပါ အရေးအသား), ဗယဆေး (သက္ကတကျမ်းလာ အရေးအသား), ဇာတိပျိုလ်, လေးညှင်း, ဂမိုးဥ, တြိကဋ္ဌုက်, ပဉ္စမူ, ဒသမူ, အရက်, ကွာတားပြုတ်ရေ, တန္တရား, ယန္တရား, မန္တရား, ဗိန္ဒော, ဟူးရား, ဗေဒင်နက္ခတ်, ပိတောက်, ဒဋ္ဌာ, ကန့်, ဟင်းရိုင်း, ရှိန်းခို, စမုတ်, ကတိုး, သရက္ခနံ, စန္ဒကူး, ပဉ္စကူး, ဣဿရမူလီ စသည်ဖြင့် များစွာသော ဆေးပစ္စည်း အခေါ် ရှိသည့်ပြင် စိန်, ပတ္တမြား, ဥဿဗရား, မိုက်ခွက်, နာ စသော အင်္ဂါရတ် ဓာတ်ပစ္စည်းများ - ရတနာ များ အခေါ်အဝေါ်တို့ မြန်မာမှုတွင်းသို့ များစွာ စိမ့်ဝင်နေသည်ကို သတိပြုရာ၏။

ဤသတ်ပုံနှင့် ဆိုင်ရာ မြန်မာဝေါဟာရကို အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်း ဖော်ပြရန် လိုအပ် သောအရာ မဟုတ်သဖြင့် ချန်လှပ်ထားလိုက်ရတော့သည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ “အကျော် နှင့် အကြော်

လိုနစ်ဖော် မည်သည် သားရင်းဖြင့် ပင် အ

အကျော် ဟူ

ဟူ၍ သုံးမျိုးသုံးစား

အကျော်သာမ

ကာဠိယ ဟု သက္ကတက များသည် ထို ၂ - ပုဒ် ခေါ်သော ကလမက်ကို “ ဤ စဉ်းစားအပ်သော ဟူမှု စမ္ပာနံ သာကို “ သားထားသည်ကို တွေ့ ညှိညစ်ညစ် ဖြစ်၍ အ မထင်ပါ။ အဘယ်ကြောင့် ခံစပ်ကို ဟောသော ပုး ကြောင့်၎င်း မသင့် ဟု

ထို့ကြောင့် အ မြန်မာသုံးစကားမျိုးကို စစ် ဟူ၍ ၂ - မျိုး ခွဲပြီး စစ်ကို ယူဆ၍ အကျော် ကို သက္ကတ ဆေးကျမ်းဝင် တွေ့ရ၏။

ဤအမည်ငါးမျိုး ပင်သည် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် လေး မွေးလေး ဖြစ်၍ ပိုးစားရာများနှင့် ပိုးများ ခေါ်သည် ဟု ဆိုလို သော နံ့သာ။]

ကိုနှစ်ဖော် မည်သည်ကို ရွေးရန် ဘော်မည်နည်း” ဟူ၍ သာ စာဖတ် ပညာရှင်တို့ကို စာရေး သားရင်းဖြင့် ပင် အမေးပုစ္ဆာဖြင့် ပန်ကြား လိုက်ရပါသည်။

အကျော် နှင့် အကျော်သာမည

အကျော် ဟူသော စကား၊ အကျော် ဟူသော နံ့သာကို ခွဲခြားယူလိုက်သော်—

၁ - အကျော်

၂ - အကျော်သာမည

၃ - အကျော်နက်—

ဟူ၍ သုံးမျိုးသုံးစား ကွဲပြားသည်။ သုံးမျိုးသုံးစား ကွဲပြားသည် ဟူ၍ မှတ်ယူရ၏။

အကျော်သာမည မှာ အကျော်ဂိုဏ်းဝင် နံ့သာမျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းကို ကာဠာနုသာရီ၊ ကာဠိယ ဟု သက္ကတကျမ်းတို့၌ ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။ မာဂအဘိဓာန် နိဿယပြန် ဆရာတော် များသည် ထို ၂ - ပုဒ်၏ အနက်ကို ကလမဂ် ဟု ပြန်ဆိုကြသည်။ နံ့သာမျိုး ၅ - ပါးတွင် ပါဝင် သော ကလမဂ်ကို “ပီတာစန္ဒန” ပုဒ်က ဟောသဖြင့် စာတွေ့ နှင့် လက်တွေ့ နှစ်ရပ် ပေါင်းစပ် ၍ စဉ်းစားအပ်သောအရာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို စမ္မာနံ့သာ ဟု ဆိုရသည်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမူ စမ္မာနံ့သာကို “တဂရ” ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။ မလယာဂရ ဟူ၍ ရသာမာဠီကာ၌ ရေး သားထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဆိုလိုသည်မှာ မလေးနိုင်ငံထွက် အကျော် ဟု ဆိုလိုသည်။ အဆင်း ညိုညစ်ညစ် ဖြစ်၍ အမွှေးနံ့လည်း ရှိသဖြင့် မြန်မာတို့ကား ခံစပ်နှစ်ကို ယူကြသည်။ သင့်မည် မထင်ပါ။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူ— အကျိုးသွားချင်း လွန်စွာ ကွာခြားသောကြောင့်၎င်း၊ ခံစပ်ကို ဟောသော ပုဒ်ရင်းနှင့် အကျော်ဟောသော ပုဒ်ရင်းတို့ လွန်စွာ ကွာခြားနေသော ကြောင့်၎င်း မသင့် ဟု ဆိုရပေမည်။

ထို့ကြောင့် အကျော်သာမညကို စမ္မာနံ့သာ ဟု ယူမှတ်အပ်၏။ စမ္မာနံ့သာကိုလည်း မြန်မာသုံးစကားမျိုးကို မယူဘဲ တရုတ်စကားမျိုးမှ စကားကို ယူအပ်၏။ အကျော်တုနှင့် အကျော် စစ် ဟူ၍ ၂ - မျိုး ခွဲပြီးလျှင် အကျော်တုကို ဖော်ပြပါအတိုင်း စမ္မာကို ယူအပ်၏။ အကျော် စစ်ကို ယူဆ၍ အကျော် နှင့် အကျော်နက် ဟူ၍ ၂ - မျိုးခွဲ ယူဆ၏။ အကျော်၊ သာမညအကျော် ကို သက္ကတ ဆေးကျမ်းတို့၌ အဂရု၊ အဂရု၊ ဝံသိက၊ ရာဇာရဟ၊ ကိမိဇ ဟု ငါးမျိုးပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ဤအမည်ငါးမျိုးတွင် နောက်ဆုံး ကိမိဇ ဟူသော ပါဠိအမည်၏ ဆိုလိုရင်းမှာ ထိုအကျော် ပင်သည် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် ရှိနေဆဲ အခါမှာ မွေးကြိုင်ခြင်းမရှိ၊ ဆွေးလာမှသာ မွေးကြိုင်၏။ ဆွေးလေ မွေးလေ ဖြစ်၍ ဆွေးသောအခါ၌ အကာကို ပိုးများ ဝင်ရောက်စားထားပြီး ဖြစ်ရကား ပိုးစားရာများနှင့် ပိုးများ သွားသော လမ်းကြောင်းကလေးများကို တွေ့ရသောကြောင့် ကိမိဇ ခေါ်သည် ဟု ဆိုလိုသည်။ ။ [ကိမိ—ပိုးကောင်+ဇ—ဖြစ်သည်။ = ကိမိဇ—ပိုးကြောင့် ဖြစ် သော နံ့သာ။]

၂ ရေး၍ ကြော်
ဤ စသည်တို့ကို
မှူး ရှိသည့်အနက်
ကြသည်။
အဘိဓာန် ခေါ်
ယူးဘားမား ပုံနှိပ်
သားထားသည်ကို
အင်္ဂလိပ်ဘာသာ
ထင်လုံးဖြင့် ရေး
ကူးလျှင် ပြီးရော”
အစွာ တွေ့နိုင်ပေ
သားခြင်း ဖြစ်၍
ချိန်တုန်းက ၎င်း
လေးစားသင့်ပေ
တယ်သော အခါ
ဖော်ပြထားသည်။
word Ager it
ရေးသင့်ကြောင်း
မရှိသော ပါဠိပုဒ်၊
င်ရာ၏။ ဆေးဝါး
ဓာတ်အဘိဓာန်
ပြရာ၏။ (ဥပမာ)
အရေး အသား၊
ပုတ်ရေ၊ တန္တရာ၊
ရိုင်း၊ ရှိန်းခို၊ စမုတ်၊
စားပစ္စည်း အခေါ်
ညည်းများ - ရတနာ
ပြုရာ၏။
ဖော်ပြရန် လိုအပ်
ကျော် နှင့် အကြော်

အကျော်နံ့သာသည် ဆေးပစ္စည်းတွင် အလွန်ထင်ရှား၏။ လူတို့အတွက်လည်း အသုံးဝင်လှ၏။ ၎င်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက္ကတ ဆေးကျမ်း အဘိဓာန်တို့၌၎င်း၊ မာဂဓ အဘိဓာန်တို့၌၎င်း မှတ်သားဖွယ် ဖွင့်ပြထားကြရာ ယခု မာဂဓ အဘိဓာန်ကို ဖွင့်သော အဘိဓာန်ဋီကာ အဆိုကို ဤ၌ ဖော်ပြပါအံ့—

မာဂဓ အဘိဓာန်၌ အကျော်ဟော ပရိယာယ် ၃-ပုဒ် ပြသည်။ ၎င်းတို့မှာ— ၁ - လောဟ၊ ၂ - အဂရ၊ ၃ - အဂလု (အဂဠ) ဤ ၃-ပုဒ်တည်း။ ဤ ၃-ပုဒ်လုံးသည် အကျော် ဟူသမျှကို ဟောသော အကျော်သာမည ပုဒ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဂရ ပုဒ်၏ အနက်မှာ— လဟ၊ ပေါ့ပါးခြင်း ဖြစ်၏။ လဟ၊ ပေါ့ပါးသည် ဟု ဆိုမည့်အစား အဂရ၊ မလေးဘူး ဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။ ယခုအခါ “ကောင်းသည်” ဟု ဆိုမည့်အစား “မဆိုးပါဘူး” ဟု ဆိုသကဲ့သို့ပင်တည်း။ ပေါ့ပါးသည် မလေးဘူး ဟူသည် စကားလုံး သာ ကဲ့၏။ အနက်သဘောမှာ အတူတူ ဖြစ်၏။ အဂရ— ၌ ရ, ကို လ, ပြု၍ အဂလု ဖြစ်လာ၏။ ထိုအဂရ အကျော်သည်—

- ၁ - ဝံသိက အဂရ
- ၂ - ရုဇာရဟအဂရ
- ၃ - ကိမိဇအဂရ
- ၄ - ဇောဂီကအဂရ—

ဟူ၍ ၄ မျိုး ပြထား၏။ (သက္ကတဆေးကျမ်းတို့၌ကား—၅-မျိုး ရှိကြောင်း ဆို၏။)

အဂရ ပုဒ်ဟော အကျော် ဟူသမျှသည် ညိုညိုမဲမဲ ထူးကဲလာလျှင် ကာဠာဂရ အမည်ရ၏။ ကြက်ရိုးပန်း အနံ့မျိုး ရှိသော အကျော်ဖြစ်လျှင် မင်္ဂလာဂရ အမည်ရ၏။ ဤအကျော် ၄-မျိုး စလုံးပင် အနံ့ အသက်မှာ အခြားနံ့ သာတို့လောက် လေးလေးပင်ပင် မွေးကြိုင်ခြင်းမရှိ၊ မွေးကြိုင်ပုံ ပေါ့သောကြောင့် “အဂရ” ဟု ဆိုရသည်။ ၎င်းတို့သည် သံရောင်အဆင်းကဲ့သို့ အရောင်အဆင်း နက်သဖြင့် “လောဟ” ဟု ဆို ရ၏။ အနှစ်အသား တခုလုံး မနက်ချေ၊ အသား၏ အကြော မြင်တလျှောက် အနက်ရောင်အဆီများ ဝင်ရောက် ကိုန်းအောင်းလျက် ရှိ၏။ ၎င်းကိုပင် အကျော် ဟု ခေါ်သည်။

ထို အကျော် မှ တခုလုံး နက်နေသော အနှစ် အဆီများ သာ ရှိ၍ အခြား အကျော်များ ထက် လက်လေးလက်ဆ လွန်စွာ ရှိပြီး အနံ့လည်း လွန်စွာ မွေး၍ မီးရှို့လျှင် အဆီများ တစက် တစက် ‘သိုကျသည်’ အတိ ထူးခြားသော အကျော်မျိုးကား အမွန်မြတ်ဆုံး အကျော် ဖြစ်၏။ ၎င်း ကို အကျော်နက် ဟု ခေါ်၏။

ထိုမှတစ်ပါး မြိတ်အကျော်၊ မလေးအကျော်တို့ကား— သာမည သာ နက်၏။ သာမညသာ အဆီ ရှိ၏။ လက်လေးလက်ဆ ပေါ့၏။ အနည်းငယ် သာ အနံ့ မွေး၏။ အဆီများလျှင် ရေမြုပ်၍ အဆီနည်းလျှင် ရေပေါ်၏။ (၁) အသွေးအရောင်၊ (၂) အဆီ၊ (၃) ရေမြုပ်ခြင်း (လက် လေးလက်ဆ ရှိခြင်း) ဤအင်္ဂါ ၃-ရပ်ပေါ်၌ အကျော်၏ ဂုဏ် တည်နေ၏။

တရပ်ပြည်မှ လ ကြည့်လျှင် အဆီများ ပြ သားကို ၂-ကျပ်, ၃-ကျပ်

အကျော်တူ, အကျော်နက် ဟု ၂-မျိုး ဆေးအမှု၌ အသုံးပြုတ

အကျော်ကို တ တွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ မြ ပြင်းမြို့နယ် လမ်းပိကျ နှင့် ကော့သောင်းမြို့န ကျန်းများတွင်လည်း သော်လည်း အကျော်လ

နှစ်စဉ် သီဘင် အကျော်ကို ရွာဖွေကြ ရွာမှ ယခုအခါ ဦးရွှေ

အကျော် ရွာ၊ ယောက် စသည်ဖြင့်သ အရ အကျော် ရွာဖွေ အကျော်ရွာရက် ပြီး ရှိသည်။ အကြောင်း တယောက်နှင့် ဖောက် အဆိုရှိသည်။ (ဘေး ဆောင်ခဲ့သော-ဓား, ပု ဆိုလိုသည်။) သို့အ

က်လည်း အသုံးဝင်
ခန့်တို့၌၎င်း မှတ်
ကာ အဆိုကို ဤ၌

နာ- ၁-လောဟ၊
ကျော် ဟူသမျှကို
ဟု၊ ပေါ့ပါးခြင်း-
ဖြစ်၏။ ယခုအခါ
ပေါ့ပါးသည်၊
အဂရ-၌ ၇, ကို

တရုပ်အကျော်

တရုပ်ပြည်မှ လာသော အကျော်မျိုးကား လွန်စွာ အရောင် နက်၏။ အကျော်တုံးကို
ကြည့်လျှင် အဆီများ ပြည့်ဖုံးနေသည် ဟု ထင်ရ၏။ အခြားအကျော်များ အလေးချိန် ၁-ကျပ်
သားကို ၂-ကျပ်၊ ၃-ကျပ် ပေးရသော အချိန်၌ ၎င်းတရုပ်အကျော်ကို ၇၅-ကျပ်အထိ ပေးရ၏။

အကျော်တု၊ အကျော်စစ် ၂-မျိုး ရှိသည်တွင် အကျော်စစ်သည် သာမညအကျော်၊
အကျော်နက် ဟု ၂-မျိုးရှိပြန်ကြောင်း အခြေခံ အနေဖြင့် ခွဲခြား မှတ်သားပြီးလျှင် အကျော်ကို
ဆေးအမှု၌ အသုံးပြုတတ်ရန် အခြားသော ဗဟုသုတတို့ဖြင့် မှတ်ယူ ဝေဖန်ကြကုန်ရာ၏။

အကျော်နှင့် စပ်လျဉ်းသော မှတ်သားဖွယ်များ

အကျော် တွေ့ရှိနိုင်သော အရပ်ဒေသ

အကျော်ကို တနင်္သာရီရိုးမ မြိတ်ခရိုင်အတွင်းရှိ ကျွန်းများနှင့် ယိုးဒယားနယ်ခြားဒေသများ
တွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ မြိတ်ခရိုင်တွင် အကျော်ပင်ကို အများဆုံး ရှာဖွေ ရရှိနိုင်သောဒေသမှာ ဘုတ်
ပြင်းမြို့နယ် လမ်းပိကျွန်း၊ ရေအေးကျွန်းအတွင်း ဘုတ်ပြင်းမှ ယိုးဒယားသို့ သွားရာ တောတောင်
နှင့် ကော့သောင်းမြို့နယ် ဇာဒက်ကြီးကျွန်း၊ မြိတ်အနောက်ပိုင်း မြို့နယ် ဇယော့ကျွန်း၊ ရေမြစ်ကြီး
ကျွန်းများတွင်လည်း တွေ့ရှိနိုင်သည်။ အကျော်ပင်သည် မြိတ်ခရိုင်တွင် မြို့နယ်အားလုံး၌ တွေ့ရှိနိုင်
သော်လည်း အကျော်ပင်ရှိတိုင်း အကျော်ရှိမည် (ရမည်) ဟု မယူဆစေလို။

၏။)

ာဠာဂရ အမည်ရ၏။
၍အကျော် ၄-မျိုး
ခြင်းမရှိ၊ မွေးကြိုင်ပုံ
သို့ အရောင်အဆင်း
အသား၏ အကြော
၎င်းကိုပင် အကျော်

အကျော် ရှာဖွေသင့်သော အချိန်

နှစ်စဉ် သီဘင်းကျွတ်လမှ နွေရာသီပိုင်းသို့ ကျရောက်သော တန်ခူးလအထိ ဤအတွင်း
အကျော်ကို ရှာဖွေကြသည်။ အကျော်ကို အများဆုံး ရှာဖွေကြသူတို့မှာ ပုလောမြို့နယ် ရှပ်ပုံကျေး
ရွာမှ ယခုအခါ ဦးရွှေဂဲ ဆိုသူ ဦးဆောင်၍ ရှာဖွေကြသည်။

အကျော် ရှာဖွေပုံ

အကျော် ရှာဖွေထွက်ရာတွင် တဦးတယောက်တည်း သွားလေ့မရှိကြ။ အဖွဲ့လိုက် ၃-၄-
ယောက် စသည်ဖြင့်သာ စုပေါင်း၍ သွားရောက် ရှာဖွေလေ့ ရှိကြသည်။ ရှေးလူကြီးများ အဆို
အရ အကျော် ရှာဖွေသွားလျှင် တောတောင်ကြီးထဲ သွားရသဖြင့် အိမ်မှထွက်သည့်နေ့က စ၍
အကျော်ရှာရန် ပြီးဆုံးသည် အထိ သားမယားများကို အပြီးအပြတ် ကွာရှင်းခဲ့ရသည် ဟု အဆို
ရှိသည်။ အကြောင်းကား- လင်ဖြစ်သူ တောထဲသို့ သွားနေစဉ် အိမ်ရှိဇနီးသည် ယောက်ျားတဦး
တယောက်နှင့် ဖောက်ပြန်မှားယွင်းခဲ့လျှင် ယောက်ျားဖြစ်သူမှာ ဘေးအန္တရာယ် တွေ့တတ်သည် ဟု
အဆိုရှိသည်။ (ဘေးတွေ့သည်- ဆိုရာ၌ သက်ရှိ တောတိရစ္ဆာန်များ၏ ကိုက်ခဲခံရခြင်း- မိမိကိုယ်
ဆောင်ခဲ့သော ဓား၊ ပုဆိန်စသည်ဖြင့် ခုတ်ဖြတ်ရာတွင် ရှာဖွေသူကို ပြန်လည် ထိခိုက်တတ်ခြင်းတို့ကို
ဆိုလိုသည်။) သို့အတွက် အန္တရာယ် ကင်းရှင်းစေရန် ကွာရှင်းခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။

နက်၏။ သာမညသာ
များလျှင် ရေမြုပ်၍
ရေမြုပ်ခြင်း- (လက်
။

သို့ရာတွင် ယခုခေတ် အကျော်ရှာသူများမှာ ယင်းသို့သော အယူအဆကို ယုံကြည်မှု မရှိကြတော့သဖြင့် ကွာရှင်းမှု မပြုကြတော့ချေ။ အကျော်ရှာရန် မိမိ နေအိမ်မှ အစာရေစာ အလုံအလောက် ယူဆောင်ကာ လျှော့ဖြင့် သွားရလျှင် မိမိ နေအိမ်သို့ ပြန်ရောက်သည် အထိ တလကျော်လောက် ကြာမြင့်တတ်သည်။ တနှစ်လျှင် ၃-၄-ခေါက်လောက် သွားလေ့ ရှိကြသည်။ တခေါက်တခေါက်တွင် အကျော်အချိန် ၁၅-ပိဿာ၊ ပိဿာ ၂၀ အထိ ရနိုင်သည်။ အကျော်ပင် တပင်တွင် အကျော် ၁၂၀-ပိဿာလောက်မှ ၂၇-ပိဿာ အထိ ရရှိနိုင်သည်။

အကျော်ပင် တွေ့ရှိပုံ

အကျော်ပင်သည် တောထဲတွင် ဟိုတပင် သည်တပင် ပေါက်လေ့ ရှိသည်။ တခါတခါ အစုလိုက် ၁၀-ပင်၊ ၁၅-ပင် တွေ့တတ်သည်။ အကျော်ပင်သည် အကြီးဆုံး လုံးပတ် ၄-တောင် ၅-တောင်ခန့် ရှိသည်။ အမြင့်မှာ အတောင် ၇၀၊ ၈၀-ခန့် မြင့်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ၎င်းအပင်ကြီးမျိုးသည် အကျော်ရရှိနိုင်သော အပင်မျိုးတည်း။ ခရေပင် (ခြယားပင်) သဏ္ဌာန်ရှိ၍ အရွက်လည်း ခရေရွက်နှင့် တူ၏။ အရွက်အရှည်မှာ ၄-လက်မမှ ၆-လက်မခန့် ရှိ၏။ အနံ ၁၂ လက်မမှ ၂-လက်မခန့် ရှိသည်။ ယင်းအပင်၏ အကိုင်း အခက်ကို ချိုးကြည့်လျှင် မွေးသင်းသင်း အနံ့ရှိသည်။ ၎င်းအပင်သည် လဲဝါမှု ပင် ကဲ့သို့ အသားပွသည်။ အခက်အလက် စည်ကားသည်။ အကျော်ပင် ရှိတိုင်း အကျော်မရနိုင် ဟု ဆိုသည့်အတိုင်း အကျော်ရှိသော အနေအထားမှာ—အကျော်ရှိမည့် အကျော်ပင် အပင်သည် ကျောက်တောင်ပေါ်တွင် ပေါက်လေ့ ရှိပြီး အများဆုံး လုံးပတ် ပေါင်လုံးခန့် ရှိသည်။ အပင်မှာ သန်စွမ်းခြင်း မရှိ၊ ရင့်မာ ကျစ်လစ်၍ ခြောက်သွေ့သည့်ပုံဟန် ရှိသည်။ ရိုးရိုးမြေ၊ နူးမြေပေါ်တွင် ပေါက်သည့် အပင်မျိုး၌ အကျော် မရှိချေ။ အထက်ပါ အကျော်ရှိမည့် အပင် အနေအထားကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အကျော်ရှိ၊ မရှိကို သိနိုင်သည်။ အကျော် ရှိသော အပင်ကို ပုဆိန်ဖြင့် ခုတ်လှဲ၍ အပိုင်းအပိုင်း ဖြတ်တောက် ခွဲစိတ်ရသည်။ အကျော်ကို သစ်ပင်၏ အလယ် အူတိုင်တွင် တွေ့ရတတ်သည်။

အကျော်ရှိသည့် အမှတ်အသား

သစ်ပင်ကို ခုတ်ပိုင်းလိုက်သော အခါ အကျော်ရှိမည့် နေရာမှာ ယင်းရှိမည့်နေရာ၏ အပေါ်ဘက် တတောင်လောက်ကပင် သစ်သားသည် အဝါရောင် သန်းနေတတ်သည်။ ၎င်းကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အောက်ပိုင်း သစ်သားထဲတွင် အကျော်ရှိနေသည်ဟု တွက်ဆရပါသည်။ အကျော်သည် အနက်ရောင် ရှိ၍ မွေးကြိုင်သော အနံ့ရှိသည်။ အကျော်သည် သစ်ပင်၏ အလယ်ပိုင်းနှင့် အရင်းပိုင်းတွင်သာ တွေ့ရတတ်သည်။ ၎င်း အကျော်မျိုးသည် ညံ့၍ တန်ဘိုးနည်းသည်။

အကျော်သည် အဖို-အမ နှစ်မျိုးရှိ၏။ အမ မျိုးတွင်သာ အကျော်ရှိသည်။ အဖိုမျိုးတွင် အကျော်မရှိ။ အမမျိုးသည် တပေါင်း၊ တန်ခူးလများတွင် အပွင့် ပွင့်၍ သီးသည်။ အကျော်သီး၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ မြိတ်ခရိုင် အခေါ် ကမ်းရိုးတန်းတွင် အလေ့ကျ ပေါက်ရောက်သော ကမဲ့ပင်၏ အသီးနှင့် တူသည်။ လက်သန်းဖျားခန့် ကြီးသည်။ အပွင့်လည်း ကမဲ့ပွင့်နှင့်ပင် တူသည်။ အဖြူ

ရောင် ရှိသည်။ အသီးအကြီးပေါင်း အမြောက်

အကျော်သည်—

ဟူ၍ ၆-မျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင်

- ၁ - အကျော်ပင်၏ အဖြူရောင်သည်။
- ၂ - အကျော်ရေများ တင်နေချိန်ကဲ့သို့ မညီညာ
- ၃ - အကျော်ပိုးတောင် ပိုးစားပြီးတွင် အပြုံးစားနေသော
- ၄ - အကျော်ကြက်ကဲ့သို့ အမြဲဖြစ်၏။ ၎င်း
- ၅ - အကျော်ဥကလေးများလို ဆုံးအကျော်
- ၆ - အကျော်မီးခတ်လှ ပေါက်

ပူအဆကို ယုံကြည်မှု မရှိကြ
မှ အစာရေစာ အလုံအ
က်သည် အထိ တလကျော်
ခလွန်ကြသည်။ တခေါက်
ပည့်၊ အကျော်ပင် တပင်
ပင်။

ရောင် ရှိသည်။ အသီးအတွင်း အစေ့မှာ နှမ်းစေ့ထက် သေးငယ်၏။ အသီး တလုံး တလုံးတွင်
ကစေ့ပေါင်း အမြောက်အမြား ရှိသည်။ အဖြူရောင်ရှိသည်။

အကျော် ၆-မျိုး

အကျော်သည်-

- ၁ - အကျော်ပလောပီနီ
- ၂ - အကျော်ရေခံ
- ၃ - အကျော်ပိုးခေါင်း
- ၄ - အကျော်ကြက်တက်
- ၅ - အကျော်ဥ
- ၆ - အကျော်မီးတိုင်-

ပူရှိသည်။ တခါတရံ အစု
လုံးပတ် ၄-တောင်၊ ၅-
တောင်ရသည်။ ၎င်းအပင်ကြီး
၆) သဏ္ဌာန်ရှိ၍ အရွက်
ရှိ၏။ အနံ့ ၁၂ လက်မမှ
လျှင် မွေးသင်းသင်း အနံ့
စည်ကားသည်။ အကျော်
အစားမှာ-အကျော်ရှိမည့်
အများဆုံး လုံးပတ် ပေါင်
၁၁ သည့်ပုံဟန် ရှိသည်။
ချ၊ အထက်ပါ အကျော်
သည်။ အကျော် ရှိသော
အကျော်ကို သစ်ပင်၏

ဟူ၍ ၆-မျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင်-

- ၁ - အကျော်ပလောပီနီ- သည် ပလောပီနီဥကဲ့သို့ အမြင် များ၏။ အမည်းရောင် နည်း
၏။ အဖြူရောင် များများနှင့် မဲပြ-ရောင်နေသော။ ညံ့ဖျင်း၍ ဈေးနည်း
သည်။
- ၂ - အကျော်ရေခံကား- သေနေသော အကျော်ပင်၊ အပင်ဆွေးပြီး အပင်ရင်းတွင် ရေ
များ တင်နေတတ်၍ အကျော်ရေခံ ခေါ်သည်။ ၎င်းမှရသော အကျော်သည် ကျွဲ
ချိုကဲ့သို့ မည်းနက်သဖြင့် အမျိုးကောင်း ဈေးကြီးသည်။ တန်ဖိုးရှိသည်။
- ၃ - အကျော်ပိုးခေါင်းကား- အပင်၏ အခေါက်နှင့် အလယ်အူတိုင်အကြား အသား
တွင် ပိုးစားဖြစ်နေသော အပင်တည်း။ ၎င်းအကျော်သည် အများအားဖြင့် အသား
တွင် အပြားလိုက် ကပ်နေပြီး အကျော်ရှိသည့်နေရာ နံဘေးနှုတ်ခမ်း များတွင်
ပိုးစားနေသော အကျော်မျိုး ဖြစ်၏။ အမျိုးအစား ညံ့ဖျင်းသည်။
- ၄ - အကျော်ကြက်တက်ကား- အကျော်ပိုးခေါင်း မဖြစ်ဘဲ အကျော်သည် ကြက်တက်
ကဲ့သို့ အချောင်းကလေးများ အချောင်းလိုက် မာကြောနေသည်ကို ခေါ်ခြင်း
ဖြစ်၏။ ၎င်းသည် အနက်များ၍ တန်ဖိုးရှိသည်။
- ၅ - အကျော်ဥကား- အကျော်ပင်၏ အူတိုင်အတွင်း အဆီစု၍ အလုံးဖြစ်ကာ ဥက
လေးများလို ဖြစ်နေသည်။ ၎င်းအကျော်သည် အကျော်များအနက် အကောင်း
ဆုံးအကျော် ဖြစ်၍ တန်ဖိုး အကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။
- ၆ - အကျော်မီးတိုင်ကား- အကျော်ပင်တွင် အကျော်ရှိသည့် ထင်သဖြင့် အကျော်ပင်
ခုတ်လှဲ ပေါက်ခွဲကြည့်ရာ အကျော် မရှိ၍ ပစ်ထားခဲ့ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၃၀,

မှာ ယင်းရှိမည့်နေရာ၏
နံးနေတတ်သည်။ ၎င်းကို
ရိဆရပါသည်။ အကျော်
ပစ်ပင်၏ အလယ်ပိုင်းနှင့်
နံ့တိုးနည်းသည်။
ကျော်ရှိသည်။ အဖိုမျိုးတွင်
သီးသည်။ အကျော်သီး၏
ရောက်သော ကမ္ပူပင်၏
နှင့်ပင် တူသည်။ အဖြူ

၄၀ လောက် ကြာသည့်အခါ ခုတ်ခွဲထားသော နေရာအောက်တွင် ကျီးပေါင်းစွဲ၍ ထင်းမီးစ ငုတ်တိုကဲ့သို့ အမဲများ ဖြစ်နေသည်ကို အကျော်မီးတိုင် ခေါ်သည်။ ၎င်းသည် အလတ်တန်းစားလောက် တန်တိုးရှိသည်။

အကျော် အသုံးပြုပုံ

အကျော်သည် ခါးသော အရသာ ရှိ၏။ ကလေးများ နေမကောင်း ကျောပူ ခေါင်းပူ ဖြစ်လျှင် အကျော်ကို သွေး၍ လျှာပွတ်ပေးပါ။ ချောင်းဆိုး ရင်ကြပ် ဖြစ်လျှင် ကွမ်းရွက်နှင့် ရော ကြိတ်ပြီး လျှာပွတ်ပေးပါက သလိပ်အချွေပျော်၍ ချောင်းဆိုး သက်သာမည်။ ကလေးများ တက် လျှင်လည်း သွေး၍ လျှာပွတ်ပေးပါ။ လူကြီးများ ခြေတက်လျှင် ကျပ်လျှင် အကျော်ပင်မှ အခေါက်ခွာ၍ အတွင်းလျှော်ပြားကို ခြေတွင် မတ်စည်းထားလျှင် ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

အကျော်နှစ်သနွေတည်ဆေး။ ။ စမုံငါးမျိုး၊ ကပ်ငါးမျိုး၊ စကားနှစ်၊ တိလက်သာ၊ အိပ်မေ့သီး၊ နံ့သာနီ-ဖြူ၊ ဂုံခါး၊ လေးညှင်း၊ စမုံနက်၊ ဇီယာ၊ ကန့်ဗလူ၊ ဒိဇုတ်၊ ပန်ရင်း၊ ကန့်ချုပ်နီ၊ စမြိတ်၊ နွယ်ချို၊ ဆင်သမန္တယ်၊ မုံညှင်းဆံ၊ ဥပသကာ၊ ထင်းရှူးနှစ်၊ ကရမက်၊ ဆေး ရင်း၊ ဥဝိ-က ၄-ပဲ သားစိ-ဇာသီး-ဂ-ပဲ၊ ကုံကုမံ ၁-ကျပ် ၄-ပဲ၊ အကျော်နှစ် ၂-ကျပ် ၈-ပဲ ဆေး အားလုံး ၁၂-ကျပ် မတ်တင်းသား ရှိ၏။ ဆေးအားလုံး စုပေါင်း၍ အမှုန့်ညက်အောင်ပြု ညှပ်နံနက် ဇီးကင်းခန့် ရေအေး၊ ကော်ဖီ၊ နွားနို့၊ လဘက်ရည်တို့နှင့် သောက်နိုင်သည်။ ကိုယ်ရေကိုယ်သား ချောပြေလှ၍ ဗလခွန်အား ဆင်ပြောင်လားသို့ ပေါ့ပါးလျင်မြန်၍ သွေးလေမှန် သနွေရသော ဆေး မည်၏။

အကျော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများ

အကျော်သည် ကောင်းသော အနံ့ ရှိ၏။ ပူ၏။ ခါး၏။ စပ်၏။ သိမ်မွေ့နူးညံ့၏။ ကြက် သရေမင်္ဂလာကို ပေးတတ်၏။ နှုတ်မြိန်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်းကို ပြုတတ်၏။ အခိုးအထုံ ပြုလုပ်ရန် လျော် ၏။ သည်းခြေကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ထက်၏။ ၎င်းပြင် လေနာ၊ သလိပ်နာများကို ပယ်ရှားတတ်၏။ နားနာ၊ မျက်စိနာကိုလည်း ပပျောက်စေနိုင်၏။ နူနာကို ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ လိမ်းကျခြင်း၊ လူဆေးပြု ခြင်းများ၌လည်း ကောင်းမြတ်၏။ (နိသဏ္ဍာရတနာကရကျမ်း)

အကျော်သည် ပူသည်။ စပ်သည်။ အရေကို ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ခါးသည်။ ထက်သည်။ သည်းခြေကို ပွားစေတတ်သည်။ ပေါ့သည်။ ၎င်းပြင် နားနာ၊ မျက်စိနာများကို ပယ်ဖျောက်နိုင် ၏။ လေနာ၊ သလိပ်နာများကိုလည်း နုတ်ပယ်နိုင်၏။ (ဘဝပ္ပကာသကျမ်း)

အကျော်ဆီ နှင့် အကျော်နက်၏ ဂုဏ်သတ္တိ

အကျော်ဆီသည် အောက်၌ ပြထားသော အကျော်နက်နှင့် အကျိုးဂုဏ်ကျေးဇူး တူမျှကြ ၏။ အကျော်နက်သည် စပ်သည်။ ပူသည်။ ခါးသည်။ လိမ်းကျသောအခါ အေးမြသည်။ သွေး၍ သောက်သောအခါ သည်းခြေနာကို ပယ်နိုင်သည်။ ကေစိဝါဒအားဖြင့် ဩဒေါသကို ပယ်နိုင် သည် ဆို၏။ (ရာဇနိသဏ္ဍာကျမ်း)

အကျော်ပင်
နာကို ပယ်နိုင်၏။ (

အကျော်နက်
အဆင်းကို တောက်စေ
အပြပပြတ် ပေးကြိတ်

အကျော်နက်
ပဇယာကို ဆောင်သ

အကျော်ပင်သ
ပြည် အစပ် ပင်လယ်
အစား ရှိ၏။ ၎င်း အ
ကောင်းဆုံး အမြတ်
ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ၎င်း
(အာရ-နရမ်)

၎င်းအမှုန့်ကို
ပြုလုပ်ရန်အတွက် အာ

အ

အိန္ဒိ

မင်္ဂလာ

ပုံသဏ္ဌာန်။

ပေါ်ဒေသများ၌ ပေ
သည့် အပင်နှင့် ဆင်တူ
မှာ ၁-ပေမျှ ရှိ၍ အရွယ်
မှာ ၂-ပေမျှ ရှိ၏။ လုံး
တို့မှာ အကြောတထေ
ပင်သည် နှစ်ရှည်လမျှ
ကွာခြား၏။

င် ကျီးပေါင်းစုံရှိ
တိုင် ခေါ်သည်။

အကျော်ပင်၏ အနှစ်ဖြစ်သော အကျော်နက်သည် ကဋ္ဌဂုဏ် ရှိသဖြင့် စပ်၏၊ ပူ၏၊ သလိပ်
နာကို ပယ်နိုင်၏။ (ရာဇနိသဏ္ဌကျမ်း)

ကျောပူ၊ ခေါင်းပူ
ကွမ်းရွက်နှင့် ရော
ကလေးများ တက်
၍ အကျော်ပင်မှ
င်းနိုင်သည်။

အကျော်နက်သည် ဒါဟဂုဏ် ရှိသဖြင့် စပ်သည်၊ ပူသည်၊ ဆံပင်ကို ပွားစေသည်၊ ကိုယ်
အဆင်းကို တောက်ပြောင်စေသည်၊ ဆံပင်၌ ဖြစ်သော အပြစ်ဒေါသများကို ပယ်ဖျောက်နိုင်သည်၊
အမြဲမပြတ် မွေးကြိုင် လှိုင်ပြန့်သော အနံ့ ရှိသည်။ (ရာဇနိသဏ္ဌကျမ်း)

ဘေးနှစ်၊ တိလက်သာ၊
ပူ၊ ဒီရတ်၊ ပန်ရင်း၊
စိ၊ ကရမက်၊ ဆေး
၂-ကျပ် ၈-ပဲ ဆေး
အောင်ပြု ညှပ်နံနက်
၊ ကိုယ်ရေကိုယ်သား
သမုန် သန္ဓေရသော

အကျော်နက်သည် မင်္ဂလခေါ် ဂုဏ် ရှိသည်၊ အေးမြသည်၊ အနံ့ကို ဆောင်သည်၊ လုံ့လ
ပယောဂကို ဆောင်သည်။ (ရာဇနိသဏ္ဌကျမ်း)

အကျော်ပင်သည် အာသံပြည် တောင်ကြီးတောကြီးများ၌၎င်း၊ မြန်မာပြည်နှင့် ယိုးဒယား
ပြည် အစပ် ပင်လယ်ကမ်းခြေများ၌၎င်း ပေါက်ရောက်တတ်သည်၊ ၎င်းသည် များသော အမျိုး
အစား ရှိ၏၊ ၎င်း အမျိုးအစားတို့တွင် အကျော်ပင်၏ အနှစ်မှ ရသော အကျော်နက်သည်
အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်၏၊ ဆေးကျမ်းများ၌ ဆိုသော ဆေးတို့နှင့် အတူပေါင်းစပ် အသုံး
ပြုလုပ်နိုင်သည်၊ ၎င်းသည် လေးသော သဘောရှိသောကြောင့် ရေ၌ ချသော် နစ်မြုပ်တတ်၏။
(အာရနရမ်)

၎င်းအမှုန်ကို မီးမှာထည့်သော် မွေးသော အနံ့ ထွက်လာ၏၊ လေနာရောဂါ၌ လိမ်းဆေး
ပြုလုပ်ရန်အတွက် အင်္ဂလန် နိုင်ငံသားတို့ များစွာ အသုံးပြုကြကုန်၏။

မိမိနွဲ့ညံ့၏၊ ကြက်
အထုံ ပြုလုပ်ရန် လျော်
းကို ပယ်ရှားတတ်၏၊
မ်းကျခြင်း၊ လူဆေးပြု

အကြောတထောင် (အကြီးမျိုး)

အိန္ဒိယ	बालतंग (ဗာလ်တံဂ်)	အင်္ဂလိပ်	Ribwort
ဗင်္ဂလီ	बालतंग (ဗာရ်တံဂ်)	လက်တင်	Plantago Lanceolata

ခါးသည်၊ ထက်သည်၊
ဘေးကို ပယ်ဖျောက်နိုင်
း)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ အကြောတထောင်ပင်သည် အလွန် အေးသော မြင့်မားသည့်တောင်
ပေါ်ဒေသများ၌ ပေါက်၏၊ ၎င်းအပင်မှာ အကြောတထောင် အငယ်စား “ဘားကြော” ခေါ်
သည့် အပင်နှင့် ဆင်တူသော်လည်း ဘားကြော အငယ်စားထက် ကြီးမားလေသည်၊ အရွက်ရိုးတံ
မှာ ၁-ပေမျှ ရှိ၍ အရွက်၏ အနံ့မှာ ၁၀-လက်မ ရှိပြီးလျှင် အလျား ၁ ပေခွဲမျှရှိ၏၊ အပွင့်၏ ဖူးတံ
မှာ ၂-ပေမျှ ရှိ၏၊ လုံးပတ် လက်ညှိုးလုံးမျှ ရှိ၏၊ သို့သော် အပင်ပေါက်ပုံ၊ အကြောနေပုံ၊ ဖူးပွင့်ပုံ
တို့မှာ အကြောတထောင် အငယ်စားနှင့် ထူးခြားခြင်း မရှိပေ၊ ကွာခြားချက်မှာကား—ယင်းအ
ပင်သည် နှစ်ရှည်လများ ခံ၏၊ အကြောတထောင် အငယ်ထက် ကြီးထွား မြင့်မားခြင်း သာ
ကွာခြား၏။

ဂုဏ်ကျေးဇူး တူမျှကြ
အေးမြသည်၊ သွေးရှိ
တြိဒေါသကို ပယ်နိုင်

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ၎င်းအရွက်စိမ်း၏ သတ္တုရည်သည် အနာမြို့ အနာပျက်များကို များစွာ ဖျက်ဆီးတတ်၏။ ၎င်းအရွက်ခြောက်ကို ကြိတ်၍ အမှုန့်ပြုလိမ်းမှု ရောင်ရမ်းခြင်း နှင့် အနာ ဖုကလေးများကို ကောင်းစွာ ပျောက်ကင်းစေ၏။ ၎င်းအစေ့ကို သကြားနှင့် ရော၍ ဝမ်းနုတ် ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်၏။ အချို့ သူတို့သည် ၎င်းအရွက်ကို တွန့်ရှုံ့စေသော ဆေးအဖြစ် အနာ များ အသားနုတက်၍ ကျက်လွယ်သော ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုကြ၏။ အစိရွက်၏ သတ္တုရည် ပြုတ် ရည်ကို၎င်း အရွက်ခြောက်၏ အမှုန့်ကို၎င်း အတွင်းဆေး၊ အပြင်ဆေး အဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုကြကုန် ၏။

၎င်း၏ အမြစ်ကို ကျောက်ရောင်၊ ဝက်သက်ရောင်တို့နှင့် ပတ်သက်သော အဖျား ရော ဂါများ ပျောက်ကင်းရန် အသုံးပြုရ၏။ အရွက်ကို သွေးယိုစီးသော ရောဂါများ၌ သွေးကို ရပ်တန့် စေရန်အသုံးပြုရ၏။ ၎င်းအရွက်၏ သတ္တုရည်သည် ဝမ်းတွင်းမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော သွေးအန် သွေးကျ စသော သွေးယိုစီးခြင်းများကို ရပ်တန့်စေ၏။ ၎င်းအပြင် ထိခိုက်ရှနသော ဒဏ်ကြောင့် သွေးများယိုစီးခြင်း၊ အနာများမှ သွေးများ ယိုစီးခြင်းကိုလည်း ရပ်တန့်စေ၏။ သလိပ်နှင့် သွေး များ ရောနေသော ရောဂါများကို ၎င်းအရွက်၏ သတ္တုရည်ကို တက်ယ်လုံး၌ လိမ်းကျံပေးမှု သလိပ်နှင့် သွေးပါခြင်းမှ ပျောက်ကင်း၏။ သို့သော် ရင်ဘတ်နှင့် ဝမ်းဗိုက်ကို ခပ်များများ လူး ပေးပါ။ နှာခေါင်း သွေးယိုသောအခါ မျက်နှာ အထက်ပိုင်းကို လိမ်းပေးမှု နှာခေါင်း သွေးယို ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။ သွားဖုံးရင်းမှ သွေးများယိုခြင်း ဖြစ်မှု ၎င်းအမြစ်ကို ပြုတ်၍ နှုတ်ငုံဆေး အဖြစ် သုံးမှု သွေးယိုစီးခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

၎င်းဆေးပင်သည် ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ သွေးယိုစီးခြင်း ရောဂါမှန်သမျှကို ရပ်တန့်စေရန် အတွက် အလွန် အံ့ဘွယ်ကောင်းသော ဆေး ဖြစ်သည်။ ၎င်းအရွက်စိမ်း၏ သတ္တုရည်ကို နားတွင်း သို့ ခပ်ပေးပါမှု အပူလွန်ကဲ၍ ဖြစ်သော နားနာ၊ နားကိုက်ရောဂါများ မြန်စွာ ပျောက်ကင်း၏။ ၎င်းအရွက် သတ္တုရည်သည် အသည်း နှင့် ကျောက်ကပ်ကို အထူးအားပေးသော ဆေးစွမ်းကောင်း ဖြစ်သည်။ ရေငတ်ခြင်းကို ငြိမ်းအေးစေ၏။ အစာမကြေကျက်ခြင်းကို တစ်ဝေးစေ၏။ ဆီးနှင့် မီးယပ်သွေးများ ပူလောင်၍ ဆင်းသောအခါ ၎င်းအရွက်ပြုတ်၍ သောက်က ငြိမ်းအေးစေ၏။ သွေးမြင်းသရိုက်ရောဂါများကိုလည်း ပျောက်ကင်းစေ၏။ သည်းခြေဦးစီး၍ ဖျားခြင်း နှင့် အဆုတ် နာရောဂါ၊ ညောင်းကျရောဂါ စသည်တို့ကိုလည်း ၎င်းအရွက်ကို ပြုတ်၍ သောက်ခြင်း၊ အရွက် စိမ်း သတ္တုရည်ကို သောက်ခြင်းဖြင့် ကောင်းစွာ ပျောက်ကင်းစေ၏။ အရေဖျား၌ ဖြစ်တတ်သော ဝဲစို့ ဝဲခြောက် ယားနာများကိုလည်း ၎င်းသတ္တုရည်ကို လိမ်းပေးခြင်းဖြင့် ပျောက်ကင်းစေနိုင်၏။ ဆံပင် စသော အမွှေးများ ကျွတ်ခဲ့သော် ၎င်းအရွက် သတ္တုရည်ကို လိမ်းကျံမှု များစွာ အကျိုး ရှိ၏။ အပူများမှုတ်၍ လည်ချောင်း၊ အာခေါင်းများ ရောင်ရမ်းခြင်းဖြစ်မှု ၎င်းအရွက်၏ သတ္တုရည် ကို နှုတ်ငုံဆေးပြုမှု များစွာ အကျိုးရှိ၏။ အထူးသဖြင့် ၎င်းအရွက်သည် အားကုန်ခန်းသော ရောဂါ အတွက် ထက်မြက်သော ဆေးတပါး ဖြစ်၏။ ၎င်း၏ အစေ့သည် ကာမအားကို တိုးပွားစေတတ် ၏။

သတိပြုရန်။ ။ ၎င်းဆေးပင်ကို အတိုင်းအတာပမာဏထက် လွန်၍ စားမှု သရက်ရွက်၊ အဆုတ် စသည်တို့ကို ပျက်စီးအောင် ပြုလုပ်တတ်၏။ ၎င်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်

ဇီဝာ ခေ
ဆေးသုံးရ
မှ ၃-ကျ
မှတ်ချက်။ ။ ၎
တထောင်း
အသုံးမပြု

အကြောင်း

ဟိန္ဒူ ဘာတင်္ဂ
ပံချာဗိ ဒါနာဂါ

ပုံသဏ္ဌာန်။
ပဋိ၊ မြေ၌ကပ်၍ ပေါက်တ
၌ ၅ - ရွက်၊ ၆ - ရွက် စုပြ
တွန့်၏။ ခွေးသွားစိတ်ယော
အထိ ရှည်၏။ အနံ ခန့်မှန်း
၂ - လက်မသာသာ ရှိ၏။
ကဲ့သို့၎င်း၊ ချည်မျှင်ကလေး
များ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။
လက်မမျှ ရှည်၏။ အမွှေးင
၎င်းသည် ပင်လျှင် အပွင့်အ
မိကျောင်းကွမ်းဖတ် “အိဆ
သည် တပင်တပင်တွင် ၄ -
ဆွဲကြည့်မှု ကြက်ပေါင်စေး
၎င်းကို အစွဲပြု၍ “အကြေ
အကြောများသည် ဘား၏
ပူတို့လည်း အပင်ငယ်လှသ
ထက်မြက်ခြင်းကြောင့် ကျေ
ကုန်၏။

၁။ အနာပျက်များကို
ပင်ရမ်းခြင်း နှင့် အနာ
နှင့် ရော၍ ဝမ်းနုတ်
၁။ ဆေးအဖြစ် အနာ
ကံ၏ သတ္တုရည်၊ ပြုတ်
ဖြင့် အသုံးပြုကြကုန်

သော ဆေးများမှာ ကုလားမြင်းခွာ (ဗနဖယား)၊ ပျားရည်၊ မုတ္တကျီ တို့ ဖြစ်၏။
ဆေးသုံးရန် အတိုင်းအတာ ပမာဏမှာ အရွက်၏ သတ္တုရည် ၂-ကျပ် ၈-ပဲ သား
မှ ၃-ကျပ် ၈-ပဲသားအထိသာ သောက်နိုင်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ၎င်းဆေးပင်သည် အကြောတထောင် အကြီးပင် ဖြစ်သော်လည်း အကြော
တထောင်အငယ် “ဘားကြောပင်” ကဲ့သို့ (အိဆပ်မိဂိုလ်) ၏ အစေ့အစား
အသုံးမပြုနိုင်ချေ။

၂။ သော အဖျား ရော
ပျား၌ သွေးကို ရပ်တန့်
လာသော သွေးအန်
နသော ဒဏ်ကြောင့်
၏။ သလိပ်နှင့် သွေး
လုံး၌ လိမ်းကျ ပေးမှု
ကို ခပ်များများ လူး
မှု နှာခေါင်းသွေးယို
ပြုတ်၍ နှုတ်ငုံဆေး

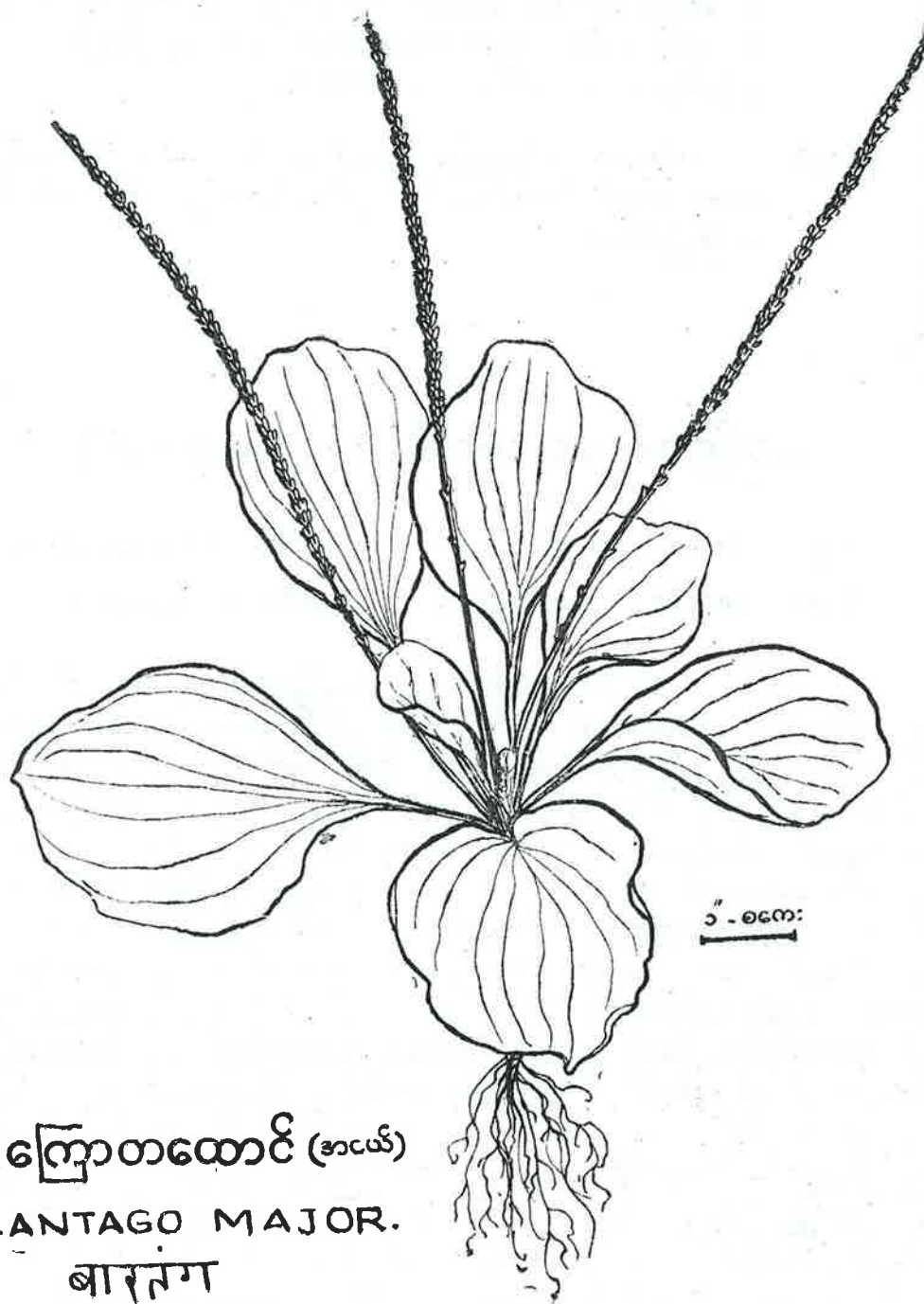
အ ကြော တ ထောင်ငယ်ပင် (ဘားကြောပင်)

ဟိန္ဒူ बिरतंग (ဗာရိတံဂ) လက်တင် Plantago Major
ပဲရားဒီ इसफगोल (အိဆပ်မိ-ဂိုလ်) အင်္ဂလိပ် Waybread

၃။ မျက် ရပ်တန့်စေရန်
သတ္တုရည်ကို နားတွင်း
နီစွာ ပျောက်ကင်း၏။
သော ဆေးစွမ်းကောင်း
ရင်းဝေးစေ၏။ ဆီးနှင့်
ကံက ငြိမ်းအေးစေ၏။
ဖျားခြင်း နှင့် အဆုတ်
သောက်ခြင်း၊ အရွက်
ပျား၌ ဖြစ်တတ်သော
ပျောက်ကင်းစေနိုင်၏။
၄။ များစွာ အကျိုး
ငြိမ်းအေး၏ သတ္တုရည်
ပျားနှင့်သော ရောဂါ
များကို တိုးပွားစေတတ်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ “ဘားကြောပင်” ခေါ် အကြောတထောင်ငယ်ပင်သည် ပင်စည်
မရှိ၊ မြေ၌ကပ်၍ ပေါက်တတ်သည့် မိုးသက်ပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းအရွက်တို့သည် တပင်တပင်
၌ ၅ - ရွက်၊ ၆ - ရွက် စုပြုံ၍ ပေါက်၏။ ဥသဏ္ဌာန် ရှိ၏။ အရွက်၏ အနားတွင် အနည်းငယ်
တွန့်၏။ ခွေးသွားစိတ်ယောင်ယောင် ရှိ၏။ ၎င်းအရွက် ခန့်မှန်းချက် ၂ - လက်မ မှ ၅ - လက်မ
အထိ ရှည်၏။ အနံ့ ခန့်မှန်းချက် ၂ - လက်မ သာသာ ရှိ၏။ ရွက်ညှာရိုးတံမှာ ၁ - လက်မခွဲမှ
၂ - လက်မသာသာ ရှိ၏။ ၎င်းအရွက်ရိုးတံ အရွက်ရင်းကို ချိုး၍ ဆွဲကြည့်မှု ကြက်ပေါင်စေး
ကဲ့သို့၎င်း၊ ချည်မျှင်ကလေးများကဲ့သို့၎င်း သေးငယ်၍ အဆင်း ဖြူသော အကြောမျှင်ကလေး
များ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ အပွင့်၏ ဖူးတံသည် လုံး၏။ အုန်းလက်တံမျှ ရှိ၍ ၇ - လက်မ ၈ -
လက်မမျှ ရှည်၏။ အမွေးတိုင်များကဲ့သို့ ၃ - ပုံ ၂ - ပုံ အပေါ်ပိုင်းတွင် ခပ်တုတ်တုတ် ရှိ၏။
၎င်းသည် ပင်လျှင် အပွင့်အသီးများ ဖြစ်၏။ ၎င်းအစေးကလေးများသည် အလွန် သေးငယ်သု၏။
မိကျောင်းကွမ်းဖတ် “အိဆပ်မိဂိုလ်” တို့၏ အစေ့များကဲ့သို့ ခွဲကပ် စေးတန်း၏။ အပွင့်ဖူးတံများ
သည် တပင်တပင်တွင် ၄ - မှ ၇ - ခုအထိ ရှိ၏။ ၎င်းအပင်၏ အရွက်ရိုးတံ အရွက်ရင်းကို ချိုး၍
ဆွဲကြည့်မှု ကြက်ပေါင်စေးကဲ့သို့ ၎င်း ဖြူသော အကြောမျှင်များ ဖြစ်ပေါ်၍ လာလေသည်။
၎င်းကို အစွဲပြု၍ “အကြောတထောင်ပင်” ဟု ခေါ်ဆိုကြကုန်၏။ အချို့လည်း ၎င်းအရွက်၏
အကြောများသည် ဘား၏ အကြောနှင့် တူ၍ “ဘားကြောပင်” ဟု ခေါ်ဆိုကြကုန်၏။ အချို့
သူတို့လည်း အပင်ငယ်လှသော်လည်း အပင်နှင့် မလိုက်အောင် ဆေးလောကတွင် စွမ်းရည်သတ္တိ
ထက်မြက်ခြင်းကြောင့် ကျော်စောထင်ရှားသဖြင့် “ဆေးကျော်ကြီး” ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြ
ကုန်၏။

၅။ စားမှု သရက်ရွက်၊
နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်

အကြောတထောင် (အလယ်)
PLANTAGO MAJOR.
ဓါတ်ပုံ

၎င်းဆေးပင်
အပေါက်အရောက်မှ
ကြားပြီး လူအသုံး
၎င်းကိုယ်စား ဤအ
ရည်သတ္တိ ရှိသည်ဟု
စောင်တွင် ဆရာအ
၂ - ခေါ် အကြောင်း
ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤအကြောင်း
တွင် အလိုအလျောက်
ဂိုဏ်း) ခေါ် ဆေးပင်
ပြုနိုင်သည်ကို မြန်မာ
ကောင်းသော စေတနာ
တို့ မြန်မာအာယုဗေဒ
လည်း အချို့အချို့
စသည်ဖြင့် ပါရှိလေ
လာသဖြင့် အလွယ်တကူ
သာ ရှိပါသည်။ အထူး
တန်ဖိုးရှိသော ရှေး
က တလျှောက်လုံးတွင်
ထုတ်တင်ပြုရန်အတွက်
ရှိရှိနှင့် မနေမနား ပြု
သည့်အတိုင်း အခြား
ဖြင့် ရှာဖွေတင်ပြမည်။

ဂုဏ် နှင့် ဝိသေ
ခံခြင်း၊ ဝမ်းတွင်း၌
ရန်အတွက် အတွင်း
အသုံးပြုရ၏။ ၎င်းအ
ရောက်မြားကိုလည်း
ရောက်၊ အတိသာရ
ဖျက်ဆီး ကာကွယ်နိုင်

၎င်းအရွက်သ
ပျား၊ ထုပ်ပနီ၊ နဂါး

၎င်းဆေးပင်ကလေးသည် အလွန်အေး၍ မြင့်မားသော တောင်ပေါ်ဒေသများ၌ သာ အပေါက်အရောက်များ၏၊ ထူးခြားချက်တရပ်မှာ—ဆေးလောကကြီးတွင် အလွန်ထင်ရှား ကျော်ကြားပြီး လူအသုံးများသော (အိဆပ်မိဂိုလ်) ခေါ် ဆေးပင်နှင့် ပုံသဏ္ဌာန် မတူသော်လည်း ၎င်းကိုယ်စား ဤအကြောတထောင် ဆေးပင်ကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ အိဆပ်မိဂိုလ်နှင့်အတူ စွမ်းရည်သတ္တိ ရှိသည်ဟု အာယုဗ္ဗေဒ ယူနာနီ နှင့် အနောက်တိုင်း ခေတ်သစ်ဆေးကျမ်း အစောင်စောင်တွင် ဆရာအသီးသီး မိန့်ဆို မှာကြားကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ အီဗာရ် တံဂ် နံပတ် ၂- ခေါ် အကြောတထောင်ပင်နှင့် (အိဆပ်မိဂိုလ်) ဆေးပင်ကိုပါ အကျယ်တဝင့် ရေးသားဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤအကြောတထောင်ပင် ခေါ် ဘားကြောပင်မှာ မေမြို့နှင့် အနီးတဝိုက် ဒေသများတွင် အလိုအလျောက် များစွာ ပေါက်ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ သို့ပါ၍ (အိဆပ်မိဂိုလ်) ခေါ် ဆေးပင်၏ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည် ရောဂါအလိုက် အသုံးပြုပုံအတိုင်း အသုံးပြုရသည်- ပြုနိုင်သည်ကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ လုပ်သားပြည်သူတို့ အကျိုးကျေးဇူး များမည်ကို ရှေ့ရှုယှက်ကောင်းသော စေတနာနှင့် ရေးသား ဖော်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တကြောင်းမှာလည်း ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာအာယုဗ္ဗေဒဆေးသိပ္ပံက ရေးသားပြုစုထားသော ဆေးကျမ်းပေါင်း များစွာတို့တွင်လည်း အချို့အချို့သော ဆေးနည်းနှင့် ဆေးဂိုဏ်းကြီးများ၌ (အိဆပ်မိဂိုလ်) (အိဆပ်မိဘူဆီး) စသည်ဖြင့် ပါရှိလေရကား ယခုကဲ့သို့ အစားထိုး၍ သုံးစွဲနိုင်သည့် ဆေးပင်တပင် ပေါ်ပေါက်လာသဖြင့် အလွယ်တကူ ဖော်ယူသုံးစွဲနိုင်ကြမည်ကိုလည်း နှစ်ထောင်းအားရ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာအာယုဗ္ဗေဒ ဆေးသိပ္ပံသည် ဤနည်းနှင့် အလွန်တန်ဖိုးရှိသော ရှေးမြန်မာ မင်းအဆက်ဆက်မှ စ၍ ယခုထက်တိုင် စာပေလောက၊ ဆေးဇာက တလျှောက်လုံးတွင် တိမ်မြုပ်၍ နေသော ခက်ရာခက်ဆစ် ဆေးမြစ်ဆေးပင်များကို ဖော်ထုတ်တင်ပြရန်အတွက် စရိတ်ကြေးငွေကုန်ကျခြင်း၊ လူပင်ပန်းခြင်းတို့ကို ပဓာနမထားဘဲ ဇာတိရှိရှိနှင့် မနေမနား ကြိုးစားရှာဖွေလျက် ပြည်သူလူထု၏ မျက်မှောက်သို့ ဆက်လက် တင်ပြနေသည့်အတိုင်း အခြားခြားသော မြောက်မြားစွာသော ဆေးပင်တို့ကိုလည်း မလျော့သောလုံ့လဖြင့် ရှာဖွေတင်ပြမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အကြောတထောင်ပင်သည် အဆစ်အဆက် ရောင်ရမ်း ကိုက်ခဲခြင်း၊ ဝမ်းတွင်း၌ ရစ်ခြင်း၊ နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း၊ ဝမ်းကိုက်ရောဂါ ဖြစ်ခြင်းတို့ကို ပျောက်ကင်းရန်အတွက် အတွင်းဆေး အပြင်ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုရ၏။ အားတိုးဆေးအဖြစ်ဖြင့် များစွာ အသုံးပြုရ၏။ ၎င်းအပင်၏ အရွက် နှင့် အမြစ်သည် တူနုရှုံ့စေသော သဘော ရှိ၏။ အဖျားရောဂါများကိုလည်း ကာကွယ်နိုင်၏။ ၎င်းအပင်၏ အစေ့သည် ထက်မြက်၏။ ချောင်းဆိုးရောဂါ၊ အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါရိုးရိုး နှင့် အတိသာရ သွေးဝမ်းသွား ရောဂါများကိုလည်း ဖျက်ဆီး ကာကွယ်နိုင်၏။ ၎င်း၏ အစေ့သည် (အိဆပ်မိဂိုလ်) အစေ့၏အစား အသုံးပြုနိုင်၏။

၎င်းအရွက်သည် အေး၏။ ဆီးကို ရှောင်စေတတ်၏။ ဓာတ်တို့ကို ပြုပြင်တတ်၏။ ၎င်းအပြင် ပျား၊ ထုပ်ပနီ၊ နဂျီကောင် စသည့် အဆိပ်ရှိသော သတ္တဝါများ တုပ်ခြင်း၊ ခိုက်ခြင်း စသည့်

၁ - စကေး

အဆိပ်သင့်သော ရောဂါများကို ၎င်းအရွက် အစိမ်းကို ညက်စွာ ကြိတ်၍ ကိုက်သော ဒဏ်ရာ များ၌ လိမ်းပေးခြင်း၊ အုံပေးခြင်း၊ ကပ်ပေးခြင်း ပြုပါက အဆိပ်ပါ အဆိပ်များ လျင်မြန်စွာ ပြေပျောက်နိုင်၏။ အနာများမှ၎င်း၊ ထိခိုက်ရှနသော ဒဏ်ကြောင့် သွေးစိမ်းများ ယိုသော အခါတွင်၎င်း အထက်ပါနည်းတူ အရွက်ကို ကြိတ်၍ အုံပေးခြင်း၊ လိမ်းကပ်ပေးခြင်းဖြင့် သွေး များယိုစီးခြင်းမှ ရပ်တန့်စေ၏။ အနာများ အသားနုတက်လွယ်စေခြင်း၊ ပြည်ပုပ်၊ သွေးပုပ်များ စင်ကြယ်စေခြင်းငှာ ၎င်းအရွက်ကို ဖြုတ်၍ ဖန်ဆေးရေအဖြစ် အသုံးပြုပါက ပြည့်ပုပ်၊ သွေးပုပ် စင်ကြယ်၍ အနာ အသားနုတက်၍ အကျက်မြန်၏။

အာခံတွင်းများ၌ ပူလောင်ပေါက်ကွဲခြင်း၊ အပူဖုများ အပူအိတ်များ ပေါက်ခြင်း၊ လျှာကွဲ လျှာနာ ဖြစ်ခြင်း၊ သွားကိုက် သွားနာ၊ သွားဖုံးရောင် သွားရင်းမှ ပြည့်သွေးများ ယိုစီးခြင်းဖြစ်မှု ၎င်းအရွက်ကို ဖြုတ်၍ နှုတ်ငုံ ဆေး အဖြစ်ဖြင့် ခပ်နွေးနွေးကလေး ငုံ၍ပေးမှု အထက်ပါရောဂါ များ ပျောက်ကင်း၏။

ဆီးချိုရောဂါ ဖြစ်သော သူများအတွက် ၎င်းပဉ္စငါးပါး ၃ - ကျပ် ရေသန့်သန့် ၄၈ - ကျပ် နှင့် ၇ - ကျပ်သား ကျန်အောင် ကျိုပြီးလျှင် တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သားမျှ မှန်မှန်သောက်မှု ဆီးချိုရောဂါ ပျောက်ကင်းစေ၏။ အဆုတ်ရောဂါနှင့် စပ်လျဉ်းပြီးလျှင် သလိပ်နှင့် ရော၍ သွေး များ ပါလာသောအခါ ၎င်းပဉ္စငါးပါး သတ္တုရည်ကို တခွက်စာ ၁၂ - ပဲသားမျှ နံနက်၊ ည မှန်မှန်သောက်ပါက များစွာ အကျိုးရှိ၏။ နာတာရှည်၊ ရက်ခြားဖျား ရောဂါများကို ၎င်းအရွက် နှင့် အမြစ်ကိုဖြုတ်၍ သောက်မှု အဖျား ပြတ်၏။ ရင်ခေါင်း၌ ဖြစ်သော ရောဂါများတွင် များ စွာ အသုံးပြုရ၏။ ၎င်းအပြင် ၎င်းအရွက်ကို မကွန်း (ဆီဦး) နှင့် ကြိတ်၍ ရောင်ရမ်းသော နေ ရာများကို လိမ်းပေးရ၏။ သွားဖုံးရောင်၊ သွားနာ၊ သွားကိုက်သူများကိုလည်း လိမ်းပေးရ၏။

နားကိုက်၊ နားပြည်ယို အသား နား၌ဖြစ်တတ်သော အနာတို့ကို ၎င်းအရွက်၏ သတ္တု ရည်ကို နားတွင်းသို့ တနေ့လျှင် ၂ - ကြိမ်၊ ၃ - ကြိမ်မျှ ခပ်၍ပေးမှု ၎င်းရောဂါများ ပျောက် ကင်းစေ၏။ အဆုတ်နာကြောင့် ဖြစ်တတ်သော အနာ၊ အဖု၊ အပိန့်များကို ၎င်းအရွက်၏ သတ္တု ရည်ကို လိမ်းပေးရ၏။ ငှက်ဖျားရောဂါများ၌ ၎င်းအရွက်၏ သတ္တုရည်ကို ရက်ရှည်စွဲ၍ သောက် မှု အဖျား ပြတ်စေ၏။ မိန်းမများ မီးယပ်ဖြူဆင်းခြင်း၊ ကျား၊ မ မရွေး ညောင်းကျခြင်း၊ လိပ် ခေါင်းရောဂါဖြစ်ခြင်း၊ ဖောရောဂါခြင်း ၎င်းအနာများကို ၎င်းအရွက်ကို ကျက်ကျက် ပြုတ်၍ ၎င်းပြုတ်ရည် အခိုးဖြင့် အထက်ပါ ရောဂါများအတွက် အငွေ့ခံခြင်း၊ အငွေ့မှိုင်း ခံခြင်းဖြင့် ပျောက်ကင်းစေနိုင်၏။ တနေ့ကို ၂ - ကြိမ်မျှ အငွေ့ခံပေးပါ။

ဆူးငြောင့်များ စူး၍ ဆူးဖျားထွက်ရန်၎င်း၊ မကျက်နိုင်သော အနာများ အတွက်၎င်း အရွက်ကို မီးကင်၍ ကပ်ပေးမှု ဆူးများလည်း အလိုအလျောက် ကျွတ်ထွက်လာ၏။ အနာများလည်း ကျက်လွယ်၏။ တနေ့ နှစ်ကြိမ်မျှ အဟောင်းခွာ၍ အသစ် ကပ်ပေးပါ။ အနာများ ပြည်စုတ် ဖယောင်းချက် ပြုလုပ်လိုမှု ပျားဖယောင်း ၂ - ကျပ်၊ ၎င်းအရွက်မှုန့် ၈ - ပဲ၊ နှမ်းဆီ ၁ - ကျပ် နှင့် ရော၍ ချက်ပါ။ အရည်ပျော်ပြီး အနည်းငယ်မျှ ကြာလျှင် ချ၍ လုံစွာထားပါ။ အနာများ ပြည်စုတ်၊ အသားနုတက် ဖယောင်းချက်အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်၏။ ဆီးပူခြင်း၊ နီခြင်း၊ ဆီးနည်းခြင်း၊

ဆီးဗီးမှတ်၍ ကိုယ်၌ မိ ကာနာမီးလျှ များ ထွက် လူများကို ၎င်းအရွက် များ ပျောက်ကင်း၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဆေးရွက် စသည့် ကျိုပြီးလျှင် သတ္တုရည် ဆေး

အာ ဝ တ လ ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ နိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယား၊ အမေ သည် များသောအားဖြ

မည်သည့်အနာ၊ အဆစ်အဆက် ရောင်ခြင် ဆေး အဖြစ်ဖြင့် တိုက်စေ ဝည်းနှောင်ပေးရ၏။ မျ ကင်းစေရန် အသုံးပြုရာ

သက္ကတ ဗ ဟိန္ဒူ

ရာဇနိသဏ္ဌာကျ လေ နှင့် သလိပ်ဘို့ကို နှိ

ယိုးဒယားကိုယ်၌ မိတ်များကဲ့သို့ အပူဖုကလေးများ ထွက်ခြင်း၊ မိတ်ထွက်ခြင်း၊ အနာစက်
ကနာမီးလျှံများ ထွက်ခြင်း၊ ဝမ်းတွင်း၌ အပူများ အောင်းလျက် နေခြင်း စသော အပူအားကြီး
သူများကို ၎င်းအရွက် ပြုတ်ရည်တွင် သကြား သင့်ရုံထည့်၍ သောက်ပါက အထက်ပါရောဂါ
များ ပျောက်ကင်း၏။

မှတ်ချက်။ ။ဆေးများကို ပြုတ်၍ သောက်ပါ ဟု ညွှန်ကြားသောအခါ ဆေးမြစ်၊
ဆေးရွက် စသည်ကို ၃ - ကျပ် ယူ၍ ရေ ၄၀ - ကျပ် နှင့် ၇ - ကျပ်သားမျှ ကျန်အောင်
ကျိုပြီးလျှင် တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သားမျှသောက်ရသည်ကို သတိပြုပါလေ။ အရွက်၏
သတ္တရည် သောက်ရန် ညွှန်ခဲ့သော် ၁၂ - ပဲသားမျှ တခွက်စာအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်၏။

အဆိပ်တရာပင် (ရေချောင်းပန်း)

တမိလ် सिमैत विरुंजी (ဝိမေဓိဝိရူဂျီ)

လက်တင် Stachytarpheta Indica

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အဆိပ်တရာပင်သည် မိုးသက်ပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်သည် မြန်မာ
နိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယား၊ အမေရိကန်၊ အာဖရိက စသော တိုင်းပြည်တို့၌ ပေါက်ရောက်၏။ ၎င်းပန်းပင်
သည် များသောအားဖြင့် ပန်းခြံ ဥယျာဉ်များ ပြုလုပ်စိုက်ပျိုးကြ၏။

အဆိပ်တရာပင်၏ ဆေးအသုံး

မည်သည့်အနာမဆို အနာပြည် ယိုခြင်း၌ လိမ်းကျံပေးရ၏။ အဖျားရောဂါ နှင့်
အဆစ်အဆက် ရောင်ခြင်းတို့၌ အပင်ကိုကျို၍ တိုက်ရ၏။ ဝမ်းသက်သော ရောဂါအတွက် အတွင်း
ဆေး အဖြစ်ဖြင့် တိုက်ကျွေးရ၏။ မည်သည့်အနာမဆို အနာပြည် မည့်ရန် အတွက် ၎င်းအရွက်ကို
စည်းနှောင်ပေးရ၏။ မျက်စိရောဂါ၌ သတ္တရည်ကို ခပ်ပေးရ၏။ နှလုံးရောဂါ၌လည်း ပျောက်
ကင်းစေရန် အသုံးပြုရ၏။

အဆိပ်ပင်မျိုး (ဝန္တနာဘ)

သက္ကတ वर सनाभ, गरज အင်္ဂလိပ် Indian Aconite

ဟိန္ဒီ बरछनाग, मीठा विष လက်တင် Aconitum Ferox

ရာဇနီသဏ္ဌာကျမ်း အလို။ ။အဆိပ်မြစ်သည် ချို၏။ ပူသော ဥဏ္ဍုဏ် ရှိခြင်းကြောင့်
လေ နှင့် သလိပ်တို့ကို နိုင်၏။ လည်ချောင်း၌ ဖြစ်သော အနာ၊ သန္နိပါဏ်နာတို့ကို ပျောက်ကင်း

စေတတ်၏။ သည်းခြေနှင့် ပူလောင်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ အဆိပ်သည် အသက်ကို သေစေတတ်၏။ အဆိပ်သည် စား၍ ဝမ်းတွင်းသို့ ရောက်လျှင် အစာမကြေမီ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ပြန့်နှံ့ခြင်းသို့ ရောက်စေပြီးမှ ကြေကျက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ကိုယ်တွင်းရှိ အရိုး အဆက်တို့၌ ဖွဲ့စည်းထားသော အကြောတို့ကို လျော့ပါးစေတတ်၏။ ပူလောင်စေတတ်၏။ လေ နှင့် သလိပ်ကို နိုင်၏။ အရွယ်ကို နုပျိုစေတတ်၏။ မူးယစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။

အဆိပ်သည် ရုက္ခ (သုက္ခ), ဥဏှ, တိက္ခ, သုခုမ, အာသု, ဗျဝါရီ, ဝိကာသီ, ဝိသဒ္ဓ, လသု, အပါက-ဟူသော ဆယ်ပါးသော ဂုဏ် နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဆယ်ပါးသော ဂုဏ်တို့၏ သဘောကား-

- ၁ - ရုက္ခဂုဏ်ကြောင့်-လေကို ပျက်စေတတ်၏။ (သုက္ခဂုဏ်လည်း ဟူ၏။)
- ၂ - ဥဏှ ဂုဏ်ကြောင့်-သည်းခြေ နှင့် သွေးကို ပျက်စေတတ်၏။
- ၃ - တိက္ခ ဂုဏ်ကြောင့်-သတိကို မေ့လျော့ မိန်းမောခြင်း နှင့် အကြာ၏ နှောင်ဖွဲ့ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။
- ၄ - သုခုမဂုဏ်ကြောင့်-အလုံးစုံသော ကိုယ်၏ မွေးညှင်းပေါက်တို့မှ ဝင်ခြင်းကို ပြုနိုင်၏။
- ၅ - အာသုဂုဏ်ကြောင့်-အလွန် လျင်မြန်စွာ မိမိ၏ အမှုကိုစွဲကို ထင်ရှား ပြတတ်၏။
- ၆ - ဗျဝါရီဂုဏ်ကြောင့်-ပကတိသော သဘောကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။
- ၇ - ဝိကာသီ ဂုဏ်ကြောင့်-ကိုယ်ခန္ဓာ၏ လေ အစရှိသော ဒေါသ, ရသ အစရှိသောဓာတ်, ကျင်ငယ် အစရှိသော မလ အပေါင်းကို ပျံ့နှံ့စေတတ်၏။
- ၈ - ဝိသဒ္ဓ ဂုဏ်ကြောင့်-အလွန် ဝမ်းကို သက်စေတတ်၏။
- ၉ - လသု ဂုဏ်ကြောင့်-အလွန် ကုစား၍ ခက်၏။
- ၁၀ - အပါက ဂုဏ်ကြောင့်-အလွန် ကြေကျက်ခဲ၏။ ရှည်မြင့် ကြာအောင် ညှဉ်းဆဲနိုင်စွမ်းတတ်၏။

အဆိပ်ကို ဆေးအဖြစ် စီရင်၍ မှီဝဲသုံးဆောင်ပါလျှင် ရသာယာန ဆေးမျိုး ဖြစ်၏။ အားကို ဖြစ်စေ၏။ လေနာ, သလိပ်နာ, ဝါတရက်နာ, နူနာ, ဝမ်းမီးနဲ့သောအနာ, ပန်းနာ, ချောင်းဆိုးသောအနာ, သရက်ရွက်နာ, ဖျဉ်းနာ, ဂရင်ဂျီနာ, ဂူနာ, ဖျော့တော့သောအနာ, ပေါက်သော အနာတို့ကို နိုင်၏။ စပ်၏။ ခါး၏။ ဖန်၏။ မူးယစ်စေတတ်၏။ ချမ်းသာကို ပြုတတ်၏။ ပျံ့နှံ့လွယ်၏။

အဆိပ်သည် ဝသနာဘ, ဟရိဒ္ဓ, သတ္တုက, ပဒီပန, သောရာဋ္ဌိက, သိင်္ဂီ, ကာလကဋ္ဌ, ဟလာဟလ, မြဟ္မပုတ္တ-ဟူ၍ ကိုးပါး ရှိ၏။ ၎င်းပြင် ထာဝရအဆိပ်, ဇင်္ဂမအဆိပ် ဟူ၍ နှစ်မျိုး ကွဲပြား၏။ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် ထာဝရ အဆိပ် ဆယ်မျိုး, ဇင်္ဂမအဆိပ် တဆယ့်ခြောက်မျိုး ရှိ၏။

ထာဝရအဆိပ် ဆယ်မျိုး ဟူသည်မှာ-သစ်ပင်တို့၏ အမြစ်, အရွက်, အသီး, အပွင့်, အခေါက်, အနှစ်, အစေးရေ, အစေးခဲ, ဥ, ဓာတ်များ ဖြစ်ကြကုန်၏။

သ် အသက်ကို သေစေ
ယံခန္ဓာ၌ ပြန့်နှံ့ခြင်းသို့
ဆက်တွဲ၍ ဖွဲ့စည်းထား
နှင့် သလိပ်ကို နိုင်၏။

ဝါရီ၊ ဝိကာသီ၊ ဝိသဒ္ဓ၊
သာ ဂုဏ်တို့၏ သဘော

ဟူ၏။)

အကြာ၏ နောင်ဖွဲ့ခြင်း

မှ ဝင်ခြင်းကို ပြုနိုင်၏။

ဝင်ရှား ပြတတ်၏။

။

ရသ အစရှိသောဓာတ်၊
ကို ပျံ့နှံ့စေတတ်၏။

အောင် ညှဉ်းဆဲနိပ်စက်

ဆေးမျိုး ဖြစ်၏။ အားကို
နာ၊ ပန်းနာ၊ ချောင်း
စာအနာ၊ ပေါက်သော
ာကို ပြုတတ်၏။ ပျံ့နှံ့

၊ သိင်္ဂါ၊ ကာလကဠာ၊
မအဆိပ် ဟူ၍ နှစ်မျိုး
ယံ့ခြောက်မျိုး ရှိ၏။

ရွက်၊ အသီး၊ အပွင့်၊

ဇင်္ဂမအဆိပ် တဆယ့်ခြောက်မျိုး ဟူသည်မှာ—မြွေ ကြက်၊ ပင့်ကူ၊ ကင်းဇြီးကောက်၊ ဖုတ်၊
မြွေ၊ ငါး၊ ဖား၊ နှံကောင်၊ ခွေး၊ ခြင်္သေ့၊ ကျား၊ မြွေပွေး၊ မြွေပါ၊ ကျားသစ်၊ ပုတ်သင်—
ဤဆိုခဲ့ပြီးသော သတ္တဝါတို့၏ မျက်စိ၊ အသက်ရှူသော လေ၊ သွား၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊
ကျင်ကြိုး၊ ကျင်ငယ်၊ သုက်၊ သွားရည်၊ ပါးစပ်၊ အတွေ့အထိ၊ အစွယ်၊ သွေး၊ ဝစ္စဒ္ဓါရ၊ အရိုး၊
သည်းခြေ၊ အဆီတို့မှ အဆိပ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ထာဝရအဆိပ်သည် သွားနာ၊ ကြိုထိုးနာ၊ ဖျားနာ၊ လည်ပင်းအစ်သောအနာ၊ ပါးစပ်မှ
အမြွှပ်ထွက်သော အနာ၊ ပျို့အန်နာ၊ နှုတ်မမြိန်သောအနာ၊ မူးဝေသော အနာတို့ကို ဖြစ်စေ
တတ်၏။

ဇင်္ဂမအဆိပ်သည် အိပ်ခြင်း၊ မိုးခြင်း၊ ပင်ပန်းခြင်း၊ ပူခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း၊ အမွေးကျွတ်
ခြင်း၊ စိုးရိမ်သောက ဖြစ်ခြင်း၊ ဝမ်းသွန်သော အနာတို့ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ထို့ကြောင့် အဆိပ်
တို့ကို ဒေါသ စင်ကြယ်အောင် ပြုလုပ်ပြီးမှ သာလျှင် ဆေးဘက်တို့နှင့် ယှဉ်၍ သုံးဆောင်အပ်
ကုန်၏။ ဒေါသ စင်ကြယ်ပြီးသောအဆိပ်ကို ရှေးဦးစွာ နှမ်းလုံးပမာဏလောက်ကို ရှစ်ရက်တိုင်
အောင် ပေးရ၏။ ဒုတိယ ရှစ်ရက်ရောက်သော အခါ နောက်ထပ် နှမ်းတလုံးခန့် တိုး၍ ပေးရ၏။
ဤကဲ့သို့ ပေးခြင်းအားဖြင့် အလုံးစုံသော ရောဂါအပေါင်းတို့မှ ပျောက်ကင်း ချမ်းသာနိုင်၏။

အဆိပ်ကို မှီဝဲသောသူသည် ထောပတ်၊ နှားနီ၊ ပျားရည်၊ ငြုပ်ကောင်း၊ သိန္ဓေ၊ သယုက်
သီး၊ ချို - ဆိမ့် - အေး - မွေးသော စားဘွယ် သောက်ဘွယ်တို့ကို စားသောက်ပေးရ၏။ မြတ်သော
အကျင့်ကို ကျင့်ရ၏။ အေးသော အရပ်၊ အေးသော ကာလ၊ အေးသော ရေတို့ကို မှီဝဲရ၏။

အဆိပ်ကို စားအပ်သော အလေးချိန်ထက် ပို၍ စားလျှင် ရှစ်ပါးသော အပြစ်တို့သည်
ဖြစ်တတ်ကုန်၏။

- ပဌမ - အမွေးကျွတ်ခြင်း၊
- ဒုတိယ - ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၊
- တတိယ - ပူလောင်ခြင်း၊
- စတုတ္ထ - တကိုယ်လုံး လဲပြိုခြင်း၊
- ပဉ္စမ - ပါးစပ်မှ အမြွှပ်ထွက်ခြင်း၊
- ဆဌမ - အဆင်း ဖောက်ပြန်ခြင်း၊
- သတ္တမ - တကိုယ်လုံး တောင့် မာခြင်း၊
- အဋ္ဌမ - သေခြင်း။

ဤ (ဂ) မျိုးတို့သည် ဖြစ်တတ်ကုန်၏။

ဤသို့ ဖြစ်သည် ရှိသော် မန္တ၊ မန္တရာ၊ မန်းမှတ်ခြင်းဖြင့် လွတ်ကင်းစေရ၏။ အဆိပ်စား၍
လွန်မှန်းသိလျှင် အန်ဆေးကို ကျွေး၍ အန်အောင် ပြုလုပ်ရ၏။ အဆိပ် စားလွန်သူကို လက်ချား

နှင့် ထောင့် ရောင်၍ ဖြစ်စေ၊ နှင်းရှက်ကို အညစ်အကြေး ယန်းလျက်နှင့် ရောင်၍ ဖြစ်စေ၊
တိုက်ကျေးရာ၏။

ဥပဓိသ အဆိပ်ငယ်

အမရကောသကျမ်း အလို။ ။မရိုးစေး၊ ရှားစောင်းကြီးစေး၊ ဆီမီးတောက်ဥ၊ နွယ်
သင်္ကပန်းတို့သည် အဆိပ်ငယ် မည်ကုန်၏။

ဘာဝပ္ပကာသကျမ်း အလို။ ။မရိုးစေး၊ ရှားစောင်းကြီးစေး၊ ဆီမီးတောက်ဥ၊ နွယ်
သင်္ကပန်း၊ ဇင်ရွေး၊ ဘိန်း၊ ပန်းတိုင်း (ပခိုင်း) တို့သည် အဆိပ်ငယ် မည်ကုန်၏။

နိဗ္ဗာနသနကျမ်း အလို။ ။မရိုးစေး၊ ရှားစောင်းကြီးစေး၊ ဆီမီးတောက်ဥ၊ နွယ်
သင်္က၊ ဇင်ရွေး၊ ခပေါင်းရေကြည်စေ့၊ ကနခိုစေး၊ ပန်းတိုင်း (ပခိုင်း)၊ ဘိန်းတို့သည် ဥပဓိသ
အဆိပ်ငယ် မည်ကုန်၏။

သာရကောမုဒိဆေးကျမ်း အလို။ ။အဆိပ်ရောဂါ ဖြစ်ပုံ၊ အဆိပ် ၂ - မျိုး နှင့် အ
ဓိပ္ပာယ်။ ။အဆိပ်ကား ၁ - ထာဝရအဆိပ်၊ ၂ - ဇင်မအဆိပ် အားဖြင့် ၂ - မျိုး ရှိ၏။ ထို
၂ - မျိုးတို့တွင် အသက်မရှိသော သစ်ပင်မျိုး၌ ဖြစ်သော အဆိပ်သည် ထာဝရအဆိပ် မည်၏။
အသက်ရှိသော မြွေ စသည်တို့၌ ဖြစ်သော အဆိပ်သည် ဇင်မ အဆိပ် မည်၏။

အဆိပ်ရောဂါ လက္ခဏာ။ ။ထာဝရအဆိပ်သည် အောက်သို့ သက်တတ်၏။ ဇင်မ
အဆိပ်သည် အထက်သို့ တက်တတ်၏။

ထာဝရအဆိပ်မျိုး ၁၀ - ပါး။ ။ ထာဝရအဆိပ်မျိုး ၁၀ - ပါး ဟူသည့်—

- ၁ - အမြစ် အဆိပ်၊
- ၂ - အရွက် အဆိပ်၊
- ၃ - အသီး အဆိပ်၊
- ၄ - အပွင့် အဆိပ်၊
- ၅ - အခေါက် အဆိပ်၊
- ၆ - အရည် အဆိပ်၊
- ၇ - အနှစ် အဆိပ်၊
- ၈ - အစေး အဆိပ်၊
- ၉ - အည အဆိပ်၊

၁၀ - ဓာတ် အဆိပ်— အားဖြင့် ၁၀ - မျိုး ပြား၏။

ဇင်မအဆိပ်။ ။ဇင်မအဆိပ်သည်လည်း မြွေ၊ ကြက်၊ ပင့်ကူ၊ ငါးကျည်း၊ ဘားပြုပ်၊
ခွေးရှူး၊ ပျား၊ နကျယ် (နဂါ) စသည်ဖြင့် များသော အပြား ရှိ၏။

ကုသနိုင်ခဲစေ
တောင်ပို၊ ပြေခြား
အယဉ်ကာလတို့၌ရင်
ရှောင်ကြဉ်အပ်ကုန်စေ

တနုတ်ပတ်လုံ
ချက်စားခဲ့သော် ထိုး
ကင်း၏။ ယုံမှားမရှိ

တနည်း။
ဇော် ထိုသူအား တ
(ဘေ - ၇၁၀)

မြေလွှဲ အေး
လက္ခဏာတို့လုပ်၍ ကို
ဂါးမင်း၏ရုပ် ဟူသည့်

အဆိပ်ရောဂါ
ကိုက်ရာ၌ လိမ်းကျုံး
ကျင်ငယ်ရေဖြင့် ကို
နိုင်၏။

ဘောဇကုတိုင်း
ကိုက်ခဲရာ၌ လိမ်းကျုံး

ကုက္ကု ပဉ္စ
တို့ကို ကြိတ်၍ သေ
သော အဆိပ်ကို ပဉ္စ
ခဲ့သော် တက္က နဂါး
ကင်းသည်ကို ပြုတတ်

အဆိပ်အချင်
သက်၏။ ဇင်မအ
ထာဝရ အဆိပ်မျိုး
တက်တတ်သော ဇင်
တပါး၏ အကျိုးသွား
သည်။ တနည်း—
ပင်ကို ကြိတ်၍ နို့

င် ရောစပ်၍ ဖြစ်စေ၊

ကုသနိုင်ခဲ့သော ဌာန၊ အချိန်၊ ကိုယ်အင်္ဂါ။ ။ညောင်ပင်၊ နတ်ကွန်း၊ သုသာန်၊
တောင်ပို..၊ မြေခြား မြေစပ်၊ ခရီးလမ်းဆုံး-ဤဌာနတို့၌၎င်း- ဘရဏီနက္ခတ်နှင့် အယုဉ်၊ ဖွားနက္ခတ်
အယုဉ်ကာလတို့၌၎င်း- အကြော၊ အသားနု၊ ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌၎င်း အဆိပ်သင့်သူကို ဆေးကုသမှုမှ
ရှောင်ကြဉ်အပ်ကုန်၏။ ကုသ၍ ရနိုင်ခဲ့၏။

ဆီမီးတောက်ဥ၊ နွယ်

တနှစ်ပတ်လုံး အဆိပ်လွှတ်ဆေးများ။ ။ကဆုန်လ၌ ပဲရာဇာစေ့ကို တမာရွက်နှင့်
ချက်စားခဲ့သော် ထိုသူကား မည်သည့်အဆိပ်မျိုးကိုမျှ ကြောက်စရာ မရှိ၊ တနှစ်ပတ်လုံး အဆိပ်မှ
ကင်း၏။ ယုံမှားမရှိရာ။ (ဘေ - ၇၁၁)

ဆီမီးတောက်ဥ၊ နွယ်
နီ၏။

တနည်း။ ။ပရန္တဝါမြစ်ကို ဖဲ့သျှနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်ရာတွင် ဆန်ဆေးရေဖြင့် သောက်ခဲ့
သော် ထိုသူအား တနှစ်ပတ်လုံး အဆိပ်သင့်သော ဘေးကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ အဆိပ်မသင့်နိုင်။
(ဘေ - ၇၁၀)

ဆီမီးတောက်ဥ၊ နွယ်
ဂိန်းတို့သည် ဥပဓိသ

မြေလွဲ အဆောင်။ ။အကြင်သူသည် ကျားသစ်သွားဖြင့် တကွ နဂါးမင်း၏ ကိုယ်
သဏ္ဌာန်ထုလုပ်၍ ကိုယ်၌ အမြဲဆောင်အံ့။ ထိုသူကို မြေဟူသရွေ့ အဝေးမှ ရှောင်ရှား၏။ (တကွ
ဂါးမင်း၏ရုပ် ဟူသည် နဂါးရုပ်ကို ပင် ဆို၏။)

ဝိပ် ၂- မျိုး နှင့် အ
၂ - မျိုး ရှိ၏။ ထို
၁၀ရအဆိပ် မည်၏။
။

အဆိပ်ရောဂါလိမ်းဆေး။ ။နဖါချေးကို လက်ဝဲ လက်သို့ကြွယ်ဖြင့် ဆောင်၍ မြေ
ကိုက်ရာ၌ လိမ်းကျခဲ့သော် ပြင်းစွာသော အဆိပ်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ ။တနည်း-လူ၏
ကျင်ငယ်ရေဖြင့် ကိုက်ရာကို သွန်းလောင်းခြင်းသည် ပြင်းစွာသော အဆိပ်ရောဂါကို ပယ်ဖျောက်
နိုင်၏။

သက်တတ်၏။ ဇင်္ဂမ

ဟူသည်-

သောက်ဆေး၊ လိမ်းဆေး ၂ - မျိုးရဆေး

ဘောဇကိုင်မြစ်ကို ကြိတ်၍ ထောပတ်နှင့် ရောပြီး များစွာ သောက်ခြင်း သို့မဟုတ်
ကိုက်ခဲရာ၌ လိမ်းကျ ပေးခဲ့သော် သည်းခံနိုင်ခဲ့သော အဆိပ်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

ကုက္ကု ပဉ္စငါးပါးဆေး။ ။ကုက္ကုမြို့ ဖြစ်သော အရွက်၊ အပွင့်၊ အသီး၊ အခေါက်
တို့ကို ကြိတ်၍ သောက်ခြင်း၊ မျက်စဉ်းခပ်ခြင်း၊ လိမ်းကျခြင်း၊ နှာရှူခြင်း ပြုခဲ့သော် ကြီးစွာ
သော အဆိပ်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ ။တနည်း-ဟင်းစကွဲမြစ်ကို ဆန်ဆေးရေဖြင့် သောက်
ခဲ့သော် တကွ နဂါးမင်းသည် ပြင်းစွာ ကိုက်ခဲသည် ဖြစ်စေကာမူ လူအပေါင်းတို့အား အဆိပ်
ကင်းသည်ကို ပြုတတ်၏။

မျိုး ပြား၏။
ါးကျည်း၊ ဘားပြုပ်၊

အဆိပ်အချင်းချင်း အပြန်အလှန် နိုင်ဆေး။ ။ထာဝရ အဆိပ်မျိုးသည် အောက်သို့
သက်၏။ ဇင်္ဂမအဆိပ်မျိုးသည် အထက်သို့ တက်၏။ ထို့ကြောင့် အောက်သို့ သက်တတ်သော
ထာဝရ အဆိပ်မျိုးသည် အထက်သို့ တက်တတ်သော ဇင်္ဂမ အဆိပ်ကို နိုင်၏။ အထက်သို့
တက်တတ်သော ဇင်္ဂမ အဆိပ်မျိုးသည် အောက်သို့ သက်တတ်သော ထာဝရ အဆိပ်ကို နိုင်၏။
တပါး၏ အကျိုးသွားကို တပါးက ပယ်၍ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ဆေးဖြစ်ကြ၏-ဟူလို
သည်။ တနည်း-မြေကိုက်ခဲ့သော် ကျပ်ခိုး နှုန်း ၂-ပါး၊ အမြစ်နှင့် တကွသော ဆူးပေါက်
ပင်ကို ကြိတ်၍ နို့ချဉ်၊ ထောပတ်နှင့် ရော၍ မှီဝဲသင့်၏။

ထာဝရ, ဇန်မ အဆိပ် အမျိုးမျိုး နိုင်သောဆေး။ ။ ငြုပ်ကောင်း, တမာစေးတို့ကို သိန္ဓောဆား, ပျားရည်, ထောပတ်တို့နှင့် တကွ သောက်ခဲ့သော် ၎င်း-မျက်စဉ်း ခပ်ခဲ့သော်၎င်း- လိမ်းကျခြင်း, နှာရှူခြင်းကို ပြုခဲ့သော်၎င်း ထာဝရ, ဇန်မ ဖြစ်သော အဆိပ်နာ အမျိုးမျိုးကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

အဆိပ်ကို စားသောက်မိခဲ့သော် ထိုခဏခြင်း အန်ဆေး ပေးခြင်းသည် သင့်မြတ်၏။ အကယ်၍ အဆိပ်သည် အရေဖျားသို့ ရောက်ခဲ့သော် အေးသော အရာဝတ္ထုတို့နှင့် လိမ်းကျခြင်း, သွင်းလောင်းခြင်း ပြုသင့်၏။ (ဘေ - ၇၁၂)

တနည်း-နန္ဒင်း, သိန္ဓော ဆား, ပျားငယ်ရည်နှင့် ယှဉ်သော ထောပတ်ကို သောက်ခဲ့သော် အမြစ်ဆိပ်သင်သောသူ အတွက် မြတ်သောဆေး ဖြစ်၏။ အဆိပ်လူးမြွား သင့်သောသူအားလည်း သင့်မြတ်၏။ (ဘေ - ၇၁၂)

အဆိပ်အန် ဝိသ ဝဇီရ ပါတရသ ဆေး။ ။ နန္ဒင်း, လက္ခ ၁, ဇာတိပျိုလ်ပွင့်, ဒုတ္တာ- ဤဆေးအလုံးစုံ အညီအမျှ ရော၍ နတ်ထင်းရူးရည်နှင့် ကြိတ်ပြီး အလုံးကလေး ပြုလုပ်ပါ။ သောက်ရန် အတိုင်းအတာမှာ ၁ - ပဲသား၊ အနုပါနမှာ-လူကျင်ငယ်ရေနှင့် ဤဆေးကို မှိဝဲခဲ့သော် အဆိပ်ဟူသမျှ အန်ထွက်၍ အသက် ချမ်းသာရာရ၏။ ထာဝရ, ဇန်မ အဆိပ် ဟူသမျှ ပျောက်ကင်း၏။ မေ့ပျောက်နေသူကိုပင် တဖန် အသက် ရှည်စေနိုင်၏။

အဆိပ်အမျိုးမျိုးနိုင်သောဆေး။ ။ ကြေးနီပြာကို ဖြစ်စေ, ရွှေပြာကို ဖြစ်စေ သကြား, ပျားရည်နှင့် ရော၍ လျက်ခြင်းသည် အလုံးစုံသော အဆိပ်ကို လျင်စွာ ငြိမ်းစေတတ်၏။ (ဘေ ၇၁၄)

ကြက်ဆိပ်, ပင့်ကူဆိပ် နိုင်သောဆေး။ ။ ကြပ်ခိုး, ပဲဆိမ့်နီ, နန္ဒင်း, သိန္ဓောဆားတို့ကို ကိုက်ခဲရာ နေရာ၌ လိမ်းကျ ပေးခဲ့သော် ကြက်ဆိပ်, ပင့်ကူဆိပ်တို့ကို နိုင်၏။ (ဘေ - ၇၁၃)

ငါးဆိပ်နိုင်ဆေး။ ။ မှန်ကူရွက်ဖြင့် အငွေ့ခံခြင်းသည် ငါးဆိပ်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

ခွေးရူးအဆိပ်နိုင်သောဆေး။ ။ ပဒိုင်း, သဖန်းတို့၏ အသီးစိမ်းတို့ကို ဆန်ဆေးရေနှင့် ကြိတ်၍ သောက်ပါ။ သို့မဟုတ် ပဒိုင်းရွက်ရေကို ထောပတ်, တင်လဲ, နို့တို့နှင့် ၃ - ကျပ်သားခန့် ရော၍သောက်ပါလျှင် ခွေးရူးဆိပ်ကို လျင်စွာ ပျောက်ကင်းစေ၏။

ဖားပြုပ်ဆိပ်နိုင်သောဆေး။ ။ ကုက္ကုစေ့ကို ရှားစောင်းကြီး အစေးဖြင့် ကြိတ်၍ လိမ်းကျပြီးနောက် သစ်ချိုမြစ်မှုန့်, အင်္ဂေါလမှုန့်, ပန်းနုမှုန့် တို့ကို သုံးရက် စာခြင်းပေးပါလျှင် ဖားပြုပ်ဆိပ်ကို နိုင်၏။

လက်သည်း, ခြေသည်း, အဆိပ်ဆေး။ ။ ကပ်ဖို့, အင်ကြင်းခေါက်, ဒေါင်းဆပ်ပြာမြစ်, နန္ဒင်း ၂ - ပါး, ဂွေ့နီတို့ကို ရော၍လိမ်းကျ ပေးပါလျှင် ကျား, ဝံ, ခွေး, ကြောင် စသော ဆူတ္တဝါတို့၏ လက်သည်း ခြေသည်းဆိပ်, သွားအဆိပ်တို့ကို ပျောက်ကင်း ချမ်းသာစေနိုင်၏။

ပိုးဆိပ်, မျှော့ဆိပ်
အတိသ (ဓိဝုတ်) ရှိန်း
ဤဆေး ၁၁ - ပါး ကို
မျှော့ဆိပ်ကို နိုင်၏။ ဤ
ကို ဒသင်္ဂ အမည် ပေးထ

မြွေလွဲဆေး။
၍ ဆန်ဆေးရေနှင့် သေ

မြွေအာစေးနည်း
ခြောက်လအတွင်း မြွေအ
(ဂဠုန်ဦးစွန်းလည်းဟူ)

တနည်း-သစ်မပ
၎င်း မြွေသည် ကိုယ်ကို

တနည်း-အောင်
လက်၌ ဖွဲ့ချည်ထားခဲ့သေ

တနည်း-ဇော်ဂျီ
ခဲ့သော် ထိုသူ၏ အရိပ်,

အဆိပ်ပျောက်စေ
သော် ပျားရည်နှင့် ရော
ကင်းစေ၏။

မြွေဆိပ်ပျောက်
တို့ဖြင့် ထုံ၍ ၇ - ရက်တို
မြွေဆိပ်သည် လျင်စွာ စေ

တနည်း-သနပ်
မြွေကိုက်ခံရသော သူအား

အဆိပ်မျိုးပျောက်
သီးသီးနှစ်ကို သကြား,
ရောက်ခဲ့သော် သနပ်ခံ
အကယ်၍အဆိပ်သည်
၎င်းသုံးပါးကို နွားကျင်
ပါး မှုန့်ကို သောက်ခြင်း

င်း၊ တမာစေးတို့ကို
စဉ်း ခပ်ခဲသော်၎င်း -
ဆိပ်နာ အမျိုးမျိုးကို

သင့်မြတ်၏။ အကယ်
လိမ်းကျခြင်း၊ သွင်း

တ်ကို သောက်ခဲ့သော်
သင့်သောသူအားလည်း

အတိပျိုလှပေ၊ ဒုတ္တာ-
းကလေး ပြုလုပ်ပါ။
နှင့် ဤဆေးကို မှီဝဲခဲ့
င်မ အဆိပ် ဟူသမျှ

ာကို ဖြစ်စေ သကြား၊
စွာ ငြိမ်းစေတတ်၏။

င်း၊ သိန္ဓောဆားတို့ကို
၏။ (ဘေ - ၇၁၃)

ဆိပ်ကို ပယ်ဖျောက်

မ်းတို့ကို ဆန်ဆေးရေ
၊ နို့တို့နှင့် ၃ - ကျပ်

း အစေးဖြင့် ကြိတ်၍
က် စာ၍ပေးပါလျှင်

ခါက်၊ ဒေါင်းဆပ်ပြာ
ဆွေး၊ ကြောင် စသော
ချမ်းသာစေနိုင်၏။

ပိုးဆိပ်၊ မျှော့ဆိပ်ပျောက်ကင်းသောဆေး။ ။လင်းနေ၊ အိပ်မေ့သီး၊ ဆင်ပိတ်ချင်း၊
အကိုသ (မိဂုတ်) ရှိန်းခို၊ သိန္ဓောဆား၊ တောဆောင်းမေးခါး၊ ကြိကဋ္ဌုန်သုံးပါး၊ တိလက်သာ -
ဤဆေး ၁၁ - ပါး ကို အညီအမျှ ရော၍ ၁ - ပဲသားခန့် ရေနှင့် သောက်ပါလျှင် ပိုးဆိပ်
စပျာ့ဆိုက်ကို နိုင်၏။ ဤ ဒဿင် ဆေးနည်းကို ကဿပ ရှင်ရသေ့သည် စီမံခဲ့၏။ (ဆေး ၁၁ - ပါး
ကို ဒဿင် အမည် ပေးထား၏။)

ဩသရေတနာကရကျမ်း လာ အဆိပ်နိုင်ဆေးနည်းများ

မြေလွှဲဆေး။ ။ကုက္ကုတ်မြစ်ကို အာသဠီနက္ခတ်၊ ဖုသျှနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သောနေ၌ ကြိတ်
၍ ယန်ဆေးရေနှင့် သောက်ခဲ့သော် မြေတို့ဘေးရန်မှ ကြောက်ဘွယ်မရှိ၊ လွတ်ကင်း၏။

မြေအာစေးနည်း။ ။အောင်မဲဖြူမြစ်ကို ဆန်ဆေးရေနှင့် သောက်ခဲ့သော်
ခြောက်လအတွင်း မြေအလျဉ်း မကိုက်နိုင်၊ ဖုသျှနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သောအခါ၌ ဂဠုန်တောင်ပံမြစ်
(ဂဠုန်ဦးစွန်းလည်းဟူ) ကို ရေနှင့် သွေး၍ သောက်မှု ခြောက်လအတွင်း မြေအလျဉ်းမကိုက်နိုင်။

တနည်း-သစ်မယ်ဇယ်မြစ်ကို လက်တွင် ဖွဲ့ချည်ထားသော်၎င်း၊ ကိုယ်၌ လိမ်းထားသော်
၎င်း မြေသည် ကိုယ်ကို ရစ်ပတ်နိုင်သော်လည်း မကိုက်နိုင်။

တနည်း-အောင်မဲဖြူမြစ်ကို ဖြစ်စေ၊ ပရန္တဝါမြစ်ကို ဖြစ်စေ၊ ထိကရုန်းမြစ်ကို ဖြစ်စေ
လက်၌ ဖွဲ့ချည်ထားခဲ့သော် မြေကို ဆီးတားတတ်၏။

တနည်း-ဇော်ဂျီဦးထုပ်၊ ပြည်ပန်းရွှေမြစ်ကို လက်၌ ဖွဲ့ချည်၍ နေ့ရော ညပါခရီးသွားလာ
ခဲ့သော် ထိုသူ၏ အရိပ်၊ အသံဖြင့် မြေတို့သည် ထိတ်လန့်၍ ပြေးကြကုန်၏။

အဆိပ်ပျောက်ဆေး။ ။ခြယားစေ အဆိပ်ကို ကြိကဋ္ဌုန်သုံးပါးနှင့် ရောလျက် ကြိတ်ပြီး
သော် ပျားရည်နှင့် ရောစပ်ပြီး နှာရှူ၍ ပေးပါလျှင် အဆိပ်အမျိုးမျိုးကိုတို့ ခဏခြင်း ပျောက်
ကင်းစေ၏။

မြေဆိပ်ပျောက်ဆေး။ ။ပြင်ကောင်းဖြူစေ၊ ဒန်ဒလွန်စေတို့ကို ကုက္ကုတ်ပွင့်ရေ
တို့ဖြင့် ထုံ၍ ၇ - ရက်တိုင်အောင် နှာရှူခြင်း၊ သောက်ခြင်း၊ မျက်စဉ်းခပ်ခြင်း ပြုလုပ်ပါလျှင်
မြေဆိပ်သည် လျင်စွာ ပျောက်ကင်း၏။

တနည်း-သနပ်ခါးမြစ်၊ ပန်းနုအမှုန့် ငါးပဲသားစီကို ပျားရည် ခြောက်ပဲသားနှင့် ရော၍
မြေကိုက်ခံရသော သူအား ကျွေးခဲ့သော် မြေဆိပ် ပျောက်ကင်း၏။

အဆိပ်မျိုးပျောက်ဆေး။ ။အဆိပ်သည် လည်မျို (လယ်မျို) သို့ ရောက်ခဲ့သော်
သီးသီးနှစ်ကို သကြား၊ သို့မဟုတ် ပျားရည်တို့ဖြင့် ရော၍ လျက်ပါ။ အဆိပ်သည် အစာအိမ်သို့
ရောက်ခဲ့သော် သနပ်ခါးမြစ်မှုန့် သုံးကျပ်သားကို သကြား၊ ပျားရည်တို့ဖြင့် ရော၍ လျက်ပါ။
အကယ်၍အဆိပ်သည် အစာဟောင်းအိမ်သို့ ရောက်ခဲ့သော် ပိတ်ချင်း၊ နနွင်း ၂ - ပါး၊ ပဲဆိမ့်နီ -
၎င်းသုံးပါးကို နွားကျင်ငယ်ရေနှင့် ကြိတ်၍ သောက်ပါ။ အဆိပ်ကို စားမိ မျှိုမိသော် နနွင်း ၂ -
ပါး မှုန့်ကို သောက်ခြင်းသည် လွန်စွာ သင့်မြတ်၏။

တနည်း-သိန္ဓောဆားကို လူကျင်ငယ်ရေဖြင့် စိမ်၍ သောက်ခဲ့သော် ခဏခြင်း အဆိပ်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

တနည်း-မှန်ကူမြစ်၊ ပန်းနုတို့ ချက်သော အရည်ကို ဖြစ်စေ - ထိုမှန်ကူမြစ်၊ ပန်းနုတို့၏ အမှုန်ကိုဖြစ်စေ နွားနို့ဖြင့် သုံးရက်ပတ်လုံး သောက်ပါ။

ပိုးဆိပ်၊ ကြက်ဆိပ်ဆေး။ ။ကြာဟင်းမြစ်နှင့် ဆူးပေါက်မြစ်ကို ထောပတ်နှင့် သောက်ခဲ့သော် ခပ်သိမ်းသော ပိုးဆိပ်၊ ကြက်ဆိပ်တို့ကို နိုင်၏။

ပင့်ကူဆိပ်ပျောက်ဆေး။ ။ပိတ်ချင်းသီး၊ ဖာလာသီး၊ နဂါးချေး၊ နွယ်ချို တို့ကို ထောပတ်၊ ပျားရည်တို့နှင့် ရော၍ လိမ်းကျံခဲ့သော် ခပ်သိမ်းသော ပင့်ကူဆိပ်တို့ကို ခဏခြင်း ငြိမ်းစေ၏။

ကင်းဆိပ်နိုင်ဆေးများ။ ။ကြောင်ပန်းမြစ်၊ သမန်းမြစ်၊ ဖောင်းမြစ် ရရာတခုခုကို ဝါး၍ နား၌ထွေးခြင်း၊ သုတ်လိမ်းခြင်းသည် ကင်းဆိပ်မျိုးကို ပျောက်ကင်းစေ၏။

ဖားပြုပ်ဆိပ်နိုင်ဆေး။ ။ကုက္ကိုစေ့ကို ရှားစောင်းစေးဖြင့် ကြိတ်၍ လိမ်းကျံခဲ့သော် ဖားပြုပ်ဆိပ်ကို ခဏခြင်း ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

ရေဆိပ်နိုင်ဆေး။ ။မန်ကျည်းသီး၊ မုယောဆားတို့ကို ရေနှေးဖြင့် သောက်ခဲ့သော် အထူးထူးသော အရပ်၌ ဖြစ်သော ကိုယ်၌ ကပ်ငြိတတ်သော ရေဆိပ်ကို ပယ်တတ်၏။ တနည်း- ပဒုမ္မာ ကြာမှုန်ကို ထောပတ်နှင့် စားခဲ့သော် ရေကြောင့်ဖြစ်သော အဆိပ်နာကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

အ ဆိ ဝ ဖြ ဝ င်

(ဘောဇကိုင်း) ။

အ ဆိ ဝ ဖြ ဝ မုန့် (မုန့်ကြက်သွေး)

အင်္ဂလိပ် Indian Aconite

လက်တင် Aconitum Ferox

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။၎င်းသည် ဆိပ်ဖူးပင်မျှလောက် ရှိ၏။ အပင်ရော ဥပါ ဆိတ်ဖူးပင်နှင့် လုံးဝ တူ၏။ သို့သော် ၎င်း၏ ဥမှာ ကြက်သွေးရောင်၊ အချို့မှာ ကြက်၏ အသည်း အရောင် ရှိ၏။ ဆိတ်ဖူးဥကား ဝါးရောင် ရှိ၏။ အရွက်မှာ တဘက်စောင်းလျက် ရှိ၏။ အောက်ကျောဘက် တွင် နီရောင် သန်း၏။ အပွင့်မှာ ပင်ရင်း၌ အဖူးကလေးများမှ ထွက်ပြီးလျှင် ၎င်းအဖူးကလေးမှ

၁-၈
အဆိ

သော် ခဏခြင်း အဆိပ်ကို

ထိုမှန်ကုမြစ်၊ ပန်းနုတို့၏

ကံမြစ်ကို ထောပတ်နှင့်

နဂါးချေး၊ နွယ်ချို တို့ကို
ပင့်ကူဆိပ်တို့ကို ခဏခြင်း

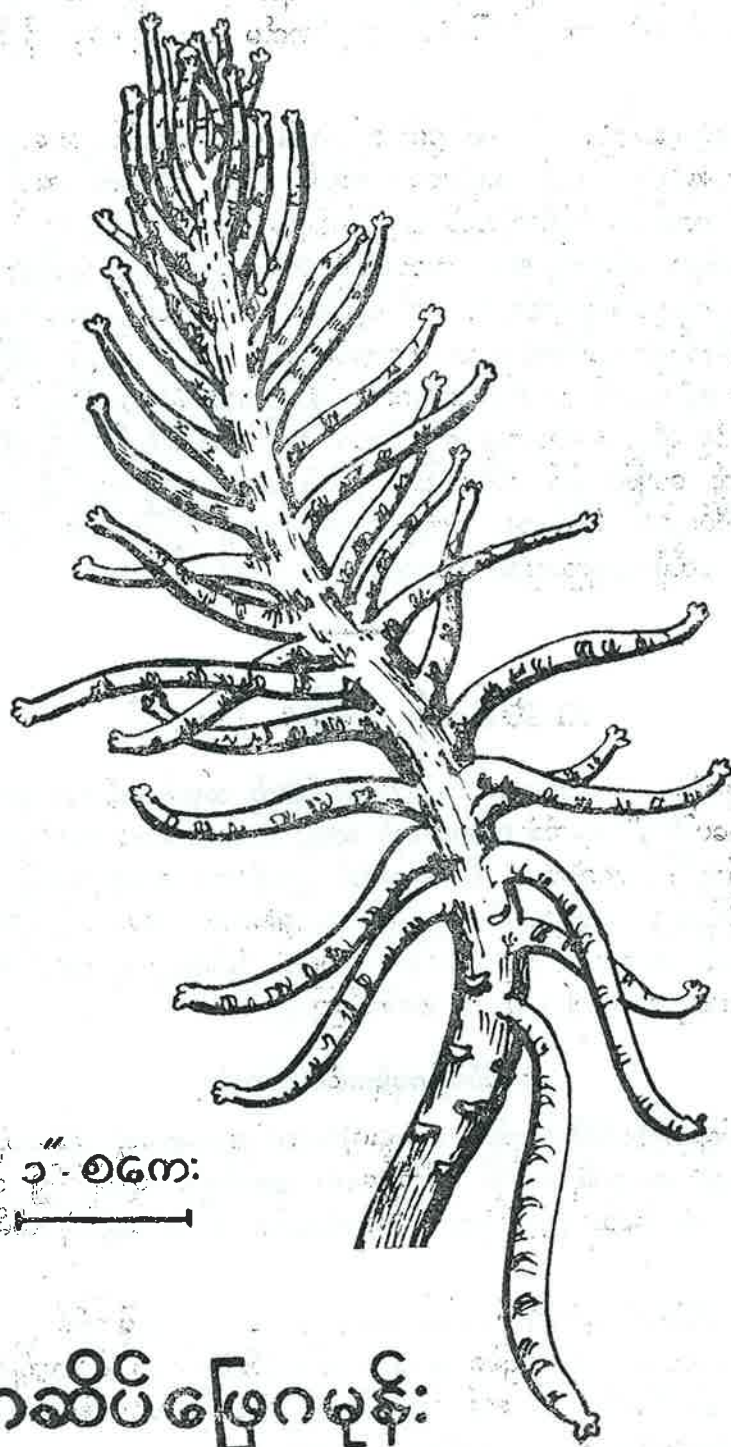
းမြက် ရရာတခုခုကို ဝါး၍
ဝ၏။

ဖြင့် ကြိတ်၍ လိမ်းကျံခဲ့

ချနွေဖြင့် သောက်ခဲ့သော်
ပို ပယ်တတ်၏။ တနည်း—
အဆိပ်နာကို ပယ်ဖျောက်

းသွား)

င်ရော ဥပါ ဆိတ်ဖူးပင်နှင့်
ကြက်၏ အသည်း အရောင်
ရှိ၏။ အောက်ကျောဘက်
နီးလျှင် ၎င်းအဖူးကလေးမှ

အဆိပ်ဖြောဂမုန်

သေးငယ်သော ပန်းပွင့်ကလေးများ ထွက်၍ ပွင့်၏။ ၎င်း ပန်းပွင့်၏ပုံမှာ အပေါ်ဘက်မှ ပွင့်ဖတ်
ငယ် ၃ - ချောင်း ရှိ၏။ အရောင် ဖြူ၏။ အောက်ဘက်မှ လျှာသဘောနှင့် နီညိုရောင် တဖက်
ရှိ၏။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။၎င်းဥကို မြွေ၊ ကင်း စသော အဆိပ်များ ပျောက်ကင်းစေရန်
အပြင် ဆေးအဖြစ်နှင့် လိမ်း၍ အတွင်းဆေး အဖြစ်နှင့်လည်း တိုက်ရ၏။ အချို့ တောင်ပေါ်
သားများနှင့် လယ်ယာ ဦးကြီးတို့သည် ၎င်းဆိပ်ဖြေဂမုန်း (ဂမုန်းကြက်သွေး) ပင်ကို မိမိတို့၏
အိမ်ရာများ၊ တဲများ၊ ချုံများ၌ အထူး အလေးပြု၍ စိုက်ထားကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ အကြောင်းမှာ
မိမိတို့၏ နွား၊ ကျွဲများ မြွေကိုက်သော အခါ ပဉ္စငါးပါး ၃ - ၄ ပင်မျှ ထောင်းထုကြိတ်ပြီးလျှင်
မြွေဆိပ်ကို နိုင်နင်းစွာ လက်တွေ့ ကုသ ကာကွယ်ကြသော အခါ၌ အလွန် ယုံကြည်စိတ်ချရ၍
မြွေဆရာကြီး တဦးသဖွယ် အားကိုး အားထား ပြုကြပြီးလျှင် စိုက်ထားကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။
လူကို မြွေကိုက်မှု ၎င်းဥ ၈ - ပဲသားမှ ၁၂ - ပဲသား အထိ အရွယ်ကို ကြည့်၍ တိုက်ခြင်း၊ ကိုက်
သောဒဏ်ရာသို့ ဓားဖြင့် ခွဲ၍ သိပ်ပေးခြင်း ပြုကြကုန်၏။ ကင်း၊ ကမည်းနီ၊ ပဆုပ်ပနီ၊ ပျား
စသော အဆိပ်များကို ကိုက်သော ဒဏ်ရာကို လိမ်းပေးခြင်း ပြုကြကုန်၏။ ၎င်းဥကို သွေး၍
လျှာကိုလည်း ပွတ်၍ ပေးကြကုန်၏။ ထိုအဆိပ်များလည်း ပြေကုန်၏။

အဆိပ်ဖြေဂမုန်း (တနည်း)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။၎င်း အဆိပ်ဖြေ ဂမုန်းပင်သည် အရွက် မရှိသော ရိုးတံကလေးများ
လှပစွာ ထွက်ပေါ်ကြပြီး ရိုးတံ၏ ထိပ်ဖျားတွင် အလွန် သေးငယ်သော အရွက်ခလေးများ စုပြုံ
၍ ပေါက်ကြသည်။ ပင်စည်လုံးနှင့် ရိုးတံများတွင် ရွှန်းစိုသော အရေများ ကြာရိုးကဲ့သို့ ကိန်း
အောင်း နေကြသဖြင့် ပျော့ပျောင်း နူးညံ့၍ အရေရွှန်းသော သဘော ရှိသည်။ ၁ - ပေ နှင့်
၂ - ပေ ပတ်လည် အတွင်းသာ ကြီးထွားသော အပင်မျိုး ဖြစ်သည်။ ၎င်းအပင်ကို မြန်မာနိုင်ငံ
အထက်ပိုင်းဒေသ၌ အဆိပ်ဖြေဂမုန်း ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

အဆိပ်ဖြေဂမုန်းပင်၏ ဆေးသုံး

အဆိပ်ဖြေဂမုန်းပင်ကို မြွေကိုက်၊ ခွေးရူးကိုက်သော အခါများတွင် အပင်ကိုထုချေ-အရေ
ကို ညှစ်ယူပြီးလျှင် ၁ - နာရီ တကြိမ် တိုက်၍ပေးက အဆိပ်များ ပျက်ပြယ်၍ သွားနိုင်သည်။
ပျား၊ ပိတုန်း၊ ကင်း စသော အဆိပ်များ ၎င်းအပင်ရေဖြင့် ကိုက်ရာအရပ်ကို လိမ်းသပ်ပွတ်နယ်
၍ ပေးရသည်။

၎င်း အဆိပ်ဖြေ ဂမုန်းပင်က ရသော အရေ ၂ - အောင်စ၊ မြေသင်းခဲ (ထွန်းသွားကပ်
မြေ) ၈ - ပဲ၊ မည်သည့်အပင်က ဖြစ်စေ ရသော သစ်ရွက်စိမ်းပြာ ၈ - ပဲ၊ ကျင်ကြီးပြာ ၈ - ပဲ -
၎င်း ၄ - မျိုးကို ပေါင်းစပ်ပြီး ၁ - နာရီ တကြိမ် တိုက်၍ပေးပါက ပြင်းထန်သော မြွေဆိပ်၊ ခွေး
ရွှားဆိပ်များ ထူးခြားစွာ ပျောက်ကင်း ချမ်းသာနိုင်သည်။

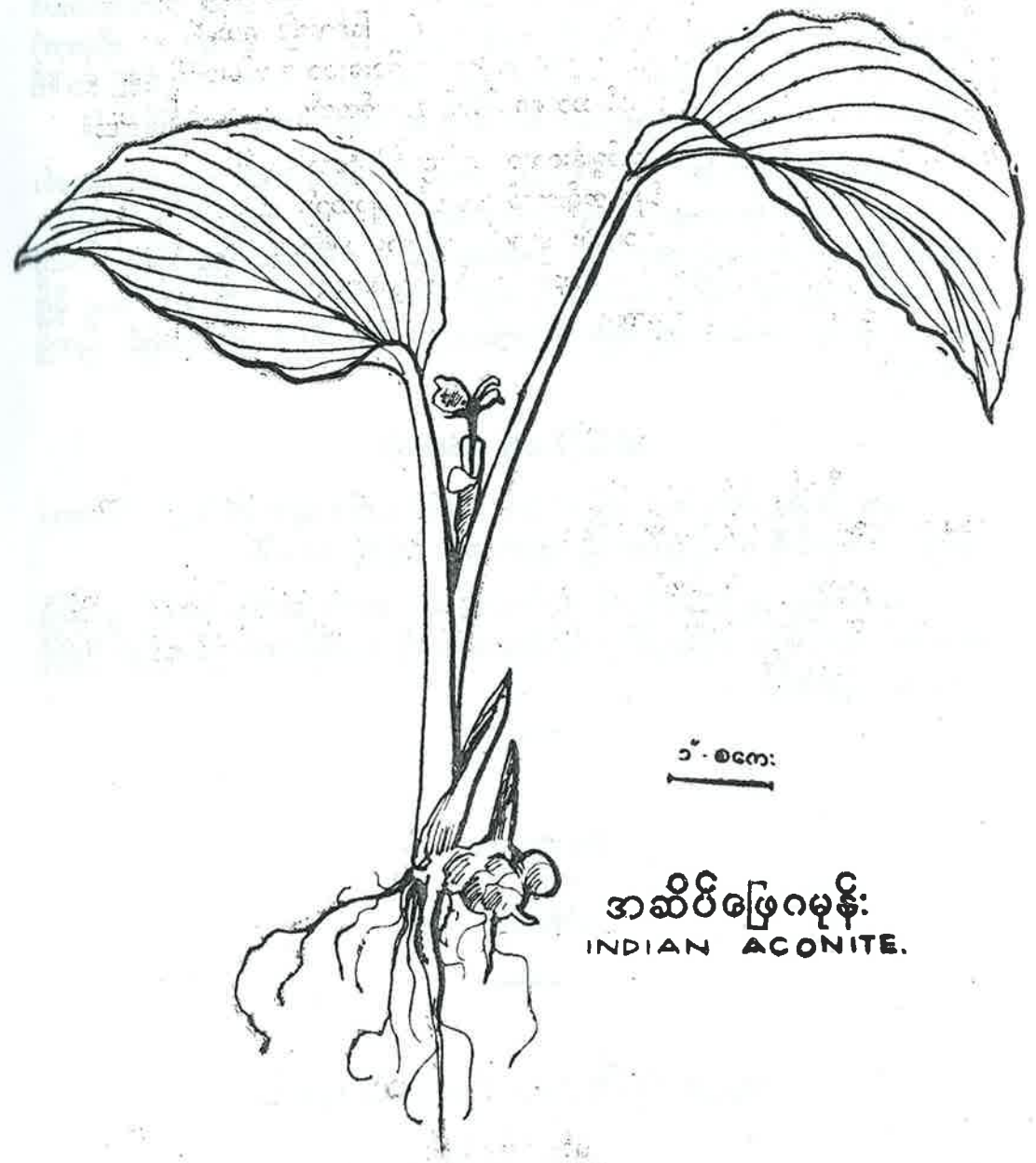
အပေါ်ဘက်မှ ပွင့်ဖတ်
နှင့် နီညိုရောင် တဖတ်

များ ပျောက်ကင်းစေရန်
၈။ အချို့ တောင်ပေါ်
စွန်းသွေး) ပင်ကို မိမိတို့၏
တွေ့ရ၏။ အကြောင်းမှာ
ထောင်းထုကြိတ်ပြီးလျှင်
လွန် ယုံကြည်စိတ်ချရရှိ
ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။
၉။ ဤတိုက်ခြင်း ကိုက်
မျဉ်းနီ၊ ပဆုပ်ပနီ၊ ပျား
နီ၏။ ၎င်းဥကို သွေး၍

သော ရိုးတံကလေးများ
အရွက်ခလေးများ စုပြုံ
များ ကြာရိုးကဲ့သို့ ကိန်း
သာ ရှိသည်။ ၁-ပေ နှင့်
၂-ပေအပင်ကို မြန်မာနိုင်ငံ

င် အပင်ကို ထုချေ-အရေ
စုံပြယ်၍ သွားနိုင်သည်။
ပင်ကို လိမ်းသပ်ပွတ်နယ်

သင်းခဲ (ထွန်းသွားကပ်
ပဲ၊ ကျင်ကြီးပြာ ၈-ပဲ-
ဆန်သော မြေဆီပ်၊ ခွေး

အဆိပ်ဖြေဂမုန်း
INDIAN ACONITE.

အဆိပ်နိုင်ပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။၎င်း အဆိပ်နိုင်ပင်သည် နွယ်ရောင် ပင်ရောင် ဖြစ်၍ ခြုံဆံသောအပင် ဖြစ်သည်။ ရိုးတံမှာ ကျစ်လစ် မာကျောပြီး အစိမ်းရင့်ရောင် ဖြစ်သည်။ နွယ်မျိုး ဟု ဆိုရသော် လည်း ခိုင်မာသော ရိုးတံ ရှိသဖြင့် ပုဏ္ဏရိပ်ပင်ကဲ့သို့ အခြားသော အပင်များကို မှီခို၍ ပေါက် တတ်သော အပင် မဟုတ်။ မျိုးတူချင်းသာ စုပေါင်း၍ ပေါက်တတ်သော အပင် ဖြစ်သည်။

အရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ သွယ်ချွန်းသော သန်လျက်ပုံ ရှိသော်လည်း နူးညံ့ပျော့ပျောင်း သော အရွက် ဖြစ်သည်။ အရောင်မှာ အရိုးထက် အရောင် ပျော့သည်။ အရွက်၏ မျက်နှာပြင်မှာ ချောမွေ့ခြင်း မရှိဘဲ ရော့ရဲပူလျောင်းပြီး အခွက်ခလေးများ ပါရှိသည်။ အရွက်ပုံမှာ ဘေးသို့ ကားလျက် ရွက်ညှာချင်း ဆိုင်၍ ပေါက်သည်။ အရွက်၏အရွယ်အစားမှာ ဗျက် ၁- လက်မမျှ ရှိ၍ အလျား ၃-၄ လက်မခန့် ရှည်သည်။ မြန်မာ့အာယုဗေဒဆေးသိပ္ပံ၌ စိုက်ပင်အဖြစ် ပြသ၍ ထားသည်။

အဆိပ်နိုင်ပင်၏ ဆေးအသုံး

ပျား၊ ပိတုန်း၊ ကင်း၊ ဖား၊ မြေ စသော အဆိပ်ရှိ သတ္တဝါများ ကိုက်လျှင် ကိုက်သော နေရာ၌ ၎င်းအရွက်ကို ဝါး၍ ပွတ်ပေးပြီး နောက် အုံပြီး စည်း၍ ထားပါ။

အထူးသဖြင့် မြေစိမ်းမီးခြောက် ကိုက်သောအခါ အထက် ဖော်ပြပါအတိုင်း ပြုလုပ်၍ ပေးပါလျှင် တခဏခြင်း အံ့ဩဘွယ်ရာ ထူးခြားသက်သာ၍ သွားနိုင်သော စွမ်းရည်နှင့် ပြည့်စုံ သော အပင် ဖြစ်သည်။

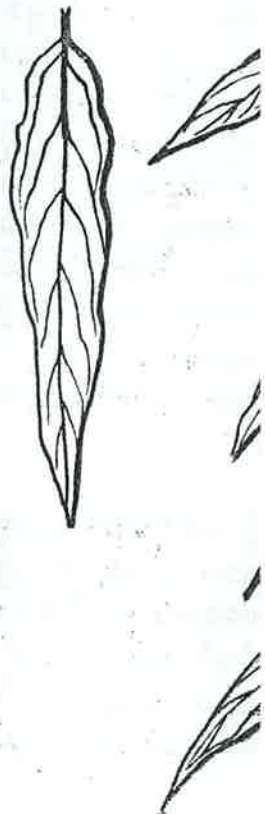
အ ဇွ က

(ပင်စိန်းရိုင်း) ရှူ။

အညှာမြင်းခွာ (တောမြင်းခွာ)

(မြင်းခွာကြီး) ရှူ။

အဆိပ်နိုင်

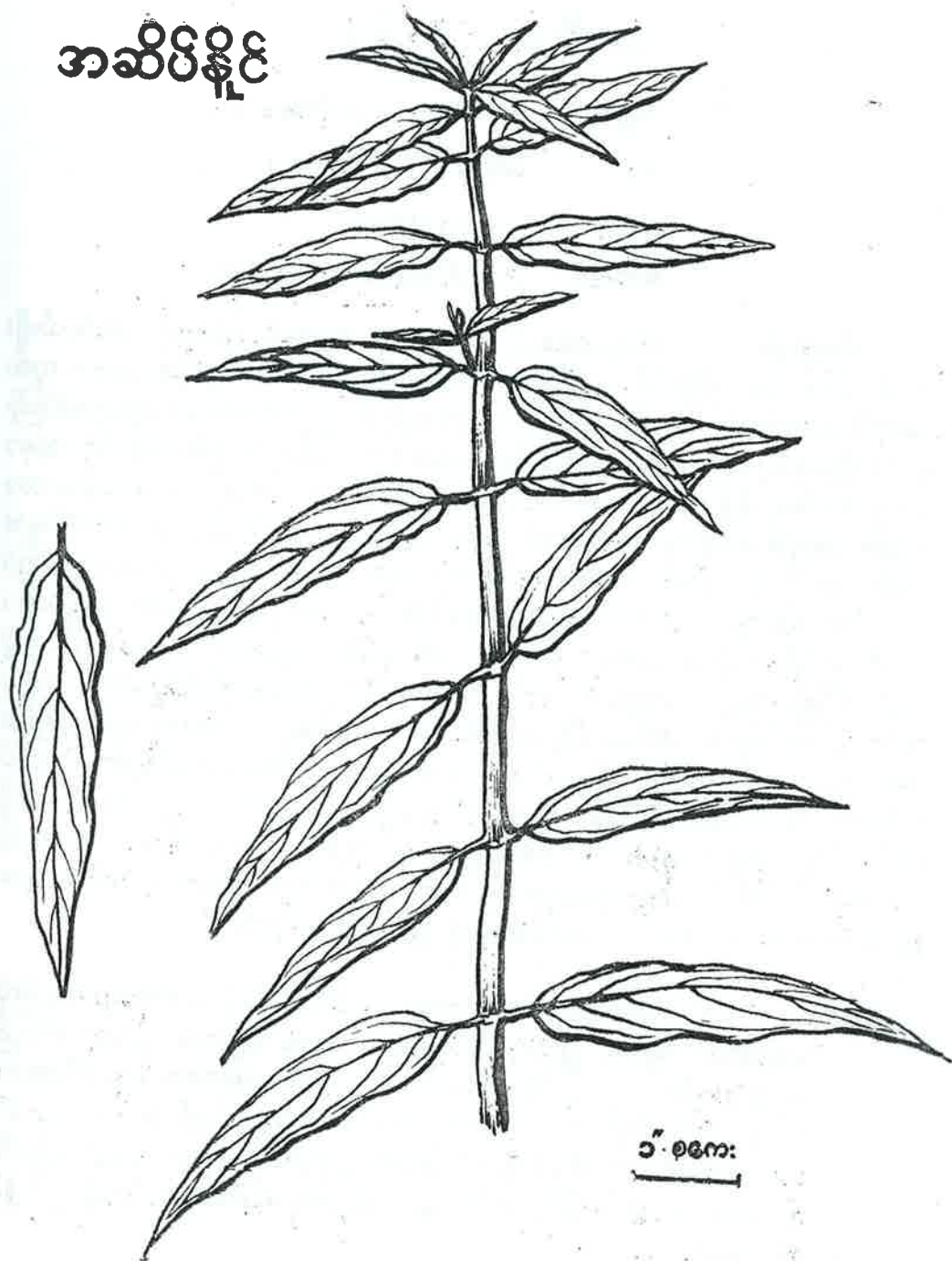
အဆိပ်ခွင်

ဖြစ်၍ ခြုံဆံသောအပင်
နှယ်မျိုး ဟု ဆိုရသော်
င်များကို မှီခို၍ ပေါက်
အပင် ဖြစ်သည်။

ဦး နူးညံ့ပျော့ပျောင်း
ရွက်၏ မျက်နှာပြင်မှာ
အရွက်ပုံမှာ ဘေးသို့
ဗျက် ဝ-လက်မမျှ ရှိ၍
စိုက်ပင်အဖြစ် ပြသ၍

ကိုက်လျှင် ကိုက်သော

ပြပါအတိုင်း ပြုလုပ်၍
စမ်းရည်နှင့် ပြည့်စုံ

အတိသ (ဝိရုတ်ပင်)

သက္ကတ အतिविषा (အတိဝိဆာ)

ဟိန္ဒူ အတိဗ (အတိ, ဝိ)

အင်္ဂလိပ် Indian Alees

ဇာတ်ကပ် Aconitum Haterophylum

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ တိပုသ်ပင်သည် ၁ - ပေမှ ၃ - ပေ အထိ မြင့်သော အပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၏။ ပင်စည်ရိုးတံ ပြောင်း၏။ လုံး၏။ အရွက်၏ အချင်းမှာ ၃ - လက်မမျှ ရှိ၏။ အသား ထူ၏။ အရောင် တောက်ပ၏။ အရွက်၏ ပတ်လည်အနားသည် အလွန် ထင်ရှားသော ခွေးသွားစိပ်ကြီး များ (သို့မဟုတ်) မညီမညွတ် အလွန် ချွန်ထက်သော ခွေးသွားစိပ်များ ရှိ၏။ အရွက်၏ အနံမှာ ၄ - ၅ လက်မမျှ ရှိ၍ အလျား ၃ - လက်မမျှ ရှိ၏။ အပွင့် ၁ - လက်မမှ ၁ - လက်မခွဲသာသာ ရှည်၏။ အပွင့်၏ အရောင်မှာ အညိုရောင်, အဝါရောင်, အနည်းငယ် စိမ်းသော အရောင်များ ဖြစ်၏။ အလွန် တောက်ပ၏။ အပွင့်၏ အကြောများသည် စိမ်းရောင် သန်း၍ ညိုသော အကြော များ ရှိ၏။ သို့မဟုတ် ခရမ်းရောင် အကြောများ ရှိ၏။ ၎င်းအစေ့သည် ချွန်၏။ နူးညံ့ချော မှတ်၏။ အမြစ်ဥသည် ၁ - လက်မမှ ၂ - လက်မ အထိ ရှည်၏။ အမြစ်သည် ဆင်နွားမောင်းကဲ့သို့ အရင်း ကြီး၍ အဖျား သေးသွယ်၏။ ဆင်နွားမောင်းကဲ့သို့ပင် အရစ်အရစ် ဖြစ်၍ နေ၏။ အချင်း ထိပ်ဝ ၄ - လက်မမှ ၆ - လက်မမျှ ရှိ၍ အဖျားထိပ်ဝ ၂ - လက်မမှ ၃ - လက်မမျှ ရှိ၏။ အမြစ်၏ အပေါ်ရောင်သည် ဗာဒွမ်ရောင် သို့မဟုတ် ကာကီရောင် ရှိ၏။ အတွင်းသားသည် ဖြူ၏။ ၎င်းအပြင် အနီရောင်, အနက်ရောင်လည်း ရှိ၏။ ထို အရောင် သုံးမျိုးတွင် အဖြူရောင်သည် အနီ, အနက်တို့ ထက် စွမ်းရည် သတ္တိ ကဲလွန်၏။ အမြစ်၏ အရသာသည် ခါး၏။ ကုန်သည်များထံမှ ဝယ်ယူလို သောအခါ တမြစ်ချင်း ချိုး၍ ဝယ်ယူစေလိုပါသည်။ သို့မှသာလျှင် အထက်ပါ အင်္ဂါရပ်များ နှင့် ကိုက်ညီသော အကောင်းစား အစစ်အမှန်ကို ရနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း။

မှတ်ချက်။ ။ ၎င်း အတိဝိသ, တိပုသ်ဆေးပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပေါက်ရောက်သည်ကို မတွေ့ရသေးကြောင်း, ပြည်ပမှ မှာယူသုံးစွဲ၍ နေရပါကြောင်း ၎င်းဆေးပင်သည် အလွန် အစွမ်းသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံ၍ အာယုဗေဒနှင့် ယူနာနီ ဆေးလောကတွင် လိမ်းဆေး ကြီးများ, ဆီချက်ကြီးများ, ငန်းဆေး, အားဆေး စသည်တို့တွင် အလွန် အသုံးဝင် သော ဆေးမြစ် တခု ဖြစ်ပါသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပွေးကိုင် နှင့် သင်္ဘောချင်းခြောက် တို့ နည်းအတူ အထူးဂရုပြု၍ သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများက မဖြစ်မနေ ကြီးစား၍ စိုက်ပျိုး သင့်ပါကြောင်း။

ကျွန်ုပ်တို့ အာယုဗေဒ ဆေးသိပ္ပံကျောင်းကလည်း ၎င်းဆေးမြစ် အစစ်အမှန် မြန်မာနိုင်ငံ၌ သုံးစွဲနိုင်ရန် မနေမနား ကြိုးစား၍ ရှာဖွေလေ့လာနေပြီ ဖြစ်ပါကြောင်း။

အ
ACONIT

m

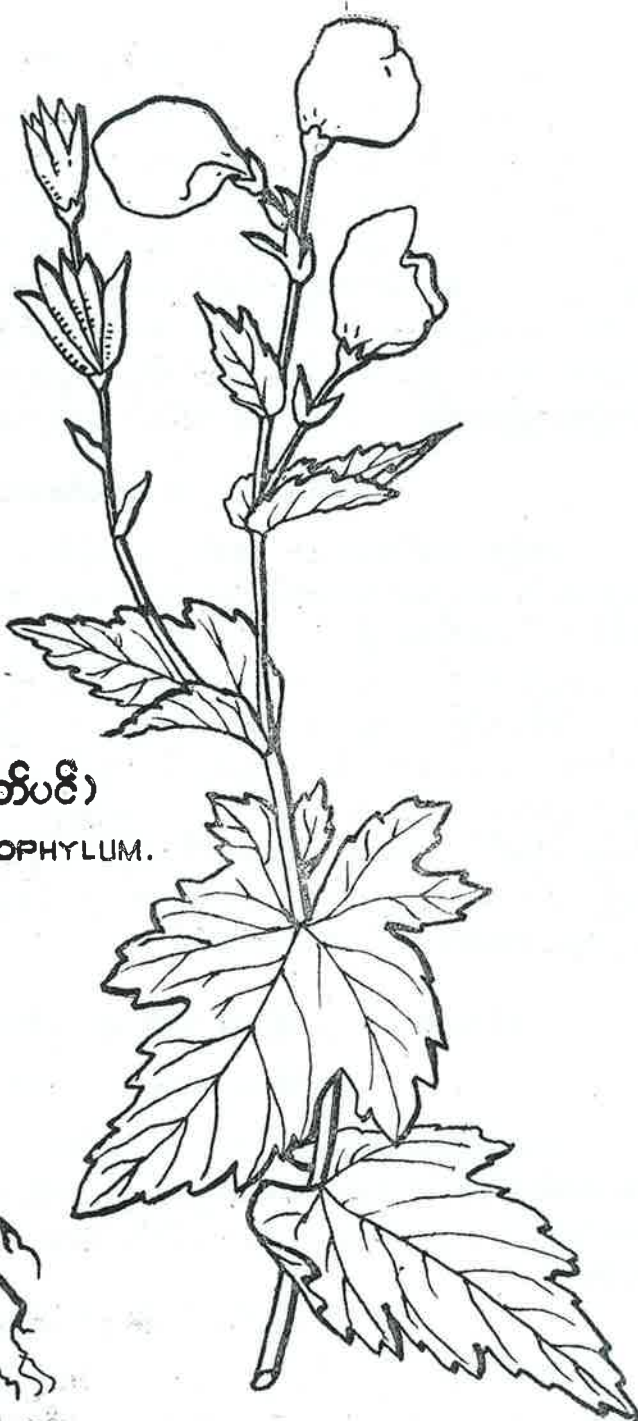
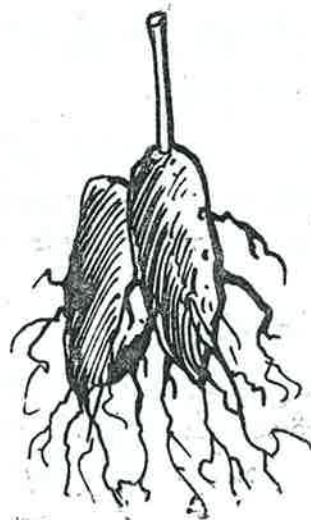
၍သော အပင်ငယ်မျိုး
မျှ ရှိ၏။ အသား ထူ၏။
သော ခွေးသွားစိပ်ကြီး
ရှိ၏။ အရွက်၏ အနံမှာ
မှ ၁-လက်မခွဲသာသာ
စိမ်းသော အရောင်များ
န်း၍ ညိုသော အကြော
၍ ချွန်၏။ နူးညံ့ချော
ည် ဆင်နွာမောင်းကဲ့သို့
၍ ဖြစ်၍ နေ၏။ အချင်း
လက်မမျှ ရှိ၏။ အမြစ်၏
သည် ဖြူ၏။ ၎င်းအပြင်
ပင်သည် အနီ၊ အနက်တို့
သည်များထံမှ ဝယ်ယူလို
ထက်ပါ အင်္ဂါရပ်များ

။

ပေါက်ရောက်သည်ကို
၍ ၎င်းဆေးပင်သည်
လောကတွင် လိမ်းဆေး
တို့တွင် အလွန် အသုံးဝင်
နှင့် သင်္ဘောချင်းခြောက်
မနေ ကြိုးစား၍ စိုက်ပျိုး

ဆေးမြစ် အစစ်အမှန်
ာနေပြီ ဖြစ်ပါကြောင်း။

အတိသ (မိဂုတ်ပင်)
ACONITUM HATEROPHYLUM.
अतिविषा

တိဝုသ် (ဓိဝုတ်) အတုများ

အထက် ဖော်ပြပါ အာယုဗ္ဗေဒ နှင့် ယူနာနီ ဆေးလောကတွင် အလွန် အရေးပါ အရာ ရောက်၍ စုစုပေါင်း စွမ်းရည်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော အတိဝိသ၊ တိဝုသ် (ဓိဝုတ်) ဆေးပင်ကို ယခု ခေတ်အခါ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အမျိုးမျိုးသော ဆေးပင်များကို ခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲနေကြသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ ၎င်းကဲ့သို့ သုံးစွဲနေသော ဆေးပင်မှ (ပြောက်ဂမုန်းခေါ်) ဂမုန်းပင်၏ ဥအိပ် များကို သာ သုံးစွဲနေကြလေသည်။ ၎င်းပြောက်ဂမုန်း ဆေးပင်နှင့် ရှေးအာယုဗ္ဗေဒ နှင့် ယူနာနီ အင်္ဂလိပ်ဆေးကျမ်းအဘိဓာန် နိဗ္ဗာန်ကျမ်း အစောင်စောင်တို့၌ တိကျပြတ်သားစွာ ပုံနှင့် တကွ ဖွင့်ဆိုရေးသား ဖော်ပြထားသည့် အတိဝိသ (တိဝုသ်၊ ဓိဝုတ်) ပင်တို့မှာ အဆင်းသဏ္ဌာန်၊ ရသ၊ ဂုဏ် သတ္တိစွမ်းရည်အားဖြင့် ဆက်စပ်၍ မရအောင် ပင် ကွာခြား လေတော့သည်။

တိဝုသ်(ဓိဝုတ်) ၏ ဆေးပင်အစား သုံးစွဲရန်

ထိုကဲ့သို့ အကျိုးမရှိသော ဓိဝုတ်နှင့် မစပ်ဆိုင်သော ဆေးမြစ်ကို သုံးစွဲ ကြမည့် အစား ရှေးဟောင်း အာယုဗ္ဗေဒ ဆေးကျမ်းကြီးများနှင့် နိဗ္ဗာန် ဆေးကျမ်းကြီး အသီးသီးတို့တွင် (ပြတိ နိဝိ) ခေါ် ဆေးမြစ်တမျိုး မရရှိပါက ဆေးမြစ်တမျိုးကို အစားထည့်၍ သုံးစွဲရန် ညွှန်ကြား ထားသည့်အတိုင်းသာ ဆေးဝါးဖော်စပ်သုံးစွဲပါမှ ဆေးဆရာနှင့် ရောဂါသည် ၂-ဦးစလုံး အကျိုး ရှိမည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊ သို့ပါ၍ သာလိဂမုန်နိဗ္ဗာန် ကျမ်းကြီး အနုပါဒိဝဂ် ၁၁၅၄ စာမျက်နှာ တွင်၎င်း၊ ဘာဝပွကာသ နိဗ္ဗာန်ကျမ်းကြီး ဆဋ္ဌပိုင်း စာမျက်နှာ ၁၈၄ တွင်၎င်း၊ ဘာဝပွ ကာသဋ္ဌိကာ စာမျက်နှာ ၁၂၂ တွင်၎င်း အာယုဗ္ဗေဒပြဒိပ စာမျက်နှာ ၅၂ တွင်၎င်း အတိဝိသ (တိဝုသ်-ဓိဝုတ်) မည်သော ဆေးပင်ကို မရရှိပါက နွားမြေရင်းခေါင်းကို သာ အသုံးပြုနိုင် ကြောင်းဖြင့် တညီတညွတ်တည်း တိကျပြတ်သားစွာ မှီနီကြားသည်ကို ကရုဏ ရွှေထား၍ ရှည် လျားစွာ ရေးသား ဖော်ပြလိုက်ပါကြောင်း။

၎င်းဆေးပင် ၂-မျိုး၏ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည် နှိုင်းယှဉ်ချက်

အတိဝိသ (တိဝုတ်) ၏ ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်

အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် တိဝုသ်သည် ဥဏ္ဍဝိရိယရှိ၏၊ စပ်၏၊ ခါး၏၊ ကြေကျက်လွယ် ၏၊ ဝမ်းမီးကို တောက်စေ၏၊ သလိပ်သည်းခြေ နှင့် အတိသာရ ဝမ်းရောဂါ၊ အစာမကြေခြင်း၊ အဆိပ်သင့်နာ၊ ချောင်းဆိုးရောဂါ၊ အော့အန်ခြင်း၊ ပိုးရောဂါ စသည်တို့ကို နိုင်၏၊ ပယ်ဖျောက် နိုင်၏။

နွားမြေရင်းခေါင်း၏ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်

အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် နွားမြေရင်းခေါင်းသည် စပ်ဖျဉ်းဖျဉ်းရှိ၏၊ ခါး၏၊ ဖန်၏၊ အေးသော ဝိရိယ ရှိ၏၊ သလိပ်ကို နိုင်၏၊ ချုပ်၏၊ ဝမ်းမီးတောက်၏၊ ကြေကျက်လွယ်၏၊ သလိပ် သည်းခြေ နှင့် သွေးဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ရေငတ်ခြင်း နှင့် အဖျားရောဂါ၊ နှုတ်မမြိန်ခြင်း နှင့် ပိုးရော ဂါတို့ကို နိုင်၏။

၎င်းဆေးပင် ၂-မျိုး ဝိရိယ ရှိ၏- ဟု ဆိုသည်မှ လောကတွင် ဆေးပင် ခေါ် ရောဂါ ပျောက်မှုကို ဆုံးဖြတ်

သို့သော် ရသာ နှင့် ပေး၍ (ဝါ) ရောဂါပျောက် ကြောင်း၊ သို့ပါ၍ ဤဆေး မျမ်းသာမှုကို ရွှေရှု၍ ဝန် သည်- ဟူသော မိန့်ကြား သား ဖော်ပြလိုက်ပါကြောင်း

အတိဝိသ

သုဇယ်နာ၊ ပန်းနာ၊ အမှုန်ကို ပျားရည်နှင့် ရေ ပျောက်ကင်း၏။

သုဇယ်နာ ကျော့ပျက် မျိုးကို အမှုန်ပြု၍ ပျားရည် နှင့် ချဉ်အန်ခြင်းများ ပျောက်

သည်းခြေ နှင့် ယှဉ် ခေါက်၊ လက်ထုတ်ကြီးအား ယှဉ်သော အတိသာရ ဝန်

ပန်းနာ၊ ရင်ကြပ် နှင့် ရော၍ ညဘက်တွင် နှစ် ကင်း၏။

သုဇယ်နာဝမ်းပျက် ပြတ်ရည် နှင့် တိုက်မှု သုဇယ်

အလုံးစုံသော သုဇယ် ပျားရည်နှင့် လျက်စေသော

ဝမ်းကိုက် ရောဂါ။ စုံ၍ ၎င်းဆေးမှုန့် ၃-ကျပ် ၃-ကျပ်သားမျှ ညှန်နက်

အလွန် အရေးပါ အရာ (ခိဝတ်) ဆေးပင်ကို ယခု ၁၀၀ သုံးစွဲနေကြသည်ကို ၁၀၀) ဂမုန်းပင်၏ ဥအိပ် ချားအာယုဗေဒ နှင့် ယူနာနီ ပြတ်သားစွာ ပုံနှင့် တကွ အဆင်းသဏ္ဌာန်၊ ရသ၊ဂုဏ် သည်။

ကို သုံးစွဲ ကြမည့် အစား ဦး အသီးသီးတို့တွင် (ပြတိ ည့်၍ သုံးစွဲရန် ညွှန်ကြား ခါသည် ၂-ဦးစလုံး အကျိုး ဒီဝဂ် ၁၁၅၄ စာမျက်နှာ ၁၈၄ တွင်၎င်း၊ ဘာဝပွ ၁၅၂ တွင်၎င်း၊ အတိဝိသ ခေါင်းကို သာ အသုံးပြုနိုင် ပုံ ကရုဏ ရွှေထား၍ ရှည်

းယဉ်ချက်

ခါး၏၊ ကြေကျက်လွယ် ရောဂါ၊ အစာမကြေခြင်း၊ ကို နိုင်၏၊ ပယ်ဖျောက်

ဦးရှိ၏၊ ခါး၏၊ ဖန်၏၊ ကြေကျက်လွယ်၏၊ သလိပ် တ်မမြိန်ခြင်း နှင့် ပိုးရော

၎င်းဆေးပင် ၂-မျိုးကို ခြံ၍ကြည့်မူ တိဝုသ်သည် ဥဏှဝိရိယရှိ၏၊ နွားမြေရင်းသည် သီတ ဝီရိယ ရှိ၏- ဟု ဆိုသည်မှတစ်ပါး ကျန်သော စွမ်းရည်သတ္တိတို့မှာ မထူးခြားချေ၊ အာယုဗေဒ ဆေး လောကတွင် ဆေးပင် ဆေးမြစ်တို့၏ စွမ်းရည်သတ္တိကို ဖော်ပြရာ၌ အရသာ၊ အပူ အအေးတို့နှင့် ရောဂါ ပျောက်မှုကို ဆုံးဖြတ် ရေးသားကြ၏။

သို့သော် ရသာ နှင့် အပူအအေးထက် များသောအားဖြင့် စွမ်းရည်သတ္တိတို့ကို သာ ဦးစား ပေး၍ (ဝါ) ရောဂါပျောက်မှု ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်ကို သာ ဦးစားပေး၍ ဆုံးဖြတ်ရေးသားပါ ကြောင်း၊ သို့ပါ၍ ဤဆေး ၂-ပင်တို့ကို ပူမှု၊ အေးမှုကို ပဓာန မထားမူ၍ ရောဂါ၏ ပျောက်ကင်း ချမ်းသာမှုကို ရွှေ့ရွှေ့ တိဝုသ် (ခိဝတ်) မရပါက နွားမြေရင်းခေါင်းကို သာ အသုံးပြုကြရာ သည်- ဟူသော မိန့်ကြားချက်အတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်သုံးကြစေရန် လူထုအကျိုး မြှော်ကိုး၍ ရေး သား ဖော်ပြလိုက်ပါကြောင်း။

အတိဝိသ (တိဝုသ်) ကို ရောဂါအလိုက် အသုံးပြုပုံ

သုဇယ်နာ၊ ပန်းနာ၊ ကြက်ညာ ချောင်းဆိုးနှင့် ပျို့အန် ပျောက်ဆေး။ ။တိဝုသ် အမှုန်ကို ပျားရည်နှင့် ရော၍ သုဇယ်များ၏ အရွယ်ကို ကြည့်၍တိုက်မှု အထက်ပါ ရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။

သုဇယ်နာ ကျောပူ ခေါင်းပူ နှင့် နို့ချဉ်အန်ခြင်း။ ။တိဝုသ်၊ နွားမြေရင်း-၎င်း ၂- မျိုးကို အမှုန်ပြု၍ ပျားရည်နှင့် လျက်စေသော် သုဇယ်များ ကျောပူခေါင်းပူခြင်း၊ ဖျားခြင်း နို့ချဉ်အန်ခြင်းများ ပျောက်ကင်း၏။

သည်းခြေ နှင့် ယဉ်သော အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ။ ။တိဝုသ်၊ လက်ထုတ်ကြီး ခေါက်၊ လက်ထုတ်ကြီးအစေ့- ၎င်းသုံးမျိုးကို အမှုန်ပြု၍ ပျားရည် နှင့် လျက်မှု သည်းခြေ နှင့် ယဉ်သော အတိသာရ ဝမ်းသွားခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

ပန်းနာ၊ ရင်ကြပ် နှင့် ချောင်းဆိုး ရောဂါ။ ။တိဝုသ် အမှုန် ၄ ပဲသားကို ပျားရည် နှင့် ရော၍ ညဘက်တွင် ၃၂၄-ကြိမ် လျက်ပေးမှု ပန်းနာရင်ကြပ် နှင့် ချောင်းဆိုးခြင်း ပျောက် ကင်း၏။

သုဇယ်နာဝမ်းပျက်။ ။ဂျင်းခြောက်၊ နွားမြေရင်း-၎င်း ၂-ပါး အမှုန်ပြု၍ တိဝုသ် ပြုတ်ရည် နှင့် တိုက်မှု သုဇယ်နာ ဝမ်းပျက်ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

အလုံးစုံသော သုဇယ်နာ ဝမ်းပျက်။ ။တိဝုသ်မြစ် အမှုန်ကို ထန်းလျက် သို့မဟုတ် ပျားရည်နှင့် လျက်စေသော် သုဇယ်နာ ဝမ်းပျက် ဟူသမျှ ပျောက်ကင်း၏။

ဝမ်းကိုက် ရောဂါ။ ။တိဝုသ်၊ ဂျင်းခြောက်၊ ဆင်တုံးမနွယ်- ၎င်းဆေးစု အညီအမျှ စုံ၍ ၎င်းဆေးမှုန့် ၃-ကျပ် ရေ-၄၈ကျပ် နှင့် ၆-ကျပ် ၈-ပဲသား ကျန်အောင် ကျို၍ တခွက်စာ ၃-ကျပ်သားမျှ ညှန်နက် သောက်မှု ဝမ်းကိုက်ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

အအေးပတ်၍ ဖျားခြင်း။ ။တိဝုသ်ကို အမှုန့်ညက်စွာ ထောင်း၍ တခွက်စာ ၁၀- ရွေးမျှ တနေ့ ၃-ကြိမ် ရေနွေး နှင့် သောက်ပါ။ အအေးပတ်၍ ဖျားခြင်း၊ ရက်ခြား ဖျားခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

သုဇယ်နာ ပေါင်းချုပ် ဝမ်းပျက် ပျောက်ဆေး။ ။တိဝုသ်၊ နွားမြေရင်း၊ ကတြ သချေ-၎င်းသုံးမျိုးကို ညက်စွာ အမှုန့်ပြု၍ နေ၌ ၃-ကြိမ်ကျ တိုက်ပါ။ တခွက်စာလျှင် သုဇယ်အ ရွယ်ကို ကြည့်၍ ၁-ရွေးမှ ၅-ရွေးအထိ ရေနွေးနှင့် တိုက်ပါ။ သုဇယ်နာ ဝမ်းပျက်ချောင်းဆိုး၊ အဖျားရောဂါများ မြန်စွာ ပျောက်ကင်း ချမ်းသာလိမ့်မည်။

တက်ဖျား ကျဖျား။ ။အဖျားမတက်မီ တိဝုသ် အမှုန့် ၂-ပဲသားမျှကို ရေနွေးနှင့် တိုက်ပါ။ ဤနည်းအတိုင်း ၄-နာရီလျှင် တကြိမ်ကျစီ တိုက်ပါ။ အဖျားပြတ်ပါလိမ့်မည်။

ဝိသမအဖျား။ ။ရက်ခြား၍ ဖျားခြင်း၊ ရက်ဆက်၍ ဖျားခြင်း၊ အအေးပတ်၍ ဖျားခြင်းတို့ကို တိဝုသ်၊ ဖာလာဇယ်၊ ဝါးစိန်-၎င်းသုံးမျိုးကို အမှုန့်ပြု၍ ရေနွေးနှင့် တနေ့ ၂-ကြိမ်၊ ၃-ကြိမ် တိုက်ပါ။ အထက်ပါရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။

ပိုးရောဂါ (သန်ကျဆေး)။ ။တိဝုသ် နှင့် အိပ်မေ့သီးကို ညက်စွာ အမှုန့်ပြု၍ အရွယ်ကို ကြည့်ပြီး ၁-ပဲသားမှ ၄-ပဲ အထိ တိုက်ပါ။ သန်များ ကျဆင်းပါလိမ့်မည်။

သုဇယ်နာ ဝက်သက်ဖျား ရောဂါ။ ။ဓိဝုတ်၊ နွားမြေရင်း၊ ပိတ်ချင်းသီး၊ ကတြသချေ- ဆေး ၄-မျိုး အမှုန့်ပြု။ ပျားရည်နှင့် တခါကျွေးလျှင် ၅-ရက်ခန့် ကျွေးပါ။

သုဇယ်နာ ပေါင်းချုပ်ဆေး တမျိုး။ ။တိဝုသ်၊ ကတြသချေ၊ နွားမြေရင်းခေါင်း၊ လင်းလေ-၎င်း ၄-မျိုးကို ညက်စွာ အမှုန့်ပြု၍ ၁-ရွေးမှ ၁၀ ရွေးအထိ ပျားရည်နှင့် ရော၍ လျက် မှု သုဇယ်နာ ချောင်းစို့၊ ချောင်းခြောက်၊ ဖျားခြင်း၊ အန်ခြင်း၊ ဝမ်းပျက် ဝမ်းသွားများ ကင်း ဝေးပါလိမ့်မည်။

၎င်း ဆေးတမျိုး။ ။တိဝုသ်၊ နွားမြေရင်း၊ ပိတ်ချင်းသီး၊ ကတြသချေ၊ နွယ်ချို-၎င်း ဆေးကို အညီအမျှစု၍ ညက်စွာ ထောင်းပါ။ ၎င်းဆေးမှုန့်ကို ၄ ရွေးမှ ၆-ရွေးငယ်အထိ သုဇယ်၏ အရွယ်ကို ကြည့်၍ လျက်ပါစေ။ သုဇယ်နာ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ ဖျားခြင်း၊ ဝမ်းပျက်ခြင်းများ ပျောက်ကင်း ပါလိမ့်မည်။

သန်ကျဆေး တမျိုး။ ။တိဝုသ် နှင့် အိပ်မေ့သီးကို ဆတူပြု၍ ပျားရည် နှင့် တိုက်မှု ဝမ်းတွင်းရှိ သန်ကောင်များ ကျဆင်းပါလိမ့်မည်။

ပန်းသေရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။တိဝုသ်အမှုန့် ၃-ပဲသား၊ သကြား ၅-ကျပ်သား နှင့် သောက်ပြီးနောက် နွားနို့ စစ်စစ် ၂၅-ကျပ်သား သောက်ပါ။ ၎င်းနည်းအတိုင်း ၁-လမျှ သောက်ပါ။ သုတ်အားတိုး၍ ပန်းသေခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

အဖျား အရှိန် ပြင်းခြင်း။ ။အဖျားအရှိန် ပြင်းပြသောအခါ၊ အပူ အားကြီးသော အခါ တိဝုသ် အမှုန့် ၁၀မှ ၁၂-ရွေးငယ်အထိ ၁-နာရီတွင် တကြိမ်ကျ သောက်မှု အလွန် ပြင်း ထန်သော အဖျား၏ အရှိန် ကျဆင်းပါလိမ့်မည်။

ရွေးငုံပိတ်ဖျား
အနည်းငယ်ကို ရေ

နာတာရှည်ဝ
အစာမကြေ ဝမ်းပျက်
၂၄-နာရီကြာသော
အတိသရဝမ်းပျက်
ပါလေ။ (ဂျင်စိန်-ခ

အားတိုးဆေး
နေ့စဉ် အနည်းငယ်မျှ

ပန်းနာ ရင်ကြ
ပျားရည်နှင့် လျက်ပါ

အစာအိမ်အာ
အမှုန့်ပြု၍ ပျားရည်န

အားတိုးဆေး
၆-ပြားသားမှ ၁၀-

အအန်ပျောက်
လျက်၍ ပေးမှု အန်

မှတ်ချက်။
အဖျားရော

ချေ၊ အနည်း
နိုင်ပါ ဟု
သည်ကို ရေ

ောင်း၍ တခွက်စာ ၁၀-
င်း၊ ရက်ခြား ဖျားခြင်း

ရွေးငုံပ်၍ဖျားခြင်း။ ။ရွေးငုံပ်၍ တငွေ့ငွေ့ ဖျားနေသောအခါ ၎င်းအမှုန်
အနည်းငယ်ကို ရေနွေးနှင့် တိုက်က ရွေးများ ထွက်၍ အဖျား ကျဆင်း၍ပါလိမ့်မည်။

၊ နွားမြေရင်း၊ ကကြ
အခွက်စာလျှင် သူငယ်အ
၁ ဝမ်းပျက်ချောင်းဆိုး၊

နာတာရှည်ဝမ်းပျက်ရောဂါ။ ။နာတာရှည် အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ နှင့်
အစာမကြေ ဝမ်းပျက်ရောဂါဖြစ်မှု တိတိအမှုန်ကို အနည်းငယ် လျက်၍စားပါ။ ၎င်းနောက်
၂၄-နာရီကြာသောအခါ သို့မဟုတ် နောက်တရက်တွင် ဂျင်စိန် ၂-ပဲသားကို ကြိတ်၍စားပါ။
အတိသာရဝမ်းပျက်ရောဂါ ပျောက်၏။ အထက်ပါ နည်းအတိုင်း ရောဂါ မပျောက်မချင်း စား
ပါလေ။ (ဂျင်စိန်-ဆိုသည်မှာ တရုပ်ဆေးပင်တည်း)

ပဲသားမျှကို ရေနွေးနှင့်
၂တံပါလိမ့်မည်။

အားတိုးဆေး။ ။အားအင် ကုန်ခမ်းသော သူများသည် တိတိသွပ်မြစ် အစိုကို
နေ့စဉ် အနည်းငယ်မျှ သုံးဆောင်မှု အားအင် တိုးပွားလိမ့်မည်။

ားခြင်း၊ အအေးပတ်၍
ရနွေးနှင့် တနေ့ ၂-ကြိမ်၊

ပန်းနာ ရင်ကြပ် ဆေးတမျိုး။ ။တိတိသွပ်၊ ပန်းလိမ်မြစ် - ၎င်း ၂ - မျိုး အမှုန်ပြု၍
ပျားရည်နှင့် လျက်ပါ။ ပန်းနာရင်ကြပ် ပျောက်၏။

ကို ညက်စွာ အမှုန်ပြု၍
ပါလိမ့်မည်။

အစာအိမ်အားနည်းခြင်း။ ။တိတိသွပ်၊ ပိတ်ခြင်းသီး၊ ဂျင်းခြောက် - ၎င်းသုံးမျိုးကို
အမှုန်ပြု၍ ပျားရည်နှင့် လျက်၍ ပေးပါ။ အစာအိမ် အားနည်းခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

ပိတ်ချင်း၊ ကကြသချေ-
ပါ။

အားတိုးဆေးတမျိုး။ ။တိတိသွပ်၊ ဖာလာဖြူ၊ ဝါးစိန် - ၎င်းသုံးမျိုး ဆတူ အမှုန်ပြု၍
၆ - ပြားသားမှ ၁၀ - ပြားသားအထိ သုံးဆောင်မှု အားအင် တိုးပွား၏။

ချေ၊ နွားမြေရင်းခေါင်း၊
ြားရည်နှင့် ရော၍ လျက်
ဝမ်းသွားများ ကင်း

အအန်ပျောက်ဆေး။ ။တိတိသွပ်၊ ကံ့ကော်ဝတ်ဆံ ဆတူ အမှုန်ပြု၍ အနည်းငယ်မျှ
လျက်၍ ပေးမှု အန်သောရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

ကြသချေ၊ နွယ်ချို - ၎င်း
ရွေးငယ်အထိ သူငယ်၏
င်း၊ ဝမ်းပျက်ခြင်းများ

မှတ်ချက်။ ။၎င်း တိတိသွပ် ဆေးပင်မှာ ပြုတ်ရည်ထက် အမှုန်ကို သုံးစွဲခြင်းသည်
အဖျားရောဂါ၌ ပို၍ ကောင်း၏။ ၎င်းသည် အတိဝိသ ဆိုသော်လည်း အဆိပ် မဟုတ်
ချေ။ အနည်းငယ် ဆေးအချိန်ပို၍ သောက်မိ တိုက်မိသော်လည်း တစုံတရာ ဥပဒ်မဖြစ်
နိုင်ပါ ဟု ဆန္ဒြောဒယဝနောသမိ ဆေးကျမ်းကြီး ရေးသားရာတွင် ဖော်ပြထား
သည်ကို တွေ့ရ၏။

၍ ပျားရည် နှင့် တိုက်မှု

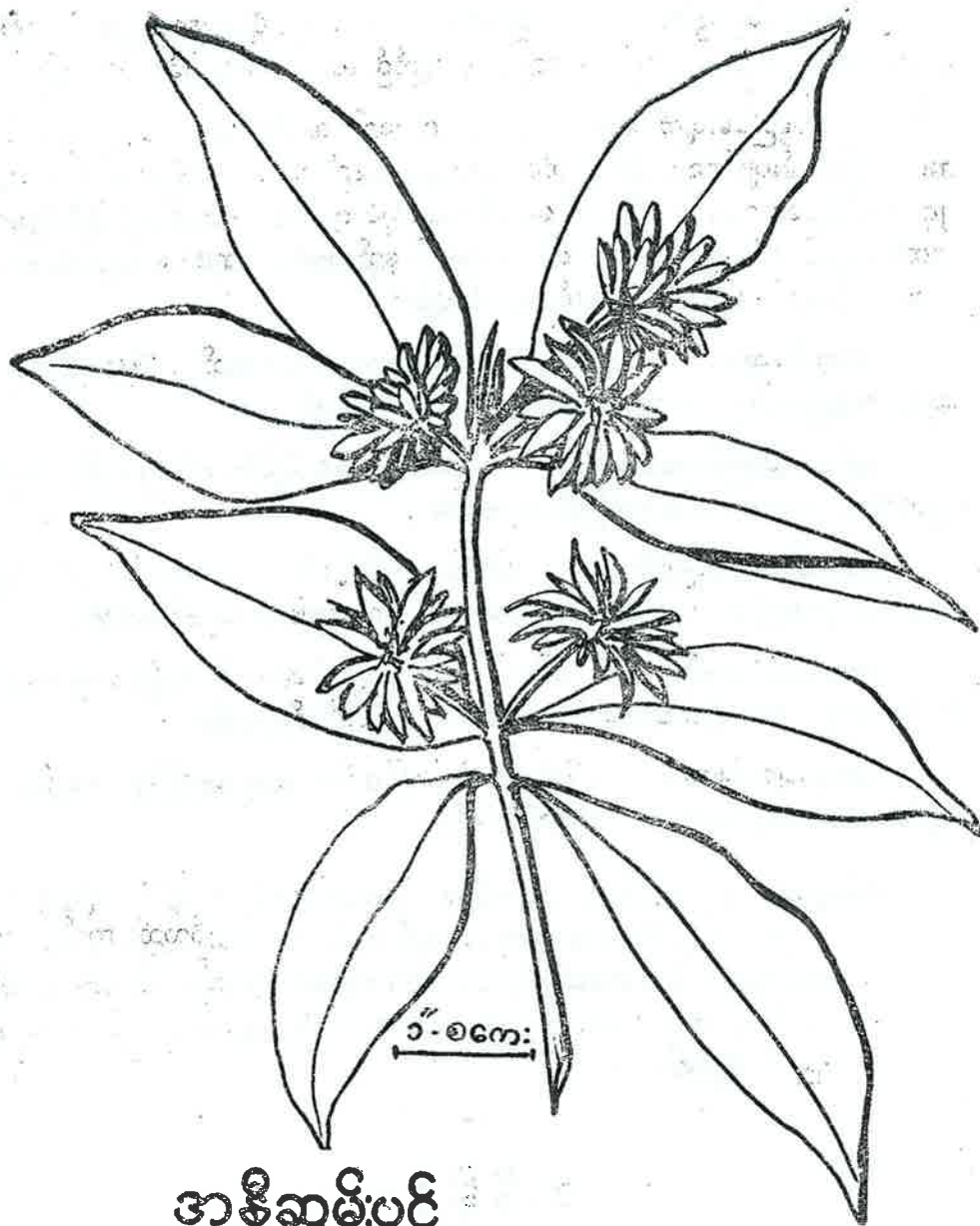
အ နိ မိ နိ ပင်

သကြား ၅-ကျပ်သား
င်းနည်းအတိုင်း ၁-လမျှ

ပန်ဂျာဗီ रतनजोग (၇၀-နိ-ဂျီ-ဂ်)
ကုမာအို काकरिया (ကာ-ကိ-ရိယာ)
လက်တင် Anemone obtusiloba

ါ, အပူ အားကြီးသော
သောက်မှု အလွန် ပြင်း

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အနိမိနိပင်သည် မိုးသက် ပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်း အမြစ်သည်
အာဒါလွတ်ဥများကဲ့သို့ မြစ်ဥသဏ္ဌာန် ဖြစ်၏။ အရွက်အလွန်များသော အပင်ဖြစ်၏။ ၎င်းအရွက်

အနီဆွမ်းပင်
ILLICUM ANISATUM
अनीसून

သည် နှလုံးပုံသဏ္ဌာန်ရှိ၏
တင်ဘာသာအတိုင်း အနီ

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်
သရက်ရွက်နှင့် ကျောက်
ရောင်များအတွက် မျှာ
တိုက်မှု မြေဆီပ်သင့်သေ
အပူအိတ်များကိုလည်း ပ
ဖြစ်စေတတ်၏။

စဉ္ဇေဝဋ္ဌ ဆရာ၏
ထိခိုက်ရှုနု၍ဖြစ်သော
ဝမ်းသွားတတ်၏။ သို့သေ
အတွက် ဆေးကောင်းတ

ဘုံဘုံ
အရ
လက်

ပုံသဏ္ဌာန်။
သော အသီးတမျိုးဖြစ်၏
များ ရှိ၏။ ၎င်းအစေ့၏
ဗာဒိယာန်စတာကံဟု ခေါ်
သည် မွေးကြိုင်သောအနံ့
များကိုထည့်၍ဖျော်ကြကုန်

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
သော လေကို ငြိမ်းစေ၏။
၏။ သတိလစ်ခြင်း၊ မူးယစ်
ဖျားခြင်း၊ အစာမကြေခြင်း
ဝမ်းတွင်း၌ ရစ်ခြင်း၊ နာ
ရောင်တို့ကိုလည်း ပယ်ဖျေ

သည် နှလုံးပုံသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ အပွင့်မှာ အဖြူနှင့် အနီဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ (မြန်မာအခေါ်မရှိ၊ လက်
ကပ်ဘာသာအတိုင်း အနီမိုနီပင် ဟူ၍ သာ ခေါ်တွင်သည်။)

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။ယူနာနီဟက်မ အလိုအားဖြင့် ၎င်းအခေါက်နှင့် အရွက်သည် ပူ၏။
သရက်ရွက်နှင့် ကျောက်ကပ်ကြီးသော ရောဂါများကို ကင်းဝေးစေ၏။ ၎င်းအပြင် ကိုယ်ရေဝဂါ
ရောဂါများအတွက် များစွာ အကျိုးပြုသောဆေး ဖြစ်၏။ ၎င်းအရွက်ကို ရွာလဗတ်ရည် ပြုလုပ်၍
တိုက်မှု မြေဆီပံသင့်သောရောဂါများကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ ခံတွင်း၌ ပူလောင် ပေါက်ကွဲခြင်း
အပူအိတ်များကိုလည်း ပယ်ဖျက်နိုင်၏။ ၎င်းဆေးပင်ကို အလွန်အမင်းစားမှု ခေါင်းကိုက်ခြင်းကို
ဖြစ်စေတတ်၏။

စဉ္ဇေဝဋ္ဌ ဆရာ၏ အလိုအားဖြင့် ၎င်းဆေးမြစ်ကို အမှုန့်ပြု၍ နွားနို့နှင့်ရော၍သောက်မှု
ထိခိုက်ရှန၍ဖြစ်သော အနာများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။ ၎င်းအစေ့ကို သောက်မှု အော့အန်၍
ဝမ်းသွားတတ်၏။ သို့သော် ၎င်းအစေ့၏ အဆီသည် အဆစ်အဆက် ရောင်သော ရောဂါများ
အတွက် ဆေးကောင်းတခု ဖြစ်လေ၏။

အ နီ ဆွမ်း ပင်

ဘုံဘိုင် အနီဆွမ်း (အနီရုန့်)

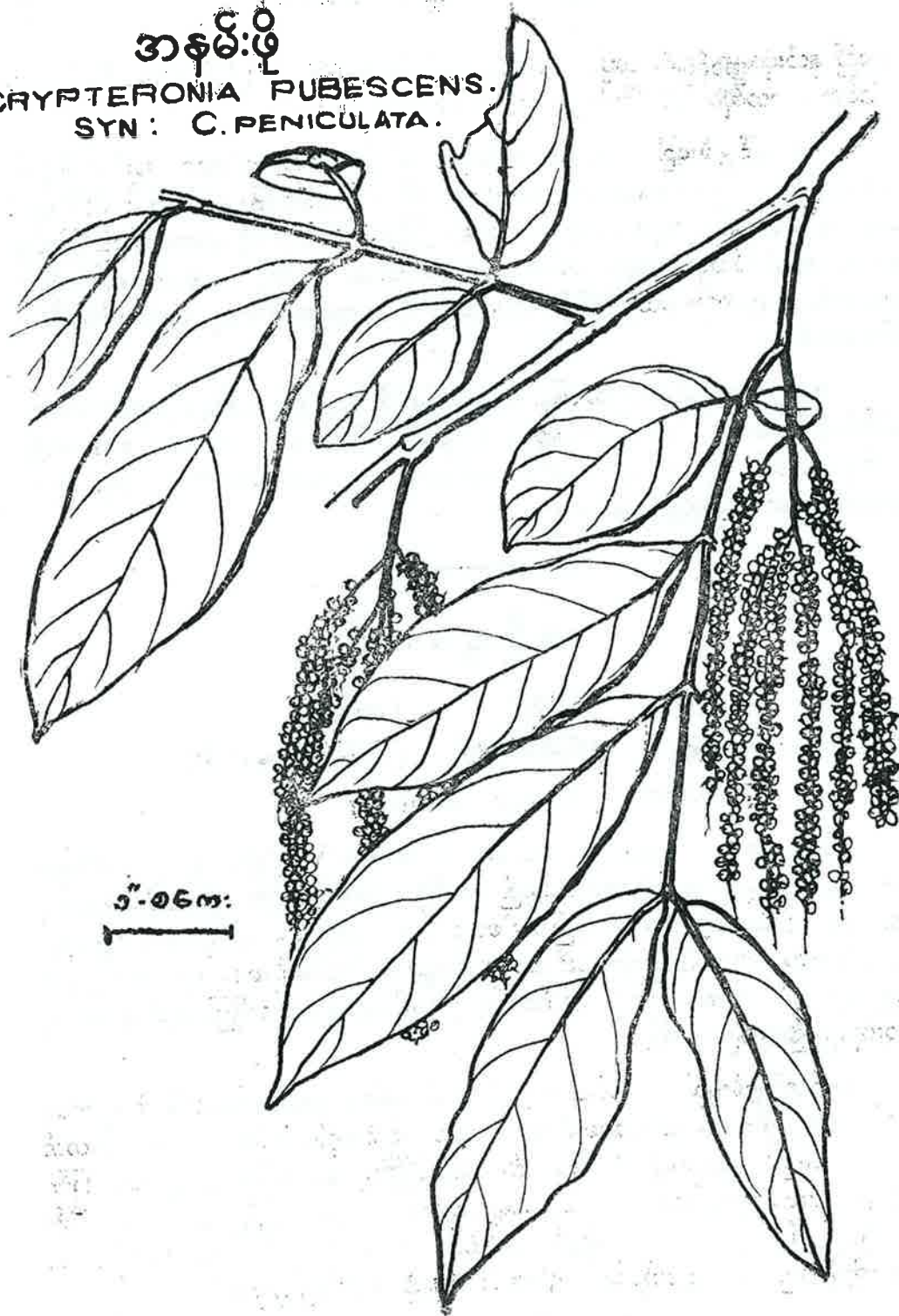
အူရူ वादियान खताई (ဗာဒီယာန်-ခတာအီ)

လက်တင် Illicium Anisatum

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အနီဆွမ်းပင်က သီးသော အသီးသည် အလွန်ထင်ရှား၍ လူသိများ
သော အသီးတမျိုးဖြစ်၏။ ၎င်းအရောင်သည် ဇာတိပျိုလ်သီးအရောင်ရှိ၏။ ၎င်းအသီးတွင်အစေ့
များ ရှိ၏။ ၎င်းအစေ့၏ အရသာသည် စမု စပါးနှင့်တူ၏။ ထိုသို့ စမု စပါးနှင့်အရသာတူသဖြင့်
ဗာဒီယာန်စတာကုဟု ခေါ်ဆိုကြကုန်၏။ ဗာဒီယာန်သည် စမု စပါးကို ခေါ်သည်။ အချို့သူတို့
သည် မွေးကြိုင်သောအနံ့ကြောင့် လက်ဘက်ရည် အချိုဖျော်၍ သောက်ကြရာတွင် ၎င်းအစေ့
များကိုထည့်၍ဖျော်ကြကုန်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။၎င်းအစေ့သည် ဝမ်းမီးကိုတောက်စေ၏။ အစာအိမ်ကို ဖျက်ဆီး
သော လေကို ငြိမ်းစေ၏။ ၎င်းအစေ့ကို အတိုင်းအတာထက် လွန်အောင်စားမှု အော့အန်တတ်
၏။ သတိလစ်ခြင်း၊ မူးယစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ အအေးမိခြင်း၊ နှာစေးခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊
ဖျားခြင်း၊ အစာမကြေခြင်းစသော ရောဂါများအတွက် အထူးအကျိုးပြုသော ဆေးဖြစ်၏။
ဝမ်းတွင်း၌ ရစ်ခြင်း၊ နာကျင်ခြင်းကို၎င်း - ဝမ်းဗိုက် တင်းရောင်ခြင်းတို့နှင့် အစာမကြေသော
ရောဂါတို့ကိုလည်း ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ ၎င်းအသီးကိုလည်း ဆီဘုတ်၍ယူကြကုန်၏။

အနမ်းဖို
CRYPTERONIA PUBESCENS.
SYN: C. PENICULATA.

ပုံသဏ္ဌာန်။
အစဉ်သဖြင့် စိမ်းလန်းစိုပြေ

အပွေးသည် ဖြူစေ
ကျောဘက်၌ ရံဖန်ရံခါ အ
အစိမ်းရောင်ဖြစ်သော်လည်း
တုံ့လျားကျ၍ထွက်တတ်၏။

အနန်းခေါက်သည်
သည်းခြေ အားကြီး၍ ဖ
လွှက်လဲသောရောဂါကိုငှပ်
ငင်း ချမ်းသာစေတတ်၏။

ပုံသဏ္ဌာန်။
ဤပေမျှ ရှိ၏။ အခေါင်
၏။ အဖျားချွန်၏။ အပွင့်

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်
ကို ထုံကျပ်ကိုက်ခဲခြင်း၊
မျှား မီးထွက်ပြီးစ သွေး
အသားကို သွေး၍ နုနွယ်

အနန်းဖိုပင်

လက်တင် Crypteronia Pubescens

အင်္ဂလိပ် Syn C Peniculata

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အနန်းဖိုပင်သည် အနန်းမ ကဲ့သို့သော ပင်ကြီးမျိုးပင် ဖြစ်၏။ ကစဉ်သဖြင့် စိမ်းလန်းစိုပြေ၍ နေတတ်သော အပင်မျိုးဖြစ်၏။

အပွေးသည် ဖြူဖွေးလျက် ငွေရောင်ထွက်၏။ အရွက်၏အရင်းပိုင်းတွင် ဝိုင်း၍ကျယ်လျက် ကျောဘက်၌ ရံဖန်ရံခါ အမွေးအမွင်နုကလေးများ အနည်းအပါး ပေါက်တတ်၏။ ပန်းပွင့်သည် ကစိမ်းရောင်ဖြစ်သော်လည်း အဝါရောင်သန်းလျက် ၆-လက်မမျှ ရှည်လျားသော ပန်းခိုင်တွင် တွဲလျားကျ၍ထွက်တတ်၏။ ပြင်းထန်စူးရှသောအနံ့ရှိ၏။

ဆေးအသုံး

အနန်းခေါက်သည် ငှက်ဖျားရောဂါတို့၌ အကျိုးပြု၏။ အနန်းပွင့်သည်ကား-လေ၊ သလိပ်၊ လည်းခြေ အားကြီး၍ ဖျားသောရောဂါတို့ကို၎င်း၊ သွေးအားကြီးသော အနာကို၎င်း - ပူဆာ လိုက်လဲသောရောဂါကို၎င်း - ချောင်းဆိုးသောအနာ၊ ကြို့ထိုးသောအနာကို၎င်း - စမ္မကုဋ္ဌနာကို၎င်း ချမ်းသာစေတတ်၏ (အကျိုး-အနန်းမ နှင့် တူ၏)။

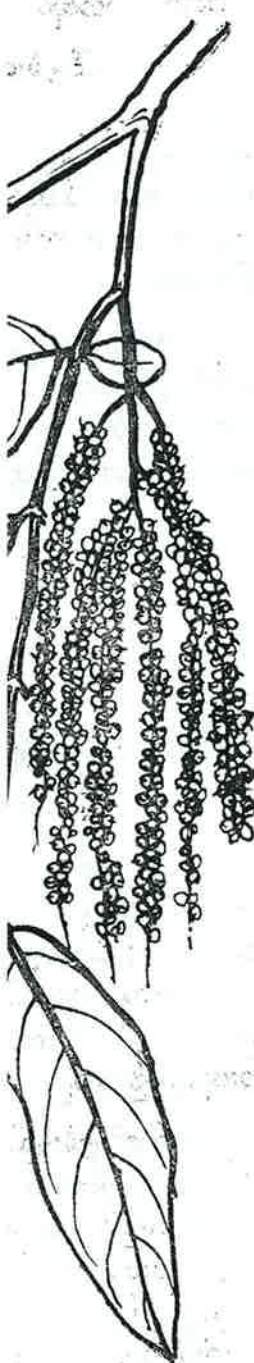
အနန်းမပင်

မလေး ငါးဇွန် (၆၁၇၇)

လက်တင် Fagraea Fragrans

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။၎င်း အနန်းမပင်သည် ပေ ၆၀-မှ ၁၀၀-အထိ မြင့်၏။ လုံးပတ် ၄-၅-ပေမျှ ရှိ၏။ အခေါက်ကြမ်းတမ်း၏။ အရွက်သည် အလျား ၄-လက်မ အနံ ၁-လက်မခွဲမျှရှိ ၏။ အဖျားချွန်၏။ အပွင့်သည် ကဆုန်၊ နယုန်တွင် ပွင့်၏။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။၎င်းအခေါက်ကို ငှက်ဖျားရောဂါ၌ အသုံးပြုရ၏။ ၎င်း၏အသား ကို ထုံကျင်ကိုက်ခဲခြင်း၊ ဖေါရောင်ခြင်း၊ အဆစ်အမြစ်ရောင်ခြင်းတို့ကို သွေး၍ လူးရ၏။ မိန်းမ ဖျား မီးထွက်ပြီးစ သွေးပုပ် သွေးဟောင်းကျန်ခြင်း၊ သွေးမကျန်ခြင်း ဖြစ်၍ ကိုက်ခဲမှု ၎င်း အသားကို သွေး၍ နုနင်းနှင့် ရောစပ်၍ လိမ်းပေးရ၏။

အနမ်းမပင်
FAGRAEA FRAGRANS
ငါးဗွေ

ပုံသဏ္ဌာန်။
အရွက်၏ပုံသဏ္ဌာန်မှာ
အရွက် ဟု ခေါ်သည့်
အမွေးနှုတ်လေးပါးပ
ကြီး ၂-ရွက်၊ ရွက်ငယ်
တိသကဲ့သို့ အဆင့်ဆင့်
ရောက်သောအခါ အ
ရင်း၊ အရွက်များ ပြေ
စွာကျန်ရှိသည်။ ဆေး
တွင် ဆေးဘက်ယှဉ်၍

အမဲတံစို့ ဆေး
ကလောရွက်၊ အမဲတံစို့
ရင်း၊ ဝက်မြေဥ၊ ကြာ
ရွက် - ရင်းဆေး အမျှ
တိုက်၊ လိမ်း၊ မျက်စာ
ရောဂါတို့ကို အပုပ်၊ တံ

ရင်ပြည့်၊ ရင်
ရေငတ်၊ အသံခြောက်
တိုက်လည်းတိုက်ပါ

အမြူတေဝါး

(ဝါးစိန် ရှု။)

အမေရိကန် ငရပ်

(ငရပ် ရှု။)

အမဲတံစို့ ပင်

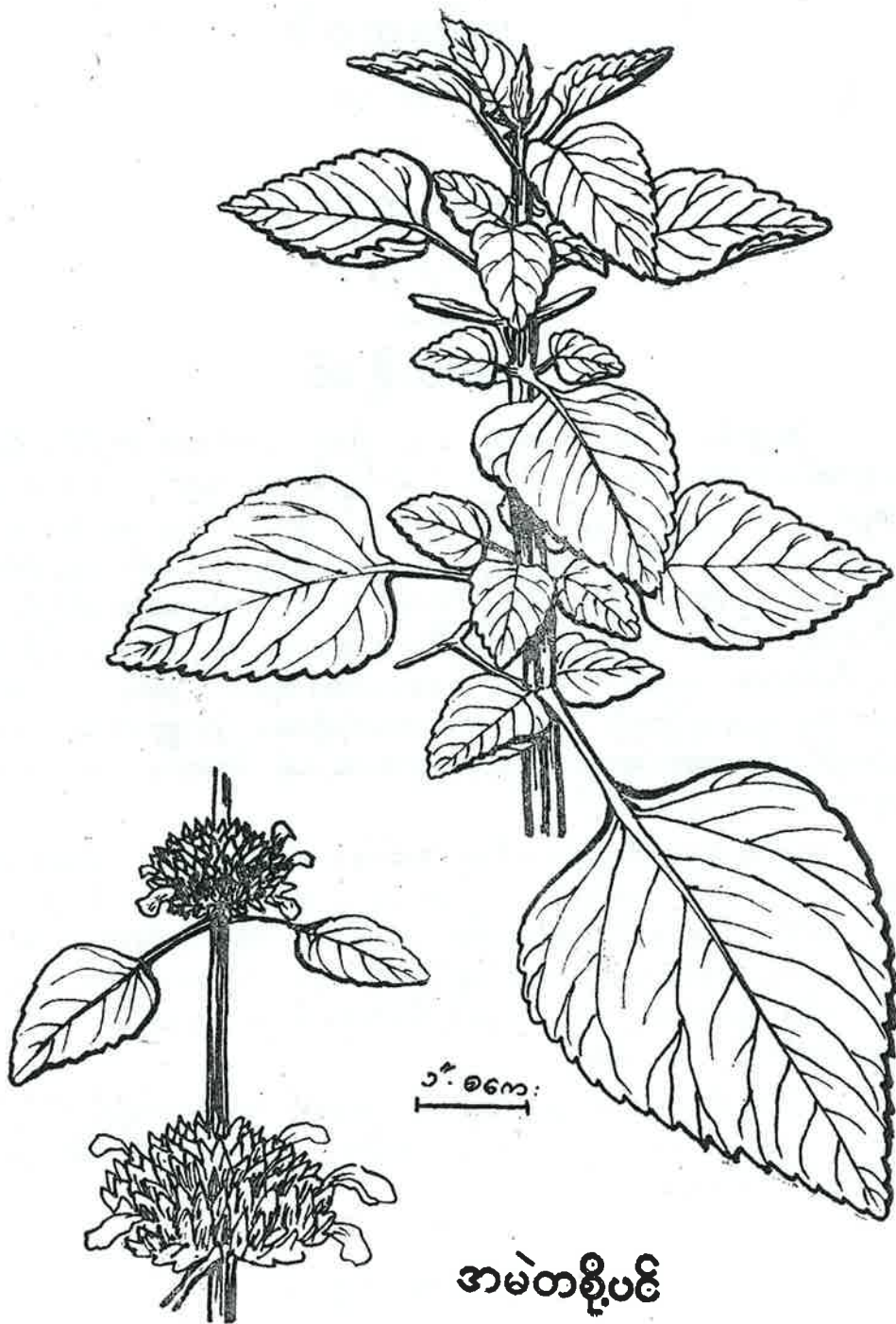
ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းအပင်သည် ပင်ငယ်မျိုးတွင် ပါဝင်သော တနှစ်ခံပင် ဖြစ်သည်။ အရွက်၏ပုံသဏ္ဌာန်မှာ အဏ္ဏာကာရ (Ovate) ဥပုံကဲ့သို့ ရှိသော အရွက်၊ ဥဖျားသွယ်ပုံရှိသော အရွက် ဟု ခေါ်သည်။ တနည်း-နေကြာပန်းရွက်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူ၍ အရွက်နှင့် ရိုးတံတွင် အမွေးနုကလေးပါးပါးရှိသည်။ အရွက်များတွင် ခွေးသွားစိတ်များပါရှိသည်။ အပင်ရိုးတံမှ ရွက်ကြီး ၂-ရွက်၊ ရွက်လေး ၄-ခုစုံထွက်၍ ၎င်းအပင်၏ ရိုးတံတွင် အမဲသားများ တံစို့ထိုး ထားဘိသကဲ့သို့ အဆင့်ဆင့် ဆူးများပါသည့် အဖုခိုင်များ ဖြစ်သည်။ မိုသ်၊ ဆောင်း၊ ကုန်၍ နွေရာသီ ရောက်သောအခါ အပင်များ ထောင်မတ်၍ နေသောအခါတွင် ၎င်း - ပြိုလဲသွားသော အခါတွင် ၎င်း၊ အရွက်များ ကြွေကျပြီး အမဲတံစို့ ထိုးသားသကဲ့သို့သော ရိုးတံနှင့် အဖုများ သာ ခိုင်မြဲစွာကျန်ရှိသည်။ ဆေးသုံးရာတွင် ခလေးသုဏ္ဏသာဆေးများနှင့် လေဆေး၊ ပယောဂဆေးများတွင် ဆေးဘက်ယှဉ်၍ပါဝင်သည်။

အမဲတံစို့ ဆေးဘက်ယှဉ်၍ပါဝင်သော သုဏ္ဏသာပေါင်းချုပ်ဆေး။ ။ ဆိပ်ဖူး၊ လင်းနေကလောရွက်၊ အမဲတံစို့၊ ကုသရမူလီ၊ မုညင်းဆံ၊ ရှိန်းခို၊ သားလှကျေးဇူး၊ ဆိပ်ဖလူး၊ နွားမြေရင်း၊ ဝက်မြေဥ၊ ကြက်ဆူရိုးနီ၊ ကြက်ဆူရိုးဖြူ၊ ပဉ္စငါးပါးစီ - ကန်တိုက်၊ ဆေးဒါန်း၊ မန်ကျည်းရွက် - ၎င်းဆေး အမျှစီစု အမှုန့်ပြု ဆန်ပုန်းရည်နှင့်ကြိတ်၊ စုန်းနတ် ပယောဂစွဲလျှင် မျက်နှာအုပ်၊ တိုက်၊ လိမ်း၊ မျက်စဉ်းခပ်၊ မကြာ ၁၅-ပါး၊ ကြက်ညှာ ၆-ပါး၊ ကျဗဟူးနာ ၈-ပါး စသော ရောဂါတို့ကို အုပ်၊ တိုက်၊ လိမ်း။

ရင်ပြည့်၊ ရင်အောင့်၊ လေနာ၊ ဆွေးရောင်၊ လေရောင်၊ အမူးအမော်တို့ကို တိုက်၊ လိမ်း၊ ရေငတ်၊ အသဲခြောက်နာ၊ တွံနာ၊ တက်နာ၊ တပိုင်းပူ၊ တပိုင်းအေးတို့ကို လိမ်းလည်းလိမ်း၊ တိုက်လည်းတိုက်ပါလေ။

အမယ်အိုသခွား

(စားသခွား ရှု။)

အမဲတစို့ပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ အ
မှာအနည်းငယ်ကြမ်းတန်
အရွက်၏အနံမှာ ၁-လက်
တံမှာ ၁-လက်မသာသာ
များ ခွဲကြပ်၊ ရင်ကြပ်
သို့သော် ဇီယာပင်၏
အမွေးနုများရှိ၏၊ ဤမျှ
သေး၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်
၂- ကျပ်၊ မိသလင်စို ၃
ကွဲ၊ အရိုးအကျိုး၊ အရိုး
ကိုအံ့၍ ပိတ်ပါးပါးဖြင့်
ရင်းအပေါ်မှ တဖန် ၀
နေရာ၌ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်
နာကျင်ခြင်းတို့မှာ ၁၀
ကွဲ၊ အရိုးအက်များကာ
ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်

ရာသီဥတု ပူသော
ရာသီဥတုအေးလျှင်မူ အ
သာ၍ကောင်းသည်၊ အ
အရိုးကျိုးတတ်သည့်အရ
များကိုသာမက ကျွဲ၊
အတိုင်း စမ်းသပ်ကုသ
ကိုတွေ့ရပါလိမ့်မည်။

အရိုးဆက်ပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အရိုးဆက်ပင်သည်အမွေးမရှိ၊ အနံ့လည်းမရှိ၊ အရွက်၏ အထက်မျက်နှာပြင် မှာအနည်းငယ်ကြမ်းတန်းတန်းရှိ၏။ အရွက်စွန်းနားတွင် ချွန်ထက်သော ခွေးသွားစိတ်ကျွဲကျွဲရှိ၏။ အရွက်၏အနံ့မှာ ၁-လက်မခွဲမှ ၂-လက်မခွဲအထိရှိ၏။ အလျားမှာ ၂-လက်မခွဲမျှ ရှည်၏။ အရွက်ရိုး တံမှာ ၁-လက်မသာသာ ရှည်၏။ ပင်ငယ်သက်ပြင်းမျိုးဖြစ်၏။ အနီးဆုံး နှိုင်းယှဉ်ပြရလျှင်ကလေး များ ချွဲကြပ်၊ ရင်ကြပ်သော် အရည်ညစ်၍ တိုက်ရသော ဇီယာပင်နှင့် ပုံသဏ္ဌာန် တူလှ၏။ သို့သော် ဇီယာပင်၏ အနံ့မှာ စမုဖြူနံ့မျိုး ဖြစ်၍ အရွက်မှာလည်း ခွေးသွားစိတ်မရှိ၊ အမွေးနုများရှိ၏။ ဤမျှသာ ထူးခြား၏။ အရိုးဆက်ပင်ကို တောင်ပွားဖြူပင် ဟူ၍လည်း ခေါ်သေး၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။၎င်းအရိုးဆက်ပင် ပဉ္စငါးပါး ၅-ကျပ်၊ ကောက်ညှင်းချပ်ဆန် ၂-ကျပ်၊ မိသလင်စို ၃၂-ကျပ်၊ ဖွဲနု ၁-ကျပ်၊ ၎င်းဆေးစုကို ညက်ညက် ကြိတ်ထားပါ။ အရိုး ကဲ့၊ အရိုးအကျိုး၊ အရိုးအသားကဲ့များကို ယင်းဒဏ်ရာပေါ်၌ အထက်ပါ ကြိတ်ထားသော ဆေး ကိုအံ့၍ ပိတ်ပါးပါးဖြင့် အုပ်ပြီးလျှင် ၎င်းပိတ်ပေါ်တွင် သနပ်ခေါက်အခွံကို ပတ်၍စည်းပေးပါ။ ၎င်းအပေါ်မှ တဖန် ၀၂-ခြမ်းကျပ်၊ သို့မဟုတ် ပျဉ်ပြားအမာခံ၍ စည်းထားပါ။ အရိုးကျိုးသော နေရာ၌ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်ကြောင့် အလွန်ကိုက်ခဲခြင်း၊ ငန်းမန်းလိုက်၍ ရောင်ရမ်းခြင်း၊ ကိုက်ခဲ နာကျင်ခြင်းတို့မှာ ၁၀-မိနစ်အချိန်မျှဖြင့် ပျောက်ကင်း သက်သာပါလိမ့်မည်။ အရိုးကျိုး၊ အရိုး ကဲ့၊ အရိုးအက်များကား—၁၀-ရက်၊ ၁၅-ရက်ကြာက ပကတိအတိုင်း ပြန်ဆက်ကာ ချမ်းသာ ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။

ရာသီဥတု ပူသောအခါတွင် ဖြစ်မှု စည်းထားသော ကျပ်အပေါ်သို့ ရေစက်များ ချပေးပါ။ ရာသီဥတုအေးလျှင်မူ အဆိုပါ ကြိတ်ထားသော ဆေးကို နှမ်းဆီဖြင့် နယ်၍ ကြပ်စည်းပေးပါက သာ၍ကောင်းသည်။ အကယ်၍ လက်တွေ့စမ်းသပ် လိုပါမူ—ကြက်ကလေးများ မကြာ မကြာ အရိုးကျိုးတတ်သည့်အတိုင်း ၎င်းတို့ အရိုးကျိုးသောအခါ စမ်းသပ်ကြည့်ပါ။ ကြက်ကလေး များကိုသာမက ကျွဲ၊ နွား၊ မြင်း စသော တိရစ္ဆာန်များ၊ အရိုးကျိုးရာတို့၌လည်း အထက်ပါ အတိုင်း စမ်းသပ်ကုသပေးနိုင်သည်။ အရိုးဆက်ပင် ဆိုသည့်အတိုင်း အရိုးများ ဆက်သွားသည် ကိုတွေ့ရပါလိမ့်မည်။

အရိုးဆက်

သက္ကတ ဟံသာ
ဟိန္ဒူ ဟံသာ

ပုံသဏ္ဌာန်။
ပေါက်တတ်၏။ အမြင့်
ပြောင်၍ နက်မှောင်
ရိုးတံ၌ ဘယ်ညာတက်
တူ၏။ ၎င်းကို အရိုးသ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရ
ခဲ၏။ အေး၏။ အသက်
ရောဂါ၊ ရေယုန်ပေါက်
ဝက်ရူးနာ၊ မူးဝေခြင်း

၎င်း အရိုးသန္တာ
ရောဂါ တို့ကြောင့် ဖြစ်
အရေပြားရောဂါ နှင့်
အကျိုး ရှိ၏။ ၎င်းအရိုး
ချောင်းဆိုးရောဂါကို

၎င်းအရိုးသန္တာ
တတ်၏။ သလိပ်ကို နှိုး
အသုံးပြုရာတွင် များစွာ
အရိုးသန္တာပင် ပဉ္စငါး
ကို အချိန် အတိုင်းအ
အခါ၊ ၎င်းပဉ္စငါးပါး
လည်း အထူး ကောင်း

အရိုးသန္တာပင် (၁)

သက္ကတ **हंसपद्मि** (ဟံပ်မဒိ)

လက်တင် **Adiantum Lunulatum**

ဖိန့် **हंसपद्मि** (ဟံပ်မဒိ)

အင်္ဂလိပ် **The Maidens Hair Fern**

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းအပင်သည် ကျောက်ဆောင်၊ ကမ္ဘား၊ အုတ်နံရံ စသည်တို့၌ ပေါက်တတ်၏။ အမြင့် ၁-ပေ သာသာ ရှိ၏။ အပင်အရိုးမှာ သန္တာနက် အရောင်ကဲ့သို့ တောက်ပြောင်၍ နက်မှောင်သော အဆောင် ရှိ၏။ ပင်စည်ရိုးတံ အလွန် သေးငယ်၏။ အရွက်များသည် ရိုးတံ၌ ဘယ်ညာတက်၍ ထွက်၏။ အကိုင်းအခက် နည်းပါး၏။ ၎င်းအရွက်သည် ဟင်္သာခြေနှင့် တူ၏။ ၎င်းကို အရိုးသန္တာပင် ဟု ခေါ်ကြ၏။

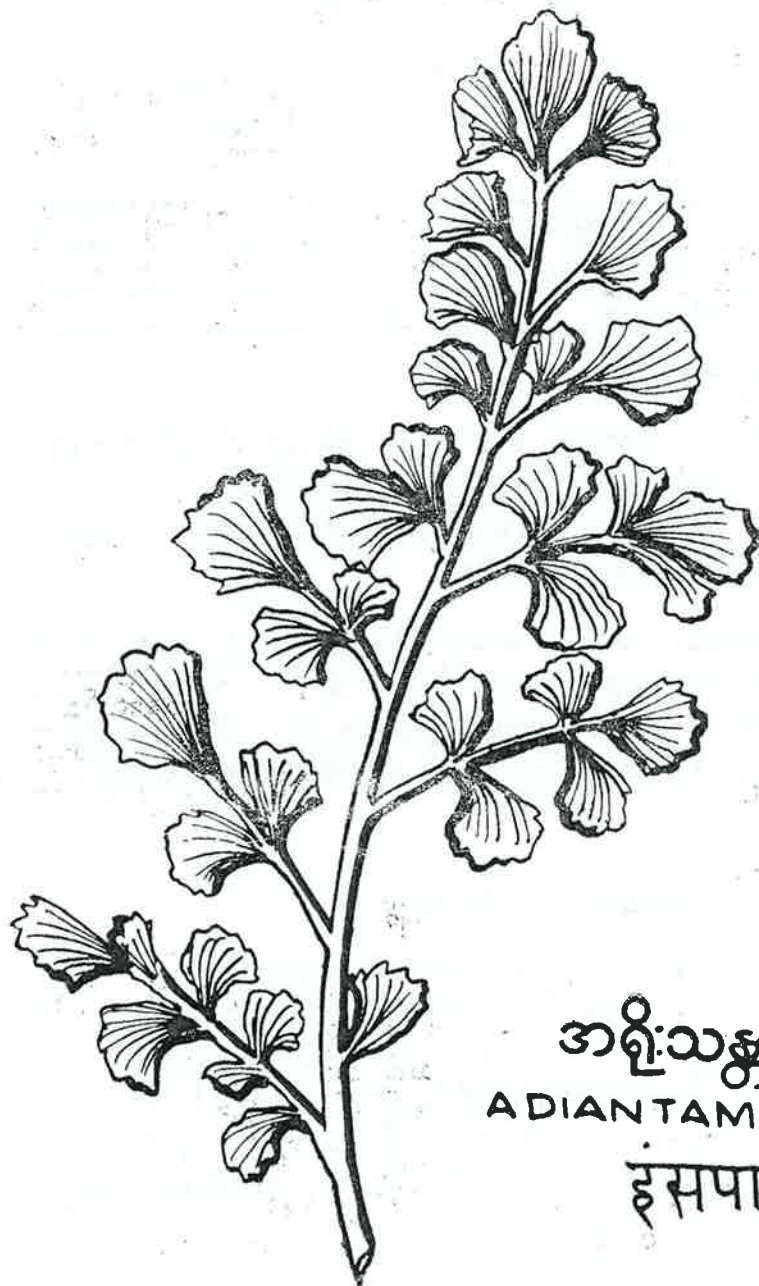
ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် အရိုးသန္တာပင်သည် ကြွေးကျက် ခဲ၏။ အေး၏။ အသက်ကို ရှည်မြဲစေ၏။ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အဆိပ်သင့်ခြင်း၊ အနာပေါက်ရောဂါ၊ ရေယုန်ပေါက်ခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း၊ အတိဿာရ ဝမ်းသွားခြင်း၊ ဖုတ်တစ္ဆေ ဖမ်းစားခြင်း၊ ဝက်ရူးနာ၊ မူးဝေခြင်း စသည်တို့ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။

၎င်း အရိုးသန္တာ မြစ်သည် ဆီးအောင့်သောရောဂါ (မုတ္တကိတ်နာ)၊ ဆင်ခြေထောက်ရောဂါ တို့ကြောင့် ဖြစ်သော အဖျားရောဂါကို ပျောက်ကင်း စေတတ်၏။ အရိုးသန္တာရွက်သည် အရေပြားရောဂါ နှင့် အနာမီးလျှံ စသော အပူအဖုအပိန့်ကလေးများကို လိမ်းကျ မူ များစွာ အကျိုး ရှိ၏။ ၎င်းအရွက်ခွက်ကို ရွာလဗတ်ရည် ဖျော်၍ သောက်မူ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်း နှင့် ချောင်းဆိုးရောဂါကို နိုင်နင်း၏။

ဒေါက်တာဓမ္မစာရီ၏ အမြင်

၎င်းအရွက်သည် ခါး၏ အနည်းငယ် တွန့်၍ စေတတ်၏။ ချောင်းဆိုးခြင်းကို တားမြစ်တတ်၏။ သလိပ်ကို နိုင်၏။ ဆီးကို အနည်းငယ် ရွှင်လန်းစေ၏။ သူငယ်နာရောဂါများ အဘွက် အသုံးပြုရာတွင် များစွာ တန်ဖိုးရှိသော ဆေးပင် ဖြစ်လေသည်။ သူငယ်နာရောဂါများတွင် ၎င်းအရိုးသန္တာပင် ပဉ္စငါးပါးနှင့် ရွာလဗတ်ရည်ဖျော်၍ တိုက်မူ များစွာ အကျိုးရှိ၏။ ၎င်းဆေးပင်ကို အချိန် အတိုင်းအတာ များစွာ စားမူ အန်တတ်လေသည်။ သလိပ်များ ကြပ်ဆို နေသော အခါ၊ ၎င်းပဉ္စငါးပါးကို တိုက်မူ သလိပ်များ အန်ထွက် လိမ့်မည်။ ချောင်းဆိုးရောဂါအတွက် လည်း အထူး ကောင်းမွန်သောဆေး ပင် ဖြစ်၏။

အရိုးသန္တာ (၁)
ADIANTAM LUNULATUM.
ဟံသာပာသီ

ခက်
နှစ်
ထက်

ချေး
လယ်
ရင်း

ခက်
ပီးယ
ပတ်
အား
ကုန်

ကုန်း

အရိုးသန္တာပင် (ကျောက်ခက်ပန်းပင်)

ဟိန္ဒူ हंसराज (ဟံင်,ရာဂျ)
 ဗာရုဘိ सिरसिया पशानी (စိရစိယာ-ပေသျှာနီ)
 လက်တင် Adiantum Capillas

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းသည်လည်း အရိုးသန္တာပင် တမျိုး ဖြစ်၏။ တချို့ ကျောက်ခက်ပန်း ခေါ်၏။ သို့သော် ၎င်းသည် အခက်အလက် အကိုင်း များ၏။ အရွက် များသည် နံနံရွက်နှင့် ဆင်ဆင် တူ၏။ အရွက်သည် ဘယ်ညာ တက်၍ ထွက်၏။ အခြားသော အစိတ်အပိုင်းများ ထက် ဟံဆပါဒီ အရိုးသန္တာပင် နှင့် တူ၏။ သို့သော် ၎င်းပင်စည်ရိုးတံမှာ နီကျံကျံ ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ အာယုဗေဒ အလိုအားဖြင့် ပျားခြင်း၊ နှာရည်ယို၊ နှာစေးခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်းတို့ကို ပယ်စွမ်းနိုင်၏။ အချို့ ဆရာတို့သည် ၎င်းအရွက်တွင် ငြုပ်ကောင်း အနည်းငယ် ထည့်၍ အဖျား ဖြတ်ဆေး အဖြစ် အသုံးပြုကြကုန်၏။ နှာစေးခြင်း၊ နှာရည်ယိုခြင်းတို့ကို ၎င်းအရွက်မှုန့်ကို ပျားရည်နှင့် ရော၍ တိုက်ရ၏။

အချို့ အနောက်တိုင်းသားတို့သည် ရင်ဘတ်နာ၍ ဆော်ဒါစားနေသူများကို ၎င်းကျောက်ခက်ပန်းရွက်ကို အမှုန့်ပြု၍ လဘက်ရည် အချိုဖျော်လျက် တိုက်ကြကုန်၏။ ၎င်း လဘက်ရည်ကို မီးယပ်ချုပ်သူများကို တိုက်ပါက မီးယပ်သွေးများ မှန်ကန်စွာ ဆင်းသက်လေ၏။ သလိပ်နှင့် ပတ်သက်သော ရောဂါများကို ပယ်ဖျက်ရန် ၎င်းကျောက်ခက်ပန်းရွက်ကို အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်အားကိုးကြကုန်၏။ ၎င်းပြင် မီးယပ်မှန်ဆေးကြီး ဟုလည်း ယုံကြည် အားထား၍ အသုံးပြုကြကုန်၏။

အလိုကျ။

(ကျူ-ရှ)

အလိုလေးပင် (ဆူးချိတ်ပင်)

သက္ကတ काकदानी (ကာ-က-ဒါနီ)
 ဟိန္ဒူ कबर (ကဗ,ရီ)
 လက်တင် Capparis-Spinosa

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ အလိုလေးပင်သည် ပင်ရောင် နွယ်ရောင် ချုံမျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းသည် ကုန်းမြေများ၌၎င်း၊ သစ်ပင်ကြီးများ၏ အောက်တွင်၎င်း ပေါက်ရောက်၏။ အကိုင်းအခက် အ

၃ (၁)
 LUNULATUM.
 दी

လွန် များ၏။ အကိုင်း နှင့် အရွက်များသည် အလွန် စိမ်းရောင် ရှိ၏။ အရွက်သည် ဘယ်ညာ တပြန်စီ ထွက်၏။ ၎င်းအရွက်ရင်းတွင် ချွန်ထက်၍ ကောက်လှသော ဆူး ၂ - ချောင်း ရှိ၏။ ၎င်း ဆူး ၂ - ချောင်း အကြားမှ အရွက် ထွက်၏။ အရွက်အကြားနှင့် ဆူးအကြားမှ နေ၍ တပေါင်းလ တန်ခူးလ များတွင် ဖြူသော အရောင် ရှိသော အပွင့်များ ပွင့်၏။ ပွင့်ဖတ် ၄ - ဖတ် ရှိ၏။ ၎င်း ပွင့်ဖတ် လေးဖတ် အလယ်မှ အရှည် တလက်မ သာသာ ရှိသော ဝတ်ဆံ အဖြူမျှင်ကလေးများ ၁၀ - ချောင်း ၁၅ - ချောင်းမျှ စုပြုံ၍ ပွင့်၏။ ၎င်းအပွင့် ဝတ်ဆံမျှင်ကလေးများ၏ အလယ်တွင် ဝတ်ဆံအမျှင်များထက် ကြီးသော ဝတ်ဆံမဏ္ဍိုင် တခု ရှိ၏။ ဝတ်ဆံအမျှင်ကလေးများ ကြွေသွား သည့်အခါ မဏ္ဍိုင် နှင့် ပွင့်ဖတ် ၄ - ဖတ် ကျန်ရှိခဲ့၏။ ၎င်းမှပင် စားတော်ပဲ အကြီးစားမျှ ရှိသော အသီးများ ကဆုန်၊ နယုန်လများတွင် သီး၏။ အသီးနုသော အခါ အရောင်စိမ်း၍ မူညှဲလျှင် နီမြန်း၍ သွား၏။

၎င်းအပင်သည် အခြားသော အကိုင်းအခက်များ နေရာတွင် ဆူးမရှိဘဲ ရွက်ရင်းများ၌ နှစ်ချောင်းတဲ နောက်ပြန် ကောက်၍ ရှိ၏။ ၎င်းအကိုင်းအခက်များကို ခူးယူကြသောအခါ အလွန် ခိုင်မြဲစွာ စူးတတ်၊ ချိတ်တတ်သဖြင့် ကိုင်တွယ်သူတို့မှာ နာကျင်လှသဖြင့် (အလိုလေး) ဟု မြည် တမ်းကြရသည်ကို အစွဲပြု၍ (အလိုလေး) ပင်ဟု ၎င်း၊ (ဆူးချိတ်) ဟူ၍ ၎င်း ခေါ်ဝေါ်ကြ ကုန်၏။ ၎င်းအရွက်များကို တို့စရာအဖြစ် ဟင်းချိုရွက်အဖြစ် အသုံးပြုကုန်၏။ ၎င်းအပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် တကွ ပန်ဂျာဗ်၊ အဖဂါနီစတန်၊ အာရှ အနောက်ပိုင်း၊ အာဖရိက မြောက်ပိုင်း၊ ဩစတေးလီးယား စသည်တို့၌ ပေါက်ရောက်ကုန်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ယူနာနီ အလိုအားဖြင့် ၎င်းအခေါက်နှင့် အမြစ်သည် ခါး သက်သက် ရှိ၏။ ပူ၏။ ခြောက်ထပ်စေ၏။ ဝမ်း အနည်းငယ် သက်၏။ သလိပ်ကို ထုတ်ပယ် တတ်၏။ ပိုးကို နိုင်၏။ မိန်းမများ နို့ရည် ပွားများ၏။ အစာမကြေ လေပြည့်ရောဂါ၊ ဝမ်းသွား ရာ၌ နာကျင်ခြင်း၊ လေဖြတ်ခြင်း၊ သရက်ရွက်ကြီးသော ရောဂါတို့ကို ပယ်စွမ်းနိုင်၏။ အား ကုန် ခန်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော လည်ပင်းကြီးသော ရောဂါများ၌လည်း များစွာ အကျိုး ရှိ၏။

အရာ အမျိုးမျိုးတို့ မြင်ပုံ

၁ - ၎င်း အလိုလေးအမြစ်၏ အခေါက်သည် အနည်းငယ် ပူ၏။ ခြောက်ထပ်၏။ ချုပ်၏။ အေးသော ရောဂါများကို နိုင်၏။ ပက္ခဿာတ လေဖြတ်ခြင်း၊ ရေဖျဉ်းရောဂါ ဖြစ်ခြင်း၊ အဆစ် အဆက် ရောင်ခြင်း စသော ရောဂါများကိုလည်း ပယ်စွမ်းနိုင်၏။ ၎င်းအပင်၏ သတ္တုရည်ကို နားတွင်းသို့ အနည်းငယ်မျှ ခပ်၍ ပေးမူ နားတွင်းရှိ ပိုးများ ပျက်စီးကုန်၏။

၂ - အလိုလေးပင်၏ အပွင့်သည် ဆီးဝမ်းရွှင်၏။ ထက်မြက်၏။ ဒန္တဂိုရောဂါကြောင့် သို့မဟုတ် သွားများမှ သွေးပုပ်၊ ပြည်ပုပ်များ ယှဉ်း၍ အားကုန်ခန်းသော ရောဂါ အတွက် များစွာ အကျိုးရှိ၏။

၃ - ၎င်း၏ အသီးကို ကျိုချက်၍ ပြစ်ခဲအောင် လုပ်ပြီးလျှင် အဆစ်ရောင်သော ဧရာဂါ နှင့် မြွေကိုက်သော ရောဂါများ အတွက် အသုံးပြုရ၏။

၈။ အရွက်သည် ဘယ်ညာ
၉။ ၂ - ချောင်း ရှိ၏။ ၎င်း
၁၀။ ဘွားမှ နေ၍ တပေါင်းလ
၁၁။ ၃ - ဖတ် ရှိ၏။ ၎င်း
၁၂။ ဆံ အဖြူမျှင်ကလေးများ
၁၃။ လေးများ၏ အလယ်တွင်
၁၄။ မျှင်ကလေးများ ကြွေသွား
၁၅။ နှိပ် အကြီးစားမျှ ရှိသော
၁၆။ အရောင်စိမ်း၍ မူည့်လျှင်

၄ - ၎င်းအရွက်စိမ်း၏ သတ္တုရည်ကို နားတွင် အနည်းငယ် ခပ်၍ ပေးပါက နားနာ၊
နားကိုက် ပျောက်ကင်း၏။

၃။ ရောပတိုက်တွင်ကား— ၎င်း အလိုလေး၏ အသီးနှင့် အဖူးအငုံများကို ဆီးရွှင် ဝမ်းနုတ်
ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုကြကုန်၏။ အဆစ်ရောင်ရောဂါ၊ အစာမကြေ လေပြည့်ရောဂါများကို ၎င်းအ
ရွက်ကို ကြိတ်၍ ကျပ်ထုပ်ပြု၍ ထိုးခြင်း၊ ကပ်နှိပ်ပေးခြင်း ပြုလုပ်ကြ ကုန်၏။

၅ - ၎င်းဆေးပင်သည် လေဖြတ်သော ရောဂါများ၊ ရေဖျဉ်းရောဂါ၊ အဆစ်အဆက်
ကိုက်ခဲ၍ ဖျားခြင်း၊ အဆစ်ရောင်ခြင်းတို့၌ အကောင်းဆုံးဆေး ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်တွင် ‘ဂလူးကို့စ်’
ဓာတ် ပါရှိလေ၏။

ဆူးမရှိဘဲ ရွက်ရင်းများ၌
ယူကြသောအခါ အလွန်
(အလိုလေး) ဟု မြည်
ဟူ၍၎င်း ခေါ်ဝေါ်ကြ
ကုန်၏။ ၎င်းအပင်သည်
အာဖရိက မြောက်ပိုင်း၊

အ ဝေ ရာ ပင်

(ဘောဇာကိုင်း—ရှု။)

အ သာ မီ ဇ

(ရေမျောသီး—ရှု။)

က်နှင့် အမြစ်သည် ခါး
။ သလိပ်ကို ထုတ်ပယ်
သပြည့်ရောဂါ၊ ဝမ်းသွား
ယ်စွမ်းနိုင်၏။ အား ကုန်
စွာ အကျိုး ရှိ၏။

အာ ကာ ဝ တီ (ရှုကာသီးနွယ်)

(သကြားနွယ်သီး—ရှု။)

ခြောက်ထပ်၏။ ချုပ်၏။
ရောဂါ ဖြစ်ခြင်း၊ အဆစ်
အပင်၏ သတ္တုရည်ကို
၏။

အ သော က

(သင်္ဘောတယ်—ရှု။)

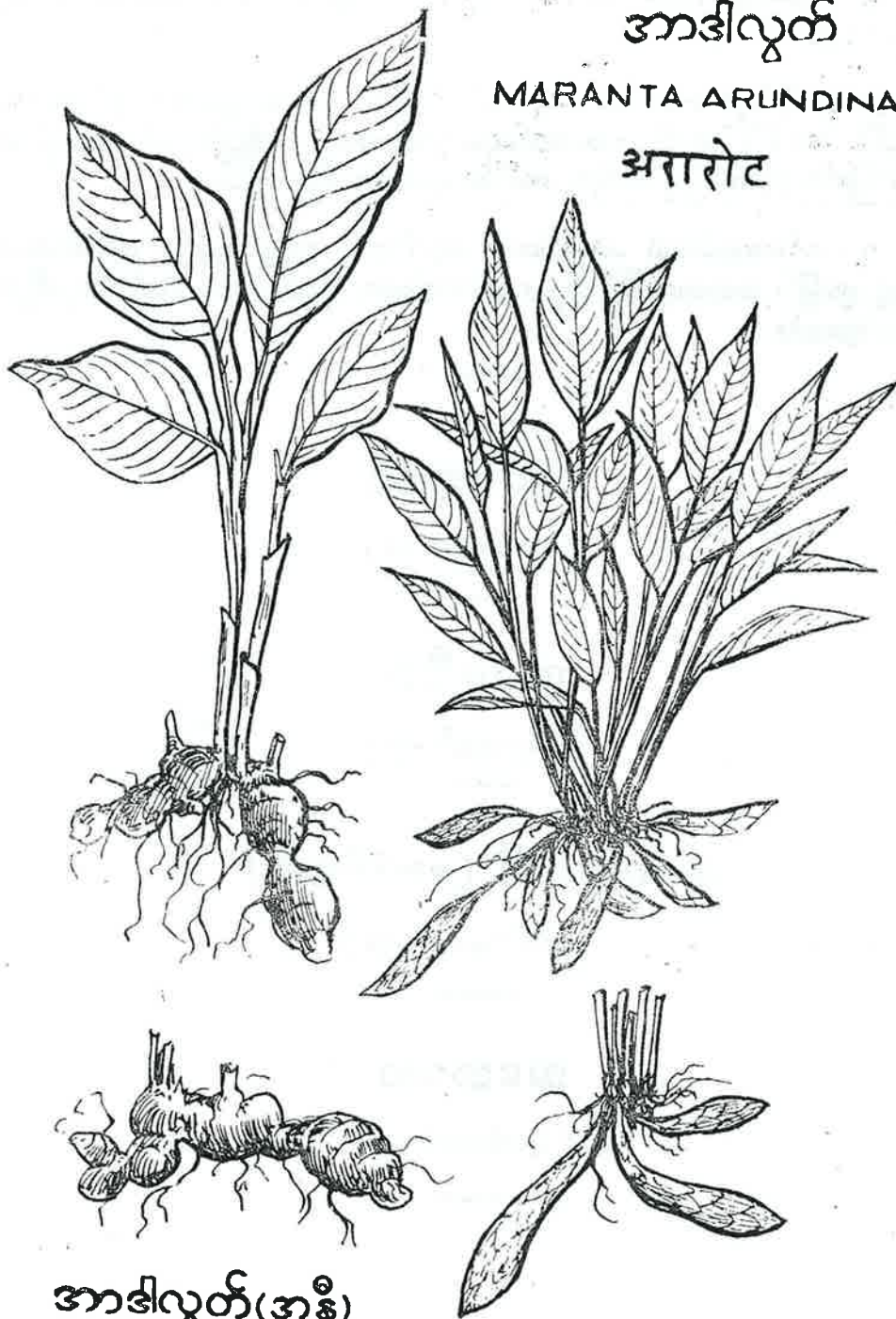
ဒန္တဂိုရောဂါကြောင့်
သော ရောဂါ အတွက်

ဆစ်ရောင်သော ရောဂါ

အာဒါလွတ်

MARANTA ARUNDINACEA,

अरारोट

အာဒါလွတ်(အနီ)

ပုံသဏ္ဌာန်
အပင်အကျယ်

ဂုဏ် နှင့်
စသည်တို့ သင့်
တို့ ပြောရန်
စိုးခြင်းကို ပြ

အာဒါ
ပုကြိမ်မျှ နယ်
စားပြီးနောက်
ထိုင်၍ နေပါလ်
(သို့မဟုတ်) ခ

၎င်း အ
လူအိုများ၊ အား
ကယားပျောက်စ

မှတ်ချက်။
ပြည်တွင်း
ဖြစ်ပါသကဲ့သို့
အာဒါလွတ်
သရဏပင်
ပုံနှင့်တကွ
မတူကြပေ။

လွတ်
RUNDINACEA.
၇

အာဒါလွတ်

ဟိန္ဒီ	अरारोटे	(အရာရို.၆)
တမိလ	அரந்த, கிளந்து	(အရုရု.ကိလင်ဂူ)
လက်တင်	Maranta Arundinacea	
အင်္ဂလိပ်	West Indian Arrowroot	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အာဒါလွတ်သည် အလွန်ထင်ရှား၍ လူသိများသော အပင် ဖြစ်ပြီး အပွင့်အကျယ် ရေးသား၍ မလိုတော့ပါ။ ပုံကို ကြည့်၍လည်း သိနိုင်ပြီ။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။၎င်းအစိုဥ အစိမ်းသည် အဆိပ်တို့ကို နှိပ်၏။ ဆိပ်လူးမြား စသည်တို့ သင့်၍ အနာဖြစ်နေသော သူတို့အား သွေး၍ လူးခြင်း၊ တိုက်ခြင်းဖြင့် မြားဆိပ် စသည်တို့ ပြေပျောက်၏။ မကျက်နိုင်သော အနာများကိုလည်း ကျက်စေ၏။ အဆိမ့်တို့ တိုးပွားခြင်း ဝှိုးခြင်းကို ပြုတတ်၏။

အာဒါလွတ် သတ္တုမှုန့် ပြုလုပ်နည်း

အာဒါလွတ်ဥ အစိမ်းများကို အတုံးငယ်များ ပြု၍ ကြိတ်ပါ။ ၎င်းနောက် ရေတွင် ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ်မျှ နယ်မှု၍ အဖတ်များကို စစ်၍ပစ်ပါ။ ထို့နောက် အနည်းဆုံး ၁-နာရီမျှ ရေတွင် စိမ်ထားပြီးနောက် အပေါ်ရေကြည်၊ ကြက်တက်ရည်များ ငွဲ၍ ပစ်ပါ။ အောက်တွင် အနှစ်များ ထိုင်၍ နေပါလိမ့်မည်။ ၎င်းကို အခြောက် ပြု၍ အမှုန့်ထောင်းထားပါ။ အာဒါလွတ်သတ္တု (သို့မဟုတ်) အာဒါလွတ်မှုန့် ဖြစ်၏။

အာဒါလွတ်သတ္တု (အာဒါလွတ်မှုန့်) ၏ စွမ်းရည်

၎င်း အာဒါလွတ်မှုန့်သည် အေး၏။ ဝှိုးစေ၏။ ၎င်းသတ္တုကို နွားနို့နှင့် အသုံးပြုပါက လူအိုများ၊ အားအင်ကုန်ခမ်းသူများ၊ နို့မျက်သောကလေးများ၊ နို့မထွက်သော မိခင်များ၊ အဖျားပျောက်စ အားအင် ကုန်ခမ်းသောသူများ နှင့် အထူး သင့်လျော်၏။

မှတ်ချက်။ ။အာဒါလွတ်သည် ၄-၅-မျိုး ရှိ၏။ သို့သော် ယခု အာဒါလွတ်မှာ မြန်မာပြည်တွင် အသုံးပြုနေကျ ဖြစ်သော နံပတ် (၁) အာဒါလွတ်ကို ရေးသားဖော်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် (Canna Edulis) သင်္ဘော အာဒါလွတ်ဟု ၎င်း၊ အချိုဗိုလ်ကြီး အာဒါလွတ်ဟု၎င်း၊ အချို အာဒါလွတ်မှုန့်ပင်ဟု၎င်း၊ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြသည်။ ဗုဒ္ဓသရဏပင်နှင့် ဥရောအပင်ပါ ဆင်တူသော အပင်လည်း ရှိသေးသဖြင့် ၎င်းအပင်ကိုပါ ပုံနှိပ်တကွ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်၊ သတ္တုမှုန့် စသည် လုပ်နည်းများမှာ မတူကြချေ။

အာဒါလွတ်မှုန့် နှင့် အာလူးမှုန့် ခွဲခြားနည်း

အချို့သော ကုန်သည် တို့သည် အာဒါလွတ် သတ္တုမှုန့်တွင် အာလူး၏ သတ္တုမှုန့်များ ရော၍ ရောင်းချကြသည်ကို စိစစ် ခွဲခြား၍ သိရန်မှာ—မုန်တီးလူးဖြင့် ၎င်းအမှုန့် ၂-မျိုးကို ကြည့် ပါက အာလူးမှုန့်သည် ကြိုး၍ ကြမ်းပြီးအာဒါလွတ်မှုန့်မှာ အလွန်မှုန့်ညက် နူးညံ့သေးငယ်သည့် အမှုန့်များကို တွေ့ပါလိမ့်မည်။

အာဒါလွတ်တမျိုး (ဝါးဥ)

သက္ကတ	तवाक्षीर	(တဝဒီရ)
အိန္ဒိ	तवाक्षीर, तीखुर	(တဘဒီရ, တီခူရ)
အင်္ဂလိပ်	Arrow root	
လက်တင်	Curcuma anguslibolia	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။နန္ဒင်းပင်နှင့် ဆင်ဆင်တူ၏။ မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ် ပေါက်စိုက်ပျိုးကြ သဖြင့် ထင်ရှား၏။ အချို့အရပ်တွင် “ဝါးဥ” ဟု ခေါ်၏။

ဂုဏ်သတ္တိများ။ ။အာဒါလွတ် (ဝါးဥ) သည် အေး၏၊ ချို၏၊ ကိုယ်ပူနာ၊ သည်း ခြေနာ၊ ခယရက်နာ၊ သွေးဖောက်ပြန်သော အနာ၊ ချောင်းဆိုးနာ၊ သလိပ်နာ၊ ပန်းနာတို့ကို နိုင်၏။ ဤကား ရာဇနိသဏ္ဌကျမ်း အလိုတည်း။

အာဒါလွတ် (ဝါးဥ) သည် ချို၏၊ အေး၏၊ အရသာ ရှိ၏၊ မွှေး၏၊ အားကို ဖြစ်စေ ၏။ သုက်ကို ပွားစေတတ်၏။ ကိုယ်ကို စည်ပင် ဝပြုံးစေတတ်၏။ သရီရဓာတ်ကို ပွားများစေတတ် ၏။ ကြေလွယ်၏။ အဆီအစေး ရှိ၏။ ခယရက်နာ၊ သည်းခြေနာ၊ ရတ္တပိတ်နာ၊ ကိုယ်ပူနာ၊ နှုတ် မမြိန်နာ၊ ချောင်းဆိုးနာ၊ ပန်းနာ၊ ဖျားနာ၊ ရေငတ်နာ၊ မျက်စိမျက်နာ၊ ကိုယ်သားကိုယ်ရေ ဝါ သော အနာ၊ ဖျော့တော့နာ၊ နူနာ၊ ဆီးအိမ် ကျောက်တည်ခြင်း၊ မုတ္တကိစ်နာ၊ ဆီးသွန်နာ၊ ပေါက်သောအနာ၊ သလိပ်နာ၊ သွေးဖောက်ပြန်သော အနာ တို့ကို နိုင်၏။ ဤကား နိသဏ္ဌရတ နာကရ ကျမ်းအလိုတည်း။

အာရဗီ

(လော်ပန်ပင်—ရှ)

ပုံသဏ္ဌာန်။

တော့ချေ၊ သို့သော် အား ဖြင့်၎င်း အနီ၊ အဖြူ စသ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း တို ဖန်းမော်၊ အောင်ပန်း စ၊ ၎င်းတို့တွင် အောင်ပန်း ပန်းအာလူးသည် လူကြိုက် သို့သော် ယခု အချိန်တွင် အလွန် ပေါများလာလေ

အာလူး၏ စတင်

အချို့ကျမ်းများက အေး တွေ့ရ၏။ “ဆန္ဒိကနိဏ္ဍ ပေါ်ပေါက်ရာ အမေရိက နှစ်ပေါင်း များစွာကပင် တို့၌ အလေ့ပေါက် သေး လည်း နည်းပါး ကြကုန်၏။ လူမျိုးများ ရောက်လာ၍ လောက် ပြောကြားသဖြင့် များခြင်းဖြင့် ယခုထက်တိုင် လာလေသည်။ အကယ်၍ သည် ဆိုပါက ပိုတာတို့ တို့တိုင်းပြည့်၌ ရှေးအထက် အမည်သည် အထင်အရှား စကားသည်လည်း ခိုင်မြဲ ထင်ရှားစွာ သိသာနိုင်ပါ

ဂုဏ် နှင့် ဝှမ်းရည်။ ခြောက်ထပ်၏။ ကြေကျ

အာလူး

အာလူး၏ သတ္တုမှုန်များ
အမှုန် ၂-မျိုးကို ကြည့်
ပုံနံ့ညံ့သေးငယ်သည့်

သက္ကတ	आलू, आलूक	(အာလူအာလူ-ကံ)
ဟိန္ဒီ	आलू	(အာလူ)
အင်္ဂလိပ်	Potato	
လက်တင်	Solanun Tuberosum	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အာလူးပင်၏ အဖွင့်ကို လူသိများသဖြင့် အကျယ် ရေးသားရန် မလိုတော့ချေ။ သို့သော် အာလူးသည် ၄-၅-မျိုး ရှိ၏။ အငယ်မျိုး၊ အကြီးမျိုး အလုံး၊ အရှည် စသည်ဖြင့်၎င်း၊ အနီ၊ အဖြူ စသည်ဖြင့်၎င်း ရှေးနိသဏ္ဌာ ကျမ်းကြီးများ၌ ဖွင့်ဆိုကြကုန်၏။ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း တိုင်ထောင် အာလူးသီး၊ မြေစိုက် အာလူး၂ စသည်ဖြင့်၎င်း၊ မြစ်ကြီးနား၊ ပန်းမော်၊ အောင်ပန်း စသည်ဖြင့် ထွက်ရာဒေသကို လိုက်၍၎င်း အမျိုးမျိုး ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။ ၎င်းတို့တွင် အောင်ပန်း အာလူးသည် အပိန်အချိုင့်များ၍ အရောင်နီကြန့်ကြန့်ရှိ၏။ ၎င်းအောင်ပန်းအာလူးသည် လူကြိုက်များ၏။ အသား ဝါယောင်ရှိ၏။ စားထန်း၏။ ဈေးနှုန်းလည်း မြင့်၏။ သို့သော် ယခု အချိန်တွင်မူကား မြို့တိုင်း ရွာတိုင်းလှိုလို နေရာအနှံ့အပြား စိုက်ပျိုးကြ ကုန်သဖြင့် အလွန် ပေါများလာလေပြီ။

၂၃၅)

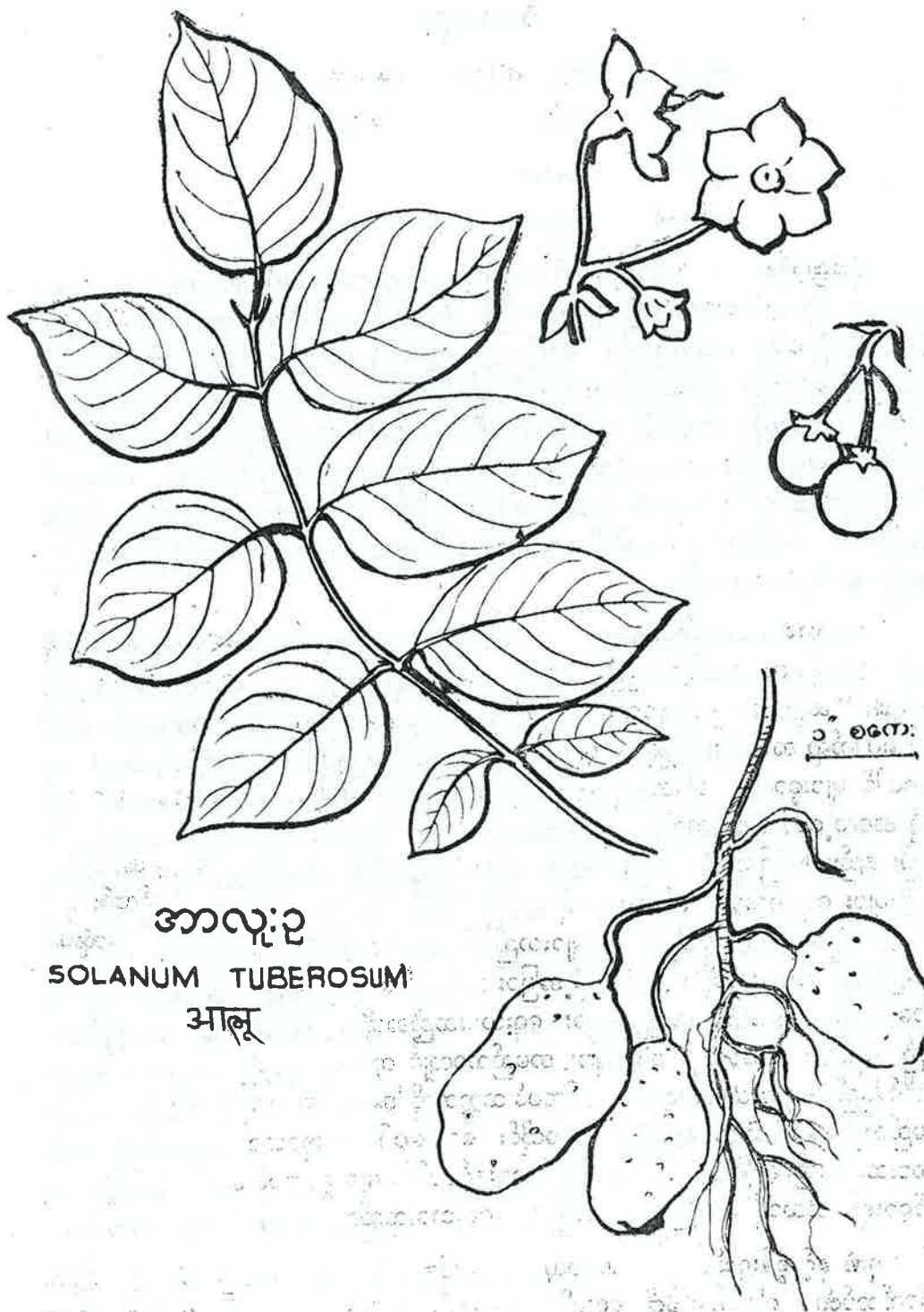
ပုပ်ရပ် ပေါက်စိုက်ပျိုးကြ

ချို၏။ ကိုယ်ပူနာ၊ သည်း
သလိပ်နာ၊ ပန်းနာတို့ကို

ခွေး၏။ အားကို ဖြစ်စေ
တတ်ကို ပွားများစေတတ်
တံနာ၊ ကိုယ်ပူနာ၊ နှုတ်
ကိုယ်သားကိုယ်ရေ ဝါ
ထွက်စိန်နာ၊ ဆီးသွန်နာ၊
၏။ ဤကား နိသဏ္ဌာရတ

အာလူး၏ စတင် ဖြစ်ရာ ဌာန။ ။အာလူး၏ ပဌမ စတင် ပေါက်ရောက်ဖြစ်ပွားရာကို အချို့ကျမ်းများက အမေရိကန်ပြည်မှ စတင် ပေါက်ရောက်သည် ဟု ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ “ဆန္ဒီဂဗနီဏ္ဍ ၀နောသမိ” ကျမ်းကြီးက ရေးသားဖော်ပြသည်မှာ အာလူး၏ စတင်ပေါ်ပေါက်ရာ အမေရိကန်ပြည် ဟု ဆိုကြသည်မှာ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ ဣန္ဒိယတွင် ရှေးနှစ်ပေါင်း များစွာကပင် ၎င်းအာလူးသည် ရှိပြီးဖြစ်လေသည်။ ထိုစဉ်အခါက တောတောင်စသည်တို့၌ အလေ့ပေါက် သဘောဖြင့် အလိုအလျောက် ပေါက်ရောက်ကြလေသည်။ အသုံးအနှုန်းလည်း နည်းပါး ကြကုန်၏။ လူအသိလည်း နည်းပါးကြကုန်၏။ ထိုအချိန်အခါတွင် အမေရိကန်လူမျိုးများ ရောက်လာ၍ ၎င်းအာလူးကို စားသုံးခြင်း၏ အကျိုးအပြစ်တို့ကို လက်လှမ်း မီသလောက် ပြောကြားသဖြင့် ထိုအခါ လူများသည် အာလူးကို အခင်းပြု၍ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ အသုံးအစွဲများခြင်းဖြင့် ယခုထက်တိုင်အောင် အနှံ့အပြား ထင်ရှား ကျော်ကြားခြင်း အဖြစ်သို့ ရောက်လာလေသည်။ အကယ်၍ အချို့လူများ ရေးသားသည့်အတိုင်း အမေရိကန်မှ စတင်ဖြစ်ထွန်းသည့် ဆိုပါက ပိုတာတို့၊ ဘနားနား အမည်သာလျှင် တွင်ကျယ်ရမည်။ ယခုမူကား-ကျွန်ုပ်တို့တိုင်းပြည်၌ ရှေးအထက်ကျော်လောက်ကပင် သက္ကတလို ‘အာလူ က’ ဟိန္ဒီလို ‘အာလူး’ စသော အမည်သည် အထင်အရှား တည်ရှိ၍ ဤအတိုင်း ခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲသော ကျမ်းဂန်ကြီးများ၏ စကားသည်လည်း ခိုင်မြဲ ထင်ရှားလှပါသဖြင့် ရှေးနှစ်ပေါင်း များစွာကပင် အာလူး ရှိကြောင်းကို ထင်ရှားစွာ သိသာနိုင်ပါကြောင်း စသည်ဖြင့် ရေးသားသည်ကို ဖော်ပြ လိုက်ရပေသတည်း။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် အာလူးသည် အေး၏။ ချို၏။ ပြောက်ထပ်၏။ ကြေကျက်ခဲ၏။ မလတို့ကို စေးထန်း ပြစ်ခွဲ စေတတ်၏။ ကိုယ်ကို လေးလံ

အာလူးခွ
SOLANUM TUBEROSUM
आलू

ထိုင်းပိုင်း စေတတ်၏။ အ
ပွားများစေတတ်၏။ ဆီးရွ
၏။ အပူကို ထုတ်ဆောင်စ
ကျက်ခဲ့၏။ ၎င်းအာလူးကို
ထိုကြောင့် ဝမ်းမီးနဲ့ သေ

ပုံသဏ္ဌာန်။
ပေါက်စဉ် နူးညံ့၏။ မ
မှီရာအပင် ရှိက နွယ်၍
၏။ အစိမ်းရင့်ရောင် ရှိ
ကြီး၍ မြေ၏ ပါးပျဉ်း
မမှ ၆ - လက်မ အထိ
လက်မ အထိ ကျယ်၏။
များတွင် ပွင့်၍ တပွင့်
၀ - မြှောင့် စသည်ဖြင့်

ပျိုပျိုစေတတ်၏။ အားကို ဖြစ်စေ၏။ သွေးအန်သွေးကျနာ (ရတ္တပိတ်) ကို နိုင်၏။ နို့ကို ပွားများစေတတ်၏။ ဆီးရွှင်စေ၏။ ၎င်း အာလူး အနီမျိုးသည် အေး၏။ ချို၏။ သည်းခြေကို နိုင်၏။ အပူကို ထုတ်ဆောင်တတ်၏။ သုက်ကို ပွားများစေ၏။ အားကို ဖြစ်စေ၏။ ဝမ်းစေ၏။ ကြေကျက်စေ၏။ ၎င်းအာလူးကို အလွန်အကဲ စားမှု အစာမကြေ၊ လေပြည့်ရောဂါ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဟိုကြောင့် ဝမ်းမီးနဲ့ သောသူများ သုံးစွဲရန် မသင့် ဖြစ်လေသည်။

အာသာဝတီ

(စုကာနွယ်-ရှု။)

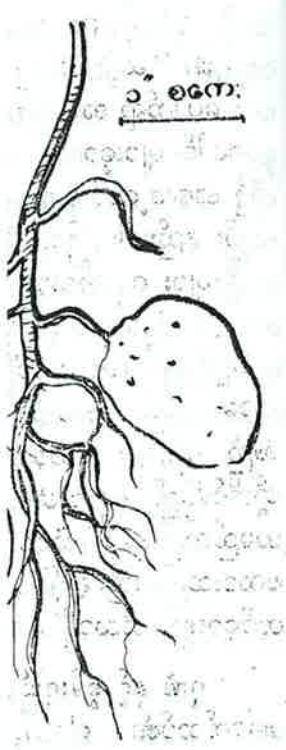
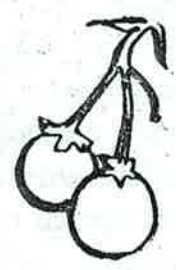
ဣန္ဒြိယာသဖန်း

(သဖန်းတမျိုး-ရှု။)

ဣဿရမူလီ (အကြီးမျိုး)

သက္ကတ	अहिगन्ध	(အဟိဂန္ဓ)
ဟိန္ဒူ	इसरमूल	(ဣဆရ်, မူလ)
လက်တင်	Aristolochia Indica	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဣဿရမူလီသည် နွယ်မျိုး ဖြစ်၏။ ပင်စည် ရိုးတံများသည် အပင် ပေါက်စဉ် နူးညံ့၏။ ထောင်မတ်၍ ပင်စောက်သဖွယ် ရှိ၏။ ရင့်သောအခါ နွယ်သဘော ဖြစ်၍ ပိုရာအပင် ရှိက နွယ်၍ တက်တတ်၏။ နွယ်မှာ မာကြော၏။ အရွက် ဘယ်ညာ (ရွက်လွဲ) ထွက် ၏။ အစိမ်းရင့်ရောင် ရှိ၏။ အကြောများ ထင်ရှား၏။ အရွက်အရင်း၌ သေး၍ အဖျားဘက်တွင် ကြီး၍ မြေ၏ ပါးပျဉ်းနှင့် တူ၏။ ရွက်စွန်းရွက်မြီး ချွန်၏။ အရွက်၏ အလျား ခန့်မှန်း ၃-လက်မ မှ ၆-လက်မ အထိ ရှည်၍ အနံ ရွက်ရင်း ၂-လက်မမျှ ရှိ၏။ ရွက်ဖျား ၃-လက်မ မှ ၄-လက်မ အထိ ကျယ်၏။ အရွက်၏ ညာဘက်အရင်းမှ အပွင့်ထွက်၍ တန်ဆောင်မုန်းလ၊ နတ္တောင်လ များတွင် ပွင့်၍ တပို့တွဲ တပေါင်းလများတွင် အသီး ရင့်၏။ အသီးမှာ ၄-မြောင့်၊ ၆-မြောင့် ၈-မြောင့် စသည်ဖြင့် ရှိ၏။ အစေ့ ပြား၏။ နက်၏။

ကုဿရမူလီ (အင်္ဂလိပ်)
ARISTOLOCHIA INDICA,
अहिगन्ध

မြေဆိပ်မှ စ၍
ခေတ်ဟောင်းမှ ယခုခေ
သော စွမ်းရည်သတ္တိသည
ကြီးတပင် ဖြစ်ပေ၏။ ဝ
ကြကုန်သော စရကသံ
စသော ဆေးကျမ်းကြီး
အသီးသီး ချီးမွမ်း၍ ရေး
ဆေးပညာလောကကြီးဝ
ဖြစ်ကြသော ဆေးပညာ
ရေးသားကြကုန်၏။ ထိုန
လုပ်၍ လေ့လာသုံးစွဲခဲ့
အတိုင်း အားလုံးသော
ဆိပ်မှ စ၍ တိရစ္ဆာန်တို့
လည်း ဣဿရမူလီ ဆေး
ကောင်းသော စေတနာနှ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်
ပိုးကို နိုင်၏။ အဆိပ် အ
ကလေးများ အူတွင်း၌ ဖြ
ခဲခြင်း၊ ရောင်ဖောခြင်းတို့
မမှန်ခြင်းတို့ကိုလည်း မှန်
ကျန်းမာ ဝဖြိုးခြင်းကို ဖြ
နာတာရှည်၊ အော့အန်ငေး
ခြင်း၊ နာတာရှည် ဝမ်းမီး
အသုံးပြုပါက များစွာ န
ဝမ်းကြော ရင်ကြောများ
မှန်၊ ငြုပ်ကောင်းမှုန်ကိုနှ

ဥတုသွေး ချုပ်ခြ
သတ္တိရည်ကို အသုံးပြုပါက
ရောဂါများကို အတွင်း
ရှိသော ဆေးထူး ဆေးမြ

ဣဿရမူလီ နှင့် အဆိပ်များ

မြေဆိပ်မှ စ၍ တိရစ္ဆာန်များ၏ အဆိပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဣဿရမူလီ ဆေးပင်သည် ရှေး
 စတော်ဟောင်းမှ ယခုခေတ် တိုင်အောင် အဆိပ်များကို နိုင်နိုင် နင်းနင်း ဖျက်ဆီး စွမ်းဆောင်နိုင်
 သော စွမ်းရည်သတ္တိသည် လူသားတို့၏ လောကတခုလုံးတွင် ကျော်စော ထင်ရှားသော ဆေးပင်
 ကြီးတပင် ဖြစ်ပေ၏။ ထိုမျှမကသေး အာယုဗ္ဗေဒ ဗိဇ္ဇာ ဆေးလောကကြီး၏ ဘခင်သဖွယ် ဖြစ်
 ကြကုန်သော စရကသံဟိတာ ဆေးကျမ်း၊ သုဿတသံဟိတာဆေးကျမ်း၊ ဝါဘဋ္ဌဆေးကျမ်း
 စသော ဆေးကျမ်းကြီးများတွင် ၎င်း ဣဿရမူလီ ဆေးပင်၏ အဆိပ်နိုင်သော စွမ်းရည်ကို
 အသီးသီး ချီးမွမ်း၍ ရေးသား ဖော်ပြထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည့်ပြင် ယခုခေတ် အာယုဗ္ဗေဒ
 ဆေးပညာလောကကြီးတွင် နေ့လ ပမာ ထင်ရှားကျော်စောသော ရုက္ခဗေဒတွင် ကျမ်းကျင့်ပြီး
 ဖြစ်ကြသော ဆေးပညာရှင် အသီးသီးတို့ကလည်း ဣဿရမူလီ၏ စွမ်းရည် ဂုဏ်ထူးကို ချီးကျူး
 ရေးသားကြကုန်၏။ ထိုနည်းတူစွာ ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း စာတွေ့ ကိုယ်တွေ့ဖြင့် သုတေသန ပြု
 လုပ်၍ လေ့လာသုံးစွဲခဲ့ရာ အဟုတ်အမှန် ပင် စွမ်းရည် ရှိကြောင်းကို ထင်ရှားစွာ သိရှိရသည့်
 အတိုင်း အားလုံးသော လူသားတို့၏ အကျိုးကို ရှေးရှု၍ စာတွေ့ လက်တွေ့ ၂-မျိုးဖြင့် မြေ
 ဆိပ်မှ စ၍ တိရစ္ဆာန်တို့၏ အဆိပ်ကို ကာကွယ် ကုသနည်းအပြင် အခြားသော ရောဂါများကို
 လည်း ဣဿရမူလီ ဆေးပင်သည် တကယ် အစွမ်းသတ္တိဖြင့် ချိုးနှိမ် ဖျက်ဆီးနိုင်ကြောင်းကို
 ကောင်းသော စေတနာနှင့် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားဖော်ပြလိုက်သည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် ဣဿရမူလီသည် ခါး၏၊ ဖန်၏၊
 ပိုးကို နိုင်၏။ အဆိပ် အမျိုးမျိုး တို့ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ ချောင်းဆိုးရောဂါ၊ နှလုံးရောဂါ၊
 ကလေးများ အူတွင်း၌ ဖြစ်တတ်သော ရောဂါများကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ အဆစ်အဆက် ကိုက်
 ခဲခြင်း၊ ရောင်ဖောခြင်းတို့ကို တားမြစ်၏။ ၎င်းပြင် ဥတုသွေး အဆင်းနည်းခြင်း၊ ကြွင်းကျန်ခြင်း၊
 မမှန်ခြင်းတို့ကိုလည်း မှန်ကန်စွာ ဆင်းစေသဖြင့် သွေးဟောင်း သွေးပုပ်များလည်း စင်ကြယ်၍
 ကျန်းမာ ဝပြုံးခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ကိုယ်သားကိုယ်ရေ ကြည်လင်လှပခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ၎င်းအပြင်
 နာတာရှည် အော့အန်သောရောဂါ၊ ကာလဝမ်းရောဂါ၊ အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ၊ ဝမ်းကိုက်
 ခြင်း၊ နာတာရှည် ဝမ်းမီးပျက်၊ အစာမကြေသော ရောဂါများကို ငြုပ်ကောင်းမှုနှင့် ရောစပ်၍
 အသုံးပြုပါက များစွာ အကျိုးရှိ၏။ အူတွင်း၌၎င်း၊ ဝမ်း - ရင်၌၎င်း နာကျင် ထိုးအောင့်ခြင်း၊
 ဝမ်းကြော ရင်ကြောများ တင်း၍ အစာမကြေ လေပြည့်ရောဂါ ဖြစ်ခြင်းများကို ဂျင်းခြောက်
 မှုန့်၊ ငြုပ်ကောင်းမှုနှင့် ရောစပ်၍ အသုံးပြုရာ၏။

ဥတုသွေး ချုပ်ခြင်း၊ နည်းပါးခြင်း၊ မမှန်ခြင်း၊ ရက်ခြား ဖျားခြင်း ဖြစ်မှု အရွက်စိမ်း၏
 သတ္တိရည်ကို အသုံးပြုပါက များစွာ အကျိုးရှိ၏။ ၎င်းအရွက်သည် မြေ စသော အဆိပ်သင့်သော
 ရောဂါများကို အတွင်းဆေး အပြင်ဆေး အဖြစ် ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်၍ အသုံးပြုမှု များစွာ တန်ဖိုး
 ရှိသော ဆေးထူး ဆေးမြတ်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။

INDICA.

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

အဆိပ်ပြေဆေး။
များ ပြေပျောက်နိုင်၏။

။၎င်းအမြစ်ကို သွေး၍ လိမ်းကျံမှု မြေ၊ ကင်း စသည့် အဆိပ်

လွယ်ကူစွာ သားဖွားစေနိုင်သောဆေး။ ။၎င်းအမြစ် ၃ - ကျပ်သားကို အကြမ်း ထောင်း၍ ထန်းလျက် ၅၊ ရေသန့်သန့် ၅၀ - နှင့် ၆ - ကျပ် သားမျှ ကျန်အောင် ကျို၍ တခွက် စာ ၃၀ - သားမျှ သောက်မှု မီးဖွားရာတွင် အလွန် နာကျင်ပြီးမှ ခက်ခက် ခဲခဲ ဖွားမြင်ရသော ဒုက္ခဆိုးကြီးများ ကင်းဝေး၍ လွယ်ကူစွာ ဖွားမြင်နိုင်၏။ ၎င်းဆေးကို မီးဖွားခါနီး ဝမ်းဗိုက်နာ သော အချိန်မှာ သောက်ပါ။ မီးဖွားခါနီး ၄ - ၅ - ရက်များက ကြိုတင်၍လည်း သောက်ပါ။ တက်ဖျား၊ ကျဖျား ရောဂါများကိုလည်း အထက်ပါ ဆေးကို ရက်ရှည်စွာ သောက်မှု အဖျား ပြတ်နိုင်ပေသည်။

နောက် တနည်း။ ။မိန်းမများ မီးဖွားရာတွင် ခက်ခဲစွာ ဖွားမြင်ခြင်းဖြစ်မှု ဣဿရ မူလီ အမြစ်မှုန့် ၄ - ပဲ၊ ပိတ်ချင်းမြစ်မှုန့် ၂ - ပဲ ရော၍ ရေနွေးနှင့် နံက်၊ ည သောက်မှု မီးဖွား ရာတွင် အလွန် လွယ်ကူစွာ ဖွားမြင်နိုင်၏။

၎င်းဆေးကို မီးထွက်ပြီးနောက် ဆက်လက်၍ သောက်မှု သွေးဟောင်း၊ သွေးပုပ်ဖျား စင်ကြယ်စွာ သက်ဆင်းပါလိမ့်မည်။ အထက် ဖော်ပြပါ ဆေးနှစ်မျိုးကို ရိုးရိုး ကိုယ်ဝန်ဆောင် များနှင့် ကိုယ်ဝန်တည်စ မိန်းမများ မသောက်ရ။

အဖြူကွက်ရောဂါပျောက်ဆေး။ ။ကိုယ်၌ အနံ့ပြား အဖြူကွက်များ ဖြစ်ပေါ် သောအခါ ဣဿရမူလီ အမြစ် ၃-ပဲသား၊ ပျားရည် ၁-ကျပ်သားနှင့် ဖျော်၍ နံနက်၊ ည တကြိမ် ကျစီ သောက်ပါ။ အဖြူကွက်များ ပျောက်ကင်း၏။

အဖျားကြောင့် ချွေးငုပ်ပြီး ခေါင်းကိုက်ခြင်း ပျောက်ဆေး။ ။ဣဿရမူလီ မြစ်မှုန့် ၄-ပဲသားကို ရေနွေးနှင့် သောက်မှု အဖျားရက်အတွင်း၌ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ ချွေးငုပ်ခြင်းများ ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။

နာတာရှည် အဆစ်အဆက်ရောင် ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ပျောက်နိုင်ခဲ့သော အဆစ်အဆက်ရောင် ရောဂါ နှင့် ဖြစ်သစ်စ အဆစ်ရောင် ရောဂါများကို ဣဿရမူလီ အမြစ်မှုန့် ၃-ပဲ၊ ဂျုံပြာဆား ၃-ပဲနှင့် ရောစပ်၍ ရေနွေးနှင့် သောက်ပါ။ အဆစ်ရောင်သော နေရာများ ကိုလည်း ၎င်းဆေးကို လူးပေးပါ။ ကိုက်ခဲခြင်းနှင့် တကွ အဆစ်အဆက် ရောင်ခြင်းများ ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။

ရေဖျဉ်းရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ဣဿရမူလီ အစိရွက်၏ သတ္တုရည် ၁-ကျပ်သား တွင် ဆားမီးဖုတ် အနည်းငယ် ထည့်၍ နံနက်တကြိမ်၊ ညတကြိမ် သောက်ပါ။ ရက်အနည်းငယ် ကြာအောင် စွဲ၍ သောက်ပါက ရေဖျဉ်းရောဂါ ပျောက်ကင်းလိမ့်မည်။ ၎င်းဆေးကို တိုက် ကျွေးပါက သည်းခြေ ဦးစီး၍ ဖြစ်သော ချောင်းခြောက် ရောဂါများလည်း ပျောက်ကင်း နိုင်၏။

သူငယ်နာ ဝမ်းပူ
နာ ဝမ်းပျက်ဖြစ်ပြီး အ
ငယ်မျှ လျှာကို ပွတ်ပေး

အတိသးရ သေ
ဖာတွင်း၌ ရောဂါဖြစ်ခြင်း
၎င်းအမြစ်မှုန့် ၄-ပဲ၊ ဂျုံပြာ
များ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သန္နိပါတ် ဇနီးဖမ်း
လေးလံခြင်း ဖြစ်မှု မွေ
သန္နိပါတ် ဇနီးဖမ်းခြင်း
နိုင်၏။

ဥတုသွေး ထိန်ခြင်း
ပျဉ် ၂-ပဲသားကို ဆားစိမ်း
ဆင်းသက်နိုင်၏။

သူငယ်နာ လည်ပေး
ချောင်းအတွင်း၌ ဆုံဆုံ
နှင့် ရေ စသည်တို့ကို ပင်လယ်
သတ္တုရည်ကို အရွယ်ကိုကြ

အဆစ်ရောင်ရောဂါ
၇-ကျပ်သားမျှ ကျန်အေး
ရောဂါပျောက်ကင်းနိုင်၏။

တနည်း - အဆစ်ရောင်
ကျပ် နှင့် ထက်ဝက်ခန့် ကျ
ရောင်ခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်

မြေဆိပ်နှင့်
မြေကိုက်သော ဒဏ်
တနည်းနည်းနှင့် ၎င်း၏ သတ္တု
၃-ရွက်ကို ငြုတ်ကောင်း

ကင်း စသည့် အဆိပ်

ကျပ်သားကို အကြမ်း
နီအောင် ကျို၍ တခွက်
က ခဲခဲ ပွားမြင်ရသော
ပွားခါနီး ဝမ်းဗိုက်နာ
ငြိ၍လည်း သောက်ပါ။
စွဲ၍ သောက်မှု အဖျား

မြင်ရခြင်းဖြစ်မှု လူသရ
ည သောက်မှု မီးဖွား

ဟောင်း သွေးပုပ်များ
ရိုးရိုး ကိုယ်ဝန်ဆောင်

ကျွတ်များ ဖြစ်ပေါ်
၍ နံနက်၊ ည တကြိမ်

ဣဿရမူလီ မြစ်မှုန့်
င်း၊ ချေးငုပ်ခြင်းများ

ပျောက်နိုင်ခဲ့သော
ဣဿရမူလီ အမြစ်မှုန့်
ရောင်သော နေရာများ
ဆက် ရောင်ခြင်းများ

တ္ထုရည် ၁-ကျပ်သား
ပါ၊ ရက်အနည်းငယ်
၊ ၎င်းဆေးကို တိုက်
၁လည်း ပျောက်ကင်း

သူငယ်နာ ဝမ်းပျက် နှင့် အဖျားရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ကလေးများ သူငယ်
နာ ဝမ်းပျက်ဖြစ်ပြီး အဖျားဝင်လာသောအခါ ၎င်းအရွက် သို့မဟုတ် အမြစ်ကို သွေး၍ အနည်း
ငယ်မျှ လျှာကို ပွတ်ပေးပါက ထိုရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အတိသးရ သွေးဝမ်းသွား ပျောက်ဆေး။ ။သွေးဝမ်းသွားခြင်း နှင့် အဖျား
အတွင်း၌ ရောဂါဖြစ်ခြင်း၊ အစာမကြေ လေပြည့်ရောဂါ နှင့် ဝမ်းကြောတင်းရောင်ခြင်းတို့ကို
ရစ်အမြစ်မှုန့် ၄-ပဲ၊ ဂျင်းခြောက်မှုန့် ၂-ပဲ နှင့် တနွေ ၂-ကြိမ်ကျ တိုက်မှု အထက်ပါ ရောဂါ
များ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သန္နိပါတ် ငန်းဖမ်း ပျောက်ဆေး။ ။သန္နိပါတ် ငန်းများဖြစ်ခြင်း၊ လျှာ၊ အာ
လေးလံခြင်း ဖြစ်မှု ဓမ္မာ နှင့် ဣဿရမူလီမြစ်ကို သွေး၍ ထိုက်ခြင်း၊ လျှာကို ပွတ်ပေးခြင်းဖြင့်
သန္နိပါတ် ငန်းဖမ်းခြင်း နှင့် နှုတ်ခမ်း၊ မေးပါး၊ လျှာ၊ အာ လေးခြင်းများ ပျောက်ကင်း
နိုင်၏။

ဥတုသွေး ထိန်ခြင်း ချုပ်ခြင်း ပျောက်ဆေး။ ။ဣဿရမူလီမြစ် ၃-ပဲ၊ ငြုပ်ကောင်း
မှုန့် ၂-ပဲသားကို ဆားစိမ်း အနည်းငယ် ရော၍ ရေနွေးနှင့် သောက်မှု ဥတုသွေး မှန်ကန်စွာ
ဆင်းသက်နိုင်၏။

သူငယ်နာ လည်ချောင်းရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။သူငယ်များ၌ ဖြစ်တတ်သော လည်
ချောင်းအတွင်း၌ ဆုံဆိုနာကဲ့သို့ အပူဖု အကျိတ်များ၊ အပူအိတ်များ ပေါက်ရောက်၍ နို့
နှင့် ရေ စသည်တို့ကို ပင်လျှင် စို့၍မရ၊ သောက်၍မရ ဖြစ်သော ရောဂါတို့ကို ဣဿရမူလီ၏
သတ္တုရည်ကို အရွယ်ကိုကြည့်၍ တိုက်ပါ။ လျင်မြန်စွာ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အဆစ်ရောင်ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ဣဿရမူလီမြစ် ၃-ကျပ်၊ ရေ ၄၀-ကျပ်နှင့်
၇-ကျပ်သားမျှ ကျန်အောင် ကျို၍ တခွက်စာ ၃-ကျပ်သားမျှ သောက်ပါ။ အဆစ်ရောင်
ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

တနည်း- အဆစ်ရောင်ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ဣဿရမူလီမြစ် ၆-ကျပ်၊ ရေ ၅၀-
ကျပ် နှင့် ထက်ဝက်ခန့် ကျိုပါ။ တခွက် ၃-ကျပ်သားမျှ နံနက်၊ ည မှန်မှန်သောက်ပါ။ အဆစ်
ရောင်ခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

မြေဆိပ်နှင့်တကွ အခြားသောတိရစ္ဆာန်တို့၏ အဆိပ်ကို ကုသပုံ

မြေကိုက်သော ဒဏ်ရာကို ဣဿရမူလီ အရွက်စိမ်း၏ သတ္တုရည်နှင့် ကြပ်ကြပ်နှိပ်ပါ။
တနည်းနည်းနှင့် ၎င်း၏ သတ္တုရည်ကို အတွင်းသို့ ဝင်အောင် လုပ်ပါ။ ၎င်းနောက် အရွက် ၂-ရွက်
၃-ရွက်ကို ငြုတ်ကောင်း ၀-စေ့မှ ၁၀-စေ့အထိ ရော၍ ညက်စွာ ကြိတ်ပြီးလျှင် ရေနင့်

ဖျော်ပါ။ အဝတ်နှင့် စစ်ပြီးလျှင် ၎င်းဆေးရည်ကို တိုက်ပါ။ အကယ်၍ ရောဂါသည်မှာ သတိမရ ဖြစ်စေကာမူ ဝမ်းတွင်းသို့ တနည်းနည်းဖြင့် ဝင်အောင်တိုက်ပါ။ အကယ်၍ အရွက်မရမှု အမြစ်ကို အသုံးပြုနိုင်၏။ အမြစ်ကို အသုံးပြုပုံမှာ— ၎င်းအမြစ်မှုန့်ကို ၆ - ပဲမှ ၁၂ ပဲသား အထိတွင် ငြုပ်ကောင်း ၂၁ - စေ့ကို အမှုန့်ပြု၍ ရောပြီး အဝတ်နှင့်စစ်၍ တိုက်ပါ။ ၁၅ - မိနစ် သို့မဟုတ် နာရီ ဝက် တကြိမ်ကျ စသည်ဖြင့် တိုက်ပါ။ မြေဆိပ်နှင့် တကွ အခြားသောတိရစ္ဆာန်တို့၏ အဆိပ်လည်း ပြေပျောက်ကုန်လိမ့်မည်။ ၎င်းအပြင် အအေးမိ အအေးပတ်၍ တကိုယ်လုံး သွေးကြော၊ လေကြော များ လှုပ်ရှားခြင်း အားနည်းပြီးလျှင် ရေခဲတုံးပမာ အေးစက်၍ သတိလစ်နေသော ရောဂါသည် များကိုလည်း အတွင်းဆေး၊ အပြင်ဆေး အဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုမှု သွေးကြော၊ လေကြောများ လှုပ်ရှားပြီးလျှင် သတိများ ရသည့်တိုင်အောင် ပို့ဆောင်နိုင်သောဆေး ဖြစ်ပါသည်။

မြေဆိပ် ကုသနည်းတမျိုး

(က) ဣဿရမူလီမြစ် (သို့မဟုတ်) အရွက် ၄ - ပဲသား၊ ငြုတ်ကောင်း ၅ - စေ့ - ၎င်း ၂ - မျိုးကို ရေနွေးနှင့် ညက်စွာ ကြိတ်၍ မြေကိုက်သောအခါ လျင်မြန်စွာ တိုက်ပါ။ အဆိပ်များ တကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့ခြင်း မဖြစ်နိုင်ဘဲ အဆိပ်များ ပြေပျောက်သွားလိမ့်မည်။ ထိုနောက် ကိုက်သော နေရာ၌ ဣဿရမူလီရွက်ကို ညက်စွာ ကြိတ်၍ အံ့ပေးခြင်း၊ လိမ်းကျခြင်းတို့ကို ပြုပါလေ။ အကယ် ၍ မြေဆိပ်များသည် တကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့၍ သွားသောအခါ တက်ခြင်း၊ သတိလစ်၍ မေ့မျော ခြင်း ဖြစ်ခဲ့သော် အောက်ပါဆေးတို့ကို တိုက်ပါ။

(၁) ဣဿရမူလီရွက်	၆ - ပဲ
(၂) ငြုတ်ကောင်း	၇ - စေ့
(၃) သရက်သီးအစိမ်း အစေ့ဆံ ရင့်ရင့်	၃ - ပဲ

၎င်း သုံးမျိုးကို ရေနှင့် ညက်စွာ ကြိတ်၍ သောက်ပါ။ အဆိပ်တက်ခြင်း၊ မူးဝေခြင်းပြေ၍ မျက်လုံးများ ဖွင့်၍လာပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ မိနစ် - ၂၀, ၂၀ - တွင် တကြိမ် ထပ်၍ တိုက်ပါ။ တိုက်ကျွေးသဖြင့် အဆိပ်သည် တဖြည်းဖြည်း ကျ၍လာသည် ရှိသော် မိနစ် ၂၀ - တွင် တကြိမ် မဟုတ်ဘဲ ၂၅ - မိနစ်၊ နာရီဝက်၊ မိနစ် ၄၀ - စသည်ဖြင့် အချိန်ကို ရွှေ့၍ ရွှေ့၍ တိုက်ပါ။ ဤ နည်းဖြင့် လူနာသုက်သာ၍ သတိရပြီးလျှင် စကားပြောနိုင်လာလိမ့်မည်။

အကယ်၍ လူနာသည် အသက်ရှူရှိုက်ခြင်းလည်းမရှိဘဲ နှာခေါင်းများလည်း အေးစက်၍ နေခြင်း၊ မလှုပ်မရွက် နစ်မျော၍နေခြင်း ဖြစ်ခဲ့သော် အထက်က ဖော်ပြခဲ့သောဆေးကို ညွှန် ကြားချက်အတိုင်း ပိုက်များ၊ ပြွန်များဖြင့် ပါးစပ်မှ မိနစ်ခြား စသည်ဖြင့် ဝမ်းတွင်းသို့ သွင်း ပါလေ။ နှာခေါင်းမှလည်း အနံ့ ပေးခြင်း၊ ဆေးဖြင့် သုတ်လိမ်းခြင်းကို ပြုပါ။ အကယ်၍ သက်သာ ရာ ရလျှင် မိနစ် ၃၀ - ခြား၊ ၄၀ - ခြား စသည်ဖြင့် အထက်ပါ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ဆေး များကို သွင်းထည့်ပါ။

(၁)
(၂)
(၃)

၎င်းဆေး ၃ - မျိုး
တကြိမ်ကျ ၃ - ပဲသား၊ ၃
တက်၍ မျောနေသောလူနာ

၎င်းအပြင် အောက်
သို့ ဓားဖြင့်ခွဲ၍ သိပ်ပေးခြင်း
တကြိမ်ကျ နှားထောပတ်နှု
ဖြင့် ဆက်လက်၍ ပြုလုပ်လေ
တိုက်ကျွေးခြင်းကိုလည်း ရ

(၁)
(၂)
(၃)
(၄)

၎င်း ၄ - မျိုးကို
၂၄ - နာရီကြာသောအခါ
တိုးအဝကို လုံစွာပိတ်၍
ညက်စွာကြိတ်၍ လုံစွာထား

ဣဿရမူလီအသီး အ
ထောပတ်နှင့် ဖျော်၍ မြေဆိ
လေ၏။

ဣဿရမူလီ အစိရွက်
နက်သော မြေအိုးပက်တွင်
ရက်တိုင်တိုင် ထားပြီးနောက်

အဆိပ်ဖြေ လိမ်းဆေး နှင့် တိုက်ဆေး

- (၁) ဣဿရမူလီ ပဉ္စငါးပါး သတ္တုရည် ၃-ကျပ်, ၁၂-ပဲ
- (၂) မင်သော် ၁-ပဲ
- (၃) ရှမ်းပရပ်မှုန့် ၁-ပဲ

၎င်းဆေး ၃-မျိုးကို ကျောက်ဆုံဖြင့် သမအောင် ကြိတ်၍ ၁၅-မိနစ်, ၁၅-မိနစ်တွင် တကြိမ်ကျ ၃-ပဲသား, ၃-ပဲသားတိုက်ပါ။ ကိုက်သောဒဏ်ရာသို့သည်း လိမ်းပေးပါ။ အဆိပ် ထက်၍ မျောနေသောလူနာ သက်သာရာ ရလိမ့်မည်။

၎င်းအပြင် အောက်တွင် ဖော်ပြလတ္တံ့သော ဣဿရမူလီ သတ္တုခဲကို မြွေကိုက်သော ဒဏ်ရာ ရှိ စားဖြင့်ခွဲ၍ သိပ်ပေးခြင်း, ၎င်းသတ္တုခဲ ၄-ပဲသား, ၄-ပဲသားကို ၁၅-မိနစ်, ၁၅-မိနစ်တွင် တကြိမ်ကျ နှားထောပတ်နှင့် ရော၍ တိုက်ခြင်း, ဣဿရမူလီ သတ္တုခဲဖြင့် နှာမူတ်ပေးခြင်း စသည် ပြု၍ ထက်လက်၍ ပြုလုပ်ပေးပါ။ အဆိပ်များအားလုံး ပြေပျောက်သွားလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ဆေး တိုက်ကျွေးခြင်းကိုလည်း ရပ်တန့်ထားရမည်။

ဣဿရမူလီ သတ္တုခဲ

- (၁) ဣဿရမူလီ ပဉ္စငါးပါး ၆၀-ကျပ်သား
- (၂) သရက်သီး အစေ့ဆံ ၁-ပဲသား
- (၃) ပိတ်ချင်းမြစ် အခွံ ၂-ပဲသား
- (၄) ငြုပ်ကောင်း ၂-ကျပ်သား—

၎င်း ၄-မျိုးကို ရေဆုတ်ဖျန်း၍ ကျောက်ဆုံနှင့် ပြစ်ချဲ့လာအောင် ကြိတ်ပါ။ ထိုနောက် ၂၄-နာရီကြာသောအခါ အဝတ်ထူထူနှင့် စစ်၍ အစောက်နက်သော မြေအိုးတွင် ထည့်ပါ။ ၎င်း အိုးအဝကို လုံစွာပိတ်၍ နေပူပူတွင် လှန်းထားပါ။ အိုးတွင်းရှိဆေးများ ခြောက်သောအခါ ညက်စွာကြိတ်၍ လုံစွာထားပါလေ။ ၎င်းသည် ဣဿရမူလီ သတ္တုခဲ ဖြစ်၏။

မြွေဆိပ်ဖြေ နှာဆေး

ဣဿရမူလီအသီး အခြောက်ကို မှုန့်ညက်စွာ ထောင်း၍ထားပါ။ ၎င်းအမှုန့် ၂-ရွေးမျှကို ပထာပတ်နှင့် ဖျော်၍ မြွေဆိပ်သင့်သောသူအား ရှူစေခြင်း, နှာနှပ်ခြင်းပြုမှု မြွေဆိပ်များ ပြေလေ၏။

မြွေဆိပ်ဖြေ ဣဿရမူလီ ရသာယနဆေးကြီး

ဣဿရမူလီ အစိုရွက်ကို ကြိတ်၍ သတ္တုရည် ညှပ်ပြီးလျှင် အလိုရှိသလောက်ယူ၍ အစောက် နက်သော မြေအိုးပက်တွင် ထည့်၍ထားပါ။ ထိုအိုးပက်ကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော နေရာ၌ ၂-ရက်တိုင်တိုင် ထားပြီးနောက် နေပူပူတွင် လှန်းပါ။ ထိုသို့ လှန်းသောအခါ ဆေးလုံး၍ရသော

၍ ရောဂါသည်မှာ သတိမရ ယင်း၍ အရွက်မရမှု အမြစ်ကို မှ ၁၂ ပဲသား အထိတွင် ၁၅-မိနစ် သို့မဟုတ် နာရီ နှစ်ရက်တိုင်၏ အဆိပ်လည်း လုံးသွေးကြော, လေကြော လစ်နေသော ရောဂါသည် သွေးကြော, လေကြောများ ဝး ဖြစ်ပါသည်။

တ်ကောင်း ၅-စေ့ - ၎င်း နံစွာ တိုက်ပါ။ အဆိပ်များ သည်၊ ထိုနောက် ကိုက်သော ခိုးတို့ကို ပြုပါလေ။ အကယ် ခိုင်း, သတိလစ်၍ မေ့မျော

၆-ပဲ

၇-စေ့

၃-ပဲ

က်ခြင်း, မူးဝေခြင်းပြေ၍ တကြိမ် ထပ်၍ တိုက်ပါ။ မိနစ် ၂၀-တွင် တကြိမ် ရှို့၍ ရှို့၍ တိုက်ပါ။ ဤ သည်။

င်းများလည်း ဆေးစက်၍ ဖော်ပြခဲ့သောဆေးကို ညှန် ည်ဖြင့် ဝမ်းတွင်းသို့ သွင်း ပြုပါ။ အကယ်၍ သက်သာ န်ကြားသည့်အတိုင်း ဆေး

အနေသို့ ရောက်လျှင် အိုးတွင်းမှ ထုတ်ယူ၍ ကျောက်ပျဉ်တွင် ညက်စွာ ကြိတ်ပြီးလျှင် ရွေးစေ့မျှ လုံး၍ အခြောက်ပြုပါလေ။ ၎င်းဆေးလုံးများကို အရောင်ညိုသော ပုလင်းတွင် ထည့်ထားပါလေ။

ထိုဆေးလုံး၏ အကျိုး။ ။ ၎င်းဆေးသည် မြေကိုက်သောသူအား လျင်မြန်စွာ ရေအေးဖြင့် ဆေး ၂ - လုံးကို တိုက်ပါ။ (ဆေးအလုံးအတိုင်း မျှီချပါစေ။) ၎င်းနောက် မြေကိုက်သော အက်ရာကို ဆေး ၁ - လုံးကို ရေဖြင့် ပျော့ပျော့ကြိတ်၍ ကပ်ပေးပါ။ အလိုအလျောက် မဟူသမျှ ကပ်၍သွားလိမ့်မည်။ ၎င်းဆေးလုံးသည် အဆိပ်များ စုပ်ယူပြီးသောအခါ ကွာ၍ကျလိမ့်မည်။ ၎င်းနည်းအတိုင်း ထပ်၍၊ ထပ်၍ ကပ်ပေးပါ။ အဆိပ်ကုန်၍ ကွာကျခြင်း မရှိမှ ဆေးလုံးကပ်ပေးခြင်းကို ရပ်တန့်ပါ။ ထိုဆေးလုံးကိုလည်း ၅ - နာရီ တကြိမ်ကျ မဝါးဘဲ အလုံးအတိုင်း မျှီပါလေ။ အဆိပ်များ ပြေ၍ အသက်ချမ်းသာရာ ရပါလိမ့်မည်။ ၎င်းအပြင် ထိုဆေးလုံးသည် အခြားသော ရောဂါများတွင်လည်း များစွာ အသုံးပြုနိုင်၏။ စွမ်းရည်သတ္တိလည်း အလွန်ရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ဖော်ပြပါ ရောဂါများကို ညွှန်ကြားသော ရေလဲအတိုင်း အသုံးပြုပါလေ။

အဖျားရောဂါများကို ဆင်တုံးမနွယ် ပြုတ်ရေနှင့် တိုက်ပါ။ ရက်ခြားဖျားခြင်း၌ ကျောက်ချဉ်မီးဖောက် သင့်ရုံထည့်၍ တိုက်ပါ။ အဆုတ်ရောဂါကို ဖာလာဖြူ ပြုတ်ရေနှင့် တိုက်ပါ။ ပြည်တူလာသရောနာကို ဆင်တုံးမနွယ် သတ္တုရည်နှင့် တိုက်ပါ။ ဖောရောင်သူများကို ပရနွေဝါမြစ် ပြုတ်ရေနှင့် တိုက်ပါ။ နာတာရှည် အော့အန်သော ရောဂါကို သဗျက်သီးပြုတ်ရေနှင့် တိုက်ပါ။ (တောသဗျက်သီး မဟုတ်) လိင်နီမိတ်ရောဂါ၊ လူပျိုနာ (သို့မဟုတ်) လူယဉ်လူကြော့နာများကို ကြံဖလပြုတ်ရေနှင့် တိုက်ပါ။

လေရောဂါ၌ ကြက်ဆူမြစ် ပြုတ်ရေနှင့် တိုက်ပါ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အလွန်ခက်ခဲသော ရောဂါများ ပျောက်ကင်းပြီးလျှင် ခွန်အားဗလ တိုးပွား၍ ရုပ်ဆင်းသဏ္ဌာန် ပြေပြစ်ခြင်း၊ အသက်ရှည်ခြင်း စသော အကျိုးများကို ကေနံ ဖြစ်စေနိုင်သော ဣဿရမူလီ ရသာယနဆေးကြီး ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဣဿရမူလီဆေး ချက်ရာတွင် သံနှင့် တွေ့ထိခြင်းကို အလျဉ်းမပြုရ။ ၎င်းပြင် ရသာယနဆေး ချက်သော အိုးခွက်၊ ပုဂံတို့သည် အစောက်နက်သော အိုးခွက်၊ ပုဂံတို့၌ ချက်ရမည် ဟု အာယုဗေဒ ဆေးကျမ်းကြီးများ၌ မိန့်မှာကုန်၏။ ဤတွင် ဣဿရမူလီဖြင့် မြေဆိပ်ကုသနည်းများ ပြီးဆုံးပါပြီ။

အဖျားရိုးရိုးပျောက် ဆေးလုံး

- ၁ - ဣဿရမူလီရွက် အစုံ
- ၂ - ကျောက်ချဉ်
- ၃ - ဇဝက်သာလက်ဟောင်း
- ၄ - ဝါးပုလဲ
- ၅ - ကျပ် ၁၂ - ပဲ
- ၆ - ကျပ် ၈ - ပဲ
- ၇ - ၁၂ - ပဲ
- ၈ - ၁၂ - ပဲ

၎င်းလေးမျိုးကို ညက်စွာ အမှုန့်ပြု၍ ကောင်းစွာ စပ်ပြီးလျှင် လုံစွာထားပါ။ ဆေးတခွက်

လျှင် ဆေး ၂ - ပဲသား
သောက်ပြီးနောက် နွားနို့
ပါလိမ့်မည်။

ဣဿရမူလီ
တမာရွက်
ဆင်တုံး
ကြိတ်မှုန့်
ပဲစိပ်နီ
နွားမြေးရ
စူလာနုဖ
ပန်းရင်းအ
ဆေးရွှေ (
နံ့သာဖြူ
ပရုပ် အမှု
ညောင်ချို
နှမ်းဆီစပ်

၎င်းဆေးစုတွင် ပရ
နှင့် ထက်ဝက် ခန်းအောင်
ရည်၊ နှမ်းဆီတို့ကို ရော၍
ပြီးလျှင် ပျဉ်မှုန့်ကို ညက်
ဆီကို ၇ - ရက်ကျော်လွန်မှ

၎င်းဆီကို နေ့ ၁၀
နယ်ပေးပါ။ ခပ်သိမ်းသော
အပူရှိန် တက်ခြင်းတို့ကို ကင်
စွန့်အားတိုးခြင်း၊ ပျင်းရိတို့

၁ ကြိတ်ပြီးလျှင် ရွေးစေ့ပျံ
၁င်းတွင် ထည့်ထားပါလေ။

ဆေး လျင်မြန်စွာ ရေအေး
၃င်းနောက် မြေကိုက်သော
အလိုအလျောက် မဟူရာ
သောအခါ ကွာ၍ကျလိမ့်
ွာကျခြင်း မရှိမှ ဆေးလုံး
၍ မဝါးဘဲ အလုံးအတိုင်း
င်းအပြင် ထိုဆေးလုံးသည်
ည်သတ္တိလည်း အလွန်ရှိပေ
ရေလဲအတိုင်း အသုံးပြုပါ

၁ခြားဖျားခြင်း၌ ကျောက်
ပြုတ်ရေနှင့် တိုက်ပါ။ ပြည်
ပုများကို ပရနွေဝါမြစ် ပြုတ်
ဘ်ရေနှင့် တိုက်ပါ (တော
ပူကြော့နာများကို တြဖလ

ည်ဖြင့် အလွန်ခက်ခဲသော
ာန် ပြေပြစ်ခြင်း၊ အသက်
ရသာယာနဆေးကြီး ဖြစ်ပါ

ကို အလျဉ်းမပြုရ၊ ၎င်းပြင်
၁သော အိုးခွက်၊ ပုဂံတို့၌
။ ဤတွင် ဣဿရမူလိဖြင့်

၁၂-ပဲ
၁၂-ပဲ
၁၂-ပဲ
၁၂-ပဲ
ပုံစွာထားပါ။ ဆေးတခွက်

လျှင် ဆေး ၂-ပဲသားနှင့် ပျားရည် ၁၂-ပဲ ရော၍ ည၊ နံနက် ၂-ကြိမ် သောက်ပါ။ ဆေး
စာသက်ပြီးနောက် နွားနို့ကို ထပ်၍ သောက်ပါ။ ၄, ၅-ရက် ကြာလျှင် အဖျား ပျောက်ကင်း
ပါလိမ့်မည်။

အဖျားပျောက်ရန် လိမ်းဆေးကြီး

ဣဿရမူလိ ပဉ္စငါးပါး သတ္တုရည်	၃၀ - ကျပ်
တမာရွက် သတ္တုရည်	၁၅ - "
ဆင်တုံးမနွယ် သတ္တုရည်	၁၅ - "
ကြိတ်မှန်ပွင့်ဖြူ ပဉ္စငါးပါး သတ္တုရည်	၁၅ - "
ပဲစိပ်နီ	၁၅ - "
နွားမြေးရင်း	၃ - ကျပ် ၁၂ - ပဲ
စူလာနုဖာ	" "
ပန်းရင်းအဖြူ	" "
ဆေးရွှေ (သစ်နုနှင့်)	" "
နံ့သာဖြူ အမှုန့်	" "
ပရုပ် အမှုန့်	" "
ညောင်ချိပ် (ညောင်ပင်မှ ဖြစ်သော ချိပ်)	" "
နွမ်းဆီစစ်စစ်	၃၀ - ကျပ်

ဆေးချက်နည်း အစီအစဉ်

၎င်းဆေးစုတွင် ပရုပ်နှင့် သတ္တုရည်များ ချန်လှပ်၍ အကြမ်းထောင်းပြီး ရေတပိသာ ဂဝိ-
နှင့် ထက်ဝက် ခန်းအောင် ကျို၍ အဝတ်ဖြင့် စစ်ပါ။ ၎င်းနောက် သတ္တုရည်များ နှင့် ဆေးပြုတ်
ရည်၊ နွမ်းဆီတို့ကို ရော၍ မီးညှင်းညှင်းဖြင့် ဆီကျန်အောင် ချက်ပါ။ ၎င်းနောက် အခအားခံ၍ စစ်
ပြီးလျှင် ပရုပ်မှုန့်ကို ညက်စွာ ကြိတ်၍ ၎င်းဆီတွင် ထည့်ပြီး ပုလင်းတွင် လုံစွာထားပါလေ။ ၎င်း
ဆီကို ၇-ရက်ကျော်လွန်မှ အသုံးပြုပါလေ။

ဆေးသုံးရန် အစီအစဉ်

၎င်းဆီကို နေ့ ၁၀-နာရီ အချိန်တွင် လက်ဖဝါး၊ ခြေဖဝါး လွှတ်၍ တကိုယ်လုံး လိမ်း
နယ်ပေးပါ။ ခပ်သိမ်းသော အဖျားတို့သည် ငြိမ်းအေးခြင်း ဖြစ်ကုန်၏။ အဖျားတို့၏ ပူလောင်ခြင်း၊
အပူရှိန် တက်ခြင်းတို့ကို ကင်းဝေးစေလျက် ကိုယ်၌ ရောဂါ ကင်းဝေးပြီးလျှင် ကျန်းမာဝပြုံးခြင်း၊
စွန်အားတိုးခြင်း၊ ပျင်းရိထိုင်းမှိုင်းခြင်း ကင်းဝေးစေခြင်း၊ ကိုယ်သားကိုယ်ခရ အရောင်အဆင်း

ကြည်လင်ခြင်း၊ စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်း စသော အကျိုးတရားများ ပြည့်စုံစေလျက် အဖျားရောဂါ ပျောက် လိမ်းဆေးကြီး ဖြစ်ပါသည်။

အဖျားပျောက် ပြုတ်ဆေး

၁ - ဣဿရမူလီ	၁၂ - ပဲ
၂ - ဆင်တုံးမနွယ်	။
၃ - နံနံစေ့	။
၄ - ငြုပ်ကောင်း	၆ - ပဲ

၎င်းဆေးစုကို အကြမ်းထောင်း၍ ရေ ၄၀ - ကျပ် သား နှင့် ၆၀ - သားမျှ ကျန်အောင် ကျို၍ တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သား သောက်ပါ။ ခပ်သိမ်းသော အဖျား ပျောက်ကင်းစေ၏။

အဖျား နှင့် ခေါင်းကိုက်ပျောက် နှာနှပ်ဆေး

ဣဿရမူလီရွက်	၂ - ကျပ် ၄ - ပဲ
ငြုပ်ကောင်း	၆ - ပဲ
ဝါးပုလဲ	။
ဖာလာစေ့	။
ပရပ်မှုန့်	။
ဇဝက်သာလက်ဟောင်း	။

၎င်းဆေးစုကို ညက်စွာ ထောင်း၍ အဝတ်နှင့် စစ်ပြီး လုံစွာထားပါ။ ခပ်သိမ်းကုန်သော အဖျားရောဂါတို့နှင့် ယှဉ်၍ ဖြစ်တတ်သော ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ ဇက်လေးခြင်း၊ အကြောတက်ခြင်း များ ၎င်းနှာကိုရှုကာ မြန်စွာ ပျောက်ကင်း၏။

အဖျားဖြတ် ဣဿရမူလီ ပေါင်းတိုက်ဆေးရည်

၁ - ဣဿရမူလီ	၆၀ - သား	၂ - ဆင်တုံးမနွယ်	၆၀ - သား
၃ - တမာခေါက်	။ ။	၄ - ဆောင်မေခါ	၁၅° ။
၅ - ဆေးခါးကြီး	၁၅° ။	၆ - နွယ်ချို	။ ။
၇ - သဗျက်သီး	။ ။	၈ - သဖန်းရိုး	။ ။
၉ - ပွေးကိုင်း	။ ။	၁၀ - လေးညှင်း	၇° - ၈ - ပဲ
	၁၁ - ချင်းခြောက်	၃° - ၁၂ - ပဲ	

၎င်းဆေး ၁၁ - မျိုးကို အကြမ်းထောင်း၍ ရေ ၁၂ - ပိသာ နှင့် တည စိမ်ထားပြီးလျှင်

နံနက်တွင် အရက်များ ပေါင်းတိုက်၍ ယူပါလေ ရန်မှာ-တခွက်စာ ၂° - ရောဂါများ၊ နာတာရှည် ဗလ တိုးပွားခြင်း၊ ကိုယ် စေနိုင်သော ဣဿရမူလီ

- ၁ - ဣ
- ၂ - ဆ
- ၃ - ခေ
- ၄ - ခေ
- ၅ - လေ
- ၆ - ဖာ

၎င်းဆေးစုကို မှာ ကောင်းကောင်းနှင့် ရော အဝတ်ထူထူနှင့် စစ်၍ င တခွက်စာ ၆ - ပဲ မှ ၁၂ - တကြိမ်၊ ညနေတကြိမ် င ကေနံ ပယ်ပျောက်နိုင်စေ

- ၁ - ကေ
- ၂ - ကေ

၎င်း ၂ - မျိုးကို ရော၍ နွားခြေးမွန့်ခြောက် အခါ ဣဿရမူလီ ပဉ္စင် ပြုပြီးလျှင် နွားခြေးခြောက် အထက်ပါနည်းအတိုင်း ခြောက်မီးဖြင့် တကြိမ် ထ

စလျက် အဖျားရောဂါ

နက်တိုင် အရက်များ ချက်သကဲ့သို့ ပေါင်းတိုက်ရေ ငှက်ပျောဖူးပုလင်း ၇ - ပုလင်း ရအောင် ပေါင်းတိုက်၍ ယူပါလေ။ ၎င်းဆေးကို ၄ - ရက်ကြာပြီးနောက်မှ အသုံးပြုပါလေ။ ဆေးအသုံးပြု များမှာ-တခွက်စာ ၂°-သား နံနက် တကြိမ် ညနေ တကြိမ် သောက်ပါ။ ခပ်သိမ်းသော အဖျား မကျေပါများ၊ နာတာရှည်အဖျား၊ တက်ဖျား၊ ကျဖျား စသည်တို့ကို ပယ်ပျောက်ပြီးလျှင် ခွန်အား မလာ တိုးပွားခြင်း၊ ကိုယ်သားကိုယ်ရေ ကြည်လင်ခြင်း၊ ဝမ်းခြင်း စသော အကျိုးထူးများ ဖြစ် စေနိုင်သော ဣဿရမူလီ ပေါင်းတိုက်ဆေးကြီး ဖြစ်သည်။

၁၂-ပဲ

။

။

၆-ပဲ

သားမျှ ကျန်အောင် ချက်ကင်းစေ၏။

အဖျားဖြတ် ဣဿရမူလီ စိမ်ဆေးရည်

၁ - ဣဿရမူလီ	၇ - ကျပ် ၈ - ပဲ
၂ - ဆင်တုံးမနွယ်	။
၃ - ဆေးခါးကြီး	၃ - ကျပ် ၁၂ - ပဲ
၄ - ဆောင်မေးခါး	။
၅ - လေးညှင်း	။
၆ - ဖာလာငယ်	။

၄-ပဲ

၆-ပဲ

။

။

။

ခပ်သိမ်းကုန်သော ခြင်း၊ အကြောတက်ခြင်း

၎င်းဆေးစုကို မှန်ညက်စွာ ထောင်းပြီး အဝတ်နှင့် စစ်ပါ။ ၎င်းနောက် တောအရက် ကောင်းကောင်းနှင့် ရော၍ လုံစွာ ဖုံးအုပ်၍ ၇ - ရက် နေပူပူတွင် လှန်းထားပါ။ ထို့နောက် အဝတ်ထူထူနှင့် စစ်၍ အေးသောနေရာများ၌၎င်း၊ ရေခဲသေတ္တာ၌၎င်း ထားပါ။ ဆေးသုံးစွဲရန်- တခွက်စာ ၆ - ပဲ မှ ၁၂ - ပဲသား အထိ အသက်အရွယ်၊ အပိုန်အဝ စသည်တို့ကို ကြည့်၍ နံနက် တကြိမ်၊ ညနေတကြိမ် ရေနှင့် ရော၍ သောက်ပါ။ ၎င်းဆေးသည် နာတာရှည် အဖျားများကို ကျော် ပယ်ပျောက်နိုင်သော စွမ်းရည်သတ္တိ ရှိသော စိမ်ဆေးကြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဣဿရမူလီ အဖျားဖြတ်ဆေး

၁ - ကျောက်ဂေါဒန်	၃ - ကျပ် ၁၂ - ပဲ
၂ - ကျောက်ဆေးဒန်း	။

၆၀ - သား ၁၅° ။

၇° - ၈-ပဲ

၎င်း ၂ - မျိုးကို ဣဿရမူလီ အစို ပဉ္စငါးပါး ညက်စွာကြိတ်၍ ထားသော ဆေးတွင် ရော၍ နွားခြေးမွန့်ခြောက် ၃ - ပိဿာ မီးဖြင့် ဖုတ်ပါ။ ထို့နောက် အလိုအလျောက် အေးသော အခါ ဣဿရမူလီ ပဉ္စငါးပါး သတ္တုရည်ဖြင့် နယ်၍ အပြားကလေးများ ပြုလုပ်၍ အခြောက် ပြုပြီးလျှင် နွားခြေးခြောက် ၃ - ပိဿာဖြင့် ထပ်၍ဖုတ်ပါ။ အလိုအလျောက် အေးသောအခါ အထက်ပါနည်းအတိုင်း ထိုဆေးများကို ဣဿရမူလီမြစ် သတ္တုရည်နှင့်ပင် ကြိတ်နယ်၍ နွားချေး ခြောက်မီးဖြင့် တကြိမ် ထပ်ဖုတ်လျှင် ၎င်းဆေး ပြာကျလာလိမ့်မည်။

တည စိမ်ထားပြီးလျှင်

ဆေးစားရန် အချိန် အတိုင်းအတာ

ရွေးငယ် ၁ - ရွေးမှ ၃ - ရွေးထိ အဖျားမတက်မီ တနာရီမှ ကြိုတင်၍ ပျားရည်နှင့် ဖျော်ပြီး သောက်ပါ။ ဆေးသောက်ပြီးနောက် တနာရီခြားသောအခါ တကြိမ် ထပ်၍ သောက်ပါ။ နံနက်၊ ည အချိန်မရွေး ဤနည်းအတိုင်း သောက်မှု နှစ်တာရှည် အဖျားဟောင်းများ လုံးဝ ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။

ဝိသမအဖျားများ ပျောက်ဆေး

၁ - ဣဿရမူလီ	၁ - ကျပ်	၈ - ပဲ
၂ - နွားမြေရင်း		၁၂ - "
၃ - ကြိဗလ		၁၂ - "
၄ - ဆင်ထုံးမနွယ်		၁၂ - "
၅ - ခရမ်းကစော့မြစ်		၁၂ - "
၆ - ပိတ်ချင်းငယ်သီး		၆ - "

၎င်းဆေးစုကို အကြမ်းထောင်း၍ ရေ ၃၀ - ကျပ်သားနှင့် ကျိုပါ။ ထိုသို့ ကျိုသောအခါ ၇ - ကျပ်၊ ၈ - ပဲသား ကျန်အောင်ကျိုပါ။ တခွက်စာ ၃ - ကျပ်၊ ၁၂ - ပဲတွင် ပျားရည် ၁၂ - ပဲသား ထည့်၍ သောက်ပါ။ ထိုနောက် ၎င်းဆေးကို ည၊ နံနက် တကြိမ်ကျ မှန်မှန်သောက်ပါ။ ဝိသမအဖျား ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။

တနည်း ဝိသမအဖျား ပျောက်ဆေး

ဣဿရမူလီ ပဉ္စငါးပါး သတ္တုရည် ၂ - ပဲသား၊ ပျားရည် ၁၂ - ပဲသားကို တခွက်စာပြု၍ နံနက်၊ ည မှန်မှန်သောက်မှု ဝိသမအဖျား ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။

အအေးလွန်ကဲသော အဖျားဆေး

၁ - ဣဿရမူလီ အရွက်မှုန့်	၁ - ကျပ်	၁၄ - ပဲ
၂ - ဆင်ထုံးမနွယ် အမှုန့်	"	၈ - "
၃ - ဆေးခါးကြီး အမှုန့်	"	"
၄ - ကလိန်ရွက် အမှုန့်	"	"
၅ - နံနံစေ့ အမှုန့်	"	"
၆ - တမာရွက်မှုန့်		၁၂ - "
၇ - ဆူးဖြူရွက်မှုန့်		၁၂ - "

၎င်းဆေးစုကို ညက်အောင်ထောင်း၍ အဝတ်နှင့် စစ်ပြီးလျှင် ထိုဆေးမှုန့်တို့ကို ဣဿရမူလီ သတ္တုရည်နှင့် ကြိတ်၍ ရွေးကြီးစေ့မျှ လုံး၍ထားပါ။ အဖျားမတက်မီ ၃ - နာရီမှ ကြိုတင်

၍ ပဌမတလုံးကို ရေနင့်
အတိုင်း သောက်မှု အ
လက်တွေ့ဆေးကြီး ဖြစ်သည့်

ဣဿရမူလီ ပဉ္စငါး
ပုလင်းတွင် ထည့်ထားပါ။
၎င်းနောက် ထိုဆေးပုလင်းက
၈ - ပဲသားမျှ သောက်နိုင်၏။

၎င်းဆေး၏ အကျိုး
ခြင်း၊ မျက်စိနာခြင်း ဖြစ်သူ
များ သောက်မှု ဆီးအေး
ပျောက်ကင်း၏။ အဖျား
ခြင်း မရှိနိုင်ချေ။ မီးတွင်း ဖျ
သန့်ပိတ်ဖျား၌ အာရုံကြေ
၍ သောက်မှု များစွာ အကျ
အဆင်အဆက်ရောင်သော
အကျိုးရှိ၏။

သက္ကတ
ဟိန္ဒူ
လက်တင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဣဿရ
ဣဿရမူလီကြီး ကဲ့သို့ နှစ်ရှည်
ငယ်စဉ်အခါ ပင်စောက်သဘော
နွယ်သဘောဖြင့် မြေသို့ ဖြန့်၍
ထည့် နူးညံ့၏။ ရှည်ဝိုင်းဝိုင်း
ထည့် နီရောင်သန်းပြီးလျှင်
ဆင်ဆင်တူသော အခွံ၊ အသ
၎င်းပဉ္စငါးပါးသည် ဆေးဘက်

ပရုမတလုံးကို ရေနှင့် သောက်ပါ။ ၎င်းနောက် တနာရီ ခြားပြီး တလုံး တိုက်ပါ။ ဤနည်း
သော သောက်မှု အအေးလွန်ကဲသော အဖျားများ ပျောက်ကင်း၏။ (အလွန်ကောင်းသော
ဆေးတစ်ဆေးကြီး ဖြစ်သည်။)

ဣဿရမူလီ စိမ့်ဆေး

ဣဿရမူလီ ပဉ္စငါးပါး အမှုန့် ၁၀ - ကျပ်၊ တောအရက် ၂၅ - ကျပ် - ၎င်း ၂ - မျိုး
ပုလင်းတွင် ထည့်ထားပါ။ ၈ - ရက်ကြာပြီးနောက် အဝတ်ဖြင့် ဖိ၍ ပုလင်းတွင် လုံစွာထားပါ။
မှိုနောက် ထိုဆေးပုလင်းကို မကြာမကြာ ဖြေးညှင်းစွာ လှုပ်၍ပေးပါ။ ၎င်းဆေးရည် တခွက်စာ
၈ - ပဲထား၍ သောက်နိုင်၏။

၎င်းဆေး၏ အကျိုးမှာ— အဖျားရှိသူများကို တိုက်မှု အဖျား ပျောက်၏။ မျက်စိကိုက်
ခြင်း၊ မျက်စိနာခြင်း ဖြစ်သူတို့ သောက်မှု မျက်စိကိုက်ခြင်း၊ နာခြင်း ပျောက်ကင်း၏။ ဆီးပူသူ
များ၊ သောက်မှု ဆီးအေးစေ၏။ ချွေးငုပ်၍ ဖျားသူများ သောက်မှု ချွေးထွက်လျက် အဖျား
ပျောက်ကင်း၏။ အဖျား ပျောက်ပြီးနောက် (၀၁) နာလံထ အခါတွင် အားအင်ကုန်ခန်း ချိနဲ့
ဖြစ်၊ မရှိနိုင်ချေ။ မီးတွင်း ဖျားသူများ သောက်မှု များစွာ အကျိုးရှိ၏။ ဒေါသသုံးပါး ပျက်၍
အန္တိပတ်ဖျား၌ အာရုံကြောများ အားနည်း ထိုင်းမှိုင်းသောအခါ ၎င်းဆေးကို စမ္မာနှင့် ရောစပ်
၍ သောက်မှု များစွာ အကျိုးရှိ၏။ ဖြစ်သစ်စ အဆစ်အဆက်ရောင်သော ရောဂါ၊ နာတာရှည်
အဆစ်အဆက်ရောင်သော ရောဂါများကို အတွင်းဆေး၊ အပြင်ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုမှု များစွာ
အကျိုးရှိ၏။

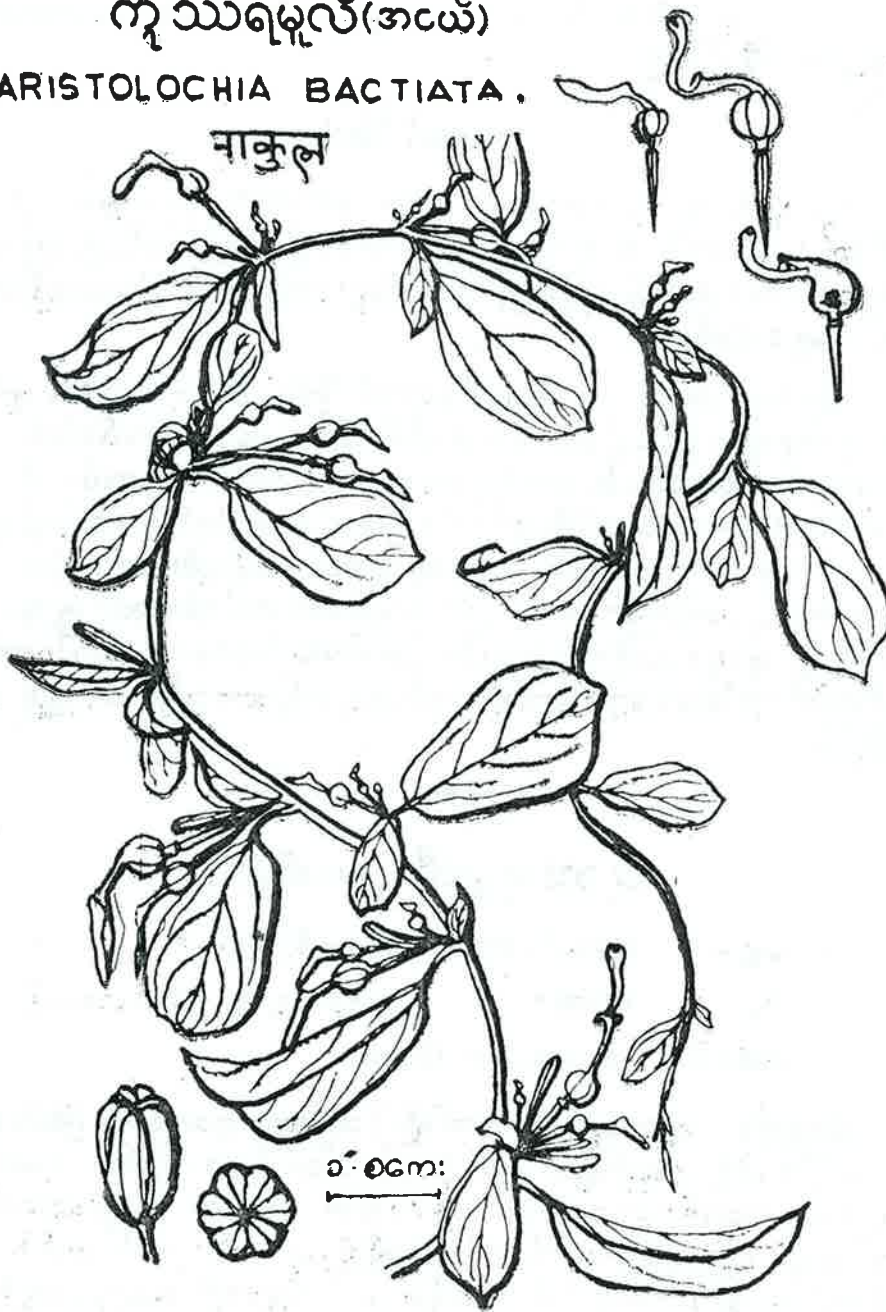
ဣဿရမူလီ (အငယ်မျိုး)

သက္ကတ	कटमारि, नाकुल	(နာကုလ်, ကိဇုမာရိ)
ဟိန္ဒူ	कटमार	(ချိုဒွာ, ဣဝရ်, မူလီ ကိဇုမာ-ရိ)
လက်တင်	Aristolochia Bactiata	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဣဿရမူလီပင် (အငယ်မျိုး) သည်လည်း ဣဿရမူလီမျိုး ဖြစ်၏။ သို့သော်
ဣဿရမူလီကြီး ကဲ့သို့ နှစ်ရှည်ခံခြင်း မရှိ၊ မီးသက် ပင်ငယ်မျိုးသာ ဖြစ်၏။ ပထမပေါက်စ
ယေစဉ်အခါ ပင်စောက်သဘော မတ်ထောင်၍ ပေါက်၏။ ထိုနောက် ကြီးပြင်းလာသောအခါ
နှယ်သဘောဖြင့် မြေသို့ ဖြန့်၍ ပေါက်၏။ မှီတွယ်ရာရှိက တွယ်ကပ်၍ ပေါက်တတ်၏။ အရွက်
သည် နူးညံ့၏။ ရှည်ဝိုင်းဝိုင်း နှလုံး ပုံသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ နှယ်ရိုးတံများတွင် အမွေးနုများ ရှိ၏။ အပွင့်
သည် နီရောင်သန်းပြီးလျှင် ညိုသော အရောင် ရှိ၏။ အသီးမှာ ရှည်၍ လုံး၏။ ဘိန်းသီးနှင့်
ဆင်ဆင်တူသော အခွံ၊ အသား ရှိ၏။ သေးငယ်သေး အမွေးများသည် ပြာ၍နက်ရောင်ရှိ၏။
၎င်းပဉ္စငါးပါးသည် ဆေးဘက်တွင် အသုံးဝင်၏။ ပရုပ်၏အနံ့နှင့် ဆင်ဆင်တူသောအနံ့ ရှိ၏။

ကုဿရမူလီ(အယ်)
ARISTOLOCHIA BACTIATA.

ဘာကုလ

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်
ဖျက်ဆီးတတ်၏။ ဖျာ
အသားနုတက်စေ၏။
စားလိုသောက်လိုသော
အားပေး၏။ ချွေးကို ထွက်
အခြောက်ထက် အစိုက်
၃-ပဲသားအထိ စားနိုင်

သားဖွားရာ၌
လွယ်ကူစွာ ဖွားမြင်နိုင်
ခြင်းတို့ကိုလည်း အထက်
တက်ဖျား၊ ကျဖျား ရော
ကိုရော၍ ရေခွေးနှင့်
အဖျားများ လျင်မြန်စွာ

နာတာရှည်ဖြစ်
ခြင်း ဖြစ်မှု ကုဿရမူလီ
ဆေးစုကို အမှုန့်ပြု၍ ရှာ
ကျဆင်းလိမ့်မည်။ အဆ
၎င်းဆေးမြစ်ကို ချင်းခြေ
ခြင်း ပြုပါ။ မြန်စွာပျေး

၎င်းကုဿရမူလီ
တကွ အခြားသော ဝမ်း
ဆေးစု၏ ၎င်းပြင် ဝမ်းဗိုက်
သောက်မှု ပျောက်ကင်း
ကြိတ်၍ ချက်ပေါ်တွင်

၎င်းသည် အရေပြေ
ဖျားအတွက် ၎င်းအရွက်
ကင်းစေ၏။ အနာများ
ပျက်စီးရန် ၎င်းအရွက်၏
လည်း ပျက်စီးကုန်၏။ ၎
ရောစပ်၍ တိုက်မှု များစွာ
၍ တိုက်မှု ညောင်းကျခြင်း
ရန် ၎င်းပဉ္စငါးပါးကို

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။ အာယုဗေဒ အလိုအားဖြင့် ခါး၏၊ ဝမ်း၊ လျှောစေ့တတ်၏၊ ပိုးတို့ကို ပျက်ဆီးတတ်၏၊ ဖျားခြင်း၊ အဆစ်အဆက် ကိုက်ခြင်းတို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏၊ အနာများကို အသားနုတက်စေ၏၊ ၎င်းအပြင် ဖောရောင်ခြင်းတို့ကို ပယ်တတ်၏၊ ဝမ်းမီးကို ဘောက်စေ၏၊ စာလိုသောက်လိုသောဓာတ် ဖြစ်ပွားစေ၏၊ ချောင်းဆိုးရောဂါကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏၊ သားအိမ်ကို အားပေး၏၊ ချွေးကို ထွက်စေတတ်၏၊ ရက်ခြားဖျားခြင်းကို တားမြစ်တတ်၏၊ ၎င်းဆေးပင်သည် အခြောက်ထက် အစိုက ပို၍ ဂုဏ်သတ္တိ ထက်မြက်၏၊ အခြောက်ပဉ္စငါးပါး အမှန် ၆ - ပြားသားမှ ၃ - ပဲသားအထိ စားနိုင်၏၊ အစိုဖြစ်မှု ၁ - ကျပ်သားမှ ၂ - ကျပ်သားထိ သုံးစွဲနိုင်၏။

သားဖွားရာ၌ ခဲယဉ်းစွာ ဖွားမြင်ရသောအခါ ၎င်းအမြစ်မှန် ၄ - ပဲသားမျှ သောက်မှ လွယ်ကူစွာ ဖွားမြင်နိုင်၏၊ ၎င်းပြင် ကိုယ်ရေဝါရောဂါ၊ ဥတုသွေး ချုပ်ခြင်း၊ နည်းခြင်း၊ မမှန် ဖြင်းတို့ကိုလည်း အသက်ပါ ဆေးအချိန်အတိုင်း သောက်မှ များစွာ အကျိုးရှိစေ၏၊ ၎င်းပြင် တက်ဖျား၊ ကျဖျား ရောဂါများကို ၎င်းဆေးမြစ်မှန် ၃ - ပဲသားနှင့် ငြုပ်ကောင်းမှုနှင့် ၂ - ပဲသား ကိုရော၍ ရေနွေးနှင့် သောက်ခြင်း၊ ၎င်းအမြစ်ကို ရှလပတ်ရည်နှင့် သွေး၍ လိမ်းခြင်း ပြုမှု ဝိသမ ဖာဖျားများ လျင်မြန်စွာ ပျောက်၏။

နာတာရှည်ဖြစ်သော တက်ဖျား၊ ကျဖျား ရောဂါသည် ခြေ၊ လက် စသည်တို့ ဖောရောင် ဖြင်း ဖြစ်မှု ဣဿရမူလိမြစ်၊ ငြုပ်ကောင်းစေ၊ မြင်းခေါင်းနှာယောင်စေ၊ ကျည်သီးဆံ - ၎င်း ဆေးစုကို အမှန်ပြု၍ ရှလပတ်ရည်နှင့် ကြိတ်ပြီးလျှင် ဖောရောင်ရာသို့ လူးပေးပါ၊ အဖောများ ကျဆင်းလိမ့်မည်၊ အဆစ်အဆက်ရောင်သော ရောဂါ၌၎င်း၊ အစာမကြေ လေပြည့်ရောဂါ၌၎င်း ၎င်းဆေးမြစ်ကို ချင်းခြောက်နှင့် သင့်တော်သလို ခပ်၍ သောက်ခြင်း၊ အပြင်ဆေးအဖြစ် လိမ်းကျ ဖြင်း ပြုပါ၊ မြန်စွာပျောက်ကင်းလိမ့်မည်။

၎င်းဣဿရမူလိအငယ်မြစ်သည် ဝမ်းသက်တတ်သဖြင့် ဝမ်းသက်၍ ဖြစ်သော အဖျားနှင့် တကွ အခြားသော ဝမ်းသက်၍ ဖြစ်သော ရောဂါများအတွက် မပေးသင့်သည်ကို သတိပြုကြ ရ၏၊ ၎င်းပြင် ဝမ်းဗိုက် ထိုးအောင့်နာကျင်မှု ၎င်းအရွက် ၂ - ရွက်ကို ကြိတ်၍ ကြက်ဆူဆီနှင့် သောက်မှ ပျောက်ကင်း၏၊ ကလေးများ ဝမ်းဗိုက်ထိုးအောင့်နာကျင်မှု ၎င်းအရွက်ကို ညက်စွာ ကြိတ်၍ ချက်ပေါ်တွင် အုံပေးမှု ထိုးအောင့်ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

၎င်းသည် အရေပြား ရောဂါတွင်လည်း များစွာ နိုင်နင်းသောကြောင့် ပွေးနာ၊ ယားနာ များအတွက် ၎င်းအရွက်ကို ကြက်ဆူဆီနှင့် ညက်စွာ ကြိတ်၍ လိမ်းကျ ပေးမှု ပွေးနာများ ပျောက် ကင်းစေ၏၊ အနာများ အသားနုတက်ရန်နှင့် အနာများတွင် ကျရောက်စွဲကပ်နေသော ပိုးများ ပျက်စီးရန် ၎င်းအရွက်၏ သတ္တုရည်ကို လိမ်းကျ ပေးမှု အနာလည်း အသားနုတက်၏၊ ပိုးများ လည်း ပျက်စီးကုန်၏၊ လိုင်နိမိတ်ရောဂါ ရှိသူများကို ၎င်းအရွက်၏ သတ္တုရည်နှင့် နွားနို့ကို ရောစပ်၍ တိုက်မှု များစွာ အကျိုးရှိ၏၊ ညောင်းကျရောဂါများကို ၎င်းသတ္တုရည်စိမ်းကို ရောစပ် ၍ တိုက်မှု ညောင်းကျခြင်းမှ လွတ်ကင်း၏၊ အဆိပ်ရှိသော သတ္တဝါများ၏ အဆိပ်ကို ပြေပျောက် ရန် ၎င်းပဉ္စငါးပါးကို သောက်လည်းသောက်၊ လိမ်းလည်းလိမ်းပေးမှု အဆိပ်များ ပျက်ပြယ်

ကုန်၏။ ကလေးများ ခေါင်း၌ ပေါက်ဘတ်သော ဒဏ်နာ နှင့် ယားနာများကို ၎င်းအရွက်ကို ညက်စွာ ကြိတ်၍ ကြက်ဆူဆီနှင့် ဖျော်၍ လူးပေးမှု ၎င်းအနာများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဆေးသောက်ရန် အချိန် အတိုင်းအတာ

၎င်း၏ အစိမ်းသတ္တုရည် ၂ - ပဲမှ ၈ - ပဲထိ ပြုတ်ရည် ၈ - ပဲမှ ၃ - ကျပ်သားထိ ပဉ္စငါးပါး အခြောက်မှုန့် ၃ - ပဲမှ ၄ - ပဲအထိ တခွက်စာ အဖြစ် သုံးစွဲနိုင်၏။

ဤစပ်ဂိုလ်

သက္ကတ स्निग्ध बीजम् (စိ-နိ-ဂ-လ်-မိရုမ်)

ဟိန္ဒူ इसबगोल (ဤစပ်ဂိုလ်)

လက်တင် Pluntago Ovara

လက်တင် P. Isphagula

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ဤစပ်ဂိုလ်သည် ပင်ငယ်ချုပ်တ်မျိုး ဖြစ်၏။ ခန့်မှန်း ၃ - ပေမျှ မြင့်၏။ ၎င်းအရွက်သည် စပါးရွက်နှင့် တူ၏။ ပင်စည်မှာ အသွန်ငယ်၏။ အပင်၏အဖျား၌ ဂျုံပင်များ သီးနှံထွက်သကဲ့သို့ အမွေးစုတ်စုတ်နှင့် သီးတံ ဖူးနှံများ ထွက်၏။ ၎င်းအသီးခက်နှုန်းတွင် အသီးများ ရှိပြီးလျှင် ၎င်းအသီးများ၏ အပေါ်မှ သေးငယ်သော အရောင်ဖြူသည့် အမြွေးပါးကလေးများ ကပ်၍နေ၏။ အမြွေးပါးကလေးများကို ခွာယူလိုက်သောအခါ ဖွဲ့မှုန့်ကလေးများနှင့် တူစွာ အဖြူရောင် အမှုန့်ကလေး ဖြစ်သွား၏။ ၎င်းကို “ဤစပ်၊ ဘူဆီး” ဟု ခေါ်ဆို သုံးစွဲကြကုန်၏။ ၎င်းအပင်သည် အကြီး၊ အငယ် ၂ - မျိုးရှိရာ အကြီးမှာ (Plantago Amplexicaulis) ဟု လက်တင်ဘာသာ အမည်နှင့် တည်ရှိ၏။ ၎င်းအစေ့၏ အရောင်သည် ပြာနုနု၊ နုနုအရောင် ရှိ၏။ ၎င်းသည် ပဲဂျာပီ၊ မလဝါ နှင့် ဆိန္ဒူနယ် ကွင်းများတွင် များစွာ ပေါက်ရောက်၏။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ၎င်း၏ အစေ့သည် အေး၏။ အပူကို ငြိမ်းအေးစေ၏။ ဝမ်းကို စင်ကြယ်စေ၏။ မလများ ချုပ်ခြင်းကို ကင်းဝေးစေ၏။ ဝမ်းရစ်ခြင်း၊ အတိသာရဝမ်းသွားခြင်း၊ အတိသာရသွေးဝမ်းသွားခြင်း၊ ပိတ်ဝမ်းသွားခြင်း၊ ဝမ်းတွင်း၌ အနာပေါက်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ အပူလွန်ကသော ဓာတ်ခံရှိသည့်သူများ ဖြစ်တတ်သော “သုက္ကမေဟ” ရောဂါခေါ် ဆီး နှင့် သုက်ဓာတ် ရောနှော၍ သွားခြင်း၊ ဆီးသည် သုက်၏အရောင်ကဲ့သို့ရှိခြင်း၊ ဆီးပြစ်ခွဲခြင်း၊ ဆီးအနံ့ဆိုးခြင်း စသော ရောဂါကို ဤစပ်ဂိုလ်သည် များစွာ အကျိုးပြု၏။ အစာအိမ် ပူလောင်ခြင်း၊ သည်းခြေ ဖောက်ပြန်ခြင်း စသော ရောဂါများကိုလည်း ကောင်းစွာ ပြုပြင်နိုင်၏။ အဆစ်ရောင်ခြင်း၊ အထုံးအဖွဲ့ ဖြစ်ခြင်း စသော လေရောဂါများကို ကျပ်ထုပ် ပြုလုပ်၍ ထိုးခြင်းဖြင့် ပျောက်ကင်းနိုင်၏။ ၎င်းပြင် ဆီးပူခြင်း၊ ဆီးအိတ် ပူလောင်ခြင်း တို့ကို ဤစပ်ဂိုလ် ၆ - ပဲမှ

ဤစပ်ဂိုလ်
PLANTAGO
स्निग्ध

များကို ၎င်းအရွက်ကို
ပျက်ကင်းနိုင်၏။

ကျပ်သားထိ၊ ပဉ္စငါးပါး

ခန့်မှန်း ၃ - ပေမျှ မြင့်၏။
၏အဖျား၌ ဂျုံပင်များ
အသီးခက်နှင့် တွင် အသီး
သည့် အမြွေးပါးကလေး
နှုတ်ကလေးများနှင့် တူစွာ
ခေါ်ဆို သုံးစွဲကြကုန်၏။
(Amplexicaulis) တူ
ပြာနှမ်းနှမ်းအရောင် ရှိ၏။
က်ရောက်၏။

ငြိမ်းအေးစေ၏။ ဝမ်းကို
အတိသာရမ်းသွားခြင်း၊
ပါက်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်
စွမ်းမဟုတ်” ရောဂါခေါ်
သို့ရှိခြင်း၊ ဆီးပြစ်ခွဲခြင်း၊
အကျိုးပြု၏။ အစာအိမ်
ကောင်းစွာ ပြုပြင်နိုင်၏။
ထုပ် ပြုလုပ်၍ ထိုးခြင်း
တို့ကို ဤစပ်ဂိုလ် ၆ - ပေမှ

ကျပ်စပ်ဂိုလ်
PLANTAGO OVATA.
रिन्नाथ बीजम

၁၂ - ပဲသားကို သကြားအနည်းငယ် ထည့်၍ သောက်ပါက လျင်မြန်စွာ ပယ်ဖျောက်၍ ဆီးကို လည်း ရွှင်လန်းစေ၏။

ရောဂါအလိုက် အသုံးပြုပုံ

ဆီးအောင့်ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ ဤစပ်ဂိုလ် ၈ - ပဲသား၊ ကရဝေးသီး ၄ - ပဲ၊ ယမ်းစိမ်း ၂ - ပဲ - ၎င်း ၃ - မျိုး တခွက်စာပြု၍ ဆန်ဆေးရေနှင့် သောက်ပါ။ ဆီးအောင့်ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

သွေးမြင်းသရိုက်ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ ဤစပ်ဂိုလ် အစေ့ကို ရေစိမ်၍ အဝတ်ဖြင့် စစ်ပြီးလျှင် သင့်တော်ရုံ သောက်မှု သွေးမြင်းသရိုက် ပျောက်ကင်း၏။

ဆီးပူရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ သကြားမှုန့်နှင့် ဤစပ်ဂိုလ်ကို ရော၍ သောက်မှု ဆီးပူ ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

အဆစ်ရောင်ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ အဆစ်အဆက် ရောင်မှု ၎င်းအစေ့ကို စိမ်၍ အုံကပ်ပေးမှု အဆစ်ရောင်ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

နှာခေါင်း သွေးယိုရောဂါပျောက်ဆေး။ ။ ၎င်းအစေ့ကို ကျောက်ပျဉ်မှာ ကြိတ်၍ မျက်နှာအထက်ပိုင်းတွင် ခပ်ပါးပါး လိမ်းပေးမှု နှာခေါင်းမှ သွေးယိုခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

ပန်းနာရောဂါပျောက် ဆေးနည်း။ ။ တနွတ်၊ သို့မဟုတ် ၆ - လမျှ နံနက်တကြိမ်၊ ည တကြိမ် ဤစပ်ဂိုလ် ၁၂ - ပဲသားကို ရေနှင့် စိမ်ပြီး မှန်မှန်သောက်မှု ပန်းနာလေကြပ် ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

သည်းခြေရူးရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ ဤစပ်ဂိုလ်ကို ရေစိမ်ထားပါ။ ၎င်းကဲ့သို့ ရေစိမ် ၍ မိကျောင်းကွမ်းဖတ် ပင်ပွားများကဲ့သို့ ပွ၍လာသောအခါ ၁၂ - ပဲသား ယူ၍ သကြား အနည်းငယ်နှင့် သောက်ပါ။ သည်းခြေကြောင့် ရူးသောရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

မှတ်ချက်။ ။ အခြားသော ဆေးဘက်ဝင်များနှင့် ရောစပ်ခြင်း မရှိဘဲ ဤစပ်ဂိုလ်ဆေး တမျိုးတည်း သောက်စားရန် ညွှန်ကြားသောအခါ ၎င်းဤစပ်ဂိုလ်ကို ရေစိမ်၍ ပူလာ လျှင် အဝတ်ဖြင့် စစ်ယူ၍ ဤစပ်ဂိုလ်သက်သက်ကို သောက်ပါ။ ဤနည်းမှတစ်ပါး ကျောက်ပျဉ်မှာ ကြိတ်၍ စားခြင်းကို မပြုရန် သတိပြုပါ။

သူငယ် လိင်ဥကြီးသော ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ ဤစပ်ဂိုလ် အစေ့ကို အမှုန့် ထောင်း၍ ရေနှင့်နယ်ပြီးလျှင်၊ လိင်ဥကို လိမ်းနယ်ပေးပါ။ လိင်ဥကြီးခြင်းပျောက်ကင်း လိမ့် မည်။

အပူအပုပ်ကျ ဝမ်းနှုတ်ဆေး။ ။ ဤစပ်ဂိုလ် အစေ့ ၈ - ပဲသား၊ ရေသန့်သန့် ၁ - ကျပ် ၁၂ - ပဲနှင့် စိမ်၍ အဝတ်ဖြင့်စစ်ပါ။ ၎င်းတွင် ဗာဒမ်သီးနှင့် သကြား သင့်တော်ရုံထည့်၍ သောက်မှု၊ နူးညံ့စွာ ဝမ်းသက်စေ၏။ ၎င်းဆေးချိန်သည် တခွက်စာဖြစ်၏။

သွေးအန် သွေးဂ

ညဘက်တွင် စိမ်ထားပါ။
၁ - ကျပ် ၈ - ပဲသားထည့်
ရောဂါကြောင့် ကျပ်ထွ
စောသောက်ပါ။ သွေး
သည်။

ပိတ်ဝမ်းသွား

၎င်း ၂ - မျိုးကို ကောင်း
ဝမ်းသွားခြင်း ပျောက်က

သွားကိုက် သွားန

၎င်းကို သွားရင်း၌ သိပ်

နားကိုက် ရောဂ

ခါ ရေကိုစိမ်ပြီးလျှင်၊ ၄
မျှ ခပ်၍ ပေးပါ။ နားကို

ပြည်တူလာ သ

ငယ်မျှလျက်မှု ပြည်တူလာ

ဝမ်းတန့်ဆေး။

ဆေးရည် ၁၅ - ကျပ်သား
နှင့် ပိတ်ဝမ်းသွား ရောဂါ

မှတ်ချက်။ ။

ရှာဖွေစုံစမ်း၍ မ
ရည်ချင်း တူမျှင
ပင်ကို အသုံးပြုနိုင်
ဖြစ်ပါသည်။ အ
မေ့မြီနှင့် အနီးတ
တောင်ပေါ်ဒေသ

စွာ ပယ်ဖျောက်၍ ဆီးကို

သွေးအနီ သွေးကျနှင့် လိင်နိမိတ် ရောဂါပျောက်ဆေး။ ။ ဤစဉ်လိင် ၂-ကျပ်သားကို ဩဇာကံတွင် စိမ့်ထားပါ နောက်တနေ့နံနက်အချိန်တွင် ကောင်းစွာစစ်၍၊ ၎င်းတွင် သကြားခဲ ၈-ကျပ် ၈-ပဲသားထည့်၍ သောက်ပါ။ သွေးအနီ၊ သွေးကျ၊ သွေးများယိုစီးခြင်း၊ လိင်နိမိတ် ရောဂါကြောင့် ကျပ်ထွက်ခြင်း စသည်တို့ ပျောက်ကင်း၏။ ၎င်းဆေးကို အမြဲမပြတ် နံနက်စော စောသောက်ပါ။ သွေးသားများသန့်ရှင်း၍ အထက်ပါရောဂါများလည်း ပျောက်ကင်းသွားနိုင် လည်။

သား၊ ကရဝေးသီး ၄-ပဲ သက်ပါ။ ဆီးအောင့်ရောဂါ

စို့ကို ရေစိမ့်၍ အဝတ်ဖြင့်

ပိတ်ဝမ်းသွား ရောဂါပျောက်ဆေး။ ။ ဤစဉ်လိင်အစေ့ ၁၂-ပဲ သကြားခဲ ၁၂-ပဲ ဂျပ်၊ ၂-မျိုးကို ကောင်းစွာရော၍ နေ့အချိန်တွင် ၂-ကြိမ်မှ ၄-ကြိမ်အထိ သောက်ပါ။ ပိတ် ဝမ်းသွားခြင်း ပျောက်ကင်း လိမ့်မည်။

စို့ ရော၍ သောက်မှု ဆီးပူ

သွားကိုက် သွားနာ ပျောက်ဆေး။ ။ ဤစဉ်လိင်အစေ့ကို ဆန်ပုံးရည်နှင့် စိမ့်ပြီးလျှင် ၎င်းကို သွားရင်း၌ သိပ်၊ ကပ်၊ ထားမှု သွားကိုက်သွားနာ ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ပင်မှု ၎င်းအစေ့ကို စိမ့်၍

နားကိုက် ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ ဤစဉ်လိင်စေ့ကို ရေနှင့်စိမ့်၍ ပွလာသော အ ဓါ ရေကိုစစ်ပြီးလျှင်၊ ၎င်းရေတွင် ကြက်သွန်နီဥ သတ္တုရေနှင့်ရော၍ နားတွင်းသို့ အနည်းငယ် ပျ မပ်၍ ပေးပါ။ နားကိုက်၊ နားနာ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကျောက်ပျဉ်မှာ ကြိတ်၍ ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

ပြည်တူလာ သရောနာ။ ။ ဤစဉ်လိင်၊ ကရဝေးသီး၊ ယမ်းစိမ်း၊ ဆတူစပ်၍ အနည်း ငယ်မျှလျက်မူ ပြည်တူလာ သရောနာ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

-လမျှ နံနက် တကြိမ်၊ ည ပန်းနာလေကြပ် ရောဂါ

ဝမ်းတန့်ဆေး။ ။ ဤစဉ်လိင်အစေ့ ၆-ပဲ၊ ရေ ၃ဝိ-နှင့် ထက်ဝက်ခန့်ကျိပါ။ ၎င်း ဆေးရည် ၁၅-ကျပ်သားကို နေ့အချိန်တွင် အားလုံးကုန်အောင် သောက်ပါ။ ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းသွား နှင့် ပိတ်ဝမ်းသွား ရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

ထားပါ။ ၎င်းကဲ့သို့ ရေစိမ့်

မှတ်ချက်။ ။ ဤစဉ်လိင် ဆေးပင်ကို ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာအာယုဗ္ဗေဒ ဆေးသိပ္ပံအဖွဲ့မှ

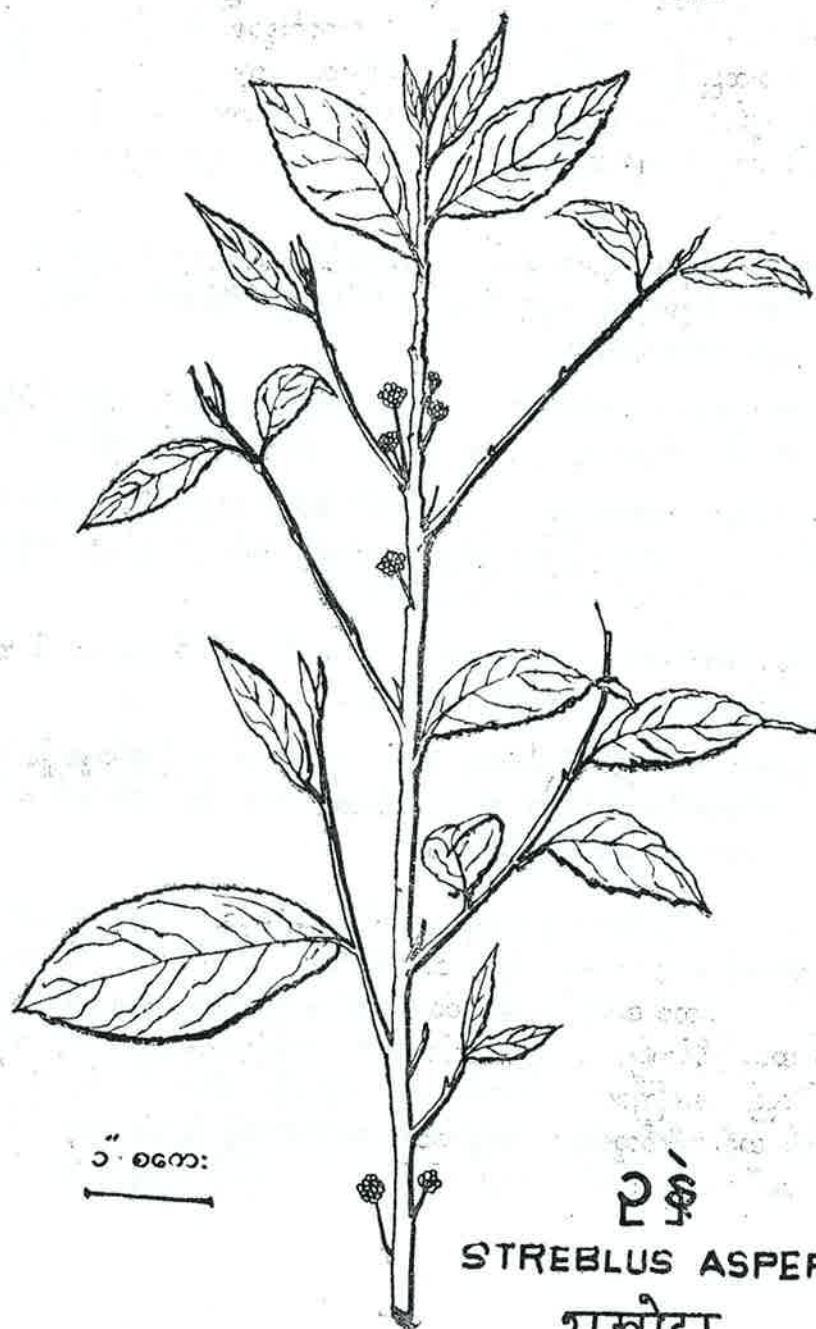
-ပဲသား ယူ၍ သကြား ပျောက်ကင်း၏။

ရှာဖွေစုံစမ်း၍ မတွေ့သေးသော်လည်း ၎င်း၏ကိုယ်စား သုံးစွဲနိုင်သည့် ဂုဏ်၊ သတ္တိ စွမ်း ရည်ချင်း တူမျှသော အကြောတထောင်ခေါ် ဆေးကျော်ကြီးပင် သို့မဟုတ် ဘားကြော ပင်ကို အသုံးပြုနိုင်သဖြင့် ၎င်းဤစဉ်လိင်ဆေး၏ အကြောင်းကို ရေးသား ဖော်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အကြောတထောင်ခေါ် ဆေးကျော်ကြီး သို့မဟုတ် ဘားကြောပင်မှာ မေမြို့နှင့် အနီးတဝိုက်တွင်၎င်း၊ အခြားသော အလွန်အေး၍ မြင့်မားသော ရှမ်းပြည် တောင်ပေါ်ဒေသများ၌၎င်း များစွာပေါက်ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။

မရှိဘဲ ဤစဉ်လိင်ဆေး ခင်္ဂလီကို ရေစိမ့်၍ ပွလာ ကပ်ပါ။ ဤနည်းမှတစ်ပါး

ဤစဉ်လိင် အစေ့ကို အမှုန့် ခြိုးခြင်းပျောက်ကင်း လိမ့်

သန့်သန့် ၁-ကျပ် ၁၂-ပဲနှင့် ဘက်ရုံထည့်၍ သောက်မှု။

ရခဲ
STREBLUS ASPER
रासोट

သက္က
ဟိန္ဒ
လက်

ပုံသဏ္ဌာန်။

မည်ညာသော ခွေးသွားစိ၊
ကရွက်ညှာတန်တို့ ရွက်လွှဲငယ်
ကတွင်း ပွင့်၏။ အသီးမှာဝ
ရှိ၏။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။

ရောနာ၊ လေနာ၊ သလိပ်နာ၊
ဂါကြောင့်ဖြစ်သော လည်
၏ အစေးရည်သည် တွန့်ရှုံ့၊
တတ်၏။ ၎င်းအရည်သည် ခ
၏။ ၎င်းအခေါက်၏ ပြုတ်
တို့ကို အသုံးပြုမှု များစွာအ
ပျက်များကို ၎င်းအခေါက်
စိုကို မြေဆိပ်ဖြေဆေးများဝ

သွေးဝမ်းရောဂါ။

ဆေး ၅ - မျိုး အမျှစု အမှုန်

သွေးအားနည်းသော

ပြီး ရေ ၇ - ပိဿာနှင့်ကျို၊
၍ကျို၊ ပျစ်ခွဲ၍လာသောအ
၏။

ဥဒ္ဒေပင်

သက္ကတ शबोदा (သျှဦခွံ)

ဟိန္ဒူ सहोरा (ဝဟိုရာ)

လက်တင် Stre blus Asper

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဥဒ္ဒေပင်သည် အမြဲစိမ်းလန်းနေသော ပင်လတ်မျိုးဖြစ်၏။ အရွက်တွင် မညီညာသော ခွေးသွားစိပ်များရှိ၏။ အရွက်၏ ကျောဘက်မျက်နှာသည် အလွန်ကြမ်းတန်း၏။ အရွက်ညာတန်တို့ ရွက်လွဲထွက်၏။ (ဘယ်ညာ ထွက်၏) အပွင့်မှာဝါ၏။ တပေါင်းလမှ ကဆုန်လ အတွင်း ပွင့်၏။ အသီးမှာဝါ၏။ ဇီးကင်းမျှရှိ၏။ အပွင့်ကိုစွဲ၍ ၎င်းအုန်းနဲ့သည် ဖို့မ ဟူ၍ ၂-မျိုး ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗေဒအလိုအားဖြင့် ၎င်းအပင်သည် နူနာ၊ ပြည်တုလာ သ ရောနာ၊ လေနာ၊ သလိပ်နာ၊ အတိသာရဝမ်းသွားရောဂါ၊ ဝမ်းကိုက်၊ ပိတ်ဝမ်းသွား၊ ခယရုပ်ရော ဂါကြောင့်ဖြစ်သော လည်ချောင်း အာခေါင်၌ အဖွအကျိတ်များကို ပျောက်ကင်းစေ၏။ ၎င်း ၏ အစေးရည်သည် တွန့်ရှုံ့ စေတတ်၏။ ရောဂါဖြစ်စေတတ်သော ပိုးများကို ဖျက်ဆီး၊ ပယ်ဖျောက် တတ်၏။ ၎င်းအရည်သည် အဖွအပိမ့် အနာများကို လိမ်းဆေးအဖြစ် အသုံးပြုမှု များစွာ အကျိုးရှိ ၏။ ၎င်းအခေါက်၏ ပြုတ်ရည်သည် ဖျားခြင်း၊ အတိသာရ ဝမ်းရောဂါဖြစ်ခြင်း၊ ဝမ်းကိုက်ခြင်း တို့ကို အသုံးပြုမှု များစွာအကျိုးရှိ၏။ မပျောက်နိုင်၊ မကျက်နိုင်သော အနာအိ၊ အနာမင်း၊ အနာ ပျက်များကို ၎င်းအခေါက်ကို လိမ်းကျ ပေးမှု ပျောက်ကင်းစေ၏။ အချို့သူတို့သည် ၎င်းအမြစ် စိုကို မြွေဆိပ်ဖြေဆေးများတွင် ထည့်၍အသုံးပြုကြ၏။

သွေးဝမ်းရောဂါ။ ။ဥဒ္ဒေရွက်၊ ဥသျှစ်ရွက်၊ ကြောင်ပန်းရွက်၊ ရှားစောင်းကြီး၊ ဆား - ဤ ဟေး ၅ - မျိုး အမျှစု အမှုန့်ပြု ရေနှေးနှင့်တိုက်။

သွေးအားနည်းသော ရောဂါ။ ။ဥဒ္ဒေ၊ ဥသျှစ်၊ ပေါက်အမြစ် ၁ - ပိဿာစီ နုတ်နုတ်စင်း ပြီး ရေ ၇ - ပိဿာနှင့်ကျို။ ၃ - ပုံ ၂ - ပုံ ခန်းလျှင်ချပြီး စစ်၍ယူ။ အရေကိုပျစ်ချဲ့လာအောင် ပြန် ၍ကျို။ ပျစ်ချဲ့၍လာသောအခါ ပျားရည် ၁ - ပိဿာထည့်ပြီးချ၍ နံနက် ည - ၁ - ငွန်းစီသောက်ရာ ၏။

ASPER
T

ဥပသကာ(ဖိလပ်)
SARASE RADIX.
काज्जिका

သန္တ
ဟိန္ဒ
အိန္ဒ
လေ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ နယ်ပင်မျိုးဖြစ်၏။ အရွက်
စိပ်ရှိ၏။ အရွက်ညှာတန်ရှိ
၏လုံးပတ် လက်တလုံးမျှ
ရှိ၏။ ဥပသကာမြစ်ကဲ့သို့
အမေရိကန်ပြည်မှ များ
အားဖြင့် (ဆာရဆာပရေ
ခေါ်ဆိုခြင်း၏ အကြောင်း
ရောင် ပရေလာမှာ သေ
အဓိပ္ပာယ်ရလေသည်ဟု
၎င်းအမြစ်မရမှု သဘော

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
မျှားမကောင်းရာတွင် များ
ဆိုးများကိုစင်ကြယ်အောင်
ပွားများအောင်ပြုဘတ်၏။
လျဉ်းသောရောဂါများ၊ အ

ဥပသကာတေဆေး
စမုန်စပါး ၁-ကျပ် ၂-ပဲ
၁-ကျပ် ၂-ပဲ သကြားခဲ
လုံစာထားပါ တခွက်စာ

အကျိုးမှာ။ ။ လူပျို
သုတ်ဓာတ်ကို စင်ကြယ်အောင်
တို့ကိုပျောက်ကင်းစေ၏။
တို့ကိုပျောက်ကင်းစေ၏။
ဆောင်ပါ ၎င်းအပြင် နှာ
စူးခေါင်းကြီးသောရောဂါ

ဥပသကာ (ဇီလပ်)

သက္ကတ कालषाक (ကာလယာက)
 ဟိန္ဒီ उलबा मां गरबी (ဥလ်ဗာမဂ-ရိဗီ)
 အင်္ဂလိပ် Sarsaparilla
 လက်တင် Sarase Radix

ပုံသဏ္ဌာန်။ ဇီလပ် ဥပသကာသည် ဥပသကာမျိုးဖြစ်၍ ဥပသကာနှင့် သဏ္ဌာန်တူသော ပယ်ပင်မျိုးဖြစ်၏။ အရွက်မှာ ဥပသကာရွက်ထက်ရှည်၏။ ဥပသကာရှိ၏။ ရွက်ဖျားချွန်၏။ ခွေးသွားပုံရှိ၏။ အရွက်ညှာတန်ရိုးတို၏။ ၎င်း၏အမြစ်သည်ရှည်လျား၏။ နီကြန့်ကြန့်အရောင်ရှိ၏။ အမြစ်၏လုံးပတ် လက်တလုံးမျှ အကြီးဆုံးဖြစ်၏။ မြစ်သေးမြစ်များအမျှင်ကလေးများ ကပ်တယ်လျက်ရှိ၏။ ဥပသကာမြစ်ကဲ့သို့ ကွေ့ကောက်ခြင်းမရှိ။ အလွန်ဖြောင့်မတ်၏။ ၎င်းဥပသကာသည် အမေရိကန်ပြည်မှ များသောအားဖြင့် တင်ပို့ ရောင်းချ၏။ ၎င်းကို လူမျိုးပေါင်းစုံကပင် များသောအားဖြင့် (ဆာရဆာပရေလာ) ဟုခေါ်ဆိုသုံးစွဲကြကုန်၏။ ၎င်းကို (ဆာရဆာပရေလာ) ဟုခေါ်ဆိုခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ စပိန်ဘာသာစကားရင်းပင်ဖြစ်၏။ ဆာရဆာမှာ နီသော အရောင် ပရေလာမှာ သေးငယ်သော ဆိုလိုရင်းမှာ နီရောင်ရှိသော သေးငယ်သည့်အမြစ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရလေသည်ဟု သံညာနိဏ္ဍာက မည်သောကျမ်း၌ ရေးသားသည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။ ၎င်းအမြစ်မရမှု သင်္ဘောစိန္တပေါ်ကို အသုံးပြုနိုင်၏။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ၎င်းသည် လိင်၏ နိမိတ်ရောဂါ၌ အသုံးပြုရ၏။ အာစာကြေ ပြန်ကြော များမကောင်းရာတွင် များစွာအသုံးပြုရ၏။ ၎င်းပြင်အရေပြားရောဂါများကို ပယ်စွမ်းနိုင်၏။ သွေးဆိုးများကိုစင်ကြယ်အောင် ပြုတတ်၏။ အရောင်အဖေဂါ ရောဂါများကို ကျဆင်းစေ၏။ ကျင်ငယ်ကို ပွားများအောင်ပြုတတ်၏။ သုတ်ဓာတ်ကို သွတ်စေ၏။ ဝစ္စမဂ်ဆီးအိမ်နှင့် သားအိမ်များနှင့် စပ်လျဉ်းသောရောဂါများ၊ အဖု အကျိတ်များ၊ နူနာရောဂါများကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

ဥပသကာတေးဆေး။ ။ ဇီလပ်ဥပသကာ ၅-ကျပ် ၄-ပဲ ပေးကိုင်း ၁-ကျပ် ၈-ပဲ စမုန်စပါး ၁-ကျပ် ၂-ပဲ နံ့သာနီ ၁-ကျပ် ၂-ပဲ ဆေးပိုးတီ ၂-ကျပ် ၄-ပဲ ကြာဟင်းဖြူမြစ် ၁-ကျပ် ၂-ပဲ သကြားခဲ ၃၇-ကျပ် ပျားရည် ၃၇-ကျပ် ၎င်းဆေးစုကို ကောင်းစွာတေး၍ လုံစွာထားပါ တခွက်စာ ၁၂-ပဲမှ ၁-ကျပ် ၄-ပဲသားအထိ စားနိုင်၏။

အကျိုးမှာ။ ။ လူပျိုနာကြောင့်ဖြစ်သော အနာများ၌ ပြည်ဘည်ခြင်းကို စင်ကြယ်စေ၏။ သုတ်ဓာတ်ကို စင်ကြယ်အောင် ပြုတတ်၏။ သွေးဆိုးပွား၍ အကွက်အဆင်းထခြင်း၊ ယားယံခြင်း တို့ကိုပျောက်ကင်းစေ၏။ အဆစ်ရောင်ခြင်း၊ ဥဏှောက်ခြောက်ခြင်း၊ လေပူဆူရောဂါများဖြစ်ခြင်း တို့ကိုပျောက်ကင်းစေ၏။ လူပျိုနာကြောင့်ဖြစ်သော အနာများကို ရက်သကြာအောင် စွဲ၍သုံးဆောင်ပါ ၎င်းအပြင် နှာတာရှည်ပန်းနာရောဂါ ပြည်ဘူသသရောနာ၊ စက်ဘန်ခေါင်းတို့နာ၊ ဖူးခေါင်းကြီးသောရောဂါတို့ကို ပျောက်ကင်း စေတတ်၏။

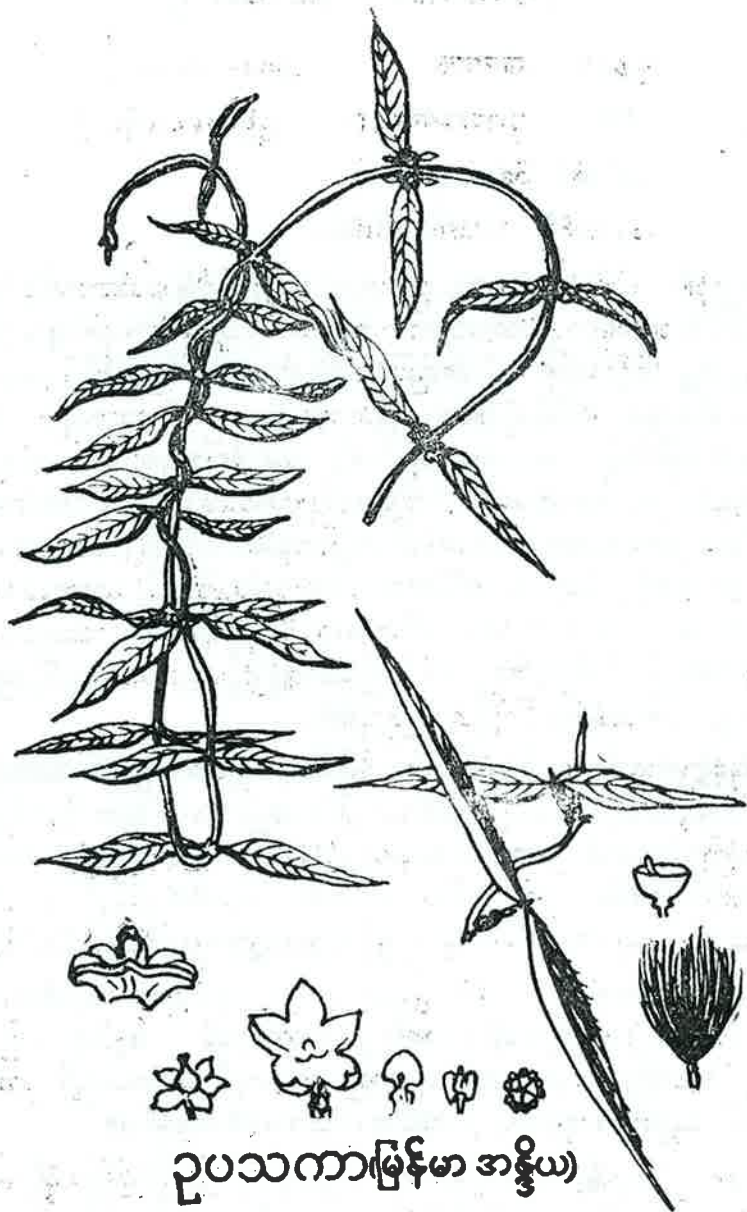
ပပ်
IX.

သက္ကတ

ဟိန္ဒူ

အင်္ဂလိပ်

လက်တင်

ဥပသကာမြန်မာ အနွယ်

HEMIDESMUS INDICUS.

उपल सारिब

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ မြေပေါ်ဒေသများတွင် များစွာရင့်ရောင်ရှိ၏။ အရွက်မှာ နှင့် ဆင်ဆင်တူ၏။ ၎င်းအချိုး၍ကြည့်မှ နို့စေးများတောက်သိန်အသီးနှင့် ဆင်အခါ အတွင်းမှပို့ များထွက်ကွေ့ကွေ့ရှိ၏။ အမြစ်၏အရှည် ၎င်းသည် အဖြူ-အနုဆရဟု ခေါ်ကြကုန်၏။ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြကုန်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ဥပသကာသည် အေး၏။ ခန္ဓာမေး၏။ ယားနာ၊ နူနာ၊ ဖျံမမြိန်ခြင်း၊ ဒေါသသုံးပါးသလိပ်ရောဂါ၊ အတိသာပိတ်) ရောဂါနှင့် လေရောဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းကို ကြယ်စေ၏။ အရေပြားရောင်၏ပြုတ်ရေကိုသုံးစွဲမှု ဆီးသခြင်းမှလည်း ကင်းဝေးစေရည်သည် ဆီးအိမ်ရောင်ခြံဆီးပုပ်ခြင်း၊ ဆီးရောင်နီမြဲခြင်းတို့ကိုလည်း များစွာအ

ခပ်သိမ်းသော အမိတ်ရောဂါတို့သည် အခြာ

ဥပသကာ (မြန်မာနှင့် အိန္ဒိယ)

သက္ကတ	उत्पल सारिवा	(ဥ-တ-ပ-လ် ၁၁၆၀၁)
ဟိန္ဒူ	अनन्तमूल, गौरीसर	(အနန္တမူလ၊ ဂေါရီစာရ)
အင်္ဂလိပ်	Indian Sarsaparilla	
လက်တင်	Hemi Desmus Indicus	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။မြန်မာအိန္ဒိယ ဥပသကာသည် နွယ်မျိုးဖြစ်၏။ ကုန်းမြင့်များ၊ တောင်ပေါ်ဒေသများတွင် များသောအားဖြင့်ပေါက်ရောက်၏။ ၎င်းနွယ်၏အခေါက်ရောင်သည် အနီရင့်ရောင်ရှိ၏။ အရွက်မှာ ၃-လက်မသာသာရှိ၏။ မျက်နှာခြင်းဆိုင် စုံထွက်၏။ သပြေချဉ်ရွက်နှင့် ဆင်ဆင်တူ၏။ ၎င်းအရွက်တွင် အဖြူ အစင်းကြောင်းကလေးများရှိ၏။ ၎င်းအရွက်များကို မျိုး၍ကြည့်မှ နို့စေးများထွက်၏။ အပွင့်မှာသေးငယ်၍ ဖြူသောအရောင်ရှိ၏။ အသီးမှာဝှေးတောက်သိန်အသီးနှင့် ဆင်တူ၏။ အသီး ၂-လုံး ၂-လုံးစုံထွက်၍ သီး၏။ ၎င်းအသီးမှည့်ရင့်သောအခါ အတွင်းမှမြွေများထွက်၏။ ၎င်းအမြွေသည်လုံး၏။ အလွန်ရှည်လျား၏။ ကောက်ကောက်ကွေ့ကွေ့ရှိ၏။ အမြွေ၏အခွံရောင်သည် နီညိုညိုရှိ၏။ အတွင်းသားသည်ဖြူ၏။ လွန်သောအနံ့ရှိ၏။ ၎င်းသည် အဖြူ-အနက်ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။ အဖြူမျိုးကို ဂေါက်ရီဆရ်-အနက်မျိုးကို ကာလီဆရ်ဟု ခေါ်ကြကုန်၏။ မြန်မာတို့ကမူ အဖြူကိုဥပသကာ အနက်မျိုးကို တွင်းနက်ကတိုးဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြကုန်၏။ အနက်မျိုးကို ပုံပြအဘိဓာန် ဒုတိယတွဲတွင် တွင်းနက်ကတိုး၌ ကြည့်ပါ။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် နိသဏ္ဌရတနာကရ ဆရာကြီး၏အမြင်ဥပသကာသည် အေး၏။ ချို၏။ ခါးသက်သက်ရှိ၏။ သူတို့ကိုဖြစ်ပွားစေ၏။ လေး၏။ နူးညံ့၏။ ပေး၏။ ယားနာ၊ နူနာ၊ ဖျားနာ၊ ချွေးနံ့မကောင်းခြင်း၊ ဝမ်းမီးနုန်ခြင်း၊ ပန်းနာချောင်းဆိုး၊ နှုတ်မမြိန်ခြင်း၊ ဒေါသသုံးပါးပျက်ခြင်း၊ အဆိပ်သင့်ခြင်း၊ သွေးပေါက်ပြန်ခြင်း၊ မီးယပ်ဖြူဆင်းခြင်း၊ သလိပ်ရောဂါ၊ အတိသာရဝမ်းရောဂါ၊ ရေငတ်ခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း၊ သွေးအန်သွေးကျ (ရတ္တပိတ်) ရောဂါနှင့် လေရောဂါတို့ကို နိုင်၏။ ၎င်းအပြင် ဆီးကိုရှင်လန်းစေ၏။ ချွေးကိုထွက်စေ၏။ ယာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ဓာတ်များကိုပြုပြင်တတ်၏။ အားကိုဖြစ်စေ၏။ သွေးကိုစင်ကြယ်စေ၏။ အရေပြားရောဂါကိုနိုင်၏။ အထူးသဖြင့် ဆီးများစွာရှင်လန်းခြင်းကို ပြုတတ်၏။ ၎င်း၏ပြုတ်ရေကိုသုံးစွဲမှု ဆီးသည် ၃-ဆ ၄-ဆမျှများပြားလာ၏။ ၎င်းအတွက်ဆီးအိမ် နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်းမှလည်း ကင်းဝေးစေ၏။ ၎င်းပြုတ်ရည်သည်ချွေးကိုလည်း အနည်းငယ်မျှထွက်စေ၏။ ထို့ပြုတ်ရည်သည် ဆီးအိမ်ရောင်ခြင်း၊ ဆီးအိမ်တူန့်ရှုံ့ခြင်းစသည်ကိုလည်း ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ ဆီးပူခြင်း၊ ဆီးပုပ်ခြင်း၊ ဆီးရောင်နီမြန်းခြင်း၊ ဆီးကျစ်ခြင်း၊ ဆီးနည်းခြင်း၊ ဆီးသွားရာ ကျင်ချောင်းပူလောင်ခြင်းတို့ကိုလည်း များစွာအကျိုးပြုတတ်၏။

ခပ်သိမ်းသော အရေပြားရောဂါ၊ ခပ်သိမ်းသောသွေးနှင့် စပ်လျဉ်းသောရောဂါ၊ လိင်နီမိတ်ရောဂါတို့သည် အခြားဆေးများနှင့် ကုစား၍မရနိုင်စေကာမူ ဤဥပသကာပြုတ် ဆေးရည်

သည် နိုင်နင်းစွာပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ ၎င်းအပြင်အားကုန်ခမ်းခြင်း၊ သွေးအားနည်းခြင်း၊ မောပန်းခြင်းစသော ရောဂါများကိုလည်း အထူးပယ်ရှင်းနိုင်သော ဆေးဖြစ်လေ၏။

ဥပသကာဖြုတ်ဆေးနည်း။ ။ဥပသကာမြစ် ၃ - ကျပ်သားကို အနည်းငယ် ထောင်း၍ ရေ ၂၄ - ကျပ်သားနှင့် ကျက်အောင်ကျိုပါ။ အအေးခံ၍စစ်ပါ။ တခွက်စာ ၆ - ကျပ်သားမျှ သောက်ပါ။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

မျက်လုံးအိမ်ရောင်ခြင်း။ ။ဥပသကာအရွက်ကို ပြာချ၍ ပျားရည်နှင့် ဖျော်ပြီးလျှင် မျက်စိကိုတွင်းမှု မျက်လုံးအိမ်ရောင်ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

မျက်လုံးအိမ်အတွင်း၌ရောင်ခြင်း။ ။ဥပသကာအမြစ်အစို၏ အစေးကို မျက်စဉ်းခတ်ပါ။ ပထမမျက်ရည်ပူများ ကျလာပြီးလျှင် အတန်ကြာသောအခါ မျက်လုံးအေး၍ လာလိမ့်မည်။ မျက်လုံးအိမ်အတွင်းမှ ရောင်ခြင်းလည်း ပျောက်ကင်းလိမ့်မည်။

မျက်စိ၌အနာပေါက်ခြင်း။ ။မျက်စိအတွင်း၌ အနာပေါက်မှု ဥပသကာမြစ်ကို ၈ - ပုံ ၁ ပုံကြွင်းကျိ၍ ပျားရည်စစ်စစ်နှင့် ရော၍မျက်စဉ်းခတ်မှု မျက်စိ၌အနာများ ပေါက်ခြင်းပျောက်နိုင်၏။

အထက်သို့ လေဆန်တက်ခြင်း။ ။ဥဒ္ဒဝါတ လေရောဂါဖြစ်မှု ဥပသကာမြစ်ကို မုယားကြီးသတ္တုရည်နှင့်သွေး၍ တခွက်စာ ၁ - ကျပ်သားမျှ သောက်မှု အထက်သို့ လေဆန်တက်ခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

ဆီးအောင့်ကျောက်တည်ရောဂါ။ ။ဥပသကာအမြစ်မှုန့် ၂ - ကျပ်သားကို နွားနို့နှင့် ရော၍ သောက်မှု ဆီးအောင့်ကျောက်တည် ရောဂါပျောက်ကင်း၏။

နာတာရှည်အရေပြားရောဂါ။ ။ဥပသကာမြစ် ၃ - ကျပ်သားကို အနည်းငယ်ထောင်း ထ၍ ရေ ၆၀ - နှင့် ၈ - ပုံ တပုံကျန်အောင်ကျိုပါ။ တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သားမျှ ရက်အနည်းငယ်ကြာ အောင် တနေ့ ၂ - ကြိမ်သောက်ပါ။ ကြာရှည်စွာစွဲကပ်နေသော အရေပြားရောဂါများ၊ သွေးဆိုးပွား၍အကွက်အစင်းထခြင်းများ ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

လိင်နိမိတ်ရောဂါ (ဆစ်ပလစ်စစ်) နှင့် အဆစ်ရောင်ရောဂါ။ ။ဥပသကာ အစိုကိုငှက်ပျောရွက်နှင့်ထုပ်ပြီးလျှင် ငှက်ပျောရွက်ကျွမ်းအောင် မီးဖုတ်ကာ သတ္တုရည်ကိုညှစ်၍ယူပါ ၎င်းသတ္တုရည်နှင့်သကြား သို့မဟုတ် ပျားရည်နှင့်ရော၍သောက်ပါက လိင်နိမိတ်ရောဂါ ဆီးအိမ်နှင့် စပ်သောရောဂါ၊ ကိုယ်ဝန်လုပ်ရှား ပူလောင်သောရောဂါများ ပျောက်ကင်းလိမ့်မည်။ ၎င်းသတ္တုရည်ကို ရောင်ရမ်းသူများကို လိမ်းပေးမှု အရောင်အဖောကျဆင်း၏။ အဆစ်ဆိုင် ရောဂါ၊ အားကုန်ခန်းသောရောဂါနှင့် အရေပြားရောဂါများကိုလည်း အတွင်းဆေး အပြင်ဆေးအဖြစ်သုံးစွဲမှုများစွာအကျိုးရှိ၏။

သွေးသန့်ဥပသကာ
သစ်ကြပိုးအပါး ၁-ပဲ ၎င်း
ရျှံဖျော်သကဲ့သို့ နွားနို့ ၁
သွေးဖောက်ပြန်ခြင်းလည်း
ကြည်လင်၍ လာနိုင်သည်။

မြွေဆိပ်နိုင်ဆေး။
လိမ်းလည်းလိမ်းပါ။ မြွေဆိပ်

ပြည်တူလာသရောရ
ရည် ၂ - ကျပ်ကိုရော၍ တ
ကင်းနိုင်၏။

ကျပ်တီးနာ (ဂန္ဓ)
ရေ ၁၈ - ကျပ်သားနှင့် တ
သောက်မှု ကျပ်တီးနာများ
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဆီးအောင့် ကျင်
ကျပ်သားနှင့် ကျက်အောင်
နီခြင်း၊ နည်းခြင်း၊ အောင့်
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

နောက်တနည်း။
၈ - ပဲ ၎င်းတို့ညက်စွာကြိတ်
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဆီးရောဂါနှင့် ဆီး
ရွက်နှင့်ထုပ်၍ မီးနှင့်ကျွမ်း
၍ ထောပတ်နှင့်ရော၍ လ
ဆေးကို ဆီးအိမ်၌လိမ်း၍

ကိုယ်ဝန်တည်မြဲ
ကြောင့်၎င်း၊ အခြားသော
ရက်လရင့်မာသောအခါမှ
ငယ် ထောင်းထု၍ ၎င်း
ထားပါ။ နံနက်လင်းသော
သားမျှ မှန်မှန်သောက်မှု
ဆင်းနုပျိုခြင်း ဖြစ်၍ ကိုယ်

အားနည်းခြင်း၊ မောပန်းလေ၏။

ကို အနည်းငယ် ထောင်း၍ ဘွက်စာ ၆ - ကျပ်သားမျှ

သွေးသန့်ဥပသကာလဘက်ရည်။ ။ဥပသကာအမြစ်မှုန့် ၁၂ - ပဲသား၊ စမုန်စပါး ၃ - ပဲ၊ စင်ကြယ်အပါး ၁ - ပဲ ၎င်းတို့ကို ကာဖီမှုန့်ကဲ့သို့ အမှုန့်ပြုပြီးလျှင် ရေနွေးပူပူနှင့် လဘက်ရည်အမျှ ဖျော်သကဲ့သို့ နွားနို့သကြားတို့နှင့် ဖျော်၍သောက်မှု အရသာလည်းရှိ၊ အနံ့လည်းကောင်း၊ စတုရန်းပုံပြန်ခြင်းလည်း ပျောက်ကင်း၍၊ သွေးသားများစင်ကြယ်၍ ရုပ်ရည် အဆင်းအလွန် ကြည်လင်၍ လာနိုင်သည်။

မြေဆိပ်နိုင်ဆေး။ ။ဥပသကာအမြစ်ကိုသွေး၍ ဆန်ဆေးရည်နှင့် နိုင်နိုင်သောက်ပါ။ လိမ်းလည်းလိမ်းပါ။ မြေဆိပ်များပျောက်ပြယ်သွားနိုင်၏။

များရည်နှင့် ဖျော်ပြီးလျှင်

ပြည်တူလာသရောနာ။ ။ဥပသကာအမြစ်မှုန့် ၁ - ပဲ ကျွဲကျောင်းမှစေးရွက် သတ္တုရည် ၂ - ကျပ်ကိုရော၍ တနေ့ ၂ - ကြိမ်ကျ ၇ - ရက်မျှသောက်ပါ ပြည်တူလာ သရောနာပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အစေးကို မျက်စဉ်းခတ်ပါ။ နှလုံးအေး၍ လာလိမ့်မည်။

ကျပ်တီးနာ (ဂန္ဓမာလာ)။ ။ဥပသကာအမြစ် ၃ - ကျပ်သားကို အကြမ်းတောင်း၍ ရေ ၁၈ - ကျပ်သားနှင့် တညစိမ်ထား နံနက်ကျမှစ၍ တခွက် ၆ - ကျပ်သား တနေ့ ၃ - ကြိမ် သောက်မှု ကျပ်တီးနာများနှင့် ခပ်သိမ်းသောအနာစိမ်း အဖု အပိမ့်များ လိင်နီမိတ်ရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဥပသကာအမြစ်ကို ၈ - ပုံ ၁ များ ပေါက်ခြင်းပျောက်

ဆီးအောင့် ကျင်ချောင်းပူ ပျောက်ဆေး။ ။ဥပသကာအမြစ် ၃ - ကျပ်သား ရေ ၂၄ - ကျပ်သားနှင့် ကျက်အောင်ကျို၍ တခွက်စာ ၆ - ကျပ်သားမျှ တနေ့ ၂ - ကြိမ်သောက်ပါ ဆီးနီခြင်း၊ နည်းခြင်း၊ အောင့်ခြင်း၊ ကျင်ချောင်းပူလောင်ခြင်း၊ ဆီးသွားရာလမ်း၌ နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဥပသကာအမြစ်ကို မုယားသက်သို့ လေဆန်တက်ခြင်း

နောက်တနည်း။ ။ဥပသကာအမြစ် ၁၂ - ပဲ ဇီယာ ၁၂ - ပဲ ဆင်တူးမနွယ်အစို ၁ ကျပ် ၈ - ပဲ ၎င်းတို့ညက်စွာကြိတ်၍ တခွက်စာ ၁ - ကျပ်သားမျှသောက်ပါ အထက်ပါ ရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကျပ်သားကို နွားနို့နှင့်

ဆီးရောဂါနှင့် ဆီးအိမ်ရောင်ခြင်း။ ။ဥပသကာ၏ မြစ်သေးမြစ်များကို ငှက်ပျောရွက်နှင့်ထုပ်၍ မီးနှင့်ကျွမ်းရုံဖုတ်ပါ။ ၎င်းဖုတ်ပြီးသောဆေးတွင် ဇီယာနှင့် သကြားသင့်တော်ရုံထည့်၍ ထောပတ်နှင့်ရော၍ လျက်ပါ။ ဆီးနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ရောဂါများ ပျောက်ကင်းလိမ့်မည်။ ၎င်းဆေးကို ဆီးအိမ်၌လိမ်း၍ပေးမှု ဆီးအိမ်၊ ဆိစည်ပေါင်း၊ ရောင်ခြင်း ပျောက်နိုင်၏။

ကို အနည်းငယ်ထောင်း၊ ဘေးမျှ ရက်အနည်းငယ်ကြာ ရေပြားရောဂါများ၊ သွေး

ဥပသကာ အစိုကိုငှက် ဘွဲ့ရည်ကိုညှစ်၍ယူပါ ၎င်း ငှက်နီမိတ်ရောဂါ ဆီးအိမ် ပျောက်ကင်းလိမ့်မည်။ ၎င်း၏ အသစ်ဆောင် ရောဂါ၊ ဆေးအပြင်ဆေးအဖြစ်သုံး

ကိုယ်ဝန်တည်မြဲဆေး။ ။မိန်းမတို့၌ အပူလွန်သော အစား အသောက် အနေအထိုင်တို့ကြောင့်၎င်း၊ အခြားသော အကြောင်းများကြောင့်၎င်း၊ ကိုယ်ဝန်မတည်ဘဲပျက်၍ ကျခြင်း၊ ရက်လရင့်မာသောအခါမှ သားပျက် သားသေများဖွားတတ်ခြင်း ဖြစ်မှု ဥပသကာအမြစ်ကိုအနည်းငယ် ထောင်းထု၍ ၎င်းထောင်းထုပြီး ဥပသကာ ၃ - ကျပ်၊ ရေ ၁၈ - ကျပ် နှင့် တညစိမ်၍ ထားပါ။ နံနက်လင်းသောအခါ အဝတ်နှင့်စပ်၍တနေ့လျှင် ၂ - ကြိမ်မျှ တကြိမ်လျှင် ၆ - ကျပ်သားမျှ မှန်မှန်သောက်မှု အနာရောဂါများကင်းခြင်း၊ ဝမ်းခြင်း၊ သွေးသားစင်ကြယ်ခြင်း၊ ရုပ်ဆင်းနုပျိုခြင်း ဖြစ်၍ ကိုယ်ဝန်ပျက်ခြင်း၊ သားသေဖွားခြင်းများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သွားနာရာဂါ။ ။ဥပသကာအရွက်ကို ကြိတ်၍ သွားအရင်းသို့ သိပ်ပေးမှု သွားနာ၊ သွားကိုက် ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ရက္ခသောဓက အရိဋ္ဌ

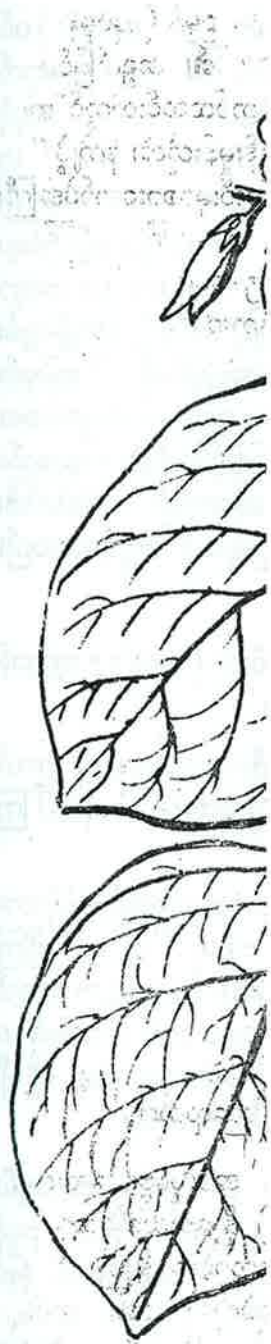
သွေးသန့် အားတိုးဆေးရည်

ဥပသကာ၊ တွင်းနက်ကတိုး၊ ရှားခေါက်၊ မရကန်အသီး၊ ဖရဲခါးမြစ်၊ ၎င်းဆေး ၅ - မျိုး ၁၂ - ကျပ် ၈ - ပဲစိ၊ ပဲစိတ်နီ၊ တမာခေါက်၊ ဆင်သမန္တယ်၊ တရုပ်ဆီးသီး၊ မဲရိုင်းမြစ်၊ ဆေးခါးကြီး၊ မြန်မာကုက္ကိုအတွင်း သားခေါက်၊ သင်္ဘောစိန္တပေါ်၊ နှင်းဆီပွင့်၊ နေလှည့်စေ့၊ ၃ - ကျပ် ၈ - ပဲသားစိ၊ - ၎င်းဆေးအားလုံးကို ဆန်ကွဲဆန်ညှာမျှထောင်း၍ ရေသန့်သန့် ၉ - ပိဿာ ၆၀ - ကျပ်သားနှင့် ၂ - ပိဿာ ၄၀ - ကျပ်အောင်ကျိုပါ။ ၎င်းနောက် ထိုဆေးရည်ကို အဝတ်ဖြင့်စစ်ယူပါ။ ၎င်းဆေးရည်တွင် ဖရဲခါးမြစ် ၁ - ကျပ် ၂ - ပဲ၊ တမာပွင့်၊ ဝက်ချေးမန့်မြစ်၊ ရှားနှစ်၊ ဒန်းကြီးစေ့၊ လက်ထုပ်ခေါက်၊ စမုစပါးအမြစ်၊ ကုလားမြင်းခွာပွင့် (ပန်းမြင်းခွာ) ၎င်းဆေး ၇ - ပါး ၈ - ပဲသားစိ၊ ပန်းလဲပွင့် ၆ - ကျပ် သဗျက်ယို ၃ - ကျပ် ၁၂ - ပဲသား ၎င်းဆေးအားလုံးကို အမှုန့်ပြု၍ အထက်က ကျိုထားသောဆေးရည်တွင် ထည့်ပါ။ ၎င်းနောက် ပျားရည် ၃၇ - ကျပ် ၈ - ပဲ ကြံသကာ ၃၀ - သားကိုလည်း အထက်ပါဆေးတွင် ထပ်ရောပြီး စဉ့်ကောင်းသောအိုးတွင် ထည့်၍ အိုးကို လုံစွာ အဖုံးပြုပြီးလျှင် လေမထွက်အောင် ဇော်သရွက်မန်၍ တလပြည့်အောင် စိမ်၍ထားပါ။ တလပြည့်သောအခါ အဝတ်ဖြင့် စစ်၍ ပုလင်းတွင် လုံစွာထည့်၍ ထားပါလေ။ ၎င်းဆေးရည်ကို ထမင်းစားပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ၁၂ - ပဲမှ ၂ - ကျပ် ၄ - ပဲမျှ ညနံနက် တကြိမ်ကျစီ မှန်မှန်သောက်မှု သွေးဖောက်ပြန်သောရောဂါ၊ နှုနာများ၊ ယားနာမျိုးစုံ လိင်နိမိတ်ရောဂါနှင့် စင်လျဉ်းသမျှ အနာအဖု အပိန်များ ပျောက်ကင်း၍ ခွန်အားဗလတိုးပြီးလျှင် အိပ်ပျော် စားဝင်၍ ရပ်ဆင်းနုစို ပျိုမြစ်၍ လာနိုင်၏။

ဥမုန်ဥ

သက္ကတ	भकुआण्डि	(ဘူကု-ဆိ-မာဏ္ဍိ)
အိန္ဒိ	बिदारीकन्द	(ဗိဒါရီကန္ဒ)
လက်မင်	Pueraria Tuberosa	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဥမုန်ဥသည် ၃ - မျိုးရှိ၏။ ။(၁) အမျိုးအစားမှာ—အရွက် ပဲလွန်းရွက်ကဲ့သို့ ၃ - ရွက် ထွက်၏။ အသီးမှာလည်း ပဲလွန်းသီးနှင့်ဆင်ဆင်ရှိ၏။ သို့သော် အနည်းငယ် ကြီး၏။ အနှယ်၏ ပင်ရင်း၌ ကြီးထွားသောဥကြီးများ ဥ၏။ ၎င်းကို အတုံးငယ်များ ပြုလုပ်၍ အခြောက်လှမ်းပြီးလျှင် ဗိဒါရီကန္ဒ (ဥမုန်ဥ) အုပ်မှုန့်ဥ ဟူသော အမည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲကြကုန်၏။ ၎င်းကိုလက်တင်အမည် (Pueraria) ဟုခေါ်ကြ၏။ မြန်မာနိုင်ငံ အထက်အောက် ဒေသများ၌ ပေါက်ရောက်၏။

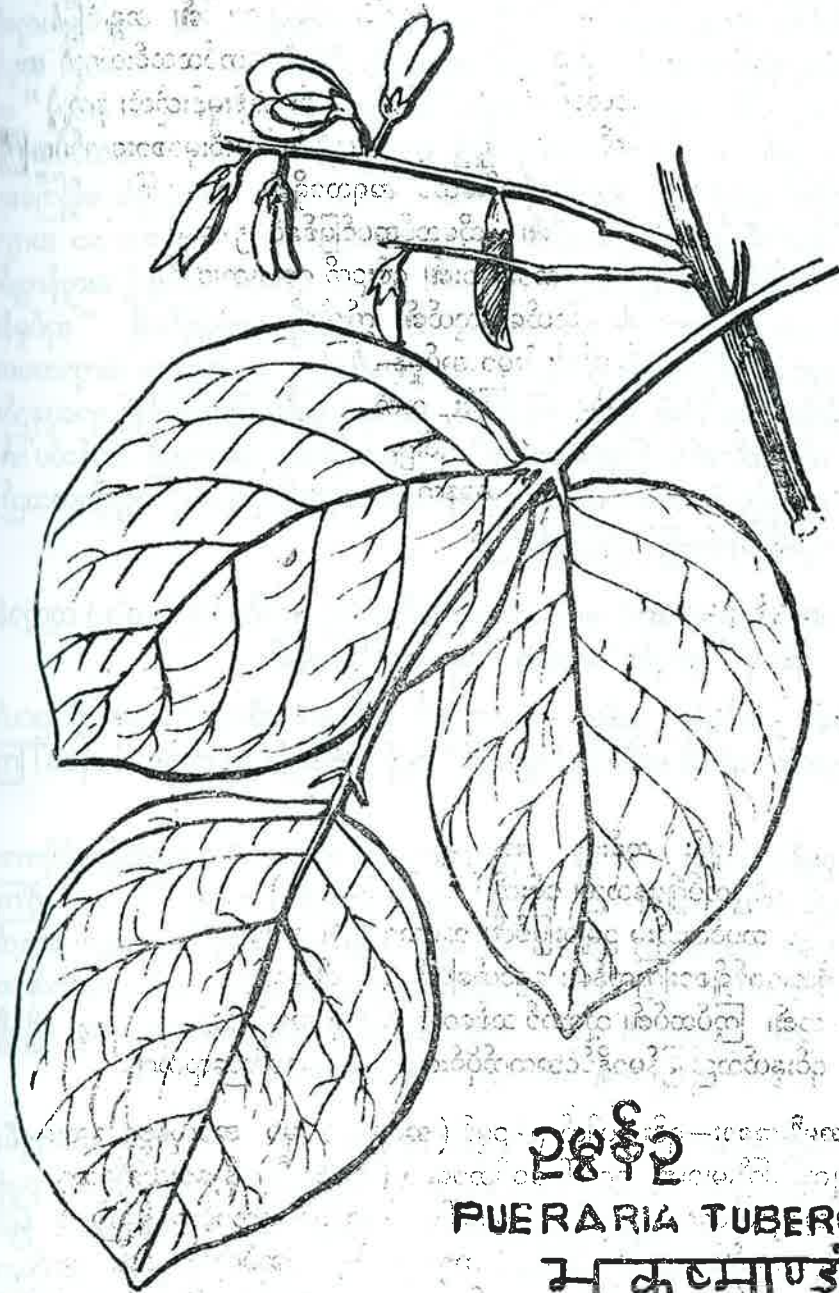

သို့ သိပ်ပေးမှု သွားနာ,

မြစ်၊ ၎င်းဆေး ၅ - မျိုး
 မရိုင်းမြစ်၊ ဆေးခါးကြီး၊
 ခွံစေ့၊ ၃ - ကျပ် ၈ ပဲသား
 ဝိဿာ ၆ဝိ - ကျပ်သားနှင့်
 ခံဖြင့်စစ်ယူပါ။ ၎င်းဆေး
 နှစ်၊ ဒန်းကြီးစေ့၊ လက်
 နှင်းဆေး ၇ - ပါး ၈ - ပဲ
 ဆေးအားလုံးကို အမှုန့်ပြု၍
 ၃၇ - ကျပ် ၈ - ပဲ ကြိယ
 ဘာအိုးတွင် ထည့်၍ အိုးကို
 ခာင် စိမ်၍ထားပါ။ တလ
 ၊ ၎င်းဆေးရည်ကို ထမင်း
 ခွံကျစီ မှန်မှန်သောက်မှု
 နှင့် စင်လျဉ်းသမျှ အနာ
 ဝင်၍ ရုပ်ဆင်းနုစို ပျို

စို)

မှာ—အရွက် ပဲလွန်းရွက်
 သာ အနည်းငယ် ကြီး၏။
 ဉား ပြုလုပ်၍ အခြောက်
 ဂီဝေဂီ သုံးစွဲကြကုန်၏။
 ဝက်အောက် ဒေသများ၌

ပွဲမုန်ပွဲ
 PUERARIA TUBEROSA
 မူကုဏ္ဍာဗဒီ

(၂) အမျိုးအစားမှာလည်း—အထက်က ရေးသားဖော်ပြခဲ့သော ဥမ္မန် (အုပ်မှုန်း) ပင် ကဲ့သို့ နွယ်မျိုး ဖြစ်၏။ သို့သော် အရွက်မှာ ဝိုင်း၍ ခွေးသွားစိပ်ကလေးများပါ၏။ တရွက်ခြင်းထွက် ၏။ အရွက်၏ အလျားမှာ ၁-လက်မခွဲမှ ၃-လက်မမျှ ရှည်၏။ ဝိုင်း၏။ တော်သလင်းလတွင် အပွင့် အဝါနှင့် အဖြူများပွင့်၏။ ရှေးသူဟောင်းတို့သည် “တော်သလင်း အုန်းမှုန်းတွဲလဲ၊ နံကျဲပွဲ” ဟု ၍ ပင်ဆီရိုးငိုကြကုန်၏။ ၎င်းအပွင့်ကိုဟင်းလျာပြု၍ စားကြကုန်၏။ အသီးမှာစားတော်ပဲအကြီး မျှရှိ၏။ ၎င်းအသီး၏ အရသာမှာ အလွန် ဆိုးဝါးသော အရသာရှိ၏။ စားသုံးခြင်း မရှိကြချေ။ ၎င်းသည် နွယ်ဖြစ်ပင်ရင်း၌လည်း ဥတတ်၏။ သို့သော်အပင်မြစ်နှင့် ၅-ပေမှ ၁၀-ပေ အကွာ အဝေးတွင် မြစ်သေးမြစ်များများ၌ ဥသည်ကား များ၏။ ၎င်းဥကို ရွာဖွေတူးဖော်ရာ၌ အလွန်ကျွမ်း ကျင် နားလည်သူများ သည်းသားလျှင် ရလှယ်တွေ့လှယ်၏။ ဤကဲ့သို့ ရွာဖွေခြင်းကို “အုပ်မှုန်း အောက်သည်” ဟုခေါ်ဆိုကြကုန်၏။ ဆိုလိုရင်းမှာ အုပ်မှုန်းပင်နှင့် ၅-ပေ ၁၀-ပေ အကွာအဝေး တွင် ဒုတ်နှင့် မြေကြီးကို ခေါက်၍၊ ပုတ်၍ ကြည့်ခြင်း၊ လက်နှင့် ပုတ်၍ ကြည့်ခြင်းဖြင့် ရွာဖွေရှာရခြင်း ကို ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ပုတ်ခတ်၍ ကြည့်သောအခါ ၎င်းဥများရှိသော နေရာသည် အုန်သံပါ၏။ ၎င်းနေရာတွင် တူးကြည့်ပါက တပေ တပေသာသာနက်သောနေရာ၌ ဥများကို တွေ့ရှိလေသည်။ ၎င်းဥများသည် သုံးမျိုးသုံးစားဖြင့် ဥကြကုန်သည်။

(က) အုပ်မှုန်းဖိုးသူတော်။ ။ ၎င်းသည် ဥကြီး၏။ ထိပ်၌ ခေါင်းတုံး (ကတုး) သဏ္ဌာန် ဥငယ်များ ရှိ၏။ ၎င်းကို “အုပ်မှုန်း ဖိုးသူတော်” ဟု ခေါ်ကြကုန်၏။

(ခ) ဥမ္မန် (အုပ်မှုန်း) ပုတီး။ ။ ဥများသည် ပုတီးများ သီးကုံးထားသကဲ့သို့ ဥငယ် များ ဆက်တွဲ၍ဥသည်။ ၎င်းကို ပုတီးစိပ်နှင့်တူသဖြင့် “ဥမ္မန် (အုပ်မှုန်း) ပုတီးစိပ်” ဟုခေါ်ကြ ၏။

(ဂ) ဥမ္မန် (အုပ်မှုန်း) ထင်းပုံ။ ။ ၎င်းဥများသည် ထင်းများဘောင်ခတ်၍ဆင့်ပုံထား သကဲ့သို့ ဥများသည် ထပ်၍ထပ်၍နေသည်။ ၎င်းကို “ဥမ္မန် (အုပ်မှုန်း) ထင်းပုံ” ဟု ခေါ်ဆိုကြ ကုန်၏။ ၎င်းဥများမှာ တပင်တည်းမှ ဥများဖြစ်၏။ အရသာချို၏။ နွားကျောင်းသားများ ရေငတ် သောအခါ ၎င်းကိုတူးဖော်၍စားကြကုန်၏။ ရေငတ်ပြေ၏။ ၎င်းဥ၏အသားမှာ သစ်တော်သီး၏ အ သားအရောင်နှင့် တူ၏။ ကြပ်ဆပ်၏။ သို့သော် သစ်တော်သီးကဲ့သို့ အချဉ်အရသာမပါချေ။ ချိုချို ဖန်ဖန် သာရှိ၏။ ၎င်းနွယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်းတွင် များစွာပေါက်ရောက်၏။

(၃) အမျိုးအစား—၎င်း နံပါတ် ၃-ဥမ္မန် (အုပ်မှုန်း) မှာ အာယုဗ္ဗေဒ ဆေးကျမ်း ကြီးများ နိဗ္ဗာဏကျမ်းကြီးများ၏ အခေါ် ဝေါဟာရမှာ (ခိရဗိဒါရီ) နို့စေးထွက်သော ဥမ္မန် (အုပ်မှုန်း) ဟု အဓိပ္ပာယ်ရလေသည်။ မြန်မာအခေါ်ဝေါဟာရမှာ တောင်ကစွန်းကြီးပင် ဖြစ် လေသည်။ အရွက်မှာ လက်ခြားဖြစ်၏။ အပွင့်မှာ ကစွန်းပွင့်ကဲ့သို့ အဆုပ်လိုက် ပွင့်၏။ အသီးမှာ လည်း အပြတ်လိုက်အဆုတ်လိုက် သီး၏။ ဥမှာ ၁-ပိဿာမှ ၄-၅-ပိဿာအချိန်အထိ အပင်ရင်း၌ ပင် ဥ၏။ ၎င်းအပင်၏ အားလုံးသော အစိတ်အပိုင်းတို့မှာ နို့စေးများထွက်၏။ ၎င်းအပင်သည် စိုစွတ်သောနေရာဒေသများတွင် အပေါက်အရောက်များ၏။ ၎င်းဥကို အတုးအစိတ်ငယ်များ လှီး၍ လှမ်းပြီးလျှင် (ခိရဗိဒါရီ) အစေးရှိသော ဥမ္မန် (အုပ်မှုန်း) ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြကုန်၏။

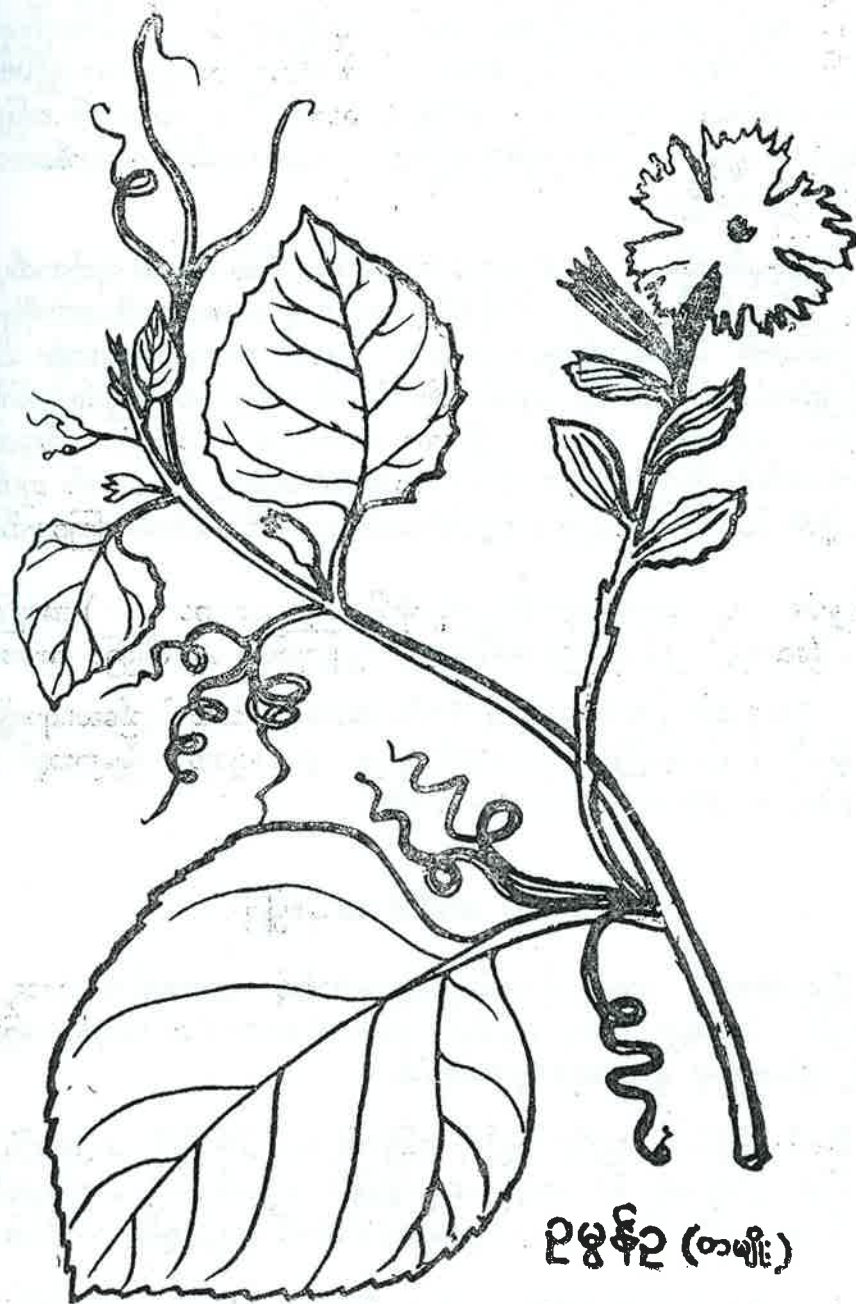

၁၁ ဥမုန် (အုပ်မုန်း) ပင်
 ပါ၏။ တရွက်ခြင်းထွက်
 တင်သလင်းလတွင် အပွင့်
 နိုးမုန်းတွဲလဲ၊ နံကျပ်” ဟု
 သီးမှစားတော်ပအကြီး
 စားသုံးခြင်း မရှိကြချေ။
 ၅-ပေမှ ၁၀-ပေ အကွာ
 တူးဖော်ရာ၌ အလွန်ကျွမ်း
 ဘယေခြင်းကို “အုပ်မုန်း
 ၁၀-ပေ အကွာအဝေး
 ဖြည့်ခြင်းဖြင့် ရှာဖွေနည်း
 နှစ်ရာသည် အုန်သံပါ၏။
 များကို တွေ့ရှိလေသည်။

တုံး (ကတုံး) သဏ္ဌာန်
 ကုံးထားသကဲ့သို့ ဥငယ်
 ပုစိးစိပ်” ဟုခေါ်ကြ

ဘောင်ခတ်၍ဆင်ပုံထား
 ဆင်းပုံ” ဟု ခေါ်ဆိုကြ
 ကျောင်းသားများ ရေငတ်
 မှာ သစ်တော်သီး၏ အ
 အရသာမပါချေ။ ချိုချို
 က်ရောက်၏။

အာယုဗ္ဗေဒ ဆေးကျမ်း
 နို့စေးထွက်သော ဥမုန်
 ဘောင်ကစွန်းကြီးပင် ဖြစ်
 လိုက် ပွင့်၏။ အသီးမှာ
 အချိန်အထိ အပင်ရင်း၌
 ထွက်၏။ ၎င်းအပင်သည်
 ဦးအတုံးအစိတ်ငယ်များ
 ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြကုန်၏။

ဥမုန် (တမျိုး)

၎င်းကို လက်တင်သာသာဖြင့် Ipomaea Digitata ဟု ခေါ်၏။ ၎င်းအထက်က ရေးသားဖော်ပြခဲ့သော ဥမုန့် (အုပ်မုန့်) သုံးမျိုး၏ ဂုဏ်သတ္တိစွမ်းရည် တို့မှာ များစွာ ထူးခြားခြင်း မရှိဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဂုဏ်နှင့်စွမ်းရည် ရောဂါအလိုက်အသုံးပြုပုံများကို တပေါင်းတည်းစု၍ ရေးသားဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကာမဒေဝနတ်၏ စစ်သည်တော်ဖြစ်သော ရှဉ့်မတက်ကြီးငယ်၊ တောထန်းမြစ်ဖြူနီ၊ ဒဟဿဂိုခေါ် အဇာနန္ဒ၊ ရင်ရွှေခေ့ခေါ် ခွေးလယားသီး အဖြူအနက် အလပ်မစ္ဆရီ ၂ - မျိုးနှင့် ၎င်းဥမုန့်သုံးမျိုးတို့သည်လည်း ကာမဒေဝနတ်၏ လက်နက်ကောင်းများတွင် ပါဝင်ကြလေသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် ချို၏၊ အေး၏၊ သုတ်ဓာတ်ပွားများစေ၏၊ နူးညံ့၏၊ ဝပြုံး၏၊ ဓာတ် ၇ - ပါးကို ခိုင်ခံ့ပွားများ တောင့်တင်းစေ၏၊ အားကိုဖြစ်စေ၏၊ သလိပ်ကိုဖြစ်စေ၏၊ မိန်းမများနို့ကိုပွားများစေ၏၊ လေး၏၊ အသက်ကိုရှည်စေ၏၊ ဆီးရွှင်၏၊ အသံကိုကြည်လင်စေ၏၊ ကိုယ်ဝန် တည်မြဲစေ၏၊ ကိုယ်ကိုအားရှိရန် အကျိုးပြု၏၊ နှုတ်ကိုမြိန်စေ၏၊ လေနာ၊ သည်းခြေနာ၊ သွေးပေါက်ပြန်သော ရောဂါ၊ ပူလောင်ခြင်းနှင့် အော့အန်ခြင်း၊ သုတ်ဓာတ် အလိုလို ယိုစီးခြင်းတို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏၊ ၎င်း၏ အပွင့်သည် အေး၏၊ သုတ်ပွား၏၊ အရသာချို၏၊ ဝိပါက၌လည်း ချို၍ပင် ကျက်၏၊ သလိပ်နှင့်လေကို ပွားစေ၏၊ ကြေကျက်ခဲ၏။

မှတ်ချက်။ ။၎င်းအုပ်မုန့်ဥများသည် ဥကို လှီးဖြတ်ကြည့်သောအခါ (၁) အကြောများ ပါရှိသောဥ၊ (၂) အကြော မပါရှိသောဥ ဟူ၍လည်း ၂ - မျိုး ကိုခွဲခြား ထားသေး၏။

(၁) အကြောပါရှိသောဥကို ဇီဝနိယ အားဆေး - အသက်ရှည်ဆေးများ၌ အသုံးပြုပါ။ (၂) အကြောမပါရှိသောဥကို ဖျားနာရောဂါပျောက်မှု ကိစ္စများတွင် အသုံးပြုကြပါ - ဟု ရေးသား ဖော်ပြထားလေသည်။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

နို့ထွက်ဆေး။ ။ဥမုန့်ဥကို အမှုန့် ညက်စွာထောင်း၍ ၎င်းအမှုန့် ၈ - ပဲသား၊ နွားနို့ ၁၂ - ကျပ်၊ ၈ - ပဲသားဖြင့် ရော၍ ည၊ နံနက် မှန်မှန် သုံးဆောင်ပါက အလွန်ခန်းခြောက်နေသော နို့ ဖြစ်စေကာမူ နို့ များစွာ ထွက်စေနိုင်၏။

မီးယပ် လွန်ခြင်း။ ။ဥမုန့်ဥ အမှုန့်ကို သကြားခဲ၊ ထောပတ်တို့နှင့် သင့်တော်၍ ရော၍ မကြာမကြာ လျက်၍ပေးမှု မီးယပ်သွေး အဆင်းလွန်ခြင်း ပျောက်ကင်း၍ သွေးသားစင်ကြယ်ပြီးလျှင် မီးယပ်သွေးကိုလည်း နေသားတကျ ဖြောင့်မှန်အောင် ပြုပြင် စွမ်းဆောင်နိုင်၏။

ကလေးများ အားကုန်ခန်းခြင်း။ ။ဥမုန့်ဥ အမှုန့် ၁ - ပဲသားကို ပျားရည်နှင့် ရော၍ လျက်စေပါ။ ကလေးများ နို့မြက်ခြင်း၊ အားနည်းခြင်းများ ပျောက်ကင်း၍ ခွန်အားဗလတိုးကာ သန်မာဝပြုံး လာစေနိုင်၏။

၉၈၆၂
PUERARIA TUI
မုန့်ဥ

အထက်က ရေးသားဖော်
စွာ ထူးခြားခြင်း မရှိဖြစ်
တပေါင်းတည်းစု၍ ရေး
ပြစ်သော ရှဉ့်မတက်ကြီး
လယားသီး အဖြူအနက်
၏ လက်နက်ကောင်းများ

အင်း၊ သုတ်ဓာတ်ပွားများ
အေး၏ အားကိုဖြစ်စေ၏၊
ကိုရှည်စေ၏၊ ဆီးရှင်၏၊
ကျိုးပြု၏၊ နှုတ်ကိုမြှင့်စေ
ခြင်းနှင့် အော့အန်ခြင်း၊
ညှိ အေး၏၊ သုတ်ပွား၏၊
စေ၏၊ ကြေကျက်ခဲ၏။

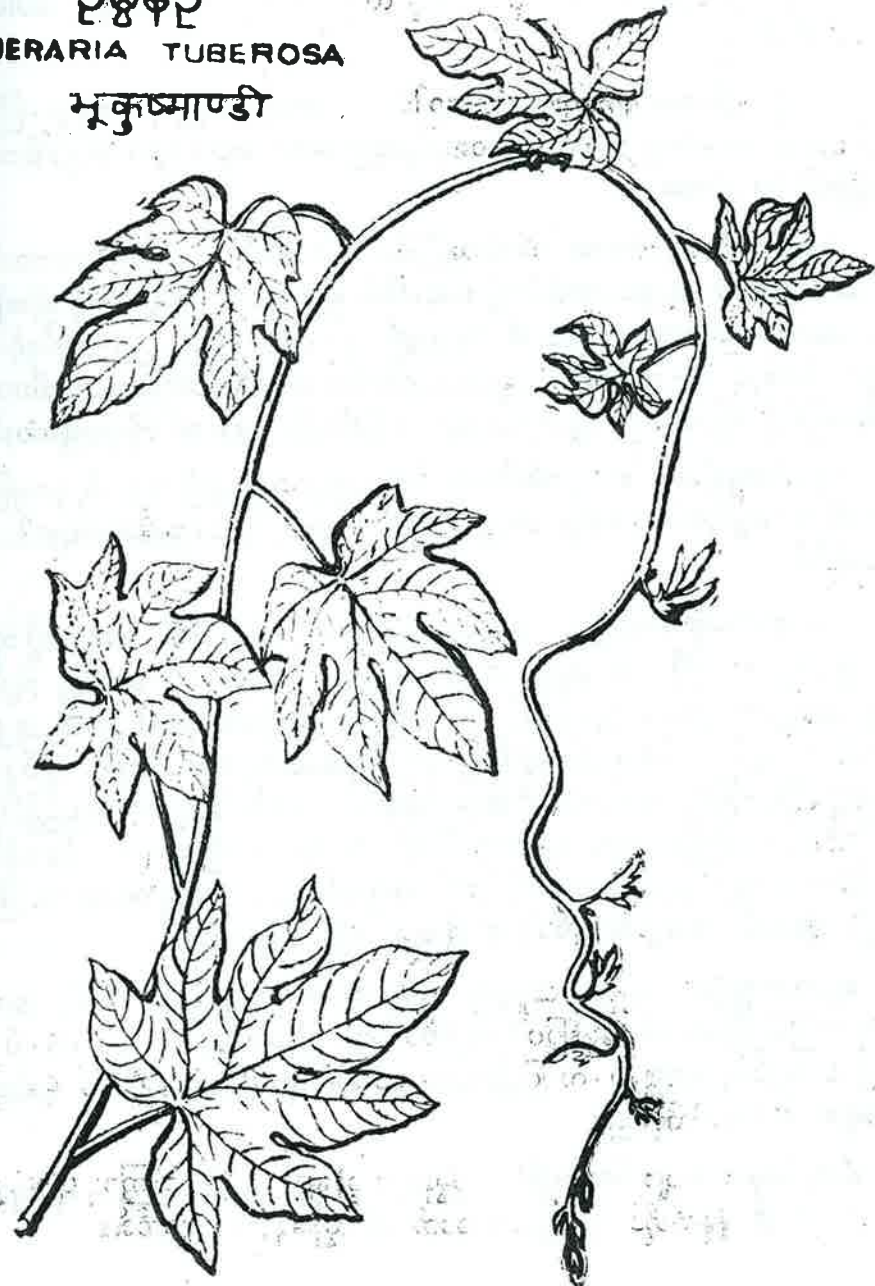
ခါ (၁) အကြောများ
ကိုခွဲခြား ထားသေး၏။
ကျည်ဆေးများ၌ အသုံး
မဲ့ ကိစ္စများတွင် အသုံးပြု

အမှုန် ၈ - ပဲသား၊ နွားနို့
က အလွန်ခန်းခြောက်နေ

နှင့် သင့်တော်၍ ဖျော်၍
င်း၍ သွေးသားစင်ကြယ်
စွမ်းဆောင်နိုင်၏။

ကို ပျားရည်နှင့် ဖျော်၍
က်ကင်း၍ ခွန်အားဗလ

၃၈၆၃
PUERARIA TUBEROSA
ပုကုဗ္ဗာဏ္ဍီ

ကလေးများ အစာမကြေခြင်း။ ။ဥမုန့်ဥအမှုန့်၊ ဖိတ်ချင်းသီး အမှုန့် - ၎င်း ၂-မျိုး ဆတူ ပြု၍ ပျားရည်နှင့် ရောလျက် တနေ့ ၃ - ကြိမ်မျှ လျက်စေပါမူ အစာကြေ၍ ဝမ်းမီးနိုးခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

အသည်း နှင့် သရက်ရွက်ကြီးသော ရောဂါ။ ။ဥမုန့်ဥ အမှုန့်ကို တနေ့ ၃ - ကြိမ်မျှ ရေနွေးနှင့် မှန်မှန်သုံးဆောင်မှု အသည်း နှင့် သရက်ရွက်ကြီးသော ရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။ ရက်ရှည်စွဲ၍ စားပါလေ။

ဘသွရောဂါ ပျောက်ဆေး - ဝမ်းမီးလွန်ခြင်း။ ။ ဝမ်းမီး အလွန်အမင်းတောက်၍ စားသမျှ အာဟာရများ သွေးသားအဖြစ်သို့ မရောက်ဘဲ ပြာသတော ဖြစ်၍ ကြုံလို့ ခန်းခြောက်နေသော ရောဂါသည်များအား ဥမုန့်ဥ၏ သတ္တုရည် ၅ - ကျပ်၊ နွားနို့ ၂၅ - ကျပ်နှင့် ကျိုချက် ပြီးလျှင် နံနက် ည ၄ - ကျပ်သား မှန်မှန်သောက်ပါက အလွန်ထက်လှသော ဝမ်းမီးသည် သမဝမ်းမီးအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ၍ ခန္ဓာကိုယ်လည်း စည်ပင်ဝပြုံး အားအင် တိုးပွား၍လာလိမ့်မည်။

နောက်တနည်း။ ။ဘသွဝမ်းမီး ရောဂါကို ဥမုန့်ဥ သတ္တုရည် ၁၂ - ပဲ၊ နွားမူဖြစ်သော ထောပတ် ၁ - ကျပ်သားနှင့် တေ၍ တနေ့ ၂ - ကြိမ်မျှ သောက်မှု ဘသွဝမ်းမီးရောဂါ ပျောက်ကင်းစေနိုင်၏။

မဟာရသာယန ဆေးကြီး။ ။ဥမုန့်ဥ အမှုန့် ၅၀ - ကျပ်သားကို ကျွေ၊ စဉ့်သုတ်ထားသော ခွက်တွင် ထည့်ပြီးလျှင် ဥမုန့်ဥ အစို၏ သတ္တုရည်ကို အထက်ပါ ဆေးမှုန့် မြှုပ်အောင် ထည့်၍ အခြောက်လှန်းပါ။ ဤနည်းဖြင့် ၂၁ - ကြိမ် ပြုလုပ်ပြီးသောအခါ နွားနို့ ၁၂ - ကျပ်၊ သကြားခဲ ၁ - ကျပ် ၈ - ပဲသားနှင့် နံနက် ည မှန်မှန်သုံးဆောင်မှု အားတိုးခြင်း၊ သွက်ပွားခြင်း၊ ကာမသတ္တိ တိုးပွားခြင်း၊ ကိုယ်သား ကိုယ်ရေ ကြည်လင်တောက်ပခြင်း၊ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အနာရောဂါကင်းခြင်း၊ အကြိမ်များစွာ မွေးလျော်နိုင်ခြင်း စသော အကျိုးထူးများ ခံစားနိုင်သော သတ္တိ ရှိလာစေသည်။ ဤသို့သော သတ္တိမျိုးကို ပေးစွမ်းနိုင်သော မဟာရသာယနဆေးကြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် တလမျှ အထက်ပါ အကျိုးများ ရရှိခံစားနိုင်ပါသည်။

နောက်တနည်း။ ။ဥမုန့်ဥ အမှုန့်ကို ဥမုန့်ဥ အစို၏ သတ္တုရည်ဖြင့် စိမ်၍ အခြောက်ပြုပါ။ ၇ - ကြိမ်ပြုပြီးနောက် အမှုန့်ပြုပါ။ တခွက်စာလျှင် ၎င်းဆေးမှုန့် ၈ - ပဲ၊ သောဗာဏ် ၃ - ပဲ၊ ပျားရည် ၁ - ကျပ်နှင့် တေ၍ ၂ - လ ပြည့်အောင် စားပါ။ အသက်ဆေးနည်းတွင် ဖော်ပြသော အကျိုးများ ခံစားရပါလိမ့်မည်။

ဆီးလွန်ရောဂါ ပျောက်ကင်းရန်။ ။ဥမုန့်ဥ၊ ပဲသွန်းမှုန့်၊ နွယ်ချို၊ သကြား၊ ပျားရည်။ ။ ဤဆေး ၄ - မျိုးကို နံနက်ဘိုင်း နို့ရည်နှင့်သောက်၊ ဆီးလွန်ရောဂါ ပျောက်၏။

သက္ကတ

ဟိန္ဒူ

ဗက်တ

အင်္ဂလိပ်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဥမုန့်ဥ၏ ရွက်ညှပ်တံ တခု တခုဝပွင့်၏၊ မွေး၏၊ အသီး လုံး၏၊ ရင်းကို လူသိများသဖြင့် အားထွက်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ပေး၏၊ ပူ၏၊ ဖန်၏၊ နှုတ်ကို ကို ပြုတတ်၏၊ ဝမ်း ဖောရေ

အသီးနု၏ ဂုဏ်။ ။မကောက်စေ၏၊ မလတို့ကို သ

အသီးရင့်။ ။ဥသုဗျင်းပျဉ်း ငှို၏၊ သက်၏၊ ပူ၏၊ ရင့် သလိပ်ကို နိုင်၏။

အသီးမှည့်။ ။အသံမလတို့ကို ချုပ်စေ၏၊ ဒေါင်းကတ်၏။

အမြစ်။ ။အမြစ်သယ်ယောင်တတ်၏၊ ကြေလှ

အရွက်။ ။အရွက်၊ မံကွင်းကို သန့်ရှင်းစေ၏။

အပွင့်။ ။ဥသုဗျစ်ကားမြစ်တတ်၏။

ဥသုဗျစ်စေ့ အဆီ။

ဥ သျှစ် ပင်

သက္ကတ	विष्णु	(ဘိဗ္ဗ)
ဟိန္ဒူ	बैल	(မေလ)
ဗက်တင်	Aogle Marmelos	
အင်္ဂလိပ်	Baelfruit Tree	

အမှုန့် - ၎င်း ၂ - မျိုး ဆယ့်
ဝစာကြေ၍ ဝမ်းမီးနှံခြင်း

နှံကို တနေ့ ၃ - ကြိမ်မျှ စား
၍ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

လွန်အမင်းတောက်၍ စား
၍ ကြုံလို့ ခန်းခြောက်နေ
နို့ ၂၅ - ကျပ်နှင့် ကျိုချက်
လှသော ဝမ်းမီးသည် သမ
ခင် တိုးပွား၍လာလိမ့်မည်။
၌ ၁၂ - ပဲ၊ နှားမုဖြစ်သော
သွဝမ်းမီးရောဂါ ပျောက်

ကို ကျွေ၊ စဉ်သုတ်ထား
ပါဆေးမှုန့် မြုပ်အောင်
အခါ နှားနို့ ၁၂ - ကျပ်၊
းတိုးခြင်း၊ သွက်ပွားခြင်း၊
း အသက်ရှည်ခြင်း၊ အနာ
ထူးများ ခံစားနိုင်သော
သုသာယာဆေးကြီး ဖြစ်
သည်။

၌ဖြင့် စိမ့်၍ အခြောက်
ဂ - ပဲ၊ သောဗာ ၃ - ပဲ၊
ဝးနည်းတူ ဖော်ပြသော

၊ သကြား၊ ပျားရည်။ ။
ပျက်၏။

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဥသျှစ်ပင်သည် ပင်ကြီးမျိုး ဖြစ်၏။ ချွန်ထက် မာကျောသော ဆူးများ
ရှိ၏။ ရွက်ညှစ်တံ တခု တခုတွင် ၃ - ရွက်၊ ၃ - ရွက် ထွက်၏။ အပွင့် ဖြူ၏။ ကဆုန်၊ နယုန်လမှာ
ပွင့်၏။ မွေး၏။ အသီး လုံး၏။ အပေါ်ခွံ မာ၏။ အတွင်း၌ အစေးလိမ်းကျသော အစေ့များ ရှိ၏။
ရုပ်ကို လူသိများသဖြင့် အကျယ်ရေးသားရန် မလိုတော့ချေ။ ကဆုန်၊ နယုန်လမှာ ပင် သီးကင်း
တက်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် အသီးမှည့်သည် ချို၏။ နှလုံးကို အား
ပေး၏။ ပူ၏။ ဖန်၏။ နှုတ်ကို မြိန်စေ၏။ ဝမ်းမီး တောက်၏။ တွန့်ရှုံ့စေ၏။ ခြောက်၏။ သည်းခြေ
ကို ပြုတတ်၏။ ဝမ်း ဖောရောင်ခြင်းကို ပြုပြင်တတ်၏။ အဖျားကို နှိမ်နင်းတတ်၏။

အသီးနု၏ ဂုဏ်။ ။အသီးနုသည် နူးညံ့၏။ လေး၏။ နှုတ်ကို မြိန်ရှက်စေ၏။ ဝမ်းမီးကို
တောက်စေ၏။ မလတို့ကို သုတ်သင်တတ်၏။

အသီးရင့်။ ။ဥသျှစ်သီးရင့်သည် တွန့်ရှုံ့စေတတ်၏။ ဖန်၏။ ချဉ်၏။ နူးညံ့၏။ စပ်
ဖျဉ်းဖျဉ်း ရှိ၏။ သက်၏။ ပူ၏။ ကြေကျက်လွယ်၏။ ဝမ်းမီး တောက်၏။ နှလုံးကို အကျိုးပြု၏။ လေ
နှင့် သလိပ်ကို နိုင်၏။

အသီးမှည့်။ ။အသီးမှည့်သည် အပူကို ဖြစ်ပွားစေ၏။ ချို၏။ ကြေကျက်ခဲ၏။ ဖန်၏။
မလတို့ကို ချုပ်စေ၏။ ဒေါသသုံးပါးတို့ကို ပျက်စေ၏။ လေကို ပွားစေတတ်၏။ ဝမ်းမီးကို နှံ့စေ
တတ်၏။

အမြစ်။ ။အမြစ်သည် ချို၏။ ဒေါသသုံးပါးနှင့် အော့အန်ခြင်း၊ ထိုးအောင့်ခြင်းတို့ကို
ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ ကြေလွယ်၏။ ဆီးအောင့်ခြင်းကို ပျောက်ကင်းစေ၏။

အရွက်။ ။အရွက်သည် သလိပ်၊ လေ၊ အာမ ဒေါသသုံးပါးတို့ကို နိုင်၏။ တွန့်ရှုံ့စေ၏။
မိတူင်းကို သန့်ရှင်းစေ၏။

အပွင့်။ ။ဥသျှစ်ပွင့်သည် အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ၊ ရေငတ်ခြင်း၊ အော့အန်ခြင်းကို
တားမြစ်တတ်၏။

ဥသျှစ်စေ့ အဆီ။ ။၎င်းအစေ့၏ အဆီသည် ပူ၏။ လေရောဂါကို နိုင်၏။

ဥသျှစ်
AEGLE MARMELOS
विल्व

အသီး၏ အသား
ဒေါသတို့ကို နိုင်နင်း၏။

မှတ်ချက်။ ။ ခပ်သ
ထည်ရှိကြသော်
၏။ အသီးမှည့်သ

သုဇယ်နာ ဝမ်း
ကြည့်၍ တိုက်မှု ကလေး
ပျက်စိနာ။ ။
ကင်း၏။

ဝိသမ အဖျား။
သား ကျန်အောင် ကျိ၍
ကင်း၏။

သုက်ရည် ကျခြင်း
ကြိတ်၍ ထောပတ်နှင့် လ
သော ရောဂါ ပျောက်ကင်း

အဆိပ်ရှိသော သ
၌ ဥသျှစ်မြစ်ကို သွေး၍ ရ

သုဇယ်များ အန်၍
မှုန်ကို ထမင်းရည်နှင့် ကျိ၍
ကင်း၏။

ဝမ်းမီးနဲ့၍ ဓာတ်
နဲ့၍ တခါတရံ ဝမ်းအလှ
ရည် (ဖျော်ရည်) ကို သေ

နာတာရှည် အတိ
သားစီး ရေ ၄၀ ကျပ်နှင့်
ပျောက်နိုင်ခဲ့သော အတိ

နာတာရှည် ညော
နှင့် ကြိတ်ပြီးလျှင် နွားနို့န

အသီး၏ အသားခြောက်။ ။ဥသျှစ်သီး၏ အသားခြောက်သည် လေ သလိပ် နှင့် အာမ ဝေါသတို့ကို နိုင်နင်း၏။ ထိုးအောင်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ခပ်သိမ်းကုန်သော အသီးတို့သည် မှည့်သောအသီး၌ သာ ဂုဏ်၊ သတ္တိ၊ စွမ်းရည် တည်ရှိကြသော်လည်း ဥသျှစ်သီးမှာမူကား အသီးစိမ်း၌ သာ ဂုဏ်၊ သတ္တိ၊ စွမ်းရည် တည်ရှိ ၏။ အသီးမှည့်သည် များစွာသော ဒေါသတို့ကို ပင် ဖြစ်ပွားစေ၏။

ရောဂါအလိုက် အသုံးပြုပုံ

သုဇယ်နာ ဝမ်းပျက်။ ။ဥသျှစ်ရွက် ပေါင်းတိုက်ရည် ကြွေဇွန်းငယ် တဇွန်းမျှ အရွယ်ကို ကြည့်၍ တိုက်မှု ကလေးများ ဝမ်းပျက်ရောဂါ နှင့် ချွဲသလိပ်ကျပ် ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

မျက်စိနာ။ ။ဥသျှစ်ရွက်ကို ကြိတ်၍ မျက်စိ၌ ကွင်းပေးမှု မျက်စိနာရောဂါ ပျောက် ကင်း၏။

ဝိသမ အဖျား။ ။ဝိသမ အဖျားရောဂါ၌ ဥသျှစ် ၃ - ကျပ်၊ ရေ ၄၈ - ကျပ်နှင့် ၆ ကျပ် သား ကျန်အောင် ကျို၍ တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သားမျှ သောက်မှု ဝိသမအဖျားရောဂါ ပျောက် ကင်း၏။

သုက်ရည် ကျဲခြင်း။ ။ဥသျှစ်မြစ် အခေါက်၊ ဇီယာ - ၄င်း ၂ - မျိုးကို ရော၍ ညက်စွာ ကြိတ်၍ ထောပတ်နှင့် လက်ကော်ရ တေပြီးလျှင် တခွက်စာ ၁၂ - ပဲသားမျှ သောက်ပါ။ သုက်ကျ သော ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

အဆိပ်ရှိသော သတ္တဝါများ ကိုက်ခြင်း။ ။အဆိပ်ရှိသော သတ္တဝါများ ကိုက်သောနေရာ ၌ ဥသျှစ်မြစ်ကို သွေး၍ လူးပါ။ သောက်လည်း သောက်ပါ။ အဆိပ်ပြေ၏။

သုဇယ်များ အန်၍ ဝမ်းသွားခြင်း။ ။သုဇယ်များ အန်၍ ဝမ်းသွားခြင်း ဖြစ်မှု ဥသျှစ် မှုန့်ကို ထမင်းရည်နှင့် ကျို၍ သကြား သင့်ရုံထည့်ပြီး တိုက်မှု အော့အန်၍ ဝမ်းသွားခြင်း ပျောက် ကင်း၏။

ဝမ်းမီးနဲ့၍ ဓာတ်ချုပ်ခြင်း၊ လွန်ခြင်း။ ။အူတွင်း၌ လေများ ဖောက်ပြန်ပြီးလျှင် ဝမ်းမီး နဲ့၍ တခါတရံ ဝမ်းအလွန်သွားခြင်း၊ တခါတရံ အလွန်ချုပ်ခြင်း ဖြစ်မှု ဥသျှစ်သီးမှည့် ရှလပတ် ရည် (ဖျော်ရည်) ကို သောက်မှု မြန်စွာပျောက်ကင်း၏။

နာတာရှည် အတိသာရ ဝမ်းသွားခြင်း။ ။ဥသျှစ်သီးနဲ့ စမုစပါး၊ လင်းလေ ၁ - ကျပ် သားစီ၊ ရေ ၄၈ - ကျပ်နှင့် ၆ - သား ကျန်အောင် ကျို၍ တခွက်စာကို ၃ - ကျပ်သားမျှ သောက်မှု ပျောက်နိုင်ခဲ့သော အတိသာရဝမ်းသွားရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

နာတာရှည် ညောင်းကျရောဂါ။ ။ဥသျှစ်သီး အသား ၂ - ကျပ်၊ ကရဝေးသီး ၄ - ပဲ နှင့် ကြိတ်ပြီးလျှင် နွားနို့နှင့် ရော၍ သောက်မှု နာတာရှည် ညောင်းကျရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

မျက်ရည်ပူ ယိုခြင်း။ ။ ဖျားခြင်း၊ မျက်ရည်ပူ ယိုခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ ရောင်ရမ်းခြင်း၊ ဖြစ်မှု ဥသျှစ်ရွက် သတ္တုရည်ကို ၈-ပဲသားမျှ နံနက် ည သောက်ပါ။ အူထက်ပါရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။

ဝမ်းမီးနဲ့ ချိ ပန်းနာရင်ကျပ် ဖြစ်ခြင်း။ ။ ဝမ်းမီးနဲ့ သောကြောင့် ဖြစ်သော ပန်းနာ ရင်ကျပ်၌ သလိပ်များကို ထုတ်ဆောင်ရန်အတွက် ဥသျှစ်ရွက်စိမ်း ၃-ကျပ်၊ ရေ ၄၈-ကျပ်နှင့် ၆-ကျပ်သား ကျန်အောင် ကျို၍ တခွက်စာ ၃-ကျပ်သားမျှ သောက်ပါ။ ပန်းနာ ရင်ကျပ် ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။

အနာပေါက် အံ့ဆေး။ ။ အနာပေါက်၊ အဖုအပိမ့်များကို ၎င်းအရွက်စိမ်းကို ကြိတ်၍ အံ့ပေးပါ။ နုလျှင် ပိန်၍ ရင့်လျှင် ပြည်ပေါက်၏။

အတိသာရဝမ်းသွားခြင်း ဆေးနည်းတမျိုး။ ။ ဥသျှစ်သီး အစိမ်း၏ အတွင်းသားကို ကြော်၍ သကြား သင့်ရုံ ထည့်ပြီး စားမှု နာတာရှည် အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ နှင့် အစာ မကြေ ဝမ်းသွားရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။

သည်းခြေ ဦးစီးသော ဝမ်းရောဂါ။ ။ ဥသျှစ်သီး ယိုထိုး၍ စားမှု သည်းခြေ လွန်ကဲ သော ဝမ်းသွားရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

အစာမကြေ ဝမ်းပျက်ရောဂါ။ ။ အစာမကြေ၊ ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်း ဖောရောင်ခြင်း ဖြစ်မှု ဥသျှစ်ကင်း အခြောက် အမှုန့် ၁-ပဲသားမှ ၄-ပဲသား အထိ တနေ့ကို ၃-၄-ကြိမ်မျှ သောက်ပါ။

အတိသာရ ဝမ်းသွားခြင်း ဆေးတမျိုး။ ။ ဥသျှစ်ကင်း၊ သရက်စေ့ အဆံ့၊ ရှားစေး၊ ဤစစ်ဂိုလ် - ၎င်းဆေး ၄-မျိုးကို ဆတူရော၍ သကြားနှင့် သောက်ပါ။ အစာမကြေ ဝမ်းသွား ခြင်း နှင့် အတိသာရ ဝမ်းရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။

သွေးဝမ်းသွားခြင်း ဆေးတမျိုး။ ။ ဥသျှစ်သီးမှည့် နှင့် ထန်းလျက်ကို ရော၍ စားမှု သွေးဝမ်းသွားခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

အန်၍ ဝမ်းသွားခြင်း။ ။ ဥသျှစ်သီးမှည့်၊ သရက်စေ့ အဆံ့ - ၎င်း ၂-မျိုးကို ရော ကြိတ်၍ သကြား၊ ပျားရည်တို့နှင့် စပ်ပြီး လျက်မှု အန်၍ ဝမ်းသက်ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

ဆီးအောင့်ရောဂါ ။ ဥသျှစ်သီး အသီးအစိမ်း၏ အသားကို ညက်စွာ ကြိတ်၍ နွားနို့ နှင့် ရောပြီးလျှင် အဝတ်ဖြင့် စစ်ယူပါ။ ၎င်းဆေးတွင် တရဝေးသီး အမှုန့် အနည်းငယ်မျှ ဖြူး၍ သောက်မှု ပျောက်နိုင်ခဲ့သော ဆီးအောင့်ရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။

ကာလဝမ်း ကူးစက်ခြင်း ကင်းဝေးရန်။ ။ ကူးစက်တတ်သော ကာလဝမ်းရောဂါ များ ကာကွယ်ရန် ဥသျှစ်မှုန့် ရှလပတ်ရည်ကို သောက်ပါက ကူးစက်တတ်သော ကာလဝမ်း ရောဂါများ မကူးစက်နိုင်ချေ။

မြေဆိပ် ပြေရ၊
မြေဆိပ် ပြေနိုင်၏။

အနာအံ့ဆေး။
အံ့မှု နုလျှင် ပိန်၍၊ ရင့်

သွားဖုံးနာ ရော
ကိုက်ခဲခြင်းတို့ကို ဥသျှစ်
သွားဖုံးရောဂါများ ပျေ

နုလုံးတုန်သော
သူများကို ဥသျှစ်မြစ် အ
တခွက်စာ ၃-ကျပ်သား

ဝမ်းကိုက် ရောဂ
ပြီးသား ၁၂-ပဲနှင့် သ

အော့အန်ခြင်း။
သောက်မှု အော့အန်ခြင်

ကိုယ်ဝန်ဆောင်နှ
ဖွယ်ရာ လေအန်သော ရေ
မှည့်အနှစ်ကို ကြိတ်၍ ဆ

ကိုယ်ရေဝါရောဂ
အနည်းငယ် ရောစပ်၍ င

နားအူ၊ နားလေင
နှမ်းဆီတို့နှင့် ဆီကျန်အေ
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

မျက်စိနာခြင်း။
မျက်ဝတ်ထွက်ခြင်းများ င

မြေဆိပ်ပြေ ဆေးန
၎င်းသုံးမျိုး၏ အမြစ် သတ္တု
ပြေနိုင်၏။

သန်ထခြင်း၊ သန်က
မသာခြင်းရှိမှု ဥသျှစ်ရွက်
လိခြင်းများ ပျောက်နိုင်၏။

ဆိုးခြင်း၊ ရောင်ရမ်းခြင်း၊
အူထက်ပါ ရောဂါများ

မြေဆိပ် ပြေရန်။ ။ဥသျှစ်မြစ်ကို သွေး၍ သောက်ခြင်း၊ လိမ်းကျခြင်း ပြုမူ
မပြုဆိပ် ပြေနိုင်၏။

ကြောင့် ဖြစ်သော ပန်းနာ
ကျပ်၊ ရေ ၄၀ - ကျပ်နှင့်
ကပ်ပါ။ ပန်းနာ ရင်ကျပ်

အနာအုံဆေး။ ။ဥသျှစ်ကို ရေမပါ ကြိတ်၍ အပြားလုပ်ပြီးလျှင် အနာဖုများသို့
ဖျံ့ပူ နုလျှင် ပိန်၍၊ ရင်လျှင် ပေါက်၏။

ပန်းအရွက်စိမ်းကို ကြိတ်၍

သွားဖုံးနာ ရောဂါ။ ။သွားဖုံးမှ သွေး ယိုစီးခြင်း၊ အဖုံအပိမ့်ထခြင်း၊ နာကျင်
ကိုက်ခဲခြင်းတို့ကို ဥသျှစ် ရှလပတ်ရည် ၄ - ကျပ်သား၊ နွားနို့ ၄ - ကျပ်သားနှင့် ရော၍ သောက်ပါ။
သွားဖုံးရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အစိမ်း၏ အတွင်းသားကို
သွားရောဂါ နှင့် အစာ

နှလုံးတုန်သော ရောဂါ။ ။နှလုံးတုန်၊ ရင်ခုန်ပြီးလျှင် သတိလစ်တတ်၊ မေ့တတ်သော
လူများကို ဥသျှစ်မြစ် အခေါက် ၃ - ကျပ်၊ ရေ ၄၀ - ကျပ်နှင့် ၆ - ကျပ်သား ကျန်အောင် ကျို၍
တစ်ခွက်စာ ၃ - ကျပ်သားမျှ သောက်မူ နှလုံးတုန်၊ ရင်ခုန်၍ မေ့လျော့ခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

စားမူ သည်းခြေ လွန်ကဲ

ဝမ်းကိုက် ရောဂါ။ ။ဥသျှစ်သီး အစိမ်း၏ အသားကို ကြော်၍ထားပါ။ ၎င်းကြော်
ပြီးသား ၁၂ - ပဲနှင့် သကြားခဲ သင့်ရုံ ထည့်၍ စားမူ ဝမ်းကိုက်ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဝမ်း ဖောရောင်ခြင်း
သန့်ကို ၃ - ၄ - ကြိမ်မျှ

အော့အန်ခြင်း။ ။ဥသျှစ်မြစ်၏ အခေါက်ကို ပြုတ်၍ ပျားရည်နှင့် ရောစပ်ပြီး
သောက်မူ အော့အန်ခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကျက်စေ့ အဆုံ၊ ရှားစေး၊
အစာမကြေ ဝမ်းသွား

ကိုယ်ဝန်ဆောင်နှင့် အော့အန်ခြင်း။ ။အချို့ ကိုယ်ဝန်တည်စတွင် ကြောက်မက်
ဖွယ်ရာ လေအန်သော ရောဂါဖြစ်တတ်သည်။ ဆေးလည်း တွေ့ခဲလှ၏။ ၎င်းရောဂါကို ဥသျှစ်သီး
ပျဉ်အနှစ်ကို ကြိတ်၍ ဆန်ဆေးရည်နှင့် သောက်ပါ။ ကိုယ်ဝန်နှင့် အော့အန်ခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်
သည်။

နီးလျက်ကို ရော၍ စားမူ

ကိုယ်ရေဝါရောဂါ။ ။ဥသျှစ်ရွက်သတ္တုရည် ၁၂ - ပဲသားတွင် ငြုတ်ကောင်းမှုန့်
ဇာနည်ငယ် ရောစပ်၍ သောက်မူ ကိုယ်ရေဝါရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

၎င်း ၂ - မျိုးကို ရော
ပျောက်ကင်း၏။

နားအူ၊ နားလေထွက်။ ။ဥသျှစ်ကင်းကို နွားကျင်ငယ်ရေနှင့်ကြိတ်၍ ရေ၊ နွားနို့၊
ပျဉ်ဆီတို့နှင့် ဆီကျန်အောင် ချက်ပါ။ ၎င်းဆီကို နားတွင်းသို့ ခပ်ပေးမူ နားအူ၊ နားလေထွက်
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ညက်စွာ ကြိတ်၍ နွားနို့
နှင့် အနည်းငယ်မျှ ဖြူ၍

ပျက်စိနာခြင်း။ ။၎င်းအရွက်ကိုကြိတ်၍ ကျပ်ထုပ်လုပ်ပြီး ထိုးမူ မျက်စေ့နာခြင်း၊
မျက်ဝတ်ထွက်ခြင်းများ ပျောက်နိုင်၏။

ဗာ ကာလဝမ်းရောဂါ
တတ်သော ကာလဝမ်း

မြေဆိပ်ပြေ ဆေးနည်း တမျိုး။ ။ဥသျှစ်မြစ်၊ သီးမြစ်၊ ဟင်းနုနွယ်ဆူးပေါက်မြစ်
၎င်းသုံးမျိုး၏ အမြစ် သတ္တုရည်ကို ၁ - ကျပ်သားမှ ၁ - ကျပ် ၈ - ပဲ သားအထိ သောက်ပါ။ မြေဆိပ်
ပြေနိုင်၏။

သန်ထခြင်း၊ သန်ကလိခြင်း။ ။သန်ထခြင်း သန်ကလိခြင်း ဖြစ်၍ သူငယ်များ မအိ
မသာခြင်းရှိမူ ဥသျှစ်ရွက်သတ္တုရည်ကို အချွယ်အလိုက် ချင့်ချိန်၍ တိုက်မူ သန်ထခြင်း၊ သန်က
လိခြင်းများ ပျောက်နိုင်၏။

အစာမကြေ လေချဉ်အန်ခြင်း။ ။ဥသျှစ်ရွက် သတ္တုရည်ကို တနေ့လျှင် ၂ - ကြိမ် သုံးကြိမ်မျှ သောက်မှု လေချဉ်တက်ခြင်း၊ လည်ချောင်းပူခြင်းများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ပိတ်ဝမ်းသွားခြင်းဆေးတမျိုး။ ။ဝမ်းကိုက်ခြင်း၊ ပိတ်ဝမ်းသွားခြင်းဖြစ်မှု ဥသျှစ် ကင်းခြောက်၊ စမုန်စပါး၊ ချင်းခြောက်၊ ၃ - ပါး ၁ - ကျပ်စီ၊ ရေ ၄၈ - ကျပ်နှင့် ၆ - ကျပ်သား ကျန်အောင်ကျို၍ တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သားမျှ သောက်ပါ။ ဝမ်းကိုက်ခြင်း၊ ပိတ်ဝမ်းသွားခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကိုယ်နံ့ မကောင်းခြင်း။ ။အောက်သိုးသော ကိုယ်အနံ့ရှိခြင်း၊ ချင်စုတ်စုတ်ကိုယ်အနံ့ ရှိခြင်း စသည်တို့ပျောက်၍ ကိုယ်အနံ့ အသက် ကောင်းစေရန် ဥသျှစ်ရွက်သတ္တုရည်ကို ရေချိုး ပြီးတိုင်း လိမ်းကျံပါ။ ကိုယ်နံ့ မကောင်းခြင်းမှ လွတ်ကင်းနိုင်၏။

နာတာရှည် အဖျား ဖျားခြင်း။ ။ဥသျှစ်မြစ်ကို နွားနို့နှင့်ကျို၍ တနေ့ ၂ - ကြိမ် သောက်ပါ။ နာတာရှည် အဖျားဟောင်းများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဖောရောင်ခြင်း။ ။ဥသျှစ်ရွက်သတ္တုရည်ကို သောက်လည်းသောက် လိမ်းလည်း လိမ်းပေးမှု ဖောရောင်သော ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကာလဝမ်းရောဂါဖြစ်ခြင်း။ ။ကာလဝမ်းရောဂါဖြစ်မှု ဥသျှစ်ကင်း၊ ချင်းခြောက်၊ ကပွိုလ်၊ ၎င်းဆေး ၂ - ပါးကို အမှုန့်ပြု၍ ၎င်းဆေးမှုန့် ၃ - ကျပ် ရေ ၄၈ - ကျပ်နှင့် ၆ - ကျပ် သားကျန်အောင်ကျိုပါ။ တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သားမျှ သောက်ပါ။ ကာလဝမ်းရောဂါ ဖြစ်ခြင်း မှ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကိုယ်ဝန်နှင့် ဝမ်းရောဂါဖြစ်ခြင်း။ ။မိန်းမများ ကိုယ်ဝန်နှင့် ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းသွား ရောဂါဖြစ်မှု ဥသျှစ်ကင်း၊ ဇာဒိပွိုလ်သီး၊ ဆေးသူငယ်ချက်၊ ၎င်းဆေးစုကို အမှုန့်ပြု၍ တခွက်စာ ၆ - ပဲသားမျှ ရေနွေးနှင့် သောက်ပါ။ ကိုယ်ဝန်ဖြင့် ဝမ်းသွားခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဆီးလွန်ရောဂါ။ ။ဥသျှစ်ကင်း ၁၂ - ပဲ၊ ချင်းခြောက် ၆ - ပဲ ၎င်းဆေး ၂ - မျိုးကို အကြမ်းထောင်း၍ ရေ ၃၀ - သားနှင့် မီးညှင်းညှင်းဖြင့် ၄ - ကျပ်သား ကျန်အောင် ကျိုပါ။ ၎င်း ဆေးကို တခွက်စာပြု၍ ၇ - ၈ - ရက်မျှ သောက်ပါ။ ဆီးလွန်သော ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အရှိန်ပြင်းသော အဖျား။ ။နေ့စဉ် ရက်ဆက် အစဉ်မပြတ် တက်လျက် အရှိန်ရ နေသောအဖျားကို ဥသျှစ်မြစ်ခေါက် ၁၂ - မဲသား၊ ဥသျှစ်ရွက် ၆ - ပဲသား၊ ရေ ၃၀ - သားနှင့် ၃ - ကျပ် ၁၂ - ပဲသားကျန်အောင် ကျိုပါ။ ၎င်းဆေးကို ၂ - ခွက်စာပြု၍ အမြဲတမ်း တနေ့ ၂ - ကြိမ်ကျ သောက်ပါ။ ၇ - ရက်အတွင်း အဖျားရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။ အဖျားဟူသမျှ အသွင် ပြောင်းနိုင်သည်။

ဆီးချိုရောဂါနှင့် ဥသျှစ်ရွက်။ ။ဆီးချိုရောဂါနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဥသျှစ်ရွက်သည် များ များစွာ အကျိုးပြုသော ဆေးဖြစ်ပေသည်။ ဥသျှစ်ရွက်ကို ကြိတ်၍ သတ္တုရည်ကို ညှစ်၍ယူပါ။ ၎င်းသတ္တုရည် ၁၂ - ပဲသားကို နေ့စဉ်နံနက် စောစော သောက်ပါ။ ရက်ကြာကြာစွာ၍ နေ့စဉ်

ပြုပါ။ နေ့စဉ်သောက်ပါ။ များ များ နောက်ဆုံးတွင် သကြား မကျင်း မကြာမကြာ ဆီးကို လျည်း ဆက်လက်၍ သောက် ပါ။ မပါ ထပ်မံ၍စမ်းသပ်ပါ။

၁၁၁ လူနာကို သင့်တော်စေ ၎င်းဆေးကို ဆီး၌ သ ကျပ် ကော်ဆီးချိုရောဂါ

ဆီးလွန်ခြင်း နှင့် ညှစ် ကျခြင်းကို ၎င်းအစေ့မှ ဖြစ်

ဆီချက်နည်း။

မြွတ်သောအခါ အသားတပြ ကြိတ်ပါ။ ၎င်းနောက် ဩဖလ ကွပ် အခြောက်လှန်းပါ။ ဤ ကြိတ်သောစက်ဖြင့် ဆီကြိတ် မှီသောက်မီ ကိုယ်ကို စင်ကြ စာအိမ် စင်ကြယ်အောင် လုပ် စုတ်ယနေ့ ၂ - ပဲ၊ တတိယနေ့ မြောက်သောနေ့တွင် ၁၀ - ပဲ၊ ရက်တန်သည့် ၁၅ - ရက်တန်သ အသုတ်မရှိဘဲ ၁၀ - ပဲသား သ ကိုသာလျှင် စားနိုင်သည်။ ၎င်း အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ်ရာရော ဖျားခြင်း၊ မျက်စိအမြင်သန်ကြ မလရောဂါမျိုးစုံတို့ ကင်းစေ ဖြစ်၏။

အထူးမှတ်ချက်။

မြွပ်ထားမှု ပိုမို၍ ၎င်း

ကျောက်ဝမ်းတန့်ဆေး ၈ - ပဲသားစီ၊ ငြုတ်ကောင်း၊ ထေးစု အမှုန့်ပြု၊ အရက်၊ ရေ

ကျောက်ဝမ်းသွားသေ ၈၀၀၀၊ လက်ပံစေ့ ၎င်းဆေး

တနေ့လျှင် ၂ - ကြိမ်
ကံကင်းနိုင်၏။

သွားခြင်းဖြစ်မှု ဥသျှစ်
ကျပ်နှင့် ၆ - ကျပ်သား
င်း, ပိတ်ဝမ်းသွားခြင်း

ချင်စုတ်စုတ်ကိုယ်အနံ့
သတ္တုရည်ကို ရေချိုး

ကျိ၍ တနေ့ ၂ - ကြိမ်

သောက်- လိမ်းလည်း

ချစ်ကင်း ချင်းခြောက်
၇၀ - ကျပ်နှင့် ၆ - ကျပ်
သဝမ်းရောဂါ ဖြစ်ခြင်း

ဝမ်းပျက် ဝမ်းသွား
ကို အမှုန့်ပြု၍ တခွက်စာ
ကံကင်းနိုင်၏။

ပဲ ၎င်းဆေး ၂ - မျိုးကို
၂၄ အောင် ကျိပါ။ ၎င်း
ဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

တက်လျက် အရှိန်ရ
သား, ရေ ၃၀ - သားနှင့်
အမြဲတမ်း တနေ့ ၂ -
သည်။ အဖျားဟူသမျှ

၍ ဥသျှစ်ရွက်သည် များ
အရည်ကို ညှစ်၍ယူပါ။
က်ကြာကြာစွဲ၍ နေ့စဉ်

နေ့စဉ်သောက်ပါ။ ဆီးတွင်ပါသော သကြားသည် တဖြည်းဖြည်း လျော့၍ သွားလိမ့်
မည်။ နောက်ဆုံးတွင် သကြားအလျှင်း မရှိဘဲ စင်ကြယ်၍ သွားလိမ့်မည်။ ထိုဆေး သောက်နေစဉ်
မကြာမကြာ ဆီးကိုစမ်းသပ် စစ်ဆေးသော ကရိယာဖြင့် စစ်ဆေး၍ ကြည့်ပါ။ ဆေးကို
ဆက်လက်၍ သောက်ပါ။ ၎င်းနောက် တလမျှကြာသောအခါ ထပ်မံ၍ ဆီးတွင်သကြား
ပါ မပါ ထပ်မံ၍စမ်းသပ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့စမ်းသပ်၍ သကြားမပါသော အခြေအနေသို့ ရောက်သော
အခါ လူနာကို သင့်တော်သော အစာများ ကျွေးပါလေ။

၎င်းဆေးကို ဆီး၌ သကြားပါသမျှ ကာလပတ်လုံး ဆက်လက်၍ သောက်ပါ။ နောက်ဆုံး
တွင် ကေနံဆီးချိုရောဂါ ပျောက်ကင်း ပါလိမ့်မည်။

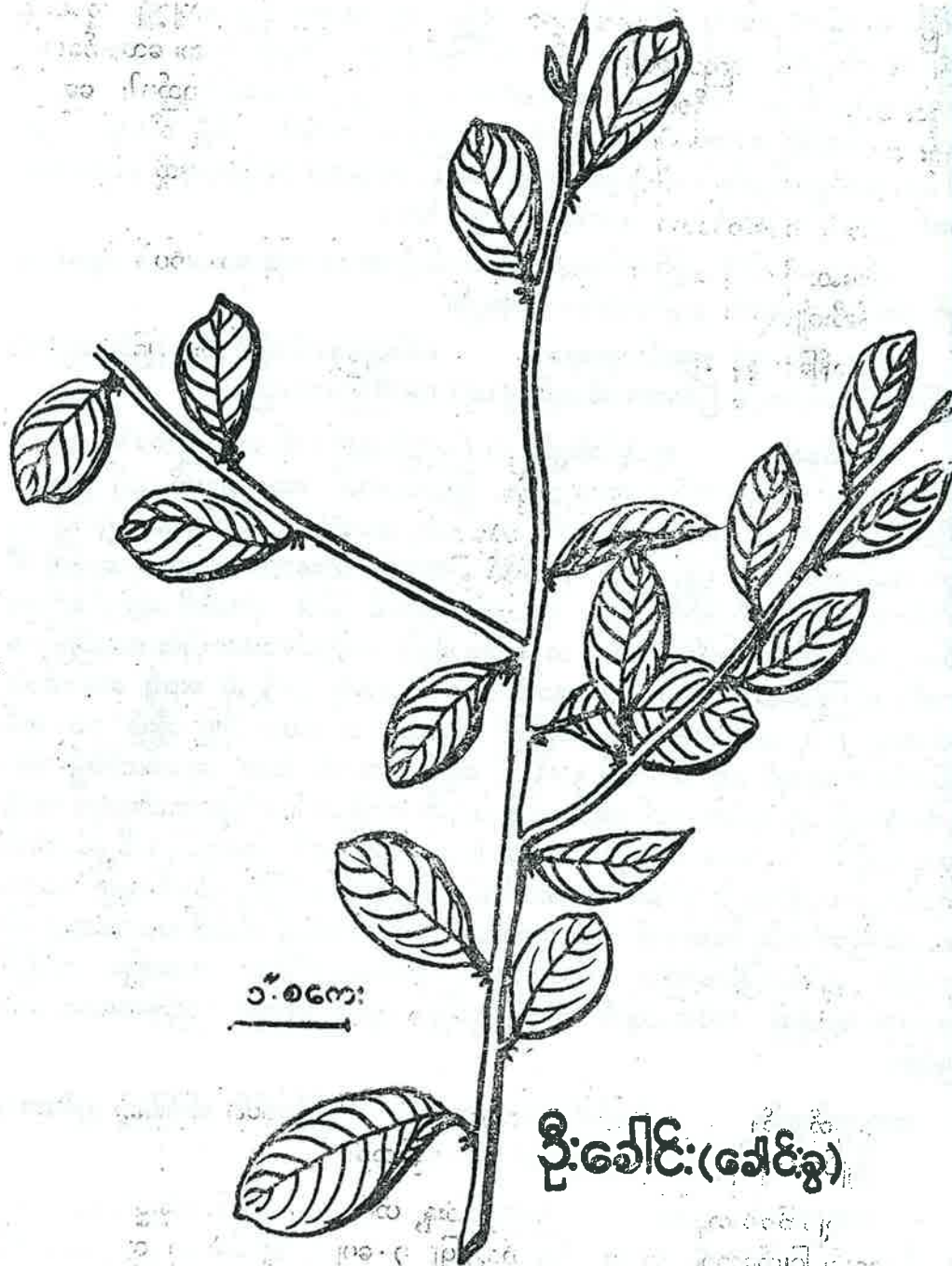
ဆီးလွန်ခြင်း နှင့် ညောင်းကျရောဂါ။ ။ ဆီးချိုရောဂါအပြင် ဆီးလွန်ခြင်း, ညောင်း
ကျခြင်းကို ၎င်းအစေ့မှ ဖြစ်သော ဆီသည် များစွာ အကျိုးပြုလေသည်။

ဆီချက်နည်း။ ။ ဥသျှစ်သီးရွမ်းပြင်း (မမုည့်တမုည့်) ကို ရေနင့် ပြုတ်ပါ။ ၎င်းကဲ့သို့
ပြုတ်သောအခါ အသားတခြား အစေ့တခြား ဖြစ်သောအခါ အစေ့များကို ယူ၍ ညှက်စွာ
ပြုတ်ပါ။ ၎င်းနောက် ကြိဖလ (ဆီးဖြူသီး, ဖန်ခါးသီး, သစ်ဆိမ့်သီး) ပြုတ်ရေနင့် ကြိတ်၍ နေ
တွင် အခြောက်လှန်းပါ။ ဤနည်းဖြင့် ၇ - ကြိမ် ပြုလုပ်ပါ။ ထိုနောက် ၎င်းအစေ့အမှုန့်ကို ဆီ
ကြိတ်သောစက်ဖြင့် ဆီကြိတ်၍ ယူပါ။ ၎င်းသည် ဥသျှစ်ဆီ ဖြစ်၏။ ၎င်းဆီကို သုံးစွဲရန်နည်းမှာ
မိမိသောက်မီ ကိုယ်ကို စင်ကြယ်စေရန် အန်ဆေးစားခြင်း, ဝမ်းနှုတ်ဆေးစားခြင်း စသည်ဖြင့် အ
စာကိမ် စင်ကြယ်အောင် လုပ်ပါ။ ၎င်းနောက် ဆီ ၁ - ပဲသားကို နွားနို့နှင့် ရော၍ သောက်ပါ။
ဇုတ်ယနေ့ ၂ - ပဲ, တတိယနေ့ ၃ - ပဲ စသည်ဖြင့် တနေ့လျှင် ၁ - ပဲသား တိုး၍ တိုး၍ ၁၀ - ရက်
မြောက်သောနေ့တွင် ၁၀ - ပဲသားကို နွားနို့နှင့် ရော၍ သောက်ပါလေ။ နောက်ထပ်မံ၍ ၁၀ -
ရက်တန်သည် ၁၅ - ရက်တန်သည် ဆက်လက်၍သောက်။ ထိုသို့ ဆက်လက်၍သောက်ရာတွင် အတိုး
အဆုတ်မရှိဘဲ ၁၀ - ပဲသား သာလျှင် သောက်ပါ။ ၎င်းဆေးသောက်စဉ်အတွင်းမှာ နို့နှင့် ထမင်း
ကိုသာလျှင် စားနိုင်သည်။ ၎င်းဆီဆေး သောက်ခြင်းကြောင့် ဆီးလွန်ခြင်း, ညောင်းကျခြင်း စသော
အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ်ရာကောင်းသည့် ရောဂါများ ပျောက်ကင်း၍ ကိုယ်၏ အားအင်သတ္တိ တိုး
ပွားခြင်း, မျက်စိအမြင်သန်ခြင်း, နားအူ နားထိုင်း, နားလေထွက်ခြင်းမှ ကင်းစေခြင်း, ၎င်းပြင်
လေရောဂါမျိုးစုံတို့ ကင်းစေလျက် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာသုခနှင့် ပြည့်စုံစေသော ဆေး
ဖြစ်၏။

အထူးမှတ်ချက်။ ။ ၎င်းဆီကို ဆေးမသောက်မီ တလကြိုတင်၍ မြေကြီး၌ တွင်းတူးပြီး
မြှုပ်ထားမှု ပိုမို၍ ဂုဏ်သတ္တိ စွမ်းအင် ရှိလာနိုင်သည်။

ကျောက်ဝမ်းတန့်ဆေး။ ။ ဥသျှစ်သီးနု, ဟင်းဂလာ, ကြောင်ပန်းရွက် ဆေး ၃ မျိုး
၈ - ပဲသားစီ၊ ငြုတ်ကောင်း ၇ - စေ့, ကြက်သွန်ဖြူ ၇ - မျှောင့်, ဂျင်းစိမ်း ၇ - လွှာ, ဆား, ၎င်း
ဆေးစု အမှုန့်ပြု။ အရက်, ရေနွေး ရရာနှင့် တိုက်။

ကျောက်ဝမ်းသွားသောရောဂါ။ ။ ဥသျှစ်သီးနု အသား, ခတက်ခေါက်, လက်ထုတ်
ခေါက်, လက်ပံစေ့ ၎င်းဆေးစု အမျှစုပြီး ကြိတ်။ အရက်နှင့် ပျော်၍တိုက်။

ဦးခေါင်း (ခေါင်းခွ)

ခူထာ, ပါခရက်, င
၃-မျိုး နတ်နတ်စဉ်းပြီးကျီ
ရအောင်ကျီ၍ ငှက်ပျောသ်

လေရောဂါပျောက်၊
ထံပုရာရည် ၂-မျိုးနှင့် ရေ

နား သွေးထွက်သေး
ထုတ်ယင်းလျှာ ပြုလုပ်ပြီးစား

အပူငုပ်၍ အတွင်း
၍ စား။

ခြေ, လက်, အဆစ်
၄-မျိုးကို ပေါင်းစပ်ပြီး မ

သွေးဆုံးရောဂါ။
ဆား- ဤ ၅-ပါးကို ကြိတ်

မီးရပ်ကျိုးချီ, ခူထာ
စကား, မဲဇလီ အမြစ် ၅-
ထည့်၍ ချက်၊ ၎င်းအရေကို

သွေး, လေ, အားနာ
အမြစ်များကို ပါးပါးလွှာဖြင့်
ပျားရည် တဇွန်း ဆေးတဇွန်

မီးရပ်ဝမ်းပျက်။
ကြက်သွန်ဖြူ, မိဿလင် င

ဝမ်းဖော, ဝမ်းရော
ပန်း အရွက် ၆-မျိုး၊ ရွှား
ဆားကဲပြီး မီးတွင် ဖုတ်၊ ၎င်း

ဦး

ပုံသဏ္ဌာန်။

စစ်ကိုင်း စသော အရပ်ဒေ
၎င်းအပင်သည် ချိုဆန့်သေ

စူလာ၊ ပါဒရက်၊ ထုံကျင်၊ ကိုက်ခဲ။ ။ဥသျှစ်မြစ်၊ ခင်ပုပ်မြစ်၊ သနပ်ခါးမြစ် ဆေး
၈-မျိုး နုတ်နုတ်စဉ်းပြီးကျီ၊ ရေပွက်ပွက်ဆူလျှင် အဖတ်ကို ဆယ်၍ ပစ်၊ အရေကို ထပ်ပြီး အနှစ်
၈၈၈၀ ကျီ၍ ငှက်ပျောသီးနှင့် တို့စားရမည်။

လေရောင်ပျောက်။ ။အထက်ပါ အမြစ် ၃-မျိုးကို အမျှစုံ၊ အမှုန့်ပြုပြီး ပျားရည်၊
မုန့်ရာရည် ၂-မျိုးနှင့် ရောစပ်ပြီးသောက်။

နား သွေးထွက်သော ရောဂါ။ ။၎င်းရောဂါ နွေရာသီ၌ ဖြစ်မှု ဥသျှစ်ရွက်နုကို လက်
ထုတ်ဟင်းလျာ ပြုလုပ်ပြီးစား။

အပူငုပ်၍ အတွင်း ချုပ်သော်။ ။ဥသျှစ်ဖျော်ရေ သောက်၊ ဥသျှစ်ရွက်ကို ဟင်းချက်
၅ စား။

ခြေ၊ လက်၊ အဆစ်ရောင် ရောဂါ။ ။ဥသျှစ်၊ ကဆစ်၊ သံသတ်၊ ရဲယို-၎င်းအရွက်
၇-မျိုးကို ပေါင်းစပ်ပြီး မပြတ် သုတ်၍စား။

သွေးဆုံးရောဂါ။ ။ဥသျှစ်၊ ဥနွဲ့၊ ကြောင်ပန်း- အရွက် ၃-မျိုး၊ ရှားစောင်းကြီး၊
ဆား- ဤ ၅-ပါးကို ကြိတ်ပြီးလျှင် ရေနွေး၊ ရေအေး ရရာနှင့် တိုက်။

မီးရပ်ကျီးချို၊ စူလာကျီးချို၊ ပျောက်ပဉ္စဝေါ။ ။ဥသျှစ်၊ သနပ်၊ ခင်ပုပ်၊ တရုပ်
စကား၊ မဲလီ အမြစ် ၅-မျိုး ပါးပါးလွှာပြီး ပြုတ်ရေကို စစ်၍ယူ၊ ၎င်းအရေကို ထန်းလျက်
ထည့်၍ ချက်၊ ၎င်းအရေကို နံနက်၊ ည ၁-ဇွန်း ၂-ဇွန်းတန်သည် သောက်၍ပေး။

သွေး၊ လေ၊ အားနည်း ရောဂါ။ ။ဥသျှစ်၊ ဥနွဲ့၊ စစ်၊ ပေါက်- ၎င်း ၄-မျိုးသော
အမြစ်များကို ပါးပါးလွှာပြီး ကျီ၊ စစ်၍ယူ၊ အရေကို တဖန် ပြန်၍ချက်၊ သောက်သောအခါ
ပျားရည် တဇွန်း ဆေးတဇွန်း စပ်၍ သောက်။

မီးရပ်ဝမ်းပျက်။ ။ဥသျှစ်၊ ကြောင်ပန်း၊ ကြိတ်မွန် အရွက် ၃-မျိုး၊ စမုံနက်၊
ကြက်သွန်ဖြူ၊ မိသလင် ဆေး ၆-မျိုး အမျှစုံ အမှုန့်ပြု၊ နှမ်းဆီနှင့် နယ်၍ စား။

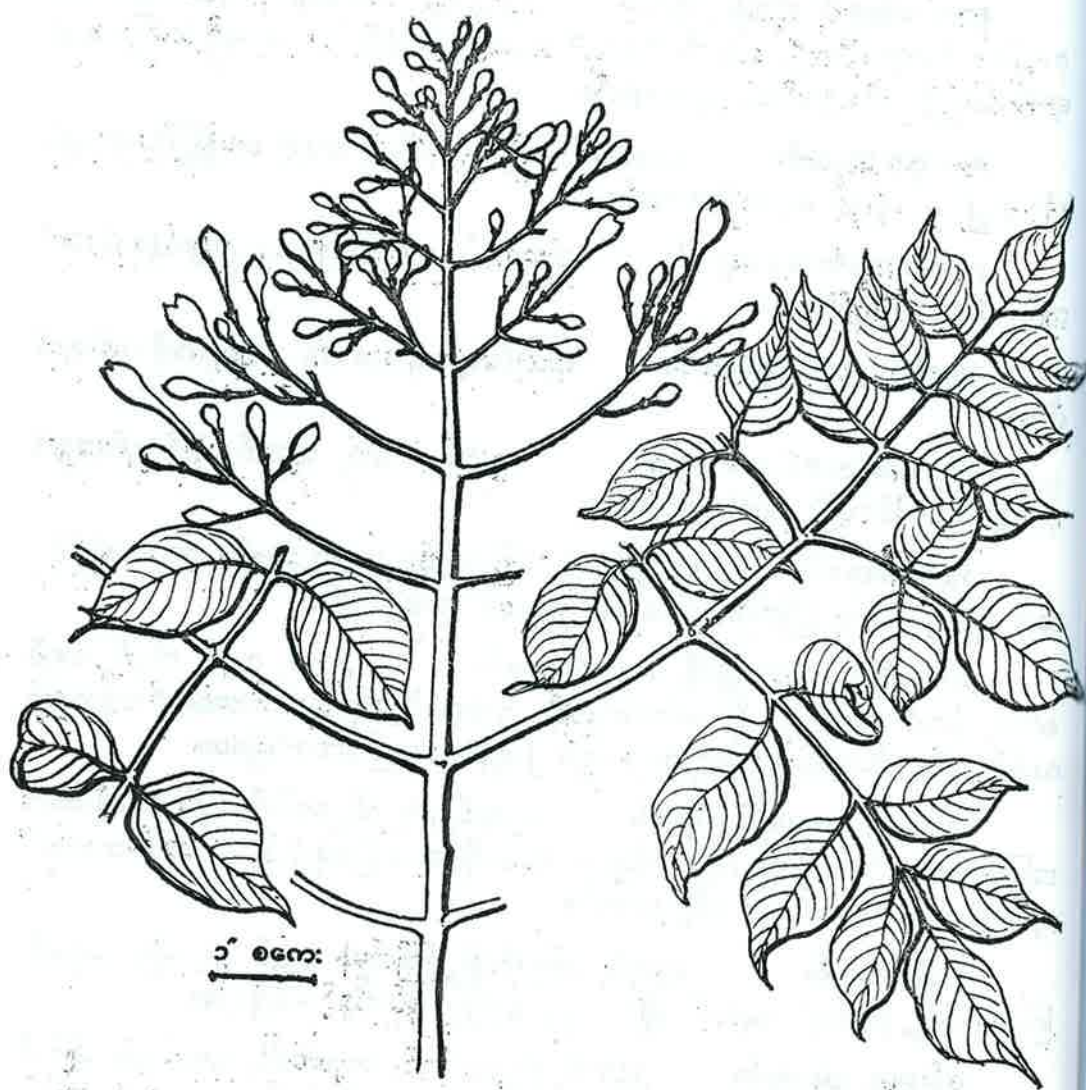
ဝမ်းဖော၊ ဝမ်းရောင်။ ။ဥသျှစ်၊ ဥနွဲ့၊ သက်ရင်း၊ မျောက်ဆိပ်၊ ဇောင်လျမ်း၊ ကြောင်
ပန်း အရွက် ၆-မျိုး၊ ရှားစောင်းကြီး၊ စမုံနက် ဆေး ၈-မျိုး အညီအမျှ၊ အားလုံး အလေး
စားကပ်ပြီး မီးတွင် ဖုတ်၊ ၎င်းလျက်ဆားကို လျက်၍ ပေးပါ။

(ခေါင်းခွ)

ဦးခေါင်း (ခေါင်းလည်းဟူ)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။၎င်းအပင်သည် အပူပိုင်းကျသော ပခုက္ကူ၊ မုရွာ၊ ရွှေဘို၊ မန္တလေး၊
စစ်ကိုင်း စသော အရပ်ဒေသများ၌ အများအားဖြင့် အလေ့ကျပေါက်သော အပင်မျိုး ဖြစ်၏၊
၎င်းအပင်သည် ချုံဆန်သောအပင်မျိုး ဖြစ်သဖြင့် ဆယ်ထပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆူးခေါက်နက်ကဲ့သို့

ကေရာဇ်

MILLINGTONIA HORTENSIS

आकाश नीम

လက္ခဏာအားဖြင့် တူသည့်
အရွက်မှာ ဘဲဥပုံသဏ္ဌာန်
ပဲသော အပင် ဖြစ်၏။
ပေါက်နေသော ဆူးကလေး
အရွက်ကိုလည်း တွေ့နိုင်၏။
ဓာတ်ကို တွယ်ကပ်လျက် ထေ
အရွက်စိမ်း ဖြစ်၏။

၎င်းအပင်၏ ဆေးသုံး
ရောဂါတို့ကို အရွက်ပြုတ်ဖြင့်

ဖိနပ်
ဗက်လီ
အင်္ဂလိပ်
လက်တင်

ပုံသဏ္ဌာန်။

ရှိသော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။
ဖြစ်၏။ အကိုင်းအခက် နည်း
စက်အရွက်များနှင့် ဆင်ယောင်
ပွင့်ထက် အလျား ရှည်၍ အ
နုတ္တောလများတွင်၌ ပွင့်လေ

ဂုံဇာ နှင့် စွမ်းရည်။

ဆိုးပွားခြင်းကိုလည်း ငြိမ်းစေ
ရင်း၊ အဆိပ်သင့်ခြင်းကို၎င်း၊

ပဏိပိရောဂါ။

ကို အရက်ချက်သကဲ့သို့ ပေါင်

အကြောတင်းသော
သဖြင့် ဝမ်းကြော ရင်ကြော
ကို ဆန်ဆေးရည်နှင့် သွေး၍

ဧကရာဇ်အားဖြင့် တူသည်ဟု ထင်ရသော်လည်း သေချာစွာကြည့်လျှင် အလွန်ခြားနားလျက် ရှိ၏။
ဧကရာဇ်မှာ တဲဥပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၏။ ဆူးကောက်နက်ကဲ့သို့ အရွက်ထိပ်ကဲ့ မရှိ၊ ရွက်ညှာတိုပြီး အမွှေး
မရှိသော အပင် ဖြစ်၏။ မှီခိုပင် ကင်းလွတ်ပြီး သီးခြားပေါက်တတ်သော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ စုံတွဲ
ပေါက်နေသော ဆူးကလေးနှစ်ခုအကြားတွင် အရွက်ပေါက်မြဲ ဖြစ်၏။ ဆူးကလေးစုံတွဲ တွေ့လျှင်
ဧကရာဇ်ကိုလည်း တွေ့နိုင်၏။ အရွက်တခြား ဆူးတခြား ပေါက်လေ့ မရှိ၊ အရွက်ပေါက်ပုံမှာ အရိုး
မာကို တွယ်ကပ်လျက် ထောင်မတ်စွာ အရိုးတံကို ပတ်လည်တက်၍ ပေါက်လေ့ ရှိ၏။ အရိုးစိမ်း
ဧကရာဇ်စိမ်း ဖြစ်၏။

၎င်းအပင်၏ ဆေးသုံး။ ။ သူငယ်နာ ငါးကြင်းကြေးရောဂါ၊ မျက်စိနာ နှင့် အဖော
ရာဂါတို့ကို အရွက်ပြုတ်ပြီး ၎င်းပြုတ်ရည်ကို ရေချိုးသကဲ့သို့ ချိုး၍ပေးရ၏။

ဧကရာဇ်ပင်

ဟိန္ဒီ အာကာသ နါမ (အာကာသျှနီ-၆)

ဗင်္ဂါလီ မီနီ ဗမေလီ (မိနီကျဗေလီ)

အင်္ဂလိပ် Tree Jasmine

လက်တင် Millingtonia Hortensis

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ဧကရာဇ်ပင်သည် ပေ ၈၀ ကျော်မျှ မြင့်၍ အခွံရင်း ၃-၄ - ပေမျှ
ရှိသော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းသည် လမ်းဘေး နှင့် ဥယျာဉ်များတွင် စိုက်ပျိုးသော အပင်မျိုး
ဖြစ်၏။ အကိုင်းအခက် နည်းပါး၍ ပင်စည် ဖြောင့်မတ်၏။ အရွက်အခက်တို့သည် ပန်းတမာ အ
မက်အရွက်များနှင့် ဆင်ယောင် ရှိ၏။ အပွင့်မှာ မြတ်လေး ပွင့်ဖြူပွင့်နှင့် တူသော်လည်း မြတ်လေး
ပွင့်ထက် အလျား ရှည်၍ အပွင့် ကြီး၏။ အရောင် ဖြူ၏။ အနည်းငယ် မွှေး၏။ သီဘင်းကျွတ် နှင့်
နုတ္တောလများတွင်၌ ပွင့်လေ့ ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ဧကရာဇ်အရွက် နှင့် အမြစ်သည် သွေးကို ကြံစေတတ်၏။ သွေး
စီးပွားခြင်းကိုလည်း ငြိမ်းစေတတ်၏။ အရက်မွှေးခြင်းနှင့် အခြားသော မူးဝေခြင်းရောဂါများကို
ရင်း၊ အဆိပ်သင့်ခြင်းကိုရင်း၊ သွေးတိုးခြင်းကိုရင်း ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

ပထိပရောဂါ။ ။ ဧကရာဇ် ပဉ္စငါးပါး တပိဿာ၊ သံပုရာလုံးရေ ၁၀၀, ၎င်း ၂-မျိုး
ကို အရက်ချက်သကဲ့သို့ ပေါင်းခံပြီးယူ၍ ၁- နာရီ တဇွန်းတိုက်၊ လိမ်း၍လည်းပေး။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

အကြောတင်းသော ရောဂါများ။ ။ အချို့သူတို့သည် အကြောအခြင်တင်းခြင်း အထူး
သဖြင့် ဝမ်းကြော ရင်ကြောများသည် သစ်သားကဲ့သို့ မာကျောစွာ တင်းခြင်းတို့ကို ၎င်းအမြစ်
ကို ဆန်ဆေးရည်နှင့် သွေး၍ မွန်မွန်လိမ်းပေးမှု အကြောတင်းခြင်းမှ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

၁. စကေး

ဩဇာ (မြန်မာ)

ANNONA SQUAMOSA

सीताफल

အမူးရောဂါ။
ဇယာက်ပါက အရက်မူးခြင်း

မီးယပ်ထိပ်ခြင်း။
ဖြင့် မီးယပ်ငုပ်ခြင်းများ

ခရုသင်းရောဂါ။
၅၀၊ ရေ သင့်ရုံထည့်၍ လှေ
တလွန်းကျစီ စားပါ။ တကိုယ်
နှင့် ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကျောက်ပေါက်သွေး
ပေါင်း၊ တမာ၊ မဲဇလီရွက်

ပုံသဏ္ဌာန်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
ဖြစ်စေ၏။ သွေးအားကို တို
ဖြစ်စေ၏။ အသားကို ပွားမ
ရောဂါများကို ပယ်ဖျောက်

နိဗ္ဗာန်ရတနာကရ
အားကို ဖြစ်စေ၏။ လေ နှင့်
နိုင်၏။ အော့အန်ခြင်းကို ပယ်

ယူနာနီဆရာတို့ အ
ချီ၏။ သွေးအားကို ဖြစ်စေ
သည် ကြေကျက်ခဲ၏။ ဖျား
တတ်၏။ မျက်စိနာခြင်းကို
ဆန်းများ သေကြေပျက်စီးက

အမူးရောဂါ။ ။ကေရာဇ်မြစ် နှင့် သပြေခေါက်ကိုရော၍ ဆန်ဆေးရေနှင့် သွေးပြီး
ယာက်ပါက အရက်မူးခြင်းနှင့် တကွ အခြား မူးသောရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။

မီးယပ်ဆိမ်ခြင်း။ ။ကေရာဇ်ရွက်ကို ပြုတ်၍ သုပ်စားခြင်း၊ ကြော်ချက် ပြု၍ စားခြင်း
ပျက် ဖီးယပ်ငုပ်ခြင်းများ ပျောက်ကင်း၍ မီးယပ်သွေးများ မွန်ကန်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။

ခရုသင်းရောဂါ။ ။ကေရာဇ်မြစ်အစို့ ၁ဝိ - သားကို ညက်စွာ ကြိတ်၍ ထန်းလျက်
၅ဝိ - ရေ သင့်ရုံထည့်၍ လက်ကော်ရအောင် ကျိုချက်ပါ။ ၎င်းဆေးကို ည နံနက် ကြွေအုန်းကြီး
အဖုန်းကျစီ စားပါ။ တကိုယ်လုံး ဆွတ်ဆွတ်ဖြူသောသူများ ၂ - ၅ ၊ ကွက်ကျားစွဲသူများ ၁-၅
စုံ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကျောက်ပေါက်သူ ရေချိုးဆေး။ ။ကေရာဇ် မဏိဩသံ၊ ရေချင်းယား၊ ပေါက်ကျီး
စပါင်း၊ တမာ၊ မဲလီရွက် ဆေး ၆ - မျိုး ကျက်ကျက်ကျိုပြီးလျှင် နွေးနွေး ချိုး၍ပေး။

ဩဇာသီး (မြန်မာ)

သက္ကတ ဓါတာဖန္ဒ (ဇီတာ-၅၈)

ဟိန္ဒူ ဓါတာဖန္ဒ (ဇီတာ-၅၈)

လက်တင် Annona Sguamosa

အင်္ဂလိပ် Sugar Apple

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အပင် ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ထင်ရှား၏။ အများမျက်မြင် ဖြစ်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် ဩဇာသီးသည် ရောင်ရဲခြင်းကို
ဖြစ်စေ၏။ သွေးအားကို တိုးပွားစေ၏။ နှုတ်ကို မြှင့်စေ၏။ အေး၏။ နှလုံးကို အကျိုးပြု၏။ အားကို
ဖြစ်စေ၏။ အသားကို ပွားများစေ၏။ ပူလောင်ခြင်း၊ သွေးအန် သွေးကျရောဂါ ဖြစ်ခြင်းနှင့် လေပူ
ရောဂါများကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။

နိဗ္ဗာဏရတနာကရ အလိုအားဖြင့် ဩဇာသီးသည် ချို၏။ အေး၏။ နှလုံးကို အကျိုးပြု၏။
ဏားကို ဖြစ်စေ၏။ လေ နှင့် သလိပ်ကို ပြုတတ်၏။ နှုတ်ကို မြှင့်စေ၏။ ဝမ်းကို သည်းခြေကို
နိုင်၏။ အော့အန်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

ယူနန်နိဗ္ဗာဏတို့ အလိုအားဖြင့် ဩဇာ အမြစ်သည် ဝမ်းလျှောစေတတ်၏။ အသီးသည်
ချို၏။ သွေးအားကို ဖြစ်စေ၏။ သလိပ်ကို ထုတ်ဆောင်တတ်၏။ နှုတ်ကို မြှင့်စေ၏။ ဩဇာ အစေ့
သည် ကြေကျက်ခဲ၏။ ဖျားနာ၊ အနာမီးလျှံ နာတို့ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ကိုယ်ဝန်ကို လျှောစေ
တတ်၏။ မျက်စိနာခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ၎င်းအစေ့ကို အမှုန့်ပြု၍ ခေါင်းတွင် လိမ်းကျံမှု
ထန်းများ သေကြေပျက်စီးကုန်၏။

သတိပြုရန်။ ။အကယ်၍ ၎င်းအစေ့မှုများ၊ အရည်များ မျက်စိတွင်းသို့ ဝင်မှု မျက်စိ၏ အကျိုးယုတ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

အနာ ပြည်ပေါက်ရန် တင်ဆေး။ ။ဩဇာရွက် အစိုကို ဆားအနည်းငယ် ထည့်၍ ကြိတ်ပြီးလျှင် ပြည်ပေါက်လိုသော အနာ အဖု အပိမ့်များသို့ စည်းပေးပါက နုလျှင် ပိန်၍ ရင့်လျှင် ပြည်ပေါက်၏။ ၎င်းအသီးမှည့်ကိုလည်း ဆားနှင့် ရောကြိတ် အုပ်ကပ်ပေးပါက ပြည်ပေါက်စေ တတ်၏။ ၎င်းအပြင် ထိခိုက် ရှာသော ဒဏ်ကြောင့် ဖြစ်သည့် အဖု အပိမ့်များကိုလည်း ဤနည်း အတိုင်း ပြုလုပ်ပါလေ။

အနာ၌ ရှိသော ပိုးများ ကျဆင်းရန် ဆေး။ ။ဩဇာသီး နုနုကို အခြောက်လှန်း၍ အမှုန့်နုနု ပြုပြီးလျှင် ကုလားပဲမှုန့်နှင့် ရော၍ ပိုးကျနေသော အနာများသို့ ဖြူးပေးခြင်း၊ ရေနှင့် အပြား ပြုလုပ်၍ ကပ်ပေးခြင်း ပြုမှု အနာ၌ တယ်ကပ်နေသော ပိုးများ လျင်မြန်စွာ ပျောက် ပြယ်ကုန်၏။ ဝမ်းတွင်းသို့လည်း တိုက်ကျွေးနိုင်၏။

ကျွဲ၊ နွားများ တုတ်ပိုးကျ ဆေး။ ။ကျွဲ၊ နွား ဝမ်းတွင်း၌ တုတ်ကောင်များကို ကျ ဆင်းစေရန် ဩဇာရွက်ကို ကြိတ်၍ ကျွေးမှု ကျွဲ၊ နွားများ၏ ဝမ်းတွင်းရှိ တုတ်ကောင်ကြီးများ ကျဆင်း၍ ၎င်းတိရစ္ဆာန်များလည်း သန်မာ ဝပြုံးလာစေနိုင်ပါသည်။

ပိုးနိုင်ဆေး။ ။ဩဇာစေ့ကို အမှုန့်ပြု၍ ထားပါ။ အနာများ၌ ပိုးကျနေသော် ၎င်းအမှုန့်ကို ဖြူး၍ ပေးပါက ပိုးများ ပျောက်ကင်းကုန်လိမ့်မည်။ ကျွဲ၊ နွား တိရစ္ဆာန် စသည် တို့တွင် အနာများ၌ ပိုးကျနေလျှင်လည်း ဤနည်းအတိုင်း ပြုလုပ်ပေးပါက အနာ၌ ရှိသော ပိုး များ ပျောက်ပျက်ကုန်မည် ဖြစ်ပါသည်။

သူငယ်များ စအိုနီ ထွက်ခြင်း။ ။များသောအားဖြင့် ကလေးများ၌ ဖြစ်တတ်သည့် (အူကျနာ) ဖင်နီ ထွက်သောအခါ ဩဇာရွက်ကို ပြုတ်၍ - သို့မဟုတ် ဩဇာရွက်ကို တညသိပ်၍ ထားသော ရေဖြင့် ၎င်း (အူကျနာ) ဖင်နီကို တနေ့ ၂ - ကြိမ်၊ ၃ - ကြိမ်မျှ ဆေးကြော၍ ပေးမှု အူကျခြင်းမှ (စအိုနီ ထွက်ခြင်းမှ) ပျောက်ကင်းစေ၏။

သားဖွား လွယ်ကူရန် ဆေးနည်း။ ။အချို့သော မိခင်များသည် မီးဖွားရာ၌ အမြဲ လိုလို ပင် ခက်ခက်ခဲခဲ ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ ဖွားမြင်ကြရလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ မီးဖွားရသော ဒုက္ခနှင့် ရင်ဆိုင် နေရသောအခါ မိခင်၏ သားအိမ် အဝကို ဩဇာစေ့ကို သွေး၍ လိမ်းကျံ ပေးပါက လျင်မြန် လွယ်ကူစွာ ဖွားမြင်လိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။

အကြောတက် ရောဂါပျောက် ဆေးနည်း။ ။အကြောငုပ်၊ အကြောတက် ရောဂါ များ ဖြစ်မှု ဩဇာရွက်ကို ကြိတ်ပြီးလျှင် အပြားကလေးများ ပြု၍ အုံ၍ ကပ်၍ ပေးမှု အကြော ငုပ်ခြင်း၊ တက်ခြင်းများ ပျောက်ကင်း၏။

အနာပိုးသေ ဆေးနည်း
ပိုးမျိုး ညက်စွာ ကြိတ်၍ ပိုး
ပျက်စီးကုန်၏။

ဝက်ရူးနာ ပျောက်ဆေး
ထားပါ။ ဝက်ရူးပြန်သောအခ
တွင်းသို့ ဝင်အောင် မှုတ်၍ သွင်
ပျောက်ကင်းစေ၏။

သန်းနိုင်ဆေး။
နောက် ၃ - ၄ - နာရီ ကြာ
နှင့် ဩဇာစေ့ အမှုန့်များ
မျက်လုံးအိမ် ရောင်ခြင်း၊ မျက်
ပေးမှု ခေါင်း၌ အလွန်ပေါများ

ဆီးချုပ်ရောဂါ ပျောက်
နှင့် သွေး၍ အနည်းငယ် သော
အပူငြိမ်းဆေး။
လင်းသောအခါ ၎င်းဩဇာသီး
၏ အပူကို ငြိမ်းစေပါသည်။

သွေးကင်လွန်သောရော
ကျပ်လိုက်သောခါ ဩဇာအစေ့
ဆီနှင့်ဖျော်၊ ကျပ်လိုက်သောအ

သက္က
ဟိန္ဒူ
အင်္ဂလိ
လက်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။သ
၄-လက်မမှ ၇-၈-လက်မမျှအထိ
ပျာ ဝါရောင်သန်း၍ မှည့်သေး

သား မျက်စိတွင်းသို့ ဝင်မှု

အနာပိုးသေ ဆေးနည်း။ ။ဩဇာရွက် အစို့၊ ဆေးရွက်ကြီး၊ မဖောက်ထုံး - ၎င်း
၄-မျိုး ညက်စွာ ကြိတ်၍ ပိုးကျနေသော အနာများကို လိမ်းကျံမှု အနာ၌ ရှိသော ပိုးများ
မျက်စိကျန်၏။

ဆား အနည်းငယ် ထည့်၍
၁။ နုလျှင် ပိန်၍ ရင့်လျှင်
၂။ ပေးပါက ပြည့်ပေါက်စေ
ပိမ့်များကိုလည်း ဤနည်း

ဝက်ရူးနာ ပျောက်ဆေး။ ။ဩဇာစေ့ အတွင်းဆံကို ကြိတ်၍ အဝတ်နှင့် လိပ်၍
ထားပါ။ ဝက်ရူးပြန်သောအခါ ၎င်းအသက်ပါ ဆေးလိပ်ကို မီးရှို့၍ အခိုးမှိုင်းကို နှာခေါင်း
တွင်းသို့ ဝင်အောင် မှုတ်၍ သွင်းပေးပါ။ ဤနည်းဖြင့် မကြာမကြာ ပြုလုပ်ပေးပါက ဝက်ရူးနာများ
ပျောက်ကင်းစေ၏။

နုနုကို အခြောက်လှန်း၍
သို့ ဖြူးပေးခြင်း၊ ရေနင့်
သား လျင်မြန်စွာ ပျောက်

သန်းနိုင်ဆေး။ ။ဩဇာစေ့ကို အမှုန့်ပြု၍ ခေါင်း၌ အနှံ့အပြား ဖြူးပေးပါ။ ၎င်း
နောက် ၃-၄-နာရီ ကြာသောအခါ ခေါင်းကို ရေဖြင့် ဆေးပါ။ ၎င်း ဆေးသော ရေများ
မှန် ဩဇာစေ့ အမှုန့်များ မျက်စိအတွင်းသို့ မဝင်ရန် အထူး သတိပြုပါ။ မျက်စိတွင် ဝင်ပါမူ
မျက်လုံးအိမ် ရောင်ခြင်း၊ မျက်စိနာခြင်းကို ဖြစ်စေဘာ၏။ ထိုသို့ ၂-ကြိမ်၊ ၃-ကြိမ် ပြုလုပ်
စပါမူ ခေါင်း၌ အလွန်ပေါများသော သန်းများ ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။

တုတ်ကောင်များကို ကျ
၍ တုတ်ကောင်ကြီးများ

ဆီးချုပ်ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ဆီးချုပ်ရောဂါ ဖြစ်မှု ဩဇာမြစ်ကို ဆန်ဆေးရေ
နှင့် သွေး၍ အနည်းငယ် သောက်ပါက ဆီးချုပ်ခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

နာများ၌ ပိုးကျနေသော်
၍၊ နှား တိရစ္ဆာန် စသည်
၁။ အနာ၌ ရှိသော ပိုး

အပူငြိမ်းဆေး။ ။ဩဇာသီးအမှည့်ကို ညဦးပိုင်းကဲ့သို့ လေတိုက်ရာ၌ ထားပါ။ နံနက်
လမ်းသောအခါ ၎င်းဩဇာသီးကိုစားပါ။ အပူအားကြီးသူများနှင့် အဖျား၌ အပူလွန်သောသူများ
၏ အပူကို ငြိမ်းစေပါသည်။

လေးများ၌ ဖြစ်တတ်သည့်
ဩဇာရွက်ကို တညသိပ်၍
မိမ့် ဆေးကြော၍ ပေးမှု

သွေးကင်လွန်သောရောဂါ။ ။ဩဇာသီးမှည့်ကို အဝစား၍ မေးပေါက်သောအနာ
ကျပ်လိုက်သောခါ ဩဇာအစေ့၊ ကျပ်မြေ၊ သင်းခွေကျပ်ခွံ၊ ရှိန်းခို- ၎င်းဆေး ၄-မျိုးအမှုန့်ပြုပြီး
ဆီနှင့်ဖျော်၊ ကျပ်လိုက်သောအနာကို လိမ်း၍ပေး။

ဩဇာ (သင်္ဘော)

သက္ကတ	रामफल	(ရာ-၆-၁၈-၆)
ဟိန္ဒူ	रामफल	(ရာ-၆-၁-၈)
အင်္ဂလိပ်	Bullocks Heart	
လက်တင်	Annona Reticulata	

သားသည် မီးဖွားရာ၌ အမြဲ
၌ မီးဖွားရသော ဒုက္ခနှင့်
ပူး၍ လိမ်းကျံ ပေးပါက

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။သင်္ဘောဩဇာသည် ဩဇာဝဂ်မှ အပင်တမျိုးဖြစ်၏။ ၎င်းအရွက်သည်
၄-လက်မမှ ၇-၈-လက်မမျှအထိ ရှည်၏။ အနံ့ ၁-လက်မမှ ၂-လက်မ၊ ၃-လက်မအထိရှိ၏။ အသီး
မှာ ဝါရောင်သန်း၍ မှည့်သောအခါ နီရောင်သန်းလျက် ရှိ၏။ အစေ့မှာ ချော၏။ နက်ပြောင်၏။

အကြောတက် ရောဂါ
၌ ကပ်၍ ပေးမှု အကြော

သုဇာ (သင်္ဘော)
ANNONA RETICULATA
रामफलम्

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
သောသဘောရှိ၏။ ချို၏။
၏။ သည်းခြေနာ၊ ရေငတ်ခြ
အခေါက်သည် ထက်မြက်ပေ
ယီမဲ့ညှိ စားသုံးမှု ဝမ်းတွင်းရှိ
ကင်းဝေးစေ၏။ အသီးစိမ်းသ
ကုတ်ယူ၍ ရနိုင်၏။

ဟိန္ဒူ
ဗုဒ္ဓ
လင်
အင်

ပုံသဏ္ဌာန်။
အရွက်သည် သားရေကဲ့သို့ ပြ
ဖျားချွန်း၏။ အပွင့်ကြီး၏။ ခ
ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
၏။ အရွက်ကို ရေနွေးဖြင့်၎င်း
ပြုရ၏။ ထို့ပြင် အဖျားရော
အပွင့်များကို ချောင်းဆိုးပျေ
စမ်းသွားရောဂါများ၌ အသုံး

ဩဝါဒသည် ရှေ့
ထောက်လေ့ မရှိသဖြင့်၎င်း၊ ဧ
ရှေးအကျဆုံးသော သက္ကတ၊
ကောင်းစွာ မတွေ့ရှိရပေ။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် ၎င်းအသီးသည် တွန့်ရှုံ့စေတတ်
မယဝေသောရှိ၏။ ချို၏။ အနည်းငယ်ဖန်၏။ ချဉ်ပြုံးပြုံး ရှိ၏။ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်းကို ငြိမ်းစေ
၏။ ငယ်ခြေနာ၊ ရေငတ်ခြင်းတို့ကို ငြိမ်းအေးစေ၏။ ၎င်းပြင် လေနှင့် သလိပ်ကို ပွားစေ၏။ ၎င်း
အစေ့မိက်သည် ထက်မြက်သော တန်ခိုးသတ္တိ ရှိ၏။ ဝမ်းဗိုက်တတ်၏။ ပိုးတို့ကို နိုင်နင်း၏။ ၎င်းအ
သီးပျဉ်း စားသုံးမှု ဝမ်းတွင်းရှိ ပိုးများကို ငြိမ်းစေ၏။ ၎င်းပြင် အစာမကြေဝမ်းပျက် ရောဂါများကို
ကုသပေးစေ၏။ အသီးစိမ်းသည်၎င်း၊ အခြောက်သည်၎င်း၊ အရောင်နက်သော ဆိုးဆေးများအဖြစ်
မုက်ယူ၍ ရနိုင်၏။

ဩဇာ-ဒူးရင်း

ဟိန္ဒူ	ममफल	(မမ်ဖလ်)
ဗရာဟ္မ	ममफल	(မာမဖလ်)
လက်တင်	Annona Muricata	
အင်္ဂလိပ်	Soursop	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဒူးရင်း ဩဇာပင်သည် အမြဲ စိမ်းလန်းနေသော ပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၏။
အရွက်သည် သားရေကဲ့သို့ ပြင်းထဲပြော့ပျောင်း၏။ အနံ့ ဆိုး၏။ အရွက်လှံသွားသဏ္ဌာန် ရှိ၏။ ထိပ်
ဖျားချွန်း၏။ အပွင့်ကြီး၏။ အသီးမှာလည်း ကြီးထွား၏။ နှလုံးပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၏။ အစိမ်းရင့်ရောင်
ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အယုဗ္ဗေဒအလိုအားဖြင့် အစေ့သည် အန်စေတတ်၏။ ချုပ်
၏။ အရွက်ကို ရေနွေးဖြင့်၎င်း၊ ရေနံဆီဖြင့်၎င်း ရောကြိတ်၍ အနာပြည်ပေါက်ဆေးအဖြစ် အသုံး
ပြုရ၏။ ထို့ပြင် အဖျားရောဂါများ၌လည်း အရွက်ကို တိုက်ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုရ၏။ အဖူးငုံနှင့်
အပွင့်များကို ချောင်းဆိုးပျောက်ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုရ၏။ အသီးစိမ်းနုများကို အမှုန့်ပြု၍ ပိတ်
စမ်းသွားရောဂါများ၌ အသုံးပြုရ၏။

ဩဝါလ

မဂဓ (ရဝေသ)

ဩဝါလ်ပင်သည် ရွေးကျသော ဂေဇက်ဝင် ဆေးပင်ဖြစ်သော်လည်း နေရာတိုင်း ပေါက်
ရောက်လေ့မရှိသဖြင့်၎င်း၊ ပေါက်ပါသော်လည်း ပေါက်သောနေရာ ကျဉ်းမြောင်းသဖြင့်၎င်း၊
ရှေးအကျဆုံးသော သက္ကတ၊ ဟိန္ဒူ၊ မဂဓ စသော ဆေးကျမ်းကြီးများ၌ ဩဝါလ်၏ အသုံးအစွဲကို
ကောင်းစွာ မတွေ့ရှိရပေ။

သြဇာ (အစေ့)
ANNONA MURICATA.
ममका

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း
ယဉ်၍ အသုံးအစွဲများလှ
မျိုးမျိုးဖော်စပ်ရာတွင် တွေ့
ရသေးကြသော မိနွေး
ရှိပေ၏။

သတ္တိသ ၃၇-ပါး
တွင်-သြဇာလဲ၊ ကျော်သဲ

ကန်ချုပ်နီ ဆယ်
ဪလဲ” ဟူ၍၎င်း။

ဟလိဒ္ဒဗ္ဗဇနီး
ဝင်းမူ၊ နန္ဒင်းမလွှဲ၊ သြဇာ

နန္ဒာသမင်ရက်ခေ
နင့်၊ သက်ရင်-သြဇာလဲ၊

လောကသာရဆ
ဂုံဏ်ဗောဓိဟု” ဟူ၍၎င်း ၊

အထက်ဖော်ပြပါ
ဘက် ပါဝင်သုံးစွဲလာကြသ
သုံးသောဆေးနည်းတို့ကား

သြဇာလဲပေါက်ခေ
ပေါင်း () ကျော်အ
အပြားပေါက်လေ့ရှိသဖြင့်

သြဇာလဲပေါက်ရေ
မြေဖြူ ကျောက်စရစ်ကုန်
အရပ်ဒေသများ၌ ပေါက်
ကျပေါက်နေသော သြဇာ
ပေါင်းများစွာ တွေ့ရှိနိုင်
လာသိရှိနိုင်၏။

သြဇာလဲပင်၏ ပုံစံ
တို့သည် အခေါင်းမရှိ မ
ရှိ၏။ မိမိဘာသာ ထီးထီး
ရောက်သည့်နေရာ အဝ

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ပုဂံ၊ ပင်းယ၊ အင်းဝ စသော ခေတ်အဆက်ဆက်မှ စ၍ ဆေးဘက် ယူ၍ အသုံးအစွဲများလာသည်ကို တွေ့ရှိရ၏။ ယခုခေတ် ဗိန္နောဆေးဆရာကြီးများ ဆေးအ မျိုးမျိုးဖော်စပ်ရာတွင် တွင်ကျယ်စွာ အသုံးများလာသည်ကို ပင်းယ၊ အင်းဝခေတ်၏ နောက်ပိုင်း ရေးသားကြသော ဗိန္နောဆေးကျမ်းကြီးတို့၌ အောက်ဖော်ပြပါတို့ဖြင့် သိသာ ထင်ရှားလျက် ရှိပေ၏။

သတ္တိသ ၃၇-ပါးသော ဆေးကြီး ဖော်စပ်ရာတွင်။ “ပေါက်ဖြူ-သင်းဝင်၊ ခေါ် ကွင်း-သြောလဲ၊ ကျော်သဲအုန်းမြစ်” ဟူ၍၎င်း။

ကန်ချုပ်နီ ဆယ်ပုံခွဲဆေး ဖော်စပ်ရာတွင်လည်း။ “ကန်ချုပ်နီတေး၊ ဖုန်းဆေး စသြလဲ” ဟူ၍၎င်း။ “လင်းနေ-သြောလဲ၊ ဆေးပုလဲ ပေါက်နက်” ဟူ၍၎င်း။

ဟလိဒ္ဓ္ဓိဝုဏ္ဏငန်းဆေး ဖော်စပ်ရာတွင်လည်း။ “ဟလိဒ္ဓ္ဓဟု၊ မြည်တွင်ရှိခြင်း၊ နီဒါန်း စင်းမှု၊ နန္ဒင်းမလွဲ၊ သြောလဲတူးဘွက်” ဟူ၍၎င်း။

နန္ဒာသမင်ရက်ဆေး ဖော်စပ်ရာတွင်လည်း။ “ဇောင်ချမ်း-ခတက်၊ ဆူးခေါက်နက် နှင့်၊ သက်ရင်-သြောလဲ၊ ဆေးပုလဲခေါ်၊ ဆေးခြောက်ဖော်ကို” ဟူ၍၎င်း။

လောကသာရဆေးကြီး ဖော်စပ်ရာတွင်လည်း။ “သြောလဲ-သမက၊ အမျှနောညှိ ဂုဏ်ဗောဓိဟု” ဟူ၍၎င်း စပ်ဆိုခဲ့ကြသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ဆေးကြီးတို့ကို ကြည့်သဖြင့် သြောလဲကို ဆေးအရာ၌ မည်ကဲ့သို့ ယှဉ် တက် ပါဝင်သုံးစွဲလာကြသည်ကို သိသာထင်ရှားလှပေ၏။ ၎င်းပြင် သြောလဲပါဝင် ယှဉ်ဘက်၍ သုံးသောဆေးနည်းတို့ကား အရာအထောင်မက များပြားလှတော့၏။

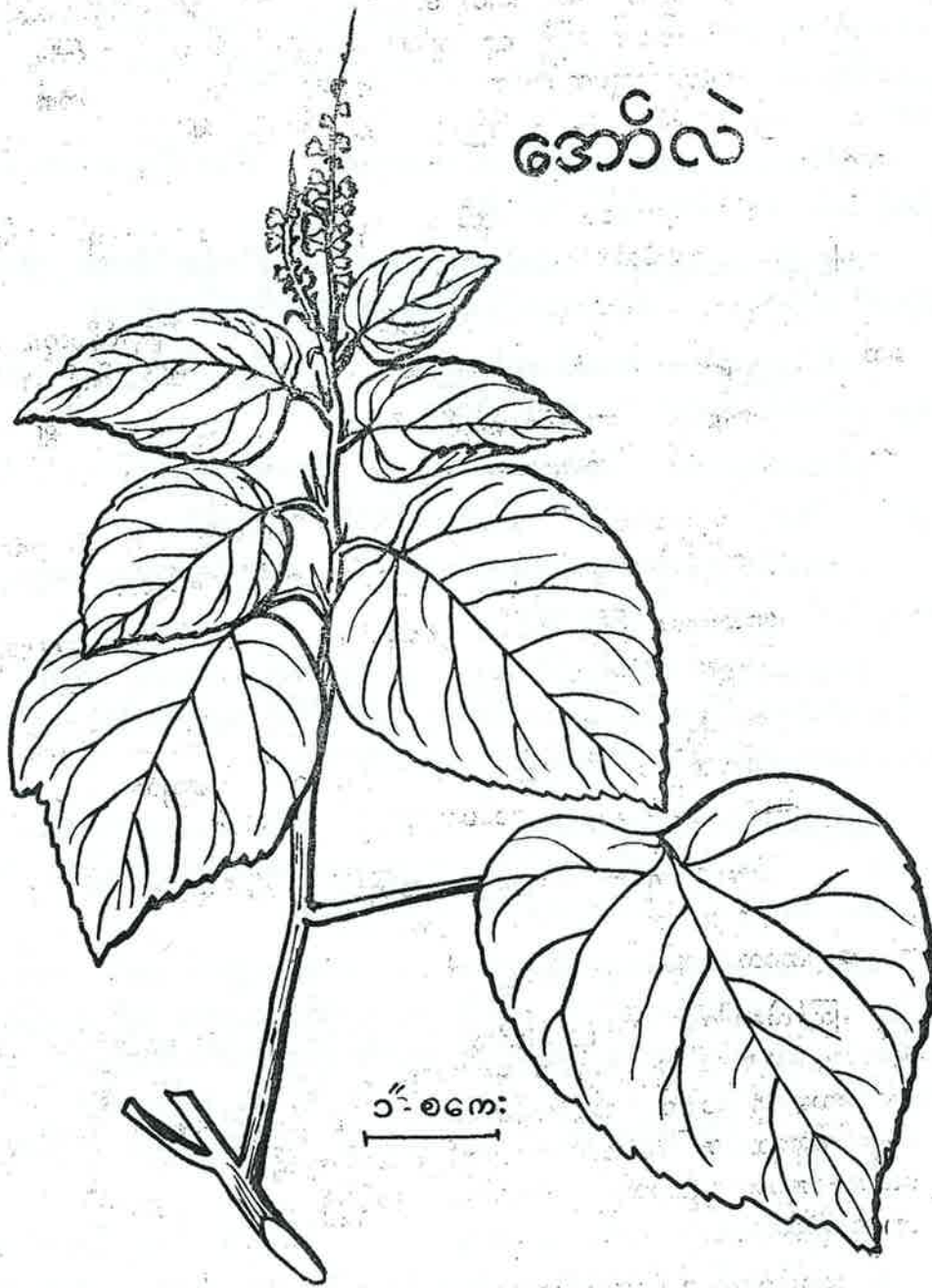
သြောလဲပေါက်ရောက်ရာဒေသ။ သြောလဲသည် ပင်လယ် ရေမျက်နှာပြင်မှ ပေါ် ပေါင်း () ကျော်အထက် အပူပိုင်းဒေသ ခရုကြွေ၊ မုံရွာ စသော ဒေသများ၌သာ အများ ဖြားပေါက်လေ့ရှိသဖြင့် အလေ့ကျပေါက်ပင်မျိုး ဖြစ်၏။

သြောလဲပေါက်ရောက်သည့် မြေအမျိုးအစား။ သဲနှင့် ကျောက် ရောစပ်နေသော မြေ ခြုံမြေဖြူ ကျောက်စရစ်ကုန်းများ၌သာ ပေါက်ရောက်လေ့ရှိ၏။ အများအားဖြင့် ချိုင့်ဝှမ်းသော အရပ်ဒေသများ၌ ပေါက်ရောက်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရ၏။ ၎င်းကျောက်စရစ်ကုန်းများ၌ အလေ့ ကျပေါက်နေသော သြောလဲတပင် တွဲပါလျှင် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကျောက်ကုန်းတို့၌လည်း အပင် ပေါင်းများစွာ တွေ့ရှိနိုင်သည်ကို ထောက်သော် အုပ်စုဖွဲ့၍ ပေါက်တတ်သော အပင်ဟု လေ့ လာသိရှိနိုင်၏။

သြောလဲပင်၏ ပုံသဏ္ဌာန်အရောင်အသွေး။ သြောလဲ၏ ပင်စည်နှင့်အကိုင်းအခက် တို့သည် အခေါင်းမရှိ မာကြောလှ၏။ ပင်စည်နှင့်အကိုင်းတို့မှာ ဖြူဖျော့သော အရောင်အသွေး ရှိ၏။ မိမိဘာသာ ထီးထီးပေါက်၍ နေတတ်သောအပင်မျိုးဖြစ်၏။ မှီခိုပင်မျိုးမဟုတ်၊ ပေါက် ရောက်သည့်နေရာ အဝန်းအဝိုင်းလောက်သာ များစွာ ပေါက်ရောက်သည်ကို တွေ့မြင်နိုင်၏။

ANNOHA MURICATA.
ANNOHA (အင်းဝ)
ANNOHA

အော်လ

စာကိုင်းအခက်တို့မှာ ရွပ်ဝေ
ပင်ထောင်မျိုးတွင်လည်း
လှပေ။

ဪလဲရွက်၏ ပုံသ
နုကလေးများ ပေါက်သဖြင့်
ကဲ့သို့ ဥဖျားသွယ်ချွန်းသော
များပါရှိ၏။ အရွက်၏အရေ
ရာသီ၌ အစိမ်းများသော
၏။ ရွက်ညှာတိုပြီး ပတ်လည်
တတ်သော အပင်မျိုးမဟုတ်
ကျသော်လည်း ရွက်နုတို့သင့်
တစေ မြင်တွေ့နိုင်၏။ ရွက်
ရွက်နုကလေးများ ထွက်လာ

ပန်းကိုင်းထွက်ပေ
ထိပ်ဖျား တပင်တိုင်ပန်းခိုင်က
ပွင့်ကြ၏။ ပွင့်သောပန်းက
ပွင့်ကြသဖြင့် အလွန်လှပသော
မဟုတ်ဘဲ ၃-၄-ခု စုပြုံ၍လှ

ဪလဲ၏ ရသဝိပ
သုံးရာ၌ အမြစ်ကိုသာ အသုံးပြု
တို့သည် ဇောင်ချမ်း၊ ခတက်
ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အများအ

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။
တတ်၏။ ဝါယောဓာတ်ကြွ
ဖျားနာခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊
ပျောက်စေတတ်၏။ ဘဝါးစ
မည်ဟု ဖော်ပြထား၏။ ငွေ
လက်ထုတ်ကြီး၊ ယောက်သွား

အနာဖအိုင်းပေါက်
ကို အရက်နှင့်သွေးပြီး တိုက်

။အကိုင်အခက်တို့မှာ ရှုပ်ထွေးစွာ ပေါက်တတ်သဖြင့် ချုံဆန်သောအပင်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်၏။ သို့သော်
ပင်ထောင်မျိုးတွင်လည်း ထည့်သွင်းခေါ်ဆိုနိုင်၏။ အမြင့်ပေမူ ၅ ပေ၊ ၆-ပေထက် ပို၍ မမြင့်
လှပေ။

ဩဇာလဲရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာန် အရောင်အသွေး။ ။အရွက်သည် အထက်အောက်အမွေ

ကလေးများ ပေါက်သဖြင့် သနပ်ပစ္စည်းရွက်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူ၏။ အဏ္ဏာကာရ (Ovate) ဥပုံ
ကိုသို့ ဥပျားသွယ်ချွန်းသော ပုံစံတွင် အနားပတ်လည်၌ လှသွားကဲ့သို့သော ခွေးသွားစိတ်ကလေး
များပါရှိ၏။ အရွက်၏အရောင်အဆင်းမှာ နွေရာသီ၌ အဝါများသော စိမ်းဝါနုရောင်ရှိ၍ မိုးသီးလ
ရာသီ၌ အစိမ်းများသော စိမ်းဝါနုရောင်ဖြစ်၏။ ရာသီကိုလိုက်၍ အသွေးအရောင်ပြောင်းလဲတတ်
၏။ ရွက်ညှာတို့ပြီး ပတ်လည်တက်၍ ပေါက်တတ်၏။ တပြိုင်တည်း အရွက်ကြွေပြီးမှ ရွက်နုပေါက်
တတ်သော အပင်မျိုးမဟုတ်။ ၁၂ရာသီပတ်လုံး ရင့်စေ့သော အရွက်တို့သည် ကြွေ၍ကြွေ၍
ကျသော်လည်း ရွက်နုတို့သည် ပေါက်၍ပေါက်၍ နေသဖြင့် တနှစ်ပတ်လုံး အရွက်တို့ကို အမြဲ
စေ့ မြင်တွေ့နိုင်၏။ ရွက်ဟောင်းမကြွေမီစပ်ကြား ရွက်ညှာနှင့် ပင်တန်အကြား၌ နောက်သစ်
ရွက်နုကလေးများ ထွက်လာရန် အားယူနေသည်ကို မြင်တွေ့နိုင်၏။

ပန်းကိုင်းထွက်ပေါ်၍လာပုံ။ ။ဩဇာလဲပန်းကိုင်းသည် ပင်စည်နှင့် အကိုင်းအခက်တို့

ထိပ်ဖျား တပင်တိုင်ပန်းခိုင်ကဲ့သို့ ထွက်လာသော ရိုးတန်ကိုမှီတွယ်၍ နီ-ဝါရောင် ပန်းကလေးများ
ပွင့်ကြ၏။ ပွင့်သောပန်းကလေးတို့သည် ရိုးတန်၏ တဘက်တချက် ညီညာလှပစွာ ကပ်တွယ်၍
ပွင့်ကြသဖြင့် အလွန်လှပသော တောပန်းကလေးများဖြစ်ကြ၏။ ပန်းရိုးတန်သည် တခုတည်းသာ
မဟုတ်ဘဲ ၃-၄-ခု စုပြုံ၍လည်း ထွက်တတ်၏။ ထို့ထက်များစွာလည်း ထွက်လာတတ်ကြ၏။

ဩဇာလဲ၏ ရသဝိပါက။ ။ဩဇာလဲသည် ပူခါးသောရသာရှိ၏။ ဆေးဘက်ယှဉ်၍

သုံးရာ၌ အမြစ်ကိုသာ အသုံးပြုကြ၏။ ဩဇာလဲပေါက်ရောက်ရာဒေသ ဗဟိုဝန်းကျင်ရှိ လူအပေါင်း
တို့သည် ဇောင်ချမ်း၊ ခတက်၊ ဆူးခေါက်နက်၊ သရင်း၊ ဩဇာလဲ၊ ဆေးပုလဲ စသော ၆-ပါးဆေး
ဖော်စပ်နည်းတို့ကို အများအားဖြင့် သိနားလည်ကြ၏။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဓာတုဗေဒကျမ်းအဆို ဩဇာလဲမြစ်ကား ဓာတ်မီးကို ရှောင်စေ

တတ်၏။ ဝါယောဓာတ်ကြွခြင်းကြောင့် အာပေါဓာတ်ကို ပျက်စေတတ်၏။ ခြေလက်ကိုက်ခြင်း၊
ဖျားနာခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ ဘဝါးဓာတ်ရောင်ခြင်း၊ မျက်စိယားခြင်း၊ ခေါင်းသွေး ပျက်ခြင်းကို
ပျောက်စေတတ်၏။ ဘဝါးဓာတ် ၄-ပါးသို့ သွားသည်၊ ကြေစေတတ်သည်၊ လက်စွဲပြု၍ ပေးရ
မည်ဟု ဖော်ပြထား၏။ ကျောက်ပေါက်စဉ် နေမထိ ထိုင်မသာရှိသောအခါ ဩဇာလဲ၊ သမက
လက်ထုတ်ကြီး၊ ယောက်သွားမီးကျွမ်း၊ ၎င်း ၄-မျိုးကို အမှုန့်ပြု၍ တိုက်ရာ၏။

အနာဖအိုင်းပေါက်သောအခါ။ ။ဩဇာလဲ၊ တိလက်သာ၊ လက်ထုတ်ကြီး ၎င်း ၃-မျိုး

ကို အရက်နှင့်သွေးပြီး တိုက်ရာ၏။

အင်္ဂေါလပင်

၁၂၆

(အင်္ဂေါလ- လိင်္ဂောစက)

သက္ကတ

အင်္ဂါန

(အင်္ဂါ-လ်၊ အင်္ဂါ-လ်)

အိန္ဒိယ

ဒေသ အင်္ဂါန

(ဗေရာ၊ အင်္ဂါ-လ်)

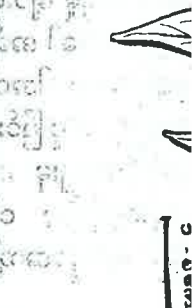
မူလစာ

Alangium Lamarckii

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ အင်္ဂေါလပင်သည် ပေနှစ်ဆယ့်ငါးပေမှ လေးဆယ်အထိ မြင့်၏။ လုံးပတ်နှစ်ပေခွဲမျှရှိ၏။ အကိုင်းအခက်တို့သည် ဖြူရောင်သန်း၏။ အရွက်မှာ သုံးလက်မမှ ခြောက်လက်မအထိရှိ၏။ အနံ့တလက်မမျှရှိ၏။ အကိုင်းအခက်တို့တွင် ရှည်သောဆူးများရှိ၏။ ရွက်ဟောင်းတို့သည် တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလများတွင် ကြွေ၍ အပွင့်များလည်း ပွင့်ကုန်၏။ တန်ခူးလကဆန်လများတွင် ရွက်သစ်ထွက်၍ အသီးများသီးကုန်၏။ ၎င်းအရွက်သည် ချဉ်သော အရသာခါးသောအရသာများရှိ၏။ အပွင့်မှာ ဖြူ၏။ မွေးသောအနံ့ရှိ၏။ အဆုပ်လိုက်ပွင့်၏။ အသီးမှာနှုတ် အညိုရောင်ရှိ၏။ ရင့်မှ နီရောင်ရှိ၏။ မှည့်သောအခါ သပြေရောင်ရှိ၏။ ၎င်းအသီးကို လက်သည်းဖြင့်ဆိတ်၍ ကြည့်မှ အရည်များစွာ ထွက်၍လာ၏။ အင်္ဂေါလပင်သည် အချို့သောဆေးဆရာကြီးများနှင့် ဘာဝပုကာသ နိသဏ္ဌာဆရာတို့၏ အလိုအားဖြင့် အပွင့်ကိုခွဲ၍ အနက်၊ အနီအဖြူဟူ၍ သုံးမျိုးရှိကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြကြကုန်၏။ အနက်မျိုးကိုမူ လွန်စွာတွေ့နိုင်၏။ ဥပမာ ကန်ကြုတ်၊ ဖြူ၊ နီ၊ ပြာ အနေဖြင့် တွေ့နိုင်၊ လွယ်ကူစွာရနိုင်ခြားလည်း တပင်လုံးနက်သော ကန်ကြုတ်နက်ကို ရရန်ခဲယဉ်းသကဲ့သို့တည်း။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။ အာယုဗေဒအလိုအားဖြင့် နိသဏ္ဌာရတနာကရ ဆရာကြီး၏ အမြင်မှာ အင်္ဂေါလပင်သည် ခါး၏၊ ဖန်၏၊ ပြဒါးကို စင်ကြယ်အောင် ပြုတတ်၏။ ကြေကျက်လွယ်၏။ အနည်းငယ်စပ်၏။ ဝမ်းလျှောစေ၏။ သက်၏။ ခြောက်သွေ့၏။ ပူ၏။ ၎င်း၏ သတ္တုရည်သည် ကိုယ်၏အရောင်အဆင်းကို ကြည်လင်စေ၏။ အဆိပ်ကို ထုတ်ပယ်တတ်၏။ လေ၊ သလိပ်ရောဂါနှင့် ထိုးအောင့်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ ၎င်းပြင် ပိုးနာ၊ ရောင်ရမ်းခြင်း၊ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ရေယုန်ကြီးနာ၊ ခွေးဆိပ်၊ ကြက်ဆိပ်၊ ကြောင်ဆိပ်တို့ကို နိုင်နင်း၏။ အင်္ဂေါလ အသီးသည် အေး၏။ နှုတ်ကိုမြိန်စေတတ်၏။ အားကိုဖြစ်စေ၏။ ကြေကျက်ခဲ၏။ ဆီး၊ ဝမ်းကို ရွှင်စေ၏။ လေနာ၊ သည်းခြေနာ၊ အဆုတ်နာ၊ ပူလောင်ခြင်းနှင့် သွေးဖောက်ပြန်ခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။

၎င်း၏အစေ့သည် အေး၏။ ဓာတ်တို့ကို ပြုပြင်တတ်၏။ နှုတ်ကိုမြိန်စေ၏။ ကြေကျက်ခဲ၏။ ဝမ်းမီးကိုနှိုးစေ၏။ ရသာအားဖြင့် ချို၏။ ဝိပါကအားဖြင့်လည်း ချို၏။ အားကိုတိုးပွားစေ၏။ ဆီးနှင့်ဝမ်းကို ရွှင်စေ၏။ နူးညံ့၏။ သုက်ကို ပွားစေ၏။ ၎င်းပြင် ပူလောင်ခြင်း၊ လေနာ၊ သလိပ်နာ၊ အားကုန်ခမ်းသော ရောဂါ၊ သွေးအန်သွေးကျ ရောဂါတို့ကို ကင်းဝေးစေအောင် ပြုတတ်၏။

အင်္ဂေါလ
ALANGIUM LAMARCKII
အင်္ဂါန

ကာစက)
 န်)
)

လေးဆယ်အထိ မြင့်၏။
 သုံးလက်မမှ ခြောက်
 သာဆူးများရှိ၏။ ရွက်
 ဦး ပွင့်ကုန်၏။ တန်ခူးလ
 နှစ် ချဉ်းသော အရသာ
 အဆပ်လိုက်ပွင့်၏။ အသီး
 ရောင်ရှိ၏။ ၎င်းအသီးကို
 လုပ်သည့် အချို့သော
 အပွင့်ကိုခွဲ၍ အနက်၊ အနီ
 ကိုမူ လွန်စွာတွေ့နိုင်ခဲ့၏။
 ဘေးလည်း တပင်လုံးနက်

ကရ ဆရာကြီး၏ အမြင်
 ဘတ်၏။ ကြေကျက်လွယ်
 ပူ၏။ ၎င်း၏ သတ္တုရည်
 တတ်၏။ လေ၊ သလိပ်
 ပင်ရမ်းခြင်း၊ သွေးဖောက်
 ခ်၏။ အင်္ဂလိပ် အသီး
 ၏။ ဆီး၊ ဝမ်းကို ရှောင်စေ
 ညှိန်ခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျောက်

ကိုမြိန်စေ၏။ ကြေကျက်
 ချို၏။ အားကိုတိုးပွား
 ပုံ လောင်ခြင်း၊ လေနာ၊
 နို့ကို ကင်းဝေးစေအောင်

အင်္ဂလိပ်
 ALANGIUM LAMARCKII
 အင်္ဂါ

ယူနာနီဆရာတို့၏အမြင်

အင်္ဂေါလသည့် လျှာကိုအထူးသဖြင့် အားပေး၏။ အဆိပ်ကိုပြေစေ၏။ ဆံပင်ကိုအကျိုး ပြုတတ်၏။ လေ၏ဖောက်ပြန်ခြင်းကို၎င်း၊ ဝမ်းဗိုက်ကိုကပ်ခဲထိုးကျပ်ခြင်းကို၎င်း၊ ပိုးတို့ကို၎င်း၊ နှိပ် နှင်းစေ၏။ ၎င်းအင်္ဂေါလကို အတိုင်းအတာလွန်အောင် စားမှု အစာသစ်အိမ်အားနည်းပြီးလျှင် ဝမ်းမီးနဲ့ ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ဦးကျောက်၌ တဂျုတ်ဂျုတ် မည်သံနှင့်တကွ ခေါင်း ကိုက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ၎င်းအမြစ်သည် ပူ၏။ စပ်၏။ အသီးသည် အေး၏။ ဝါဗိုးစေ၏။ အားကိုဖြစ်စေ၏။

ခေါက်တမုနိယုရစ်၏အမြင်

၎င်းဆေးကို အန်အေးအဖြစ် အသုံးပြုရန်လိုသောအခါ ၄-ပဲသားမျှ သုံးစွဲမှု များစွာတန်ဖိုး ရှိသောဆေးဖြစ်၏။ ၎င်းသည် ထက်မြက်သော ဆေးဖြစ်သဖြင့် ဆေးသုံးစွဲသောအခါ အချိန်ပမာဏ ကို အထူးလေးစားသင့်ပေ၏။ ၎င်းအခေါက်သည် အလွန်ခါး၏။ အရေပြားရောဂါအတွက် များ စွာတန်ဖိုးရှိ၏။ အဖျားရောဂါကိုလည်း ထုတ်ဆောင်တတ်၏။ အထူးသဖြင့် အပူပြင်းထန်သော အဖျားကို ငြိမ်းအေးစေတတ်၏။ ဓာတ်များကို ပြုပြင်ရန်အတွက် ရွေးကြီးတရွေးမှ သုံးရွေးကြီး အထိ သုံးစွဲ၍ ဆီးချုပ်ရောဂါနှင့် အဖျားရောဂါအတွက် စားသုံးမှု သုံးရွေးကြီးမှ ငါးရွေးကြီး အထိ သုံးစွဲနိုင်၏။ ၎င်းအပြင် လိင်နိမိတ်ရောဂါများကို ကုစားရာ၌လည်း များစွာအကျိုးပြုသော ဆေးဖြစ်၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

ပန်းနာရင်ကျပ် ရောဂါ။ ။အင်္ဂေါလအမြစ်မှုန့်ကို သံပုရာရည်နှင့် ခပ်ပျစ်ပျစ်ဖျော်၍ လဘက်ရည်ဖျော်ဇွန်းငယ်၏ ထက်ဝက်ကို သုံးနာရီတွင် တကြိမ်ကျ နံနက်မှ ညနေအထိ တနေ့ လေးကြိမ်မျှ တိုက်ပါက အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော ပန်းနာရင်ကြပ်ရောဂါ ပျောက် ကင်းစေနိုင်၏။

မြွေဆိပ်နိုင်ဆေး။ ။အင်္ဂေါလအမြစ် ၇-ကျပ် ၈-ပဲသားကို အနည်းငယ် ထောင်း ၍ ရေတပိဿာနှစ်ဆယ်နှင့် ထက်ဝက်ခန်းအောင်ကျိုပြီး အဝတ်ဖြင့် ကောင်းစွာ စစ်၍ယူထား ပါ။ ၎င်းနောက် မြွေဆိပ်ကို ကုသလိုသောအခါ ၎င်းပြုတ်ရည် ၃-ကျပ် ၁၂-ပဲသား၊ နွား ထောပတ် ၃-ကျပ် ၁၂-ပဲသားကို အနည်းငယ်ပူအောင်ပြု၍ ၎င်း ၂-ပါးကို ၁၅-မိနစ်တွင် တကြိမ်ကျတိုက်ပါ။ အဆိပ်နှင့်တကွ အန်ပါလိမ့်မည်။ အထက်ပါ နည်းအတိုင်း မကုန်မခြင်း ဆက်လက်၍တိုက်ပါ။ အဆိပ်ကုန်သောအခါ ၈-ရက်တိုင်အောင် အထက်ဖော်ပြပါ ဆေးပြုတ် ရည်ကိုတိုက်ပါ။ တမာအတွင်းသားအခေါက် ၂၅-ကျပ်သား ရေ ၂-ပိဿာနှင့် ထက်ဝက် ခန်းအောင်ကျို၍ အဝတ်ဖြင့် စစ်၍ထားပါ။ ၎င်းပြုတ်ရည် ၅-ကျပ်သား၊ အင်္ဂေါလအမြစ်၏ အခေါက်မှုန့် ၆-ပြားသားမျှ ရော၍ တနေ့ ၂-ကြိမ်ကျဖြင့် ၈-ရက်စေ့အောင်တိုက်ပါ။ ကြွင်း ကျန်သောအဆိပ်များ အကုန်အစင် ပြေပျောက်သွားမည် ဖြစ်၏။

ခွေးကောင်းအဆိပ်နိုင် ဆေး။ ။ကျပ်သားကို ထုချေ၍ ရေ ၄-ပိဿာ၊ ကျပ်သားမျှ သောက်ပါ။

ခွေးရူးအဆိပ်နိုင်ဆေး။ ။ခေါက်မှုန့်နှစ်ပြားသား၊ ၎င်း ခွေးရူးဆိပ် ပြေပျောက်ပါက ပါက ၎င်းအဆိပ်အတွက် ၈

ကြက်အဆိပ်နိုင်ဆေး။ ။တိုက်ပြီးလျှင် ကိုက်သောဒဏ် လုံး ပူလောင်နေခြင်းလည်း

အဖျားပျောက်ဆေး။ ။ရေနှေးဖြင့်တိုက်ပါ။ ချွေးမျှ မည်။

ရေဖျဉ်းရောဂါပျောက်ဆေး။ ။သားအထိ ရေနှေးနှင့်သောက် ပျောက်ကင်း သွားလိမ့်မည်

နူနာရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ဇာတိပွို ပွင့်၊ လေးညှင်းပွင့် တကြိမ်သောက်မှု နူနာများ

နောက်တနည်း။ ။ကလေးများ ပြုလုပ်၍ထား၊ နောက်မြေအိုးကြီးတွင် ညေ အပြားကလေးများကို ထည့် သုံးဆယ် ခြောက်နာရီ တိုင် ပါလိမ့်မည်။ ၎င်းပြာကို နူ ပျောက်ကင်းရန် ခဲယဉ်းသော

အဆစ်ရောင် ရောဂါ။ ။အဆစ်အဆက် ရောင်ရမ်း၊ လိမ်း၍ပေးပါက အဆစ်ရောင်

အဆစ်ရောင်ရောဂါ။ ။ငယ်နှင့် အင်္ဂေါလဆိကို ပျောက်ကင်း၏။

ပြေစေ၏။ ဆံပင်ကိုအကျိုး
ကိုးကိုး၊ ပိုးတို့ကိုငှင်း၊ နှိပ်
သတ်အိမ်အားနည်းပြီးလျှင်
ပျက်မည်သံနှင့်တကွ ခေါင်း
သည် အေး၏။ ဝမ်းစေ၏။

များသုံးစွဲမှု များစွာတန်ဖိုး
စွဲသောအခါ အချိန်ပမာဏ
များရောက်အတွက် များ
သဖြင့် အပူပြင်းထန်သော
ပြီးကြီးတရွေးမှ သုံးရွေးကြီး
သုံးရွေးကြီးမှ ငါးရွေးကြီး
သုံး များစွာအကျိုးပြုသော

ရည်နှင့် ခပ်ပျစ်ပျစ်ဖျော်၍
နက်မှ ညနေအထိ တနေ
ရင်ကြပ်ရောဂါ ပျောက်

ကို အနည်းငယ် ထောင်း
ကောင်းစွာ စစ်၍ယူထား
ကျပ် ၁၂-ပဲသား၊ နွား
၂-ပါးကို ၁၅-မိနစ်တွင်
နည်းအတိုင်း မကုန်မခြင်း
သက်ဖော်ပြပါ ဆေးပြုတ်
၂-ပိဿာနှင့် ထက်ဝက်
သား၊ အင်္ဂုလမြစ်၏
၁၀အောင်တိုက်ပါ။ ကြွင်း

ခွေးကောင်းအဆိပ်နိုင်ဆေး။ ။ခွေးကောင်းများ ကိုက်သောအခါ ၎င်းအမြစ် ၃-
ကျပ်သားကို ထုချေ၍ ရေ ၄၀ ကျပ်သားနှင့် ၇-ကျပ်သားကျန်အောင် ကျို၍ တခွက် ၃-
ကျပ်သားမျှ သောက်ပါ။ ခွေးကောင်း အဆိပ်များ ပျောက်ကင်း သွားလိမ့်မည်။

ခွေးရူးအဆိပ်နိုင်ဆေး။ ။ဂမုန်းကွင်းထိုးမြစ် အမှန်နှစ်ပြားသား၊ အင်္ဂုလ အမြစ်
မောက်ပုန်နှစ်ပြားသား၊ ၎င်းနှစ်မျိုးကိုရော၍ နံနက်နှစ်ပြားသား၊ ညနေနှစ်ပြားသား တိုက်ပါ။
ခွေးရူးဆိပ် ပြေပျောက်ပါလိမ့်မည်။ အထူးမှာ အထက်ပါအတိုင်း သုံးလတိုင်အောင် သောက်
ပါက ၎င်းအဆိပ်အတွက် လုံးဝစိတ်ချရမည် ဖြစ်၏။

ကြက်အဆိပ်နိုင်ဆေး။ ။အင်္ဂုလ အမြစ်ကိုသွေး၍ ဝမ်းတွင်းသို့ နှစ်ပဲသားမျှ
တိုက်ပြီးလျှင် ကိုက်သောဒဏ်ရာကို လိမ်းပေးပါ။ ကြက်ဆိပ်ပြေ၍ ၎င်းကြက်ဆိပ်ကြောင့် တကိုယ်
လုံး ပူလောင်နေခြင်းလည်း အေးငြိမ်း သွားလိမ့်မည်။

အဖျားပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂုလမြစ်ခေါက် အမှန်နှစ်ရွေးခွဲမှ ငါးရွေးကြီးအထိ
ရေနှေးဖြင့်တိုက်ပါ။ ချွေးများထွက်လာ၍ အအေးမိသော အဖျားများ ပျောက်ကင်းသွားလိမ့်
မည်။

ရေဖျဉ်းရောဂါပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂုလမြစ်ခေါက် အမှန် တပဲသားမှ သုံးပဲ
သားအထိ ရေနှေးနှင့်သောက်မှု ဝမ်းသက်လျက်ရေဖျဉ်းရောဂါနှင့် အစာမကြေသော ရောဂါများ
ပျောက်ကင်း သွားလိမ့်မည်။

နူနာရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂုလ အမြစ်ခေါက်မှန်၊ ဇာတိပွိုလ်သီး
ဇာတိပွိုလ်ပွင့်၊ လေးညှင်းပွင့်၊ ၎င်းလေးမျိုး ငါးရွေးကြီးစီစီ၍ အမှန်ပြုပြီးလျှင် ရေနှေးနှင့်တနေ
တကြိမ်သောက်မှု နူနာများ ပြန်ပွားခြင်းမရှိ ပျောက်ကင်းသွားလိမ့်မည်။

နောက်တနည်း။ ။သတ်ပြီးသော ဆေးဒန်းကို အင်္ဂုလဆီနှင့် ကြိတ်၍ အပြား
ကလေးများ ပြုလုပ်၍ထားပါ။ ၎င်းနောက် ညောင်ပင်ပဉ္စငါးပါးကိုလည်း ပြာချ၍ထားပါ။ ထို
နောက်မြေအိုးကြီးတွင် ညောင်ပင်ပြာကို လက်သုံးသစ်မျှထည့်ပါ။ ၎င်းပြာ၏အထက်က ဆေးဒန်း
အပြားကလေးများကို ထည့်ပါ။ ထိုနောက်ညောင်ပင်ပြာ လက်ငါးသစ်မျှ ထပ်၍ထည့်ပြီးလျှင်
သုံးဆယ့် ခြောက်နာရီ တိုင်အောင် မီးဖိုတ်ပါ။ ၎င်းဆေးဒန်း အပြားကလေးများ ပြာဖြစ်၍သွား
ပါလိမ့်မည်။ ၎င်းပြာကို နူနာကုသသော ဆေးများနှင့် သင့်တော်အောင် ရောစပ်၍ သုံးစွဲမှု
ပျောက်ကင်းရန် ခဲယဉ်းသော နူနာများ ပျောက်ကင်းသွားလိမ့်မည်။

အဆစ်ရောင် ရောဂါပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂုလမြစ်ခေါက် အစို၏ သတ္တုရည်နှင့်
အဆစ်အဆက် ရောင်ရမ်း၍ နာကျင်ကိုက်ခဲသော နေရာများကို ပေါ့လစ်တိုက်သကဲ့သို့ ပွတ်
လိမ်း၍ပေးပါက အဆစ်ရောင်သော ရောဂါများ ပျောက်ကင်းသွားလိမ့်မည်။

အဆစ်ရောင်ရောဂါ ပျောက်ဆေးတနည်း။ ။အင်္ဂုလအမြစ်၏ အခေါက်အနည်း
ငယ်နှင့် အင်္ဂုလဆီကိုရော၍ လိမ်းပေးမှု အဆစ် အဆက် ရောင်၍ နာကျင်ကိုက်ခဲသော ရောဂါ
ပျောက်ကင်း၏။

မြင်းသရိုက်ရောဂါပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂေါလမြစ် ခေါက်မှုန့် တပဲသားကို ငရုပ်
ကောင်းအမှုန့်အနည်းရော၍ မကြာမကြာလျက်ပေးမှု မြင်းသရိုက်ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အန်ဆေးနည်း။ ။ခွဲသလိပ်ကြပ်ခြင်း၊ အစာလွန်၍ စားပိုးနှင့်ခြင်း၊ မသင့်သော
အစာများ စားမိ၍ အဆိပ်အတောက်ဖြစ်ခြင်း၊ စသည်တို့ကို လျင်မြန်စွာ အန်မှသာလျှင် အသက်
ချမ်းသာရာ ရလိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်သောအခါ အင်္ဂေါလ အမြစ်၏ အမှုန့် ၃ - ပဲသားကို အနည်း
ငယ် အနည်းငယ် လျက်မှု မသင့်သောအစာများ၊ အဆိပ်အတောက်များ အသက်ရှူ၍ မရအောင်
ကြပ်နေသော သလိပ်များ၊ အစားများ လျင်မြန်စွာ အန်ထွက်လာလိမ့်မည်။ ၎င်းဆေးတိုက်သော
အခါ ဆေးအချိန် အတိုင်းအတာမှန်အောင် တိုက်ရမည်။ ဆေးချိန်လျော့၍ တိုက်မှု ပျံ့ရုံသာ
ရှိပြီး မစီမံသာနှင့် အလွန်နေရ ခက်တတ်လေသည်။

ဆီးချုပ်ရောဂါပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂေါလသီး၏ အသားနှင့် နှမ်းနက်၏ ပြာကို
ရော၍ ပျားရည်နှင့် သောက်မှု ဆီးချုပ်ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သလိပ်ဖျားရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂေါလအမြစ် ၁၂-ပဲ၊ ပန်းနု ၃-ပဲ၊ ပိတ်
ခြင်းသီး ၃-ပဲ၊ သစ်ဆိမ့်သီး ၆-ပဲ၊ ၎င်းဆေးလေးမျိုးကို အကြမ်းထောင်း၍ ရေ ၂၄-ကျပ်နှင့်
၃-ကျပ်သားကျန်အောင်ကျိပ်ပါ။ ၎င်းတွင်သကြား အနည်းငယ်ထည့်၍ တခွက်စာ ၃-ကျပ်သား
မျှသောက်ပါ သလိပ်ဖျားရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အနာပေါက်နှင့် ယားနာ လိမ်းဆေး။ ။အင်္ဂေါလရွက်အစိုကို ညက်စွာကြိတ်၍
အပြားစာလေးများ လုပ်ပြီးလျှင် တမာဆီနှင့်ရော၍ ရေခမ်းအောင်ချက်ပြီးလျှင် ငရုပ်ကောင်း
မှုန့် အနည်းငယ်ထည့်၍ သမအောင်တေပါ။ ၎င်းလိမ်းဆေးသည် အနာပေါက်မျိုးစုံနှင့် ယား
နာ၊ ဝဲနာများကို ဖရောင်းချက်သဘောကဲ့သို့ ကပ်ပေးခြင်း၊ လိမ်းပေးခြင်း ပြုမှု လျင်မြန်စွာ
ပျောက်ကင်းစေ၏။

ပြည်တူလာသရောနာ ပျောက်ဆေးတနည်း။ ။အင်္ဂေါလ အပင်၏ အတွင်းသား
အခေါက်ကို ညက်စွာအမှုန့်ပြုပါ။ ၎င်းအမှုန့် ၄-ပဲသားနှင့် ပျားရည်သင့်တော်ရုံထည့်၍ သောက်
ပါ။ ၎င်းနောက်နွားနို့ကို သကြားအနည်းငယ်ရော၍ ၂၅-ကျပ်သားမျှသောက်ပါ ဤနည်းဖြင့်
၇-ရက်မျှ သောက်မှု ပြည်တူလာသရောနာ ပျောက်ကင်း၏။ ၎င်းပြင် ခါးနာ၊ ခါးကိုက်ခြင်း၊
ကိုယ်လက်ကိုက်ခဲခြင်းများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။ ၎င်းသည် သွေးအားတိုးဆေး တမျိုးဖြစ်၏။

အတိသာရဝမ်းသွား ပျောက်ဆေးတမျိုး။ ။အင်္ဂေါလ အရွက်စိမ်း၏ သတ္တုရည်
၆-ပဲသားကို နွားနို့နှင့်ဖက်စပ်၍ သောက်မှု ပထမ အပုပ်အစပ်များနှင့်တကွ ဝမ်းသက်လျှော
ပြီးလျှင် တဖြေးဖြေးဝမ်းရပ်၍ သွားလိမ့်မည်။

အရိုးကျိုး၍ ကိုက်ခဲနာကျင်ခြင်း ပျောက်ဆေး။ ။အရိုးကျိုးပြီးနောက် ကိုက်ခဲ
ခြင်း၊ ကျပ်ပူလောင်၍ နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း ဖြစ်မှု အင်္ဂေါလရွက်ကို ကျက်ကျက် ဆူအောင်ပြုတ်
၍ ပြုတ်ငွေ့ ပြုတ်ခိုးခံနိုင်သောအခါ အရိုးကျိုးသော နေရာသို့ အငွေ့ခံ၍ပေးပါ။ ထိုနောက်

အရွက်ကိုမီးကင်၍ အရိုး
မည်။

သွားဖုး လည်
ပေါက်ခြင်း၊ သွေးပုပ် ပြု
ဖြစ်မှု ၎င်းအခေါက်ကို ဂ
ဖုးနာခြင်း၊ ပြည်များ င

လိပ်ခေါင်းဖြတ်
၎င်းပြာ ၁၂-ပဲ ငြုပ်
ဇနီး ၁-ပဲသား၊ ၎င်းဆေး
နှင့်ပျားဖယောင်း သင့်တော်
ခေါင်းကို သုတ်လိမ်းပေးရ
ငယ်ကြာအောင် ဆက်လာ

အနာမြုံ အနာပျ
ကို မကျက်နိုင်ဘဲ ပြည်မျာ
စွာကျက်၍ အနာများ င

အဆိပ်သင့်နာ င
၇-ကျပ်သားကျန်အောင်
အဆိပ်များပြေပျောက်သွ်

ပန်းသေပန်းညှိုး
၃-ကျပ်၊ စင်ကြယ်ပြီးသော
သေး မြစ်မှား၊ သို့မဟုတ်
အမြစ်သေးအစိုများကို ကြ
၃-ရက်တိုင် ဆက်လက်၍
မြစ်အစို၊ အာဒွရွက်အစို (
ဆေးကို ညက်စွာကြိတ်ပြီး
ပြီးလျှင် မီးပေါ်၌ အသင့်
နာနာခန်းအောင် ချက်ပ
နွားနို့ခန်း၍ ဆေးလုံးသဉ
ပါလေ။ ထိုသို့ နွားနို့ခန်း
သော ဆိတ်သားစသည်တို့

ဆေးသောက်ရန်
၁-ရွေး၊ ၂-ရွေး အထိ သ

ခါက်မှုန့် တပဲသားကို ငရုပ်
၇၀၂ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ပိုးပိုးနှင့်ခြင်း၊ မသင့်သော
၇၀၃ အန်မှသာလျှင် အသက်
၇၀၄ မှုန့် ၃ - ပဲသားကို အနည်း
၇၀၅ ဘား အသက်ရှု၍ မရအောင်
၇၀၆ မှုန့်မည်။ ၎င်းဆေးတိုက်သော
၇၀၇ သျှာ၍ တိုက်မှု ပျံ့ရုံသာ

၇၀၈ ဘားနှင့် နှမ်းနက်၏ ပြာကို

၇၀၉ ၁၂ - ပဲ၊ ပန်းနု ၃ - ပဲ၊ ပိတ်
၇၁၀ သင်း၍ ရေ ၂၄ - ကျပ်နှင့်
၇၁၁ တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သား

၇၁၂ အစိုကို ညက်စွာကြိတ်၍
၇၁၃ နှိပ်ပြီးလျှင် ငရုပ်ကောင်း
၇၁၄ နာပေါက်မျိုးစုံနှင့် ယား
၇၁၅ ခေးခြင်း ပြုမှု လျင်မြန်စွာ

၇၁၆ ၁ အပင်၏ အတွင်းသား
၇၁၇ ငှက်တော်ရုံထည့်၍ သောက်
၇၁၈ ပျံသောက်ပါ ဤနည်းဖြင့်
၇၁၉ ခါးနာ၊ ခါးကိုက်ခြင်း၊
၇၂၀ ခိုးဆေး တမျိုးဖြစ်၏။

၇၂၁ အရွက်စိမ်း၏ သတ္တုရည်
၇၂၂ ငှက်တကွ ဝမ်းသက်လျော

၇၂၃ ကျိုးပြီးနောက် ကိုက်ခဲ
၇၂၄ ပျက်ကျက် ဆူအောင်ပြုတ်
၇၂၅ ခံ၍ပေးပါ။ ထိုနောက်

အရွက်ကိုမီးကင်၍ အရိုးကျိုးရာသို့ ကပ်စည်းပေးပါ။ ကိုက်ခဲခြင်းများ ပျောက်ကင်းသွားလိမ့်မည်။

သွားဖုး လည်ချောင်းနာ ပျောက်ဆေး။ ။သွားဖုးရောင်ခြင်း၊ အပူအိပ်များ ပေါက်ခြင်း၊ သွေးပုပ် ပြည်ပုပ်များ ယိုစီးခြင်း၊ လည်ချောင်းအာစောက်၌ ပူလောင်ခြင်းများ ဖြစ်မှု ၎င်းအခေါက်ကို ကျက်ကျက်ကျိ၍ နှုတ်ငုံဆေးပြုမှု အပူအိပ်များ ပျောက်ကင်း၍ သွားဖုးနာခြင်း၊ ပြည်များ သွေးများ ယိုစီးခြင်းမှ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

လိပ်ခေါင်းဖြတ်ဆေးနည်း။ ။အင်္ဂေါလ အရွက်ခြောက်ကို အိကျမ်းလှော်၍ထားပါ။ ၎င်းပြာ ၁၂ - ပဲ၊ ငြုပ်ကောင်း ၂၅ - စေ့၊ ဒုတ္တာမီးဖောက် ၃ - ပဲသား၊ ကျောက်ဆေး ၈ နှီး ၁ - ပဲသား၊ ၎င်းဆေးစုကိုရော၍ ကျောက်ဆုံဖြင့် ညက်စွာထောင်းပါ။ ၎င်းနောက် နှမ်းဆီ နှင့်ပျားဖယောင်း သင့်တော်ရုံထည့်၍ ကျောက်ဆုံဖြင့် ညက်စွာထောင်းပြီးလျှင် မြင်းသရိုက် လိပ်ခေါင်းကို သုတ်လိမ်းပေးမှု လိပ်ခေါင်းမှာ ချောက်ကပ်၍ ကွာကျသွားလိမ့်မည်။ ရက်အနည်း ငယ်ကြာအောင် ဆက်လက် သုတ်ပေးပါလေ။

အနာမြူ အနာပျက် ပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂေါလအမြစ်ခြောက်ကို ပြာချ၍ ၎င်းပြာကို မကျက်နိုင်ဘဲ ပြည်များယိုစီးနေသော အနာမြူ၊ အနာပျက်များကို သိပ်၍ပေးပါက ကောင်းစွာကျက်၍ အနာများ ပျောက်ကင်းသွားလိမ့်မည်။

အဆိပ်သင့်နာ ပျောက်ဆေးတနည်း။ ။အင်္ဂေါလမြစ် ၃ - ကျပ်၊ ရေ ၄၀ - ကျပ်နှင့် ၇၀ ကျပ်သားကျန်အောင် ကျိ၍ တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သားမျှ သောက်မှု ဝမ်းလျော၍ အန်ပြီးလျှင် အဆိပ်များပြေပျောက်သွားပါလိမ့်မည်။

ပန်းသေပန်းညှိုး ပျောက်ဆေး။ ။စင်ကြယ်ပြီးသော ကန့်ဝါ (ကန့်ကျည်တောက်) ၃ - ကျပ်၊ စင်ကြယ်ပြီးသော ပြဒါး ၃ - ကျပ်၊ ၎င်း ၂ မျိုးကို အပွင့်ဖြူသော အင်္ဂေါလပင်၏ မြစ်သေး မြစ်များ၊ သို့မဟုတ် ညောင်မုတ်ဆိတ်များကဲ့သို့ အပင်မှ တွယ်ကပ်၍ ကျဆင်းနေသော အမြစ်သေးအစိုများကို ကြိတ်၍ သတ္တုရည်ညှစ်ယူပါ။ ၎င်းသတ္တုရည်နှင့် အထက်ပါပြဒါးနှင့်ကန့်ကို ၃ - ရက်တိုင် ဆက်လက်၍ ကျောက်ဆုံငယ်ဖြင့် နာနာထောင်းကြိတ်ပါ။ ၎င်းနောက် ကန့်ချုပ်နီ မြစ်အစို၊ အာဒုရွက်အစို (ကောက်ရင်ပန်းရွက် ဟူလို) ၎င်း ၂ မျိုး၏ သတ္တုရည်ဖြင့် အထက်ပါ ဆေးကို ညက်စွာကြိတ်ပြီးလျှင် အလွန်လတ်ဆတ်သော ဆိတ်သားတွင် ၎င်းဆေးကိုလုံး၍ထည့်ထားပြီးလျှင် မီးပေါ်၌ အသင့်ချက်ထားသော နွားနို့ အိုးတွင်းသို့ ၎င်းဆိတ်သားနှင့် ဆေးလုံးကိုထည့်၍ နာနာခန်းအောင် ချက်ပါ။ ၎င်းဆေးလုံးသည် ဟင်္သာပြဒါးကဲ့သို့ နီရဲ၍လာလိမ့်မည်။ အကယ်၍ နွားနို့ ခန်း၍ ဆေးလုံးသည် ဟင်္သာပြဒါးကဲ့သို့ နီရဲသော အရောင်မဖြစ်မှု နွားနို့ ထပ်ထည့်၍ ချက်ပါလေ။ ထိုသို့ နွားနို့ ခန်း၍ ဆေးလုံးနီမြန်းသောအရောင် ဖြစ်မှု အိုးကိုချ၍ အအေးခံပြီး အခြားသော ဆိတ်သားစသည်တို့ကို ပယ်၍ ဆေးလုံးကိုယူပြီး လုံစွာထားပါလေ။

ဆေးသောက်ရန် နှင့် ဆေး၏အကျိုး။ ။၎င်းဆေးကို အရွယ်ကိုကြည့်၍ ရွေးငယ် ၁ - ရွေး၊ ၂ - ရွေး အထိ သင့်လျော်သော သတ္တုရည်၊ နွားထောပတ်၊ ပျားရည်တို့ဖြင့် ဖျော်၍

သောက်ပါ။ ငိုသို့သွေးကပြီးသည့်နေ့က အချိန်အနည်းငယ်အတွင်း တပွက်ဆူရုံ ကျိချက်ထားသော နွားနို့ကို သောက်ပါလေ။ ပန်းသေ၊ ပန်းညှိုးရောဂါများ ပျောက်ကင်းခြင်း၊ သွေးအားသားအားကောင်းလျက် ခွန်အားငလတိုး၍ ငပြိုးခြင်း၊ ကာမသတ္တိ အလွန်ပွားများခြင်း၊ သုက်ငေ့များကောင်းခြင်း၊ အလွန်ပျော်ရွှင်သောစိတ်ဓာတ်များ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းစသော အကျိုးထူးများ ခံစားရလိမ့်မည်။

အထူးသတိပြုရန်။ ။ ၎င်းဆေးကို အိမ်ထောင်မရှိသူများ အလျှင်းမစားရ အထူး သတိပြု၍ ရှောင်ပါ။ အကြောင်းကား ဆေးစားပြီးတိုင်း ကာမယုတ္တံသားလျှင် ဆေး၏အာနိသင်နှင့် ပြည့်စုံမည်။ ဆေးသာစား၍ ကာမ မယုတ်နေမှု ဆေးသည် တကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့ခြင်းမရှိဘဲ မျက်လုံးအိမ်များ ပူလောင်ခြင်း၊ ရောင်ရမ်းခြင်းစသော ဒုက္ခများ ဖြစ်စေနိုင်၏။

အနာစက် နှင့် အနာမီးလျှံ ပျောက်ဆေး။ ။ အနာစက်နှင့် အနာမီးလျှံ၊ အဖုအပိန့်များကို နံနက်အချိန်တွင် အင်္ကျော်လသီး တလုံးကိုစား၍ ၎င်းနောက် အင်္ကျော်လသီးတလုံးကို သတ္တုရည်ညှစ်၍ အနာအဖုများကို လိမ်းပေးပါ။ ၎င်းအနာများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။ အထက်ပါနည်းအတိုင်း အနာမပျောက်မခြင်း ဆက်လက်၍ ပြုလုပ်ရမည်။

ကျောက်ပေါက်မာ ပျောက်ဆေး။ ။ ဂျုံမှုန့်၊ နနွင်းမှုန့် အင်္ကျော်လသီး၊ ၎င်းသုံးမျိုးကို ရေနှင့်သမအောင်ဖျော်၍ ကျောက်ပေါက်သော အနာများကို လိမ်းသုတ်ပေးမှု ကျောက်ပေါက်မာများ ပကတိ အသားကောင်းကဲ့သို့ ဖြစ်သွားလိမ့်မည်။

ညောင်းကျရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ (၁) အင်္ကျော်လသီး၏အသား၊ (၂) နှမ်းပင်ပဉ္စငါးပါး၏ ပြာ၊ (၃) ပျားရည်စစ်စစ်၊ ၎င်းသုံးပါးကိုအတူစပ်၍ နံနက်ည ကြွေဇွန်းငယ်တဇွန်းကျစီသောက်မှု ညောင်းကျရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

မြင်းသရိုက် လိပ်ခေါင်းရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ အင်္ကျော်လ အပွင့်ခြောက် ၁-ကျပ် ၈-ပဲ၊ ဆီးဖြူသီး ၁-ကျပ် ၈-ပဲ၊ နနွင်းတက် ၁-ကျပ် ၈-ပဲ ၎င်းသုံးမျိုးကို အမှုန့်ပြု၍ ၎င်းဆေးမှုန့် ၃-ပဲသားကို ပျားရည်နှင့်ရော၍ တနေ့ ၂-ကြိမ်သောက်မှု ဆီးအိမ်လည်း သန့်ရှင်း၍ မြင်းသရိုက်ရောဂါလည်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ အင်္ကျော်လမြစ်၏ အခေါက်၊ ရှမ်းထင်းရှူးနှစ်၊ တိလက်သားမြစ်၊ လက်ထုပ်ခေါက်၊ ပန်းလဲနှင့် ဒေါက်ရပ်ခေါက်၊ သလဲမြစ်ခေါက်၊ အင်ကြင်းစေး၊ ၎င်းဆေးစုကို အညီအမျှချိန်၍ မွန့်ညက်စွာထောင်းပါ။ ၎င်းဆေးမှုန့်ကို ဆန်ဆေးရည်နှင့် ညက်စွာကြိတ်၍ ဇီးကင်းမျှလုံး၍ အရိပ်တွင်ခြောက်ပါစေ၊ ဆေးတခွက်စာလျှင် တလုံးနှစ်လုံး၊ သုံးလုံးအထိ အရွယ်ကိုကြည့်၍ ဆန်ဆေးရည်နှင့်တိုက်ပါ။ အတိသာရဝမ်းသွား၊ သွေးဝမ်း၊ သလိပ်စသည်တို့ ပျောက်ကင်းသွားလိမ့်မည်။

အတိသာရ ဝမ်းသွားပျောက်ဆေး တနည်း။ ။ အင်္ကျော်လသီး၏ အသားနှစ်ကိုပျားရည်နှင့်ရော၍ လျက်မှု အတိသာရဝမ်းသွားရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သန်ကျဆေး။ ။
ကို ကြည့်၍ ထိုက်မှု ၀၆

ဝမ်းနှုတ်ဆေး။ ။
မကောင်းသော အညစ်အ

အရေပြားရောဂါ
သွေး၍ လိမ်းမှု ယားနာ

နွားနှင့် လိင်နိမိတ်
ထခြင်း၊ လူပျိုနာနှင့်စပ်လျ
နေကိုကြည့်၍ အင်္ကျော်လ
ခြင်းမရှိဘဲ အလွယ်တကူ

သွေးသား စင်ကြယ်
သုံးရွေးထိ အရွယ်ကိုကြည့်
ပျောက်ကင်း၍ သွေးသား

အနီကွက် ပျောက်
မယားကြီးရွက်ပြုတ်ရေနှင့်
နိုင်၏။

အရောင်အဖောနှင့်
လိမ်းမှု ကိုက်ခဲနာကျင်ခြင်း။

ကိုယ်၏ ပူလောင်ခြင်း
အင်္ကျော်လသီးကို အရည်ညှစ်

နာတာရှည် ချောင်း
ကိုအနည်းငယ်လျက်ပြီးနောက်
ပွယ်ကောင်းသော ချောင်းဆို

သွေးယိုသွေးကျ ပျေ
ခြင်းဖြစ်မှု အင်္ကျော်လအသီးက
နိုင်၏။

အဆစ်ရောင် ပျောက်
ရောင်သော နေရာများကို ခပ်
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ပွက်ဆူရုံ ကျီချက်ထား
ကံကင်းခြင်း၊ သွေးအား
သွန်ပွားများခြင်း၊ သုက်
ခြင်းစသော အကျိုးထူး

သန်ကျဆေး။ ။အင်္ဂေါလအမြစ်၏ အခေါက်မှုန့်ကို တရွေးမှဆယ်ရွေးထိ အရွယ်
ကို ကြည့်၍ ထိုက်မှု ဝမ်းတွင်းရှိ သံကောင်များ ကျဆင်းနိုင်ကုန်၏။

ဝမ်းနှုတ်ဆေး။ ။၎င်းအမြစ်မှုန့် ဆယ်ရွေးကြီးမျှ အရွယ်ကို ကြည့်၍ ကျွေးမှု
မကောင်းသော အညစ်အကြေးနှင့်တကွ ဝမ်းသက်စေနိုင်၏။

အရေပြားရောဂါလိမ်းဆေး။ ။အင်္ဂေါလအပင်၏ အခေါက်ကို ဆန်ဆေးရေနှင့်
ထူး၍ လိမ်းမှု ယားနာ ဝဲခြောက်စသော အရေပြားရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

နှုနာနှင့် လိင်နိမိတ်ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။နှုနာဖြစ်စဉ် ယားယံ၍ အကွက်အထင်း
ထခြင်း၊ လူပျိုနာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အရေပြားရောဂါဖြစ်ခြင်း စသောရောဂါတို့ကို အနာ၏ အခြေအ
နေကိုကြည့်၍ အင်္ဂေါလ၏ အမြစ်ခေါက်ကို သုံးစွဲမှု အထက်ပါရောဂါများသည် ပျံ့နှံ့တိုးပွား
ခြင်းမရှိဘဲ အလွယ်တကူ ကုသ၍ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သွေးသား စင်ကြယ်ရန် ဆေးနည်း။ ။အင်္ဂေါလအမြစ်၏ အခေါက်မှုန့်၊ နှစ်ရွေးမှ
လုံးရွေးထိ အရွယ်ကိုကြည့်၍ ပျားရည်နှင့်ရော၍ လျက်မှု သွေးဆိုးပွားခြင်း၊ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်း
ပျောက်ကင်း၍ သွေးသားစင်ကြယ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။

အနီကွက် ပျောက်ဆေး။ ။သွေးဆိုးပွား၍ ကိုယ်၌ အနီကွက်များ ကျရောက်မှု
ပူယားကြီးရွက်ပြုတ်ရေနှင့် အင်္ဂေါလအမြစ်မှုန့်ကို သောက်မှု အကွက်အထင်းများ ပျောက်ကင်း
နိုင်၏။

အရောင်အဖောနှင့် အကိုက်အခဲ ပျောက်ဆေးနည်း။ ။အင်္ဂေါလအမြစ်ကို သွေး၍
လိမ်းမှု ကိုက်ခဲနာကျင်ခြင်း၊ ဖောရောင်ခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကိုယ်၏ ပူလောင်ခြင်း ပျောက်ဆေး။ ။ကိုယ်သားကိုယ်ရေ အသွန်ပူလောင်ခဲ့သော်
အင်္ဂေါလသီးကို အရည်ညှစ်၍ ၎င်းအရည်ကို လိမ်းပေးမှု ကိုယ်၏ပူလောင်ခြင်း ငြိမ်းအေးနိုင်၏။

နာအာရှည် ချောင်းဆိုးရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂေါလအမြစ်၏ အခေါက်အမှုန့်
ကိုအနည်းငယ်လျက်ပြီးနောက် မုယားကြီးရွက်ပြုတ်ရည်ကို ဆက်သက်၍သောက်မှု အသွန်ကြောက်
ပူယကောင်းသော ချောင်းဆိုးရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သွေးယိုသွေးကျ ပျောက်ဆေး။ ။ခံတွင်း၊ နှာခေါင်း၊ သွား စသည်တို့မှ သွေးယိုစီး
ခြင်းဖြစ်မှု အင်္ဂေါလအသီးကို သကြားရည်နှင့်ရော၍ သောက်က သွေးယိုစီးခြင်း ပျောက်ကင်း
နိုင်၏။

အဆစ်ရောင် ပျောက်ရန် ကျပ်ထုပ်။ ။၎င်းအရွက်ကို ကျပ်ထုပ်ပြုလုပ်၍ အဆစ်
ရောင်သော နေရာများကို ခပ်နွေးနွေးပြု၍ ကပ်ပေးခြင်း၊ ထိုးပေးခြင်း ပြုပါက အဆစ်ရောင်ခြင်း
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ရှင်းမစားရ အထူး သတိ
မှသာလျှင် ဆေး၏အာနိ
သ် တကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့ခြင်း
ဒုက္ခများ ဖြစ်စေနိုင်၏။
အနာမီးလျှံ အဖုအပိနို့
ကံလသီးတလုံးကို သတ္တု
းနိုင်၏။ အထက်ပါနည်း

င်္ဂေါလသီး၊ ၎င်းသုံးမျိုး
မ်းသုတ်ပေးမှု ကျောက်

ီး၏အသား၊ (၂) နှမ်း
နံနက်ည ကြွေဇွန်းငယ်

အပွင့်ခြောက် ၁-ကျပ်
အမှုန့်ပြု၍ ၎င်းဆေးမှုန့်
သန့်ရှင်း၍ မြင်းသရိုက်

မြစ်၏ အခေါက်၊ ရှမ်း
ခေါက်၊ သလဲမြစ်ခေါက်၊
၎င်းဆေးမှုန့်ကို ဆန်ဆေး
စားတခွက်စာလျှင် တလုံး
တိသာရဝမ်းသွား၊ သွေး

သီး၏ အသားနှစ်ကိုပျား

(၁) အင်္ဂါလဆီချက်နည်း

အင်္ဂါလအစေ့ကို အမှုန့်နုပြု၍ထားပါ။ ထိုနောက် ၎င်းအမှုန့်ကို နှမ်းဆီဖြင့် စိုစွတ်
အောင်နယ်၍ နေပူတွင် ဆီခန်းအောင်လှန်းပါ။ ထိုနောက် နှမ်းဆီနှင့်ထပ်၍ နယ်ပြီးလျှင် နေတွင်
တဖန်ပြန်၍ လှန်းပါ။ ဤနည်းဖြင့် ခုနစ်ကြိမ်စေ့ အောင်လှန်းပါ။ ထိုကဲ့သို့ ခုနစ်ကြိမ်စေ့ အောင်
ဆီနှင့်နယ်၍ လှန်းသည့်အခါ ဆီအချိန်မည်မျှ ဆေးအတွင်းသို့ ဝင်သွားသည့် ဆီအချိန်ပမာဏ
အတိုင်း နောက်ဆုံးရှစ်ကြိမ်မြောက် ဆီဖြင့်နယ်ကြိတ်ပြီးလျှင် ကြေးပန်းကန်ပြား (ကုလားများ
ထမင်းစားသော ဇောက်ရှိသော ကြေးပန်းကန်ပြား) တွင် ၎င်းဆီနှင့် နယ်ကြိတ်ထားသော ဆေးကို
လိမ်းကျံပြီးလျှင် ၎င်းကြေးပန်းကန်ပြားထက် အနည်းငယ်ကြီးသော ကြေးပန်းကန်ပြား တချပ်
ပေါ်သို့ မှောက်၍ ဖုံးအုပ်ထားပြီးလျှင် နေကျက်ကျက်ပူထုတွင် လှန်း၍ထားပါ။ နှမ်းဆီနှင့်
တကွ အင်္ဂါလဆီများ အောက်ကြေးပန်းကန်တွင်းသို့ ကျဆင်းလာလိမ့်မည်။ ၎င်းဆီကို ပုလင်း
များတွင် လုံစွာထည့်၍ထားပါလေ။ ၎င်းဆီကို အင်္ဂါလဆီဟု ခေါ်၏။

(၂) အင်္ဂါလဆီချက်နည်းတနည်း

ကြွေရည်သုတ်ပန်းကန် သို့မဟုတ် ဇောက်ရှိသော ကြွေပန်းကန်၏ အဝမျက်နှာကို အဝတ်
ဖြင့်အုပ်၍ စည်းထားပါ။ (ကြက်စာကျွေးသော အိုးကဲ့သို့) ၎င်းအဝတ်ပေါ်သို့ အင်္ဂါလအဆီ
များကို ညက်စွာထောင်း၍ ဖြန့်ပြီးတင်ထားပြီးနောက် အင်္ဂါလအဆီများကို နုတ်နုတ်စဉ်း၍
၎င်းအဝတ်ပေါ်တွင် ဖြန့်၍ထားသည့် အင်္ဂါလအဆီများပေါ်သို့ လုံအောင်ဖုံးအုပ်၍ ထားပြီး
လျှင် မီးသွေးမီးဖြင့်ချက်ပါ။ အဆီများ ပန်းကန်အတွင်းသို့ ကျဆင်းလာလိမ့်မည်။ ၎င်းအဆီကို
အင်္ဂါလဆီဟု ခေါ်သည်။

(၃) အင်္ဂါလဆီချက်နည်းတနည်း

ကြွေပန်းကန်တလုံးကို အထက်ပါအတိုင်း အဝတ်ဖြင့်စည်းထားပြီးလျှင် အင်္ဂါလ အဆီ
များကို ထောင်း၍ဖြန့်ထားပါ။ ၎င်းအပေါ်တွင် လချေးအဖြူအပြားတချပ်ကို လုံစွာဖုံးအုပ်၍ထား
ပါ။ ၎င်းအပေါ်မှ မီးသွေးမီးဖြင့် မီးထည့်၍ (နှင်းမကင်းဖုတ်သကဲ့သို့) ဖုတ်ပါ ဤနည်းဖြင့်
အင်္ဂါလဆီများ ပန်းကန်တွင်းသို့ ကျဆင်းလာလိမ့်မည်။

အင်္ဂါလဆီ၏ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်

အင်္ဂါလဆီသည် လေနှင့်သလိပ်ကို နိုင်၏။ ၎င်းဆီကို လိမ်းကျံမှု အရေပြားရောဂါများ
ပျောက်ကင်းစေ၏။ မကျက်နိုင်သောအနာများ၊ အနာပျက်များကို မြန်စွာကျက်စေရန် လိမ်းကျံ
ရ၏။ ဆံပင်များအစုလိုက်အပြုံလိုက်ကွက်၍ ကျွတ်ခြင်းကို လိမ်းကျံမှု အသစ်တဖန် ဆံပင်များ
သန်စွမ်းပေါက်စေ၏။

အင်္ဂါ

ကာသဝမ်းရောဂါ
နုပျော၍ သောက်မှု ကာလ

ပြည်တူလာသရောနာ
ကရှယ်ကိုကြည့်၍ နွားနို့ပူပူ
ထားအင်တိုးပွားခြင်းကို ဖြစ်
ပျားဝေခြင်းနှင့် မိုက်ခြင်းရောဂ

ဝမ်းပိုက်နာခြင်းနှင့် ဝမ်း
မျက် ရေနှေးပူပူနှင့် သောက်ပ
ကင်းလိမ့်မည်။

ခေါင်းကိုက်ရောဂါ
ကို အင်္ဂါလဆီ အစက် ၂၀၊
ပူ ခေါင်းကိုက်ခြင်း ပျောက်က

ဂရင်ဂျီနာ နှင့် အရေ
ကျပ်သား ပျားဖယောင်း ၃-
ပျော်လျှင် ဒုတ္တာမီးဖောက် ၃-
ချက်၏ အကျိုးမှာ မကျက်နိုင်
ဂရင်ဂျီရောဂါ အနာပေါက်မျှ
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဆီးလွန်ရောဂါနှင့် အား
ထကြား သင့်ရုံ ထည့်ထားသော
သော ရောဂါ၊ မူးဝေခြင်း၊ ငေ
ကြည်လင်၍ အားအင် တိုးပွား
အကျိုးရှိ၏။

အနာများမှ သွေးယိုစီးခြ
တို့မှ သွေးများ ယိုစီး ကျဆင်း
လျှင် အဝတ်ဖြင့် စည်းထားပါ
စေ၏။

ဒန္တဓိနာ ပျောက်ဆေး။
နှုတ်ဆေး ပြုပါက သွားဖုံးမှ
ပျား ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။

အင်္ဂါလဆီကို ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

ကာသဝမ်းရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂါလဆီ ၅-စက်၊ သကြားရေကျက်သင့်၍
မရ၍ သောက်မှု ကာသဝမ်းရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ပြည်တူလာသရောနာ ပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂါလဆီ ၅-စက်မှ ၁၅-စက်အထိ
အရွယ်ကြည့်၍ နွားနို့ပူပူတွင်ရော၍ သကြားအနည်းငယ်ထည့်ပြီး အမြဲသုံးဆောင်မှု ကိုယ်၌
အားထင်တိုးပွားခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ၎င်းပြင် ပြည်တူလာသရောနာ အားကုန်ခန်းသော ရောဂါ၊
မူးဝေခြင်းနှင့် မိုက်ခြင်းရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဝမ်းပိုက်နာခြင်းနှင့် ဝမ်းချုပ်ခြင်းရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂါလဆီ ၃-ပဲသား
မျှကို ရေနွေးပူပူနှင့် သောက်ပါ။ ဝမ်းများလျှော့ပြီးလျှင် ဝမ်းပိုက်နာခြင်း၊ ဝမ်းချုပ်ခြင်း ပျောက်
ကင်းလိမ့်မည်။

ခေါင်းကိုက်ရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ဆေးမတွေ့နိုင်သော ခေါင်းကိုက်ရောဂါများ
ကို အင်္ဂါလဆီ အစက် ၂၀၊ ဆိတ်နို့ ၂၅ ကျပ်သားတွင် ပျားရည်အနည်းငယ်ထည့်၍သောက်
မှု ခေါင်းကိုက်ခြင်း ပျောက်ကင်း၍ ဦးနှောက်ကြည်လင်ခြင်း၊ အားတိုးခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ဂရင်ဂျီနာ နှင့် အရေပြားရောဂါ ဟူသမျှ ပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂါလဆီ ၁၅-
ကျပ်သား ပျားဖယောင်း ၃-ကျပ် ၁၂-ပဲ ၎င်း ၂-မျိုးကို မီးညှင်းညှင်းဖြင့် ချက်၍ အရည်
ပျော်လျှင် ဒုတ္တံမီးဖောက် ၃-ပဲ ရောမွှေ၍ အအေးခံပြီး လုံစွာ ထားပါလေ။ ၎င်းဆေးဖယောင်း
မျက်၏ အကျိုးမှာ မကျက်နိုင်သော အနာမြူ၊ အနာပျက်၊ ပွေးနာ၊ ယားနာ၊ ဝဲစို့၊ ဝဲခြောက်၊
ဂရင်ဂျီရောဂါ၊ အနာပေါက်မျိုးစုံ စသော အရေပြားရောဂါများကို လိမ်းကျ ပေးမှု မြန်စွာ
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဆီးလွန်ရောဂါနှင့် အားကုန်ခန်းသောရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။အင်္ဂါလဆီ ၅-စက်နှင့်
သကြား သင့်ရုံ ထည့်ထားသော နွားနို့ကို ရောစပ်၍ သောက်မှု ဆီးလွန်ရောဂါ၊ အားကုန်ခန်း
သော ရောဂါ၊ မူးဝေခြင်း၊ သော ရောဂါများ ပျောက်ကင်း၍ ကိုယ်သားကိုယ်ရေ သန့်ရှင်း
ကြည်လင်၍ အားအင် တိုးပွားစေသောဆေး ဖြစ်ပါသည်။ အမြဲမပြတ် သုံးဆောင်ပါမူ များစွာ
အကျိုးရှိ၏။

အနာများမှ သွေးယိုစီးခြင်း ပျောက်ဆေး။ ။အနာမြူများနှင့် အနာပေါက်မျိုးစုံ
ကိုပူ သွေးများ ယိုစီး ကျဆင်းနေသောအခါ အင်္ဂါလဆီကို ဂွမ်းမှာ ဆွတ်၍ အနာကို အုပ်ပြီး
လျှင် အဝတ်ဖြင့် စည်းထားပါ။ သွေးများ ယိုစီးခြင်း ရပ်တန့်၍ အနာလည်း အကျက် မြန်
စေ၏။

ဒန္တစိုနာ ပျောက်ဆေး။ ။ ရေနွေး ပူပူတွင် အင်္ဂါလဆီ အနည်းငယ် ထည့်၍
စူတ်ငုံဆေး ပြုပါက သွားဖုံးမှ သွေးများ၊ ပြည်များ ယိုစီး ကျဆင်းနေခြင်း၊ နာကျင် ကိုက်ခဲခြင်း
များ ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။

နို့ကို နှမ်းဆီဖြင့် စိုစွတ်
၍ နယ်ပြီးလျှင် နေတွင်
၌ ခုနစ်ကြိမ်စေ အောင်
သည့် ဆီအချိန်ပမာဏ
ကန်ပြား (ကုလားများ
ကြိတ်ထားသော ဆေးကို
ကြားပန်းကန်ပြား တချပ်
၍ထားပါ။ နှမ်းဆီနှင့်
မည်။ ၎င်းဆီကို ပုလင်း
၂။

အဝမျက်နှာကို အဝတ်
ပေါ်သို့ အင်္ဂါလအဆီ
များကို နုတ်နုတ်စဉ်း၍
အောင်ဖုံးအုပ်၍ ထားပြီး
လိမ့်မည်။ ၎င်းအဆီကို

လျှင် အင်္ဂါလ အဆီ
ကို လုံစွာဖုံးအုပ်၍ထား
) ဖုတ်ပါ ဤနည်းဖြင့်

အရေပြားရောဂါများ
ကျက်စေရန် လိမ်းကျ
အသစ်တဖန် ဆံပင်များ

ဆံပင်များ ကောင်းမွန်သန်စွမ်းသော ဆေးနည်း။ ။အင်္ဂေါလ ဆီကို နှမ်းဆီတို့ အနည်းငယ်မျှ ရော၍ ဆံပင် လိမ်းဆေး ပြုမှု ခေါင်း၌ ယားယံခြင်း၊ ဗောက်များ သန်းများ ထခြင်း၊ ကိုက်ခြင်းများ ပျောက်ကင်း၍ ဆံပင်များ သန်စွမ်းလာလိမ့်မည်။

ကျောက်ပေါက်မာ နှင့် ကျောက်အိုင်းရာ ပျောက်ဆေး။ ။ကျောက်ပေါက်ပြီးသည့် နောက် ကျောက်ပေါက်ရာများ မဲညစ်၍နေခြင်း၊ ကျောက်အိုင်းရာများ မဲညစ်၍နေခြင်း ဖြစ်ပျက်မှုနှုန်း၊ နှုန်းနှုန်း အင်္ဂေါလဆီကို ရေနှေးနှင့် ရော၍ မဲကွက်နေသော ကျောက်ပေါက်မာ အမာရွတ်များကို တနေ့ ၂-ကြိမ်မျှ နာနာပွတ်၍ လိမ်းသွတ်ပေးမှု အမာရွတ်၊ အမဲကွက်များ အသွားကောင်း ပကတိ ဖြစ်လာလိမ့်မည်။

အင်္ဂေါလဆေး အစားလွန်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်တတ်သော ဥပ္ပဒ္ဒဝေါရောဂါ ဖြေဆေး

“တန်လျှင်ဆေး-လွန်လျှင်ဘေး” ဆိုသည့်အတိုင်း ကောင်းသည်၊ စွမ်းသည် ဆိုတိုင်း ဆေးများကို စားသောက်ရန် ညွှန်ကြားထားသော အချိန် အတိုင်းအတာထက် ပိုမို စားသောက် ခြင်းကြောင့် ရှိရင်းစွဲရောဂါ အပြင် နောက်ထပ် ရောဂါသစ်များ ဝင်၍ လာတတ်လေသည်။ အင်္ဂေါလနှင့် ပတ်သက်သော ဆေးများကို အစားလွန်မှု အဆီဓာတ် အားနည်းခြင်း၊ ခွန်အား ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ တကိုယ်လုံး တဆတ်ဆတ်တုန်ခြင်း၊ ကိုက်ခဲ နာကျင်ခြင်း၊ ဝစွမက်များ (စအို) ပူ လောင်ခြင်း၊ မျက်လုံးဝါခြင်း၊ အိပ်စက်၍ မပျော်ခြင်း၊ စိတ်၌ အကြံအစည် များခြင်း၊ စိတ်ကူးယဉ် ၍ဂယောင်ချောက်ချား ဖြစ်ခြင်း စသော ဥပ္ပဒ္ဒဝ ရောဂါများ (ရောဂါသစ်များ) ဖြစ်ပေါ် လာ တတ်လေ၏။ ထိုရောဂါများ ဖြစ်ပေါ်လာမှု ဖြေရန်ဆေးမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။ ဂဠုန် တောင်ပံ ပဉ္စငါးပါး အမှုန့် ၄-ပဲသား၊ နှူးနို့ ၂၅-ကျပ်၊ ရေ ၂၅-ကျပ်ကို ရေခန်း၍ နှူးနို့ ကျန်အောင် ကျိုပြီး သကြား အနည်းငယ် ထည့်ကာ သောက်လျှင် အထက်က ဆိုခဲ့သော ဆေး သောက်လွန်၍ ဖြစ်သော ရောဂါများ ပျောက်ကင်းလိမ့်မည်။

အင်္ဂေါလပင် ရာဇဝင်

အင်္ဂေါလပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကုန်းဘောင်ဆက် ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် မတိုင်မီ ရှေးယခင်က မရှိခဲ့ဘူးချေ။ အပင်ခြံ မရှိသောကြောင့် ခေါ်ဝေါ်စရာ အမည်သညာလည်း မရှိခဲ့ ချေ။ ဆေးလောကတွင် အသုံးဝင်ပုံ အသုံးပြုနည်းကိုကား အဘယ်သို့ သိနိုင်ပါမည်နည်း။

သို့ရာတွင် ပုဂံ အနော်ရထာမင်းစော လက်ထက်တွင် သထုံပြည်မှ ဆောင်ယူ ရောက်ရှိ လာသော ပိဋကတ်တော်တွင်ကား “အင်္ဂေါလ” ဟူသော အမည်သည် ပိဋကတ်တော်နှင့် အတူ မကင်းနိုင်သော (အဝိနာဘာဝနည်း) အားဖြင့် ပါလာခဲ့လေသည်။ သုတ္တန်ပိဋကတ် မဟာနိပါတ် ဝေဿန္တရာဇာတ်နှင့် ဝိသုဒ္ဓိနိပါတ် ဘလ္လာတိယဇာတ်များတွင် “အင်္ဂေါလ” ဟူသော အမည် ကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မ
သောကြောင့် အင်္ဂေါလ ပု
မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ကြ
ပင် မှတ်ယူရပါတော့

ပင်းယခေတ် တစီးရှ
ဦးကကို ပြုစုသောအခါ
ပျက်စီးဘဲ ချွန်က ဖွင့်ခဲ့ရ
၇၇၇ “လိကော စကော
အင်္ဂေါလ ၂-ပုဒ်သည် အ

ဤ ၂-ပုဒ်သည် အ
ပျက်စီးရာ ဤဖွင့်ဆိုချက် အရ
မတော်မူခဲ့ကြလေသတည်း။

အင်္ဂေါလပင်၏ အ
ကိုယ်တိုင် သွားရောက်၍ ရ
မက ၎င်းအပင် မြန်မာနိုင်ငံ
တတိုင်း ရှေ့မှီ နောက်မှီ

“ကုန်းဘောင်ဆက်
သည် သွေးဝမ်း ဒုလ္လာရောဂ
လည်း ထူးထူးခြားခြား ပေ
တို့က- ဣန္ဒြိယနိုင်ငံမှ ယခင်
ထွက် ထက်မြက်ကြောင်း ပ
သည် ဟု လျှောက်တင်ကြ
ဖြင့် စေလွှတ် ဆောင်ယူ

ဘိုးတော်ဘုရားသည်
သွေးဝမ်းရောဂါ အမြစ်ပြု
ပျောက်ကင်း ကျန်းမာခြင်း
တွင် စိုက်ပျိုးစေတော်မူခဲ့ပုံ
ယခင်မင်း လက်ထက်သို့
ယိုးကျိုး စည်ပေါက် ဖြစ်
ပစ်လိုက်ကြသဖြင့် “မှန်က
ပူလအပင်မှ မျိုးစေ့ ကျပြီ

ကော်လ ဆီကို နှမ်းဆီတို့
ဗောက်များ သန်းများ
မည်။

။ကျောက်ပေါက်ပြီးသည့်
၂- မဲညို၍နေခြင်း ဖြစ်ပေ
သော ကျောက်ပေါက်မှာ
အမာရွတ်၊ အမဲကွက်များ

၆ တက်သော

သည်၊ စွမ်းသည် ဆိုတိုင်း
တာထက် ပိုမို စားသောက်
ဝင်၍ လာတတ်လေသည်။
အားနည်းခြင်း၊ ခွန်အား
, ဝစ္စမဂ်များ (စအို) ပူ
သည့် များခြင်း၊ စိတ်ကူးယဉ်
သစ်များ) ဖြစ်ပေါ် လာ
ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။ ဂဠုန်
ကျပ်ကို ရေခန်း၍ နွားနို့
ထက်က ဆိုခဲ့သော ဆေး

ဘုရားလက်ထက် မတိုင်မီ
အမည်သညာလည်း မရှိခဲ့
သိနိုင်ပါမည်နည်း။

၌မှ ဆောင်ယူ ရောက်ရှိ
ပိဋကတ်တော်နှင့် အတူ
ခွန်ပိဋကတ် မဟာနိပါတ်
၌လည်း” ဟူသော အမည်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မပေါက်သော (မရှိသော) သစ်ပင်တစ်ပင်၏ အမည်ဟော ပါဠိ ဖြစ်
သောကြောင့် အကော်လ ပုဒ်ကို မှန်ကူပင်၊ အင်ပင်၊ ကျွန်းပင် စသည်ဖြင့် ပညာရှိများ မှန်းဆ၍
မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ကြလေသည်။ မမြင်ဘူး မတွေ့ဘူးလျှင် ဤသို့ ဖြစ်တက်သည်ကား ဓမ္မတာ
ဟူ၍ ပင် မှတ်ယူရပါတော့သည်။

ပင်းယခေတ် တစ်စီးရှင် လက်ထက် ပညာရှိ စတုရင်္ဂဗလ အမတ်ကြီးသည် မာဂအဘိဓာန်
ဦးစွာကို ပြုစုသောအခါ “အကော်လ” ဟူသော ပါဠိကို ရှောင်တိမ်း၍ မရသဖြင့် သစ်ပင်ကို
မမြင်ဘူးဘဲ ခွံကာ ဖွင့်ခဲ့ရလေသည်။ မူလ ဂါထာမှာ အဘိဓာန် အရညာဒိဝဂ် ဂါထာအမှတ်-
၅၇၇ “လိကော စကော တထကောလော” စသော ဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ လိကောစက၊
အကော်လ ၂-ပုဒ်သည် အကော်လပင်ဟော ပရိယာယ် ၂-ပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။

ဤ ၂-ပုဒ်သည် အကော်လပင်ဟော ဖြစ်၍ “ဒွယ မကံလ ဣတိ ချာတေ” ဟု ခွံကာ
ပျက်ပုံထု ဤဖွင့်ဆိုချက် အရ “အကံလပင်” ဟူ၍၎င်း “မှန်ကူပင်” ဟူ၍၎င်း ဘာသာ ပြန်ဆို
ဓမ္မာပူဇော်ကြလေသတည်း။

လက်တွေ့ နှင့် ပါးစပ်ရာဇဝင်

အကော်လပင်၏ အကြောင်းကို လက်တွေ့ သိရှိရန် ၎င်းအပင်ရှိရာ အမရပူရမြို့ဟောင်းသို့
ကိုယ်တိုင် သွားရောက်၍ ရှာဖွေ စူးစမ်းသည်တွင် အကော်လပင်များကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ရှိရရုံမျှ
မက ၎င်းအပင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်လာရပုံအကြောင်းကိုပါ “မေးဖန်များ စကားရ” ဆိုသည့်
စာတိုင်း ရှေ့မှီ၊ နောက်မှီ ပညာရှိ အဘိုးကြီး တဦး ထံမှ ဤသို့ မှတ်သား ကြားသိခဲ့ရပါသည်။

“ကုန်းဘောင်ဆက် ဘိုးတော်ဘုရား လက်ထက် ဖြစ်ပါသည်။ အခါတပါး ဘိုးတော်ဘုရား
လည်း သွေးဝမ်း ဒုလ္လာရောဂါ စွဲကပ်လာသည်တွင် နန်းတွင်း သမားတော်များဖြင့် ကုစားစေသော်
လည်း ထူးထူးခြားခြား ပျောက်ကင်းခြင်း မရှိ၊ အမြစ် မပြတ်ဘဲ ဖြစ်နေရာ မှူးတော် မတ်တော်
တို့က—ဣန္ဒြိယနိုင်ငံမှ ယခင်က ဆက်သထားသော ဆေးကျမ်းများတွင် အကော်လပင်၏ စွမ်းရည်
လတ္တံ့ ထက်မြက်ကြောင်း ပါရှိပါသည်။ ထိုအပင်ကို အမိန့်တော်ဖြင့် မှာထား ဆောင်ယူသင့်ပါ
လည် ဟု လျှောက်တင်ကြပါသတဲ့...။ ယင်းသို့ လျှောက်တင်ချက် အရ ဣန္ဒြိယနိုင်ငံသို့ အမိန့်တော်
ဖြင့် စေလွှတ် ဆောင်ယူစေသည်တွင် အကော်လမျိုးကို ဆက်သလိုက်ပါသည်။

ဘိုးတော်ဘုရားသည် ထို အကော်လပင်မှ ဖြစ်သော ဆေးဝါးနှင့် ပင် ကုသရာ စွဲကပ်သော
သွေးဝမ်းရောဂါ အမြစ်ပြတ် ပျောက်ကင်းတော်မူသည်နှင့် နောင်လာနောက်သားတို့ ရောဂါ
ပျောက်ကင်း ကျန်းမာခြင်း ဖြစ်ကြစေရန် ဆန္ဒတော် ရှိသည့်အတိုင်း အမရပူရမြို့ဟောင်း နေရာ
တွင် စိုက်ပျိုးစေတော်မူခဲ့ပါသည်။ ပထမ စိုက်ပျိုးခဲ့သော အပင်မှာ မန္တလေးခေတ် ဒုတိယနန်းစံ
ယခင်ပေါ်မင်း လက်ထက်သို့ ရောက်သောအခါ လူ့တဖက်စာမျှ ကြီးထွားနေပါသတဲ့...။ ၁၂၄၇-ခု
ထီးကျိုး စည်ပေါက် ဖြစ်နေသော အချိန်တွင် သစ်ပင်၏ တန်ဘိုးကို မသိသူ အချို့တို့က ခုတ်လှဲ
ပစ်လိုက်ကြသဖြင့် “မှန်ကင်းတလွဲ - ထင်းတလွဲ” ဆိုသည့်အတိုင်း ထင်းဖြစ်သွားရရှာပါသည်။ ထို
ပူလအပင်မှ မျိုးစေ့ကျပြီး ပေါက်နေသော အကော်လပင်တို့မှာ ပုထိုးတော်ကြီး အနီးတဝိုက်နှင့်

မြို့ရိုးဟောင်းအနီး နေရာတို့မှာ ယနေ့တိုင် အင်္ကျီလုပ် အဆက်ဆက် ပေါက်ပွားလျက် ရှိနေပါသည်။ အရှင်ဘုရားတို့ တွေ့မြင်နေရသော အပင်တို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။”

အမရပူရ မြို့ဟောင်းမှ ရရှိခဲ့သော အင်္ကျီလုပ်ကို ထင်ထင်ရှားရှား မှတ်သား သိရှိနိုင်စေရန် ရုပ်ပုံနှင့်တကွ ဖော်ပြထားသည်။

အင်္ကျီလုပ်နှင့် စင်လျဉ်း၍ မှတ်သားဖွယ်များ

‘မဟာဇေယသင်္ခယာ’ ဤခံ လှေသင်းအတွင်းဝန်မင်း၏ ‘ဝေါဟာရလိနတ္ထဒီပနီ’ သစ်ဖံတို့၏ သဒ္ဒါစွဲ ဝေါဟာရ အခန်းတွင်—

အင်္ကျီလုပ်—အင်္ကျီလုပ်ပင်။ ။အင်္ကျီလုပ်ပင် ဟု ခေါ်ဝေါ်ရေးသားကြသည်မှာ အဘိဓာန်ကျမ်းတွင် “လိကောစကော၊ အင်္ကျီလုပ်ပင်။ အင်္ကျီလော၊ အင်္ကျီလုပ်ပင်” ရှေးနိဿယဟောင်းများမှာ “ဒွယမင်္ဂလဏ္ဍတိချာတေ” ဟု အဘိဓာန်ဋီကာ ဖွင့်သည်ကို နိဿယဆရာတို့ ထိုသစ်ပင်ကို မတွေ့မမြင်ဘူးသည်နှင့် နှလုံးမသွင်းမိသောကြောင့် “အင်္ကျီလုပ်” ဟူ၍မရှိ မှန်ကူပင်သာ ဖြစ်တန်သည်။ ရှမ်းဆွဲ “ဒွယမင်္ဂလဏ္ဍတိချာတေ” ဟု အဘိဓာန်တော်ကြားသော ပါဠိကို ပြင်ဆင်၍ မှန်ကူပင် အနက်ပေး မှားကြလေသည်။

၅၅၀ - ဝိသုဒ္ဓိနိပါတ် အဝင်အပါ ကိန္နရာဒချောင်းခြား ခေါ်ဝေါ်ကြသော ဘလ္လတိယဇာတ် ဋီကာတွင်လည်း “အင်္ကျီလုပ်ပင် ဝေ နာမကံ ရုက္ခံ” ဟု ဖွင့်သည် မပြင်သော် ဝေဏန္တရာဇာတ် နိဿယဟောင်းများမှာ ဝက်ပါတောင် မုစလိန္ဒာရေကန် လက်ဝဲသကျီများတွင် အင်္ကျီလုပ် ရှိကြောင်းနှင့် “အင်္ကျီလောပုပ္ဖိတာ” ဟူသော ပါဠိတွင် “အင်္ကျီလော၊ အင်္ကျီလုပ်ပင်။ ပုပ္ဖိတာ၊ ပွင့်ကုန်လျက်။ တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်ကုန်၏” ဟူ၍၎င်း၊ အချို့သော ဝေဏန္တရာဇာတ် ရှေးနိဿယဟောင်းများမှာ— “အင်္ကျီလော၊ ကျွန်းပင်တို့သည်။ ပုပ္ဖိတာ၊ ပွင့်ကုန်လျက်။ တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်ကုန်၏” ဟူ၍၎င်း အနက်ရေး မှားကြလေသည်။

ထိုအင်္ကျီလုပ်ကား- ရှေးကာလ ငါတို့ မြန်မာလူမျိုးတို့ နေရာ သုနာပရန္တတိုင်း၊ တမ္ပဒီပတိုင်း ဖြစ်သော သရေခေတ္တရာ၊ ပုဂံ၊ မြိုင်စိုင်း၊ စစ်ကိုင်း၊ ပန်းယ စသော မြန်မာမင်းတို့လက်ထက် ထိုသစ်ပင် ရှိဟန်မထင်၊ အမရပူရ မြို့တည် နန်းတည် ဘိုးတော်မင်းတော်ကြီးလက်ထက် ကာသီတိုင်း၊ ဗာရာဏသီစသော အနောက်တိုင်းပြည်မှ နာဂဇန္ဒဆေးကျမ်းသည် ရွှေနန်းတော်သို့ ရောက်လာသည်တွင် “အင်္ကျီလောဆီဖြင့် ချက်ရမည်၊ အင်္ကျီလောဆီဖြင့် သုတ်လူးရမည်” အမှာအသားနှင့် နာဂဇန္ဒဆေးကျမ်း၌ ဆိုသည်တွင် အနောက်တိုင်းပြည်သို့စေလွှတ်၍ အင်္ကျီလောဆီ၊ အင်္ကျီလုပ်ပင်၊ အင်္ကျီလောသီး မျိုးစေ့များကို ပုဏ္ဏားမာဓဝ၊ အခွန်ဝန် ဇေယျကျော်ထင်တို့ ဆောင်ယူဆက်သသည်တွင်မှ အမရပူရ ရွှေမြို့တော်သို့ ရောက်လာသတည်း။

အပင် အရွက် သဏ္ဌာန်မှာ တရော်ညိုပင် အရွက်သဏ္ဌာန်နှင့် ရိပ်ရိပ်တူသည်။ အမရပူရ ရွှေနန်းတော် မြောက် ဥယျာဉ်တော်တွင် စိုက်ပျိုး ပြုစု ထားသည်။ ရွှေနန်းတော်ရှေ့

မြောက်ယွန်း “ဒီစူးစူး အရပ်များ၊ ဘုရား တံတိုင်းအ၊ ရတနာပူရမြို့တည် စမုတ် ပန်းခြံများသည်၊ ချိုသောဓ

အဘိဓာန်ဋီကာ သညာယံကော၊ လိကောစာနာမ၊ ထိုတောင်ပိန္နပင်နှင့် မည်၏။ သညာယံ ဖြစ်၏။ အင်္ကျီလော၊ ဖြစ်၏။ ဩလော၊ ၏” ဤကားအနက်၊ ယင်းသို့ဖြစ်၍ တော်မူကြသည်။ နီးပါး၏၊ မှန်ကူပင် ကျမ်းတွင်ဆိုသည့် တုရဝမြစ်နားများ

ဥတုဘောဇန သင်္ဂဟ

“အင်္ကျီလောပွားစေတတ်၏၊ ငသောအနာ၊ သွေးဤ အင်္ကျီလောကြီးလက်ထက် အအနီးတွင် စိုက်ထားအမရပူရနန်းမြို့တွင် မွေးသည်၊ ပျာဝေဏန္တရာမင်းကြီးအများရှိကြောင်း

ဤသို့ပြဆိုထား၏။

ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟတွင် “လိကောစကော No. 17

က် ပေါက်ပွားလျက် ရှိနေကြသည်။”

ရှားရှား မှတ်သား သိရှိနိုင်ကြ

ဖွယ်များ

ါဟာရလိနတ္ထဒီပနီ’ သစ်ဖန်

ခေါ်ဝေါ် ရေးသား ကြသည်မှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် “အဘိဓာန်” ဟု ဖော်ပြသည်။

အဘိဓာန်ဦးက ဖွင့်သည်ကို သွင်းမိသောကြောင့် “အဘိဓာန်” ဟု ဖော်ပြသည်။

ခေါ်ဝေါ်ကြသော သတ္တဝါကို “အဘိဓာန်” ဟု ဖော်ပြသည်။

တို့ နေရာ သုနာပရန္တတို့၏ ဝမ်းဗိုက်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရှေ့ဘက်တွင် တည်ရှိသည်။

ရိပ်ရိပ်တူသည်။ အမရပူရသည် ရွှေနန်းတော်ရှေ့

မြောက်ယွန်း “နိဗ္ဗာနပစ္စယနာဂဗဇာ” တံဆိပ်နာမရှိသော ဆွေနှစ်ဆင်မင်းနန်း အရှေ့စူးစူး အရပ်များမှာ စိုက်ပျိုးပြုစုထားသည်။ ရွှေနန်းတော် အနောက်မြောက် ဆင်ကြီးရွှေဂူဘုရား တံတိုင်းအတွင်း ပိဋကတ်တိုက် အနီးတွင်လည်း အင်္ဂလိပ်လုပ် ရှိသည်။ စတုတ္ထရတနာပူရမြို့တည် နောင်တော်ဘုရားလက်ထက် ရတနာပူရ အဝမြို့ ရွှေနန်းတော် မြောက်စတုတ် ပန်းခြံများတွင် စိုက်ပျိုးပြုစုထားတော်မူသည်။ အသီးမှာ နှံ့သီးနှင့် သဏ္ဌာန်တူသည်။ ချိုသောအရသာ ရှိသည်။ မွေးသောပန်းနံ့ ရှိသည်။

အဘိဓာန်ဦးကတွင်— “လိကုစောနာမ လဟုရက္ခေ၊ တဂ္ဂုဏတ္တာလိကောစကော၊ သညာယံကော၊ အင်္ဂါလက္ခဏေ၊ ဩလော အင်္ဂေါလော” ဟူ၍ ဖွင့်သည်။ အနက်ကား— လိကုစောနာမ၊ လိကုစမည်သည်ကား။ လဟုရက္ခေ၊ တောင်ပိန္နပင်တည်း။ တဂ္ဂုဏတ္တာ၊ ထိုတောင်ပိန္နပင်နှင့်တူသော ဂုဏ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ လိကောစကော၊ လိကောစကမည်၏။ သညာယံ၊ လိကုစဟူသော အမည်သည်။ ကော၊ က ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အင်္ဂါ၊ အင်္ဂါသဒ္ဒါသည်။ လက္ခဏေ၊ မှတ်ကြောင်းဟူသော အနက်၌။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဩလော၊ ဩလ ပစ္စည်းတည်း။ အင်္ဂေါလော၊ အင်္ဂေါလသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဤကားအနက်။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ အဘိဓာန်ရှေးနိဿယများမှာ ဆရာတို့ (အင်္ဂုပင်) ဟူ၍ အနက် ပြန်တော်မူကြသည်။ အင်္ဂေါလပင် ဆိုသည်နှင့် အင်္ဂုပင် ဆိုသည်လည်း စကားမကွာလွန်းနီးပါး၏။ မှန်ကူပင် အနက်ပြန်သည်မှာ စကားအဓိပ္ပာယ် ကွာဝေးသည်။ ဩဗျဂုဏ် ဆေးကျမ်းတွင်ဆိုသည့် တုရဝပင်မူကား မြန်မာပြည်သို့ မရောက်လာသေး အနောက်ပြည်တုရဝမြစ်နားများမှာ ရှိကြောင်းကို ဩဗျဂုဏ်ဦးကတွင် ဆိုသည်။

ဥတုဘောဇန သင်္ဂဟကျမ်း ကျေဝသတိမကဏ္ဍတွင်—အသီးမျိုးတို့ဂုဏ်ကို ပြဆိုရာ၌—

“အင်္ဂေါလံ သီးမှည့်သည် ချို၏၊ အေး၏၊ ကြေခဲ၏၊ အား၊ အသား၊ သလိပ်တို့ကို ပွားစေတတ်၏၊ ဝမ်းကျစေတတ်၏၊ လေနာ၊ သည်းခြေနာ၊ ကိုယ်ပူနာ၊ ဓာတ်ကုန်ခန်းသောအနာ၊ သွေးနာတို့ကို နိုင်၏။

ဤ အင်္ဂေါလံ ပင်ကား ရှေးအခါ မြန်မာနိုင်ငံတွင်မရှိ၊ အမရပူရမြို့တည် မင်းတရားကြီးလက်ထက် အနောက်တိုင်းပြည်က မျိုးစေ့ယူ၍ အမရပူရနန်းမြို့တွင် ဆင်မင်းနန်းအနီးတွင် စိုက်ထားသည်။ အင်းဝမြို့ နန်းမြို့အတွင်း ပန်းခုံတွင် စိုက်ထားသည်။ ယခုအခါ အမရပူရနန်းမြို့တွင်မှာ ၎င်းအပင်ပွားများ၍ ရှိသည်။ အပွင့်ဖြူသည်။ အချိုသင်းနံ့ မွေးသည်။ ပျားပိတုံးတို့ အလွန်ကြိုက်သည်။ ကနခိုသီးနှင့်တူသော အသီးရှိသည်။ ဝေဿန္တရာမင်းကြီးနေသည့် ဝက်ပါတောင်အနီး မုစလိန္ဒာအိုင်နားတွင် အင်္ဂေါလံပင် အများရှိကြောင်းနှင့် ဝေဿန္တရာဇာတ်တွင် ပါသည်။

ဤသို့ပြဆိုထား၏။

ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်း၌ အင်္ဂေါလံ ဟုဆို၏။ အဘိဓာန်အရညာဒီဝဂ် ဂါထာ အမှတ် ၅၅၇ တွင် “လိကောစကော တထာ-ကောလော” အင်္ဂေါလဟု ဆို၏။

အဘိဓာန်နိဿယသစ် (အဘယာရာမမူ) ၌- “အင်္ဂောလ၊ စက်ကတုံးပင်” ဟု (မြန်မာ ဝေါဟာရ ပြန်ထား၏) ရှေးက မွန်ကူပင်ဟု ပေးကြ၏။ သက္ကရာဇ် ၁၃၄၄-ခုနှစ် အမရပူရ မြို့တည်နန်းတည် ဘိုးတော်မင်းတရားလက်ထက် ကာသီတိုင်း ဗာရာဏသီမှ အင်္ဂောလပင်ရောက် လာသောကြောင့် ထိုအပင်ကို အမွန်အကန်သိရသည်။ အပင်အရွက်သဏ္ဌာန်မှာ တရော်ညိုပင်၏ အရွက်နှင့်ရိပ်ရိပ်တူသည်။ အသီးမှာ နရွဲသီးနှင့် သဏ္ဌာန်တူသည်။ ချိုသောအရသာရှိသည်။ မွေး သောပန်းအနံ့ရှိသည်ဟု အဘိဓာန်နိဿယသစ်ဝေါဟာရ ဝိသေသနီ၌ ဆို၏။

ထောမနီဓိ ၌ကား-“မိတဝဏ္ဏသာရေ ဂန္ဓယုတ္တပုဗ္ဗေ ဒိဃကဏ္ဍကယုတ္တေ ရတ္တဝဏ္ဏဗလေ ‘အာကောဋ္ဌ’ ဣတိချာတေရက္ခေ” ဟု ထိုသစ်ပင်ကား အနှစ်ဝါသည်။ မွေးကြိုင်သောအပွင့် ရှိသည်။ ရှည်သောဆူးရှိသည်။ နီသောအသီးရှိသည် ဟု ဆိုသည်။

မော်လမြိုင်မြို့ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ တောင်ပေါက်ဆရာတော် စီရင်တော်မူသည့် အဘိဓာန်နိဿယသစ် ၌ ကား-

“အင်္ဂောလ-၎င်းပင်၏ အနက်ကို အင်္ဂုပင်၊ အင်ပင်၊ မွန်ကူပင် စသည်ဖြင့် ရှေး နိဿယများ၌ အမျိုးမျိုးပြန်ဆိုရေးသားကြသည်။ ငါတို့အထက်မြန်မာပြည် ဆေးဆရာ များနှင့် အင်္ဂုရတ်ဆရာများကမူ (လ) မှာ လုံးကြီးတင်နှင့်တကွ (အင်္ဂောလိ) ဟု အမည်မှည့်ခေါ်ကြ၍ သင့်လျော်ရာ ဆေးဝါးဖော်စပ်သောအရာနှင့် ပြဒါးခဲအောင် ပြုလုပ်သောအရာများမှာ အသုံးပြုကြသည်။

ယိုးဒယား ရှမ်းစသော လူမျိုးများကမူ ၎င်းတို့ဘာသာအားဖြင့် (မိုက်ပရူး) ဟု မှည့်ခေါ်ကြ၍ အကွယ်အကာ အစောင့်အရှောက်ကောင်း ပယောဂ အဆောင် ဆေး ဆရာမှာ အသုံးပြုကြသည်။ ၎င်းတို့ဘာသာ (မိုက်ပရူး) ကို မြန်မာပြန်မူ (သစ်ပလူး) ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

ဟုဖော်ပြထားလေသည်။

အင်္ဂောလ ရသာယနဆေး

အင်္ဂောလပင်ပျို အပွင့်ဖြူအမြစ်ကို ကျောက်ပျဉ်ပေါ်၌ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ရေ ဖြင့် ပြစ်ပြစ်သွေး၍ ၎င်းအမြစ်ရေ ၂၅-ကျပ်သားခန့် ရသည့်အခါ ချွတ်ပြီး ပြဒါးစင် ပြဒါးကောင်း ၅-ကျပ်သားထည့်၍ ၃-ရက်ပတ်လုံး ပြဒါးပျောက်သည့်တိုင်အောင် ကျောက်လုံးဖြင့် ကြိတ်ပါ။ ပြဒါးပေါ်ထွက်လာလျှင် သွေးထားသော အမြစ်ရည်ကို အနည်းငယ်စီထည့်၍ ပြဒါးကြေပျောက် သည့်တိုင်အောင် ၇-ရက်ကြိတ်ပါ။

ထို့နောက်မတ်ပြားခန့် အပြားငယ်ပြု၍ သံလင်ပန်း သို့မဟုတ် ကြေးလင်ပန်း၌ ထည့်ပြီး သွေ့ခြောက်အောင် မြင့်မြတ်သောနေရာ အရိပ်တွင်ထားပါ။ သွေ့ခြောက်အောင်အခါ လုံည့်ထည့် ပြီးလျှင် အထက်၌ လုံးထည့်၍ မြေသရွတ် ၃-ထပ်မံပါ။ ထိုလိုကို မြေသရွတ် ခြောက်သွေ့သည့် တိုင် မြင့်မြတ်သော နေရာမှာ ကောင်းစွာထားပါ။ ထို့နောက် သစ်ပင်ချုံနွယ်ကင်း၍ လွတ်လပ်

အရှင်ရှမ်း ပြန်ပြုသော
ဓာတ် မောင်းထောင်းရာမှ
ပေါ်ပေါ်ရုံမျှထား၍ မြှုပ်
ပြန် ညီစွာပြု၍ မီးခဲဖြင့်ပြု
မည်အခါ နောက်ထပ်
မည်အခါ လုံကိုဖော်ယူပ
မည်အခါ ကြေးဘူးတို့နှင့် အလုံ
တမတ်သားခန့်ထည့်၍ ညဗ
မည်ပင်။ အားကောင်းမည်

အင်္ဂောလပင်မှာ
ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ချယားပင်အ
ပင်ကဲ့သို့ပင် စောက်ဖြစ်သည့်
အင်္ဂောလိ ၂-မျိုးခေါ်သင့်
မီးချိန်ကို နားလည်
မိနိုင်သည်။ ဘိုးတော်မင်းတ
မျိုးထားခဲ့သည်။

အမရပူရမြို့ထောင့်
ပြင် သင်္ဃာတိုက်တွင် အပင်
အပင်ပျိုတပင်၊ မော်သု
သည်။

အဓ
တေ
၇၂ ရသာယနကျမ်းတွင် လာ
မာနာမျိုးတို့ကို လျင်မြန်စွာ
ဘေသဇ္ဇမဉ္ဇူသာ နေ

၅၀။ အရှေ့
တေဇ

မြို့သောအင်္ဂောလ (သ
ချက် နှုတ်၌ ပြဒါးနှင့် ရော၍ လုံ
ချထားလျော်စွာ ပြု၍ ကြေး ဂ
ရာဝါဟူသရွေ့ကို လျင်စွာ ရေ

ကတုံးပင်” ဟု (မြန်မာ
၁၃၄၄-ခုနှစ် အမရပူရ
သီမ္မ အင်္ဂုလပင်ရောက်
သောအရသာရှိသည်။ မွေး

ဣန္ဒြေ ရတ္တဝဏ္ဏီလေ
သည်။ မွေးကြင်သောအပွင့်

တစ်မူသည့် အဘိဓာန်နိဿ

နိဗ္ဗာန်ပင် စသည်ဖြင့် ရှေး
ကမြန်မာပြည် ဆေးဆရာ
တို့က (အင်္ဂုလ) ဟု
အရာနှင့် ပြဒါးခွဲအောင်

အားဖြင့် (မိုက်ပရူး) ဟု
ယာဂ အဆောင် ဆေး
မြန်မာပြန်မူ (သစ်ပလူး)

ရှင်းစင်ကြယ်သော ရေ
ပြီးပြဒါးစင် ပြဒါးကောင်း
ကျောက်လုံးဖြင့် ကြိတ်ပါ။
သည့်၍ ပြဒါးကြေပျောက်

ကြေးလင်ပန်း၌ ထည့်ပြီး
ဘက်အောအခါ လုံ့လသည့်
ပရုတ် ခြောက်သွေ့သည့်
ခါးချိနွယ်ကင်း၍ လွတ်လပ်

လှမ်းရှင်း ပြန်ပြူးသော ကုန်းမြေပြင်တွင် ဒယ်အိုးပုံသဏ္ဌာန် အနက် ၃-တောင်ခန့် တွင်းတူးပြီး
လျှင် မောင်းထောင်းရာမှ ရရှိသော ဖွဲတတင်းမျှ ထည့်ပါ။ ၎င်းဖွဲတတင်း အလယ်တဲတွင် လုံကို
ထိပ်ပေါ်ရုံမျှထား၍ မြှုပ်ပါ။ ထို့နောက်ဖွဲတတင်းအပေါ်က ထပ်မံထည့်လောင်းပြီး မျက်နှာ
ပြင် ညီစွာပြု၍ မီးခဲဖြင့်ပြန်နဲ့အောင်ရှိပါ။ ဖွဲ ၃-ပုံ ၂-ပုံမျှ လောင်ကျွမ်း၍ ဖွဲခေါင်းဖြူလာ
ထည့်အခါ နောက်ထပ် ဖွဲတတင်းလောင်းထည့်ပါ။ ထိုဖွဲ ၃-တင်းလုံး လောင်ကျွမ်း အေးမြ
ထည့်အခါ လုံကိုဖော်ယူပါ။ လုံအတွင်းရှိ ဆေးပြာကို ကျောက်ပျဉ်ပေါ်၌ အညက်ကြိတ်ပြီးလျှင်
မနုဿာကြွေတူးတို့နှင့် အလုံပိတ်ထားပါ။ ပျားရည် ၂၅-ကျပ်သားလျှင် ထိုဆေးပြာ ဒဂါးချိန်
တဖတ်သားခန့်ထည့်၍ ညအိပ်ရာဝင် ကြွေဇွန်းတဇွန်းမျှ စားသုံးခဲ့လျှင် ရောဂါကင်း၍ အသက်
ရှည်မည်။ အားကောင်းမည်။

အင်္ဂုလပင်မှာ အင်းဝမြို့ တံတားဦးမြို့နှင့် မန္တလေးမြို့များတွင် ရှိပါသည်။ အရွက်
ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ချယားပင်အရွက်နှင့်တူ၍ ထိုအရွက်မှ စိမ်းလန်းသော အရောင်ထွက်သည်။ ချယား
ပင်ကဲ့သို့ပင် စောက်ဖြစ်သည်။ အပွင့်ဖြူသည်။ အသီးမှာ ဆီး (ဇီး) သီးခန့်ရှိသည်။ အင်္ဂုလ
အင်္ဂုလ ၂-မျိုးခေါ်သည်။

မီးချိန်ကို နားလည်သူတို့သည် ထိုအရွက်သတ္တုရည်ဖြင့် ပြဒါးကို အမာသို့ ရောက်အောင်
ပဲ့နိုင်သည်။ ဘိုးတော်မင်းတရားလက်ထက် ဣန္ဒိယနိုင်ငံမှ မျိုးယူ၍ အင်းဝနှင့် အမရပူရတွင် စိုက်
ပျိုးထားခဲ့သည်။

အမရပူရမြို့ထောင့် ဆင်ကြီးရွှေဂူဘုရားအတွင်းမှာ အပင်ကြီးတပင်၊ မန္တလေးမြို့အနောက်
ပြင် သင်္ကဏ်တိုက်တွင် အပင်ကြီးတပင်၊ မန္တလေးလက်ဝါးတံဆိပ် ဆေးတိုက် ဆေးရိုးဝင်းအတွင်း
အပင်မျိုးတပင်၊ မော်သမြိုင်မြို့ တောင်ပေါက်ကျောင်းတိုက် အတွင်းမှာလည်း ပင်ပျိုးတပင်
ရှိသည်။

အဂ္ဂေသမိကသာယာနု၊ ပါနတံ ဥပယောဇယေ။

တေတေရောဂေဇယေယျာသု၊ အာစရန္တောယထာဝိမိ။ *

၇၇။ ရသာယနကျမ်းတွင် လာရှိသဖြင့် အင်္ဂုလမြစ်ဖြင့် စီရင်အပ်သော ဆေးပြာသည် ထိုထို
ပရာမာမျိုးတို့ကို လျှင်မြန်စွာ အောင်နိုင်ကြောင်း ပြဆိုသည်။

ဘေသဇ္ဇမဉ္ဇူသာ နောက်ဆုံးကဏ္ဍ ရသာယနပိုင်းမှ ထုတ်နုတ်သည်။

* ၅၀။ အဂ္ဂေသမိကသာယာနု၊ ပါနတံ ဥပယောဇယေ။
တေတေရောဂေဇယေယျာသု၊ အာစရန္တောယထာဝိမိ။

မြို့သောအင်္ဂုလ (သစ်ချို) မြစ်အရည်တို့ဖြင့် ကျောက်ပျဉ်၌ ကြိတ်၍ ၃-ရက်ပတ်လုံးနေလွန်း
လျက် ခွက်၌ ပြဒါးနှင့် ရော၍ လုံ့စွာ ပိတ်ဖုတ်ပါ။ ထိုအခါ ပြဒါးသည် ပြာကျသွားပါလိမ့်မည်။ ဆေးအစီ
ရပ်အားလျော်စွာ ပြု၍ ကြဇု ၈-သို့တော့ကြွင်း ကျသောအရည်နှင့် ထိုပြဒါးကို ရော၍ သောက်သော်
ရောဂါဟူသရွေ့ကို လျင်စွာ ပျောက်ကင်းစေနိုင်၏။ (ဘေသဇ္ဇမဉ္ဇူသာ၊ ရသာယန-၈၉၄)

အင်ကြင်း
SHOREA ROBUSTA.
ရား၊ ရား

သက္က
ဟိန္ဒ
အင်
လက်
ပုံသဏ္ဌာန်။
စေတနာနှင့်စသော တော
ကထိရှည်၏။ ၂-လက်မမှ

အပွင့်မှာ အနည်း
ဟု ခေါ်၏။ ၎င်းအစေး
ကြကုန်၏။ ၎င်းအစေးသ
အခါ ညိုသောအရောင်ရှိ
အစေးကို လော်ပန်များ
များလည်း ထွက်ပေါ်လ
မာနိုင်ငံ သစ်တောဌာနက

၎င်းအင်ကြင်း၏
ဆူအောင် ပြုတ်သောအ
သုများ ထောပတ်နှင့်ရေ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်
ကုန်သွယ်အင်ကြင်း၏ အ
နိုင်၏။ ဓာတ်ဘို့ကို တေ
သော အနာအဖုအပိမ့်မှ
အရေပြားရောဂါ၊ နှုတ်
ဖောက်ပြန်ခြင်းတို့ကို
ပြုတတ်၏။ ၎င်းအပြင်
ယောနိရောဂါများကို

၎င်းအသီးသည်
ဝမ်း၊ စေ၏။ လေကိုပွား

အင်ကြင်းပင် (ဣန္ဒြိယ)

သက္ကတ	शाल	(ချာ-လ်)
ဟိန္ဒူ	शाल, शाल	(ရာလ်၊ ချာ-လ်)
အင်္ဂလိပ်	Commonrsal	
လက်တင်	Shorea Robusta	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အင်ကြင်းပင်သည် ပင်ကြီးမျိုးဖြစ်၏။ ဣန္ဒြိယမြောက်ပိုင်း ဟိမာလျ၊ ဧရာဝတီနှင့်စသော တောင်ပေါ်၌များစွာ ပေါက်၏။ ၎င်း၏အရွက်မှာ ၄-လက်မမှ ၁၂-လက်မ အထိရှည်၏။ ၂-လက်မမှ ၅-လက်မအထိ အနံ့ရှိ၏။

အပွင့်မှာ အနည်းငယ်အဝါရောင်သန်း၏။ ၎င်းအင်ကြင်းပင်ကို ဒေဟရာဇ္ဇုန်၌ “ယှာလ” ဟု ခေါ်၏။ ၎င်းအစေးကို ယူပိနယ်၌ “ရာလစူပ” ဟု၎င်း၊ ဗင်္ဂေါတင် “ဒုမရ” ဟု၎င်း ခေါ်ဆိုကြကုန်၏။ ၎င်းအစေးသည် အသစ်ဖြစ်မှ အရောင်အဆင်း ကြည်လင်တောက်ပ၍ ဟောင်းသောအခါ ညိုသွေးအရောင်ရှိ၏။ ၎င်းအစေး၌ မည်သည့်အနံ့ အရသာမျှ မရှိဖြစ်၏။ သို့သော် ၎င်းအစေးကို လော်ပနများ မီးရှို့သကဲ့သို့ မီးရှို့မှု အခိုးများအလွန်ထွက်လျက် မွေးကြိုင်သောအနံ့များလည်း ထွက်ပေါ်လာ၏။ ၎င်းသစ်ပင်ကို “ဣန္ဒြိယအင်ကြင်း၊ ကလျာဏီအင်ကြင်း” ဟု မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောဌာနက ခေါ်ဆိုကြကုန်၏။

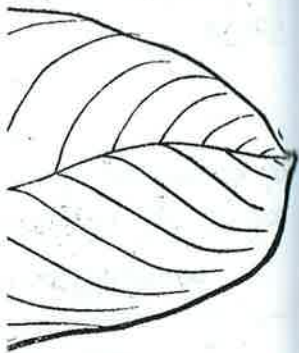
အသီး

၎င်းအင်ကြင်း၏ အစေ့မှ အသီးထုတ်ယူ၍ ရ၏။ ၎င်းအစေ့များကို ရေနွံ ကျိုက်ကျိုက် ထူအောင် ပြုတ်သောအခါ ရေပေါ်တွင်အသီးများစုခွဲ၍ တက်လာလေ၏။ ၎င်းအသီးကို အချိုလူများ ထောပတ်နှင့်ရော၍ ရောင်းတတ်ကြကုန်၏။

ဂုဏ်နှင့်စွမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒအလိုအားဖြင့် ၎င်းကလျာဏီအင်ကြင်း သို့မဟုတ် ဣန္ဒြိယအင်ကြင်း၏ အခေါက်နှင့်အရွက်သည် သိန်ဒ္ဓဂုဏ်ရှိ၏။ အေး၏၊ ဖန်၏၊ ခါး၏၊ ပိုးတို့ကို နှိပ်၏။ ဓာတ်ဘို့ကို တောင့်တင်းခိုင်မြဲစေ၏။ အနာပေါက်များ ထိခိုက်သောဒဏ်ကြောင့် ဖြစ်စေသော အနာအဖုအပိမ့်များကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ ညောင်းကျရောဂါ၊ ယားနာ အမျိုးမျိုး၊ ဖာရေပြားရောဂါ၊ နူနာများအတွက် အသုံးပြုမှုများစွာအကျိုးရှိ၏။ ချွေးထွက်လွန်ခြင်း၊ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်းတို့ကို တားမြစ်တတ်၏။ ကိုယ်သားကိုယ်ရေ အရောင်အဆင်း ကြည်လင်ခြင်းကို ပြုတတ်၏။ ၎င်းအပြင် ချောင်းဆိုး ရောဂါများ၌ ဖြစ်သောအနာများ၊ ဦးကျောက်ရောဂါ၊ ယောနီရောဂါများကို များစွာအကျိုးပြု၏။

ကလျာဏီအင်ကြင်းအသီး

၎င်းအသီးသည် ချို၏၊ အေး၏၊ ကာမကိုအားပေး၏၊ တွန့်ရှုံ့စေတတ်သော ဓာတ်ရှိ၏၊ ဝမ်းစေ၏၊ လေကိုပွားစေတတ်၏၊ သည်းခြေကို ထုတ်ဆောင်တတ်၏၊ ၎င်းအပြင် ရေငတ်ခြင်း၊

ပူလောင်ခြင်း၊ ခယရက်ကြောင့်ဖြစ်သော အနာပေါက်များ၊ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်းတို့ကို ပယ်
ပျောက်တတ်၏။

အစေး

၎င်း၏ အစေးသည် အေး၏၊ ခါး၏၊ ဖန်၏၊ ကြေကျက်ခဲ၏၊ အူများကို တွန့်ရှုံ့စေတတ်
၏၊ သွေးကိုစင်ကြယ်စေ၏၊ ဖျားခြင်း၊ သွေးလွန်ခြင်း၊ သွေးဝမ်းသွားခြင်းနှင့် ခပ်သိမ်းသော
မီးယပ် ဖြူနီဝါ ဆင်းသော ရောဂါများ၊ အနာပေါက်၊ သွေးစိမ်းယို မီးလောင်နာများ၊
အရိုးကျိုးခြင်းနှင့် ယားနာစသော ရောဂါများအတွက် များစွာ အကျိုးပြုတတ်၏။

ယူနာနီဆရာတို့၏ အမြင်

၎င်းအစေးသည် မကောင်းသော အနံ့အရသာရှိ၏၊ ၎င်းသည် ဦးဇောက်၌ ဖြစ်တတ်
သော ရောဂါများ အတွက် များစွာအကျိုးရှိသော အစေးဖြစ်၏၊ ၎င်းအပြင် ရေဖျဉ်းရောဂါ၊
သရက်ရွက်ကြီးသောရောဂါ၊ အနာပေါက်မျိုးစုံ၊ ထိခိုက်ရှနာသော ဒဏ်ကြောင့် ဖြစ်သည့်အနာ
များ၊ အဆိတိုးခြင်း၊ မီးယပ်သွေးလွန်ခြင်း၊ သွားနှင့်စပ်လျဉ်းသော ရောဂါများအတွက် များ
စွာအကျိုးပြု၏၊ ၎င်းအပြင် မျက်စိရောဂါ၊ မျက်စိ၌ တိမ်ကျခြင်းတို့ကို၎င်း အစေးကို မျက်စဉ်း
ပြု၍ ခပ်မူ ၎င်းရောဂါများ ပျောက်ကင်းစေ၏၊ ၎င်းအစေးမှ ဖြစ်သောအဆိသည် အရေပြား
ရောဂါနှင့်၊ ယားနာမျိုးစုံ၊ ထိခိုက်ရှနာ၍ဖြစ်သော အနာမျိုးစုံတို့အတွက် များစွာ အကျိုးပြု၏။

၎င်းအစေးသည် တွန့်ရှုံ့စေသော ဆေးတွင် အလွန်တန်ဖိုးရှိသော ဆေး ဖြစ်၏၊ အလွန်
စင်ကြယ်စေတတ်သော ဆေးတမျိုးလည်းဖြစ်၏၊ ၎င်းအပြင် အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ၊ ပါစ
ကတေဇာဓာတ်နုန်ခြင်း၊ ညောင်းကျခြင်း၊ ကာမသတ္တိ အားနည်းခြင်းတို့ကို များစွာအကျိုး
ပြု၏၊ ၎င်းအပြင် အခိုးအငွေ့ပေးခြင်း (ပလာစတာ) ပြုလုပ်ရာတွင်လည်း များစွာ အသုံးဝင်
သော အစေးဖြစ်၏။

ဒေါက်တာ ဒေစာရီ အမြင်

၎င်းအစေးတွင် အနာပေါက်များ အသားနုတက်စေခြင်း၊ သွေးများကို ချုပ်စေခြင်း
နှင့် တွန့်ရှုံ့စေတတ်သော ဓာတ်များ၊ များစွာပါရှိ၏၊ ၎င်းအစေးကို အင်္ဂလိပ်မှဖြစ်သော ထင်း
ရူးဆီ အစား အသုံးပြုနိုင်၏၊ ၎င်းအစေးဖြင့် ဖော်စပ်၍ ချက်ထားသော ဖရောင်းချက်သည်
အလွန်ကုသခက်သော အနာဟောင်းများ၊ ပြည်မပေါက်နိုင်သော အနာများ၊ မကျက်နိုင်သော
အနာများအတွက် များစွာ အကျိုးရှိ၏၊ ၎င်းဆေးဖရောင်းချက်ကို လိမ်းပေးသော နေရာများ၌
သွေးအလွန်သွက်လက် လှုပ်ရှားစေတတ်၏၊ ဆိုလိုရင်းမှာ သွေးလှုပ်ရှားမှု နည်းပါး၍ နေသော
ကိုယ်လက်အင်္ဂါများကို လိမ်းကျံမှု သွေးအားလှုပ်ရှားခြင်း သွက်လက်စေ၏၊ ၎င်းအစေးကို
မီးဖွားသော အခန်းများ၌ အခြားသော မွေးကြိုင်သည့် ဆေးဘက်ဝင်များနှင့် အရိုးပြု၍ပေးမှု
ရောဂါဖြစ်စေတတ်သော ပိုးမွှားများ လွှင့်စင်၍ ကျန်းမာရေးကို အကျိုးပြုသော အခိုးအနံ့

စောကောင်း လေသန့်များ
ကြို၊စေ့ကို သုံးစွဲရန် အ

လူကြီး တရွေးမှ နှု
(မကွန်း) တို့ ရော၍ကျွေး

အဆစ်အဆက် ရော
ဏထက် ရောင်ရာသို့ လိမ်းခ
ကင်းနိုင်၏။

နာစေးရောဂါ။

ဏှာ အအေးမိ၍၎င်း၊ အပူ

သွားနာ သွားကိုက်

များမှ သွေးယိုစီးခြင်းဖြစ်မှု

ပြု သွားရောဂါများ မြ

နားပြည်ယို နားကို

ရင့် ပျားရည်၊ သင့်တော်ရုံ

ကင်း၏။

ဖရောင်းချက်ဆေးနု

ဏတူစွ၍ မီးညှင်းညှင်းဖြင့်

အကျိုးမှာ အနာမီးလျှံ ဝဲ

လျှင်ပိန်၍ ရင့်လျှင်ပြည်

(အသားနုတက်) ဖရောင်း

အင်ကြ

ဟိန္ဒူ

မင်္ဂလီ

လက်ဝ

အင်္ဂလိ

ပုံသဏ္ဌာန်။။ အ
ပွင့်တန် ၃- ပေမျှ ရှည်၏၊ ပွ

မဂ်ပြန်ခြင်းတို့ကို ပယ်

ကောင်း လေသန့်များ ဖြစ်စေနိုင်၏။ နာတာရှည်၊ ညောင်းကျ ရောဂါများအတွက် ၎င်းအင်
ကြမ်းစေ့ကို သုံးစွဲရန် အမြဲသတိရှိကြပါက တန်ဖိုးရှိသော ဆေး ဖြစ်၏။

ဆေးသုံးစွဲရန် အချိန်အတိုင်းအတာ

လူကြီး တရွေးမှ နှစ်ရွေးအထိ သုံးစွဲနိုင်၏။ ကလေးများကို ကျွေးမှု ဇီယာနှင့် ဆီဦး
(မကွန်း) တို့ ရော၍ကျွေးပါ။

များကို တွန့်ရှုံ့စေတတ်
ခြင်းနှင့် ခပ်သိမ်းသော
ယို မီးလောင်နာများ၊
ပြီးတတ်၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

အဆစ်အဆက် ရောင်သောရောဂါ။ ။အင်ကြင်းစေးမှ ဖြစ်သော အဆီကို အဆစ်
ကဆက် ရောင်ရာသို့ လိမ်းပေးပါက နာတာရှည် အဆစ်ရောင်သော ရောဂါများပင် ပျောက်
ကပ်နိုင်၏။

ဦးကျောက်၌ ဖြစ်တတ်
အပြင် ရေဖျဉ်းရောဂါ၊
ကြောင် ဖြစ်သည့်အနာ
ရောဂါများအတွက် များ
င်း အစေ့ကို မျက်စဉ်း
အဆီသည် အရေပြား
များစွာ အကျိုးပြု၏။

နာစေးရောဂါ။ ။အင်ကြင်းစေးကို အမှုန့်ပြု၍ မီးကျိုးခဲဖြင့် အခိုးပြုကာ ရှူခဲ့
သော် အအေးမိ၍၎င်း၊ အပူမိ၍ဖြစ်သော နှာရည်ယိုခြင်း၊ နှာစေးခြင်းများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သွားနာ သွားကိုက်။ ။သွားနာခြင်း၊ သွားကိုက်ခြင်း၊ သွားဖုံးရောင်ခြင်း၊ သွားဖုံး
များမှ သွေးယိုစီးခြင်းဖြစ်မှု အင်ကြင်းစေးကို မုန့်ညက်စွာပြု၍ သွားတိုက်ခြင်း၊ သိပ်ပေးခြင်း၊
ပြုမှု သွားရောဂါများ မြန်စွာ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဆေး ဖြစ်၏။ အလွန်
ဝမ်းသွားရောဂါ၊ ပါစ
တို့ကို များစွာအကျိုး
များစွာ အသုံးဝင်

နားပြည်ယို နားကိုက်ရောဂါ။ ။အင်ကြင်းခေါက်အမှုန့်ကို ဝါသီးနု၏ သတ္တုရည်
နု ပျားရည်၊ သင့်တော်ရုံရော၍၊ နားတွင်းသို့ ထည့်ပေးမှု နားကိုက်၊ နားပြည်ယို ရောဂါပျောက်
ကင်း၏။

ဖရောင်းချက်ဆေးနည်း။ ။အင်ကြင်းစေး၊ ပျားဖယောင်း၊ နှမ်းဆီ ၎င်းသုံးမျိုးကို
ထူထူ၍ မီးညှင်းညှင်းဖြင့် အရေပျော်ရုံ၊ သမရုံချက်၍ထားပါ။ ၎င်းဖယောင်းချက် ဆေး၏
အကျိုးမှာ အနာမီးလျှံ၊ ဝဲနာယားနာ၊ အနာပေါက်မျိုးစုံ၊ အနာဆက်မျိုးစုံတို့ကို လိမ်းကျ ပေးမှု
လျှင်ပိန်၍ ရင့်လျှင်ပြည်ပေါက်ပြီး အသားနုမြန်စွာတက်၍ အနာလည်း အကျက်မြန်စေသော
(အသားနုတက်) ဖရောင်းချက်ဖြစ်၏။

များကို ချုပ်စေခြင်း
လိပ်မှဖြစ်သော ထင်း
ဖရောင်းချက်သည်
၊ မကျက်နိုင်သော
သော နေရာများ၌
နည်းပါး၍ နေသော
၏။ ၎င်းအစေးကို
နှင့် အခိုးပြု၍ပေးမှု
ပြုသော အခိုးအနံ့

အင်ကြင်းတမျိုး (အဆိပ်နိုင်နာဂမောက်နီပင်)

အိန္ဒိယ	शिवलग्नम	(သျှိဝလစ်-မ်)
ဗင်္ဂလီ	নাগलग्नম	(နာဂ-လစ်မ နာ-ဂလစ်-မ်)
လက်တင်	Couroupika	Guanensis
အင်္ဂလိပ်	Cannon ball	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အဆိပ်နိုင် အင်ကြင်းပင်၏ ထူးခြားချက်မှာ ပင်စည်မှပွင့်တံထိုး၍ ပွင့်၏။
ပွင့်တန် ၃- ပေမျှ ရှည်၏။ ပွင့်ဖတ်ထူ၏။ အရည်ရွှမ်း၏။ အပွားမှာလုံးဝိုင်း၏။ အရောင်စိမ်း၏။ ပွင့်ဖတ်

၆- ဖတ်ရှိ၍ အချင်း ၃-လက်မသာသာရှိ၏။ ဝါရောင်သန်း၍ နီသောအရောင်ရှိ၏။ ပြူသောအရောင်လည်းရှိ၏။ မွေး၏။ ပွင့်ဖတ်များ၏။ အလယ်ဝတ်ဆံများမှာ အသီးငယ်ကိုဖုံးအုပ်၍ထား၏။ ၎င်းအသီးရင့်မှု မာကျော၏။ ညိုရောင်ရှိ၍ အခွံခွာပြီး အုန်းသီး ဖြူးစားမျှရှိ၏။ ထိုကြောင့် “ကာနပ်ဘောလ် အမြောက်နှင့်တူ၏” ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ အသီးမှာ ၈-လ နှင့် ကိုးလ ကြာသောအခါမှ မှည့်၏။ မှည့်သောအခါ ချဉ်စုတ်စုတ်အနံ့ ရ၏။ အသီးမှည့်လျှင် အဝါနုရောင်ရှိ၏။ အရွက်များ၏။ ထူးခြားချက်မှာ အခက်ဖျားမှ ရွက်သစ်အနံ့ အဖူးကလေးများ ထွက်ပြီး တပတ်လောက်ကြာမှ ရွက်ဟောင်းများ ကြွေကျကုန်၏။ အရွက်မှာ ၅-လက်မမှ ၁၁-လက်မမျှရှည်၍၊ ရွက်ဖျားကျယ်၍ ရွက်ရင်းမှာ သေးငယ်၍ သွား၏။ ၎င်းအပင် အသက်တန်းမှာ ၁၃၀-မျှရှည်၏။ ၎င်းသည် မိုးများသော ဒေသများတွင် ပို၍ပေါက်၏။ ၎င်းအင်ကြင်းမှ ပန်းကိုသာ အသုံးပြုရ၏။ သစ်သားမှာ ပျော့၍ အသုံးမကျချေ။ ၎င်းအပွင့်ကို ပြဒါးနှင့်ကြိတ်၍ မြွေဆိပ်နိုင်ဆေးအဖြစ် ဆေးကု ဆေးထိုးကြကုန်၏။

လက်တင်ဘာသာအရ အဆိပ်ပင်ဆိုသော်လည်း အဆိပ်နိုင်ပင် ဖြစ်တန်ရာ၏။

အင်ကြင်းပင်တမျိုး

သက္ကတ	अश्वकण	(အ-သျှ-က-ရ်-ဇ်)
ဟိန္ဒူ	चन्दरम	(ကျန်-ရ-ဆ်)
အင်္ဂလိပ်	Gomcopal Sandaraek	
လက်တင်	Vateria Indica	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဟိန္ဒူဘာသာအားဖြင့် ကျနုရဆ် ခေင် အပင်သည် အင်ကြင်းပင်မျိုးဖြစ်၏။ ၎င်းအင်ကြင်းပင်သည် ကြီးသော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းအစေ့မှလည်း ဆိတ်မျိုး ထွက်လေသည်။ ပင်စည်မှလည်း အစေးတမျိုး ထွက်၏။ ၎င်းအစေးကို ကျနုရဆ် ဟု ခေင် ခေင် သုံးစွဲကြကုန်၏။ ထိုအဆီ နှင့် အစေး နှစ်မျိုးစလုံးပင် ဆေးဝါး ဖော်စပ်ရာတွင် များစွာ အသုံးဝင်သည့်အပြင် (ဝါရီနီသျှ) ခေင် အရောင်တင်ဆီ ဖော်စပ်ရာတွင်လည်း များစွာ အသုံးဝင်လေသည်။ ၎င်းအပြင် အစေ့မှ ထွက်သော ဆီကိုလည်း ဖယောင်းတိုင် ပြုလုပ်ရာတွင်လည်း များစွာ အသုံးဝင်လေသည်။ ၎င်းကျနုရဆ် အင်ကြင်းဆီကို လော်ဗန်များကဲ့သို့ မီးကျိုးတွင် ထည့်ပါက မွေးကြိုင်သော အနံ့တမျိုး ထွက်လေ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗေဒ အလိုအားဖြင့် ၎င်းအစေးသည် ချို၏။ ခါး၏။ ဖန်၏။ နူးညံ့၏။ ပူ၏။ ဝမ်းလျှောစေတတ်၏။ သည်းခြေကို ဖြစ်ပွားစေ၏။ သလိပ်၊ လေနာ၊ ဦးနှောက်ရောဂါ၊ မျက်စိရောဂါ၊ အသံပျက်ရောဂါ၊ ချွေးနံ့ မကောင်းခြင်း၊ ချွေးထွက် လွန်ခြင်း၊ ယားနာ၊ အနာပေါက်များ၊ သန်းပေါများခြင်း စသည်တို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏။ ၎င်းအစေးသည် ဥရောပ

မှ လာသော ထင်းရှူးဆီနှင့် အနားများ ပြည် သွေးပုပ် စသော ကျပ်ခြင်းကို ပျောက်ကင်းစေကောင်းစွာ အကျိုးပြု၏။ နှုတ်ကျိုးရှိ၏။

သဗ္ဗက အင်ကြင်းစေး၊ နှုတ်ဆီ ၆-ကျပ်သား၊ ၎င်းမျိုးစုံ အတွက် အသုံးပြုရသော

၎င်းအဆီသည် အူ နှုတ်၏။ ဝမ်းတွင်း၌ ရှိသော ပြူပါက သွားနာ၊ သွားကိုက်၊ ထက်သန် မြင်းသရိုက်နာများကို အသုံးပြုမှု မျက်စိ၏ အမြင်ပျောက်ကင်းစေ၏။

နုလုံးတုန်ခြင်း၊ ရင်ခွဲ၊ ကကောင်းဆုံးဆေး ဖြစ်၏။ ဖြူး၍ ပေးမှု မြန်စွာ အသ

အတိသာရ ဝမ်းသွာ ပေးမှု အတိသာရ ဝမ်းသွာ

အဆစ်ရောင် ရောင် ပေးပါက အဆစ်ရောင်ခြင်း

နှာစေး ရောဂါ။ ဂျူပါက နှာစေးရောဂါ

သွားနာ သွားကိုက်၊ ခြင်း၊ သွေးယိုစီးခြင်းများ

ရောင်ရှိ၏။ ဖြူသောအရောင်
ကိုဖုံးအုပ်၍ထား၏။ ၎င်းအ
ရောင်ရှိ၏။ ထိုကြောင့် “ကာနပ်
လ နှင့် ကိုးလ ကြာသော
အဝါနရောင်ရှိ၏။ အရွက်
ထွက်ပြီး တပတ်လောက်
လက်မမျှရှည်၍၊ ရွက်ဖျား
၁၃၀ - မျှရှည်၏။ ၎င်းသည်
ပန်းကိုသာ အသုံးပြုရ၏။
၍ မြွေဆိပ်နိုင်ဆေးအဖြစ်
ဖြစ်တန်ရာ၏။

ဗုလသော ထင်းရွေးဆီနှင့် ဂုဏ် သတ္တိချင်း တူမျှလေသည်။ အနာများ အသားနဲ့ တက်စေခြင်း၊
အနားများ ပြည် ဆွေးပုပ် စသည်များကို သန့်ရှင်းစေခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ၎င်း၏ အဆီသည် ကိုက်ခဲ
နာကျင်ခြင်းကို ပျောက်ကင်းစေ၏။ ၎င်းနှင့် ချက်သော ဖယောင်းချက်သည်လည်း အနာမျိုးစုံကို
ကောင်းစွာ အကျိုးပြု၏။ နာတာရှည် အဆစ်ရောင်ရောဂါများကို ၎င်းဆီကို လိမ်းကျ မူ များစွာ
အကျိုးရှိ၏။

ဖယောင်းချက် ဖော်နည်း

သဇ္ဇကအင်ကြင်းစေး အဖြူ ၄ - ကျပ်၊ ကလျာဏီ အင်ကြင်းစေး အညို ၁ - ကျပ် ၈ - ပဲ၊
ပုလဲ ၆ - ကျပ်သား ၎င်းဆေးကို မီးညှင်းညှင်းနှင့် သမအောင် ချက်ပါ။ ခပ်သိမ်းသော အနာ
မျိုးစုံ အတွက် အသုံးပြုရသော ဖယောင်းချက် ဖြစ်၏။

ယူနာနီဆရာတို့ အမြင်

၎င်းအဆီသည် အူ နှင့် အဆီများတွင် ရှိသော အရိ အရဲ အချွဲများကို သုတ်သင် ရှင်းလင်း
တတ်၏။ ဝမ်းတွင်း၌ ရှိသော ပိုးများကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။ ၎င်းကို သွားတိုက်ဆေး အဖြစ်နှင့် အသုံး
ပြုပါက သွားနာ၊ သွားကိုက်၊ သွားဖုံး နာခြင်းများ ပျောက်ကင်း၏။ ၎င်းကို လော်ဗန် မီးရိုး
ထက်သန် မြင်းသရိုက်နာများကို မှိုင်းတိုက်ပေးပါက များစွာ အကျိုးရှိ၏။ မျက်ကွင်းဆေး အဖြစ်
အသုံး ပြုမူ မျက်စိ၏ အမြင်အား တိုးတက်စေ၏။ ၎င်းကို နားသို့ ခပ်ပေးမူ နားနာ၊ နားကိုက်များ
ပျောက်ကင်းစေ၏။

နုလုံးတုန်ခြင်း၊ ရင်ခွန်ခြင်း၊ ပန်းနာရောဂါ၊ သရက်ရွက် ကြီးခြင်း စသော ရောဂါအတွက်
အကောင်းဆုံးဆေး ဖြစ်၏။ မကျက်နိုင်သော အနာပျက်များကို ၎င်းအမှုန့်ကို အနည်းငယ် ဖြူး၍
ဖြူး၍ ပေးမူ မြန်စွာ အသားနဲ့ တက်၍ အနာလည်း အကျက်မြန်၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ။ ။ ၎င်းအင်ကြင်းစေး အဖြူကို အနည်းငယ် လျက်၍
ပေးမူ အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အဆစ်ရောင် ရောဂါ။ ။ ၎င်းအသီးနှင့် အဆစ်ရောင်သော နေရာများကို နှိပ်နယ်
ပေးပါက အဆစ်ရောင်ခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

နှာစေး ရောဂါ။ ။ ၎င်းအစေးနှင့် သကြားကို မီးကျိုးနှင့် အခိုး ပြု၍ ၎င်းအခိုးကို
မျှပါက နှာစေးရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သွားနာ သွားကိုက်။ ။ ၎င်းအစေးနှင့် သွားကို တိုက်ပေးပါက သွားနာခြင်း၊ ကိုက်
မြိမ်း၊ ဆွေးယိုစီးခြင်းများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

နားနာ နားကိုက် ရောဂါ။ ။အင်ကြင်းတက် အမှုန်နှင့် ဝါသီးနု သတ္တုရည်၊ ပျားရည် ၎င်း သုံးမျိုး ရော၍ နားတွင်းသို့ ခပ်ပေးမှု နားနာ၊ နားကိုက် ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အင်ကြင်းဆင့်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အင်ကြင်းဆင့်ပင်သည် အမြင့် ၃ - ပေမျှ ရှိ၏။ အရွက်မှာ အင်ရွက်နှင့် ဆင်ဆင် တူ၏။ အရွက် ထွက်ပုံမှာ သက်ရင်း၊ ကတိုးရွက်များ ထွက်သကဲ့သို့ ပြတ်လိုက် ထွက်၏။ အမြစ်မှာ ခန္ဓာနက်အလို အပြင်က နက်၊ အတွင်းဘက်တွင် အဝါ နှင့် အနီပြောက်ကလေးများ အကန့်လိုက် အကန့်လိုက် ရှိ၏။ ဤအပင်မျိုးသည် မိတ္ထီလာနယ် မန်ကျည်းခါးတောရတွင် ရှေးအခါက များစွာ ပေါက်ရောက်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အရသာ ပူရှိန်းရှိန်း ရှိ၏။ ၎င်းကို တက်ဖျား၊ ကျဖျား စွဲကပ်ရာတွင် မျက်စဉ်း အဖြစ် အသုံးပြုရ၏။ အသုံး ပြုပုံမှာ အဖျား မတက်မီ တရက်က ကြိုတင်၍ မျက်စဉ်းခပ် ထားစေကာမူ မစပ်သေး၊ နောက်တနေ့ အဖျား တက်လာသောအခါကျမှ စပ်လာ၏။ မျက်ရည်ပူများနှင့် နှာခေါင်းမှ ချွဲ သလိပ် အရိအရွှေများ ကျဆင်းလာမည်၊ အလွန်စပ်၍ မခံမရပ်နိုင် ဖြစ်ခဲ့သော် အုန်းရည်ကိုသောက်၊ အစပ် ပျောက်နိုင်၏။

အင်ကြင်းဆင့် အဖျားဖြတ်ဆေး

အင်းကြင်းဆင့်	၁ - ကျပ်
ငြုပ်ကောင်း	၁ - ကျပ်
ကြက်သွန်ဖြူ	၁ - ကျပ်
လင်းလေ	၁ - ကျပ်
ရိန်းခို	၁ - ကျပ်

ဤဆေး ငါးပါးကို ညက်စွာ အမှုန့် ပြု၍ လေလုံစွာ ထားပါ။ နွေဥတုတွင် ဖြစ်မှု ရှိန်းခိုကို တဝက်မျှ ထည့်ဖော်ပါ။ ဆေးအကျိုးမှာ—တက်ဖျား၊ ကျဖျား၊ ရက်ခြားဖျား၊ ငှက်ဖျားတို့နှင့် အငုပ်ရောဂါ ဟူသမျှကို ကုမ်းရွက်ပြုတ် (ဆား နှင့် ပြုတ်) ၍ ဆေးမှုန့် ဇီးကင်းခန့်မျှ ရော၍ တိုက်ပါ။ အာကာသ အလွန်ပွင့်လာပြီး ချွေးထွက်၍ အဖျား ကျသွားတော့၏။

ကျောက်ရောဂါ။ ။ကျောက် မပေါ်ဘဲ လူးလဲ ပူဆာခဲ့သော်၎င်း၊ ကျောက်ပေါ်ပြီးမှ ဝင် လယ်-ငုပ်သော်၎င်း အင်ကြင်းဆင့်ဆေးဖြင့် တိုက်ရ၏။ အင်ကြင်းဆင့်၊ ယင်းပြား၊ ယင်းမာ၊ သစ်ဝင်ခေါက် အဖြူ၊ ငဖုးဆေး ဆေးငါးမျိုး အမျှစု၊ အမှုန့်ပြု၊ အရက်နှင့် တိုက်။

ကျောက်သားရေ တိုက်ရန်။ ။အင်ကြင်းဆင့်၊ ဂုံချို၊ ပေါက်နက်၊ အင်တိုင်းဆေးနီ၊ သဗီသ၊ မျောက်ဂုံညင်း၊ ရှိန်းခို၊ သိသခွံ ဆေး ၈ - မျိုး အမျှစု၊ အမှုန့်ပြု၊ ကျောက် ပေါ်၍ ၄ - ရက်ရလျှင် အရက်နှင့် တိုက်။

ကျောက်သားရေတံ၊ ။ပါးကြီး သည်းခြေ ဆေး၊ အရက်နှင့် တိုက်။

ကျောက်မထ မပြု။ ။ဤဆေး ၄ - ပါး၊ ကပ်သည် အရက်နှင့်တိုက်။

ဆန္ဒာ လက်ဝဲ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ရှည်၍ အနံ့ တလက်မခွဲမျှ ရှိ၍ အမြစ်မှာ နီရောင် သန်း၏။ ပန်းဖျား ပွင့်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ကိုက်သောဒဏ်ရာကိုလည်း စတုရသော ဆင်းရဲခြင်းကို ဖယ်ဖျက်ပေး၏။ ၎င်းပြင် အတိတ်က ပန်းကျ ဖြစ်ခြင်း စသော

သိတာအန္တကဆေး။ ။ခေါက်၊ ဂုံခါး ဆေး ၆ - ပါး၊ ထား၊ ကာလဝမ်းရောဂါ၊ မီးကျက်အောင် ဖုတ်ပြီးလျှင် ရပည်။

ဝမ်းတာရှည်စွာ မပြုပူပြီး ဝမ်းအလွန်သွားပါလျှင် ဖုတ်ခိုင်းဆေးနီ အသုံး စသား၊ ပန်းမ၊ ပန်းလုံးလေငယ်ငယ်၊ ဝါခြေလက်၊ ပူနှောင့်ယူ

ပါသီးနု ဆတ္တုရည်၊ ပျား
ပျက်ကင်းနိုင်၏။

ကျောက်သားရေတိုက်ရန် တနည်း။ ။အင်ကြင်းဆင့်၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ ယင်းပြား၊
ပေါ၊ကြီး သည်းခြေ ဆေးအမျှစ၊ အမှုန်ပြု၊ လဲ ဝါစေ့ခန့် လုံး၍ထား၊ ၂-၃-လုံး တန်သည်
အရက်နှင့် တိုက်။

ကျောက်မထ မကြွ နေလျှင်။ ။အင်းကြင်းဆင့်၊ ယင်းပြား၊ ယင်းမာ၊ သစ်ဝင်ပေါက်
ဖြူ။ ။ဤဆေး ၄-ပါး အမျှစ၊ အမှုန်ပြု၊ လဲ ဝါစေ့ခန့် လုံး၍ထား၊ ၂-လုံး ၃-လုံး
တန်သည် အရက်နှင့်တိုက်။

၁။ အရွက်မှာ အင်ရွက်နှင့်
ကဲ့သို့ ပြတ်လိုက် ထွက်၏။
အနီပြောက်ကလေးများ
၂-လုံးခါးတောရတွင် ရှေး

အင်ဒိုင်းဆေးနီ

ဆန္တာလီ ငမာမာဒါ (ကျမ္ဘာမတား)

လက်တင် Ochnapumila

ကပ်ဖျား၊ ကျဖျား စွဲကပ်
ရိမီ တရက်က ကြိုတင်၍
သာသောအခါကျမှ စပ်
င်းလာမည်။ အလွန်စပ်၍

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။၎င်းသည် ပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၏။ အရွက်သည် အလျား ၅-လက်မ
ရှည်၍ အနံ တလက်မခွဲမျှ ရှိ၏။ အရွက်နားတွင် ခွေးသွားစိပ် ရှိ၏။ အရောင် ပြောင်း၏။ စိမ်း၏။
အပြစ်မှာ နီရောင် သန်း၏။ ၎င်းအပင်သည် တန်ခူးလမှ နယုန်လအတွင်း ဝါရောင် သန်းသော
ပန်းများ ပွင့်၏။

၆
၆
၆
၆
၆

ဂုဏ် နှင့် ခွမ်းရည်။ ။မြေဆိပ်ကို ကုသရာတွင် အတွင်းဆေးအဖြစ် အသုံးပြုရ၏။
ကိုက်သောဒဏ်ရာကိုလည်း အပြင်ဆေးအဖြစ် လိမ်းကျ ပေးရ၏။ ဥတုသွေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်
တတ်သော ဆင်းရဲခြင်းကို ငြိမ်းအေးစေ၏။ ခယရုပ်ရောဂါ၊ ပန်းနာရောဂါများကိုလည်း များစွာ
ကုကျိုးပြု၏။ ၎င်းပြင် အတိသာရ သွေးဝမ်းသွား ကျောက်ဝက်သက် ဝမ်းကိုက်ခြင်း၊ ရေငတ်
စမ်းကျ ဖြစ်ခြင်း စသော ရောဂါများကို များစွာ အကျိုးပြု၏။ ပျောက်ကင်းစေ၏။

နှောတုတွင် ဖြစ်မှု ရှိန်းခို
ခြားဖျား၊ ငှက်ဖျားတို့နှင့်
မှူးနီ ဇီးကင်းခန့်မျှ ရော၍
တော့၏။

သီတာအန္တကဆေး။ ။အင်ဒိုင်းဆေးနီ၊ ဆေးပုလဲ၊ ဆေးကင်းပိန့်၊ ကျည်းနီမြစ်၊ ပိန့်
ခေါက်၊ ဂုံခါး ဆေး ၆-ပါးကို ဆတူ ချိန်စက်ပြီးသော် အမှုန့် ညက်အောင်ပြု ဇီးကင်းခန့်လုံး၍
ထား။ ကာလဝမ်းရောဂါ၊ အော့နာ၊ ဝမ်းကျသော ရောဂါတို့ကို ပုဇွန်ကျစ်စာ၊ တိကျစ်စာတို့ကို
မီးကျက်အောင် ဖုတ်ပြီးလျှင် ၎င်းပူ၍နေစဉ် တိုက်မည့်ရေထဲသို့ ပစ်၍ချ၊ ၎င်းအရေဖြင့် တိုက်ပေး
ရမည်။

သော်၎င်း၊ ကျောက်ပေါ်
ခင်ကြင်းဆင့်၊ ယင်းပြား၊
အမှုန်ပြု၊ အရက်နှင့် တိုက်။
ပါက်နက်၊ အင်တိုင်းဆေးနီ၊
အမှုန်ပြု၊ ကျောက် ပေါ်၍

ဝမ်းတာရှည်စွာ မပြတ် သွားနေပါလျှင် ၎င်းဆေးမှုန့်ကို ရေကျက်အေးနှင့် တိုက်၊ ကိုယ်
ပျို၊ ဝမ်းအလွန်သွားပါလျှင် ဆန်ဆေးရေနှင့် တိုက်။

ဇာင်ဒိုင်းဆေးနီ အသုံး လက်နာ။ ။“ဆေးနီငယ်ကား၊ ကြီးကျယ်ဂုဏ်ရှိ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ကြဇု
စသား၊ ပန်းမ၊ ပန်းနု၊ ရဇ္ဇ၊ ဂမ္ဘီ၊ ဆေးနီအင်တိုင်း၊ နိုင်းချင်းခုနစ်ထွေ၊ ညက်သုစေ၍၊
လုံးလေငယ်ငယ်၊ ဝါစေ့နှယ်တည့်၊ သူငယ်ရေငတ်၊ ဝမ်းဓာတ်သက်လျော့၊ ခေါင်းကျော
ခြေလက်၊ ပူနှောင့်ယှက်သော်၊ ရေကျက်ကြည်ကြည်၊ အေးမြသည်နှင့်၊ ရွှေစည်တော်ကြီး။

နှစ်ချက်တီးမှု၊ ယှဉ်မှီးတိုက်လေ၊ ဓာတ်ဆူစေ၍၊ ရေတလစပ်၊ မရပ်မနား၊ ဝမ်းသွား၊ ဝမ်းသွန်၊ ဝမ်းဆင်းလွန်မှု၊ ပုဇွန်ကျစ်စာ၊ တိကျစ်စာကို၊ မီးမှာဖုတ်သစ်၊ နှစ်သည့်ရေ၊ ချိန်မလင့်ဘဲ၊ ခွက်ဆင့်သောက်စေ၊ လေသည်းခြေတို့၊ ယှဉ်ထွေဖြစ်ခြင်း၊ အော့အန်လျှင်၊ ထမင်းမီးဖုတ်၊ တသုတ်ကြံစည်၊ ဆန်လှော်ရည်နှင့်၊ လှည့်လည်ကာပေး၊ ပူမီးဝေးသည်၊ ညှိမ်းဆေးသီတာ ပက်ဖျန်းတည်း။”

နယရာသီ ဒိုဒ် ၂၇

ကြဇုကြီး၊ ကြဇုငယ်၊ ပန်းမ၊ ပန်းနု၊ ဆေးပုလဲ၊ ပညာလင်္ကာ၊ အင်ဒိုင်းဆေးနီ၊ ၎င်းဆေး ၇-ပါးကို အလေးတူ ညက်အောင်ပြုပြီးလျှင် ဘီစေ့ငယ်မျှ လုံးပြီး လင်္ကာအတိုင်း အသုံးပြုပါ။

ကျောက် အကင်းသတ်ဆေး။ **။အင်ဒိုင်းဆေးနီ၊ အင်ဒိုင်းကျော်ထင်၊ အင်ကြင်းဆေး၊**
 ကြောင်မီးကူ၊ ယင်းပျား၊ ကင်ပလင်း၊ သမလ၊ လက်ထုတ်ကြီး၊ တပဆေး၊ မဏိဩဆ၊ သဓမ္မ
 ခေါက် ၎င်းဆေးတို့ကို အမှုန့် ညက်စွာ ပြုပြီးလျှင် ကျောက် အကင်းထပြီး ယားသောအခါ၌၎င်း၊
 ကျောက်ယားပါ၍ မနေနိုင် မထိုင်နိုင်အောင် ယားသောအခါ၌၎င်း အထက်ပါဆေးကို ရေနှေး
 နှင့် ဇီးကင်းခန့် တိုက်ပေးလေ။

ကျောက်ဝမ်းသွား၍ သွေးပါသောအခါ။ **။အင်ဒိုင်းဆေးနီ၊ ရေချင်းယားနက် ၎င်း၊**
 ဆေး ၂-မျိုးကို နုတ်နုတ်ပါအောင် စင်းပြီး ၃-ပုံ ၁-ပုံ ခန်းအောင် ကျို၍ ပျားရည်နှင့် စပ်၍
 တိုက်လေ။

ကျောက်သမာ တိုက်ရန်။ **။အင်ဒိုင်းဆေးနီ၊ မြင်းစဂုံနီ၊ ပေါက်နက်၊ သံသတ်၊**
 သမန်းကျား၊ ဆောင်းမေးခါး၊ ကျေးဖြူ ဆေး ၇-မျိုး အညီအမျှစု အမှုန့်ပြုပြီး အရက်၊ ရေနှေး
 ရောနှင့် တိုက်။

ကျောက်မှည့်ချိန် သွေးဝမ်း သွားသော်။ **။အင်ဒိုင်းဆေးနီ၊ ပန်းနု၊ ပညာလင်္ကာ**
 ဆေးပုလဲ ဆေး ၄-မျိုး အမျှစု အမှုန့်ပြု၊ ပင်လယ်အုန်းသီး မရလျှင် ပဉ္စကာနီသီး သွေးသော
 အရေဖြင့် အထက်ပါ ဆေးကို တိုက်လေ။

ဝမ်းကိုက် ရောဂါ။ **။အင်ဒိုင်းဆေးနီ၊ တိလင်္ကာသ၊ လေးညှင်း၊ ဇာတိပွိုလ် ဆေး**
 ၄-မျိုးကို အမျှစု အမှုန့်ပြု ကန့်ချုပ်နီကဆေး ရောစွက်၍ တိုက်လေ။

ကျောက် ပေါ်စဉ် ဝမ်းသွားခဲ့သော်။ **။အင်ဒိုင်းဆေးနီ၊ ရေချင်းယားနက် ၎င်းဆေး**
 ၂-မျိုးကို ကျို၍ တိုက်လေ။

ကျောက် လိမ်းရန်။ **။အင်ဒိုင်းဆေးနီ၊ ပညာလင်္ကာ ၎င်းဆေး ၂-မျိုးကို အရက်နှင့်**
 သွေးပြီး လိမ်း၍ ပေးလေ။

ကျောက် ပေါ်စဉ် ခြေဆစ်၊ လက်ဆစ်ရောဂ် လိမ်းရန်။ **။အင်ဒိုင်းဆေးနီ၊ မြင်းစဂုံနီ**
 ကျေးဖြူ၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ ကြက်နဘောင်း အမျှစု အမှုန့်ပြုပြီး ရှောင်သောနေရာကို လိမ်း၍
 ပေးလေ။

အ
DIPTEROCA

မရပ်မနား၊ ဝမ်းသွား၊ ဝမ်း
 ဖုတ်သစ်၊ နှစ်သည့်ရေ
 ဖြစ်ခြင်း၊ အော့အန်လျှင်
 ညီကာပေး၊ ပူမီးဝေးသည့်
 နယဇာသီ ဝိနိ ၂၇

၊ အင်ဒိုင်းဆေးနီ ၎င်းဆေး
 လင်္ကာအတိုင်း အသုံးပြုပါ။
 ကျော်ထင်၊ အင်ကြင်းဆေး
 ဆေး၊ မဏိဩဆေး၊ သပြေ
 ပြီး ယားသောအခါ၌၎င်း၊
 အထက်ပါဆေးကို ရေဖျော်

ဆေးနီ၊ ရေချင်းယားနက် ၎င်း၊
 ကျိ၍ ပျားရည်နှင့် စပ်၍

နီ၊ ပေါက်နက်၊ သံသတ်၊
 အမှုန့်ပြုပြီး အရက်၊ ရေဖျော်

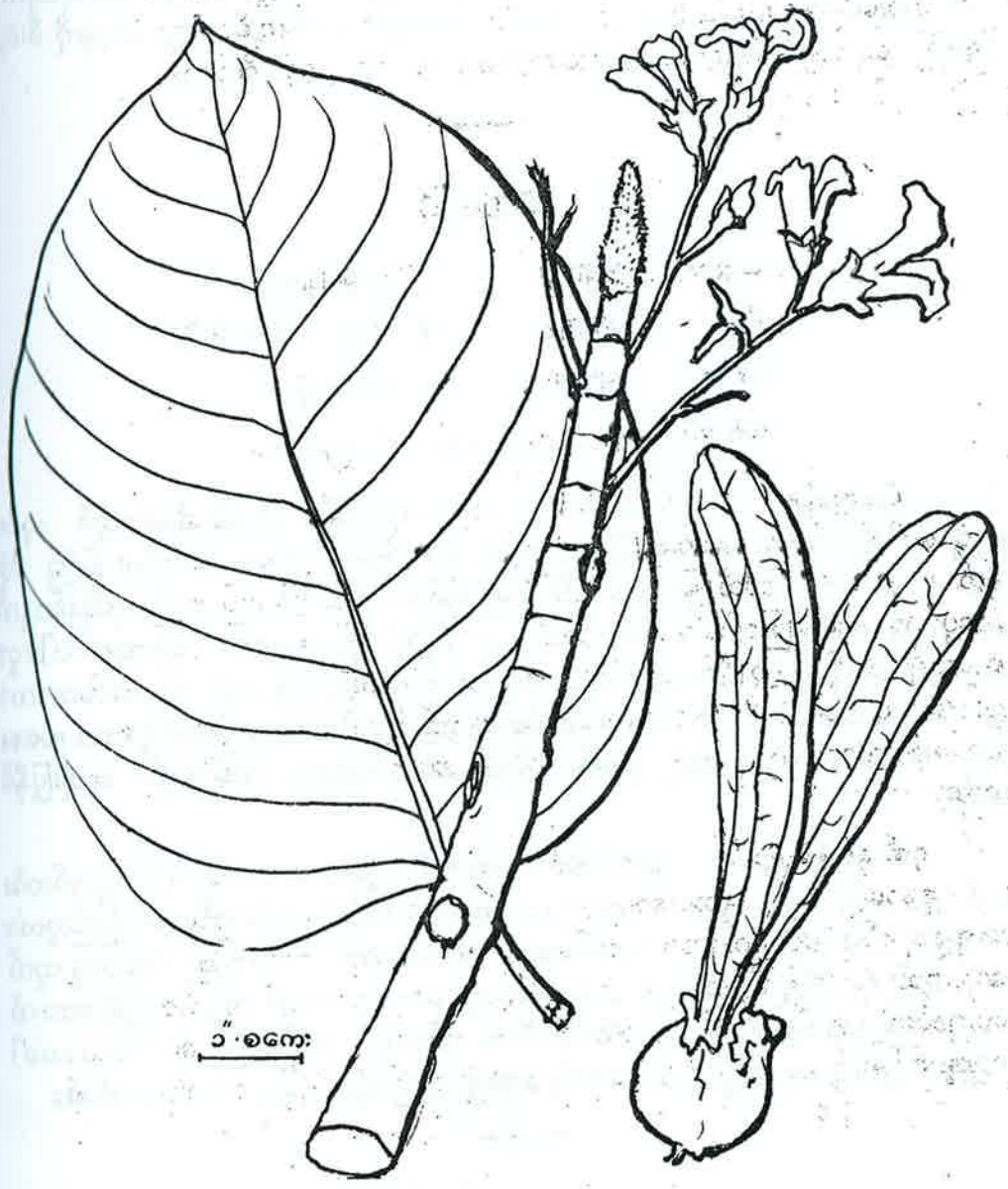
နီ၊ ပန်းနု၊ ပညာလင်္ကာ
 နှင့် ပဉ္စကာနီသီး သွေးသော

ညည်း၊ ဇာတိပျိုလ် ဆေး

ရေချင်းယားနက် ၎င်းဆေး

ဆေး ၂-မျိုးကို အရက်နှင့်

စပ်၍၊ မြင်းစုနီ
 နှင့်သောဓနုကို လိမ်း၍

အင်

DIPTEROCARPUS TUBERCULATUS.

ရွှေနှယ်တူနှိုင်း ဆေးအင်တိုင်း။ ။အင်ခိုင်းဆေးနီ၊ ဣသ်ရမူလီ၊ ပရုပ်၊ ပန်းမ၊ ပန်း၊
ကြဉ္စ၊ ဆေးပုလဲ၊ လက်ထုတ်ခေါက် ဆေး ဂ-မျိုး အမျှစု အမှန်ပြု၊ အော့နာဝမ်းကျရောဂါ၊
ဝမ်းသွားရောဂါ၊ ဝမ်းလားခြင်း ၆-မျိုးတို့ကို ပုဇွန်ကျစ်စာ၊ တိကျစ်စာ ရရာ တခုခုကို မီးတွင်
ဖုတ်ပြီး ရေထဲတွင် ပစ်၍ချ ၎င်းရေအေးလျှင် အထက်ပါ ဆေးနှင့် တိုက်လေ။

အင်ပင်

သက္ကတ	वक्षत्र-म	(ယ-ချီ-ခြ-၆)
ဟိန္ဒူ	गरजन	(ဂါဂျန် ဂ-ရီ-ဂျ-န)
မင်္ဂလိန်	गरजन	(ဂ-ရီ-ဂျ-န)
လက်တင်	Dipterocarpus Tuberculatus	

မုံသဏ္ဌာန်။ ။၎င်းအပင်သည် အင်ခိုင်းကုန်းမြေ သဲကြမ်းမြေများတွင် အုပ်စု
ဖွဲ့၍ ပေါက်တတ်သော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ အမြင့် ပေ ၇၀-မှ ၁၀၀- ကျော်မျှ မြင့်၍ လုံး
ပတ် ၅-ပေမှ ၁၀-ပေထိ မြင့်သော ပင်ကြီးမျိုး ဖြစ်၏။ အခေါက်သည် အညိုရောင်ဖြစ်လျက်
အပွေးစူ၍ အက်ကြောင်းများ ရှိ၏။ အသီးမှ ၅-မြောင့် ရှိ၍ အဖျားတွင် ရှည်လျက် ပါးလွှာ
သော အတောင့် ၂-ခု ရှိ၏။ အရွက်သည် အလျား ၁-ပေခွဲမျှ ရှိ၍ အနံ ၁၀-လက်မသာသာ
ရှိလေ၏။ ၎င်းအင်ပင်ကို (ရာဘာ) အစေးခံယူသကဲ့သို့ ပြုလုပ်ပါက ညိုမဲရောင်ရှိသော အစေး
များ ထွက်လာလေသည်။ အနံ စူးရှ၏။ ၎င်းကို အရောင်တင်ဆေး အဖြစ်လည်း အသုံးပြုနိုင်
သည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အင်ပင်၏ အစေးသည် ပေးနာ ယားနာများကို ပျောက်ကင်း
စေ၏။ နူနာရောဂါ နှင့် ခရုသင်းနာများကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ ဆီးကို ရွှင်စေ၏။ ပြည်တူလာ
သရောနာ၊ ဆီးနှင့်ပတ်သက်သော ရောဂါများကို ကင်းဝေးစေ၏။ အထူးသဖြင့် အင်ပင်မှ ထွက်
သော အဆီ နံ့သာဖြူဆီ၊ အင်ဥမျိုး ဆတူ ရောစပ်၍ အစက် ၃၀-လျှင် တခွက်စာပြု၍ သောက်
မှု ညောင်းကျရောဂါအမျိုးမျိုး ပျောက်ကင်းနိုင်၏။ ၎င်းအပြင် အင်ပြင်များ ပေါက်သောအခါ
၎င်းအရွက် ပြုတ်၍ ရေချိုးခြင်း၊ အင်သားကို သွေး၍ လူးခြင်းဖြင့် မြန်စွာ ပျောက်ကင်း၏။

အင်းဂမုန်းဖို

မုံသဏ္ဌာန်။ ။အင်းဂမုန်းဖို၏ အရွက်ပုံစံမှာ ပိန်းရွက်ကဲ့သို့ရှိသည်။ အရွက်၏ မျက်နှာ
ပြင်မှာ အစိမ်းရင့် ကတ္တီပါသွေး အရောင်ရှိသည်။ အလယ်ဗဟိုမှ အရွက်ဖျားအထိ ကတ္တီပါ
ရောင် ရှိသော အစိမ်းရင့်မျက်နှာပြင်ပေါ်သို့ ဖြတ်သန်းပြီးသွားသော အဖြူ ကြောကြီး ထင်

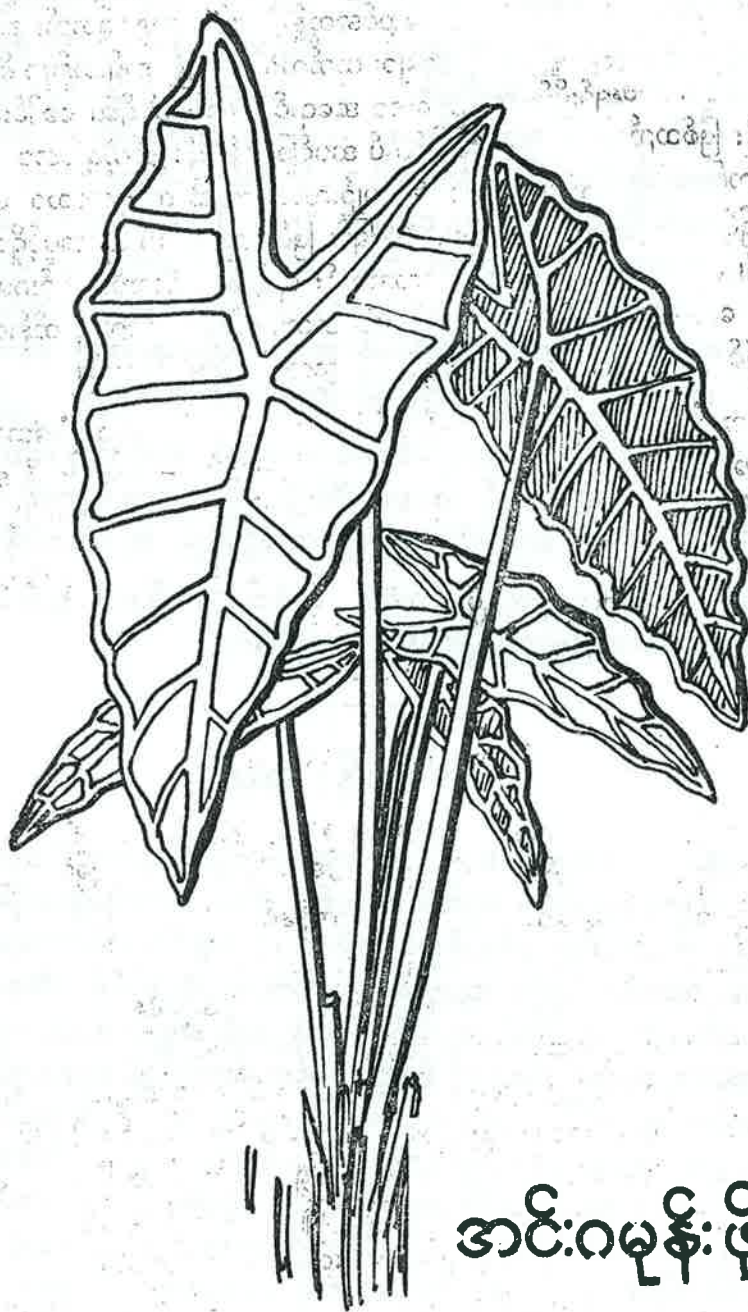
ရမူလီ, ပရုပ်, ပန်းမ, ပန်း
အော့နာဝမ်းကျရောက်
စာ ရရာ တခုခုကို မီးတောင်
ကံလေ။

၇-နံ)

ကြမ်းမြေများတွင် အုပ်စု
ဝ-ကျော်မျှ မြင့်၍ လုံး
ညီ အညိုရောင်ဖြစ်လျက်
တွင် ရှည်လျက် ပါးလွှာ
အနံ ၁၀-လက်မသာသာ
ညိုမရောင်ရှိသော အစေး
အဖြစ်လည်း အသုံးပြုနိုင်

နာများကို ပျောက်ကင်း
ခို ရှောင်စေ၏။ ပြည်တူလာ
သဖြင့် အင်ပင်မှု ထွက်
တခွက်စာပြု၍ သောက်
များ ပေါက်သောအခါ
စွာ ပျောက်ကင်း၏။

သည်၊ အရွက်၏ မျက်နှာ
ရွက်ဖျားအထိ ကတ္တီပါ
အဖြူ ကြောကြီး ထင်

အင်းဂမုန်းဖို

ရှားစွာ ရှိသည်။ ၎င်းအကြောကြီး၏ ဝဲယာတွင် လူတို့၏ နံရိုးလွဲသဘာယ် အရွက်ကို ကန့်လန့်ဖြတ်၍ အရွက်နုခမ်းသား ရောက်အောင် အဖြူကြောကလေးများ သွယ်တန်းနေသည်။ အရွက်၏ အနားတွင် ငွေသားကွပ်ထားသကဲ့သို့ အဖြူရောင်အတုအတိုင်းဖြင့် လှပစွာ ရှိသည်။ အရွက်၏ ကျောဘက်တွင် နီညိုသောအရောင်ရှိပြီး အကြောများ ယှက်သန်းနေသည်။ အရိုးတန်မှာ စိမ်းဖျော့သော အရောင်ရှိပြီး ၎င်း၏ အရင်းပိုင်းမှာ နီညိုသော အရောင် အနည်းငယ် ရှိ၏။ ခေါင်းသာရှိ၍ ဥမရှိသော အမျိုး ဖြစ်သည်။ ထိုခေါင်းမှ နောက်ထပ် အပင်ဖြစ်ရန် ပိန်းစွယ်ကဲ့သို့သော အပင်ကလေးများ တွယ်ကပ်လျက် ရှိသည်။ အရွက်မှာ အင်းမျဉ်းသွား သကဲ့သို့ ထင်ရှားသော အဖြူစင်းကြီးများ ရှိသဖြင့် အင်းဂမုန်းဟု နာမည်ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပိန်းကဲ့သို့ အပွင့်ရှိသည်။ အပွင့်မှာ အနံ့မရှိ။ ၎င်းအပွင့်မှာ ဆယ်ရက်မှ တလအတွင်း ကြွေကျတတ်သည်။ အင်းဂမုန်းမှာ အေးသောဒေသ အေးသော ရာသီဥတုကို ကြိုက်သည်။ အသားပါး၍ ရေခတ်ကို ထိန်းထားနိုင်သော အားမရှိသဖြင့် နေပူကို ကြောက်သည်။ အပူရှိန်နှင့်တွေ့လျှင် ညှိုးလွယ်သည်။

ဆေးအသုံးမှာ ဒဏ်ကြောင့် နာကျင်ကိုက်ခဲသော ရောဂါ၊ အကြောထူးသောရောဂါများ ၎င်းအရွက် အပွင့်တို့ကို ထုချေပြီးလျှင် အရေကို လိမ်း၍ပေးခြင်း ရောဂါနေရာကို အံ့၍ ထားပြီး အဝတ်ပတ်တီးစည်းထားခြင်း အရွက်လိုက် ကပ်စည်းထားခြင်းဖြင့် ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

၎င်းပြင် အင်းမြုပ်၊ စုန်းတိုက်၊ နတ်တိုက်၊ မော်သွင်း၊ ရုပ်သား၊ နာမ်ထား စသော အတိုက်အခိုက်တို့ကို အင်းဂမုန်းရှိက မပြုလုပ်နိုင်ဟု အဆိုရှိ၏။

အင်းဂမုန်းအမ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အရွက်ပုံစံမှာ ပိန်းနှင့် တူသော်လည်း ပိန်းရွက်ကဲ့သို့ ဝန်းဝိုင်းခြင်း မရှိဘဲ မြွှားရွက်ဦးသဏ္ဌာန် တွေ့ရမည်။ အရွက်၏ အရောင်အဆင်းမှာ တောက်ပခြင်းမရှိသော အစိမ်းရင့်ရောင်ရှိသည်။ ၎င်းအစိမ်းရင့်ရောင်ပေါ်တွင် အရိုးတန်နှင့် အရွက်တွေ့ဆုံသောနေရာမှ အရွက်ဖျားတိုင်အောင် အလယ်ဗဟိုကြော အဖြူရောင် သွယ်တန်းလျက် ရှိသည်။ ၎င်းအကြောကြီး၏ ဝဲယာတွင် အင်းဂမုန်း အဖိုကဲ့သို့ အရွက်ကို ကန့်လန့်ဖြတ်၍ အရွက်နုခမ်းသား ရောက်အောင် အဖြူကြောကလေးများ သွယ်တန်းလျက် ရှိသည်။ အင်းဂမုန်းအဖိုကဲ့သို့ ငွေသားကွပ်မပါ။ ရှည်သွယ်သော အရိုးတန်မှာ အစိမ်းရောင်ရှိသည်။ အစိမ်းရောင်ရှိသော အရိုးတန်ပေါ်တွင် အနက်ပြောက်ကလေးများ ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်ရသည်။ အရွက်သစ်များ ထွက်ပေါ်ရန်အတွက် အရိုးတန်၏ အရင်းပိုင်းတွင် အရွက်အိတ် ရှိ၏။ ရှေးဦးစွာ အရွက်ထွက်ပေါ်လာပြီးနောက်မှ အရိုးတန် ထွက်လာသည်။ ရွက်သစ်သည် ကန်တော့ကဲ့သို့ လိမ်ပတ်၍ ထွက်လာပြီး မူလရှိသော အရွက်များ အနီးသို့ ရောက်မှ ပြန့်၍ သွား၏။ မြေဩဇာကောင်း၍ အေးသောအရပ်များမှာ အရွက်သည် ၂-ပေမှ ၃-ပေထိ ရှည်လျားပြီး မြေမှ ၄-ပေ ၅-ပေအထိ စားပိန်းများကဲ့သို့ ကြီးထွားနိုင်သည်။ အပွင့် ပွင့်ခဲသော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ပွင့်လျှင်လည်း ရက်ပေါင်း ၂၀-မျှသာ ခံ၏။ အပင်ပေါက်များ အပွားမြန်သည့်အတွက် အဖိုလောက် ရှားပါးခြင်း မရှိပေ။ အရွက်သည် နေပူရှိန် မိသော

အရွက်ကို ကန့်လန့်ဖြတ်
တန်းနေသည်။ အရွက်၏
ရိုးသည် အရွက်၏ ကျော
အရိုးတန်းမှာ စိမ်းဖျော့သော
ရှိ၏။ ခေါင်းသာရှိ၍ ဥမရှိ
ကဲ့သို့သော အပင်ကလေး
ရှားသော အဖြူစင်းကြီး
ပဲ့သို့ အပွင့်ရှိသည်။ အပွင့်
သည် အင်းဂမုန်းမှာ အေး
တတ်ကို ထိန်းထားနိုင်သော
သည်။

ကြာထူးသောရောဂါများ
ဂါနေရာကို အံ့၍ ထားပြီး
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

စား၊ နာမ်ထား စသော

က်ကဲ့သို့ ဝန်းဝိုင်းခြင်း မရှိ
က်ပခြင်းမရှိသော အစိမ်း
ကွဆံသောနေရာမှ အရွက်
သည်။ ၎င်းအကြောကြီး၏
နံရံခမ်းသား ရောက်အောင်
ရှိ ဝေ့နားကွပ်မပါ။ ရှည်
အရိုးတန်ပေါ်တွင် အနက်
ပွက်ပေါ်ရန်အတွက် အရိုး
လာပြီးနောက်မှ အရိုးတန်
မူလရှိသော အရွက်များ
ရပ်များမှာ အရွက်သည်
ကဲ့သို့ ကြီးထွားနိုင်သည်။
ညာ ခံ၏။ အပင်ပေါက်
က်သည် နေပူရှိန် မိသော

အင်းဂမုန်း မ

အခါ လိင်နေ၍ သွားတတ်၏။ နေပူရှိန် ကြိုက်၊ ပြင်းထန်သော နေပူရှိန်မိလျှင် အရွက်များနွမ်းလျ ကြွေကျတတ်၏။

ဆေးအသုံး။ ။ ၎င်းအင်းဂမုန်းအမသည် ဆေးဘက်ဝင်သောအပင် ဖြစ်၏။ အင်းဂမုန်း၊ အဖိုကဲ့သို့ အထိအခိုက် အဖူးအရောင်၊ အကြောထူး၊ ဒဏ်ကြောင့်ဖြစ်သော အကိုက်အခဲတို့ကို ပျောက်ကင်းနိုင်သည့်ပြင် ကြွေကျသော အရွက်တို့ကို ဆေးဘက်ယှဉ်၍ သုံးရန်အတွက် ဗိန္ဒောဆရာ ကြီးများ အမြတ်တနိုး သိမ်းဆည်း၍ ထားတတ်ကြ၏။

အိပ်မေ့ပင်စောက်

ဟိန္ဒူ

अथिबिडंग

(ဝါယဒီ ၃၊ ၆)

လက်တင်

Embelia Robusta

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ အိပ်မေ့ပင်စောက်သည် အိပ်မေ့ပင်မျိုး ဖြစ်သော်လည်း ပင် စောက်ချဲ့မျိုးဖြစ်၏။ ၎င်းအရွက်သည် ၂ - လက်မခွဲမှ ၄ - လက်မခွဲအထိ ရှည်၏။ အနံ့မှာ ၁ - လက်မခွဲမှ ၂ - လက်မခွဲမျှရှိ၏။ ၎င်းအပွင့်သည် စိမ်းရောင်သန်း၍ဝါ၏။ ကဆုန်လမှ ဝါဆိုလထိ ပွင့်၏။ နှုတ်လ၊ ပြာသိုလများတွင် အသီးသီး၏။ အချို့က၎င်းကို အိပ်မေ့နွယ်ဟုလည်းခေါ် ကြသည်။ သို့ရာတွင် နွယ်ပင်မဟုတ် အပင်ငယ်တမျိုးသာ ဖြစ်သည်။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။ အာယုဗ္ဗေဒအလိုအားဖြင့် ဝမ်းမီးကို ဖျက်ဆီးတတ်သောလေ ကိုနိုင်၏။ ပိုးနာ၊ မြင်းသရိုက်နာ၊ ကိုယ်လက်ကိုက်ခဲခြင်း၊ ဖောရောင်ခြင်း စသော ရောဂါတို့ကို ကင်းဝေးအောင် ပြုတတ်၏။ အသက်ရှည်ခြင်းကို ပြုတတ်၏။ အခြားသော သဘောတရားများ သည် အိပ်မေ့နွယ်ပင်နှင့် တူသော ဂုဏ်သတ္တိရှိ၏။ သို့ရာတွင် ရောင်းရမ်းခြင်းကို နိုင်နင်းသော ဂုဏ်သတ္တိသည် အိပ်မေ့နွယ်သက် ပိုမိုစွမ်းဆောင်နိုင်၏။ ထိုနည်းတူ ကျပ်တီးနာများတွင် ဥပသကာ မြစ်နှင့်ရောစပ်၍ သောက်ခြင်း၊ အနာ၊ အဖု၊ အပိမ့်များကို ရေအေးနှင့် သွေး၍ လိမ်းခြင်း၊ သွားနာ သွားကိုက်များတွင် ၎င်းအသီးကိုကြိတ်၍ ရှိန်းခိုအနည်းငယ်ထည့်၍ သိပ်ခြင်း၊ လိမ်း ကျခြင်းတို့၌ ၎င်း၏အစွမ်းသတ္တိသည် အိပ်မေ့နွယ်အသီးထက် ပိုမို၍ စွမ်းအင်သတ္တိရှိ၏။ ၎င်းအ ကိုင်းအခက်များကို ဒန်ပူပြုလုပ်၍ သွားတိုက်မှု သွားနာ သွားကိုက်များ ကင်းဝေး၏။ လည် ချောင်း၊ အာခေါင်၊ ခံတွင်းတို့၌ အဖုအပိမ့်များ ပေါက်သော အနာအတွက် ၎င်းအရွက်များ ကို ချင်းခြောက်နှင့်ပြုတ်၍ နုတ်ငုံဆေးပြုမှု အဖုအပိမ့်များ ပျောက်ကင်းစေ၏။ အဆုတ်ရောင် သောရောဂါများ၌ ၎င်းအသီးကို မခန်း (ဆီးဦး) နှင့်နယ်၍ လိမ်းပေးမှု အဆုတ်ရောင်ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။ ၎င်းအစေ့အမှုန်ကို အနည်းငယ်မျှ လျက်၍ လျက်၍ ပေးမှု မြင်းသရိုက် ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အိ

သက္ကတ

ဟိန္ဒူ

လက်တင်

ပုံသဏ္ဌာန်။

ပျိုလည်း မှီတွယ်၍ တက်တ က - ပဲမျှထူ၏။ အရွက်သည် ထည် ရွက်လွှဲဘယ်ညာတက် များတို့၌ အဆုပ်လိုက်ပွင့်၏ စေ့မျှ ရှိ၏။ အသီးတလုံးင လုံး၏။ ပြာသိုလ၊ တပို့ဝ

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်

ဖျဉ်းဖျဉ်းရှိ၏။ ခါး၏၊ ပူ ၎င်းပြင် လေနာ၊ သလိပ်န ဖိုက်နာကျင် ကိုက်ခဲခြင်း၊ ရောဂါ၊ နှလုံးရောဂါ ၊ အဆိပ်သင့်သော အနာမျ ကို ကင်းဝေးစေ၏။

အိပ်မေ့သီး၏

ဗိန္ဒောဆရာ အဆက်ဆက် အကြီးကျယ်ဆုံး ပိုးရောင် စောင့်ရှောက်နိုင်သော (တွင်လည်း (ဤအိပ်မေ့သ နီယ ” ဟူသော အမည် ဆေး၏အကျိုးမှာ လော ပျောက်နိုင်၏။ ဒေါသသုံ ပြုပြင်ပေးနိုင်၏။ ၎င်းပြင် ၃ - မျိုးတို့ကိုလည်း သန်

အလွန် ကောင်း၊ နွယ်ချိုကောင်းကောင်း

အိပ်မေ့နှယ် (ဝေဘွားစား)

သက္ကတ	कमिष्क	(ကရိ-မိဃ-နိ)
ဟိန္ဒူ	वायविडंग ब'बरंग	(၀၁-မိ-၈-၅-၆)
လက်တင်	Embelia Ribes	

နိမိလျှင် အရွက်များနှမ်းလျှ
၁။ အပင် ဖြစ်၏။ အင်းဂမုန်း
စ်သော အကိုက်အခဲတို့ကို
သုံးရန်အတွက် ဗိန္ဒွာဆရာ

၃။ ၆)

ဖြစ်သော်လည်း ပင်
အထိ ရှည်၏။ အနံ့မှာ ၁-
။ ကဆုန်လမှ ၀၁ဆိုလထိ
အိပ်မေ့နှယ်ဟုလည်းခေါ်

ကို ဖျက်ဆီးတတ်သောလေ
ခြင်း စသော ရောဂါတို့ကို
သော သဘောတရားများ
ရမ်းခြင်းကို နိုင်နင်းသော
တီးနာများတွင် ဥပသကာ
အေးနှင့် သွေး၍ လိမ်းခြင်း၊
ထည့်၍ သိပ်ခြင်း၊ လိမ်း
စွမ်းအင်သတ္တိရှိ၏။ ၎င်းအ
များ ကင်းဝေး၏။ လည်
အတွက် ၎င်းအရွက်များ
ကင်းစေ၏။ အဆုတ်ရောင်
ပေးမှု အဆုတ်ရောင်ခြင်း
ပေးမှု မြင်းသရိုက် ရောဂါ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အိပ်မေ့နှယ်ပင်သည် ချုံနှယ်မျိုးဖြစ်၏။ အခြားသော သစ်ပင်များ
ထို့လည်း မှီတွယ်၍ တက်တတ်၏။ ၎င်းနှယ်သည် ကြီးထွား၏။ ကြမ်းတမ်း မာကျော၏။ အခေါက်
၈-ပုံမျှထူ၏။ အရွက်သည် ဥသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ အလျား ၃-လက်မမှ ၅-လက်မအထိရှိသည်။ အရွက်
သည် ရွက်လွှဲဘယ်ညာတက်၏။ အပေါ်မျက်နှာတွင် ပြောင်ချော၏။ အပွင့်မှာ အကိုင်းအခက်
များတို့၌ အဆုပ်လိုက်ပွင့်၏။ ဖြူ၏။ ကဆုန်လ၊ နယုန်လများ၌ ပွင့်၏။ အသီးသည် ငြုတ်ကောင်း
စေ့မျှ ရှိ၏။ အသီးတလုံးတွင် အစေ့တစေ့ရှိ၏။ နီညိုရင့်ရောင်ရှိ၏။ အလွန် ဝိုင်းဝိုင်း စက်စက်
လုံး၏။ ပြာသိုလ၊ တပို့တွဲလများ၌ သီး၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗေဒအလိုအားဖြင့် အိပ်မေ့နှယ် အစေ့သည် စပ်
ဖျဉ်းဖျဉ်းရှိ၏။ ခါး၏၊ ပူ၏။ နှုတ်ကိုမြိန်စေ၏။ ကြေကျက်လွယ်၏။ ဝမ်းမီးကို တောက်စေ၏။
၎င်းပြင် လေနာ၊ သလိပ်နာ၊ ဝမ်းမီးနုနုခြင်း၊ ခံတွင်းပျက်ခြင်း၊ သန်ကောင်ပိုးများ ထိုး၍ ဝမ်း
မိုက်နာကျင် ကိုက်ခဲခြင်း၊ မေ့လျော့ခြင်း၊ အစာမကြေ လေပြည့်၍ ဝမ်းကျောများ တင်းသော
ရောဂါ၊ နှလုံးရောဂါ သရက်ရွက်ကြီးခြင်း၊ နာတာရှည် ချောင်းဆိုးရောဂါ၊ ရပ်ပတ်နာခြင်း၊
အဆိပ်သင့်သော အနာများ၊ မလများချုပ်ခြင်း၊ အဆိတိုးရောဂါ၊ ပြည်တူလာ သရောနာများ
ကို ကင်းဝေးစေ၏။

အိပ်မေ့သီး၏ အကျိုးသတ္တိ စွမ်းရည်ရှိပုံကို အာယုဗေဒ ဆေးကျမ်းအစောင်စောင်လာ
ဗိန္ဒွာဆရာ အဆက်ဆက်တို့၏ လက်တွေ့ခံယူချက်ကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြသဖြင့် သိရပေပြီ။
အကြီးကျယ်ဆုံး ပိုးရောဂါ နိုင်သောဆေးနှင့် အကြီးကျယ်ဆုံး အသက်ရှည်ခြင်း၏ သတ္တိကို
စောင့်ရှောက်နိုင်သော ဆေး ၂-မျိုးတို့ကို တမျိုးတည်းပေါင်းစပ်၍ ဖော်စပ်ထားသော ဆေး
တွင်လည်း ဤအိပ်မေ့သီးကိုပင် မူတည်၍ သုဿုတရသေ့မြတ်သည် “သဗ္ဗောပဃာတ သမ
နိယ” ဟူသော အမည်နှင့် အောက်ပါ ဆေးနည်းများကို ရေးသား ဖော်ပြလေသည်။ ၎င်း
ဆေး၏အကျိုးမှာ လေ၊ သည်းခြေ၊ သလိပ် တည်းဟူသော ဒေါသ သုံးပါးတို့ကိုပင်လျှင် ပယ်
ဖျောက်နိုင်၏။ ဒေါသသုံးပါးတို့ကြောင့်ဖြစ်သော မီးယပ်သွေးဖောက်ပြန်မှု အမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်း
ပြုပြင်ပေးနိုင်၏။ ၎င်းပြင် နှလုံးနှင့်ဦးနှောက်တို့ကို အနေအထား မှန်စေသည့်အပြင် ပကတိစရိုက်
၃-မျိုးတို့ကိုလည်း သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေလျက် မှန်ကန်သည်၏ အဖြစ်ကို မို့ဆောင်နိုင်၏။

သဗ္ဗောပဃာတ သမနိယ ဆေးနည်း

အလွန် ကောင်းမွန်လတ်ဆတ်သော အိပ်မေ့သီးကို အခွံချွတ်ပြီးသော အိပ်မေ့ဆံ ၁ဝိ၊
နှယ်ချိုကောင်းကောင်း ၁ဝိ ၎င်း ၂-မျိုးကို မှုန့်ညက်စွာထောင်း၍ စစ်ပြီး လေသို့စွာ ထားပါလေ။

အိပ်မွေ့နွယ်
EMBELIA RIBES.
 कृमिघ्न

ဆေးသေ

၎င်းဆေးစားသူသည်
 စာစာ တနေ့ တကြိမ်ကျ
 ရေကနည်းငယ် ထပ်၍ သေ
 ဖွန် ကြေကျက်ချိန်ကျသော
 ပါ။ စားသောက်ရန် သင့်
 စွတ်ပြတ်ရည် စသည်တို့ကိုသ
 စားပါ။ အထက်ပါဆေးကို
 မြင်းသရိုက်ရောဂါ အမျိုးမျိုး
 များကို၎င်း ပျက်စီးကာကွယ်
 ဆေးကို တနှစ်လျှင် တလ၊
 ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြ

အထက်ဖော်ပြပါ
 (သမနိယ) ဆေးကြီးကို ဖေ
 ပေးကမ်း ကုမခြင်းဖြင့် လ
 ပြည့်စုံ၍ ရောဂါအမျိုးမျိုး

ထိုဆေး၏ စွမ်းရည်
 ကြယ်ခြင်း၊ လေ နှင့် သလိ
 စသော ဂုဏ်များ ရှိ၏။ ထို
 ဝမ်းကိုက်ခြင်း၊ မြင်းသရိုက်
 ပြည့်ရောဂါ ဂူလုံးများ၊ ထ
 ဖြစ်သော ပြည်တူလာသ
 များကို၎င်း၊ အာရုံကြော
 နှုတ်ခမ်း၊ မေး၊ ပါး စောင်
 ဖြစ်သော ခယရူဂ်ရောဂါ၊
 ပါ သဗ္ဗောပဿာတ သမနိယ
 ကျွန်ုပ်တို့ လက်တွေ့ ပင် ဖြစ်
 ရောဂါ၊ ပလိပ်ရောဂါ၊ အ
 ကျရောက်သည့်အခါ၌လည်း
 ဖော်စပ်သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့်

ဆေးသောက်ရာတွင် လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းများ

၎င်းဆေးစားသူသည် မိမိ၏ အင်အားကို ကြည့်၍ ၆ - ပဲသားမှ ၈ - ပဲသားအထိ နံနက် စောစော တနေ့ တကြိမ်ကျ ရေအေးနှင့် ဖျော်၍ သုံးဆောင်ပါလေ။ ဆေးသောက်ပြီးနောက် မျက်နှာညှိုးငယ် ထပ်၍ သောက်ပါ။ ၎င်းနောက် အချိန်အတော်ကြာ၍ သောက်ထားသော ဆေး မှု ကြကျက်ချိန်ကျသောအခါ စားသောက်လိုသော ထမင်း စသည့် အစာများကို စားသောက် ပါ။ စားသောက်ရန် သင့်တော်သော အစာများမှာ ကောက်လျှင်ဆန်များ၊ ပဲခနက်၊ ဆီးဖြူသီး၊ စုတ်ပြတ်ရည် စသည်တို့ကိုသာ စားသောက်ရန် သင့်ပေသည်။ ထမင်းကို တနေ့လျှင် တကြိမ်သာ စားပါ။ အထက်ပါဆေးကို ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း တလတိုင်အောင် လိုက်နာစားသောက်ပါမူ မြွေသရိုက်ရောဂါ အမျိုးမျိုးကို၎င်း၊ အသက်ကို အန္တရာယ်ပြုတတ်သည့် ကိုယ်တွင်း ကိုယ်ယှဉ် ပိုး များကို၎င်း ပျက်စီးကာကွယ်နိုင်၏။ သတိတရား ကောင်းမွန်ခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ၎င်း ဆေးကို တနှစ်လျှင် တလ၊ တလ မှန်မှန်သုံးဆောင်ပါမူ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အနာရောဂါကင်းခြင်း၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံမည် ဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တွေ့ စွမ်းရည်များ

အထက်ဖော်ပြပါ သုဿုတ ရသေ့ မြတ်ကြီး၏ စီမံဖော်စပ်ထားသော (သဗ္ဗောပဃာတ သမနိယ) ဆေးကြီးကို ဖော်စပ်၍ မိမိကိုယ်တိုင် သုံးစွဲခြင်း၊ များစွာသော ရောဂါသည်တို့အား စပေးကမ်း ကုမခြင်းဖြင့် လက်တွေ့ စမ်းသပ် ကြည့်ရှုရာ အလွန် အလွန် တန်ခိုးသတ္တိ စွမ်းရည်နှင့် ပြည့်စုံ၍ ရောဂါအမျိုးမျိုး ပျောက်ကင်း ချမ်းသာသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ထိုဆေး၏ စွမ်းရည်သတ္တိသည် ဝမ်းမီးတောက်ခြင်း၊ ပိုးများကို နိုင်ခြင်း၊ သွေးသား စင် ကြယ်ခြင်း၊ လေ နှင့် သလိပ်ကို နိုင်နင်းခြင်း၊ အာရုံကြော များ၏၊ သတ္တိအားကို ပွားများစေခြင်း စသော ဂုဏ်များ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဝမ်းမီးနှုန်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အတိသာရ ဝမ်းသွားခြင်း၊ ဝမ်းကိုက်ခြင်း၊ မြင်းသရိုက်ရောဂါ ဖြစ်ခြင်း သလိပ်နှင့် လေကြောင့်ဖြစ်သော အစာမကြေ လေ ပြည့်ရောဂါ ဂူလုံးများ၊ ထိုးအောင့်ခြင်း စသည့်ရောဂါများကို၎င်း၊ သွေးဆိုးနှင့် ပိုးများကြောင့် ဖြစ်သော ပြည်တူလာသရောနာ၊ လိင်နိမိတ်ရောဂါ၊ ဂရင်ဂျီရောဂါ၊ ကျပ်တီးနာ၊ နူနာ စသည် များကို၎င်း၊ အာရုံကြော အားနည်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ရူးသွပ်ခြင်း၊ ဝက်ရူးနာဖြစ်ခြင်း၊ နှုတ်ခမ်း၊ မေး၊ ပါး စောင်းရွှဲခြင်း စသော ရောဂါများကို၎င်း၊ အဆုတ်အား နည်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ခယရူဂ်ရောဂါ၊ ချောင်းဆိုးရောဂါ၊ ပန်းနာရင်ကျပ် စသော ရောဂါများ၊ ၎င်း-ဖော်ပြ ပါ သဗ္ဗောပဃာတ သမနိယဆေးကို သုံးစွဲခြင်းကြောင့် များစွာ ထမြောက်အောင်မြင်သည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ လက်တွေ့ ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် ကာလဝမ်းရောဂါ၊ ငှက်ဖျားရောဂါ၊ တုပ်ကျ ရောဂါ၊ ပလိပ်ရောဂါ၊ အသက်ကို ကြီးစွာ အန္တရာယ်ပြုတတ်သည့် ကူးစက်တတ်သောရောဂါများ ကျရောက်သည့်အခါ၌လည်း ၎င်းသဗ္ဗောပဃာတ သမနိယဆေးကို ကြိုတင်ကာကွယ်၍ စံနစ်တကျ ဖော်စပ်သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် ထိုရောဂါများ ကျရောက်ခြင်းမှ ကင်းဝေးလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

အိပ်မွေနွယ်
MBELIA RIBES.
कृमिघ्न

၎င်းအပြင် ဆင်ခြေထောက်ရောဂါများမှာ တလှူ နှစ်လတိုင်အောင် ၎င်းသိပ္ပောပဿာတ သမနိယဆေးကို စားပါ။ ထို့နောက် ဆင်ခြေထောက်နှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သော ဆေးများကို ဆက်လက်၍ စားမှု လျှင်မြန်စွာ ပျောက်နိုင်၏။

သည်းခြေနှင့် စပ်သောရောဂါနှင့် သည်းခြေပကတိ ရှိသော ရောဂါသည်များကို ၎င်းသိပ္ပော ပဿာတ သမနိယဆေးကို စားသောအခါ သဗျက်သီးပြုတ်ရေနှင့် ဖက်စပ်၍ အသုံးပြုရာ၏။ (သို့မဟုတ်) တမာပင်ကို နွယ်၍ တက်သော ဆင်တုံးမနွယ်၏ သတ္တုရည်နှင့် ဖက်စပ်၍ သုံးပါ။ လေ နှင့် သလိပ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါ နှင့် လေသလိပ် ပကတိရှိသော သူများကို ချေးသီး ပြုတ်ရေနှင့် ဖက်စပ်၍ အသုံးပြုရာ၏။ အထက်က ဆိုခဲ့သောနည်းအတိုင်း ကျနစွာ လိုက်နာ ကျင့် သုံးပြီး ၎င်းဆေးကို စွဲ၍ သုံးဆောင်မှု နောက်ဆုံး၌ ဆေးကုသ၍ မရနိုင်ဟု လက်မှတ် ချထား ရသော လိင်နိမိတ်ရောဂါ၊ အနာမြူ၊ အနာပျက်၊ ဂရင်ဂျီနာမျိုးစုံ၊ ကျပ်တီးနာ၊ ဝမ်းကိုက်ရော ဂါ၊ နှုတ်ခမ်း၊ မေး၊ ပါး၊ စောင်းရွဲ့သော ရောဂါ စသည်တို့ ကော်နီပျောက်ကင်း ချမ်းသာနိုင် သည်။

ဒေါက်တာ ဒေဆာဇူ၏ အမြင်

အိပ်မေ့ နွယ်အစေ့သည် ပူ၏။ ဝမ်းမီးကို တောက်စေ၏။ အနည်းငယ် သက်စေ၏။ ဆီး ရွှင်စေ၏။ ပိုးကို အထူ သဖြင့် နိုင်၏။ အားကို ဖြစ်စေ၏။ ဦးနှောက် ခြင်ဆီကြောများ၏ သတ္တိ အားကို ပေး၏။ သွေးကို စင်ကြယ်စေ၏။ အသက်ကို ရှည်စေ၏။ ၎င်းဆေးကိုသောက်သော အခါ ဆီးအရောင် နီမြန်းတတ်၏။ အချဉ်ဓာတ်ကို ပွားများစေ၏။ အိပ်မေ့ သီး၏ အလုပ်သည် (ဝါ) ၎င်း၏ စွမ်းဆောင် ပြုလုပ်ချက်သည် ခပ်သိမ်းသော ကိုယ်အင်္ဂါ၏ အထုံးအဖွဲ့နှင့် ရသာဓာတ်၏ တည်ရာတွင် ဖြစ်၏။

အိပ်မေ့သီး နှင့် ပြဒါး နှိုင်းယှဉ်ချက်

ပြဒါးသည် လူသားတို့အား အစွမ်း ဉာဏ်၊ သတ္တိ၊ အသက်ရှည်ရာ အနာမဲ့ ကြောင်း စသည်ဖြင့် အကျိုးပြုသကဲ့သို့ အိပ်မေ့သည်လည်း လူသားတို့အား များစွာ ကောင်းကျိုးပြုတတ် ၏။ ၎င်းသည် အစာကို ကြေစေ၏။ ဆာလောင်မှုတ်သိပ်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ဝမ်း စင်ကြယ်စွာသွား ၏။ ကိုယ်၏အလေးချိန် တိုး၏။ ကိုယ်သား ကိုယ်ရေ ခန္ဓာကိုယ်၏ အားဓာတ်၊ သွေးဓာတ် ပျော် ရွှင်ချမ်းမြေ့ခြင်းကို အမြဲ ပြု၏။ သူငယ် ကလေးများအဘို့မှာ နတ်ဆေးသဖွယ် ဖြစ်၏။ ကလေး များ၌ ဖြစ်တတ်သော သူငယ်နာ၊ အခြောက်နာရောဂါများ၊ ထမင်း အစားအစာများ မကြေ ကျက်ခြင်း၊ လက် နှင့် ခြေထောက်များ တဖြေးဖြေး သိမ်၍ ဝါးလုံးသဖွယ် ဖြစ်နေခြင်း၊ ဝမ်း မိုက် ကြီးခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်မှု အသက်အန္တရာယ်ကို များစွာ စိုးရိမ်ရလေသည်။ အခြားအခြား ဆေးများလည်း အားကိုးရာမဲ့ ဖြစ်ချေပြီ။ ၎င်းရောဂါကို ကာကွယ်နိုင်သော ဆေးစွမ်းကောင်းမှာ အိပ်မေ့သီး ပင် ဖြစ်လေ၏။ ၎င်းကို ဥပါသကာမြစ်နှင့် ဆတူ ဖက်စပ်၍ အရွယ်ကို ကြည့်ကာ ၁-လမှ ၆-လသား အထိ တရွေးကြီးမှ နှစ်ရွေးကြီး အထိ၊ ၆-လမှ တနှစ် အထိ ၂-ရွေးမှ ၄-ရွေးကြီး အထိ တိုက်ပါ။ ၎င်းရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။ ၎င်းအပြင် ကလေးများ အရွယ်

အနိမာထွားကြိုင်းစေလိုပါမူ
အနိမာထွားကျိုင်း၍ သူငယ်

ကျပ်တီးနာများကို
ထမင်ကျိုပြာ၊ ထောပတ်၊ ပျ
ရစေ၏။ ၎င်းပြင် ခြင်ဆီနှင့်
တတ်သော လေနာ စသည်
ဖျုံးစွဲမှု အထူး အကျိုး ရှိ၏။

အ

အရေပြားရောဂါ၌
ရောဂါ နှင့် နူနာရောဂါတို့မှ
အိပ်မေ့သီးမှာ အစာကိုလှူ
ကြယ်စွာ သက်ဆင်းစေခြင်း
ရောဂါများ၌၎င်း ဂုဏ်သတ္တိ
ယိုးကိုပင် ဝမ်းနှုတ်ဆေး ပြု

အိ

၎င်းအပြင် အောက်
ပြု၏။ ဝမ်းမီးနှုတ်ခြင်း၊ နှုတ်
မကြေ လေပြည့်၍ ဝမ်းကြ
တက်ရည်ရေနှင့် သောက်မှု
အတိသာရ ဝမ်းသွ
ကျို၍ တိုက်ပါ။ အစာမ
ဖြစ်တတ်၏။ ၎င်းရောဂါ

အာယုဗေဒ လော
တွင် တပါး အပါအဝင်
လျက် အသက်ကို အန္တရာ
၁၂-ပဲသားကို ရေနှင့်၎င်း
ပျက်စီး ကျဆင်းစေကုန်

အာဝ် ၎င်းသိဗ္ဗောပဿာတ
ကံဆိုင်သော ဆေးများကို

၈၂၂ မာထွားကြိုင်းစေလိုပါမူ အိပ်မေ့သီး အနည်းငယ် ထည့်၍ နွားနို့ကို ကျိုချက်ပြီး တိုက်မှု
၈၂၃ မာထွားကျိုင်း၍ သူငယ်နာရောဂါကိုလည်း ကင်းစေ၏။

ကျပ်တီးနာ ပျောက်ဆေး

ကျပ်တီးနာများကို အိပ်မေ့သီးနှင့် (အိုးဒိန်စေး) သဘောပွဲလျက် ဆေးဒန်းမြင်းသီလာ၊
မယ်ကျိုပြာ၊ ထောပတ်၊ ပျားရည် ၎င်းစုကို ရောစပ်၍ သုံးဆောင်မှု ရက်မကြာမီ သက်သာရာ
ရစေ၏။ ၎င်းပြင် ခြင်ဆီနှင့် စပ်လျဉ်းသောရောဂါ၊ ဥပမာ နှုတ်ခမ်း၊ မေး၊ ပါး၊ စောင်းရွှေ့စေ
တတ်သော လေနာ စသည်တို့ကိုလည်း အထက်ပါနည်းအတိုင်း နွားနို့ နှင့် အိပ်မေ့သီးကိုကျို၍
ဖျံဖျံမှု အထူး အကျိုး ရှိ၏။

အရေပြားရောဂါ အတွက် ဝမ်းနှုတ်ဆေး

အရေပြားရောဂါ၌လည်း အတွင်းဆေး၊ အပြင်ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်၏။ အရေပြား
ရောဂါ နှင့် နူနာရောဂါတို့မှာ တခါတရံ အစာများကို ကြေကျက်နိုင်စွမ်းခြင်း မရှိ ဖြစ်တတ်၏။
အိပ်မေ့သီးမှာ အစာကိုလည်း ကြေကျက်စေတတ်သော သဘော ရှိသည့်ပြင် ဝမ်းကိုလည်း စင်
ကြယ်စွာ သက်ဆင်းစေခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ထို့အပြင် အိပ်မေ့သီးသည် အရေပြားရောဂါ၊ နူနာ
ရောဂါများ၌၎င်း ဂုဏ်သတ္တိ စွမ်းရည်ဖြင့် အကျိုးပြုနေသဖြင့် အရေပြားရောဂါများမှာ အိပ်မေ့
သီးကိုပင် ဝမ်းနှုတ်ဆေး ပြုလုပ်ရန် သင့်မြတ်လှ၏။

အိပ်မေ့သီး နှင့် ရက်တက်ရည်

၎င်းအပြင် အောက်ဖော်ပြပါ ရောဂါများကိုလည်း အိပ်မေ့သီးသည် များစွာ အကျိုး
ပြု၏။ ဝမ်းမီးနှုန့်ခြင်း၊ နှုတ်မမြိန်ခြင်း၊ အစာမကြေခြင်း၊ အော့အန်ခြင်း၊ ထိုးအောင်ခြင်း၊ အစာ
မကြေ လေပြည့်၍ ဝမ်းကြောတင်းခြင်း၊ မြင်းသရိုက်ရောဂါဖြစ်ခြင်းတို့၌ အိပ်မေ့သီးကို ရက်
တက်ရည်ရေနှင့် သောက်မှု အထက်ပါရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ၊ ဝမ်းကိုက်ရောဂါ စသော ရောဂါများကို အိပ်မေ့သီးကို
ကျို၍ တိုက်ပါ။ အစာမကြေသော ရောဂါဖြစ်မှု ရံဖန် ရံခါ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ ပန်းနာထခြင်း
ဖြစ်တတ်၏။ ၎င်းရောဂါကို အိပ်မေ့သီး နှင့် မိတ်ချင်းသီးကို ခပ်ပေးရာ၏။

သန်ကျဆေး

အာယုဗေဒ လောကကြီးတွင် အိပ်မေ့သီးသည် ထိပ်တန်းကျကျ ပို့နိုင်သော ဆေးအုပ်စု
တွင် တပါး အပါအဝင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်၏ အတွင်း၌ ရောဂါအမျိုးမျိုး ဖြစ်စေ
လျက် အသက်ကို အန္တရာယ်ပြုနေသော သန်ကောင်များကို ပျက်စီးကျဆင်းစေရန် အိပ်မေ့သီး
၁၂-ပဲသားကို ရေနှင့်၎င်း၊ သို့မဟုတ် ဒိန်ချဉ်ရေနှင့် တိုက်ကျွေးမှု ဝမ်းတွင်းရှိ သန်ကောင်များ
ပျက်စီး ကျဆင်းစေကုန်၏။

နည်းငယ် သက်စေ၏။ ဆီး
ခြင်ဆီကြောများ၏ သတ္တိ
ဆေးကိုသောက်သော အခါ
သီး၏ အလုပ်သည် (ဝါ)
ဦးအဖွဲ့နှင့် ရသာဓာတ်၏

၈
၈၂၄ ရှည်ရာ အနာမဲ့ ကြောင်း
းစွာ ကောင်းကျိုး ပြုတတ်
၏။ ဝမ်း စင်ကြယ်စွာသွား
ဓာတ်၊ သွေးဓာတ် ပျော်
းသဖွယ် ဖြစ်၏။ ကလေး
အစားအစာများ မကြေ
သဖွယ် ဖြစ်နေခြင်း၊ ဝမ်း
လသည်။ အခြားအခြား
သာ ဆေးစွမ်းကောင်းမှာ
၍ အရွယ်ကို ကြည့်ကာ
၂ တနှစ် အထိ ၂-ရွေးမှု
ပြင် ကလေးများ အရွယ်

ဆေးတိုက်နည်း

၎င်းအိပ်မေ့သီးမှုန့် မတိုက်မီ ကြိုတင်၍ ကြက်ဆူဆီ စသော ဝမ်းနှုတ်ဆေးဖြင့် ဝမ်းနှုတ်ပါ။ ဝမ်းသွား၍ အူတိုင်း၌ အစာများ စင်ကြယ်ပြီးသည့်နောက်မှ အိပ်မေ့သီးမှုန့်ကို တိုက်ကျွေးပါလေ။ နောက်တရက်တွင် ဝမ်းနှုတ်ဆေး ထပ်၍ တိုက်ပါ။ သန်ကောင်များ ပျက်စီး ကျဆင်းလိမ့်မည်။

နှာစေးခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေး။ ။ နှာစေးခြင်း၊ ခေါင်းထက်ခြမ်းကိုက်ခြင်း ဖြစ်မှု အိပ်မေ့သီးအမှုန့်ကို ရှူပါ။ ၎င်းရောဂါများပျောက်ကင်း၏။

စမ်းဗိုက် ထိုးအောင်ခြင်း နှင့် လေနာ ပျောက်ဆေး။ ။ အိပ်မေ့သီးကို ဆေးရွက်ကြီးနှင့်ရော၍ ဆေးတံတွင်း၌၎င်း၊ တမာကူတွင်း၎င်း၊ သို့မဟုတ် ဆေးပေါ်လိပ်အငယ်စားကို အတွင်းမှဆေးစာများဖယ်၍ ဆေးရွက်ကြီးနှင့် အိပ်မေ့သီးရောစပ်သော ဆေးကိုထည့်၍ သောက်မှု ဝမ်းဗိုက်နာခြင်းနှင့် လေရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။

ဝမ်းဖောရောင်ခြင်း ပျောက်ဆေး။ ။ ကလေးများ ဝမ်းဗိုက်ရောင်ဖောခြင်း ဖြစ်မှု အိပ်မေ့သီးကို နွားနို့နှင့်ကျို၍ ခပ်နွေးနွေးကလေးတိုက်မှု ဝမ်းဖောရောင်ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

ကလေးသူငယ်များ သူငယ်နာကင်းရန် ဆေးနည်း။ ။ သူငယ်များမွေးဖွား၍ အသက်တလပြည့်မှု အိပ်မေ့သီးတလုံး၊ ၂-လအသက်ပြည့်မှု အိပ်မေ့သီး ၂-လုံး စသည်ဖြင့် အသက်တနှစ်ပြည့်အောင် အိပ်မေ့သီးကို အမှုန့်ပြု၍ ပျားရည်နှင့် ရော၍ တိုက်ပါ။ ကလေးများကျန်းမာသန်စွမ်း၍ သူငယ်နာမျိုးစုံ ရောဂါများ ကင်းဝေးနိုင်၏။

အဖျားရောဂါ နှင့် ခံတွင်းပျက်ပျောက်ဆေး။ ။ အိပ်မေ့သီးကို အမှုန့်ပြု၍ ပျားရည်နှင့် ရွှေးကြီးမျှလုံး၍ထားပါ။ ၎င်းဆေးကို ပါးစပ်၌ငံ၍ထားပြီးလျှင် အရည်များကို မျို၍ချပါ။ နာတာရှည်ဖျားခြင်း၊ ခံတွင်းပျက်ခြင်းများ ပျောက်ကင်းပါလိမ့်မည်။ တနေ့ကို ၃-ကြိမ်မျှငုံပါ။

ဦးနှောက်ချောက်ချားခြင်း ပျောက်ရန် ယတြာဆေး။ ။ အိပ်မေ့သီးကို ပုတီးကုံးပြုလုပ်၍ နား၌ဆွဲပေးထားမှု ဦးနှောက် မငြိမ်သက်ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

ခလေးများ ရင်ကျပ်ချောင်းဆိုး ပျောက်ဆေး။ ။ အိပ်မေ့သီးကို အမှုန့်ပြု၍ ပျားရည်နှင့်ရောစပ်တိုက်မှု သူငယ်နာချောင်းဆိုး၊ ရင်ကျပ်၊ ပန်းနာရင်ကျပ်များ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

နှလုံးရောဂါ ပျောက်ဆေး။ ။ အိပ်မေ့သီး ပတဲဂေါအငယ်မြစ်ကို ဆတူအမှုန့်ပြု၍ ထားပါ။ ၎င်းအမှုန့် ၄-ပဲသားကို နွားကျင်ငယ်ရေနှင့် သောက်မှု ကုသရန်ခက်ခဲလှသော နှလုံးရောဂါနှင့် ပိုးများပျောက်ကင်းကုန်၏။

သူငယ်များ နို့ချဉ်အန်ခြင်း ပျောက်ဆေး။ ။ အစာမကြေကျက်၍ ကလေးများ နို့ချဉ်များအန်သောအခါ နွားနို့ကို အိပ်မေ့သီး အနည်းငယ်ထည့်၍ ကျိုပါ။ ၎င်းနို့ အေးသော

မပါ သင့်သလိုတိုက်ပါ။ မဖြေကြိုက်ကို ဖြစ်စေနိုင်၏။

အဖျားကြီး၍ ရေငတ်နေရကတိုက်မှု အဖျား၊ ခ

အိပ်မေ့ပြုတ် ဆေးရည် ကြက်သွန်ဖြူ၊ ဒန့်ဒလွန်မြစ်၊ ဆန်ကုဆန်ညှာမျှထောင်း၍ ရေထဲထည့်ကာ ၃-ကျပ်သားမျှ ခေါက်ဆွဲဆေး၏ အကျိုးမှာ ကလေးရောဂါအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ရောဂါတို့ ပျောက်ကင်း၏ ဟု ကွာတမဏိမာလာ

ပုတ်ချက်။ ။ ပြုတ်ဆေးကျိချက်၍ လူကြီးတ

ဟိန္ဒီ
မင်္ဂလီ
လက်တ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။
သော အပင်မျိုးဖြစ်၏။ အရွယ် ၂-လက်မခွဲမှ ၉-လက်မအထိ အနည်းငယ် ရှည်ဝိုင်းဝိုင်းရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
နောက် ယိုစီးတတ်သော အရောင်ရှိသော သားအိမ်ရောင်ပွင့်

မူ၍ လင်သလိုတိုက်ပါ။ မကြေကျက်သော နို့ချဉ်များ၊ ကြေကျက်၍ ကလေးများ ရောဂါကင်း
မူ၍ ဖြစ်စေနိုင်၏။

တပျားကြီး၍ ရေငတ်ခြင်း ပျောက်ဆေး။ ။ရေတွင် အိပ်မေ့သီးကို စိမ်ထား၍
မူ၍တိုက်မှု အပျား၊ အပူအားကြီး၍ ရေငတ်ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

အိပ်မေ့ပြုတ် ဆေးရည်။ ။အိပ်မေ့သီး၊ ကြောင်ပန်းရွက်၊ ကြဉ်၊ ကြွက်နပေါင်း၊
ကြက်ထွန်ဖြူ၊ ဒန့်ဒလွန်မြစ်၊ ကန့်ချပ်နီ၊ ချင်းခြောက်၊ နွားမြေရင်း ၎င်းဆေးစုကို ၁-ကျပ်စီစု
အကြိမ်ဆန်ညှာမျှထောင်း၍ ရေ၁၄၄-ကျပ်နှင့် ၁၀-ကျပ်သားမျှ ကျန်အောင်ကျိုပါ။ လူကြီး
တစ်ဦးစာ ၃-ကျပ်သားမျှ သောက်၍ ကလေးများအတွက် အရွယ်ကို ကြည့်၍ တိုက်လေ၊ ၎င်း
ပြုတ်ဆေး၏ အကျိုးမှာ ကလေးများ ကျောပူ၊ ခေါင်းပူထခြင်း၊ သန်ထခြင်း၊ သန်ကလိခြင်းနှင့်
ရောဂါအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖြစ်သောရောဂါ၊ အစာမကြေ ဝမ်းရောင်ဝမ်းဖောရောဂါ၊ နို့မကြေ
ကျက်သော ရောဂါတို့ ပျောက်ကင်း၏၊ ၎င်းဆေးသည် ကလေးများအတွက် အမြိုက်ဆေးသဖွယ်
ဖြစ်၏ ဟု ကွာတမဏီမာလာ ဆရာကြီး မိန့်ဆို၏။

ဖုတ်ချက်။ ။ ‘ပြုတ်ဆေး’ ဟူသမျှမှာ ဆေးတဆ ရေ ၁၆-ဆနှင့် ၈-ပုံ ၁-ပုံ ကျန်အောင်
ကျိုချက်၍ လူကြီးတစ်ဦးစာ ၃-ကျပ်သားမျှ သောက်ရသည်။

အုပ်ခါးပင်

အိန္ဒိယ	အိုဒါနုဇ	(ချီဒွာ-ဂျ-၆)
ဗင်္ဂလား	အိုဒါနုဇ	(ချီဒွီဂျ-၆)
လက်တင်	Sagittaria Sagittifolia	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အုပ်ခါးပင်သည် ရေနီးရာ ကွင်းစပ်များ၊ ကွင်းပြင်များတွင် ပေါက်
သော အပင်မျိုးဖြစ်၏။ အရွက်သည် အလွန်နူးညံ့၏၊ ပျော့ပျောင်း၏၊ ထက်မြက်၏၊ အရွယ်
၂-လက်မခွဲမှ ၉-လက်မအထိ ရှည်၏၊ အပွင့်သည်ဖြူ၏၊ အဆုပ်လိုက်ပွင့်၏၊ ပွင့်ဖတ် ၅-ဖတ်ရှိ၏၊
အရည်ငယ် ရှည်ဝိုင်းဝိုင်းရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် ဓွမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် ၎င်းဆေးပင်သည် သားဖွားပြီး
နောက် ယိုစီးတတ်သော အညစ်အကြေးများကို တွန်းကန်ပေးတတ်၏၊ ၎င်းအပြင် အရေပြား
ရောဂါနှင့် သားအိမ်ရောင်ပွသော ရောဂါများကို ပျောက်ကင်းစေသော ဆေးအဖြစ်အသုံးပြုရ၏။

အုံတုံ

LITSAEA CHINENSIS

မေဒါနီ

သက္ကတ

ဟိန္ဒူ

အင်္ဂလိပ်

လက်တင်

ပုံသဏ္ဌာန်။

အပင်မျိုးဖြစ်၏။ ၎င်းအုံတုံ
နောက်အုံတုံတမျိုးကို ကြေး
၏။ အလျား ၅-လက်မမှ ၉
မှာ ဝါရောင်သန်း၍ ပြာနှင့်
အပွင့်မှာ နယုန်နှင့် ဝါဆိုလ
မှန်းလအတွင်း သီး၏။ ငြုပ်

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။

ဝါး၏။ အေး၏။ ကာမကို အ
ခြင်း။ ချောင်းဆိုးခြင်း။ အ
နိုင်၏။ ဝပြုံးစေ၏။ သလိပ်
အဆစ်အဆက်နာကျင်ကိုက်ခဲ
ခြင်း။ သရက်ရွက်ကြီးခြင်း။
ရင်း၏အစေ့သည် ကာမကို

၎င်းအပြင် ထိခိုက်စေ
လျှို့မဟုတ် အခေါက်ခြောက်
အနာစိမ်းတို့မှ ယိုကျသော
နာကျင်ခြင်းကိုလည်း ပျောက်
အဆိပ်ပြေငြိမ်းရန်အတွက် ဝ
ကိုက်ခဲနာကျင်ခြင်း ပျောက်

အတိသာရ ဝမ်းသွား

သားကို ရေနှင့်ကြိတ်၍ (သို့)
ဧရာဂါမျှားပျောက်ကင်း၏။

အံ့ တုံ ပင်

သက္ကတ	मेदिनी	(၆၆၆)
ဟိန္ဒူ	मेढालफडी	(၆၆၁-လက၃°)
အင်္ဂလိပ်	Common Tallowlawrel	
လက်တင်	Litsea Chinensil Sebifera	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အံ့တုံပင်သည် ပေ-၇ဝခန့် မြင့်၏။ အလိုအလျှောက် ပေါက်သော အပင်မျိုးဖြစ်၏။ ၎င်းအံ့တုံသည် ၅ မျိုးမျှရှိ၏။ ထားဝယ်နယ်တွင် တဂူ၊ တဂူလျှော်ဟူ၍၎င်း၊ နောက်အံ့တုံတမျိုးကို ကြေးစည်ဟူ၍၎င်း ခေါ်ကြကုန်၏။ အရွက်သည်ထူ၏။ သစ်ကျဉ်းနဲ့ မွေး၏။ အလျား ၅-လက်မမှ ၉-လက်မမျှရှိ၏။ အနံ့ ၃-၄-လက်မမျှ ရှိ၏။ အဖျားချွန်၏။ အခေါက်မှာ ဝါရောင်သန်း၍ ပြာနွမ်းသော အရောင်ရှိ၏။ အခေါက်မှာ လှိုင်းထသကဲ့သို့ မညီညွတ်ရှိ၏။ အပွင့်မှာ နယုန်နှင့် ဝါဆိုလအတွင်းပွင့်၏။ ဝါရောင်ရှိ၏။ အသီးမှာ ဝါခေါင်လမှ တန်ဆောင်မုန်းလအတွင်း သီး၏။ ငြုပ်ကောင်းစေ့မျှရှိ၏။ ၎င်းအစေ့မှ ဖြူသောဆီများထွက်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗေဒအလိုအားဖြင့် ၎င်းအမြစ်သည် အနည်းငယ်ချို၏။ ခါး၏၊ အေး၏၊ ကာမကို အားပေး၏။ မိန်းမများနို့ ကိုများစွာထွက်စေ၏။ သည်းခြေနာ၊ ပူလောင်ခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ အားကုန်ခန်းခြင်း၊ အဖျား၊ နူနာနှင့် လေရောဂါများကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ ဝမ်းဗိုက်၊ သလိပ်ကိုထုတ်ဆောင်တတ်၏။ ၎င်းအပြင် ရောင်ရမ်းခြင်း၊ ဦးနှောက်ပူခြင်း၊ ကဆစ်အဆက်နာကျင်ကိုကုန်ခြင်း၊ ရေငတ်ခြင်း၊ လည်ချောင်းအာစောက်၌ ပူခြင်း၊ ခြောက်ကပ်ခြင်း၊ သရက်ရွက်ကြီးခြင်း၊ နှုတ်ခမ်း၊ မေး၊ ပါး၊ စောင်းရွဲ့ခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ ၎င်း၏အစေ့သည် ကာမကို အားပေး၏။

၎င်းအပြင် ထိခိုက်သောဒဏ်နာ၊ အဆစ်အဆက်လွဲသော ဒဏ်နာတို့ကို အခေါက်စိုကြိတ်၍ လှိမဟုတ် အခေါက်ခြောက်ကို ချေနှင့် သို့မဟုတ် နို့ဖြင့်ကြိတ်၍ လိမ်းကျံပေးရ၏။ အနာပျက်၊ ကနာစိမ်းတို့မှ ယိုကျသောသွေးများ ရပ်တန့်စေရန်လည်း ၎င်းဆေးကိုပင် အသုံးပြုရ၏။ ကိုက်ခဲနာကျင်ခြင်းကိုလည်း ပျောက်ကင်းစေ၏။ အဆိပ်ရှိသောတိရစ္ဆာန်များ ကိုက်ခဲသောဒဏ်ရာများကို အဆိပ်ပြေငြိမ်းရန်အတွက် လိမ်းကျံပေးရ၏။ ၎င်းအစေ့မှ ထွက်သောဆီသည် အဆစ်အဆက် ကိုက်ခဲနာကျင်ခြင်း ပျောက်စေရန် လိမ်းနယ်ပေးရ၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

အတိသာရ ဝမ်းသွားခြင်း နှင့် ဆီးချို ရောဂါ။ ။အံ့တုံမြစ်၏ အခေါက် ၆-၈ လက်မကို ချေနှင့်ကြိတ်၍ (သို့မဟုတ်) သွေး၍သောက်မှု ဆီးချိုရောဂါနှင့် အတိသာရ ဝမ်းသွား ရောဂါများပျောက်ကင်း၏။ တနေ့ ၂-ကြိမ် မှန်မှန်သောက်ပါ။

ကျောက်ထကြဆေး။ ။အံ့တု၊ မိုးနံ၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ မြင်းခေါင်းနှာရောင်၊
ပတ်ကော၊ ငစိုင်ရင်၊ မဏိဩသ။ ။ဆေး ၇-မျိုး အမျှစု၊ အမှုန့်ပြု၊ အရက်၊ ရေနွေး ရထု
နှင့်တိုက်။

ကျောက်မထလျှင် လိမ်းရန်။ ။အံ့တု၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ မြင်းခေါင်းနှာရောင်၊
ဆေးအိုးဖုတ်၊ သုံးပန်လှ၊ ပေါက်နက်၊ လှသင်ကျော်၊ ခွေးတောက်၊ ဥပါသကာ၊ အမျှစု၊ အမှုန့်ပြု
ထူးကြက်တက်ရေနှင့် ဖျော်၊ ကြက်တောင်ဖြင့်လိမ်း။

သွေးမောင်းဟပ်နာ။ ။အံ့တု၊ ခေါက်၊ ဆူးပတောင်း၊ နွယ်ချို၊ စယို၊ ပတ်ကော၊
ဆေး ၅-မျိုးအမျှစု၊ အမှုန့်ပြု၊ ဝါဂွမ်းနှင့်ထုတ်၍။

အဆစ်လွဲနှင့်ထိခိုက်သောဒဏ်။ ။အံ့တု၊ ခေါက်၊ ရုက္ခမူဆား၊ ကျားဆန္ဒင်း ၎င်း ၃-
ပါး ရေနှင့်ကြိတ်၍ လိမ်းခြင်း၊ ဆွတ်ဖျန်းခြင်း ပြုလုပ်ပေးမှု ဒဏ်ကြောင့် စုခဲနေသော သွေးများ၊
ကြွေပျက်၍ အဆစ်လွဲခြင်းနှင့် ထိခိုက်ဒဏ်သင့်ခြင်းကြောင့် ကိုက်ခဲနာကျင်ခြင်းတို့ ပျောက်ကင်း
စေ၏။

ကာမအားတိုးဆေး။ ။အံ့တု၊ အမြစ်ခေါက် ၆-ပဲသားကို သကြားခဲ၊ နွားနို့တို့နှင့်
ရောစပ်၍ တလမျှ သောက်မှု ကာမသတ္တိ များစွာတိုးပွား၍ လာလိမ့်မည်။

ထိခိုက်သောဒဏ်ကြောင့် သွေးများစုခဲနေခြင်း၊ ရောင်ရမ်းခြင်းဖြစ်မှု။ ။အံ့တု၊ ခေါက်
နုနှင့်စိမ်း၊ ချေးသီး၊ နံ့သာနီ၊ အိုးထိန်းစေး၊ အင်တွဲ ၎င်းဆေးစုကို ရေနွေးနှင့်ကြိတ်၍ ခပ်ပျစ်ပျစ်
လူးပေးပါ။ နောက်တကြိမ်ထပ်၍ လူးလိုသော် ပထမလူးထားသောဆေးကို ရေနွေးနှင့် ဆေးကြော
ပြီးမှ ထပ်၍ အသစ်တဖန်လူးပါ။ တနေ့ကို ၂-ကြိမ်၊ ၃-ကြိမ်တန်သည် လူးပေးပါ။

အုန်းပင်

သက္ကတ	नारिकेल	(နာရိကေလ)
ဟိန္ဒူ	नारियल	(နာရိဟလ)
အင်္ဂလိပ်	Coconut	
ဇာတိဇာ	Cocos Nucifera	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အုန်းပင်မှာ လောကတွင် အထင်အရှား လူသိများပြီး ဖြစ်၍ အပင်
ပုံသဏ္ဌာန် အကြောင်းအရာကို ရေးသားဖွင့်ဆိုရန် မလိုတော့ပေ။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒအလိုအားဖြင့် အုန်းသီးသည်ကြွေး၊ ပြေပြစ်၏၊
အေး၏၊ သုက်ကိုပွားစေ၏၊ အရသာချို၏၊ ဝိပါကဋ္ဌလည်းချို၏၊ ကြက်၏နှလုံးကို အကျိုးပြု၏၊
ကြွေကျက်ခဲ၏၊ သည်းခြေဒေါသကို နိုင်၏၊ မူးယစ်စေတတ်၏၊ ကာမကိုအားပေး၏၊ ဆီးအိမ်ကို

ပျက်သင်တတ်၏၊ အားကိုး
မှု၊ စေ၏၊ ဖောရောင်ခြင်း၊
ပူလောင်ခြင်း၊ ၎င်းအပြင် အ

အုန်းသီးစိမ်း အနု။
ရေငတ်ခြင်း၊ အန်ခြင်း၊ ပူ
ပျောက်ကင်း နိုင်၏။

အုန်းသီးစိမ်း အရင့်။
ကြွေကျက်ခဲ၏၊ မလတို့ကိုချ

အုန်းသီး အခြောက်။
၏၊ နူးညံ့ ၏၊ မလတို့ကိုချုပ်၊
မြိန်စေ၏၊ နှုတ်ကို မြိန်စေ၏

အုန်းနို့။ ။အု
၍သည့်နောက် ချို၏၊ ပြေပြ
လလိပ်ရောဂါနှင့် ဂူသုံးရောဂ
မတတ်၏။

အလွန်နုသော အုန်း
၍ ဝမ်းကျ စေတတ်၏။

မနု မရင့် အလတ်စာ
စိမ်းရည်သည် သုက်ကို ပွားစ
လွယ်၏၊ ပေါ့၏၊ ရေငတ်ခြင်
၏၊ ဆီးကို ရွှင်စေတတ်၏။

မနု မရင့် အလတ်စား
ရည်သည် ချို ငန်ပျပျရှိ၏၊
တတ်၏။

အလွန်ရင့်သော အုန်း
ပြီးသော အုန်းရည်သည်၎င်း
စေ၏။

အုန်းစိမ်းရည်။
ဖောက်ထားသော အရည်သ

အုန်းထမနဲ့ရည်။
စေ၏၊ သုက်ကိုလည်းထိန်း၏

၂။ မြင်းခေါင်းနှာရောင်၊
ပူ၊ အရက်၊ ရေနွေး ရာဇာ

ပျက်သင်တတ်၏၊ အားကိုဖြစ်စေ၏၊ ဝမ်းပိုစေ၏၊ သလိပ်ကိုပွားစေ၏၊ နှုတ်ကိုမြှင့်စေ၏၊ တွန့်
ပူစေ၏၊ ဖောရောင်ခြင်း၊ ရေငတ်ခြင်း၊ သည်းခြေနာ၊ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်းကို ငြိမ်းစေ၏၊
ပူလောင်ခြင်း၊ ၎င်းအပြင် အဆုတ်နာနှင့် အနာပေါက်များကို ပျောက်ကင်း စေ၏။

၂။ မြင်းခေါင်းနှာရောင်၊
သကာ၊ အမ္မုတု၊ အမှန်ပြု

အုန်းသီးစိမ်း အနု။ ။အုန်းသီးစိမ်းသည် သည်းခြေဖျား၊ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်း၊
ရေငတ်ခြင်း၊ အန်ခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း၊ အော့အန်ခြင်း၊ သွေးအန် သွေးကျများကို လျင်မြန်စွာ
ပျောက်ကင်း နိုင်၏။

၁။ ချို၊ စယို၊ ပတဲကော၊

အုန်းသီးစိမ်း အရင့်။ ။ချို၏၊ အပူကိုဖြစ်စေ၏၊ သည်းခြေကို ပွားများစေ၏၊
ကျက်ခဲ၏၊ မလတို့ကိုချုပ်စေ၏၊ အားကိုပွားစေ၏၊ သုက်ပွား၏။

၁။ ကျားဆန္ဒင်း ၎င်း ၃-
စုခဲနေသော သွေးများ၊
သွင်ခြင်းတို့ ပျောက်ကင်း

အုန်းသီး အခြောက်။ ။အုန်းသီး အခြောက်သည် ကြေကျက်ခဲ၏၊ အပူကိုဖြစ်စေ
၏၊ နူးညံ့၏၊ မလတို့ကိုချုပ်စေ၏၊ သည်းခြေကို ပျက်စေ၏၊ ၎င်းပြင် သုက်ကိုပွားစေ၏၊ အားကို
ဖြစ်စေ၏၊ နှုတ်ကို မြှင့်စေ၏။

သကြားခဲ၊ နွားနို့တို့နှင့်
၁။

အုန်းနို့ ။ ။အုန်းနို့သည် အားကို ဖြစ်စေ၏၊ နှုတ်ကိုမြှင့်စေတတ်၏၊ ဝမ်းမီးချက်
ပြုသည့်နောက် ချို၏၊ ပြေပြစ်၏၊ သုက်ကိုပွားစေ၏၊ အပူကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်၏၊ လေရောဂါ
လိပ်ရောဂါနှင့် ဂူသုံးရောဂါများ၊ ချောင်းဆိုး ရောဂါများကို နိုင်၏၊ များစွာစားမူ ဝမ်းသက်
ကာတတ်၏။

၁။ ။အုံတူခေါက်
နှင့်ကြိတ်၍ ခပ်ပျစ်ပျစ်
ရေနွေးနှင့် ဆေးကြော
ပေးပါ။

အလွန်နုသော အုန်းစိမ်းရည်။ ။အလွန်နုသော အုန်းစိမ်းရည်သည် များသောအား
ဖြင့် ဝမ်းကျ စေတတ်၏။

)
)

မနု မရင့် အလတ်စား အုန်းစိမ်းရည် အချို။ ။မနု မရင့် အလတ်စား အုန်းစိမ်း
စိမ်းရည်သည် သုက်ကို ပွားစေ၏၊ အဆိဩဇာ ရှိ၏၊ ချို၏၊ အချို စဉ်းငယ်ဖန်၏၊ အေး၏၊ ကြေ
လွယ်၏၊ ပေါ့၏၊ ရေငတ်ခြင်း၊ သည်းခြေနာ၊ လေနာတို့ကို နိုင်၏၊ ဝမ်းမီးကို တောက်စေတတ်
၏၊ ဟီးကို ချက်ပြီးသည့်နောက် ချို၏။

၁။

မနု မရင့် အလတ်စား အုန်းစိမ်းရည် အငန်။ ။မနု မရင့် အလတ်စား အုန်းစိမ်း
ရည်သည် ချို ငန်ပျစ်ပျစ်၏၊ နှလုံးကို ကြည်လင်စေတတ်၏၊ နှုတ်ကိုမြှင့်စေတတ်၏၊ အားကိုဖြစ်စေ
တတ်၏။

သိများပြီး ဖြစ်၍ အပင်

အလွန်ရင့်သော အုန်းရည်။ ။အလွန်ရင့်သော အုန်းရည်သည်၎င်း၊ ဆွတ်ခူး၍ကြာ
ပြုသော အုန်းရည်သည်၎င်း မလတို့ကို ချုပ်စေ၏၊ ဝမ်းချုပ်စေ၏၊ ကြေခဲ၏၊ သည်းခြေကို ပျက်
စေ၏။

သည်ကြွေးခဲ၊ ပြေပြစ်၏၊
နှလုံးကို အကျိုးပြု၏၊
အားပေး၏၊ ဆီးအိမ်ကို

အုန်းစိမ်းရည်။ ။အုန်းရည်ကို စဉ့်အိုးတွင်ထည့်၍ စိမ်းဆေးရည်များကဲ့သို့ အချဉ်
ဖောက်ထားသော အရည်သည် ဝမ်းမီးတောက်စေ၏၊ ပိုးတို့ကိုနိုင်၏။

အုန်းထမနဲရည်။ ။အုန်းထမနဲရည်သည် အလွန်အေး၏၊ ချို၏၊ သုက်ကိုအလွန်ပွား
စေ၏၊ သုက်ကိုလည်းထိန်း၏၊ ကြေကျက်ခဲ၏၊ သည်းခြေရောဂါကို နိုင်၏။

အုန်းထမနဲဟူသည်မှာ အုန်းသီးရင့်၍ ခွဲလိုက်သောအခါ အထဲတွင် ထမနဲကဲ့သို့ ပျစ်ပဲလျှင် အခြားသော အုန်းသီးများကဲ့သို့ အရည်အသား တခြားစီမနေဘဲ အရေနှင့် အသားပေါ်လျက် ထမနဲကဲ့သို့ ဖြစ်နေသောအုန်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။ အချို့သူတို့သည် အုန်းထောပတ် ဟုလည်း ခေါ်ကြကုန်၏။

အုန်းပွင့်။ ။အုန်းပွင့်သည်အေး၏။ မလဘို့ကိုချုပ်စေ၏။ သွေးဝမ်းသွားခြင်း၊ သွေးအန် သွေးကျဖြစ်ခြင်း၊ ပြည်တူလာသရောနာ၊ ဆီးလွန်သော အနာများကို ပယ်တတ်၏။

အုန်းပွင့်မှ ဖြစ်သော အရည်။ ။အုန်းပွင့်ရည်သည် ကြေကျက်ခဲ၏။ သုတ်ကိုပွားစေ၏။ မူးယစ်စေတတ်၏။ အလွန်နူးညံ့၏။ ချဉ်၏။ သလိပ်ကို ပြုတတ်၏။ သည်းခြေကို ဖြစ်စေ၏။ လေနာ၊ ပိုးနာတို့ကို နိုင်၏။ ၎င်းအုန်းပွင့်ရည်မှာ ထန်းနို့များလှီး၍ အရေခံသလိုမဟုတ်၊ အလှေ့အလျောက် ငှက်ပျောဖူးစသည်တို့ကို ခုတ်ထစ်လှီးဖြတ်၍ ကျလာသော အရည်မျိုး ဖြစ်၏။

အုန်းဖူးမှ ဖြစ်သော ပင်ကျရည်အချို့။ ။အုန်းဖူးမှဖြစ်သော ပင်ကျရည် အချို့သည် (ထန်းရေအချို့ကဲ့သို့) အလွန်နူးညံ့၏။ ခဏခြင်း မူးယစ်စေတတ်၏။ ကြေကျက်ခဲ၏။ သုတ်ကိုပွားစေ၏။

အုန်းဖူးမှဖြစ်သော ပင်ကျရည်အချဉ်။ ။၎င်းအုန်းဖူးမှ ဖြစ်သော အထက် ဆိုသော ပင်ကျရည်အချို့သည် ၆ - နာရီ ကျော်ကျော်မျှ အချိန်ကာလလွန်မှ အချဉ်သဘောဖြစ်သွား၏။ ၎င်းအုန်းပင်ကျရည် အချဉ်သည် သလိပ်ကို ပွားစေ၏။ သည်းခြေကို ဖြစ်စေ၏။ ပိုးတို့ကိုနိုင်၏။

အုန်းဆီ။ ။အုန်းဆီသည် အားကိုဖြစ်စေ၏။ ကြေကျက်ခဲ၏။ အားကုန်ခန်းသောသူများကို အားအင်တိုးစေတတ်၏။ ဝမ်းဗိုက်စေတတ်၏။ ပိုးကိုနိုင်၏။ လေနှင့် သည်းခြေကို နိုင်၏။ ၎င်းပြင် ဆီးချုပ်နာ၊ ပြည်တူလာသရောနာ၊ ပန်းနာရင်ကျပ်၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ အဆုတ်နာဖြစ်ခြင်း၊ အသိတရား နည်းပါးခြင်း၊ မေ့လျော့ခြင်း၊ ထိခိုက်သော ဒဏ်နာများကို အလွယ်တကူ ပျောက်ကင်းစေ၏။ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်တို့ကို ရွှင်စေ၏။ ဝမ်းမီးကို ပျက်စေတတ်၏။ ခါးကိုကုန်ခြင်းများကိုလည်း ပျောက်ကင်းစေ၏။ ဝဲစို့၊ ဝဲခြောက်များကိုလည်း ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

အုန်းမြစ်။ ။အုန်းမြစ်သည် ဆီးရွှင်၏။ လည်ချောင်း အာခေါင်၌ ပေါက်သော အဖုများကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ တွန့်ရှုံ့စေတတ်၏။

အုန်းမြစ်ပြုတ်ရေ။ ။အုန်း ၃ - ကျပ်၊ ရေ ၄၈ - ကျပ်နှင့် ၆ - ကျပ်သားကျန်အောင် ကျို၍ တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သားမျှသောက်မှ ညောင်းကျရောဂါ၊ အသက်ရှူ ပြန်စံရောင်ခြင်း၊ အသည်းနှင့်ပတ်သက်သော ကိုယ်ရောဂါ ရောဂါတို့ကို ပယ်တတ်၏။ ၎င်းဝမ်းကိုက်ခြင်း သလိပ်နှင့်ရော၍ သွေးစ သွေးနုပါခြင်း၊ သွေးအန် သွေးကျနှင့် ယှဉ်လျက် ဖျားခြင်းတို့ကိုလည်း ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

အုန်းဦးနှောက်။ ။အုန်းပင်ကိုခုတ်လှဲ၍ အုန်းပင်ဇက်ကိုဖြတ်ကာ အုန်းလက်အုန်းညွန့်စသည်တို့ကို ပယ်ရှင်းပြီးရရှိသော အုန်းဇက်သားအနုကို အုန်းဦးနှောက်ဟု ခေါ်သည်။ ၎င်း

ရောက်သည် ချို၏။ ဖန်၏။ ကြက်သား၊ ဝက်သားစသည်

အုန်းဖူးနှင့် မီးတွင်းဖျား
ဖျားတတွက် အလွန်ကြောက်
ကြောက်စရာဂါနှင့် ပျက်စီးဆုံး
ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းရေ
ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ လေ
ပေါင်းမြောက်မြားစွာကို လက်
နည်းကိုပါ လူသားတို့အကျိုး

အုန်းပင်မှ မပွင့်သော
ကတွင်းမှ အုန်းဖူးနုနုကလေးမှ
ရေရန်ဆေးမှာ ဇာတိပျိုလီသ
၈ - ကျပ် ၈ - ပဲစီ၊ ကိုကမံ ၁
ပျာဉ်များ ကြိတ်ထားသော
ထောင်းထုပြီးလျှင် ၁၄ - လုံး လ
နှင့် သောက်ပါ။ ၎င်းဆေးကို
တမျိုးတည်းသာလျှင် သောက်
၍ (အမြဲမဟုတ်) အလွန်အလ
ချက်၍ အနည်းငယ် ယာယီမျှ
ကျွေးနိုင်ပါသည်။ ၎င်းဆေးဝေ
ပေငတ်တိုင်း နွားနို့ကိုသာ
အနုထုတ်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ရေ
သည်ဖြင့် ဆေးကိုသောက်ပါ။
ခြင်းကို ၄၊ ၅၊ ရက် ဆက်လက်
နေသည့် အချိန်ကာလအတွင်း
ရက်၊ ၁၄ - ရက်၊ ၂၁ - ရက်
ဆုံးသောအခါ၌ နွားနို့သေ
ထိုအချိန်မှာပင် ထမင်းကိုလည်း
အနည်းငယ် အနည်းငယ် တိုး
သောက်ပြီးလျှင် တနေ့ထက်

အထဲတွင် ထမနဲကဲ့သို့ ပျစ်ခဲ၊
မနေဘဲ အရေနှင့် အသား
သူတို့သည် အုန်းထောပတ် ဟု

မကုန်သည် ချို၏၊ ဖန်၏၊ အဆီဩဇာရှိ၏၊ လူကိုဝစေတတ်၏၊ ကြေခဲ၏၊ အုန်းဦးနှောက်ကို
ပျက်စီးစေသည်။ ဝက်သားစသည်များနှင့် ချက်၍စားကြသည်။

၏၊ သွေးဝမ်းသွားခြင်း၊ သွေး
များကို ပယ်တတ်၏။

ကြေကျက်ခဲ၏၊ သုတ်ကိုပွား
တတ်၏၊ သည်းခြေကို ဖြစ်စေ၏၊
၍ အရေခံသလိုမဟုတ်၊ အလွန်
သော အရည်မျိုး ဖြစ်၏။

ဖြစ်သော ပင်ကျရည် အချို့
တတ်၏၊ ကြေကျက်ခဲ၏၊ သုတ်

မှ ဖြစ်သော အထက် ဆိုခဲ့
သလောက်မှ အချဉ်သဘောဖြစ်
သည်၊ သည်းခြေကို ဖြစ်စေ၏၊ ပိုး

ကျက်ခဲ၏၊ အားကုန်ခန်းသော
လေနှင့် သည်းခြေကို နိုင်၏၊
၎င်းဆိုးခြင်း၊ အဆုတ်နာဖြစ်
အစိန်များကို အလွယ်တကူ
ပျက်စေတတ်၏၊ ခါးကိုက်
ည်း ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

အာခေါင်၌ မေါက်သော

၆ - ကျပ်သားကျန်အောင်
သက်ရှင်၍ ပြန်တံရောင်ခြင်း၊
၎င်းဝမ်းကိုက်ခြင်း သလိပ်
ဖျားခြင်းတို့ကိုလည်း ပယ်

ဖြတ်ကာ အုန်းလက်အုန်း
နှောက်ဟု ခေါ်သည်၊ ၎င်း

ကုန်းဖူးနှင့် မီးတင်းဖျား ရောဂါ။ ။ (ပြဆိုတိ) ခေါ် မီးတင်းဖျားသည် မိန်းမ
များအတွက် အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းသော ရောဂါဆိုးတခု ဖြစ်လေသည်။ နှစ်စဉ်နှစ်
တစ်ကြိမ်ရောဂါနှင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးကြကုန်သော မိန်းမသည် မြောက်မြားစွာ တွေ့ရှိကြရလေသည်။
ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းရောဂါနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်တတ်သောရောဂါများကို ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်
တိုင် နှစ်ပေါင်းများစွာ လေ့လာဆည်းပူး၍ စာတွေ့လက်တွေ့ ၂ - မျိုးဖြင့် ကုသကာ အသက်
ပေါင်းမြောက်မြားစွာကို လက်တွေ့ ကယ်တင်လာသည့် အဟုတ်တကယ်စွမ်းသည့် ဆေးနှင့်သုံးစွဲ
နည်းကိုပါ လူသားတို့အကျိုးကို မြှော်ကိုး၍ ရေးသားဖော်ပြ လိုက်ပေသည်။

မီးတင်း သက်စောင့် ဆေးကြီး

အုန်းပင်မှ မပွင့်သော အဖူးသက်သက်တခုကို ယူ၍ အပေါ်အခွံဖတ်ကြီးကို ခွာပစ်ပါ
အတွင်းမှ အုန်းဖူးနုနုကလေးများကို ချွေယူ၍ သစ်သားဆုံဖြင့် ညက်စွာထောင်းပါ။ ၎င်းနှင့်
ရောရန်ဆေးမှာ ဇာတိပျိုလိသီး၊ ဇာတိပွိုလိပွင့်၊ လေးညှင်းပွင့်၊ ငြုတ်ကော်ခင်း၊ ချောင်းခြောက်
၀ - ကျပ် ၈ - ပဲစီ၊ ကံကမံ ၁ - ကျပ် ၂ - ပဲသား ၎င်းဆေးစုကို အမှုန့်ပြု အဝတ်နှင့်စစ်၍ အုန်း
ဖူးငုံများ ကြိတ်ထားသော ဆေးနှင့်ရောပြီး တဖန်ထပ်၍ သစ်သားဆုံဖြင့်ပင် သမအောင်
ထောင်းထုပြီးလျှင် ၁၄ - လုံး လုံး၍ထားပါ။ ၎င်းဆေးလုံးကို နံနက်ည တလုံးကျ နွားနို့ ၂၅ - ကျပ်
နှင့် သောက်ပါ။ ၎င်းဆေးကိုသောက်စဉ် အခြားသော အစားအစာများကို မကျွေးဘဲ နွားနို့
တမျိုးတည်းသာလျှင် သောက်ပါ။ အကယ်၍ နွားနို့ တမျိုးတည်းသောက်၍ တင်းမတ်မိသောအခါ
၌ (အမြဲမဟုတ်) အလွန်အလွန် တင်းတိမ်ခြင်း မရှိသော အခါ၌ ကောက်လျှင်ဆန်ကို ထမင်း
မျက်၍ အနည်းငယ် ယာယီမျှကျွေးပါ။ သို့သော် ခံတွင်းတွေ့ရန်အတွက် ချင်းစိမ်းကို အနည်းငယ်
ကျွေးနိုင်ပါသည်။ ၎င်းဆေးသောက်စဉ် ရေသောက်ခြင်းကို အထူးသဖြင့် ရှောင်ရမည်။ ရေငတ်တိုင်း
ရေငတ်တိုင်း နွားနို့ကိုသာသောက်ပါ။ အကယ်၍ရေကို သတိမေ့၍ ပေးမိသော် ကြီးစွာသော
အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ရောဂါအခြေအနေကိုကြည့်၍ ၇ - ရက် ၁၄ - ရက် သို့မဟုတ် ၂၁ - ရက်စ
သည်ဖြင့် ဆေးကိုသောက်ပါ။ အကယ်၍ဆေးသောက်ခြင်း ပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင် ရေသောက်
ခြင်းကို ၄၊ ၅၊ ၇ ရက် ဆက်လက်ပြီး ရှောင်ကြဉ်ပါလေ။ ဤကဲ့သို့တားမြစ်ထားသော ဆေးသောက်
နေသည့် အချိန်ကာလအတွင်း၌ ရေကို ကိုင်တွယ်သုံးစွဲခြင်းမှ အစ ရှောင်ပါလေ။ ၎င်းကဲ့သို့ ၇ -
ရက်၊ ၁၄ - ရက်၊ ၂၁ - ရက် စသည်ဖြင့် ဆေးသောက်သော ကိစ္စ၊ ရှောင်ကြဉ်သော ကိစ္စများပြီး
ဆုံးသောအခါ၌ နွားနို့သောက်ခြင်းကို တနေ့ထက်တနေ့ လျှော့၍ လျှော့၍ သောက်ပြီးလျှင်
ထိုအချိန်မှပင် ထမင်းကိုလည်း အနည်း ယ်မျှကိုသာ စားပါ။ ထို့နောက် တနေ့ထက် တနေ့
အနည်းငယ် အနည်းငယ် တိုး၍ တိုး၍စားပါလေ။ ထိုနည်းတူရေကိုလည်း ပထမအနည်းငယ်မျှ
သောက်ပြီးလျှင် တနေ့ထက် တနေ့ အနည်းငယ်တိုး၍သောက်ပါ။

အထက်ပါဆေး၏ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်

ထိုဆေးကို သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့် အစာကြေကျက်၍ စားသောက်လိုသော စိတ်များ ဖြစ်ခြင်း မိမိ၏နို့လည်း ကောင်းသောအခြေအနေသို့ ပြောင်းလဲစေ၏။ ကိုယ်၌စင်ကြယ်သော သွေး များတိုးပွားလာ၏။ အကြောများလည်း များစွာလှုပ်ရှားသွားလာစေ၏။ မျက်နှာ၏ အရောင် လည်း ကြည်လင်ဝင်းပ၍ လာစေ၏။ မိမိ၏စိတ်သည် အလွန်ကြည်လင်၍ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ သော သဘောတရားများကို ပြန့်ပွားလာစေ၏။

၎င်းဆေးကိုစားစဉ် ပထမ ၇-ရက် စေ့သောအချိန်၌ပင် ဆေး၏ စွမ်းရည် သတ္တိရှိပုံကို ထင်ထင်ရှားရှားကြီး တွေ့မြင်ခံစားရလိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပြင် မီးတွင်းဖျားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သော အားကုန်ခန်းခြင်း ရောဂါ၊ သွေးဝမ်းသွား၊ ပိတ်ဝမ်းကိုက်ရောဂါ၊ ဝမ်းမိုးနုန့်သောရောဂါများကို အထူးကာကွယ်နိုင်သော ဆေးကြီးဖြစ်ပါသည်။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

ဆံပင်ကျွတ်ခြင်းနှင့် မီးလောင်နာ။ ။ဆံပင်ကျွတ်ပြီး ဦးခေါင်းတွင် ကွက်၍ပြောင် နေခြင်းနှင့် မီးလောင်ရာ ဒဏ်သင့်သောအနာများကို အုန်းနို့ နှမ်းဆီဖျော်၍ လူးပေးမှု များစွာ အကျိုး ရှိ၏။

ပွေးရောဂါ။ ။အုန်းမှုတ်ခွံများကို သေးငယ်သော အစိတ်များ ပြု၍ အိုးတလုံးတွင် ထည့်ပါ။ ၎င်းကိုပါ တာလယန္တရားဖြင့် အဆီထုတ်ပါ။ ၎င်းအဆီကို ပွေးကို လိမ်း၍ပေးပါ။ ပွေး ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။ (သို့မဟုတ်) အုန်းမှုတ်ခွံကို တဖက်မှ မီးရှို့လျှင် တဖက်သို့ အဆီများ ထွက်လာ၏။ ၎င်းအဆီကို ပွေးနာတွင် လိမ်းကျ ပေးပါ။ ခပ်နာနာ ပွတ်၍ ပွတ်၍ လိမ်းပေးပါ။

သွေးစိမ်း ထွက်ခြင်း။ ။ကျိုးပဲ့သော ဒဏ်ရာ၊ တုတ်၊ ဓား စသည် ထိခိုက်သော ဒဏ်ရာ နှင့် အနာများမှ သွေးစိမ်းယိုစီးခြင်းကို ရပ်တန့်စေရန် အုန်းလက် ကျောဘက်တွင် တွယ် ကပ်နေသော အမွှေးနုများကို ခြစ်ယူ၍ သိပ်ပေးမှု သွေးစိမ်းယိုစီးခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

ကာလဝမ်းသွားစဉ် အော့အန်ခြင်း။ ။အော့အန်ခြင်းနှင့် တကွ ကာလဝမ်းသွားမှု အခြား ဆေးဝါးများနှင့် ကုသ၍ မရသောအခါ အုန်းစိမ်းရည်ကို တိုက်ပါက ထိုရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။

ခေါင်းတခြမ်းကိုက် ရောဂါ။ ။အုန်းရည် နှာခေါင်းတွင်းသို့ အနည်းငယ်၊ အနည်း ငယ် ခပ်၍ ပေးမှု ခေါင်းတခြမ်းကိုက်ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

ကျောက်ရောဂါ။ ။နို့စို့ကလေးများ ကျောက်ပေါက်ခဲ့သော် မိခင် ဖြစ်သူသည် ၇-ရက်စေ့အောင် အုန်းသီးဆံကို စားမှု ခလေး ကျောက်ပေါက်ရာတွင် များစွာ သက်သာရာ ရစေ၏။

အကြောတက် ရောဂါ
စဝက်သာလက်ဟောင်း အ
လာပါလိမ့်မည်။ နံနက်တွင်
ရင်းနေတွင် ညနေစာ မစာ
စားပါ။ အကြောတက်ရောဂါ
၂ ရက်ခြား၊ ၃-ရက်ခြား

ချေးသီးစက်ခြင်း
ဖုန်းသီးအသားဆံကို သွေး

ကြက်ဆိပ် ဖြေဆေး။
ကြက်ကိုက်သော ဒဏ်ရာကို

အစာမကြေ လေချ
ပျားရည်ကဲ့သို့ မပျစ် ပျစ်သ
ထပ်ထည့်ရန် ဆေးများမှာ
ရင်းသီး ၄-ပဲသားစီ စုပြီး
လေလုံစွာ ထားပြီးလျှင် နံ
လေချဉ်တက်ခြင်း နှင့် ဝမ်းဗို

ဆီးအောင်နာ နှင့်
စေ့အမှုန်ကို ရောစိမ်၍ သေ
သင့်ရုံရောစပ်၍ သောက်ပါ။
သည်။

ကိုယ်သား ကိုယ်ရေ
မျှ သင့်သလို စားပါ။ ကိုယ်

အာခံတွင်း ပူလောင်
စာခေါင်၌ ပူလောင်၍ ရေ

ချောင်းဆိုး သွေးပါ
သင့်သလိုစားပါ ချောင်းဆိုး

ရေငတ် ဖြေဆေး။
လေ၏။

ဝမ်းသွား ရောဂါ။
သီးစိတ် ပိုက်ဆံတပြားမျှ စ
သူများ ဝမ်းလည်း ရပ် အ

သုက်ဓာတ် အားနည်းသော ရောဂါ။ ။သုက်ဓာတ်အား နည်း၍ အားအင် ချို့တဲ့သူများသည် ညအိပ်ရာဝင်တိုင်း ဝင်တိုင်း ပိုက်ဆံတပြားမျှ ရှိသော အုန်းသီးစိတ်နှင့် ၎င်းနည်းတူသကြားကို ရော၍ ညစဉ် ဆက်လက်၍ စားမှု ရက်အနည်းငယ်ကြာသောအခါ သုက်ဓာတ်တိုးပွား၍ အားအင်လည်း ပြည့်ဖြိုးလာနိုင်သည်။

ဘာင်မြင့်သော ရောဂါ။ ။နေ့စဉ်နေ့တိုင်း အုန်းသီးအခြောက်ဆံကို တနေ့ ၂-ကြိမ်မျှ စားပါ။ လေဓာတ်ဖောက်၍ စိတ်ခက်ထန်ခြင်း၊ မာနကြီးခြင်း နှင့် ဘဝင်မြင့်ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

ကိုယ်တုန်လှုပ်၍ ချွေးစေးများထွက်ကာ တကိုယ်လုံး အေးစက်၍ နေသောရောဂါ။ ။ အုန်းသီးအခြောက်သား ၁ - ကျပ်၊ ကြက်သွန်ဖြူ ၁ - ကျပ်၊ စမုန်ဖြူ ၁ - ကျပ် ၎င်းဆေးသုံးပါးကို ညက်စွာ ကြိတ်၍ လုံးထားပါ။ တခွက် ၃ - ပဲသားမျှ တနေ့ ၂ ကြိမ်သောက်ပါ။ ချွေးထွက်လွန်ခြင်း ရပ်စဲ၍ ကိုယ်သားကိုယ်ရေလည်း ပူနွေးလာနိုင်သည်။

သတ္တိအား နည်းခြင်း ရောဂါ။ ။သတ္တိအားနည်း၍ ကြောက်လန့်သော စိတ်များဖြစ်နေသော ရောဂါကို အုန်းသီးအခြောက် ၄ - ကျပ်ကို ကြိတ်၍ အုန်းနို့ ညှစ်ယူပါ။ ၎င်းအုန်းနို့ကို တခွက်စာ ပြု၍ မှန်မှန်သောက်ပါ ကြောက်လန့်ခြင်းစိတ်များ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဂူလုံးရောဂါ။ ။ဝမ်းတွင်း၌ လေဂူ (လေလုံး) သလိပ်ဂူ (သလိပ်လုံး) များ စွဲကပ်နေမှု အုန်းနို့ ၃ - ကျပ်သားတွင် ဖာလာဖြူ အမှုန့် ရွှေးကြီး လေးရွှေးသားစပ်၍ သောက်ပါ။ ၎င်းဆေးသည် တခွက်စာ ဖြစ်၏။ တနေ့ကို နှစ်ကြိမ် သောက်ပါ။ လေလုံး (လေဂူ) သလိပ်လုံး (သလိပ်ဂူ) များ ပျက်ကြေ၍ သွားနိုင်သည်။

ခံတွင်းပျက်ခြင်း ရောဂါ။ ။နေထိုင်၍ ကောင်းလျက်နှင့် မစား မသောက်နိုင်ဘဲ ခံတွင်းပျက်မှု အုန်းသီး အလတ်စား (မနုမရင့်) အုန်းရည်ကို တနေ့ ၂ - ကြိမ်မျှ သောက်ပါ။ ခံတွင်း ကောင်းလာနိုင်သည်။

ဆီးအောင့်၍၊ အောင့်၍ သွားသော ရောဂါ။ ။ဆီးသွားသောအခါ အောင့်၍ ရပ်တန့် ရပ်တန့် သွားခြင်း၊ လေတုန်းအား နည်း၍ တံစက်မြိတ်မှု ကျသော ရေ၏ အရှိန်ကဲ့သို့ တစက်စက် ကျခြင်း ဖြစ်မှု အုန်းစိမ်းရည်တွင် သကြားခဲ ခပ်၍ သောက်ပါ။ တနေ့ သုံးကြိမ်မျှ သင့်ရုံ သင့်ရုံသောက်။ အထက်ပါ ရောဂါများ ပျောက်ကင်းသည့်အပြင် ကိုယ်၌ ပူလောင်ခြင်းကိုလည်း ငြိမ်းစေတတ်၏။ နှလုံးရောဂါနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ရောဂါများကိုလည်း ပျောက်ကင်းစေနိုင်၏။

သတိမေ့လျော့ခြင်း နှင့် ရေငတ်ခြင်း ရောဂါ။ ။အုန်းစိမ်း မနုမရင့် အလတ်စား အရည်ကို တနေ့လျှင် သုံးကြိမ်မျှ သောက်ပါ။ ရေငတ်ပြေ၍ သတိတရားလည်း များစွာ ကောင်းနိုင်သည်။

ဆီး၌ သွေးပါသော ရောဂါ။ ။ဆီး၌ သွေးရော၍ ပါခြင်း၊ ၎င်းအပြင် သွေး၏ အရောင်ကဲ့သို့ ဆီးနီသွားခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်းတို့ကို ၇ - ရက်တိုင်အောင် နံနက်တကြိမ်၊ ညတကြိမ် အုန်းစိမ်းရည်ကို သောက်ပါ။ ၎င်းရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ပိုးနာ။ ။၄-၁
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ချောင်းဆိုးသွေးပါး
စာပြု၍ နံနက်ညတကြိမ်ကျ
ကင်းနိုင်၏။

အုန်းထောပတ်ချက်
ရင်းအုန်းနို့ကို အဝကျယ်
စည်း၍ထားပါ။ ၎င်းအိုးကို
ထောပတ်ချက်ရန် ဆီဦးထုပ်
များအပေါ် သို့ စုခဲ၍ တက်
အုန်းမဖြစ်သော ထောပတ်

၎င်းထောပတ်၏
အသုံးပြုနိုင်၏။

နှုတ်ခမ်း ပေး ပါး
မလရောဂါတွင် ၎င်းထောပတ်
ကင်းနိုင်၏။

ထိခိုက်သောဒဏ်ကြော
တိုက်မိခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ကို
နို့ညှစ်၍ ယူပြီးသော အုန်း
ရောင်ရမ်းကိုက်ခဲ့သောနေရာ
ကင်းနိုင်၏။

အန်ခြင်း နှင့် ကြို့ထုံ
သလိ ခပ်ပြီး လျက်၍ လျက်
နိုင်၏။

သွားခိုင်ဆေး။
မိုင်ပာ၏။

ဝမ်းမီးနဲ့ ခြင်း ရော
တုန်း သာသာတွင် ရော
ကင်းနိုင်၏။

နည်း၍ အားအင် ချို့တဲ့
နီးသီးစိတ်နှင့် ၎င်းနည်းတူ
သာအခါ သုက်ဓာတ်တို့

ပိုးနာ။ ။ ၄-၅-ရက်မျှ အုန်းသီးအခြောက်ရည်ကို သောက်ပါ။ ပိုးရောဂါများ
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဒွာန်ဆံကို တနေ့ ၂-ကြိမ်
တဝင်မြင့်ရောဂါ ပျောက်

ချောင်းဆိုးသွေးပါရောဂါ။ ။ အုန်းနို့ ၆-ပဲသားနှင့် သကြားခဲ ၃-ပဲသားမျှ တခွက်
စပ်၍ နံနက်ညတကြိမ်ကျ မှန်မှန်သောက်ပါ။ ချောင်းဆိုးခြင်း၌ သွေးစသွေးနုပါခြင်း ပျောက်
ကင်းနိုင်၏။

၍ နေသောရောဂါ။ ။
နို့ဖြူ ၁-ကျပ် ၎င်းဆေး
ခန့် ၂ ကြိမ်သောက်ပါ။

အုန်းထောပတ်ချက်ဆေး။ ။ အုန်းစိမ်း မနုမရင့်ကို ခြစ်၍ အုန်းနို့ ညှစ်၍ ယူပါ။
ရုပ်အုန်းနို့ကို အဝကျယ်သော အိုးတွင်ထည့်၍ ၎င်းအိုးကို အလွန်ပါးသော အာတ်ဖြူဖြူဖြင့်
စည်း၍ထားပါ။ ၎င်းအိုးကို လေလုံ၍ အေးသောနေရာတွင် တညသိပ်ထားပါ။ နံနက်ချိန်ခါတွင်
ထောပတ်ချက်ရန် ဆီဦးထုပ်သကဲ့သို့ ၎င်းအိုးတွင်ရှိသော အုန်းနို့များကို ဒလက်နှင့်မေ့ပါ။ ဆီဦး
မျှားတပေါ်သို့ စုခဲ၍ တက်သာပါလိမ့်မည်။ ၎င်းဆီဦး (မခန်း) ကို ထောပတ်ချက်သကဲ့သို့ ချက်မှု
ကျန်မှဖြစ်သော ထောပတ် (အုန်းထောပတ်) ဖြစ်လာ၏။

ကြောက်လန့်သော စိတ်များ
နို့ ညှစ်ယူပါ။ ၎င်းအုန်း
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

၎င်းထောပတ်၏ အကျိုးမှာ ခပ်သိမ်းကုန်သော ဖောက်ပြန်သည့် ရောဂါများအတွက်
အသုံးပြုနိုင်၏။

(သလိပ်လုံး) များ စွဲကပ်
ပွားသားစပ်၍ သောက်ပါ။
လုံး (လေဂူ) သလိပ်လုံး

နှုတ်ခမ်း မေး ပါး စောင်း၍ခြင်း ရောဂါ။ ။ နှုတ်ခမ်း မေး ပါး စောင်း၍သော
မလရောဂါတွင် ၎င်းထောပတ်ကို နံနက်-ည ၈-ပဲသားစီ စားမှု၊ ရက်အနည်းငယ်အတွင်း ပျောက်
ကင်းနိုင်၏။

မစား မသောက်နိုင်ဘဲ
၂-ကြိမ်မျှ သောက်ပါ။

ထိခိုက်သောဒဏ်ကြောင့် ရောင်ရမ်းခြင်း ရောဂါ။ ။ ထိခိုက်၍၎င်း၊ လိမ့်ကျ၊ ခလုတ်
ဟိုက်မိခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ ကြီးငယ်ရောင်ရမ်းခြင်း၊ ကိုက်ခဲနာကျင်ခြင်း ဖြစ်မှု အုန်း
နို့ ညှစ်၍ ယူပြီးသော အုန်းသီးဆံကို ကြိတ်၍ နှုတ်ခမ်းနှင့် အနည်းငယ်ရော၍ မီးနွေးနွေးပြုပြီးလျှင်
ရောင်ရမ်းကိုက်ခဲသောနေရာကို စည်းပေးခြင်း၊ အုံ ပေးခြင်းပြုပါ။ ၎င်းရောဂါ ဒဏ်နာများပျောက်
ကင်းနိုင်၏။

သောအခါ အောင်၍
သော ရေ၏ အရှိန်ကဲ့သို့
ကပ်ပါ။ တနေ့ သုံးကြိမ်မျှ
ကိုယ်၌ ပူလောင်ခြင်းကို
ကိုလည်း ပျောက်ကင်းစေ

အန်ခြင်း နှင့် ကြို့ထိုးခြင်း ရောဂါ။ ။ အုန်းမြစ်ကို ပြာချ၍ ပျားရည်နှင့် သင့်တော်
သလို ခပ်ပြီး လျက်၍ လျက်၍ ပေးမှု အန်ခြင်း၊ ကြို့ထိုးခြင်းများ လျှင်မြန်စွာ ပျောက်ကင်း
နိုင်၏။

ပိုင်း မနုမရင့် အလတ်စား
သလည်း များစွာ ကောင်း

သွားခိုင်ဆေး။ ။ အုန်းမှုတ်ခွံကို ပြာချ၍ ၎င်းပြာနှင့် သွားတိုက်မှု သွားအလွန်
မာပါ၏။

ခြင်း၊ ၎င်းအပြင် သွေး၏
နံနက်တကြိမ်၊ ညတကြိမ်

ဝမ်းမီးနဲ့ ခြင်း ရောဂါ။ ။ အုန်းမှုတ်ခွံကို ၃-ပဲသားမျှသွေး၍ ပျားရည် ကြွေဇွန်း
တဇွန်း သာသာတွင် ရောဖျော်ပြီးလျှင် (၇) ရက်တိုင်တိုင် သောက်ပါ။ ဝမ်းမီးနဲ့ ခြင်း ပျောက်
ကင်းနိုင်၏။

အုန်း (နဂဘာရိ)

ကိုးကိုးကျွန်း နဂဘာရိ သို့မဟုတ် 'နီကိုဖာရီအုန်း' ခေါ် မိချောင်းအုန်းသီးမျိုးများကို စိုက်ပျိုးကြသည်။ နဂဘာရိခေါ် မိချောင်းအုန်းမှာ အလုံးသေးပြီး အသားထူသော အုန်းဖြစ်၏။ အုန်းသီး၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ အလယ်တွင် အနည်းငယ်ကြီးပြီးလျှင် တဘက်တချက် ရှူး၍သွားသည်။

၎င်းနဂဘာရိ ခေါ်သော အုန်းသည် အုန်းမျိုးထဲတွင် ဆေးဘက်ဝင်၍ ထူးခြားသော အုန်းတမျိုး ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ အသီးသည် သေးငယ်၍ အုန်းမှုတ်ကို မြန်မာလူမျိုးများ ဆီခပ်သော မှတ်ပြုလုပ်ကြသည်။ ရှေးကျသော မြန်မာလူမျိုးများသည် ၎င်းမှုတ်၏ အပိတ်ကို လှပသော နဂါးခေါင်း၊ ခြင်္သေ့ခေါင်း ထုလုပ်ပိတ်ဆို့ပြီး အလွန်လှပ နက်ပြောင်သော ခရီးဆောင် လဘက်ဘူးပြုလုပ်ကြသည်။ ၎င်းအုန်းမှုတ်ကို သွေးပြီး အုန်းပုတီး ပြုလုပ်ဆောင်ကြသည်။ အုန်းဆံသည် ထူ၍ အဆီအနှစ်နှင့် ပြည့်စုံသည်။ အုန်းမျိုးတွင် ပါဝင်သော အပင်ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးလျှင် ၃ နှစ်နှင့် ၅-နှစ်ကြားတွင် သီးတတ်သည်။ လှပသော အုန်းမှုတ်နှင့် ချိုဆိမ့်သော အသားကို စားလိုကြသဖြင့် လူအများ နှစ်သက်ကြ၏။ အဆီထူ၍ အုန်းကြီးမျိုးနှင့်မခြား အဆီချက်ရာတွင် ၎င်း၊ ဆေးဘက်သုံးရာတွင်၎င်း၊ အလွန်ခရီးရောက်၍ တန်ဘိုးရှိသော အုန်းမျိုးဖြစ်သည်။ ရှေးဆေးကျမ်းကြီးတို့၌ အားဆေးပြုလုပ် ဖော်စပ်ရာတွင် နဂဘာရီ အုန်းတလုံး၏ အရေ အသား ဟူ၍ ဖော်စပ်အသုံးပြုကြသည်။ သို့သော် သေးငယ်သည့်အတွက် အသုံးပြုရာတွင် လက်ဝင်သော်လည်း ဆေးဘက်တွင်ကား အခြားသော အုန်းများထက် အစွမ်းထက်မြက်သည်။ ၎င်းအုန်းပင်မှ ဖူးကင်းစ အသီးလေးများ ထွက်ပေါ်လာသည့် အချိန်တွင် အားလုံးစုပေါင်း ချည်နှောင်ပြီး ထန်းနို့များ စုစည်းကာ ထန်းရည်ယူသကဲ့သို့ ပြုလုပ်ပြီး အရေကိုယူပါလျှင် ချို၊ ငန် ရသာရှိသော အရေများရ၏။ ၎င်းအရေသည် မောပန်းသောရောဂါ၊ နှလုံးတုန် ရင်ခံသော ရောဂါတို့ ပျောက်ကင်းစေနိုင်သည့်ပြင် ဆီးရွှင်၍ ဝမ်းတွင်းအေးသည်။ သို့သော် အငန်ဓာတ်ပါသည့်အတွက် ဓာတ်အနည်းငယ် သက်တတ်သည်။ အဆုတ်ရောဂါ၊ လေနာ၊ ရင်ဘတ်နာ ရောဂါ၊ အညောင်းအညာနှင့် မီးယပ် ပိန်ခြောက် ရောဂါတို့ကို ငါးကြီးဆီအစား အုန်းနို့ကို ကျိုချက်ပြီးကျွေးပါလျှင် အထက်ပါ ရောဂါများ ပျောက်ကင်းပြီး အားအင်ဗလနှင့် ပြည့်စုံနိုင်သည်။

အုန်းကိုချက်၍ ရသော အုန်းဆီထဲတွင် ကြာလျှင် ပုပ်သိုးတတ်သော ရေဓာတ် ပါဝင်လေသည်။ ၎င်းကို စင်ကြယ်အောင် ထုတ်ပြစ်ပါလျှင် ဆေးဝါးသုံးသော အခါ၌ သံလွင်ဆီ၊ ဘာဒန်ဆီ၊ ငါးကြီးဆီတို့ ကဲ့သို့ အသုံးများလေသည်။

အားအင် ချိနဲ့သောခလေးများနှင့် အားအင် ကုန်ခန်းသောလူကြီးများ၊ အရေအသား ခန်းခြောက်၍ နေပါလျှင် လတ်ဆတ်သော အုန်းသီးမှ ကြိတ်ယူသော အုန်းဆီကို ငါးကြီးဆီ သုံးသကဲ့သို့ တခွက်လျှင် အစက် ၂၀-မှ ၃၀-အထိ တခန့် ၃-ကြိမ်ကျ တိုက်နိုင်သည်။

အုန်းနုရေသည် ကိုယ်တွင်း အေးသည်။ ရေငတ် ပြေသည်။ ဆီး ကောင်းသည်။ ရင့်သော အုန်း၏ အဆီ အသားသည် ဝမ်းမီးကို နုန့်စေ၍ အစာ ကြေခဲသည်။ အုန်း၏ အမြစ်ကို မိန်းမများ ဓမ္မတာ လွန်သော ရောဂါများနှင့် ဆီးချုပ်သော ရောဂါများ ပျောက်ကင်း ချမ်းသာစေနိုင်သည်။

အုန်းရွက်ခြောက်၏ များပါသဖြင့် ဆေးဝါးတို့

နဂဘာရီအုန်းမှုတ်ထားပြီးလျှင် ပုဂံထဲတွင် မဲလိပ်၍ ပေးရသည်။

“ဆိမ့်သော ရပထဝီ၊ နိုင်သည်အကျေ၏၊ အေးစေမှာ၏၊ အုန်းသားချို ငန် ရသာ ရှိသော

ဇာသီးပွင့်၊ စမုန်မုသားစီ၊ မင်းကိုးကာ အနဂကျပ်သားစီ၊ နဂဘာရီ အုပြုပြီး ပျားရည်၊ အုန်းနို့၊ ဝှဲကြောင့် ပိန်ခြောက်၍ နေပျောက်ကင်းနိုင်၏၊ မီးယပ်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ပေ ၁၇-ပေမျှ မြင့်၏၊ သော အခက်အလက်တို့၌

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည် အဖြစ် အသုံးပြု၏၊ အသီးပြုရ၏။

အုန်းရွက်ခြောက်၏ ပြာသည် (Potash ကျိုချက်ပြီးနောက် ကျန်ရှိသောပြာ) များ များပါသဖြင့် ဆေးဝါးတို့တွင် အသုံးများသည်။

နဂဘာရီအုန်းမှုတ်ခြောက်ကို မီးဖုတ်၍ နီရဲနေသောအခါ ပုဂံတလုံးဖြင့် မှောက်အုပ်၍ တောပြီးလျှင် ပုဂံထဲတွင် မဲညိုနေသော အဆီများကို ပွေး၊ ဝဲ၊ နှင်းခူ စသော ရောဂါများ သုတ် လိမ်း၍ ပေးရသည်။

ဆေးညွန့်ပေါင်းကျမ်း အဆို

“ဆိမ့်သော ရသာ၊ အုန်းသီးမှာလျှင်၊ အေးစွာသောဓာတ်၊ အခိုးမှတ်လော့၊ ကျေအပ် ပထဝီ၊ နိုင်သည်အပုပ်၊ ဘက်စမ်းထုတ်လျက်၊ ချိုထန်းလျက်နှင့်၊ ပေးဆက်ကုလေ၊ သလိပ် ကျေ၏၊ အေးစေအပူ၊ သလိပ်မူကား၊ ဝမ်းပျက်များကို၊ ထင်လျားထေချာ၊ ရသည် မှာ၏၊ အုန်းသားအရေ၊ ပုပ်လေတကြောင်း၊ ဝမ်းမကောင်းကို၊ ပျောက်စေဆိုသည်။ ။ ချို ငန် ရသာ ရှိသတည်း။”

နဂဘာရီအုန်း၏ ဆေးအသုံးများ

ဇာသီးပွင့်၊ စမုန်မျိုးငါးမျိုး၊ ကြိတ်ရွတ် ၃ - မျိုး၊ လေးညှင်း ဆေး ၁၁ - မျိုး ၄ - ပဲ သားစိ၊ မင်းကိုးကာ အနက် ငချိပ်ဆန်အလှော် ၁၀ - ကျပ်သားစိ၊ ပျားရည်၊ ထန်းလျက် ၂၅ - ကျပ်သားစိ၊ နဂဘာရီ အုန်းတလုံးကရသော နို့ နှင့် အုန်းရေ ၎င်းအားလုံး အမှုန့်ပြုသင့်သည်ကို ပြုပြီး ပျားရည်၊ အုန်းနို့တို့ဖြင့် ကြိတ်တေပြီး နံနက်၊ ည တဖွန်းစီ သောက်မိလျှင် မီးယပ်၊ ဒုလ္လာ စကြာ၍ ပိန်ခြောက်၍ နေသော ရောဂါများ၊ မအိပ်နိုင်အောင် ကိုက်ခဲ ထုံကျင်သောရောဂါများ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။ မီးယပ် သွေးနုသောရောဂါများ ပျားရည်ကို နှုတ်၍ ဖော်စပ်ရာ၏။

အုန်း (တောင်၊ သာကူအုန်း)

တဒိလ် ဓါတ်ဗေဒ (ကိရိလီပိုင်)

လက်တင် Arenga Saccharifera

ပုံသဏ္ဌာန်။

။တောင်အုန်းသည် လှပသော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ပင်စည်သည် ၁၆ - ၁၇ - ပေမျှ မြင့်၏။ ၎င်းအပင်သည် အဖို၊ အမ ဟူ၍ ၂ - မျိုး ရှိ၏။ အပွင့်သည် များစွာ သော အခက်အလက်တို့၌ ပွင့်၏။ အသီးသည် ၂ - လက်မခွဲမျှ ရှည်၏။ အဖျား ချွန်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။

။အမြစ်ကို အဆုတ်ပြန်ရောင်သော ရောဂါနှင့် အစာကြေဆေး အဖြစ် အသုံးပြု၏။ အသီးကို အားတိုးဆေး အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ အနာ စားဆေးအဖြစ်ဖြင့်၎င်း အသုံး ပြုရ၏။

အုံးဖွဲ(အုံးဖွေး)
AERUA JAVANICA.

အုန်
မက်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ အုန်
အားဖြင့် ချိုကို မှီ၍ အလေး
စား ကြီးသော တနှစ်ခံ အရိုး
လှ စပ်ပုံသဏ္ဌာန် ရှိသဖြင့် ကြ
အကိုင်တို့ကို ပတ်လည်တက်
တွင် ၂ - ရွက် ၃ - ရွက် ခွ၍
ထိုသည် ရှင်းလင်းစွာ ခွ၍ ထွ
ထိပ်ဖျား၌ ဝါဗိုင်းတောင်သ
အပူ အပွင့်တို့ ထွက်ပေါ်ပြီး

ဆေးအသုံး။ ။
ရာဇ်၊ ခလေးများအတွက်
အမြစ်ကို သံပုရာရည်နှင့် ခေ
အခြေပြုအဘိဓာန်အဆို။
သည်ဝက်ရှူးရောဂါ

အုန်းပင်လယ်

(ပင်လယ်အုန်း-ရှု။)

အုန်းဖွဲ့ပင် (အုန်းဖွေးလည်းဟူ)

မက်ကင် Aerua Javanica

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အုန်းဖွဲ့ပင်သည် ပင်ထောင် ပင်သေး ဖြစ်၍ အပူပိုင်းဒေသတွင် အများအားဖြင့် ချိုကို မှီ၍ အလေးကျ ပေါက်တတ်သော မှီခိုပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၁ - ပေမှ ၃ - ပေအထိ အကြီးသော တနှစ်ခံ အရိုးပွ အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ အရွက်မှာ သဏ္ဌာကာရ (Lanceolate) လှပပုံသဏ္ဌာန် ရှိသဖြင့် ကြွယ်ဝပြီးလျှင် ၃ - လက်မ အထိ ရှည်သွယ် ချွန်းပြီး ပင်တံ နှင့် အကိုင်းတို့ကို ပတ်လည်တက်လျက် ဝါဖျော့သော အရောင်အဆင်း ရှိ၏။ အရွက်နှင့် ပင်တံခွကြားတွင် ၂ - ရွက် ၃ - ရွက် ခွ၍ သေးငယ်သော ရွက်နုကလေးများ ပေါက်တတ်၏။ ပင်တံမှ အကိုင်းတို့သည် ရှင်းလင်းစွာ ခွ၍ ထွက်ကြပြီး ဖြူ၊ ဝါ၊ နုသော အရောင် ရှိ၏။ ပင်တံ နှင့် အကိုင်းများ ဖိပ်ဖျား၌ ဝါဗိုင်းတောင့်သဏ္ဌာန် ဖြူဖွေးသော အဖူး အပွင့်များသည် လှပစွာ ဖူးပွင့်ကြ၏။ အဖူး အပွင့်တို့ ထွက်ပေါ်ပြီးသည့်အဆုံး၌ အပင်၏ ကြီးထွားမှု နောက်ဆုံး ပင် ဖြစ်၏။

ဆေးအသုံး။ ။အုန်းဖွဲ့မြစ်ကို ထန်းရည်ခါးနှင့် သွေးပြီး ဆီးချုပ်သူကို တိုက်၍ ပေးရ၏။ ခလေးများအတွက် ၎င်းသွေးသော အရည်ကို ဆီးအိမ်ပေါ်သို့ လိမ်း၍ ပေးရ၏။ ၎င်းမြစ်ကို သံပုရာရည်နှင့် သွေးပြီး ဆီးပူ ဆီးအောင့်၊ ကျောက်တည်သူများကို တိုက်၍ ပေးရ၏။

အခြေပြုအဘိဓာန်အဆို။ ။အုန်းဖွဲ့ကို ခေါင်းအုံးထည့်စရာ ဟု ခေါ်ဆို၏။ အုန်းဖွဲ့မြစ်သည်ဝက်ရူးရောဂါ နှင့် နာကျင် ကိုက်ခဲခြင်းတို့၌ ကောင်းလှ၏။

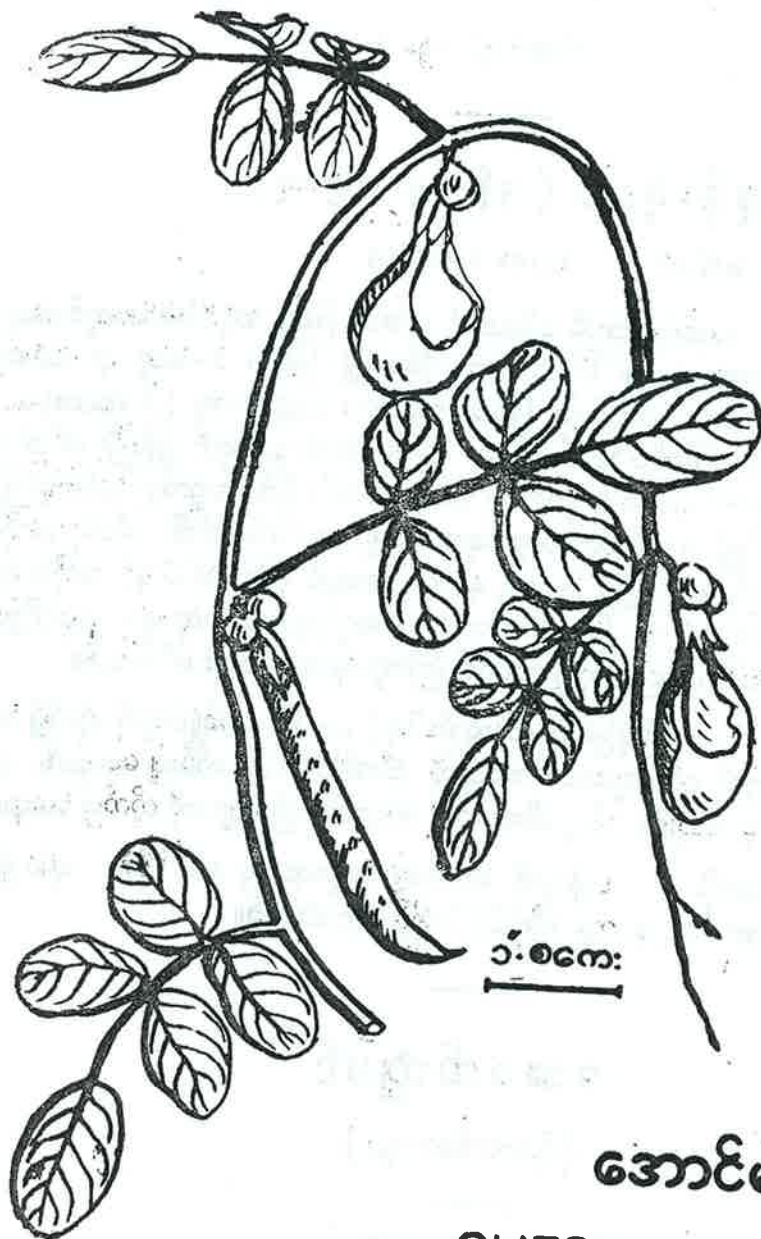
အောက်ကျွပင်

(ပိုးကောင်စာ-ရှု။)

အောက်ကြွေ

(အောက်ကျူ။ ရေပတောက်-ရှု။)

(အံ့ဖွေး)
JAVANICA.

အောင်မဖြူ
CLITORIA TERNATEA
अपराजिता

သက္ကတ
ဟိန္ဒူ
လက်ဝဲ

ပုံသဏ္ဌာန်။

ပြွန် အဖြူမျိုး အညိုမျိုးဟု
ခေါ်ဝေါ်ရောင်း၊ အနီဖျော့
ဖော်ပြပါ ရောင်စုံအပွင့်များ
လေ့လာရှာဖွေ၍ ကြည့်ရှု
ကယ် ထပ်၍ ပွင့်နေသည့် အ
ပျိုမှ ထပ်၍ ပွင့်နေသည်ကို
အာယုဗေဒ ဗိဇ္ဇာဆေးကျမ်း
ခြားခြင်းမရှိ၊ အနည်းငယ်မျှ
ယခုခေတ် အချို့သူတို့သည်
ကယဆေးကုန်သည် ကျူင
(တံမေလ်) စကား၌ အမည်
ကြောင်းဖြင့် လှည့်ပတ်၍ ခေါ်
ဝေါ် ၂-မျိုးသည် တခြားစီဖြင့်
ဖြစ်ကြောင်း မှတ်ယူအပ်ပေး

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။

ပျားအလိုအားဖြင့် အောင်မ
ကို အကျိုးပြု၏၊ ဝမ်းလျှော
မရာဂါ ပူလောင်ခြင်း၊ နူနာ
နာ၊ သလိပ်နာနှင့် မြေဆိပ်

အောင်မဖြူမြစ်။

ကတ်၏၊ ဆီးတုန်းအားနည်း
အပြင်ပသို့ တုန်းအားဖြင့်
အဆိပ်ကို ပယ်တတ်၏၊ ဦး
မျက်စိစွဲခြင်း စသော မျက်
ဖြစ်သော အနာအပူအပိမ့်မျှ
သုံးပါးပျက်ခြင်း၊ အဖြူကွ
ဂါ၊ မြေဆိပ်သင့်သော အနာ

အောင်မဲဖြူ

သက္ကတ अपराजिता (အပရာချိတာ)
 ဟိန္ဒူ कौयल (ကိုယလ်)
 လက်တင် Clitoria Ternatea

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အောင်မဲဖြူပင်သည် မာကျောသော နွယ်မျိုး ဖြစ်၏။ အပွင့်ကို အစွဲ
 ပြု၍ တဖြူမျိုး အညိုမျိုးဟူ၍ ၂-မျိုး ထင်ရှား၏။ သို့သော် တခါတရံ ၎င်းအပွင့်များသည်
 အဝါဖျော့ရောင်၊ အနီဖျော့ရောင်အားဖြင့် တွေ့ရသည်။ ၎င်းအပြင် ပွင့်ချပ်နှင့် စပ်သျဉ်း၍ အထက်
 ဖော်ပြပါ ရောင်စုံအပွင့်များမှ ပွင့်ချပ်တချပ် တလွှာသာ ရှိကြသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်
 မလ္လာရှာဖွေ၍ ကြည့်ရှုသောအခါ ၎င်းဆေးပင်၏ ပွင့်ချပ်လွှာများသည် ၂-ထပ်မှ ၄-ထပ်
 ထိ ထပ်၍ ပွင့်နေသည့် အဖြူပွင့်မျိုးကိုလည်း မျက်မြင်တွေ့ရှိခဲ့ရလေသည်။ အခြားသော အပွင့်
 မျိုး ထပ်၍ ပွင့်နေသည်ကို မတွေ့ရသေးပါ။ ထိုကဲ့သို့ ရောင်စုံနှင့် အထပ်မျိုးစုံ ရှိနေသော်လည်း
 အာယုဗ္ဗေဒ ဗိဇ္ဇာဆေးကျမ်းဟောင်းကြီးများ၌မူ ၎င်းတို့၏ ပုံကံသတ္တိစွမ်းရည်မှာ များစွာ ကွာ
 ကြားခြင်းမရှိ။ အနည်းငယ်မျှသာ ကွာခြားကြောင်းဖြင့် ရေးသားထားကြလေသည်။ ၎င်းအပြင်
 ယခုခေတ် အချို့သူတို့သည် အောင်မဲဖြူအစေ့နှင့် ကာလာဒါနခေါ် (နဂါးဘွယ်နွယ်စေ့) ကို
 တယဆေးကုန်သည် ကျူလယာ လူမျိုးတို့သည် ၎င်း ၂-မျိုးကို ၎င်းတို့ ပြောဆို သုံးစွဲသော
 (တံမေလိ) စကား၌ အမည်ထပ်တူ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြသဖြင့် ၎င်း ၂-မျိုးကို တမျိုးတည်း ဖြစ်
 ကြောင်းဖြင့် လှည့်ပတ်၍ ရောင်းသည်ကို ယုံကြည်ကြကာ အယူအဆ မှားကြလေသည်။ အမှန်မှာ
 ၎င်း ၂-မျိုးသည် တခြားစီဖြစ်ကြောင်း မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ဆက်စပ်၍ မရသော အပင် ၂-မျိုး
 ဖြစ်ကြောင်း မှတ်ယူအပ်ပေသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အောင်မဲဖြူပဉ္စငါးပါး—အာယုဗ္ဗေဒ ဗိဇ္ဇာ ဆေးကျမ်းကြီး
 များအလိုအားဖြင့် အောင်မဲဖြူသည် စပ်၏၊ အေး၏၊ ဖန်၏၊ ခါး၏၊ ပညာကို ပွားစေ၏၊ မျက်
 ကို အကျိုးပြု၏၊ ဝမ်းလျှောစေတတ်၏၊ အဆိပ်ကို နိုင်၏၊ ဒေါသသုံးပါး ပျက်ခြင်းနှင့် ဦးနှောက်
 ရောဂါ ပူလောင်ခြင်း၊ နူနာ၊ ထိုးအောင့်နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း၊ ရောင်ရမ်းခြင်း၊ ပိုးနာ၊ အနာပေါက်
 နာ၊ သလိပ်နာနှင့် မြွေဆိပ်သင့်သောအနာများကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။

အောင်မဲဖြူမြစ်။ ။အောင်မဲဖြူမြစ်သည် အရသာခါး၏၊ အေး၏၊ ဝမ်းလျှောစေ
 တတ်၏၊ ဆီးတုန်းအားနည်း၍ ထိုးအောင့်နာကျင်ပြီး အကြိမ်များစွာ အောင့်၍ သွားရခြင်းကို
 အပြင်ပသို့ တုန်းအားဖြင့် ထုတ်ဆောင်တတ်၏၊ ပိုးကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါများကို နိုင်နင်း၏၊
 အဆိပ်ကို ပယ်တတ်၏၊ ဦးနှောက်ကြောကို အားပေး၏၊ မျက်စိနာ ရောဂါများကို အကျိုးပြု၏၊
 မျက်စိစွဲခြင်း စသော မျက်စွဲ၌ အနာအဖုပေါက်ခြင်းတို့ကို ပယ်တတ်၏၊ ခလရင် ရောဂါကြောင့်
 ဖြစ်သော အနာအဖုအပိမ့်များနှင့် ဆင်ခြေထောက်ရောဂါများ၊ ခေါင်းကိုက်ရောဂါများ၊ ဒေါသ
 သုံးပါးပျက်ခြင်း၊ အဖြူကွက်ရောဂါ၊ သည်းခြေပူနာ၊ ရောင်ရမ်းခြင်း၊ နူနာများနှင့် သလိပ်ရော
 ဂါ၊ မြွေဆိပ်သင့်သော အနာများကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။

မဲဖြူ
 TERNATEA
 जेता

အောင်မဲဖြူညိုစေ။ ။အောင်မဲဖြူစေ့ကို လှော်၍ ၁၀-ရွေးငယ်မှ ၃၀-ရွေးငယ်မျှ စားသုံးပါမူ ရေဖျဉ်းရောဂါ၊ အအေးပတ်ခြင်းကြောင့် အသည်းကြီးခြင်းတို့ကို ပယ်စွမ်းနိုင်၏။

အောင်မဲဖြူညိုရွက်။ ။နားရောဂါနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နားကိုက်ခြင်း၊ ရောင်ရမ်းခြင်း၊ နား၏ပတ်ဝန်းကျင်၌ အဖုအနာပေါက်ခြင်းဖြစ်မှု အောင်မဲဖြူညိုရွက်၏ သတ္တုရည်တွင် သိန္ဓေ မှန်အနည်းငယ်ထည့်၍ မီးနွေးနွေးပြုပြီး မကြာ မကြာ လိမ်းပေးပါ။ နားနာ၊ နားကိုက်၊ နားနာ ပတ်သက်သော ရောဂါများ ပျောက်ကင်းစေ၏။

အောင်မဲဖြူ နှင့် မြွေဆိပ်

အရေပြားသို့ ပြန့်နှံ့ ရောက်ရှိနေသော မြွေဆိပ်။ ။မြွေ၏ အဆိပ်သည် အရေပြားသို့ ပြန့်နှံ့၍တက်မှု အောင်မဲဖြူမြစ်မှုန့် ၁၂-ပဲသားကို ထောပတ်စစ်စစ်နှင့်ရော၍ သောက်ပါ။ အရေ ပြားသို့ ရောက်နေသော မြွေဆိပ် ပြေ၏။

သွေးသို့ ပြန့်နှံ့ ရောက်ရှိနေသော မြွေဆိပ်။ ။သွေးသို့ ပြန့်နှံ့ရောက်ရှိ၍ တက်နေသော မြွေဆိပ်ကို အောင်မဲဖြူမြစ် ၁၂-ပဲသားကို နွားနို့နှင့်ရော၍ သောက်ပါ။ သွေးအတွင်းသို့ ရောက် ရှိ၍ တက်နေသော မြွေဆိပ် ပြေ၏။

အသားအတွင်းသို့ ပြန့်နှံ့ ရောက်ရှိနေသော မြွေဆိပ်။ ။အောင်မဲဖြူမြစ် ၁၂-ပဲသား နှင့် ပန်းနုမြစ်အမှုန့်ကို ရောစပ်၍ သောက်မှု အသားအတွင်းသို့ ပြန့်နှံ့ရောက်ရှိ၍ တက်နေသော မြွေဆိပ် ကျဆင်း၏။

အရိုးအတွင်းသို့ဝင်၍ ပြန့်နှံ့ ရောက်ရှိနေသော မြွေဆိပ်။ ။အောင်မဲဖြူမြစ်မှုန့် ၁၂-ပဲ သားနှင့် နွားနို့ကိုရော၍သောက်ပါ။ အရိုးတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခါ ပြန့်နှံ့၍ တက်နေသော မြွေ ဆိပ် ကျဆင်း၏။

အဆီအတွင်းသို့ ရောက်ရှိပြန့်နှံ့၍ တက်နေသော မြွေဆိပ်။ ။အောင်မဲဖြူမြစ်မှုန့် ၁၂-ပဲသားနှင့် အဆန် (ဒဟာယဂို) မြစ်မှုန့်ကို ရောစပ်၍ သောက်မှု အဆီအတွင်းသို့ ပြန့်နှံ့၍ ရောက်ရှိ၍ တက်နေသော မြွေဆိပ် ကျဆင်း၏။

သုက်ဓာတ်သို့ ပြန့်နှံ့ ရောက်ရှိနေသော မြွေဆိပ်။ ။အောင်မဲဖြူမြစ်မှုန့် ၁၂-ပဲသား နှင့် ဣဿရမူလီမြစ်ကို ရောစပ်၍ သောက်မှု သုက်ဓာတ်သို့ ပြန့်နှံ့ရောက်ရှိ၍ တက်နေသော မြွေဆိပ် ကျဆင်း၏။

မှတ်ချက်။ ။အထက်ဖော်ပြပါ ဆေးများသည် အောင်မဲဖြူမြစ်ကိုသာ ယူရမည်။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

ခူနာ နှင့် အောင်မဲဖြူမြစ်။ ။အောင်မဲဖြူရွက်ကို ညက်စွာကြိတ်၍ လက်ချောင်း အဖျားများ၌ ပေါက်သော ခူနာစသော အနာများကို စီးပေးပါ။ ၎င်းစီးပတ်ထားသော နေရာ ကို ရေမကြာမကြာ ဆွတ်၍ ပေးပါ။ ခူနာစသော အနာများ ပျောက်ကင်းလိမ့်မည်။

မြွေဆိပ်ဖြေဆေးကြီး အစိုအမြစ်ခေါက် က ရေကြီးမှု တနေ့ကို ၂-ကြိမ်

ရေဖျဉ်းရောဂါ။ ၄-မျိုးကို ၆-ပဲသားစီရ၍ သားနှင့် တခွက်စာပြု၍ပေး ပါလိမ့်မည်။ ၄-ရက် ၅-ရက်

အသည်း နှင့် သရေ၍ အမှုန့်ပြုပါ။ အခွက်စာ ရောဂါ၊ သရက်ရွက်ကြီးနေ ကိုကြည့်၍ ဆက်လက်ပေး

ရောင်ရမ်းခြင်းရော၊ ရောင်ရမ်းသောရောဂါ ပျေ

ထိုးအောင်နာကျင့်ရာ အမြဲမရှိ ရွှေ့ပြောင်း၍ အောင်မဲဖြူမြစ်၏ အခေါက် ရောစပ်၍ သောက်ပါ။ ရွှေ့နိုင်၏။

မှတ်ချက်။ ။မည်သို့ ရောစပ်၍ သောက်ရောက်စပ်မှု အဆိပ်

နာတာရှည် ချောင်းနှင့် နွားနို့အေးကို ရော၍ပေး ခေါင်းတခြမ်းကိုကိုင် ခေါင်းတွင် ခပ်၍ ခပ်၍ ပေး

ကိုယ်ဝန်လျှော့ခြင်း။ မြစ်၏ အခေါက်ကို နွားနို့နှင့် မြင်းများ ရပ်တန့်စေလိမ့်မည်။

ကိုယ်ရောဂါရောဂါ။ အောင်မဲဖြူမြစ်အမှုန့်ကို ရော

မြေဆိပ်ဖြေဆေးတမျိုး။ ။အောင်မဲဖြူ အစိုအမြစ်ခေါက် ဂ-ပဲသား၊ ကြောင်ပန်း
ကြို၊ အစိုအမြစ်ခေါက် ဂ-ပဲသား ၎င်း ၂-မျိုးကို ရေနင့်ကြိတ်ပြီး တခွက်စာပြု၍ သောက်ပါ။
အရေးကြီးမှု တနေ့ကို ၂-ကြိမ်၊ ၃-ကြိမ်မျှသောက်ပါ။ မြေဆိပ်ချားကျသင်း ပြေပျောက်သိမ့်မည်။

ရေဖျဉ်းရောဂါ။ ။အောင်မဲဖြူမြစ်၊ ဂဠုန်တောင်ပန်မြစ်၊ နှပ်ချိုမြစ်၊ မဲမြစ်-၎င်း
၅-မျိုးကို ၆-ပဲသားစီစု၍ ရေနင့်ကြိတ်၍ သတ္တုရည်ကို ညှစ်ယူပြီးလျှင် နွားကျင်ငယ် ၃-ကျပ်
သားနှင့် တခွက်စာပြု၍သောက်ပါ။ ရေဖျဉ်း အစုအဝေးပျက်ကျ၍ ရေဖျဉ်းရောဂါ ပျောက်ကင်း
ပါလိမ့်မည်။ ၄-ရက် ၅-ရက် တကြိမ် စသည်ဖြင့် ရောဂါအခြေအနေကို ကြည့်၍ သောက်ပါ။

အသည်း နှင့် သရက်ရွက်ကြီးခြင်း ဖျဉ်းစွဲခြင်း ရောဂါ။ ။အောင်မဲဖြူစေ့ကိုလှော်
၍ တမုန့်ပြုပါ။ အခွက်စာလျှင် ၆-ပြားမှ ၃ ပဲသားအထိ ရေနွေးနှင့် သောက်ပါ။ အသည်းကြီး
ရောဂါ၊ သရက်ရွက်ကြီးသောရောဂါနှင့် ရေဖျဉ်းရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။ ရောဂါ အခြေအ
နေကိုကြည့်၍ ဆက်လက်သောက်ပါ။

ရောင်ရမ်းခြင်းရောဂါ။ ။အောင်မဲဖြူမြစ်၏ အခေါက်ကို ရေနင့် စိမ့်၍ သောက်မှု
ဖျပ်ရမ်းသောရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ထိုးအောင့်နာကျင်ခြင်း မှင်ထခြင်းရောဂါ။ ။ကိုယ်လက်အင်္ဂါ ကြီးငယ်တို့တွင် နေ
ရာအမြဲမရှိ ရွှေ့ပြောင်း၍ ထိုးအောင့် နာကျင်နေသောရောဂါကို “မှင်ထရောဂါ” ခေါ်၏။
အောင်မဲဖြူမြစ်၏ အခေါက် ၆-ပြားသားမှ ၃-ပဲသားအထိ ပျားရည် ထောပတ်တို့နှင့် သင့်ရုံ
ရောစပ်၍ သောက်ပါ။ ရွှေ့ပြောင်း၍ ထိုးအောင့်နာကျင်ခြင်း (မှင်ထခြင်း) ပျောက်ကင်း
နိုင်၏။

မှတ်ချက်။ ။မည်သည့် ဆေးတွင်မဆို ပျားရည်နှင့် ထောပတ်၊ ၎င်း ၂-မျိုးကို ဆေးနှင့်
ရောစပ်၍ သောက်ရမည်ဟု ဆိုသောအခါ၌ ၎င်း ၂-မျိုးကို ဆတူ မရောစပ်ပါနှင့်၊ ဆတူ
ရောက်စပ်မှု အဆိပ်သဖွယ် ဖြစ်တတ်သည်ကို သတိပြုပါလေ။

နာတာရှည် ချောင်းဆိုးရောဂါ။ ။အောင်မဲဖြူအစိုမြစ်၏ သတ္တုရည် ၁-ကျပ်သား
နှင့် နွားနို့အေးကို ရော၍သောက်ပါ။ နာတာရှည် ချောင်းဆိုးရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ခေါင်းတခြမ်းကိုက်ရောဂါ။ ။အောင်မဲဖြူ အစိမ်းအစေ့၏ သတ္တုရည်ကို နှာ
ခေါင်းတွင် ခပ်၍ ခပ်၍ ပေးပါ။ ခေါင်းတခြမ်းကိုက်ခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကိုယ်ဝန်လျှောခြင်း။ ။ကိုယ်ဝန်လျှောတတ်သော မိန်းမများသည် အောင်မဲဖြူ
မြစ်၏ အခေါက်ကို နွားနို့နှင့်ကြိတ်၍ ပျားရည်နှင့်ရောပြီး သောက်မှု ကိုယ်ဝန်လျှောခြင်း၊ ပျက်
ခြင်းများ ရပ်တန့်စေလိမ့်မည်။

ကိုယ်ရေဝါရောဂါ။ ။နို့ခဲထုတ်ယူပြီး၍ ကျန်သော ရက်တက်ရည် ဒိန်ချဉ်ရည်နှင့်
အောင်မဲဖြူမြစ်အမှုန့်ကို ရော၍ သောက်မှု ကိုယ်ရေဝါရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

လိင်ဥရောင်ရောဂါ။ ။အောင်မဲဖြူအစေ့ကို ကြိတ်၍ ရေနှင့်ဖျော်လျက် မီးနွေးပျံ့ ပြုပြီးလျှင် လိင်ဥရောင်ခြင်းကို လိမ်းပေးမှု လိင်ဥရောင်ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

ကြို့ထိုးရောဂါ။ ။အောင်မဲဖြူအစေ့ အခြောက်ကို ကြိတ်ပြီး ကြေးဇွန်းတွင်ထည့်၍ မီးဖြင့် အခိုးအငွေ့ပြုပြီးလျှင် မှိုင်းသဘော ရှူပါလေ။ ကြို့ထိုးခြင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

လည်ပင်း၌ အကျိတ် အဖုပေါက် ရောဂါ။ ။လည်ပင်း၌ အကျိတ် အဖု ပေါက်မှု အောင်မဲဖြူမြစ်ကို ကြိတ်၍ ထောပတ်နှင့် သောက်မှု လည်ပင်း၌ ဖြစ်သော အနာ အဖု အကျိတ် များ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အမွှောင့်ပယောဂ မှီခြင်း။ ။အမွှောင့်ပယောဂ စွဲကပ်ခြင်း စုန်း၊ ဖုတ်၊ ကဝေ စသည်တို့ ဖမ်းစားခြင်းကြောင့် ရောဂါ အမျိုးမျိုး ကပ်ရောက်ခြင်း၊ ငိုတု ခိုတု နှင့် ဂယောင်ချောက်ချား ဖြစ်ခြင်း စသော ရောဂါတို့ကို အောင်မဲဖြူမြစ်ကို ဆန်ဆေးရေနှင့် သွေး၍ ၎င်းရေကို ရှူပါ။ သို့မဟုတ် မှုတ်၍ သွင်းပေးသော် ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သွေးအန် သွေးလျှံနာ ရောဂါ။ ။အထက်သို့ ပင့်ဆောင်၍ သွေးအန် သွေးကျခြင်း ဖြစ်မှု အောင်မဲဖြူမြစ်ကို သွေးပြီးလျှင် သကြား၊ နွားနို့ တို့နှင့် ဖက်စပ်၍ သောက်ပါ။ ၎င်းအပြင် ထိုရောဂါသည်နှင့် သင့်တော်သော အစာမှာ ဆန် (ထမင်း၊ ဆန်ပြုတ် စသော ဆန်မှ ဖြစ်သော အာဟာရများ) နှင့် နွားနို့မှ တပါး တခြား အာဟာရများ မသင့် ဖြစ်၏။

ခရုသင်း ရောဂါ။ ။အောင်မဲဖြူမြစ်ကို ရေအေးနှင့် သွေး၍ ခပ်ပျစ်ပျစ် လိမ်းပေးပါ။ ၁၅-ရက် အတွင်း ပျောက်ကင်းနိုင်၏။ သို့သော် နာတာရှည် ခရုသင်း ဖြစ်မှု တလမျှ လိမ်းပေးရမည်။

မျက်စိ တိမ်ကျခြင်း။ ။မျက်စိ သူငယ်အိမ် အတွင်း၌ အဖြူကွက် အစက် တိမ်များ ကျမှု အောင်မဲဖြူမြစ်ကို ဂျုံမှုန့် ရော၍ ကြိတ်ပါ။ ၎င်းနောက် ရေဖြင့် ရော၍ မျက်စိမှာ ခပ်ပါ။ မျက်စိသူငယ်အိမ်တွင်း ကျရောက်သော တိမ်များ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ကိုယ်ဝန် တည်စေရန်။ ။ကိုယ်ဝန် တည်ရှိစေရန် (ကလေး ရရှိစေရန်) အောင်မဲဖြူမြစ် ရှည်ရှည်ကို ခါး နှင့် ချက် ၂-ခုစလုံး ပတ်မိအောင် (ခါးပတ်သဖွယ်) ချည်ထားပါ။ ကိုယ်ဝန် ရရှိနိုင်သည်။

သူငယ်နာ မျက်စိနာ။ ။ကလေးများ သွားပေါက်ချိန် ဖြစ်တတ်သော မျက်စိအဖြူနာ ရောဂါကို အောင်မဲဖြူပွင့်ကို နွားနို့နှင့် ကြိတ်၍ မျက်စိကိုလည်းကွင်းပါ။ အတွင်းသို့လည်း ခပ်၍ပေးပါ။ မျက်စိနာ ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

ကာမဒေဝ အားတိုးဆေးကြီး။ ။အောင်မဲဖြူရွက် ၂-ကျပ်သားကို နွားနို့ ၂၅-ကျပ်သားနှင့် ထက်ဝက် ခန်းအောင် ကျို၍ နံနက်စောစော သောက်မှု သုက်ဓာတ် ပွားများ၏။ ကာမ သတ္တိကို ပြည့်ဖြိုးစေ၏။

ဖောရောင် ရောဂါ။ ။မျှား စားသောက်စဉ် အောင်

မြေဟန့်ဆေး။ ။ကားနိုင်၏။

သူငယ်နာ မျက်စိ တိမ်ရှိ သွေးပြီး မျက်စဉ်း ခပ်

အောင်မဲဖြူမြစ် အကတ်၏။ ဝမ်းသက်စေတတ်၏။

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဖြစ်၏။ အောင်မဲဖြူ၊ အေခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။ ၎င်းနွားကျပေါက်ပင် ဖြစ်၏။ အပူအောင် ပေါက်ရောက်သတ် ကွဲပြားခြင်း မရှိ။ အပွင့်ရေ

အရွက် ပေါက်ပုံမှသည် ကြီး၏။ ရွက်ညာတ်ပွင့်ချပ်လွှာသည် အောင်မဲအပြင် ပွင့်ချပ်လွှာသည် မဲပွင့်ချပ်လွှာသည် အကြီးပွင့်ချပ်လွှာသည် အတွင်းသားရံမျှ သာ ရှိ၏။ ၎င်းပွင့်ကျန်ရှိ၍ ၎င်းသီးကင်းနုတန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်စေအပေါ်၌ ပွင့်သီးနေကြသ

နှင့်ဖျော်လျက် မီးနွေးပေး
င်း၏။

တံပြီး ကြေးဇွန်းတွင်ထည့်
ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အကျိတ် အဖု ပေါက်မှု
သော အနာ အဖု အကျိတ်

စုန်း၊ ဖုတ်၊ ကဝေ စသည်
နှင့် ဂယောင်ချောက်ချား
သွေး၍ ၎င်းရေကို ရှူပါ။

ဝင်၍ သွေးအန် သွေးကျ
ဖက်စပ်၍ သောက်ပါ။ ၎င်း
ဆန်ပြုတ် စသော ဆန်မှု
ာ မသင့် ဖြစ်၏။

သွေး၍ ခပ်ပျစ်ပျစ် လိမ်း
၍ ခရုသင်း ဖြစ်မှု တလမျှ

ဖြူကွက် အစက် တိမ်များ
ရော၍ မျက်စိမှာ ခပ်ပါ။

သး ရရှိစေရန်) အောင်မဲ
တ်သဖွယ်) ချည်ထားပါ။

တ်တတ်သော မျက်စိအဖြူ
ကွင်းပါ။ အတွင်းသို့လည်း

ကျပ်သားကို နွားနို့ ၂၅
မူ သက်ဓာတ် ပွားများ၏။

ဖောရောင် ရောဂါ။ ။ဖောရောင်သေသူများသည် အခြားသော အဖောကျ ဆေး
များ စားသောက်စဉ် အောင်မဲဖြူရွက်ကို ဟင်းရံ ပြု၍ စားမှု များစွာ အကျိုးရှိ၏။

မြေဟန့်ဆေး။ ။အောင်မဲဖြူမြစ်ကို လက်မောင်းတွင် ချည်၍ထား၊ မြေကို ဟန့်
ကာနိုင်၏။

သူငယ်နာ မျက်စိ တိမ်စွဲ ရောဂါ။ ။အောင်မဲဖြူမြစ် နှင့် ဆင်စွယ်နှစ် ၂-ပါး
ကို၍ သွေးပြီး မျက်စဉ်း ခပ်သော် သူငယ်နာ မျက်စိ တိမ်စွဲ ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

အောင်မဲဖြူမြစ် အကျိုး။ ။အောင်မဲဖြူမြစ်သည် စပ်၏၊ လေ၊ သလိပ်ကို ငြိမ်းစေ
ဟတ်၏၊ ဝမ်းသက်စေတတ်၏၊ သွေး နှင့် သည်းခြေကို ထကြစေတတ်၏။

အောင်မဲညို

သက္ကတ	अपराजिता
ဟိန္ဒူ	कोयल
လက်တင်	Clitoria Ternatea
အင်္ဂလိပ်	Butterfly Pea, Wing-Leaved Clitoria

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အောင်မဲညိုပင်သည် အောင်မဲဖြူ ကဲ့သို့ ပင် မာကျောသော နွယ်မျိုး
ဖြစ်၏။ အောင်မဲဖြူ၊ အောင်မဲညို ဟု ခေါ်ဆိုခြင်းမှာ အပွင့်၏ အရောင်အသွေးကို လိုက်ပြီး
ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။ ၎င်းနွယ်ပင်သည် အခြားသော အပင်များ နှင့် ချုံတို့ကို အမှီပြုပြီး အလေ့
ကျပေါက်ပင် ဖြစ်၏။ အပင် နှင့် ချုံတို့ကို နွယ်၍သွားပြီးလျှင် မှီရာ တပင်လုံးကို ဖုံးလွှမ်း၍သွား
အောင် ပေါက်ရောက်တတ်၏။ အဖြူ၊ အညို ကွဲပြားခြင်းသည် အပင်၊ အရွက်၊ အသီးအနေဖြင့်
ကွဲပြားခြင်း မရှိ၊ အပွင့်ရောင် အနေဖြင့် သာ အဖြူ၊ အညို ခွဲခြား၍ ထား၏။

အရွက် ပေါက်ပုံမှာ ရွက်ညှာတံ တခုလျှင် ၅ - ရွက် ထွက်ပြီး ထိပ်ဆုံး ရောက်သော အရွက်
သည် ကြီး၏။ ရွက်ညှာတံရင်းမှ နေ၍ ဒေါင်းခြီးကွက် သဏ္ဌာန် မဲညိုသော အဆင်းဖြင့် ပွင့်၏။
ပွင့်ချပ်လွှာသည် အောင်မဲဖြူပွင့် ကဲ့သို့ ၂ - ထပ်မှ ၃ - ထပ် အထိ ပွင့်သည်ကို တွေ့ရှိနိုင်၏။
အပြင် ပွင့်ချပ်လွှာသည် မဲညိုသော အဆင်း ရှိ၏။ ၎င်း၏ အတွင်းမှ ထပ်လျက်နေသော ငယ်သော
ပွင့်ချပ်လွှာသည် အကြီးပွင့်လွှာလောက် မဲညိုခြင်း မရှိဘဲ အဖြူ များသော အပြာနုရောင် ဖြစ်၏။
၎င်းအောက် အတွင်းသား ကျသော ပွင့်ချပ်လွှာမှာ အရင်း ဖြူပြီး အနားသား အညိုရောင်
သန်းရုံမျှ သာ ရှိ၏။ ၎င်းပွင့်ချပ်လွှာများ ကြွေကျ၍ သွားသောအခါ သီးကင်းနုကလေးများ အဖြစ်
ကျန်ရှိ၍ ၎င်းသီးကင်းနုကလေးများသည် ကြီးထွား၍ လာသောအခါ ၃-လက်မမျှလောက် ရှိ၏။
တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော် (ဒီဇင်ဘာ - ဇန်နဝါရီ) စသော ဆောင်းလရာသီတွင် သစ်ပင်ချုပ်ပင်တို့
အပေါ်၌ ပွင့်သီးနေကြသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်၏။ အပွင့်၏ အဆင်းအရောင် ကွဲပြားမှုမှာပါး နွယ်ပုံ၊

အရွက်ပေါက်ပုံ ၊ ပွင့်သီးကြပုံချင်း အဖြူနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်၏။ အောင်မဲညို၏ ဆေးအသုံးမှာ အောင်မဲဖြူသုံးသကဲ့ပင် သုံးစွဲနိုင်၏။

အောင်မဲဖြူ၊ အောင်မဲညို၊ အောင်မဲနီ ဟူ၍ ၃-မျိုး ရှိကြောင်း ရတနကောသကျမ်း၊ အဆိုရှိ၏။ ဆေးသုံးရာတွင် ၃-မျိုးစလုံး အတူတူ သုံးစွဲနိုင်ကြောင်း ပြဆိုထား၏။

အောင်မဲညိုဆေးသုံးကို အာယုဗ္ဗေဒ ဆေးကျမ်းကြီးများ၌ လာသည့်အတိုင်း ဘော်ပြပါအံ့။

အောင်မဲညိုပဉ္စငါးပါးအသုံး

အောင်မဲညိုသည် ခါး၏၊ ပြေပြစ်၏၊ ဒေါသသုံးပါး ပျက်သည်ကို နိုင်၏။ အေးသော ဂုဏ်ရှိ၏။ လေ သလိပ်ဖျားခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း၊ မူးဝေထိုင်းမှိုင်း၊ သွေးဝမ်းသွားခြင်း၊ ရူးသွပ်ခြင်း၊ ချောင်းအလွန်ဆိုးခြင်း၊ ပန်းနာရင်ကြပ်စွဲခြင်း ခူနာ-ပိုးနာနှင့် အဆုတ်ရောဂါတို့ကို များစွာကင်းဝေးစေ၏။

အောင်မဲညိုမြစ်

အောင်မဲညိုမြစ်သည် အောင်မဲဖြူမြစ်နှင့် ဂုဏ်သတ္တိစွမ်းရည်များ တူမျှ၏။ သို့ရာတွင် ၎င်း၏ ထူးခြားချက်မှာ ကာမအားကို တိုးပွားစေတတ်၏။ ပိတ်ဝမ်းသွားခြင်းကို ပယ်တတ်၏။ ကြောက်မက်ဘွယ်ကောင်းသော လေကြောများ၏ ပူသောင်ခြင်းကို ငြိမ်းအေးစေတတ်၏။ (အသက်ရှူလေကြော၊ ဆီးကြော စသည်ကို ဆိုလို၏)။ ပန်းနာ၊ ရင်ကြပ်၊ ရေဖျဉ်းရောဂါ၊ ဝမ်းဗိုက်တင်းရောင်ခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။

နိဗ္ဗာန်ကျမ်းအလို

အောင်မဲညိုသည် ခါး၏၊ အဆိ၊ အစေးရှိ၏၊ ဩဒေါသကို နိုင်၏။ အေးသော ဝိရိယ ဂုဏ်ရှိ၏။ လေနာ၊ သည်းခြေနာ၊ ဖျားနာ၊ ကိုယ်ပူနာ၊ မူးယစ်နာ၊ မြေဘုတ်ဘီလူး ဖမ်းစားသော အနာ၊ သွေးဝမ်းသွားသောအနာ၊ ရူးသွပ်နာ၊ မူးမိုက်နာ၊ အလွန်ချောင်းဆိုးသော အနာ၊ ပန်းနာ၊ သလိပ်နာ၊ နူနာ၊ ပိုးနာ၊ ခယရုပ်ရောဂါတို့ကို နိုင်၏။ ကြွင်းသော ဂုဏ်တို့သည် အောင်မဲဖြူနှင့်တူတော့ သဘောရှိ၏။ အောင်မဲညိုရွက်သည် ချို၏။ အဆိပ်အတောက်ကိုနိုင်၏။ အောင်မဲညိုမြစ်သည် လေကို နိုင်၏။ အာဟာရအပုပ်ကို ကြေစေ၏။

အိုင်ရစ်

(သက်တန်ရောင်ပန်း-ရှု)

အက္ခ

ဟိန္ဒူ

ဇက်တင်

ပုံသဏ္ဌာန်။

မြင့်မားသော အပင် ဖြစ်၍ ကျူလစ် အပင် အရွက်ထူဖြင့် စုံထွက်၏။ တရွက်ချင်ရွက်တံလက်တွင် အလျားခြောက်သော အခါ သစ်ပြုလျှင် သစ်ကြပိုး အစားအသီးမှာ နီရောင် သန်း၏။ အစေးတမျိုး ထွက်၏။ ၎င်းကို ထိန်းပင်သည် ရန်ကုန်မြို့ မိုလ်ချပ်ပန်းခြံတွင် အသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

၎င်းအစေး၏ အတောက်သို့ ဖလ် မှန်များပင်ငယ် ၂-မျိုး ရှိ၏။ ပင်

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည် စေးသည် နူးညံ့ ပြေပြစ်

အခေါက်။

ခြင်းကို ပယ်တတ်၏။ ပိတ်ဖျား ပူခြင်းတို့ကို ငြိမ်းအေးခေါက်ကို သောက်ရ၏။

အသီး။

အသုံးပြု၏။

ဆေး အချိန် အရေစပ်၍လည်း အသုံးပြု

ပင်မဲညို၏ ဆေးအသုံးမှ

င်း ရတနကောသကျမ်း၊ ဆိုထား၏။

လာသည့်အတိုင်း ဘော်ပြ

အိုး ထိန်းပင်

ဆက္ကတ	အူမလဗုဒ္ဓ	(၇၀-၈-၇-၆)
ဟိန္ဒူ	အူမလဗုဒ္ဓ	(၇၀-၈-၇-၆)
ဇာက်တင်	Ailanthus Malabarica	

ပ်ကို နိုင်၏။ အေးသော
င်းသွားခြင်း၊ ရူးသွပ်ခြင်း၊
ရာဂါတို့ကို များစွာကင်း

ား တူမျှ၏။ သို့ရာတွင်
ွားခြင်းကို ပယ်တတ်၏။
ငြိမ်းအေးစေတတ်၏။
။ ရေဖျဉ်းရောဂါ၊ ဝမ်း

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အိုးထိန်းပင်သည် ပင်ကြီးမျိုး ဖြစ်၏။ ပင်စည် ဖြောင့်မတ်၍ အလွန်
မြင့်မားသော အပင် ဖြစ်၏။ အခက်အလက် များသည် တောင်တမာ၊ သစ်ကတိုး၊ အာဖရိက
ကျူလစ် အပင် အရွက်ထွက်သကဲ့သို့ ထွက်၏။ ရွက်တံ တလက်တွင် အရွက် ၁၀-စုံ၊ ၁၅-စုံ စသည်
ဖြင့် စုံထွက်၏။ တရွက်ချင်း ကြည့်မူ ခန့်မှန်း အလျား ၃-၄-လက်မ ရှိ၍ အနံ ၂-လက်မ ရှိ၏။
ရွက်တံလက်တွင် အလျား ၂-ပေခွဲမှ ၃-ပေမျှ ရှိ၏။ အပွင့် ဖြူ၏။ အခေါက် ထူ၏။ ၎င်းအခေါက်
ခြောက်သော အခါ သစ်ကြပိုးနံ့ ရ၏။ အချို့သော သူတို့သည် သစ်ကြပိုး အရိုင်း ဟူ၍ ခေါ်
ပြီးလျှင် သစ်ကြပိုး အစားလည်း အသုံးပြုကြကုန်၏။ အသားမှာ လက်လေး လက်ဆ မရှိ၊ ပေါ့၏။
အသီးမှာ နီရောင် သန်း၏။ ၎င်းအပင်၏ အခေါက်များကို ဓား စသည်တို့နှင့် ခုတ်ထစ် ခြစ်မှု
အစေးတမျိုး ထွက်၏။ ၎င်းအစေးကို (ဂူဂူလ) အိုးထိန်းဆေး ဟု ခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲကြ ကုန်၏။
အိုးထိန်းပင်သည် ရန်ကုန် နှင့် အင်းစိန်ခရိုင်တို့၌ များစွာ ပေါက်ရောက်သည်ကို တွေ့ရ၏။ ရန်ကုန်
မြို့ ဗိုလ်ချုပ်ပန်းခြံတွင် အနည်းငယ် တွေ့ရပြီးလျှင် ကနေဒီကျွန်း၌ကား များစွာ စိုက်ပျိုးထား
သည်ကို တွေ့ရပေသည်။

၎င်းအစေး၏ အရောင်သည် ကာကီရောင် နှင့် နက်သောအရောင်များ ဖြစ်၏။ တဘက်မှ
တဘက်သို့ ဖယ် မှန်များကဲ့သို့ ထိုးဖောက်၍ မြင်၏။ ထိုအိုးထိန်းစေး (ဂူဂူလ) သည် ပင်ကြီး၊
ပင်ငယ် ၂-မျိုး ရှိ၏။ ပင်ငယ်မျိုးကို (သဘောပွဲလျက်) တွင် ဆက်၍ ကြည့်ပါလေ။

ဂုဏ် နှင့် ဝမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒ ဗိဇ္ဇာဆေးကျမ်းကြီးများ အလိုအားဖြင့် အိုးထိန်း
စေးသည် နူးညံ့ ပြေပြစ်၏။ ချုပ်စေ၏။ ထက်မြက်၏။ သလိပ်ကို ပယ်တတ်၏။

အခေါက်။ ။အခေါက်သည် ဝပြုံးစေ၏။ ချုပ်၏။ အဖျားကို နိုင်၏။ ဝမ်းမီး နှုန်
ခြင်းကို ပယ်တတ်၏။ ပိတ်ဝမ်းသွား၊ ဝမ်းကိုက်ရောဂါ နှင့် ဝမ်းဗိုက်တင်းရောင်ခြင်း၊ လေကြော
များ ပူခြင်းတို့ကို ငြိမ်းစေ၏။ မြွေဟောက် ကိုက်သော အခါ၌ အဆိပ်ပြေစေရန်လည်း ၎င်းအ
ခေါက်ကို သောက်ရ၏။

အသီး။ ။၎င်းအသီးကို ဆန်နှင့် ရောစပ်၍ မျက်စိရောဂါများတွင်လည်း များစွာ
အသုံးပြု၏။

ဆေး အချိန် အဆ။ ။တခွက်စာ ရွေးငယ် ၁၀-ရွေးမှ ၃၀-ရွေးအထိ နွားနို့နှင့်
ရောစပ်၍လည်း အသုံးပြုရ၏။

အိုထိန်
 AILANTHUS MALABARICA
 गुग्गुलु

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။
 ချိုငယ်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းသည်
 စသည်တို့၏ နဖူးကမ်းစပ်များ
 ဖြစ်၏။ အဖွင့်မှာ ၄ - ၅ - ပွင့်
 များမှာ အိုးဗုတ်၊ ရေဗုတ်အ
 စိုး ဟူ၍၎င်း ခေါ်ဆိုကြ ကု
 ရုတ် နှင့် စွမ်းရည်။
 စမ်းသွားရောဂါ၌ များစွာ
 ရောဂါများ၌ အသုံးပြုရ၏။
 ပြုရ၏။ ၎င်းအပွင့်၌ တွန့်ရှုံ့
 လွှားရိုးရိုး နှင့် အတိသာရ ခေ
 သားမျှ ကျန်အောင် ကျိုပြီး
 ပျောက်ကင်း၏။ ၎င်းပြုတ်ရေ
 မြန်စွာ အသားနု တက်စေ၏။
 နာစေးသောသူ လည်ချောင်
 မ်တွင်း အာခေါင် ပူလောင်

အိုးထိမ်းတမျိုး

(သဘောပွဲလျက်-ရှု။)

အိုးဗုတ်ပင် (ဆေးအိုးဗုတ်)

ကိုကယ် नानकेरी (နာ-နီ-ကေရီ)

နေပါလ चोलिसी (ကျိုလီစီ)

အင်္ဂလိပ် Indian Rhododendron

လက်တင် Melastoma Malabaricum

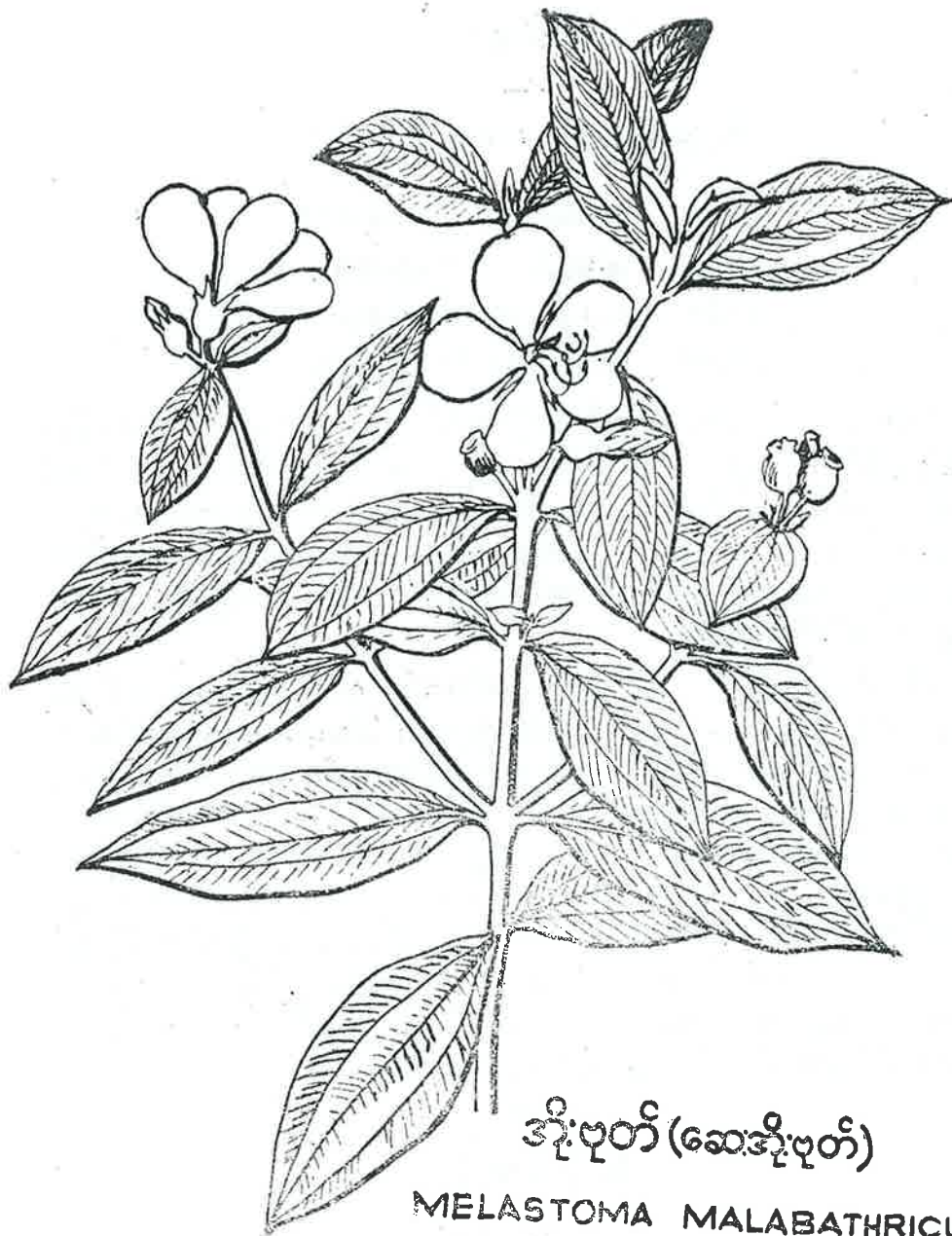
ပုံသဏ္ဌာန်။ ။အိုးဗုတ်ပင်သည် အကိုင်းအခက် အလွန် များသည့် ပင်ငယ် သက်ပြင်း မျှလယ်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းသည် ရေနီးရာ အရပ်များ၌၎င်း၊ ချောင်း မြောင်း အင်း အိုင် ရေကန် စသည်တို့၏ နဖူးကမ်းစပ်များ၌၎င်း ပေါက်တတ်၏။ များသောအားဖြင့် အရွက်မှာ သန်လျက်ပုံ ဖြစ်၏။ အဖွင့်မှာ ၄ - ၅ - ပွင့် စုပြုံ၍ ပွင့်တတ်၏။ အရောင် နီပျော့ရောင် ရှိ၏။ အသီးကလေး များမှာ အိုးဗုတ်၊ ရေဗုတ်အိုး စသည်နှင့် တူ၏။ ထို့ကြောင့် အိုးဗုတ်ပင် ဟူ၍၎င်း၊ ဆေးဗုတ် ဟူ၍၎င်း ခေါ်ဆိုကြ ကုန်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗေဒ အလိုအားဖြင့် ၎င်း၏ အရွက်သည် အတိသာရ ဝမ်းသွားရောဂါ၌ များစွာ အသုံးပြုရ၏။ ၎င်း၏ အပွင့်သည် မိန်းမများ မီးယပ်ဖြူဆင်းသော ရောဂါများ၌ အသုံးပြုရ၏။ ၎င်းအပြင် နာတာရှည် အတိသာရဝမ်းပျက်များ၌ အထူး အသုံး ပြုရ၏။ ၎င်းအပွင့်၌ တွန့်ရှုံ့ စေတတ်သော သဘော ရှိ၏။ အလွန် ပြင်းထန်သော အတိသာရ ဝမ်း သွားရိုးရိုး နှင့် အတိသာရ သွေးဝမ်းသွားတို့ကို ၎င်းအရွက် ၃ - ကျပ်၊ ရေ ၄၀ - ကျပ်နှင့် ၆ - ကျပ် လားမျှ ကျန်အောင် ကျိုပြီးလျှင် တခွက်စာ ၃ - ကျပ်သားမျှ တိုက်မှု အထက်ပါရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။ ၎င်းပြုတ်ရေကို ဖန်ဆေး ပြုမှု အနာများ ပြည်ပတ် စသည်တို့ စင်ကြယ်ပြီး လျှင် မြို့စွာ အသားနု တက်စေ၏။ ၎င်းအပြင် ၎င်းအမြစ်၏ အခေါက်ကို ပြုတ်၍ နှုတ်ငုံဆေး ပြုမှု နာစေးသောသူ လည်ချောင်း အကြောများ တုန်လှုပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အကြောဆွဲခြင်း နှင့် ပိတ်တင်း အာခေါင် ပူလောင် ပေါက်ကွဲခြင်းများ ပျောက်ကင်း၏။

အန်ဒမန်

(ပိတောက်-ရှု။)

အရှင်နာဂသိန် ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်- စတုတ္ထတွဲပြီးပြီ။

အိုဗုတ် (ဆေအိုဗုတ်)

MELASTOMA MALABATHRICUM

စိုလိဆို

၃၆

အရှင်နာဂသိန်
ပုံပြဆေး အဘိဓာန်-ပဌမတွဲ

မှ

ကြွင်းကျန်သောဆေးပင်များ

ဖုတ်)

BATHRICUM.

အရှင်နာဂသိန်

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ) မှ

ကြွင်းကျန်သောဆေးပင်များ

[က]

ကဆစ်သခွား (ငြိတ်သခွား)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ-ရှု။

ကညွတ်ပန်း (သင်္ဘောမဏ္ဍိပန်း)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ-ရှု။

ကတိုးနွယ် (နွယ်ကတိုး)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ-ရှု။

ကနစို (ဘုံစာသီး)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ-ရှု။

ကနွံပင် (သမန်းနွယ်)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ-ရှု။

ကယောပင်

ဓမ္မာန္တရံ ဗုဒ္ဓိန္ဒ (၃၇၆-၈)

ဇက်တင် Excaecara Agallocha

အင်္ဂလိပ် Tigar's Milk tree, Blinding tree

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းကယောပင်သည် အပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၍ အဆိပ် ရှိသော အပင် ဖြစ်၏။ အမြဲ စိမ်းစို၏။ ၎င်းပင်လုံး နှင့် အကိုင်းအခက်တို့သည် အဖြူရောင် ရှိ၏။ အရသာမှာ အလွန် ထက်မြက်၍ နို့ရည်နှင့် တူသော အရည် ရှိ၏။ ၎င်း၏ အရွက်သည် လက်ထုပ်ကြီး အရွက်နှင့် တူ၏။ သို့ရာတွင် အနည်းငယ် ထူ၏။ ရှည်၏။ နူးညံ့၏။ ရွက်ညှာရိုးသည် ရှည်၍ အနီရောင်ရှိ၏။ အပွင့်မှာမူ အဝါရောင် ရှိ၍ အနံ့ မွှေး၏။ အခေါက်သည် မညီမညာ အဝတ် ရှိ၏။ အသားမှာ ဖြူ၍ နူးညံ့ ချောမွတ်၏။ အမြစ်သည် နူးညံ့ ပျော့ပျောင်း၍ ကန်စွန့် ဥများကဲ့သို့ ရှိ၏။ ၎င်းကို ရေထဲသို့ ထည့်သည်ရှိသော် ရေကို စုတ်ယူ၏။ အကယ်၍ ရေကို ညှစ် လိုက်သော် အခြောက်ကဲ့သို့ ဖြစ်သွား၏။ ရေစိမ့်ထားသော အမြစ်ကို ဓားငယ်ဖြင့် ဖြတ်လိုက် လျှင် စုတ်ယူထားသော ရေသည် ထွက်ကျလာ၏။ ၎င်းအပင်၏ အခေါက်နှင့် အမြစ်ကို ဆေး ဘက်၌ အသုံးပြုရ၏။ ၎င်းအပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် အနောက်ဘက်ကျွန်းတို့၌ ပေါက်ရောက်၏။

အပင်၏ အခေါက်မှ ထွက်သော နို့ရည်နှင့် တူသည့် အရည်သည် အလွန် ထက်မြက် ပြင်းထန်သောကြောင့် မျက်စိကို ဒုက္ခပေးတတ်၏။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ် ဘာသာအားဖြင့် “Blinding tree” ဟု ခေါ်၏။ ၎င်းသည် ပြင်းထန်စွာ ဝမ်းသက်စေတတ်၍ အသား အရေပေါ်တွင် ကျရောက်ခဲ့သော် ထိုကျရောက်ရာ နေရာတွင် ပူလောင်ပြီး မီးလောင်ဖုများကဲ့သို့ အနာ ဖြစ်တတ်၏။ “အဆိပ်ကို အဆိပ်ဖြင့် ပင် နှိမ်နင်းတိုက်ရ၏” ဟူသော စကား အရ ယင်း ကယောခေါက် အရည်သည် ၎င်းကိုယ်တိုင် အဆိပ် ဖြစ်နေစေကာမူ အခြားသော အဆိပ် မျိုးကို ပျောက်ကင်း စေနိုင်၏။ ကင်းမြီးကောက်ကိုက်ဆွဲ၍ ၎င်းအရည်ကို သုတ်လိမ်းပေးသော် အဆိပ် မတက်နိုင်ချေ။

သွေးအန် သွေးကျ အနာပေါက် နှင့် အခြား အရေပြား ရောဂါတို့၌ ၎င်းကို ဆီနှင့် ရော၍ အသုံးပြုရ၏။ ၎င်းပြင် ထို ကယောရွက် ပြုတ်ရည်ဖြင့် ဆေးကြော ပေးရ၏။

ချောင်းဆိုး ရောဂါ၌ ကယောစေးကို ဆန်မှုန့်ဖြင့် လုံအောင် ထုပ်၍ ပေးရ၏။
မြေဆိပ် ကျစေရန် ကယောခေါက် သတ္တုရည်ကို ပေးရ၏။

)

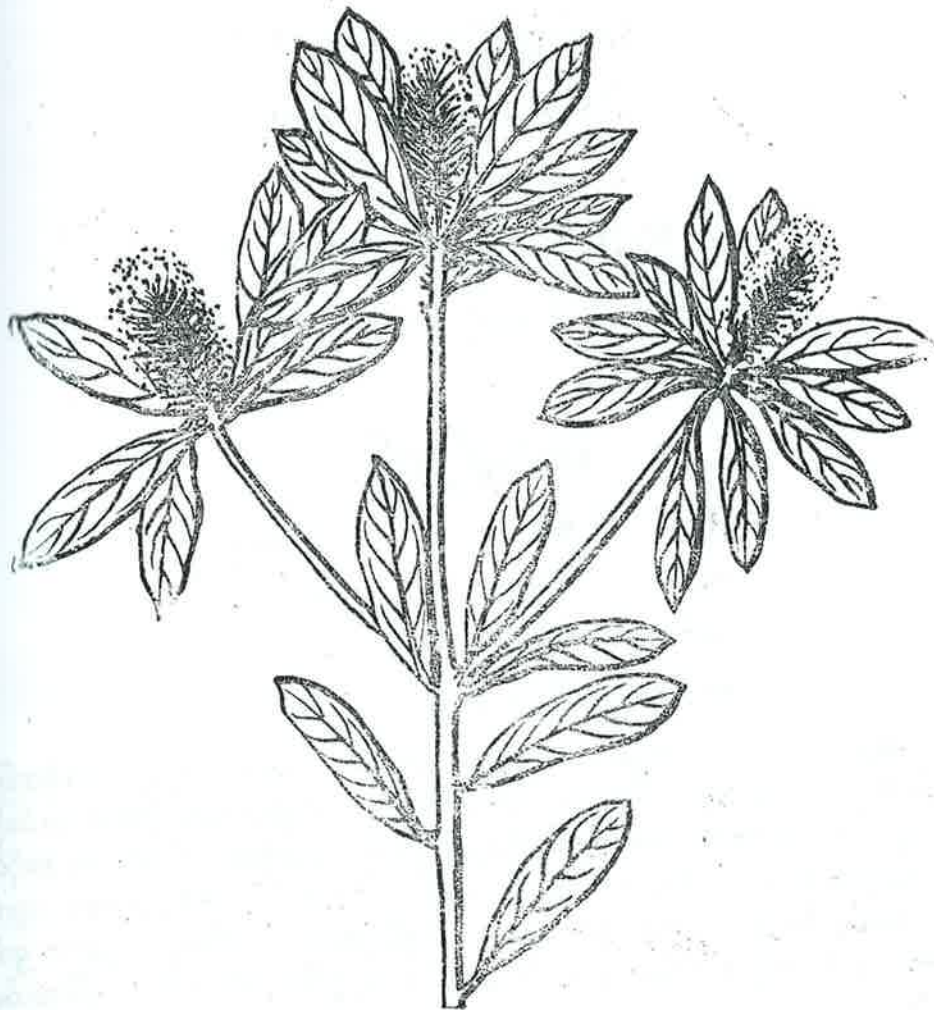
Blinding tree

၍ အဆိပ် ရှိသော အပင်
ရောင် ရှိ၏။ အရသာမှာ
ရွက်သည် လက်ထုပ်ကြီး
၏။ ရွက်ညှာရိုးသည် ရှည်
၍ ကြမ်းသည် မညီမညာ အ
ပျော့ပျောင်း၍ ကန်စွန်း
၏။ အကယ်၍ ရေကို ညှစ်
စားငယ်ဖြင့် ဖြတ်လိုက်
၍ နှစ် အမြစ်ကို ဆေး
နံ့တို့၌ ပေါက်ရောက်၏။

သည် အလွန် ထက်မြက်
၍ လိပ် ဘာသာအားဖြင့်
၍ စေတတ်၍ အသား
၍ မီးလောင်ဖုများကဲ့သို့
ဟူသော စကား အရ
၍ အခြားသော အဆိပ်
သုတ်လိမ်းပေးသော်

၍ ရင်းကို ဆီနှင့် ရော၍
၏။

၍ ပေးရာ၏။

ကလနီ (ကကုပ္ပုတ်)
MELALEUCA LEUCADENDRON
कज्जापुति

ကလဝါ (ကလ္လ္လပင်)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ ရှု။

ကလက် (တောင်ဘောင်း)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ ရှု။

ကလန်ပင် (ကကျူစွတ်)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ - စာ - ရှု) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ - ရှု)

ကသည်းပင်

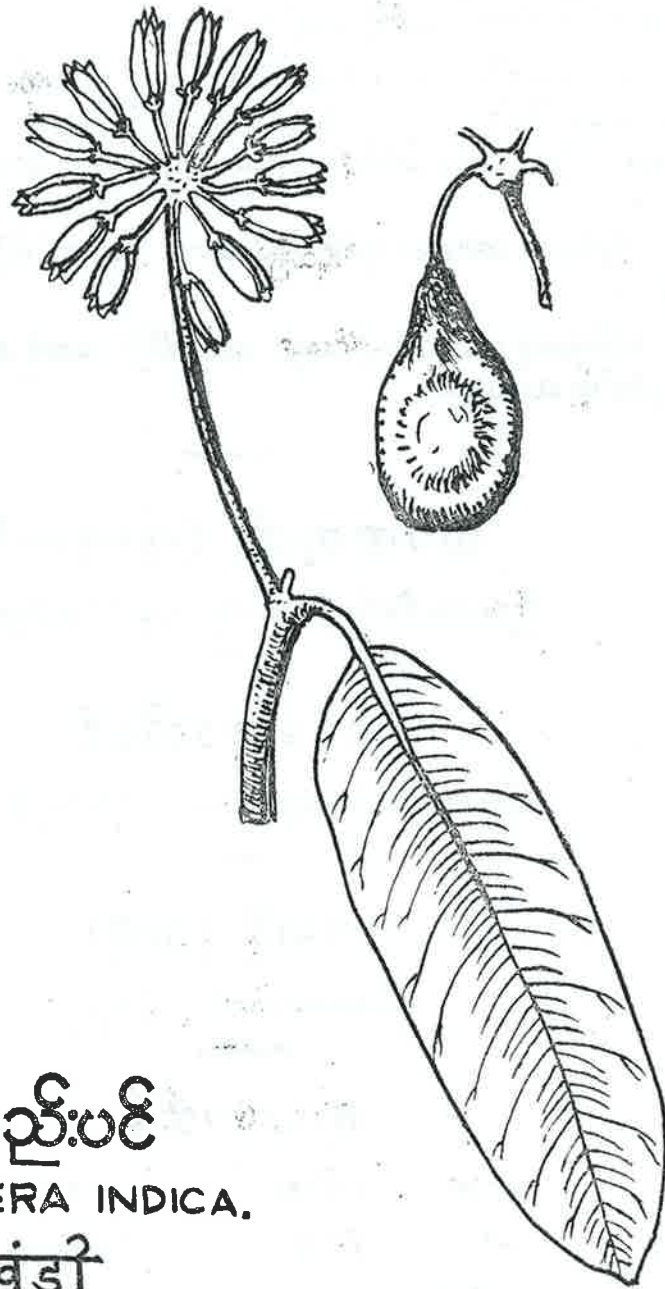
ဟိန္ဒူ	နဗေ	(ကထေ)
သက္ကတ	နီဗဒါ	(လောခံဒု)
လက်တင်	Samadera indica	
အင်္ဂလိပ်	Nepa Bark	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ကသည်းပင်သည် အမြင့် ပေ ၂၅ - ၃၀ - ထက် မမြင့်၊ အစဉ်သဖြင့် စိမ်းလမ်း စိုပြေနေသော အပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအပင်၏ အခေါက်တို့မှာ အက်ကွဲသော လယ်မြေ ကဲ့သို့ ကန့်လန့် ကွဲအက်သော အရေးအကြောင်းများ ရှိသည်။ တောင်တင်း ခိုင်မာသော အကိုင်း တို့ကား အရပ်လေးမျက်နှာ လှပစွာ ဖြာထွက်ကြသည်။ ၎င်းတောင်ပုံ လွန်းပုံဆံသော အရွက် တို့သည် သရဖီရွက်ကဲ့သို့ မာကျောလျက် အမွေးမဲ့ ဖြစ်ကြသည်။ ကွန်ခြာနှင့် တူသော ရွက် ကြောများ ယှက်သန်း၍ ပမာဏမှာ ၃-လက်မခန့် ရှည်သည်။ ရွက်ညှာမှာ ၂ ပိုင်း ၁-ပိုင်းလက်မ ခန့်ရှိသည်။

အပွင့်၏ အရောင်အဆင်းမှာ ပန်းရောင် အနည်းငယ်ရောသော ဝါရောင် ဖြစ်သည်။ အပွင့် ဖတ်သေးငယ်၍ ခိုင်မြဲသော ပွင့်လွှာရှိသည်။ အသီးမှာ ဗူးသီးကင်း ပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၍ ၂-လက်မခန့် ရှည်သော အတွင်းခွံမာသီး ဖြစ်သည်။

ကသည်းပင် ပေါက်ရောက်ရာ ဒေသမှာ ဣန္ဒိယနိုင်ငံ ကုန်ကန်နှင့် မာလဝါ ပြည်နယ်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တနင်္သာရီ အထက်ပိုင်းဒေသများ ဖြစ်ကြသည်။

ကဝ
SAMAI
ဘိ

ကသည်းပင်
SAMADERA INDICA.
लोखंडी

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ကသည်းခေါက်သည် ခါးသော အရသာ ရှိသဖြင့် အဖျားဖြတ် ဆေးများတွင် ထည့်သွင်း အသုံးပြုကြသည်။

အဖျားရောဂါ၊ လေနာ၊ အစာမကြေရောဂါ၊ အားအင်ဆုတ်ယုတ်သော ရောဂါတို့ အတွက် အသားပြုတ်ရည်ကို၎င်း၊ အသားကို အမှုန့်ပြု၍၎င်း အသုံးပြုရသည်။ အရွက်ပြုတ်ရည် သည်ကား ရောဂါပိုးများကို၎င်း၊ ခြံပိုးများကို၎င်း၊ အင်းဆက်ပိုးများကို၎င်း အထူးသဖြင့် နိုင်နင်းသောသတ္တိ ရှိ၏။

အရွက်သည် အေးသော ဂုဏ်ရှိသဖြင့် အနာမီး အနာလျှံတို့၌ အရွက်ကို ကြိတ်၍ အံ့ပေး ရသည်။

အသီးအဆံ့မှ အဆီထုတ်ယူနိုင်သည်။ ၎င်းအဆီဖြင့် အဆစ် အမြစ် ကိုက်ခဲသော ရောဂါ တို့၌ သုတ်လိမ်း ပေးရသည်။

က ဘ က တု ဣ (ရွှေတကုန်းပင်)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - စာရှု) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံရှု)

က ဘ ကော လီ ပင်

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ - စာရှု) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံရှု)

က ဘ ဆ နီ (ချီကိုရီ)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲရှု

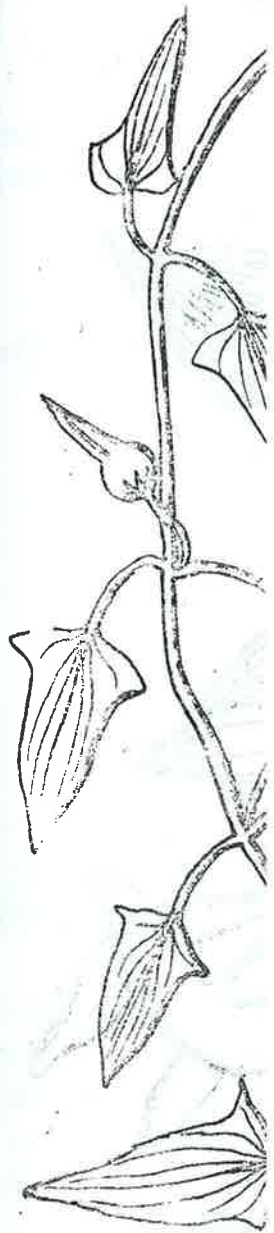
ကု လ ဖ ဘ သိမ်

သက္ကတ အဇာဗိရဗ (ဂျ-လ်-စီရ-မ်)

ဗိဒ္ဓိ ဒုဘ်ဇာ (ဒုရိဗလာ)

လက်တင် Trichodesma Indicum

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းအပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ခြောက်သွေ့သော ဒေသတို့၌ ပေါက်ရောက်တတ်၏။ ၎င်းအပင်သည် မိုးရေကို မှီ၍ အသက်ရှင်ရသော အပင်မျိုးဖြစ် ၏။ အမြင့် ၁-ပေမှ ၃-ပေခန့်အထိ မြင့်၏။ ပင်လုံးသည် တုတ်ခိုင်၍ ခရမ်းရောင် ရှိ၏။ အရွက်သည်

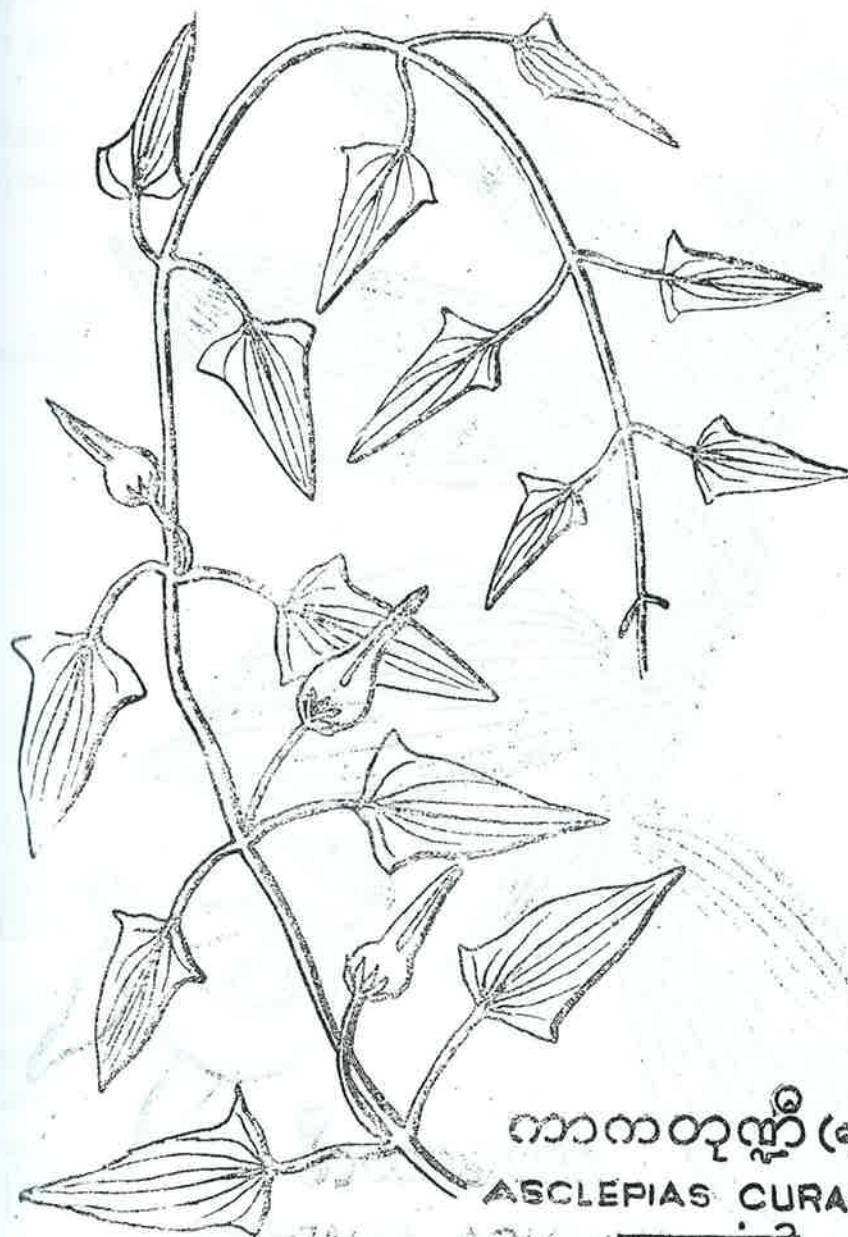
၁ ရှိသဖြင့် အဖျားဖြတ်

သာ ရောဂါတို့ အတွက်
ကံပြုတ်ရည် သည်ကား
၌ နိုင်နင်းသောသတ္တိ

၂၃ ကို ကြိတ်၍ အံပေး

ကိုက်ခဲသော ရောဂါ

၈)

ကာကတုဏ္ဍီ (ရွှေကုန်း)

ASCLEPIAS CURASSAVICA

काक तुंडी

ခြောက်သွေ့သော
သော အပင်မျိုးဖြစ်
၍ ရှိ၏။ အရွက်သည်

ကာကောလီ
LUVANGA SCADENS.
कांकोली

၂-လက်မမှ ၄-လက်မ အထိ
အနားသည် အပြာရောင် ရှိ
သော ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
ဖြစ်သော ဆင့်ပွားရောဂါမျှ
ကြားစေသော အစွမ်းသတ္တိ

အကြောအဆစ်ရော
ဂဏပင်ကိုကြိတ်၍ အံ့ပေးရ၏။
ဆီးရွှင်စေရန် အပင်
ကလေးသူငယ်တို့ ၀

ပုံသဏ္ဌာန်။
စိုစွတ်သော ဒေသများ၌ ပြ
ပူပြင်း စွတ်စိုသော အရပ်
ကြသည်။

ကိုကိုးပင်မှာ ၁၂-
အထိ မြင့်မားပြီး တနှစ်ပတ်
အခြား အပင်ကြီးများ၏
ထားမှ သာလျှင် သီးသမျှ
ရစေရန် ကိုကိုးပင်ကို ငှက်
ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည့်

ကိုကိုးပင်၏ အပွင့်
မှိုင်း ပွင့် သီးကြသည်။
သည်။ အသီး၏ ပုံသဏ္ဌာန်
သည်။ သီးကင်းအရွယ်မှ
လာသောအခါ တဖြေးဖြေး

၂-လက်မမှ ၄-လက်မ အထိရှည်၍ ၃-ပိုင်း ၁-ပိုင်းလက်မမှ ၁-လက်မအထိ ကျယ်ပြန့်၏။ အပွင့်၏ အနားသည် အပြာရောင် ရှိ၏။ ပွင့်ညာမှာ သေးသွယ်၏။ အမွေးကြမ်း၏။ အသီးတလုံးတွင် တစေ့သာ ရှိ၏။

ရုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ကုလဟာသိမ်သည် မြင်းသရိုက်ရောဂါ၊ အဆိပ်ကြောင့် ဖြစ်သော ဆင့်ပွားရောဂါများနှင့် တြိဒေါသတို့၌ ကျေးဇူးများ၏။ မျက်စိအာရုံကြောကို တက်ကြွနိုးကြားစေသော အစွမ်းသတ္တိ ရှိ၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

အကြောအဆစ်ရောင်ခြင်း၊ အသားအရေပေါ်တွင် ယားယံခြင်းတို့၌ ထိုယားယံရာတွင် တပင်ကိုကြိတ်၍ အုံပေးရ၏။

ဆီးရွှင်စေရန် အပင်ကို သုံးခွက် တခွက်တင် ကြို၍ သောက်ရ၏။

ကလေးသူငယ်တို့ ဝမ်းကိုက်ရောဂါ ဖြစ်လျှင် အမြစ်ကို ရေနှင့် သွေး၍ တိုက်ပေးရ၏။

ကိုကိုးပင် (ကကေးအိုပင်)

လက်တင် Theobroma Cacao

အင်္ဂလိပ် Cocoa

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ကိုကိုးပင်၏ မူလ ပေါက်ရောက်ရာ ဒေသမှာ အမေရိကတိုက် ပူပြင်းစိုစွတ်သော ဒေသများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုအရပ်ဒေသမှ တဆင့် အာဖရိကတိုက် နှင့် အာရှတိုက်ရှိ ပူပြင်း စွတ်စိုသော အရပ်ဒေသများသို့ ပို့ဆောင်၍ ကိုကိုးပင်များကို တိုးချဲ့ စိုက်ပျိုး၍ လာကြသည်။

ကိုကိုးပင်မှာ ၁၂-ရာသီ အမြဲ စိမ်းလန်းသော အပင် ဖြစ်သည်။ အမြင့်ပေ ၂၀-မှ ၄၀-အထိ မြင့်မားပြီး တနှစ်ပတ်လုံး အပွင့်များ အမြဲမပြတ် ပွင့်သည်။ ကိုကိုးပင်ကို စိုက်ပျိုးသောအခါ အခြား အပင်ကြီးများ၏ လောင်းရိပ်အောက် စိုက်ရသည်။ အခြား အပင်ကြီးများ ကာကွယ်၍ ထားမှ သာလျှင် သီးသမျှသော အသီးများ အောင်မြင်နိုင်သည်။ အချို့သောခြံကြီးများ၌ အရိပ်ရစေရန် ကိုကိုးပင်ကို ငှက်ပျောပင်နှင့် ရော၍ စိုက်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကိုကိုးပင်သည် မှီခိုပင်မျိုး ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

ကိုကိုးပင်၏ အပွင့် နှင့် အသီးများသည် ပင်စည် ပင်လုံးမှိုင်း၊ ရင့်သော အကိုင်းကြီးများမှိုင်း ပွင့် သီးကြသည်။ အပွင့်ပေါင်း ၁၅၀၀- ကျော်ပွင့်မှ အသီး လုံးရေ ၂၅-လောက်သာ တင်သည်။ အသီး၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ မြွေသီးသဖွယ် သခွားသီးနုအရွယ် ရှိသည့် အသီးတောင့်များ ဖြစ်သည်။ သီးကင်းအရွယ်မှ စ၍ ရင့်လာသည်တိုင်အောင် အစိမ်းရောင်များ ဖြစ်သည်။ အသီးမှည့်လာသောအခါ တဖြေးဖြေး ဝါညစ်သော အရောင်သို့ ပြောင်းလဲသွားသည်။ ၎င်း ကိုကိုးပင်

VS.

ကိုကိုးပင် (ကာကောအိုးပင်)
THEOBROMA CACAO

ကိုကိုးပင် သော ခြံကြီးများ၌ ခြံ
ကို ခူးယူသော လူအပေါင်းတို့
ကာ အသီးများကို တံချူဖြင့်
ချီမသာ အတွင်းသား အနှစ်
ကိုး တခုလျှင် အစေ့ ပေါင်

ကိုကိုးစေ့သည် ဗာဒီ
ကောင် (ရသာဓာတ်၊ ခါးသား
အစေ့များကို သုံးရက်ခန့် စုပုံ
ကောင် နေလွန်း၍ ပေးရသည်။
ကောင် မီးဖြင့် ပြုလုပ်ကြသည်
ပျက်ခြင်းကို ကာကွယ်နိုင်ပေး

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။
ဖို၊ ဖြစ်သည်။ ၎င်းအစေ့ ဆံမျှ
တန်း အားဆေးများ ဖော်စပ်
အတွက် ၎င်းအစေ့ ဆံကို ကျွဲ
မျှောကလက် ပြုလုပ်ကြလေသ
ပူမ်းနိုင်သည့် ဓာတ်သဘာဝမျှ
အများဆုံး ဖြစ်လေသည်။

ကု ()
အိန္ဒြိ
သက္က
အင်္ဂ
လက်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။
ဖံသော အပင်မျိုး ဖြစ်သည်
တက်၍ ထွက်ကြသည်။ အရွက်
ပုံရှိသည်။ တနည်း လွန်းပုံ
ရှိသည်။

ပန်းခိုင်သည့် ရွက်ကြား
တတ်သည်။ အပွင့်၏ အရောင်

ကိုယ်ပျိုးသော ခြံကြီးများ၌ ခြံရှင်တို့သည် အသီး မှည့်ချိန်တွင် အလွန်အလုပ်များကြသည်။ အသီးကို ခူးယူသော လူအပေါင်းတို့သည် လက်လှမ်းမီသော အသီးတို့ကို လက်ဖြင့်ပင် ခူးဆွတ်ကြပြီး မမှီသော အသီးများကို တံချူဖြင့် ချူယူကြသည်။ အသီး၏ အခွံကို ခွာလိုက်သောအခါ အရသာရှိသော အတွင်းသား အနှစ်ပျော့သဲ နှစ်မြုပ် ဖုံးမြုပ်၍နေသော ကိုကိုးစေ့များကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။ အသီး တခုလျှင် အစေ့ ပေါင်း ၃၀ - မှ ၅၀ - အထိ တွေ့ရှိနိုင်သည်။

ကိုကိုးစေ့သည် ဗာဒ်စေ့ အရွယ်ခန့် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအစေ့များကို ကဇော်ပေါက်လာအောင် (ရသာဇာတ် ခါးသက်သက် ဖြစ်လာအောင်) အနှစ် အဖတ်နှင့် ရောစပ်၍ နေသော အစေ့များကို သုံးရက်ခန့် စုပုံ၍ ထားရသည်။ ထိုနောက် ၎င်းအစေ့များ ခြောက်သွေ့သွားအောင် နေလှန်း၍ပေးရသည်။ အအေးများသော နိုင်ငံများတွင် အစေ့များကို ခြောက်လွယ်အောင် မီးဖြင့် ပြုလုပ်ကြသည်။ သို့မှသာ ကိုကိုးမှုန့်ပြုလုပ်ရာ၌ ၎င်း၊ ချော့ကလက်ပြုလုပ်ရာ၌ ၎င်း၊ ဖုတ်ခြင်းကို ကာကွယ်နိုင်ပေသည်။

ဂုဏ်နှင့် ဓွမ်းရည်။ ။ ကိုကိုးဆံသည် အားဆေး ပြုလုပ် ဖော်စပ်ရာတွင် အသုံးအစွဲများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းအစေ့ဆံများသည် လူတို့အတွက် အာဟာရဓာတ်ကို ဖြည့်စွမ်းနိုင်သဖြင့် ပဌမတန်း အားဆေးများ ဖော်စပ်ရာတွင် ပါဝင်နိုင်သည်။ နို့နှင့် ဖျော်၍ သောက်သော ကိုကိုးမှုန့်အတွက် ၎င်းအစေ့ဆံကို ကျွမ်းအောင် လှော်ပြီး ကြိတ်ယူရသည်။ ၎င်းအမှုန့်ကို ကိုကိုး သို့မဟုတ် ချော့ကလက် ပြုလုပ်ကြလေသည်။ ကိုကိုးမှုန့်သည် လူတို့အတွက် အာဟာရဓာတ်ကို အထူး ဖြည့်စွမ်းနိုင်သည့် ဓာတ်သဘာဝများ အထူးသဖြင့် ပါဝင်နေသည့်အတွက် ကမ္ဘာတွင် အသုံးအစွဲများဆုံး ဖြစ်လေသည်။

ကုတ်ကင်းပင် (ကော်ကင်း)

အိန္ဒိယ	ကိုကါန	(ကိုကီ-န)
သက္ကတ	ကိုကါန	(ကိုကီန)
အင်္ဂလိပ်	Cocaine	
လက်တင်	Erythroxylon Coca	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ကုတ်ကင်းသည် အမြင့် ၅ - ပေ၊ ၆ - ပေထက် ပို၍ မမြင့်သော ချုံပင်သော အပင်မျိုး ဖြစ်သည်။ ရှည်သွယ်သော အကိုင်းများများမှ အရွက်တို့သည် ပတ်လည်တက်၍ ထွက်ကြသည်။ အရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ အဏ္ဏာကာရ (Ovate) အရင်း ချွန်သော ဘဲဥပုံရှိသည်။ တနည်း လွန်းပုံသဏ္ဌာန် ဟုလည်း ခေါ်နိုင်သည်။ ၂-၂ - ပိုင်း ၁ - ပိုင်း လက်မရှည်သည်။

ပန်းခိုင်သည် ရွက်ကြားထွက် ပန်းခိုင် ဖြစ်သည်။ ၃ - ပွင့်မှ ၅ - ပွင့် အထိ အစုလိုက် ပွင့်တတ်သည်။ အပွင့်၏ အရောင်အဆင်းမှာ အဝါရောင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအပင်၏ ပေါက်ရာ ဒေသမှာ

ကော့အိုးပင်)

1A CACAO

ကုတ်ကင်းပင်(ကော်ကင်း)

ERYTHROXYLON COCA

कोकीन

ပိရူးနိုင်ငံ၊ ဗိုလီယားနိုင်ငံ၊
အမေရိကနိုင်ငံများတွင်

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
ပွားစေသည်။ ထက်မြက်စေ
တိန်း၊ ဆေးခြောက်တို့ကဲ့သို့
လူမျိုးများ ကုတ်ကင်းရွက်၊
ကြသည်။ ကွမ်းထဲ၌ ရောထ
ထားပါလျှင် ထုံထိုင်း၍နေ
ထက် ပိုလွန်၍ သုံးစွဲပါက

ကုတ်ကင်းသည် ပ
မိသော ရောဂါများ အတွ
အရွက်ကို နေခြောက်သွေ့
ပေးရသည်။ သူငယ်များ
သော အရည် အနည်းငယ်

ကုတ်ကင်းကို အာ
ကာမအားတိုးဆေး စသည်
ကမ္ဘာတဝှမ်းလုံးတွင် ကု
အပင် ဖြစ်သည်။

ကုတ်က

- ၁ - ကိုယ်ခန္ဓာ ညှိုးနွင်
- ၂ - သွားနာ၊ သွားကို
- ၃ - အင်အား ကုန်ခင်
- ၄ - လေထိုး၊ လေအေး
- ၅ - ပန်းသေ ဖြစ်ခြေ
- ၆ - သလိပ်ငုပ်၊ သလိ
- ၇ - မီးရပ်သွေးမမှန်
- ၈ - ကာမအားနည်း
- ၉ - အာ၊ လျှာ ခြောက်
- ၁၀ - အိပ်၍ မပျော်

ဂိဗ္ဗနီင်၊ ဗိဇ္ဇိယာနီင်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ ဇာဝကျွန်း၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် တောင်
စာမေရိကနိုင်ငံများတွင် အန္တိအပြား စိုက်ပျိုးကြသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ကုတ်ကင်းရွက်သည် အေးခါးသော အရသာရှိသည်။ အားကို
ပွားစေသည်။ ထက်မြက်သော စွမ်းရည် ရှိသည်။ အာရုံကြောများကို သန်မာ ကြီးထွားစေသည်။
တိန်း၊ ဆေးခြောက်တို့ကဲ့သို့ အကျိုးများ ဖြစ်ထွန်းသည်။ တောင်အာဖရိကလူမျိုးများနှင့် အိန္ဒိယ
လူမျိုးများ ကုတ်ကင်းရွက်ကို ထုံးအနည်းနှင့် ရောစပ်ပြီး အမော ပြေစေရန်အတွက် စားသောက်
ကြသည်။ ကွမ်းထဲ၌ ရောထည့်၍လည်း စားကြသည်။ နှုတ်ခမ်းနှင့် ကိုယ်အင်္ဂါတို့ကို သုတ်လိမ်း၍
ထားပါလျှင် ထုံထိုင်း၍နေသဖြင့် တစုံတရာ ထိခိုက်ခြင်းကို မသိနိုင်။ ကုတ်ကင်းကို အတိုင်းအတာ
ထက် ပိုလွန်၍ သုံးစွဲပါက အဆိပ် အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး အန္တရာယ် ပြုတတ်သည်။

ကုတ်ကင်းသည် ပန်းနာ၊ လည်ချောင်း၌ ဖြစ်သော အနာ၊ နှာစေးချောင်းဆိုးနာ၊ အအေး
မိသော ရောဂါများ အတွက် အရွက်ကို ပြုတ်၍ ရသော အရည်ပူပူကို တိုက်၍ပေးပါ။ သို့မဟုတ်
အရွက်ကို နေခြောက်သွေ့အောင် လှန်းပြီး ဆေးလိပ် သောက်သကဲ့သို့ အခိုးကို သောက်၍၍
ပေးရသည်။ သူငယ်များ သန်ထိုးသောရောဂါ၊ လေထိုးသောရောဂါတို့ကို ကုတ်ကင်းရွက်ကို ပြုတ်
သော အရည် အနည်းငယ်နှင့် ဆိတ်နို့၊ နွားနို့ ရောစပ်ပြီး တိုက်ပေးရသည်။

ကုတ်ကင်းကို အားတိုးဆေး၊ လေကြေလေနိုင်ဆေး၊ သလိပ်ရွှင်ဆေး၊ မီးယပ်သွေးမှန်ဆေး၊
ကာမအားတိုးဆေး စသည်တို့ အတွက် အသုံးပြုကြသည်။ ထုံဆေး အဖြစ်လည်း သုံးစွဲကြသည်။
ကမ္ဘာတဝှမ်းလုံးတွင် ကုတ်ကင်းကို နည်းအမျိုးမျိုးနှင့် အသုံးအစွဲ ပြုကြသဖြင့် ကမ္ဘာကျော်
အပင် ဖြစ်သည်။

ကုတ်ကင်းကို သုံးစွဲသဖြင့် ပျောက်ကင်းသော ရောဂါများ
အကျဉ်းချုပ်

၁ - ကိုယ်ခန္ဓာ ညှိုးနွမ်းသော ရောဂါ။	၁၁ - ခေါင်းကိုက်သော ရောဂါ။
၂ - သွားနာ၊ သွားကိုက်၊ သွားနဲ့သော ရောဂါ။	၁၂ - မောပန်းသော ရောဂါ။
၃ - အင်အား ကုန်ခမ်းသော ရောဂါ။	၁၃ - ပန်းနာရောဂါ။
၄ - လေထိုး၊ လေအောင် ရောဂါ။	၁၄ - နှာစေး၊ ချောင်းဆိုး ရောဂါ။
၅ - ပန်းသေ မြစ်ခြောက် ရောဂါ။	၁၅ - အအေးမိသော ရောဂါ။
၆ - သလိပ်ငုပ်၊ သလိပ်ပုပ် ရောဂါ။	၁၆ - သူငယ်နာ လေထိုး ရောဂါ။
၇ - မီးရပ်သွေးမမှန်သော ရောဂါ။	၁၇ - အစာ မကြေကျက်သော ရောဂါ။
၈ - ကာမအားနည်းသော ရောဂါ။	၁၈ - ဆာလောင် မှတ်သိပ်သော ရောဂါ။
၉ - အာ၊ လျှာ ခြောက်သော ရောဂါ။	၁၉ - သန်ထိုး၊ ပိုးထသော ရောဂါ။
၁၀ - အိပ်၍ မပျော်သော ရောဂါ။	၂၀ - စိတ်နှလုံး မချမ်းမြေ့သော ရောဂါ။

ကန်ချပ်နီ
PLUMBAGO ROSEA.
चित्रका

၁" စကေး

ပုံသဏ္ဌာန်။
စိုက်ပျိုးထားသည်ကို တွေ့ရ
ရင့်ထိ အရောင် အမျိုးမျိုး

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။
ရောဂါ, ဘုတ်တစ္ဆေ နှင့်
ပျောက်ကင်းစေ၏။ သွေးကို
သားအထိကို မြင်းသရိုက်
သည် ကျောက်ကြီးရောဂါ

နားကိုက်ရောဂါ။
နားကိုက်ခြင်း ပျောက်ကင်း
မျက်စိရောဂါ။
နာ ပျောက်ကင်း၏။

မြင်းသရိုက် သွေးယို
ကတ္တီပါပန်းဝါပွင့်ကို ပြုတ်

ပုံပြဆေးဇာ

ကောက်ရင်ပန်း (ကရုဉ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ- ၅။

ကတ္တီပါပန်းဝါ (ပြင်သစ် ထင်တရာ)

သက္ကတ	सण्ड	(ဗျဏ္ဍ)
ဟိန္ဒူ	ताल मुला	(လၢလ်မုရဂါ)
လက်တင်	Tagetes Erecta	
အင်္ဂလိပ်	French Marigold	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ကတ္တီပါပန်းဝါသည် ချုပ်ပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းကို ပန်းခြံတို့၌ အလှအပ စိုက်ပျိုးထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ၎င်း၏ အပွင့်သည် ကြီး၏။ အဝါရောင် ဖျော့ဖျော့မှ လိမ္မော်ရောင် ရင့်ထိ အရောင် အမျိုးမျိုး ရှိ၏။ ဘိန်းပွင့် အနံ့နှင့် အနည်းငယ် တူ၏။

ဂုဏ်နှင့် ဝှမ်းရည်။ ။ကတ္တီပါ ပန်းဝါသည် အရသာ ပူစပ်စပ် ရှိ၏။ ဖန်၏။ အဖျားရောဂါ၊ ဘုတ်တစ္ဆေ နှင့် ပြိတ် ဖမ်းစားခြင်းတို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏။ ဖောရောင်ခြင်းကို ပျောက်ကင်းစေ၏။ သွေးကို ချုပ်စေတတ်သော သတ္တိ ရှိ၏။ ပွင့်ဖတ်များ ၆-ပဲသားမှ ၁၂-ပဲသားအထိကို မြင်းသရိုက်ရောဂါ သွေးယိုစီးခြင်း ရပ်တန့်စေရန် ပေးရ၏။ ကတ္တီပါ ပန်းဝါရွက်သည် ကျောက်ကြီးရောဂါ၌ ကျေးဇူးပြု၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

နားကိုက်ရောဂါ။ ။ကတ္တီပါ ပန်းဝါရွက် သတ္တုရည်ကို နားထဲသို့ ထည့်ပေးသော် နားကိုက်ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။

မျက်စိရောဂါ။ ။ကတ္တီပါပန်းဝါပွင့် အရည်ဖြင့် မျက်စိကို ကွင်းပေးသော် မျက်စိနာ ပျောက်ကင်း၏။

မြင်းသရိုက် သွေးယိုခြင်း။ ။မြင်းသရိုက်လိပ်ခေါင်းကြောင့် သွေးယိုခြင်း ဖြစ်ခဲ့သော် ကတ္တီပါပန်းဝါပွင့်ကို ပြုတ်၍ သောက်ရ၏။

ကန့်ချပ်နီပင်

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ - စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅)

ပုံပြ
ROSEA .

ကျီးခြေပင်
LEEAE ACCUTA
काकजंघा

ပုံသဏ္ဌာန်။
လားကျွန်း၊ ကပ္ပလိကျွန်း၊
ပေါက်ရောက်သော အပင်

၎င်းကျီးခြေပင်သည်
သည် ညောင်ရွက်အသွင်
ရွက်ညှာ ရှည်သွယ်လျက်
ဖျားတိုင်အောင် ထင်ရှား
ပွားများ ဖြာထွက်ကြကုန်
ကတ္တီပါမွေးနုကလေးများ

ပန်းခိုင် ထွက်ပုံမှာ
ထွက် ပန်းခိုင် ဖြစ်၏။ အပွ
အသီးသည် နုစဉ် စိမ်းပုပ်

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်
ပိုးတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။
အဆိပ်ကို ပယ်ရှားတတ်၏
ထန်ကျဉ်၍နေခြင်း၊ နို့
ကြောင့်ဖြစ်သော အဖျား
ရောဂါတို့ကို နိုင်၏။ အဝ

ဘာဝပွကာသဓေ
သည်းခြေနာ၊ သလိပ်နာ
ဖက်နာ၊ နားပင်း၊ နားအူ

မီးရပ်ဖြူဆင်းခြေ
မီးရပ်ဖြူဆင်းသော ရော

ကျီးခြေပင်

သက္ကတ **काकज'वा** (ကာကချံသာ)
 ဟိန္ဒူ **काकज'वा** (ကာ-က-ချံသာ)
 လက်တင် **Leea Accuta**

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ကျီးခြေပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ ဘောင်တန်းဒေသတို့ နှင့် အရှေ့ ပင်
 လားကျွန်း၊ ကပ္ပလီကျွန်း၊ ဂျာဗားကျွန်း၊ ကာဆိယတောင်တန်း၊ ဟိမဝန္တာတောင်တန်းတို့၌
 ပေါက်ရောက်သော အပင် ဖြစ်သည်။

၎င်းကျီးခြေပင်သည် ပင်ပမာ (ချုံနှင့် တူသော) အပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်း၏ အရွက်
 သည် ညောင်ရွက်အသွင် အရင်းဝိုက်ပြီး အဖျား ချွန်သွယ်သော သဏ္ဌာန် ရှိ၏။ အရွက် ထွက်ပုံမှာ
 ရွက်ညှာ ရှည်သွယ်လျက် ၃ - ၅ ရှိသော ရွက်ဆိုင် ဖြစ်၏။ ရွက်ကြောသည် ရွက်ညှာရင်းမှ ရွက်
 ဖျားတိုင်အောင် ထင်ရှားသော အကြောမကြီးမှ (မြစ်လက်တက်များ ထွက်ဘိသကဲ့သို့) အကြော
 ပွားများ ဖြာထွက်ကြကုန်၏။ အရွက်၏ အရောင်အဆင်းမှာ စိမ်းပုပ်သော အရောင်အဆင်း ရှိ၏။
 ကတ္တီပါမွေးနုကလေးများကဲ့သို့ ထင်ရှားသော အမွေးကလေးများ ပါရှိသဖြင့်လည်း နူးညံ့၏။

ပန်းခိုင် ထွက်ပုံမှာ ရွက်ခွံတို့၏ အကြားမှ အပြတ်လိုက် အခိုင်လိုက် ထွက်သဖြင့် ရွက်ကြား
 ထွက် ပန်းခိုင် ဖြစ်၏။ အပွင့်သည် အနည်းငယ် ဖြူသောအရောင် ရှိပြီး ညိုသောအဆင်း ဖြစ်၏။
 ကသီးသည် နုစဉ် စိမ်းပုပ်သောအရောင် ရှိပြီး မှည့်သောအခါ မည်းနက်သော အဆင်း ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ကျီးခြေမြစ်သည် ခါး၏၊ ဖန်၏၊ ပူ၏၊ ချဉ်သောအရသာ ရှိ၏။
 ပိုးတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။ ပေါက်သော အနာတို့ကို နိုင်၏။ အဖျားရောဂါတို့ကို တားမြစ်တတ်၏။
 ကဆိပ်ကို ပယ်ရှားတတ်၏။ လေပြွန်ချောင်း ပူလောင်ခြင်း၊ ခြေဖျား လက်ဖျား အရေပြားတို့၌
 ထွန်ကျဉ်၍နေခြင်း၊ နို့သော မန္တဝမ်းမီး စသော ရောဂါတို့ကို နိုင်၏။ သည်းခြေ ပူလောင်ခြင်း
 ကြောင့်ဖြစ်သော အဖျားရောဂါ၊ ကုဉ္ဇနူနာရောဂါ၊ နှင်းခုနာ၊ ဓာတ်အား ကုန်ခန်းသော အနာ
 ရောဂါတို့ကို နိုင်၏။ အလွန်လည်း ကျေးဇူးပြုတတ်၏။

ဘာဝပွကာသဆေးကျမ်းတွင်ကား။ ။ကျီးခြေပင်သည် အေး၏၊ ခါး၏၊ ဖန်၏၊
 သည်းခြေနာ၊ သလိပ်နာ၊ ဖျားနာ၊ ယားနာ၊ ရတ္တပိတ်နာ၊ အဆိပ်နာ၊ ပိုးနာ၊ ထိခိုက်မိသော
 ဖက်နာ၊ နားပင်း၊ နားအူရောဂါတို့ကို နိုင်၏။

မိုးရပ်ဖြူဆင်းခြင်း။ ။ကျီးခြေပင်၏ အမြစ်ကို ဆန်ဆေးရေနှင့် သွေး၍ သောက်မှု
 မိုးရပ်ဖြူဆင်းသော ရောဂါ ပျောက်၏။

ကျီးခြေပင်ကို သုံးစွဲသဖြင့် ပျောက်ကင်းသော ရောဂါများ

အထူးမှတ်ချက်

- ၁ - ပိုးကြောင့် ဖြစ်သော ရောဂါ၊
- ၂ - အဆိပ်ကြောင့် ဖြစ်သောရောဂါ၊
- ၃ - အဖျားရောဂါ၊
- ၄ - လေပြန်ချောင်း ပူလောင်သောရောဂါ၊
- ၅ - ခြေ၊ လက်ဖျား ထုန်ကျဉ်သော ရောဂါ၊
- ၆ - အရေပြား ထုန်ကျဉ်သောရောဂါ၊
- ၇ - ဝမ်းမီးနဲ့ သော ရောဂါ၊
- ၈ - သည်းခြေပူလောင်သော အဖျားရောဂါ၊
- ၉ - သွေးမသန့်သော ရောဂါ၊
- ၁၀ - ဓာတ်အားကုန်ခန်းသော ရောဂါ၊
- ၁၁ - နှင်းခူနာ၊
- ၁၂ - သလိပ်နာ၊
- ၁၃ - ဖျားနာ၊
- ၁၄ - ယားနာ၊
- ၁၅ - ရတ္တပိတ်နာ၊
- ၁၆ - နားပင်းသော အနာ၊

၁၇ - မီးရပ်ဖြူဆင်းသော ရောဂါ။

ကျောက်ခွဲပင်

သက္ကတ **पाषाणमंद** (ပါယာဏမောဒ)

ဗိမ္ဘီ **पाषाणमंद पौषल** (ပါယာဏမောဒ-၆, ဒို-ပ-၈)

လက်တင် **Saxifraga Ligulata**

ပုံသဏ္ဌာန်။ ကျောက်ခွဲပင်သည် နှစ်ကြာခံသော အပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်သည်။ အမည်နှင့် လိုက်အောင် ထိုအပင်များသည် ကျောက်မြေ၊ ကျောက်ခဲ၊ ကျောက်တောင်များတွင် သာ ပေါက်လေ့ ရှိသည်။ မြေကြီးမှ ရေဓာတ်၊ သတ္တုဓာတ်များ ရယူရေးအတွက် အမြစ်များသည် ကျောက်မြေများကို ဖောက်ခွဲကာ စွဲမြဲ သန်မာစွာ ပေါက်ရောက်တတ်သည်။ ရုက္ခဗေဒပညာ သင်ကြားရာတွင် ကျောက်ခွဲပင်များသည် အတော်အတန် ထင်ရှားသော အပင်များ ဖြစ်ကြသည်။ အချို့သော ကျောက်ခွဲပင်များမှာ အလွန် လှပသောကြောင့် ခြံမြေ ဥယျာဉ်များတွင် စိုက်ပျိုး၍ ထားကြသည်။

ကျောက်ခွဲပင်များ ပေါက်ရောက်ပုံမှာ အလွန် ထူးဆန်း အံ့ဩတယ်ကောင်းလှသည်။ အချို့သော ကျောက်တောင်ကြီးများပေါ်တွင် ရေညှိရောင် ကမ္ဘလာကော်ဇောကြီးများ ခင်းထားဘိသကဲ့သို့ စုစုံဝေးဝေးဖြင့် စိုပြေ လှပစွာ ပေါက်ကြသည်။ အချို့သော ကျောက်ခွဲပင်တို့မှာ တပင်နှင့် တပင် ၁ ပေ၊ ၂ ပေ ခြားလျက် ခပ်ကျဲကျဲ ပေါက်ကြသည်။

ရွက်လွှာကလေးများမှာ ရှည်လျားသော ရွက်ညှာတံတွင် ပင်လယ်ယောက်သွားခုန်းသဏ္ဌာန်ကဲ့သို့ နှစ်ဖက်သားလှိုင်းကလေးများ တွန့်ကာ လှပ ဆန်းကြယ်လှသည်။ ရွက်လွှာကလေးများမှာ မွဲပြာရောင် ရှိပြီး အလွန် သိမ်မွေ့ ချောမွတ်သည်။

ပန်းခိုင်များမှာ
 အနီရောင်၊ ပန်းရောင်
 အမျိုးမျိုး ပွင့်ကြသည်။
 အဝါရောင် အပွင့်ကလေး
 သော တောင်ကျောက်
 မှာ ပင်စည်ဘေးတွင်
 ပွင့်တံရိုးတို့ဖြင့် ပွင့်ကြ
 များမှာ ၅ - ၁၀ ထက် မ

၎င်း၏ အမြစ်
 အလုံး ရှိ၏။ အမြစ်၏
 မာကြောသော အမြစ်
 အလွန် မွေးသော အနံ့

ကျောက်ခွဲပင်
 အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကသိရနပ
 ဌာနတို့၌ ပေါက်လေ့

ဂုဏ် နှင့် စွမ်း
 အားကို ဖြစ်စေတတ်၏
 အလွန် အစွမ်းထက်၏။
 သွားစေ၏။

ဝမ်းကိုက်ရော
 စက်ကလေးများ ပေါ
 တိုက်ကျွေးရာ၏။

မျက်ရည်ယို

ကျောက်ခွဲပင်
 ဝမ်းကို ချောင်စေ၏။
 ကြေစေတတ်၏။

အမြစ်ကို ကြ
 လောင်သော ရောဂ

အမြစ်ကို
 ပျောက်ဆေးလည်း

၁) များ

ဖြစ်သောရောဂါ၊
ပူလောင်သောရောဂါ၊
နီကျဉ်သောရောဂါ၊
သောင်သော အဖျားရောဂါ၊
ခန်းသော ရောဂါ၊

ပန်းခိုင်များမှာ ခေါင်ညှန်ဆွဲ ပန်းခိုင်မျိုး ဖြစ်သည်။ အပွင့်ကလေးများမှာ အဖြူရောင်၊
အနီရောင်၊ ပန်းရောင်၊ မရမ်းစေ့ရောင် စသည်ဖြင့် အရောင်အဆင်း ကွဲပြား ခြားနားလျက်
အမျိုးမျိုး ပွင့်ကြသည်။ ပွင့်ညှာခိုင် အများတွင် အစုလိုက်၊ အပြုံလိုက်၊ အုံလိုက် ပွင့်ကြသည်။
အဝါရောင် အပွင့်ကလေးများတွင် အနီစက်ကလေးများ ပါသော ပန်းတမျိုးကို အလွန်လှပ
သော တောင်ကျောက်ခွဲပန်းရိုင်း တမျိုး ဟု ဆိုကြသည်။ အချို့သော ကျောက်ခွဲပန်းမျိုးများ
မှာ ပင်စည်ဘေးတွင် ပူးထွက်၍နေသော သစ်ဖုလုံးကလေးများမှ နှင်းပန်းကဲ့သို့ ရှည်လျားသော
ပွင့်တံရိုးတို့ဖြင့် ပွင့်ကြသည်။ အမွေးမဲ့သော ပွင့်ဖတ် ပွင့်ညှာများ ဖြစ်ကြသည်။ ပွင့်ဖတ်လွှာကလေး
များမှာ ၅-ခုထက် မနည်း ရှိသည်။

အနာ

၎င်း၏ အမြစ်သည် ၁-လက်မမှ ၂-လက်မအထိ ရှည်သည်။ အလယ်တွင် ၁-လက်မခန့်
ဖာလုံး ရှိ၏။ အမြစ်၏ အရောင်သည် ညိုပြာရောင် ရှိသည်။ ဤအမြစ်သည် အလွန် ကြမ်းတန်းစွာ
မာကြောသော အမြစ် ဖြစ်၏။ အမြစ်၏ အတွင်းဘက်၌ ဖြူ၏။ ၎င်း၏ အရသာသည် ချို၏။
အလွန် မွှေးသော အနံ့ ရှိ၏။

၁)

၆, ပို-ပ-၈)

ကျောက်ခွဲပင်၏ အမြစ်ခြောက်ကို ဗယဆေးဆိုင်များတွင် ရရှိနိုင်၏။ ၎င်း၏ အပင်ငယ်သည်
ဖိနပ်ယနိုင်ငံ ကသိရနယ် နှင့် နီပေါလ်နိုင်ငံ ဟိမဝန္တာတောင် အလယ်ပိုင်း နှင့် အေးသောနေရာ
ဌာနတို့၌ ပေါက်လေ့ ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ကျောက်ခွဲပင်သည် စေးကပ်၍ သလိပ်ကို ကြေစေတတ်၏။
အားကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ဆီးကို ရွှင်စေတတ်၏။ ကျောက်တည်သော ရောဂါ၌ ၎င်းကို ပေးခဲ့သော်
အလွန် အစွမ်းထက်၏။ ဤအပင်ဖြင့် ဆီးကို များလာစေ၍ ကျောက် တဖြည်းဖြည်း ၂-ခြမ်းကွဲ
သွားစေ၏။

၆) မျိုး ဖြစ်သည်။ အမည်
ကံတောင်များတွင် သာ
တွက် အမြစ်များသည်
သည်။ ရုက္ခဗေဒပညာ
၁ အပင်များ ဖြစ်ကြ
ခြံမြေ ဥယျာဉ်များတွင်

ဝမ်းကိုက်ရောဂါနှင့် ကလေးသူငယ်များ သွားပေါက်ချိန် သွားရည်များယိုခြင်း၊ အနာ
စက်ကလေးများ ပေါက်ခြင်း ဖြစ်သောအခါ ကျောက်ခွဲပင်ကို အမှုန့်ပြု၍ ပျားရည်နှင့် ရောစပ်
တိုက်ကျွေးရ၏။

မျက်ရည်ယိုသော ရောဂါ၌ ကိုယ်ကို လိမ်းကျံ၍ ပေးရ၏။

ကောင်းလှသည်။ အချို့
ကြီးများ ခင်းထားဘိ
ျက်ခွဲပင်တို့မှာ တပင်

ကျောက်ခွဲပင် အမြစ်သည် ကျောက်တည်ရောဂါကို နိုင်၏။ ၎င်းအမြစ် နှင့် ပင်စည်သည်
ဝမ်းကို ချောင်စေ၏။ အစာအိမ်ကို ကောင်းမွန်စေ၏။ ကျောက်ခွဲပင် ပြုတ်ရည်သည် အစာကို
ကြေစေတတ်၏။

သယ်ယောက်သွားခန်း
သည်။ ရွက်လွှာကလေး

အမြစ်ကို ကြိတ်၍ ပြည်တည်နေသော အနာ၊ သွေးရနာတို့ကို အုံ့၍ ပေးရသည်။ မျက်စိ ပူ
လောင်သော ရောဂါအတွက်လည်း ထည့်၍ ပေးရသည်။

အမြစ်ကို အဖျားရောဂါတွင် အားတိုးဆေးအဖြစ် အသုံးပြုသည်။ ထုန်နာ ကျဉ်နာ
ပျောက်ဆေးလည်း ဖြစ်သည်။

ကျောက်ခွဲပင်
SAXIFRA LIGULATA
वाषाणभेद

အမြစ်ကို ဝမ်းလေး
ကတုတ် အသုံးပြုရသည်။

အပင်ကို မျက်စိအခို
နှင့် ရောစပ်၍ အသုံးပြုရသည်။

သက္ကတ

ဟိန္ဒူ

လက်တင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ဤ
အပင်၏ အရွက်သည် ၂-လက်မ
ရှည်အောင် အသန်နယ်၊

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။
ကျောက်တည် ရောဂါတို့ကို
ဖြင့်လည်း အသုံးပြုနိုင်၏။

၎င်းအပင်၏ ခွက်တင်
ကည်ရောဂါ၊ ဆီးပူခြင်း၊ ဆီး

သက္ကတ

ဗလား

လက်တင်

ကျောက်ခွဲပင်၏ အ
သောရောဂါ၊ ကာလသားရော

အမြစ်ကို ဝမ်းလျှောခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ အဆုတ်နှင့် စပ်လျဉ်းသော ရောဂါများ အတွက် အသုံးပြုရသည်။ အမြစ်သည် ဘိန်းအတွက် ဖြေဆေးလည်း ဖြစ်သည်။

အပင်ကို မျက်စိအခိုးရိုက်သောရောဂါ၊ ဝမ်းကိုက်ရောဂါ၊ အပူနာများအတွက် ပျားရည် ဖျော်စပ်၍ အသုံးပြုရသည်။

ကျောက်ခွံပင်ငယ်

သက္ကတ	पाषाणमंदक	(ပါ-ယာဏဘေဒက)
ဟိန္ဒီ	पाषाणमंद छोट्टा	(ပါယာ-ဏ်-ဘေ-ဒ-ချိုတာ)
လက်တင်	Homonoia riparia	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ဤကျောက်ခွံပင်ငယ်သည် အမြဲ စိမ်းစိုသော ချုံပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်၏ အရွက်သည် ၂-လက်မမှ ၆-လက်မ အထိ ရှည်၍ လက်မဝက်မှ ၁-လက်မခန့် ကျယ်၏။ ရင်းအပင်သည် အာသံနယ်၊ မဏိပူရနယ်တို့၌ ပေါက်၏။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ၎င်းအပင်သည် အနာပေါက်၊ မုတ္တကိစ် (ဆီးအောင့်) ရောဂါနှင့် ကျောက်တည် ရောဂါတို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏။ ၎င်းအပင်ကို နူးညံ့သော ဝမ်းနှုတ်ဆေး အဖြစ် ပြုလုပ်လည်း အသုံးပြုနိုင်၏။

၎င်းအပင်၏ ခွက်တင်ကျိုရည်ကို မြင်းသရိုက် လိပ်ခေါင်းရောဂါ၊ ဆီးအိမ်၌ ကျောက်တည်ရောဂါ၊ ဆီးပူခြင်း၊ ဆီးအိမ်ရောင်ခြင်းတို့၌ ပေးရ၏။

ကျောက်ခွံပင်တမျိုး

သက္ကတ	पाषाणमंद	(ပါယာဏဘေဒ)
မလယလန်	ചെറുനെരിങ്ങ	(ကျော့ဗုဇေရိန္ဒ)
လက်တင်	Rhabedia lycioides	

ကျောက်ခွံပင်၏ အမြစ်သည် မြင်းသရိုက်လိပ်ခေါင်းရောဂါ၊ ဆီးအိမ်၌ ကျောက်တည်သောရောဂါ၊ ကာလသားရောဂါတို့၌ အသုံးပြု၏။

ကျမ ဟု်း (မဟု်းပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (၃) တွဲ- ရှ။

ကြာဖက်သိမ်

မင်္ဂလီ *မन चाखिता* (မန်-ကျာလီတာ)လက်တင် *Leea crispa*

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းကြာဖက်သိမ်သည် အပင်ငယ်မျိုးဖြစ်၏။ ၎င်း၏အပွင့်သည် အနည်းငယ်စိမ်းရောင်ရှိ၍ ဖြူ၏။ အသီးသည် ဆီးသီးနှင့်တူပြီးလျှင် မည်း၍ ညို၏။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ၎င်း၏အမြစ်ကို သန်းများကို သုတ်သင်ရာ၌ အသုံးပြုရ၏။ အရွက်ကို ထုထောင်း၍ ထိခိုက် ရှနသော ဒဏ်ရာပေါ်၌ လိမ်းကျံပေးရ၏။

ကြက်တူရွေးပန်း (သစ်ခွပန်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ- ရှ။

ကြောင်မြီးကူပင် (ကြောင်မြီးတူလည်းဟူ)

လက်တင် *Buddleia asiatica*အင်္ဂလိပ် *Quinine succiruba*

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ကြောင်မြီးကူပင်သည် အလေးကျ ပေါက်သော တနှစ်ခံ ချုံဆံသော အပင်မျိုး ဖြစ်သည်။ အမြင့် ၃-ပေမျှသာ ရှိသည်။ မိုဃ်းဦးကျစ ကဆုန် နယုန်လတို့၌ “နယုန် မိုဃ်းသေး မြက်သားမွေး” ဟူသော မြန်မာ့ဝေါဟာရ စကားပုံအရ မိုဃ်းကျ၍ မြက်များ စ၍ ပေါက်သောအချိန်တွင် မြက်များနှင့်အတူ ပေါက်လာတတ်လေသည်။

ကြောင်မြီးကူရွက်သည် ရွက်ညှာတံရှည်သွယ်၍ အဏ္ဏာကာရ (Ouate) ခေါ် ဝမ်းဘဲဥ သဏ္ဌာန် အဖျားသွယ်သော အရွက်မျိုး ဖြစ်သည်။ အရွက်၏ အထက်အောက်တွင် မထင်မရှား ကတ္တီပါမွေးနုကလေးများ ပါရှိသည်။ အကိုင်းကို ပတ်လည်လှည့်၍ တရွက်ချင်း ပေါက်သည်။ ရွက်ရင်းဗဟို၏ ရွက်ညှာထိပ်မှ ရွက်ဖျားတိုင်အောင် အကြောမကြီးကို မှီတွယ်၍ ကွေးညွတ်သော ရွက်ကြောငယ်ကလေးများ အရွက်၏အနားသားတိုင် ဖြတ်သန်းသွားကြသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။

၁)

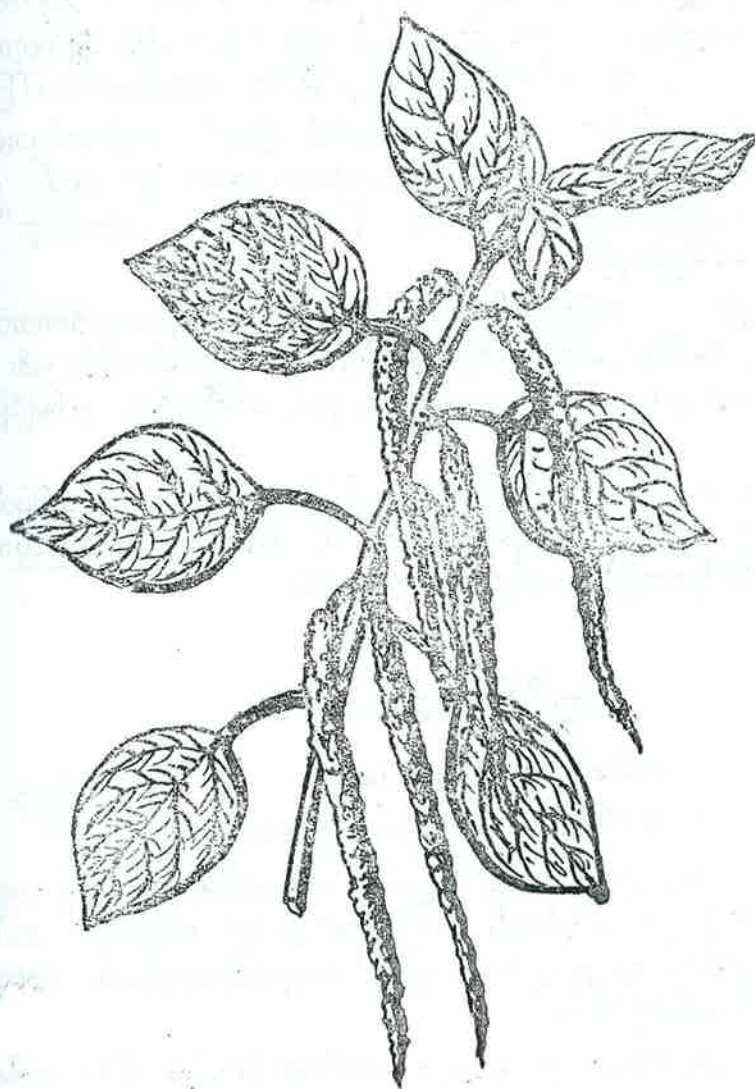
၏အပွင့်သည် အနည်း
၏။

အသုံးပြုရ၏၊ အရွက်ကို

းဟူ)

တနှစ်ခံ ချုံဆံသော
ယုန်လတို့၌ “နယုန်
ကျ၍ မြက်များ စ၍

ite) ခေါ် ဝမ်းဘဲဥ
ဘက်တွင် မထင်မရှား
ရှိချင်း ပေါက်သည်။
ယ၍ ကွေးညွတ်သော
သည်ကို တွေ့နိုင်သည်။

ကြောင်ခြီးတူ
BUDDLEIA ASIATICA.

ကြောင်မြီးကူပင်၏ အပွင့်တို့မှာ အရွက်တို့အကြားအကြား ကိုင်း၏ ဝဲယာ တဖက်တချက်တို့၌ ၄-လက်မခန့် လုံးသွယ်ရှည်ချွန်းသောပုံဖြင့် ပွင့်ကြ၏။ ထိုအပွင့်တို့မှာ ကြောင်မြီးနှင့်အညီ သဏ္ဌာန်တူကြသဖြင့် “ကြောင်မြီးကူ” ဟူ၍၎င်း “ကြောင်မြီးတူ” ဟူ၍၎င်းခေါ်ဝေါ်ကြ၏။

ကြောင်မြီးကူပင်သည် ဆေးဘက်ဝင် နွယ်မြက်သစ်ပင် မျိုးတွင် ပါဝင်၍ ထင်ရှားသော အပင်ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဗိန္ဒောဆရာတို့ အသိများသော ဆေးပင် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်း အပင်ကို အချို့သော အရပ်ဒေသများတွင် “ခွေးမြီးပင်” ဟူ၍၎င်း “သားလှကျေးဇူး” ဟူ၍၎င်း အမျိုးမျိုးခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

ဂုဏ်နှင့်စွမ်းရည်။ ။ ကြောင်မြီးကူရွက်သည် စပ်၏။ ဝမ်းမီးကို တောက်စေတတ်၏။ ကြေလွယ်၏။ ပိုးနာ၊ သလိပ်နာ၊ လေနာတို့ကိုနိုင်၏။ ကြောင်မြီးကူပွင့်သည် စပ်၏။ ပူ၏။ ခါ၏။ ပိုးနာ၊ သလိပ်နာ၊ လေနာ၊ နူနာ၊ ကိုယ်ဖောရောင်နာ၊ ဂူနာ၊ သရက်ရွက်နာ၊ နှုတ်မမြိန်နာ၊ ယားနာတို့ကိုနိုင်၏။

ထို့ပြင် ဆီးရောဂါ၊ အဆုတ်ပြန်ရောဂါ၊ ပန်းနာတို့၌လည်း သုံး၏။ လူနှင့်သင့်မြတ်၏။ သည်းခြေနာ၊ ဖျားနာ၊ သလိပ်နာ၊ လေရောဂါတို့ကိုနိုင်၏။ ကိုယ်အရောင်အဆင်းကိုလည်းပြုတတ်၏။ သူငယ်နာ ရောဂါတို့၌ အကျိုးပြု၏။ ပျောက်ကင်းစေတတ်၏။

ကွီနိုင်းဆေးပင်

လက်တင် Cinchona

အင်္ဂလိပ် Quinine succiruba

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ကွီနိုင်းဆေးပင်သည် အမြဲ စိမ်းသော အပင်မျိုး ဖြစ်သည်။ အရွက်သည် ချောမွတ်၏။ ရွက်လွှဲလည်း ပေါက်သည်။ အကိုင်းအခက်များတွင် ဆိုင်၍လည်း ပေါက်သည်။ အရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ဘဲဥဖျားသွယ်သော ပုံဖြစ်၏။ အပွင့်သည် မွေးကြိုင်ပြီး အရောင်မှာ အဖြူပန်းရောင်နှင့် ခရမ်းရောင်ရှိ၏။

ကွီနိုင်းပင်၏ မူလပေါက်ရောက်ရာ ဒေသမှာ တောင်အမေရိကတိုက် ဖြစ်၏။ ခရစ်နှစ် ၁၆၃၈-ခုနှစ်တွင် ပီရူးဘုရင်ခံချုပ်ကတော် “စင်ကိုးနာ” သည် ထိုအပင်၏ အခေါက်ကို စားသုံးခြင်းအားဖြင့် ၄က်ဖျားရောဂါ ပျောက်ကင်းကြောင်း သိကြသည်။ ၎င်း “ကောင့်တတ်စင်ကိုးနာ” ကို အကြောင်းပြု၍ ကွီနိုင်းဆေးပင်ကို “စင်ကိုးနာ” ဟု ခေါ်ဆိုကြလေသည်။

ကွီနိုင်းခေါ် စင်ကိုးနာဆေးပင်၏ ရာဇဝင်အကျဉ်းချုပ်

ကွီနိုင်း ခေါ် စင်ကိုးနာပင်သည် တောင်အမေရိကတိုက်တွင် မူလပေါက်သည်။ အများအားဖြင့် အန်ဒီးတောင် အရှေ့ဘက်စောင်း အမြင့်ပေပေါင်း ၃,၀၀၀-မှ ၉,၀၀၀-ကြားတွင် အခြားသစ်ပင်များနှင့်ရော၍ အလေ့ကျပေါက်သည်။ ကွီနိုင်းပင်သည် မျိုးပေါင်းအမြောက်အမြားရှိသည်။ ကွီနိုင်းပင်ကို ရှေးဦးစွာ ပီရူးနိုင်ငံနှင့် အက်ကွာဒေါ နိုင်ငံတို့တွင် တွေ့ရသည်။

င်း၏ ဝဲယာ တဖက်တချက်
မှာ ကြောင်မြီးနှင့်အသွယ်
ဟူ၍၎င်းခေါ်ဝေါ်ကြ၏။
၎် ပါဝင်၍ ထင်ရှားသော
ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်း
“သားလှကျေးဇူး”ဟူ၍

ခိုးကို တောက်စေတတ်၏။
ငိုသည် စပ်၏၊ ပူ၏၊ ခါး
ရိခွက်နာ၊ နှုတ်မမြိန်နာ၊

ပိုး၏၊ လူနှင့်သင့်မြတ်၏။
အဆင်းကိုလည်းပြုတတ်

ချိုး ဖြစ်သည်။ အရွက်
ဆိုင်၍လည်း ပေါက်
မွေးကြိုင်ပြီး အရောင်

ဘိုက် ဖြစ်၏။ ခရစ်နှစ်
၈ အခေါက်ကို စား
၎င်း “ကောင်တတ်
အိုကြလေသည်။

ပင်

ပေါက်သည်။ အမျှား
၁-မူ ၉,၀၀၀ ကြား
မျိုးပေါင်းအမြောက်
ဘွင် တွေ့ရသည်။

ကွန်ဒိုဆေးပင်
CINCHONA.
किंकिन

တောင်အမေရိကတိုက်သို့ စပိန်လူမျိုးများ မရောက်လာမီ အချိန်ကပင် ထိုနယ်ရှိ တိုင်းရင်းသားများသည် ကွီနိုနိုင်ငံကို ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ပိရူးဘုရင်ခံချုပ်ကတော်သည် ထိုအပင်၏ တန်ဖိုးကိုသိရှိသဖြင့် ထိုအပင်၏ အခေါက်များကို လိုက်လံစုဆောင်းစေ၍ ငှက်ဖျားရောဂါ စွဲကပ်သူများအား ကုသစေသည်။ ဤသို့သောအားဖြင့် ကွီနိုနိုင်ငံဆေးပင်သည် စပိန်နိုင်ငံသို့ ရောက်သွားသည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုအခေါက်ကို ဂျက်ဇူးအစ် ခေါ် ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီးများက လိုက်လံဝေငှသဖြင့် ထိုဘုန်းတော်ကြီးများကို အစွဲပြု၍ ဂျက်ဇူးအစ် အခေါက်ဟူ၍လည်းခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ထို့ပြင် တခါတရံ ပိရူးနိုင်ငံကိုအစွဲပြု၍ ပိရူး ဗီးယန်းခေါက် ဟူ၍လည်းခေါ်တတ်ကြသည်။ ၁၉ ရာစုနှစ်အစသို့ ရောက်သောအခါ ထိုအခေါက်ကိုအသုံးများလာသလိုလောက်စွာပင် မရရှိကြတော့ပေ။ သဘာဝအလျောက် ပေါက်သော အပင်များသည်လည်း မျိုးပြတ်လုမတတ် ဖြစ်ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ကွီနိုနိုင်ငံခေါ် စင်ကိုးနာ ခေါက်ကို လုံလောက်စွာရရှိရေးအတွက် ထိုအပင်ကို စိုက်ပျိုးရန် အမျိုးမျိုး ကြိုးစားကြ၏။ ၁၉-ရာစုနှစ် အလယ်သို့ ရောက်သောအခါမှ ကွီနိုနိုင်ငံစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသည် ထမြောက်အောင်မြင်လေသည်။

ယခုအခါ ကွီနိုနိုင်ငံဆေးပင်များကို ဣန္ဒိယနိုင်ငံ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ ဂျာဗားကျွန်း၊ အမေရိကတိုက်မှစ၍ နိုင်ငံအနှံ့အပြားတို့၌ အပူပိုင်းဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးကြသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ကွီနိုနိုင်ငံဆေးပင်သည် အခေါက်သုံးဆေးပင် ဖြစ်သည်။ ကွီနိုနိုင်ငံခေါ် စင်ကိုးနာပင်၏ အခေါက်ကို ချက်၍ယူရသော ဆေးခါးဖြစ်သည်။ ကွီနိုနိုင်ငံ ဆေးသည် ငှက်ဖျားရောဂါအတွက် အလွန် အစွမ်းထက်သော ဆေးတလက် ဖြစ်သည်။

ကွီနိုနိုင်ငံဆေးဖြင့် ပျောက်ကင်းချမ်းသာစေနိုင်သောရောဂါများ

- အကြောကိုက်ရောဂါ
- ခေါင်းကိုက်ရောဂါ
- တုတ်ကွေးရောဂါ
- အစားပျက်သောရောဂါ
- အာဂန္တုက အဖျားရောဂါ
- နာတာရှည် ငှက်ဖျားရောဂါ
- တကိုယ်လုံး ကိုက်ခဲသောရောဂါ

အထက်ဖော်ပြပါ ရောဂါစသည်တို့ကိုပျောက်ကင်းစေနိုင်သည့်ပြင် ၎င်းကွီနိုနိုင်ငံဆေးပင်ကို သံပင်သန့်စွမ်းအောင် ပြုလုပ်ရာတွင်လည်း ပါဝင် ဖော်စပ်ကြသည်။

ကွီနိုနိုင်ငံဆေး အစားများလျှင် ဖြစ်ပေါ်တတ်သော ရောဂါများ

- နားအူရောဂါ
- မူးဝေသောရောဂါ

အထက်ပါ ရောဂါများ
အထက်ကိုပင် ထိခိုက်နိုင်လေသော
ထိုငှက်ဖျားရောဂါမဖြစ်မီက
ကကွယ်တားဆီးခြင်း ပြုလုပ်

ပုံပြဆေး

ခေါင်းကိုက်သောရောဂါ
သွေးအားဆုတ်ယုတ်သောရောဂါ

အထက်ပါ ရောဂါများဖြစ်ပေါ်၍ လာသည့်ပြင် သည့်ထက် လွန်ကဲစွာ စားသုံးပါက
အသက်ကိုပင် ထိခိုက်နိုင်လေသည်။ အပူပိုင်းဒေသတွင် ငှက်ဖျားရောဂါ စွဲကပ်သူ ပေါများရာ
ဖိုဂျပ်ဖျားရောဂါမဖြစ်မီက ကာကွယ်ရန် နှင့် ကူးစက် ပြန့်ပွားခြင်း မရှိစေရန် ကွန်ဒိုဆေးဖြင့်
ကာကွယ်တားဆီးခြင်း ပြုလုပ်ရ၏။

ကျွဲပြည်စင် (ကင်ပလင်းပင်)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ- ၅။

ကျွန်းဖိုပင် (ကျွန်းနုလင်)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ- ၅။

ကြက်နဖောင်းပင်

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ-စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ-ပုံ ၅)

ချိန်ကပင် ထိုနယ်ရှိ တိုင်း
ဆိုသည်။ ပိရူးဘုရင်ခံချုပ်
များကို လိုက်လံစုဆောင်း
အားဖြင့် ကွန်ဒိုဆေးပင်
ဦးစီးအပ် ခေါ် ခရစ်ယာန်
ဦးစီး ဂျက်ဦးအပ် အခေါက်
ပိရူး ဗီးယန်းခေါက် ဟူ၍
ခေါက်ကိုအသုံးများလာ၍
သာ အပင်များသည်လည်း

ရရှိရေးအတွက် ထိုအပင်ကို
သောအခါမှ ကွန်ဒိုပင်

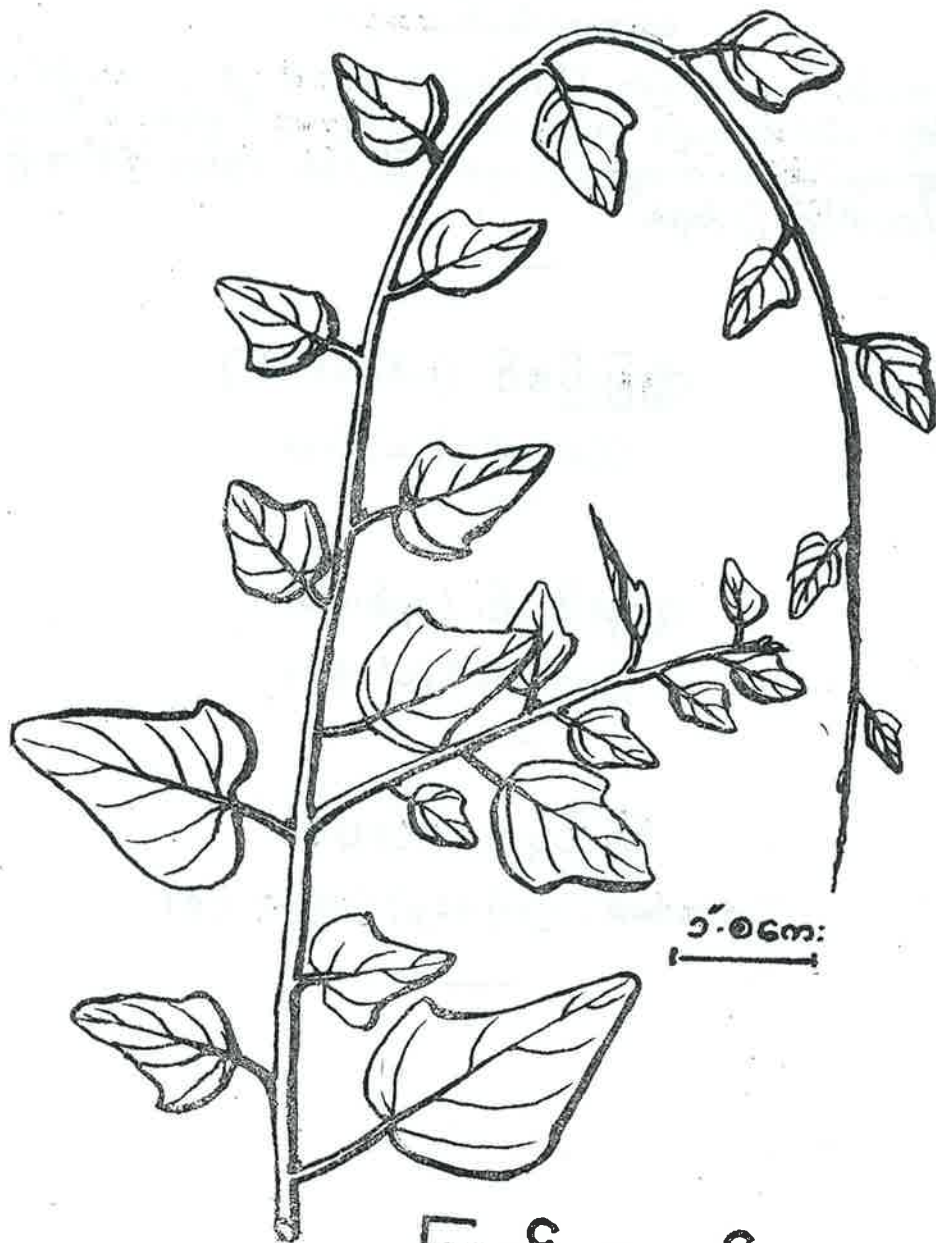
ဂျင်းကျွန်း၊ အမေရိက
သည်။

ဆေးပင် ဖြစ်သည်။ ကွန်ဒို
သည်။ ကွန်ဒို ဆေးသည်
သည်။

ဂါများ

င်းကွန်ဒိုဆေးပင်ကို

ဂါများ

ကြွက်နဘောင်း
CISSAMPELOS PAREIRA

ပုံသဏ္ဌာန်။
 ကတ်၏၊ ၎င်း၏ အရွက်သည်
 ကနီရောင်၊ အဖြူရောင်၊ အ
 ၏၊ အပွင့်အရောင် ကွဲပြားမှု
 ၃-စား ကွဲပြားလျက် ရှိ၏။
 ပင် ပွင့်ကြ၏၊ ခရုသင်းဆေး
 ဖြူဟူ၍ လောက ဝေါဟာ

ခရုသင်း တပင်လုံး
 ပါ မွေးနုကလေးများ ပါရှိ
 ပင်လယ်ကမ်းခြေ စသော
 လည်း အထက်သို့ ထောင်မ
 သင်းပန်း ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြ

မှတ်ချက်။ ။ခရု
 ပေါင်ကဲ့သို့ အရိုးမ
 လျက် သို့မဟုတ်
 မှတ်ယူစေလိုသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
 ကို ရှည်စေ၏၊ စိတ်နှင့် ပတ်
 ဖြစ်၏၊ ပူ၏၊ ဦးကျောက်၏
 ပစေ၏၊ ပူစပ်၏၊ အနှစ်သ
 ပြုတတ်၏၊ အသက် အရွယ်
 အဆိပ်၊ သည်းခြေ၊ ဝက်ရူး
 ကို ကင်းစေတတ်၏။

ဓမ္မဂုဏ်ပကာသနီ
 ဖရေ အကြောတို့ကို နူးညံ့

[၁]

ခရသင်းပွင့်ဖြူ

ဟိန္ဒူ ချံးအုတ် (သျှံခဟူလီ)

သက္ကတ ချံးအုတ် (သျှံခဟူဝီ)

လက်တင် Evolvulus Alsinoides

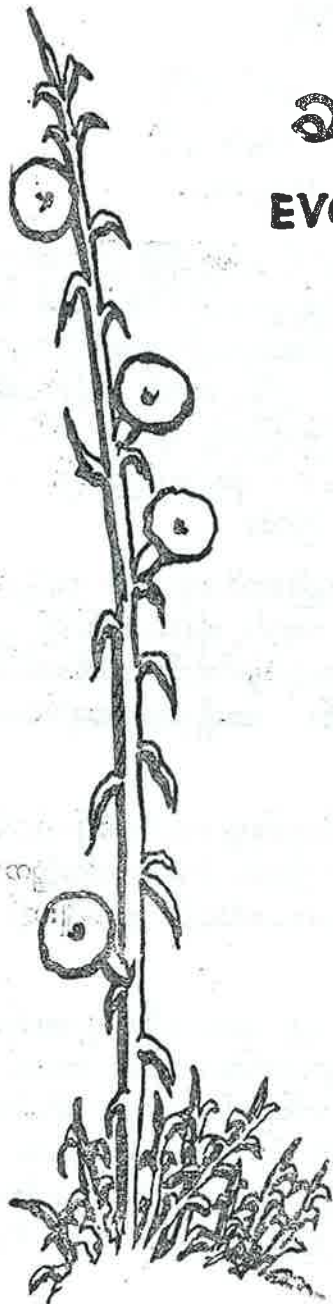
ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ခရသင်း ပွင့်ဖြူပင်သည် နွယ်မျိုး ဖြစ်၍ မြေ၌ ပြန့်ကားလျက်ပေါက် တတ်၏။ ၎င်း၏ အရွက်သည် သေးငယ်၍ မွဲပြာရောင် (မြေမှုန့်ဖုရောင်) ရှိ၏။ ၎င်း၏ အပွင့်သည် ကနီရောင်၊ အဖြူရောင်၊ အပြာရောင်ဟူ၍ ၃-မျိုး ရှိ၏။ ၎င်းအပွင့်သည် ခရသင်း ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် တူ ၏။ အပွင့်အရောင် ကွဲပြားမှုအရ ခရသင်း ပွင့်နီ၊ ခရသင်း ပွင့်ဖြူ၊ ခရသင်း ပွင့်ပြာ ဟူ၍ ၃-မျိုး ၃-စား ကွဲပြားလျက် ရှိ၏။ ခရသင်းပင် အရွက်တို့၏ အကြားကြား၌ ရွှေဘိုချဉ်းပေါင် ပွင့်သကဲ့သို့ ပင် ပွင့်ကြ၏။ ခရသင်းရောင် သို့မဟုတ် ခရသင်းနှင့် တူသော ပန်းများပွင့်ကြသဖြင့် ခရသင်းပွင့် ဖြူဟူ၍ လောက ဝေါဟာရအားဖြင့် ခေါ်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်၏။

ခရသင်း တပင်လုံး၌ အဖြူရောင် သို့မဟုတ် အညိုရောင် ဖျော့ဖျော့ နူးညံ့သောကတ္တီ ပါ မွေးနှုတ်လေးများ ပါရှိ၏။ ၎င်းအပင်သည် ရေအိုင်၊ ချောင်း၊ မြောင်း၊ အင်းအိုင်၊ မြစ်ကမ္ဘာ ပင်လယ်ကမ်းခြေ စသော ရေနှင့်နီးသော အရပ်တို့၌ ကန်ငှန်းနွယ်ကဲ့သို့ ပေါက်တတ်၏။ အချို့ လည်း အထက်သို့ ထောင်မက် နွယ်တက်၍ ပေါက်တတ်၏။ ။အချို့သော အရပ်ဒေသတို့၌ ခရ သင်းပန်း ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြ၏။

မှတ်ချက်။ ။ခရသင်းပွင့်ဖြူပင်၏ ပုံစံကို ဖော်ထုတ်ရာ၌ ထောင်မတ်၍ နေသဖြင့် ချဉ် ပေါင်ကဲ့သို့ အရိုးမာမျိုးဟု ထင်မှတ်ဘွယ်ရာ ရှိ၏။ သို့သော် ပုံစံဖော်ထုတ်ရာ၌ကား ထောင် လျက် သို့မဟုတ် လွဲလျက် အမျိုးမျိုး ရေးဆွဲထားသော်လည်း နွယ်မျိုးဟူ၍ တထပ်ချ မှတ်ယူစေလိုသည်။

ဂုဏ် နှင့် ဝမ်းရည်။ ။ခရသင်း ပွင့်ဖြူပင်သည် အသိဉာဏ်ကို ပွားစေ၏။ အသက် ကို ရှည်စေ၏။ စိတ်နှင့် ပတ်သက်သော ရောဂါကို ပယ်ရှားတတ်၏။ ရသာယာန အသက် ရှည်ဆေး ဖြစ်၏။ ပူ၏။ ဦးကျောက်၏ အားကို တိုးပွားစေ၏။ တောက်ပြောင် လှပစေ၏။ ဝမ်းမီးကိုတောက် ပစေ၏။ ပူစပ်၏။ အနှစ်သာရ ရှိ၏။ အေး၏။ အသံကို ကောင်းစေတတ်၏။ ကြက်သရေ မင်္ဂလာကို ပြုတတ်၏။ အသက် အရွယ်ကို နုပျိုစေတတ်၏။ အစာကို ကြေကျက်စေ၏။ အမျက်ဒေါသ၊ ပိုး၊ အဆိပ်၊ သည်းခြေ၊ ဝက်ရူးရောဂါနှင့် အလုံးစုံသော (ဥပ္ပဒ္ဒဝေါ) ဆင့်ပွား ရောဂါ အမျိုးမျိုး ကို ကင်းစေတတ်၏။

ဓမ္မဂုဏပကာသနီ ကျမ်းတွင်။ ။ခရသင်းမြစ်သည် အသံကို ကောင်းစေတတ်၏။ အရေ အကြောတို့ကို နူးညံ့ စေတတ်၏။ ပညာကို တိုးပွားစေတတ်၏။ နှလုံးကို ကြည်လင်စေတတ်

ခရုသင်းပင် (ပွင့်ဖြူ)
EVOLULUS ALSINODES
રાં સપુષ્પી

၏၊ နှလုံးခုန် ရင်တုံ့၍ မူးဝေ
 သင့်နာတို့ကို ပယ်ရှားတတ်

ပညာကို ပွားစေတော့
 ကြည်သင်ခြင်းကို ပြုတတ်စေ
 ဟု မှာကြားထား၏။

နိဿဏ္ဍရတနာကရ
 သင်းပွင့်ဖြူပန်းသည် ကာမ
 ယေပူ၏၊ ဤဒေါသ ဂြိုဟ်
 ဟု ဖော်ပြထား၏။

ခရုသင်းပန်းသည် ဂ
 စိကိစ္ဆ ဝိညာဏ ကျမ်း”၌
 ခရုသင်းပန်းပင်ဖြစ်၏ဟု ည
 ဤသုံးမျိုးတို့ကို အလုံးစုံသ
 အပြင် ဝက်ရူးရောဂါ၊ အ
 သော ရောဂါတို့၌ အသုံးပြု

အရူးရောဂါ။
 မျိုးရေ၍ ပေးသော် အရူး

ဝက်ရူးရောဂါ။
 မျိုးကို ဝက်သည်ခြေရည်
 လည်းတိုက်၊ လျှာကို ပွတ်

ပန်းနာ ရင်ကျပ် ရေ
 သောက်လည်းသောက်၊ ပန်

ချောင်းဆိုး ရောဂါ
 ၍ သောက်၊ အခိုးမှိုင်းကိုလ

အဖျားကြီး၍ သတ်
 ကို နို့ရည်နှင့် ကြိတ်၍ ပေ
 ရောဂါတို့ ပျောက်ကင်း၏။

ဝမ်းပိုက်ရောဂါနှင့်
 ပြုတ်ရည် တိုက်၍ ပေးရ၏။

အသက်ရှူပြန်ချော
 ပန်းရွက် အခြောက်ကို မှိုင်း

၈။ နှလုံးခုန် ရင်တံ၍ မူးဝေမောပန်းသော ရောဂါတို့ကို ပျောက်ကင်းစေတတ်၏။ ပိုးနာ၊ အဆိပ် ယင်းနာတို့ကို ပယ်ရှားတတ်၏။

ပညာကို ပွားစေတတ်၏ ဟူရာ၌ ခရုသင်း ပွင့်ဖြူ ဆေးမြစ်သည် စိတ်နှလုံး ငြိမ်းအေး ကြည်သင်ခြင်းကို ပြုတတ်သောကြောင့် ပညာကို ပွားစေတတ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ယူလေ ဟု မှာကြားထား၏။

နိဿဏ္ဍရတနာကရကျမ်းတွင်လည်း။ ။ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ဂုဏ် သတ္တိတို့ အပြင် ခရု သင်းပွင့်ဖြူပန်းသည် ကာမအားကို တိုးပွားစေတတ်သော ဝါဒီကရဏ ဆေးလည်း ဖြစ်၏။ အနည်း ယေပူ၏။ ဩဒေါသ ဂြိုဟ်ဖန်းစားခြင်းနှင့် အလုံးစုံသော “ဥပ္ပဒ္ဒဝေါ”တို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏ ဟု ဖော်ပြထား၏။

ခရုသင်းပန်းသည် လူသားတို့၏ ဦးဇောကို ပဓာနအားဖြင့် ဆောင်ရွက်၏။ “အာယုဗေဒ စိကိစ္ဆ ဝိညာဏ ကျမ်း” ၌ လူသားတို့၏ ဦးဇောက် အစွမ်းသတ္တိကို ပေးနိုင်သော အပင်ကား ခရုသင်းပန်းပင်ဖြစ်၏ဟု ညွှန်ပြထားလေသည်။ ထိုကျမ်းတွင် မြင်းခွာရွက်၊ ခရုသင်းပန်း၊ စယို- ဣသုံးမျိုးတို့ကို အလုံးစုံသောဆေးတို့ထက် ဦးဇောက်ကို အကျိုးပြုကြောင်း မိန့်ဆိုထားသည့် အပြင် ဝက်ရူးရောဂါ၊ အရူးရောဂါ၊ မှတ်ဉာဏ်အားနည်းခြင်း စသော ဦးဇောက်နှင့် စပ်လျဉ်း သော ရောဂါတို့၌ အသုံးပြုသင့်ကြောင်း ဖော်ပြထား၏။

အရူးရောဂါ။ ။ ခရုသင်းပွင့်ဖြူပန်း သတ္တုရည်၊ ပျားရည်၊ ပန်းနု ၎င်းဆေးသုံး မျိုးရော၍ ပေးသော် အရူးရောဂါ အမျိုးမျိုး ပျောက်ကင်း၏။

ဝက်ရူးရောဂါ။ ။ ခရုသင်း ပန်းအခြောက်၊ ပိဘောက်မို့၊ ဆင်အချင်း၊ ၎င်းဆေးသုံး မျိုးကို ဝက်သည်းခြေရည်ဖြင့် ကြိတ်ပြီး အတောင့်လုပ်၍ထား၊ ၎င်းဆေးတောင့်ကို သွေး၍ လည်းတိုက်၊ လျှာကို ပွတ်၍လည်း ပေး၊ ဝက်ရူးရောဂါ ပျောက်၏။

ပန်းနာ ရင်ကျပ် ရောဂါ။ ။ ခရုသင်း ပန်းခြောက်ကို ဆေးလိပ်ကဲ့သို့ လိပ်၍ အခိုးရှူ သောက်လည်းသောက်၊ ပန်းနာရင်ကြပ် ပျောက်၏။

ချောင်းဆိုး ရောဂါ နှစ်ရှည်ကြာ။ ။ ခရုသင်း ပန်းခြောက်ကို ဆေးလိပ်ကဲ့သို့ လိပ် ၍ သောက်၊ အခိုးမိုင်းကိုလည်း ရှူ၍ပေး၊ ချောင်းဆိုး တာရှည်သော ရောဂါ ပျောက်၏။

အဖျားကြီး၍ သတိကင်းသော ရောဂါ။ ။ ခရုသင်းပန်းနှင့် ဇီယာ ဆေး ၂ မျိုးတို့ ကို နို့ရည်နှင့် ကြိတ်၍ ပေးရသော် ကရောင်ကတန်း ပြောခြင်းနှင့် သတိလွတ်ကင်းသော အဖျား ရောဂါတို့ ပျောက်ကင်း၏။

ဝမ်းပိုက်ရောဂါနှင့် အစာပကြေသော ပန္နဝမ်းမီးညှံသော ရောဂါ။ ။ ခရုသင်းပန်း ပြုတ်ရည် တိုက်၍ ပေးရ၏။

အသက်ရှူပြန်ချောင်းကျဉ်းသော ရောဂါနှင့် ပန်းနာ ရင်ကျပ်ရောဂါ။ ။ ခရုသင်း ပန်းရွက် အခြောက်ကို မှိုင်းရှူ၍ ပေးရ၏။

မိဖြူ)
NODES

မျက်စိရောဂါ မျက်စဉ်း။ ။ခရုသင်းပန်း၊ ဖန်ခါးသီး၊ လင်းနေ၊ ပန်းနု၊ ပိတ်ချပ်၊
 ငြုပ်ကောင်း၊ သစ်ဆိမ့်သီးဆန်၊ မြင်းသီလာ အထက်ပါ ဆေးတို့ကို အမျှစီ အမှုန့်ပြုပြီး ဆိတ်နို့ နှင့်
 ကြိတ်၊ အတောင့်လုပ်၍ထား။ ရေဖြင့်သွေးပြီး မျက်စိသို့ တိမ်စွဲ မျက်သားတက်၊ စသော မျက်စိ
 ရောဂါများ ပျောက်ကင်း၏။

မှတ်ချက်။ ။ခရုသင်းပွင့်ဖြူ၊ ပွင့်နီ၊ ပွင့်ပြာ အားလုံးတို့သည် တူညီသော အကျိုးသွား
 ဂုဏ် သတ္တိ အတူတူပင် မှတ်ရာ၏။

ခရေ (ရိုင်း)

သက္ကတ तालवृक्ष (တာလဝရိက္ခ)
 ဟိန္ဒီ खिरनी (ခိရနီ)
 လက်တင် Mimasops Kanki

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ခရေ (ရိုင်း) သည် မလေးကျွန်းစွယ် နှင့် ၎င်းအနီး ကျွန်းအားလုံး
 တို့၌ ပေါက်ရောက်သည်ကို တွေ့ရ၏။ ၎င်းအပင်သည် အလွန်ကြီးထွား ပြန့်နှံ့တက်၏။ ၎င်း၏
 အရွက်သည် ဘဲဥပုံ ဖြစ်၏။ အသီးသည် ၁-လက်မခန့် ရှည်၍ လိမ္မော်ရောင် ရှိ၏။ အလွန် နှစ်သက်
 ဘွယ်ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ခရေရိုင်းပင်၏ အမြစ် နှင့် အခေါက်သည် ချုပ်စေတတ်သော
 သတ္တိရှိ၏။ ယင်းအခေါက် နှင့် အမြစ်တို့သည် ကလေးသူငယ်တို့၏ ဝမ်းသက်ခြင်းကို ရပ်တန့်စေရန်
 ပေးရ၏။

အရွက်ကို နှမ်းဆီနှင့် ကျိုချက်၍ ၎င်းဆီ၌ ယင်းခရေရိုင်း အခေါက် အတွင်းသားအမှုန့်ကို
 ရောထည့်၍ လိမ်းကျ ပေးသော် ထုန်နစ်ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

ခရေ (ရိုင်း) ပင်၏ အရွက်တို့ကို နနွင်း၊ ချင်းစိမ်း နှင့် ကြိတ်၍ ဆောင်ရမ်းသော နေရာ
 တွင် အုံပြီး စည်းထားသော ဆောင်ရမ်းခြင်းကို ပျောက်ကင်း စေ၏။

ခရေ (ရိုင်း) ပင်၏ အစေးကို နားပူလောင်သော ရောဂါနှင့် မျက်စိ တိမ်စွဲခြင်းရောဂါ
 တို့၌ ယှဉ်ဘက်ဆေးတို့နှင့် အသုံးပြုရ၏။

ခရေ (ရိုင်း) စေ့သည် အားကိုဖြစ်စေ၍ အဖျားရောဂါကို တားမြစ်တတ်၏။ ၎င်းသည်
 နူနာရောဂါ၊ ရေငတ်ရောဂါ၊ တွေဝေသောရောဂါ နှင့် အဆစ်အဆက် ဆောင်ရမ်းခြင်း၊ ဖောက်
 ပြန်ခြင်းတို့၌ အကျိုးပြု၏။

၎င်း ခရေ (ရိုင်း) စေ့သည် ပိုးကိုလည်း နိုင်၏။

ပုံသဏ္ဌာန်။

နွယ်သည် စိမ်းသော အ
 စကောင် ခပ်စိပ်စိပ် လှပစွာ
 ကရောင်ရှိသည်။ အနှယ်ကို
 ကပ်သည် ပုံသဏ္ဌာန်အား
 တွင် ယုန်နားရွက်ကဲ့သို့သော
 သည်။ ပါဠိအဘိဓာန်ကျမ်း

အရွက်သည် ဝါး
 သည်။ အရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာ
 ရွက်ညှာမရှိ၊ ထူထဲသော အ
 ခူလျက် တလှည့်စီ ပတ်လ
 ကွာအဝေးမှာ ၂-လက်မ
 ၍ တားထားသကဲ့သို့သော
 ညှာလှပစွာ အစင်းလိုက်
 တဆင့်ထက်တဆင့် မြင့်တက်

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
 စေတတ်၏။ နို့ရည်ကို ပူး
 နှင့် တူ၏။

ဟူ၍ ဆေး (ဂ) ပါး ရှိ

ဒေါက်တာ ကာနယ်ကျီပရာကား- ၎င်းခရေ (ရိုင်း) သည် အားကို ဖြစ်စေတတ်၏။
အများရောဂါကို တားဆီးတတ်၏။ ပိုးတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။ ၎င်းသည် ကလေး သူငယ်တို့၏
လမ်းသက်ခြင်း နှင့် မျက်စိရောဂါတို့၌ အကျိုးများကြောင်း လက်တွေ့ ရသမျှ ဖော်ပြထား၏။

ခီရကာကောလီ

သက္ကတ क्षीर काकोली

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ခီရကာကောလီပင်သည် နွယ်မျိုးတွင် ပါဝင်သော အပင်ဖြစ်သည်။
နွယ်သည် စိမ်းသော အရောင်ရှိပြီး အလျားလိုက် ဖြူသော အစင်းကလေးများ ရွက်ဖျားတိုင်
အောင် ခပ်စိပ်စိပ် လှပစွာ ပါရှိသည်။ အနွယ်၏ အတွင်းသား အရောင်သည် ဖြူဖျော့ဖျော့
အရောင်ရှိသည်။ အနွယ်ကို ချိုး၍ ကြည့်လျှင် ဆပ်သဖြင့် ကျိုးလွယ်သော သဘော ရှိသည်။
အပင်သည် ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် ဝက်ကြွပ်ပင်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူသည်။ အပင်၏ မြေဝင်ပိုင်း
တွင် ယုန်နားရွက်ကဲ့သို့သော ဖြူဖွေးသော ဥများ ပါရှိသဖြင့် ဥကို အသုံးပြုသော အပင် ဖြစ်
သည်။ ပါဠိအဘိဓာန်ကျမ်း၌ ခီရကာကောလီကို မျောက်ငိုပင်ဟု အနက် ပြန်ဆိုသည်။

အရွက်သည် ဝါးဘိုးရွက်ကဲ့သို့ ရှည်သွယ်၍ အနည်းငယ် ပြန့်ကားသော အရွက်ဖြစ်
သည်။ အရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ သဏ္ဌာကာရ (ခေါ်) လှံစပ်ပုံ နှင့် တူသောအရွက် ဖြစ်သည်။
ရွက်ညာမရှိ၊ ထူထဲသော အခွံဖြင့် အနွယ်ကို ရပ်ပတ်ဖုံးအုပ်ပြီး အနွယ်ကို ဘယ်ညာတဘက်စီ
ဖုလျက် တလှည့်စီ ပတ်လည်လှည့်၍ လှေခါးထစ်သဖွယ် ပေါက်သည်။ အရွက် တခု နှင့် တခု
အကွာအဝေးမှာ ၂-လက်မ မှ ၃-လက်မအထိ ရှိသည်။ အရွက် မျက်နှာပြင်ပေါ်၌လည်း မျဉ်းချ
၍ တားထားသကဲ့သို့သော အဖြူစင်းကလေးတို့သည် ရွက်ရင်းမှ ရွက်ဖျားတိုင်အောင် ခပ်စိပ်စိပ်
ညီညာလှပစွာ အစင်းလိုက် အစင်းလိုက် ရှိကြသည်။ အနွယ်၏ အဖျားရွက်ညွန့် ဖူးကလေးသည်
တဆင့်ထက်တဆင့် မြင့်တက်ရန် တရွက်စီ ပွင့်အာလျက် ရှိကြသည်။

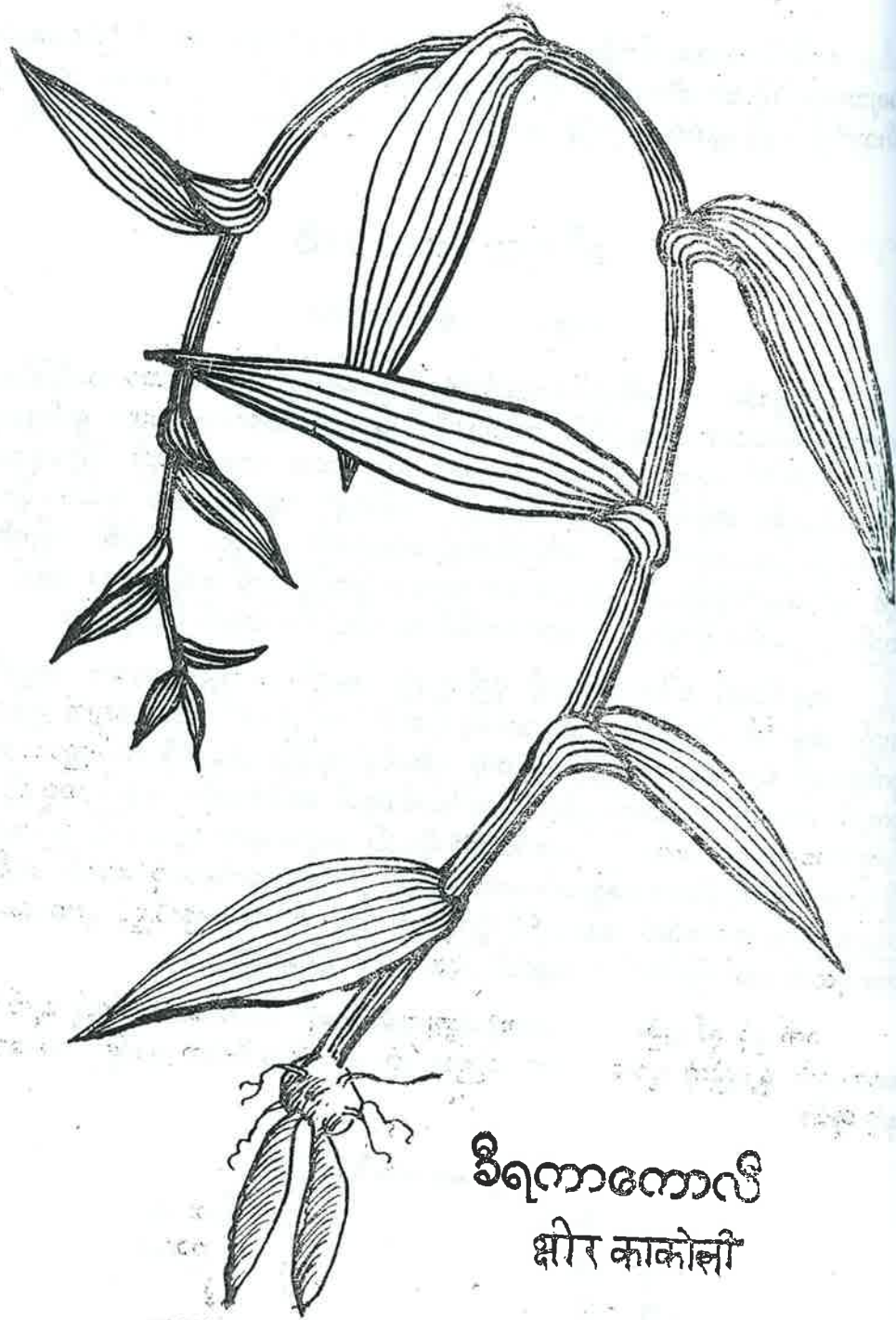
ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဂဏနိသဏ္ဌကျမ်း အလို- ခီရကာကောလီသည် သုက်ကိုဖြစ်
စေတတ်၏။ နို့ရည်ကို ပွားစေတတ်၏။ ကြေလွယ်၏။ ရသ-ဝိရိယ-ဝိပါက အားဖြင့် ကာကောလီ
နှင့် တူ၏။

အဋ္ဌဝဂ္ဂ - ဆေးရှစ်ပါးခေါ်ပုံ

- ၁ - ဇီဝက
- ၃ - မေဒါ
- ၅ - ခိဒ္ဓိ
- ၇ - ကာကောလီ

- ၂ - ရိသဘက
- ၄ - မဟာမေဒါ
- ၆ - ဝုဒ္ဓိ
- ၈ - ခီရကာကောလီ

ဟူ၍ ဆေး (၈) ပါး ရှိ၏။ ၎င်းကို 'အဋ္ဌဝဂ္ဂ' ဟု ခေါ်၏။ ထိုဆေး (၈) မျိုးတို့တွင်-

ခီရကာကောလီ
क्षीर काकोली

၁ -
၎င်းဆေး ၂-မျိုးသည်

၃ -
မေဒါသည် ဖြူသေ
ကုန်၏။

မဟာမေဒါသည် ဖြူ

၄ -
၎င်း၂ ၂-မျိုးသည် နှလုံး
လည်း ပါရှိ၏၊ ကောသလဝေ

၇ - က
ကာကောလီသည်
သောအဆင်း ရှိ၏။

ခီရကာကောလီသည်
စေးတို့ ထွက်ကုန်၏။ ။၎င်း
ပေါက်ကုန်၏။

ဆေး (ဂ) မ

၁ - ဇီဝက နှင့် ခိုသ
ထည့်သွင်း ဖော်စပ်ရာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဥမ္မန်ဥ
အခက်တိုင် ပါဝင်
တတိယတို့တွင် ရှူ။

၂ - ရိဒ္ဓိ နှင့် ဝုဒ္ဓိ။
ဖော်စပ်ရာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ရိဒ္ဓိ ဆေး

၃ - မေဒါ နှင့် မ
သွင်းဖော်စပ်ရာ၏။

၁ - ဇီဝက ၂ - ရိသဘာကဆေး ၂-မျိုး

၎င်းဆေး ၂-မျိုးသည် ကြက်သွန်ဥနှင့် တူ၏၊ ဟိမဝန္တာတောင်၌ ပေါက်ကုန်၏။

၃ - မေဒါ ၄ - မဟာမေဒါ - ဆေး ၂-မျိုး

မေဒါဥသည် ဖြူသော အဆင်း ရှိ၏၊ လက်သည်းနှင့် ဆိတ်၍ ကြည့်လျှင် အရည် မျက်၏။

မဟာမေဒါဥသည် ဖြူသောအဆင်း ရှိ၏၊ လျင်းတက်နှင့် သဏ္ဌာန်အားဖြင့် တူ၏။

၅ - ရိဒ္ဓိ ၆ - ဝုဒ္ဓိ - ဆေး ၂မျိုး

၎င်းဥ ၂-မျိုးသည် နွယ်နှင့် တူ၏၊ ဥအပေါ်၌ ဖြူသော အမွှေးများ ပေါက်၏၊ အပေါက် လည်း ပါရှိ၏၊ ကောသလတောင်၌ ပေါက်၏။

၇ - ကာကောလိ ၈ - ခရိကာကောလိ ဆေး ၂-မျိုး

ကာကောလိဥသည် ခရိကာကောလိဥ နှင့် သဏ္ဌာန်အားဖြင့် တူညီ၏၊ အနည်းငယ် ညို မဝါအဆင်း ရှိ၏။

ခရိကာကောလိဥသည် ရှဉ့်မတက်ဥနှင့် တူ၏၊ ၎င်းဥမှ နို့ကဲ့သို့ မွေးကြိုင်သော အဖြူ စေးတို့ ထွက်ကုန်၏။ ။၎င်းဆေးပင် ၂-မျိုးသည် မေဒါ နှင့် မဟာမေဒါ ပေါက်သော အရပ်၌ ပေါက်ကုန်၏။

ဆေး (၈) မျိုးရခဲပုံ တူညီသော အကျိုးသွား နှင့် ဖော်စပ်ပုံများ

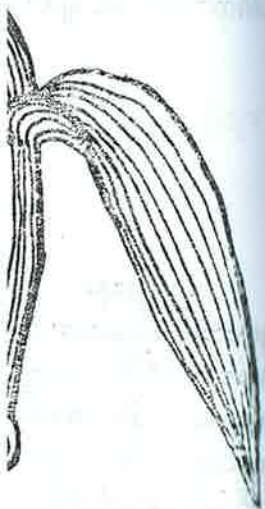
၁ - ဇီဝက နှင့် ရိသဘာက။ ။၎င်းဆေး ၂-မျိုးမရပါလျှင် ဥမွန်ဥကို ဆေးအဖြစ် ထည့်သွင်း ဖော်စပ်ရာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဥမွန်ဥ ဆေးအသုံးကို ယခု ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် စတုတ္ထတွဲ (အ) အက္ခရာ အခန်းတွင် ပါဝင် ဖော်ပြထား၏။ ။ရိသဘာက ဆေးအသုံးကို ပုံပြဆေးအဘိဓာန် တတိယတွဲတွင် ရှု။

၂ - ရိဒ္ဓိ နှင့် ဝုဒ္ဓိ။ ။၎င်းဆေး ၂-မျိုး မရပါလျှင် ဗျဉ်ဥကို ဆေးအဖြစ် ထည့်သွင်း ဖော်စပ်ရာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ရိဒ္ဓိ ဆေးအသုံးကို ' ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် ' တတိယတွဲတွင် ရှု။

၃ - မေဒါ နှင့် မဟာမေဒါ။ ။ဆေး ၂-မျိုး မရပါလျှင် ရှဉ့်မတက်ဥကို ထည့် သွင်းဖော်စပ်ရာ၏။

ကာလိ
ကောလိ

မှတ်ချက်။ ။ရှဉ်မတက် အသုံးကို 'ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်' ပဌမတွဲ ကညွတ် (ရှဉ်မတက်) ဟူ၍ (က) အက္ခရာ အပိုင်းတွင် ပါဝင်ဖော်ပြထား၏။ ။မေဒါ မဟာမေဒါတို့ ဆေးအသုံးကို 'ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်' ဒုတိယတွဲတွင် ရှု။

၄ - ကာကောလီ နှင့် ခရိကာကောလီ။ ။ဆေး ၂-မျိုး မရပါလျှင် ဒဟဿဂိုဖြစ်၍ ထည့်သွင်း ဖော်စပ်ရာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဒဟဿဂို ဆေးအသုံးကို 'ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်' ဒုတိယတွဲတွင် ရှု။ ကာကောလီ ဆေးအသုံးကို 'ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်' ပဌမတွဲတွင် ရှု။

ဇီဝက နှင့် ဝုဒ္ဓိ ဆေး ၂ မျိုးတို့၏ အပင်ပုံစံကို တိကျစွာ မရရှိသေးသည့် အတွက် ၎င်းဆေး ၂-မျိုးတို့၏ ရသ- ဝိပါက ဂုဏ်-ကိစ္စတို့ကိုသာ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ဇီဝက

ဂဏနိဂဏ္ဍုဆေးကျမ်း အလို။ ။ဇီဝက ဆေးသည် အေး၏၊ ချို၏၊ သွေးနာ သည်းခြေနာ၊ လေနာ၊ ခယရုဂ်နာ၊ ကိုယ်ပူနာ၊ အဖျားရောဂါတို့ကို နိုင်၏။ သုက် နှင့် သလိပ်ကို ပွားစေတတ်၏။

နိဿဏ္ဍုရတနာကရကျမ်း အလို။ ။ဇီဝကဆေးသည် ချို၏၊ အေး၏၊ သုက်၊ သလိပ် အားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ရတ္တပိတ်နာကို နိုင်၏။ လေနာ၊ သည်းခြေနာ၊ အဖျားရောဂါ၊ ကိုယ် ပိန်ကြုံသောရောဂါ၊ ချောင်းဆိုးနာ၊ ကိုယ်ပူနာ၊ သွေးဖောက်ပြန်သော ရောဂါတို့ကို နိုင်၏။

ဝုဒ္ဓိ

နိဿဏ္ဍုရတနာကရကျမ်း အလို။ ။ဝုဒ္ဓိ ဆေးသည် ချို၏၊ သားသမီးကို ရစေတတ် ၏။ ကိုယ်ခန္ဓာကို စည်ပင်စေတတ်၏။ သုက်ကိုပွားစေတတ်၏။ ရတ္တပိတ်နာ၊ ချောင်းဆိုးနာ၊ ခယရုဂ်နာ၊ ဥရောဓတနာတို့ကို နိုင်စေတတ်၏။

သုက်ပွား အားရှိ လိမ်းဆေး။ ။ခရိကာကောလီ၊ အစိမ်းရောင် ပဲစိစပ်၊ ကာကောလီ၊ ခွေးလေးယားစေ့၊ ရိသဘက၊ ရိဒ္ဓိ၊ မေဒါ- အထက်ပါ ဆေး ၆-မျိုးကို အမှုန့်ပြု၊ ထော ပတ်နှင့်ချက်ပြီး လိမ်း၍ ပေးပါလျှင် အထူးအားဖြင့် သုက်ကို ပွားစေ၏။ သန္နိပါတ် ရောဂါကို ပျောက်ကင်းစေ၏။

ခယရုဂ် ရောဂါ လိမ်းဆေး။ ။ခရိကာကောလီ၊ ရွှေတတိုင်းမြစ်၊ ဥမွန်ဥ- ဤဆေး ၃- မျိုးကို ခယရုဂ်ရောဂါတွင် ဒွေးဝမ်းကြောင့် ဖြစ်သော ခေါင်းကိုက် ရောဂါကို အသုံး ပြုရာ၏။

နံဘေးအောင့်ခြင်း၊ ပန်းနာရင်ကျပ်ခြင်း လိမ်းဆေး။ ။ခရိကာကောလီ၊ သင်္ဘော မျက်မွေးမဲ့၊ ကညွတ်- ဤဆေး ၃-မျိုးကို နှမ်းဆီနှင့် သို့မဟုတ် မုန်ညှင်းဆီနှင့် ချက်ပြီး အောင့် သောနေရာကို လိမ်း၍ ပေးရာ၏။

အသံဝင် အသံပြု
၃-မျိုးကို အမှုန့်ပြုပြီး

သည်းခြေ ချော
ခရမ်းငယ်၊ မေဒါ၊ ဟေ
အမှုန့်ပြုပြီး နို့ရည် သို့မ

သုက်ပွား အားရှိ
ကညွတ်၊ စွန်ပလွန်သီး
၃-ကျပ်သားစီ အမှုန့်ပြု၊
ပြုတ်ရည်ကို နွားနို့နှင့်
ထမင်းနှင့် စားပါ။

အဘိုးအို သား
မေဒါ၊ ဇီဝန္တီ၊ ဥမွန်ဥ၊
သလေးစပါး- အထက်
သားရော၍ နို့နှစ်ကျန်
နံနက်ည တဇွန်းစီစား။

ခယရုဂ်ရောဂါ
ကြောင်ပန်းရွက်၊ ပဒုမ္မာ
အမှုန့်ပြုပြီး ထောပတ်န

သိကြားမင်းသု
ဟောကြားပြီးနောက်
ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှ
ကျင့်သုံးပါ။ ယခုအခါ

ဟိမာလယ တေ
ကုန်၏။ ထိုနတ်ဆေးတို့

- ၁ - ခ
- ၃ - င
- ၅ - ဇ
- ၇ - ခ
- ၉ - င

တဲ ကညတ် (ရှဉ်မတက်)
မေဒါ မဟာမေဒါ

မရပါလျှင် ဒဟထာဂြိုဟ်

ကိယတဲတွင် ရှ၊ ကာကောလီ

မရရှိသေးသည့် အတွက်
ပြလိုက်ပါသည်။

အေး၏၊ ချို၏၊ သွေးနီ
နိုင်၏၊ သုက် နှင့် သလိပ်က

၏၊ အေး၏၊ သုက်၊ သလိပ်
နာ၊ အဖျားရောဂါ၊ ကိုယ်
ရောဂါတို့ကို နိုင်၏။

သားသမီးကို ရစေတော်
အပ်တံ့နာ၊ ချောင်းဆိုးနာ၊

ပင် ပဲမိစပ်၊ ကာကောလီ၊
မီးမျိုးကို အမှုန်ပြု၊ ထော
၏၊ သန္နိပါတ် ရောဂါကို

င်းမြစ်၊ ဥမ္မန်ဥ- ဤဆေး
ကိုက် ရောဂါကို အသုံး

ရကာကောလီ၊ သင်္ဘော
ဆီနှင့် ချက်ပြီး အောင်

အသံဝင် အသံပြာ လျက်ဆေး။ ။ခိုရကကောလီ၊ ပန်းဥ၊ ပန်းလိမ်မြစ်- ဤဆေး
၃-မျိုးကို အမှုန်ပြုပြီး ပျားရည် ထောပတ်နှင့် ချက်၍ လျက်ရ၏။

သည်းခြေ ချောင်းဆိုး ရောဂါ။ ။ခိုရကကောလီ၊ ကာကောလီ၊ မြေပုံ ခရမ်းကြီး၊
စရမ်းငယ်၊ မေဒါ၊ မဟာမေဒါ၊ မယားကြီးရွက်၊ သင်္ဘောချင်းခြောက်၊ အထက်ပါ ဆေးတို့ကို
အမှုန်ပြုပြီး နို့ရည် သို့မဟုတ် ပဲနောက်ပြုတ်ရည်တို့ဖြင့် တိုက်ကျွေးရ၏။

သုက်ပွား အားရှိ ဝုဿုခီရဆေး။ ။ခိုရက ကောလီ၊ စွန်ပလွန်ခေါင်း၊ မာသိပ်၊
ကညတ်၊ စွန်ပလွန်သီး၊ သစ်မယ်ငယ်ပွင့်၊ သပျက်သီး၊ ခွေးလေးယားသီး- ဆေး ၈-မျိုး
၃-ကျပ်သားစီ အမှုန်ပြု၊ ရေ ၃-ပိဿာ ၆၄-ကျပ်သားနှင့် ၄-ပုံ ၁-ပုံကြွင်းအောင် ကျိုပြီး စစ်၍ယူ၊
ပြုတ်ရည်ကို နွားနို့နှင့် ရောပြီး မီးနွေးနွေးနှင့်ချက်၊ သကြားအနည်းငယ် ခပ်၍ ကောက်လျှင်
ထမင်းနှင့် စားပါ။

အဘိုးအို သားသမီးရစေသော အပစ္စုခီရ ယောဂဆေး။ ။ခိုရကာကောလီ၊
မေဒါ၊ ဇီဝန္တီ၊ ဥမ္မန်ဥ၊ မြေပုံခရမ်း၊ ဆူးလေ၊ ခြင်္သေ့နို့၊ (ကျွဲကျောင်းမစင်ငယ်) မာသိပ်၊ ဂျုံ၊
သလေးစပါး- အထက်ပါ ဆေး ၉-မျိုး ၁-ကျပ်သားစီ၊ အမှုန်ပြု၊ နို့ရည် ၃-ပိဿာ ၃၈-ကျပ်
သားရော၍ နို့နစ်ကျန်အောင်ကျို၊ နောက် သကြားနှင့် ထောပတ်ရောပြီး တဖန် ပြန်၍ ကျိုပြီး
နံနက်ည တဇွန်းစီစား၊ အသက် ၇၀-ကျော်သော အဘိုးကြီးများပင် သားသမီး ရနိုင်၏။

ခယရုပ်ရောဂါလိမ်းဆေး။ ။ပုဏ္ဏရိကာဒျ လေပဆေး-ခိုရကာကောလီ၊ ကြာဖြူရိုး၊
ကြောင်ပန်းရွက်၊ ပဒုမ္မာဝစ္ဆ၊ ကံ့ကော်ဝစ္ဆ၊ ကြာညိုဝစ္ဆ၊ ဝက်မြေစာဥ- ဆေး ၈-မျိုးကို
အမှုန်ပြုပြီး ထောပတ်နှင့် ချက်၊ ခယရုပ်ရောဂါကို လိမ်း၍ ပေးရ၏။

စရကသံဟိတာ ကုထုံးကျမ်းကြီးမှ

ဣန္ဒြိယ-ရသယနဆေး

သိကြားမင်းသည် ရသေ့မြတ်တို့အား အာယုဗေဒ တည်းဟူသော အမြိုက်တရားကို
ဟောကြားပြီးနောက် အရှင်တို့ ဤအာယုဗေဒ ဆေးပညာကို လေ့လာတော်မူပါ။ ခန္ဓာကိုယ်
ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ အာယုဗေဒ ကျမ်းတို့၌ ဆိုသော အလုံးစုံသော စည်းကမ်းတို့ကို
ကျင့်သုံးပါ။ ယခုအခါ အောက်ပါ အသက်ရှည်ဆေးတို့ကို မှီဝဲရန် ကောင်းသောအခါ ဖြစ်၏။

ဟိမာလယ တောင်၌ ဖြစ်ကုန်သော နတ်ဆေးတို့သည် ဤအချိန် အခါ၌ သတ္တိနှင့် ပြည့်စုံ
ကုန်၏။ ထိုနတ်ဆေးတို့ကား-

- ၁ - ခိုရကာကောလီ
- ၂ - မေဒါ
- ၃ - ဇီဝန္တီ
- ၄ - ရိဗ္ဗိ
- ၅ - စာကလေးသခွာ

- ၆ - ကာကောလီ
- ၇ - မဟာမေဒါ
- ၈ - ဇီဝက
- ၉ - ရိသဘက
- ၁၀ - မြင်းခွာရွက်

၁၁ - ဂဠုန်တောင်ပန်	၁၂ - မရကန်ငယ်
၁၃ - မရကန်ကြီး	၁၄ - ကညုတ်
၁၅ - ဥမွန်ဥ	၁၆ - ပရန္တဝါ
၁၇ - ဝက်ချေးပနဲ	၁၈ - သာလပဗ္ဗိ
၁၉ - လင်းလေ	၂၀ - စမုန်စပါး
၂၁ - စမုန်နီ	၂၁ - နွယ်ချို
၂၃ - မုဂ်ပဲရိုင်း (ပဲနောက်ရိုင်း)	၂၄ - မာသ်ပဲရိုင်း
၂၅ - သစ်ကြားသီး	၂၆ - သစ်မယ်ဇယ်သီး

၂၇ - သလေးဆန်

ဤဆေးတို့ကို နို့ရည်နှင့် အတူ အစီအမံ အတိုင်း ၆-လတိုင်အောင် မှီဝဲခဲ့သော် အသက်ရှည်ခြင်း၊ အရွယ်ပျိုမြစ်ခြင်း၊ ရောဂါကင်းခြင်း၊ အသံကောင်းခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ဝမ်းခြင်း၊ ပညာရှိခြင်း၊ သတိကောင်းခြင်း၊ ကောင်းမြတ်သော ခွန်အားဗလ ရှိခြင်းနှင့် အခြားသော အလိုရှိသော အကျိုးတို့ကို ရ၏။

ချယ် ဘး (ခရေပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ- ရှု။

ချဉ် ဗျစ် (ချဉ်ပြစ်ပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ- ရှု။

ချိန် ရွေး ငယ် (ချင်ရွေးပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ- ရှု။

ချိန် ရွေး ငယ်-နီ-ဖြူ (ရွေးပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ- ရှု။

ခွေးခေါင်းတဖွက် (ယင်းပြားအဖို)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ- ရှု။

ပုံသဏ္ဌာန်။

ပြီးနှင့်သဏ္ဌာန် တူသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုဂမုန်းကျေးမြီးလာသော ကြက်သွန်အဖြူ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။

အတွက် အထူးသဖြင့် ပျော့ကျေးမြီးဥကို မီးတွင် ပြာလိမ်းပေးရသည်။

ပုံသဏ္ဌာန်။

ခပ်ဆင်ဆင်တူသည်ဟု ဆိုရကြက်သွန်နီ၏ အမြိတ်သဉ်သည်၊ ဂမုန်းကြက်သွန်၏ အသေး ပုံသဏ္ဌာန်ရှိပြီး သေဟင်းချက်ကြက်သွန်နီ ဥတ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။

သွန်ကို ကြိတ်ပြီး နုလျှင် အနောအနွံအပြား သုတ်လိမ်း

ခွေးလမြတ်ပင် (တနွက်ပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်(၃) တွဲ- ရှု။

[၈]

ဂ မုန်းကျေးမြီး

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဂမုန်းကျေးမြီးဟု ခေါ်ဆိုခြင်းမှာ ၎င်းအပင်၏ အရွက်သည် ကျေးမြီးနှင့်သဏ္ဌာန် တူသောကြောင့် မြန်မာဝေါဟာရအားဖြင့် ဂမုန်းကျေးမြီးဟု ခေါ်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုဂမုန်းကျေးမြီးသည် ဥရှိသော အပင်ဖြစ်သည်။ ကြက်သွန်အနီဥမှ အဖြူရောင် ထွန်း၍ လာသော ကြက်သွန်အဖြူဥနှင့် ပုံစံတူသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အနာမီးလျှံ၊ အနာစက်၊ ပြည်-သင်ရည် ယိုစီးသော အနာများ အတွက် အထူးသဖြင့် ပျောက်ကင်းစေသော ဆေးပင် ဖြစ်သည်။ ။ပြုလုပ်နည်းမှာ ဂမုန်းကျေးမြီးဥကို မီးတွင် ပြာနုဆိုက်အောင် အကျွမ်းဖုတ်ပြီး ၎င်းပြာနုကို အုန်းဆီနှင့် ဖျော်စပ် လိမ်းပေးရသည်။

ဂ မုန်းကြက်သွန်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဂမုန်းကြက်သွန်သည် ဟင်းချက်၍ စားသော ကြက်သွန်နီဥနှင့် စပ်ဆင်ဆင်တူသည်ဟု ဆိုရသော်လည်း အရွက်မှာ အနည်းငယ် ကွဲပြားလျက်ရှိသည်။ ဟင်းချက် ကြက်သွန်နီ၏ အမြိတ်သည် အခေါင်းပါးသဖြင့် ပူလျောင်း ပျော့ပြောင်းသော သဘောရှိ သည်။ ဂမုန်းကြက်သွန်၏ အမြိတ်ကား အခေါင်းမရှိ၊ ရေခါကာရ (Linear) ခေါ် ကြိုးပြား သေး ပုံသဏ္ဌာန်ရှိပြီး သေးသွယ် ရှည်လျားသည်။ ဂမုန်းကြက်သွန်နီ ဥ၏ အရွယ် အစားမှာ ဟင်းချက်ကြက်သွန်နီ ဥတလုံးကဲ့သို့ပင် အရွယ်အစား တူသည်။ အရောင်မှာ ပန်းနုဆောင် ရှိသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။မီးပူ၊ ရေနွေးပူ၊ ထမင်းရေပူ လောင်သောအခါ ဂမုန်းကြက် သွန်ကို ကြိတ်ပြီး နီလျှင် အုံ၍ ပေးရသည်။ များလျှင် ၎င်းဥကို အရေညှစ်ယူပြီး လောင်သော နေရာအနှံ့အပြား သုတ်လိမ်း၍ ပေးရသည်။

ဂမုန်းကျင်းဖြူ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဂမုန်းကျင်းဖြူသည် ရိုးရိုးကျင်းပင်များကဲ့သို့ပင် အရွက် ရှည်ရှည်လျှာလျှာရှိသည်။ ရုတ်တရက် ကြည့်လျှင် ဟင်းသုံးကျင်း ရိုးရိုးအပင်ဟုပင် ထင်ရသည်။ အရွက်အနားသားမှာ အဖြူရောင် အကွက်များ ပါရှိပြီး အရွက်ကြောများသည် ထင်ရှား ပေါ်လွင်လျက် ခပ်စိပ်စိပ်ရှိသည်။ အရွက်ရိုးတန်သည် ရှည်သွယ်သည်။ ၎င်းအရိုးတန်ထက် အရွက်သည် ၂-ဆမျှ ရှည်လျက် အထက်သို့ ခပ်ကိုင်းကိုင်း ရှိသည်။ ကျင်းတက်ကဲ့သို့သော မြေပေါ်သို့ ကန့်လန့်ရှည်လျှာသော အတက်များမှ အပင်ပွားကလေးများ ပေါက်ကြသည်။ ပင်စည် ပင်လုံးမရှိ၊ ရိုးရိုးအပင်များကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အဖောအရောင် ရောဂါ- ဂမုန်းကျင်းဖြူပင် ပဉ္စငါးပါးကို နှုတ်နှုတ်ပါအောင် စင်းပြီးလျှင် ရေဖောဖောထည့်ပြီး ၃-ပုံ ၁-ပုံ ခန်းအောင် ပြုတ်ရသည်။ ၎င်းပြုတ်ရည်ကို ဆားအနည်းငယ် ထည့်ပြီး နံနက်တကြိမ် ညတကြိမ် တနေ့လျှင် နေ့စဉ်မှန်မှန် ၂ ကြိမ်ကျ ဆောက်၍ ပေးပါလျှင် အဖောရောဂါ ကျဆင်းပြီး ချမ်းသာခြင်း ရှိသည်ဟု ဂမုန်းကျမ်း၌ အဆိုရှိသည်။

ဂမုန်းဆေးတလုံး

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဂမုန်းဆေးတလုံးပင်၏ အရိုးတည်နီသောအဆင်း ရှိသည်။ ဖလံတောင်ဝေး ရိုးတံနှင့် သဏ္ဌာန် တူသည်။ အရွက်သည် ပေါက်စ ဖြစ်သော ငှက်ပျောပင်၏ အရွက်နှင့် ဆင်ဆင်တူသည်။ အနီးစပ်ဆုံး ပုံစံထုတ်ရသော ဂမုန်းသူတော်ရွက်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူသည်။ အရွက်သည် အထက် အောက် ချောမွတ်ပြီး ရွက်ကြောများ လှပစွာ ရှိသည်။ ၂ ရှိသော အပင် ဖြစ်သဖြင့် ထန်းစေ့ခန့်သော ၃ များ တွေ့မြင်ရသည်။

ဂမုန်းဆေးတလုံးကို အများအားဖြင့် ကျွဲ၊ နွားတို့၌ ဖြစ်ပေါ်တတ်သော ရောဂါများ အတွက် အသုံးအစွဲ ပြုကြသည်။ ကျွဲ၊ နွားများ အစာမစားဘဲ အမွေးဆောင်းလျက် စွဲကပ်သော ရောဂါများ အတွက် ဂမုန်းဆေးတလုံး ၂ ကို ကြေညက်အောင် ထောင်းပြီး အရည်ကို ညစ်၍ ယူရ၏။ ၎င်းအရည်ကို ဆားခပ်ပြီး တိုက်၍ ပေးရမည်။ ဆေးတိုက်ပြီး မကြာမီ အစာများ စားလာပါလိမ့်မည်။ အစာ မစားသေးလျှင် နောက်ထပ် တိုက်ပေးပါ။ ထိုဆေး အရည်ဖြင့် ပင် ဆားအနည်းငယ် ထည့်ပြီး မျက်စဉ်း ခပ်၍ ပေးရသည်။

ဂမုန်းဆင်စွယ်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဂမုန်းဆင်စွယ်သည် မြေပေါက် အပင် အားလုံးတို့တွင် တမျိုး အဘာသာ ထူးခြားသော အပင် ဖြစ်သည်။ ဆင်စွယ်နှင့် အလွန် တူသဖြင့်လည်း မြန်မာ့ ဝေါ

ဟာရအားဖြင့် ဂမုန်းဆင်စွယ် ရှိကြောင်း သိသူ အလွန် နည်းစင်း မပါဘဲ ပုလင်းကဲ့သို့

ဂမုန်းဆင်စွယ် တမျိုးလေးလိုက် ခပ်စိတ်စိတ် ငါးရေ၊ အစင်းများ ရှိကြောင်း သိရသည်။ ၂ မျိုးလုံး ဆေးဘက် ဝေါဟာရ ရှိသည်။ အရွက် ပေါ် မြေပေါ်သို့ ထောင်မတ် ထိုမှ အချောင်းလိုက် အပင်ပွ

နားကိုက် နားပြည် ဟုလည်း ညစ်၍ ခပ်နွေးနွေးက အကွင်း လှိုးပြီး မီးရပ်ချက

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ပုံပြဆေးအဘိဓာန် ပဌမတွဲ ဂမုန်းရွက်ထက် အနည်းငယ် ပင်စည်၊ ပင်လုံး မရှိဘဲ ခြေဥကလေးများမှ အပင်ကပင် သည်။ သွေးဆေး နှင့် သူသည်။ အရိပ် ရှိသော နေ

ဆေးအဘိဓာန်ကျ လျော်၏။ မျက်စိနာ၊ ခေ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ဟူ၍ ပင် ခေါ်ဆိုနေကြ ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြသည်။

ကာရအားဖြင့် ဂမုန်းဆင်စွယ် ဟု မှည့်ခေါ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဂမုန်းဆင်စွယ်ကို ၂-မျိုး ၂-စား ရှိကြောင်း သိသူ အလွန် နည်းပါးသည်။ တမျိုးသော ဂမုန်းဆင်စွယ်ပင်သည် အရေးအကြောင်း အစင်း မပါဘဲ ပုလင်းကဲ့သို့ လုံးချော ဖြစ်သည်။

ဂမုန်းဆင်စွယ် တမျိုးမှာ အောက်ခြေမှ အထက်သို့တိုင်အောင် အရေး၊ အစင်းများ ထလျားလိုက် ခပ်စိတ်စိတ် ပါရှိသည်။ ပင်လုံးကို ကိုင်၍ ကြည့်လျှင် ခပ်ကြမ်းကြမ်း တွေ့ရှိရမည်။ အရေး၊ အစင်းများ ရှိကြောင်းကို အနားသို့ ကိုင်ကြည့် ကပ်ကြည့်မှ သာ လျှင် သိသာ ထင်ရှား သည်။ ၂ မျိုးလုံး ဆေးဘက်ဝင်သော အပင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဂမုန်းဆင်စွယ် ၂-မျိုးလုံး အစိမ်း ရင့်ရောင် ရှိသည်။ အရွက် ဟူ၍ လုံးဝမရှိဘဲ မြေကြိုက်လျှင် လုံးပတ် ၃-လက်မ အရှည် ၃-ပေမျှ မြေပေါ်သို့ ထောင်မတ် ထိုးထွက် နေသည်ကို လူတိုင်း မြင်ဘူးကြမည် ဖြစ်၏။ အမြစ်ပွားများ မှ အချောင်းလိုက် အပင်ပွားကလေးများ မြေပေါ်သို့ အရှိ၊ အရှိ ပေါ်ထွက်၍ လာကြသည်။

ဂမုန်းဆင်စွယ်၏ ဂုဏ် နှင့် သတ္တိ

နားကိုက် နားပြည်ယိုသော ရောဂါ။ ။ ဂမုန်းဆင်စွယ်ကို မီးအုံးပြီး နားတွင်းသို့ အရည် ညစ်၍ ခပ်နွေးနွေးကလေး ထည့်ပေးရသည်။ မီးရပ်ရောဂါအတွက် ၎င်းအပင်ကို အကွင်း အကွင်း လှုံးပြီး မီးရပ်ချက်ဆေး ပြုလုပ် ဖော်စပ်ကြသည်။

ဂမုန်းကတိုးအသေး

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ဂမုန်းကတိုးသည် ကွမ်းစားဂမုန်းတွင် ပါဝင်သော အပင် ဖြစ်ကြောင်း ပုံပြဆေးအဘိဓာန် ပဌမတွဲတွင် အနည်းငယ် ဖော်ပြထား၏။ ဂမုန်းကတိုးရွက်သည် ကွမ်းစား ဂမုန်းရွက်ထက် အနည်းငယ်မျှ သာ သေး၏။ အရောင်အဆင်းမှာ စိမ်း ဝါနုရောင် အဆင်း ရှိ၏။ ပင်စည်၊ ပင်လုံး မရှိဘဲ မြေတွင် ဝပ်၍ ပေါက်သော အပင် ဖြစ်၏။ ၂ ရှိသော အပင် ဖြစ်သဖြင့် ဥကလေးများမှ အပင်ကလေးများ ပေါက်ပွားကြသည်။ အပွင့်များ တခါတရံ သာ ပွင့်တတ် သည်။ သွေးဆေး နှင့် သူငယ်နာ အုပ်ဆေးများတွင် ပါဝင် ဖော်စပ်ရသော ဆေးဘက်ဝင် ဖြစ် သည်။ အရိပ် ရှိသော နေရာတွင် သဲနှင့် မြေဆွေး ရောစပ်၍ စိုက်ရသည်။ အပူ မကြိုက်။

ဆေးအဘိဓာန်ကျမ်း အလို။ ။ ဂမုန်းကတိုးပွင့်သည်ကား- သလိပ်၊ သည်းခြေ နှင့် လျော်၏။ မျက်စိနာ၊ ခေါင်းခဲနာတို့ကို၎င်း၊ မူးဝေသော အနာကို၎င်း ချမ်းသာစေတတ်၏။

ဂမုန်းနီ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ဂမုန်းနီပင်သည် ကတိုးနွယ်ပင်နှင့် တူ၏။ အချို့ကား ကတိုးနွယ်ပင် ဟူ၍ ပင် ခေါ်ဆိုနေကြ၏။ အပင် နှင့် ရိုးတံ အရွက်တို့သည် နီသော အဆင်း ရှိသဖြင့် ဂမုန်းနီ ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြသည်။

အရွက် ရှည်ရှည်လျား
ခဲရသည်။ အရွက်အနား
ဝင်ရှား ပေါ်လွင်လျက်
အရွက်သည် ၂-ဆယ့်
၀ သို့ ကန့်လန့်ရှည်လျား
ပင်လုံးမရှိ၊ ရိုးရိုးအပင်

ရင်းဖြူပင် ပဉ္စငါးပါး
နီးအောင် ပြုတ်ရသည်။
နေလျှင် နေစဉ်မှန်မှန်
ခြင်း ရှိသည်ဟု ဂမုန်း

ဆင်း ရှိသည်။ ဖလံ
ငှက်ပျောပင်၏ အရွက်
ခပ်ဆင်ဆင် တူသည်။
သည်။ ၂ ရှိသော အပင်

တ်သော ရောဂါများ
င်းလျက် စွဲကပ်သော
အရည်ကို ညစ်၍ ယူ
အစာများ စားလာပါ
အရည်ဖြင့် ပင် ဆား

ားလုံးတို့တွင် တမျိုး
င့်လည်း မြန်မာ့ ဝေ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ မျက်စိကို ကြည်လင်စေခြင်း - ဂမုန်းနီရွက်သည် ချမ်းအေးသော သဘော ရှိခြင်းကြောင့် မျက်စိကို ကြည်လင်စေတတ်၏။

ခံတွင်း၌ ပေါက်သော အနာ။ ။ ဂမုန်းနီရွက်ကို ၃-ပုံ ၁-ပုံ ခန်းအောင် ကျိုပြီး လျှင် အရည်ကို ခပ်နွေးနွေး ငုံထားပေးပါ။

လေထိုး၊ လေအောင်။ ။ ဂမုန်းနီရွက်ကို အထက်ပါအတိုင်း ကျိုပြီးလျှင် ဆားမီးဖုတ်စပ်၍ ကျွေ့ဖွန်းနှင့် ၂-ဖွန်း ၂-ဖွန်း-တနေ့ ၃-ကြိမ် သောက်ပါ။

ချောင်းဆိုးသွေးပါ၊ အဆုတ်နာ။ ။ ဂမုန်းနီ ဥကို ဆားမီးဖုတ် နှင့် ရောပြီး အမှုန့်ထောင်း၊ အမှုန့်ကို ပျားရည်နှင့် တေပြီး တနေလှန်းပြီး ဆေးကို ရွေးကြီး-တနေ့ ၂-ကြိမ် မှန်မှန် စား၍ပေးပါလျှင် သွေးပါသော ရောဂါကြီးများပင် ပျောက်ကင်း၏။

ဂမုန်းတိမ်ပြာ (နန္ဒင်းပြာ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (၅) တွဲ ရှု။

ဂေါ်ရခါးနံနံ

သက္ကတ အဇ္ဈဒ္ဒါ (အဗ္ဗုဗရိ)

ဟိန္ဒူ ဣအာဗင် (ဂျလာဇာရိ)

လက်တင် Zanthoxylum budrunga

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းဂေါ်ရခါးနံနံပင်သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကိ*ကိနနယ်၊ မိုက်ဆိုးနယ်၊ သြဒိသနယ် ခါသိယာဘောင်တန်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့တွင် ပေါက်ရောက်၏။ ၎င်း၏ အခေါက်သည် ဝါဖန်ဖန် အရောင် ရှိ၍ ဆူးရှိ၏။ ၎င်း၏ အပွင့်သည် ပွင့်ဖတ် ၄-ဖတ်ရှိ၏။ အသီးသည် လုံးဝိုင်း၏။ အစေ့သည် ရှည်လုံးလုံး ဖြစ်၏။ အရောင်မှာ ပြာ၍ မည်း၏။ ဆိကဲ့သို့ တောက်ပ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ အာယုဗ္ဗေဒ အလိုအားဖြင့် ၎င်း၏ အသီးသည်ပူ၏။ ဝမ်းမီးကို တောက်စေ၏။ ဆာလောင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ၎င်းသည် သလိပ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်၍ ပန်းနာရင်ကျပ် နှင့် လေပြန်ချောင်း ပူလောင်ခြင်းတို့၌ ကျေးဇူး များ၏။ နှလုံးရောဂါ၊ ကြက်ညှာ ချောင်းဆိုး၊ မြင်းသရိုက် ရောဂါ နှင့် ပါးစပ်၊ သွား၊ လည်ချောင်း ရောဂါတို့၌လည်း ကျေးဇူးပြု၏။

ယူနန်ဆေးကျမ်း ၁၈၀၀ ခန့်၊ တက်ကြွစေ၏။ ဝမ်း၊ ဂုဏ်ခြင်းတို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏။ အချို့ဒေသ၌ ၎င်းကို ကြော်၏။

ပျားနာသောအခါ၌ ၎င်းကို ကျွေးကြကုန်၏။ အကြော အဆစ်ရောင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ လှူနှင့် အရိုး၊ အရွက်တို့သည် စိမ်းစပ်၍ အရွက်သည် ဂေါ်လာကာရ (I) ဝိုင်း၍ ဆန်ကောပုံ ဆောင်သော ၂-ချောင်း ၂-ချောင်း အကြားတက်၍ ပေါက်သည်။ အပင်တူသော်လည်း သဘာဝခြားသော တတ်သော အဆိပ်ပင် ဖြစ်သော အပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ကို သွေး၍ လိမ်းလျှင် သလွယ်သည်။

၎င်းအမြစ်ကို ဆီနှင့် ချောသဖြင့် အနာ ကျက်လွယ်သည်။ နား ပြည် ယိုသောအခါ ပေးပါ။

နှင်းနီရွက်သည် ချမ်းအေး
ပုံ ခန်းအောင် ကျပြီ
ကျပြီလျှင် ဆားမီးဖုတ်
ဖုတ်နှင့် ရောပြီး အမှုန့်
တနေ့ ၂-ကြိမ် မှန်မှန်

ယူနာနီဆေးကျမ်း အလိုအားဖြင့် ၎င်းဂေါ်ရခါးနံနံသည် ပူ၏၊ အနံ့မူး၏၊ ခြောက်
၏၊ တက်ကြွစေ၏၊ ဝမ်းမီးကို တောက်စေသော ဂုဏ် သတ္တိ ရှိ၏၊ ဝမ်းမီးနှုတ်ခြင်း နှင့် ဝမ်း
တက်ခြင်းတို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏။

အချို့ဒေသ၌ ၎င်းဂေါ်ရခါးနံနံ၏ အခေါက်ကို ဝမ်းနုတ်ဆေး အဖြစ် အသုံးပြု
ကြ၏။

ဖျားနာသောအခါ၌ ဂေါ်ရခါးနံနံ၏ အသီးကို စမုန်ဖြူနှင့် ရောကြိတ်၍ ရောဂါသည်
အား တိုက်ကျေးကြကုန်၏။

အကြော အဆစ်ရောင်နာ၌ ဂေါ်ရခါးနံနံသီးကို ပျားရည်နှင့် ရော၍ ပေးရ၏။

ကျင်စိန်း (ကောလိသိန်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ ရှ။

ကျပ်တယ်ပင် (အဆိပ်ပင်)

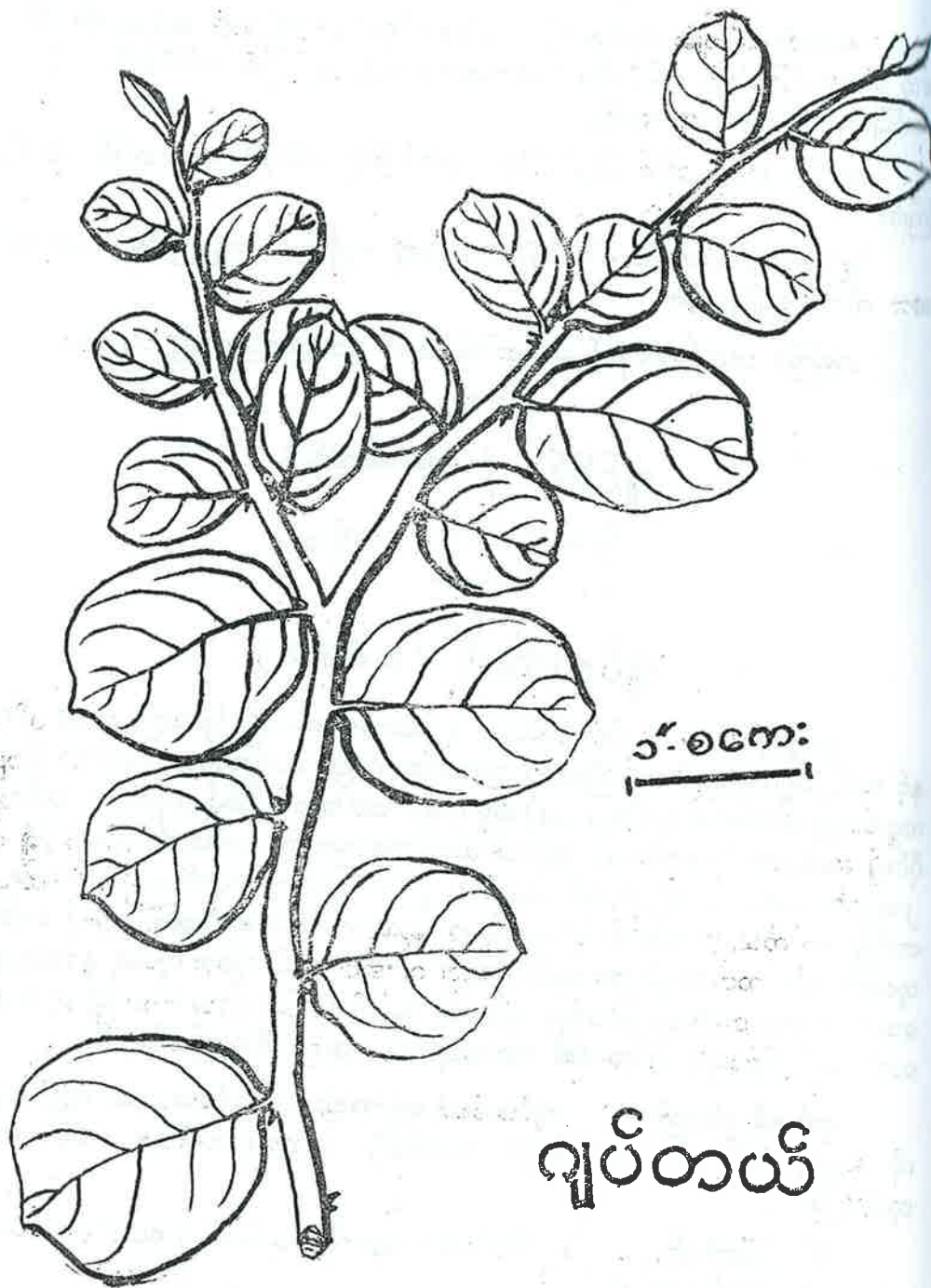
ကိုနနယ်၊ မိုက်ဆိုးနယ်၊
၏၊ ၎င်း၏ အခေါက်
ဖုတ်ရှိ၏၊ အသီးသည်
နီ၊ ဆိကဲ့သို့ တောက်
နီသည်ပူ၏၊ ဝမ်းမီးကို
ဖုတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်၍
သုံးရောဂါ ကြက်ညှာ
တို့၌လည်း ကျေးဇူး

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ကျပ်တယ်ပင်သည် ချုံဆံသော အပင်မျိုး ဖြစ်သည်၊ ၎င်း၏ ပင်စည်
နှင့် အရိုး အရွက်တို့သည် စိမ်းညိုသော အရောင်အဆင်းဖြင့် မာကြောသော သဘော ရှိသည်၊
အရွက်သည် ဂေါ်လာကာရ (Rotund) အရွက်မျိုး အပါအဝင် ဖြစ်၍ အရွက်နား ပတ်လည်
ပိုင်း၍ ဆန်ကောပုံ ဆောင်သည်၊ အရွက်၏ အရွယ်အစားမှာ ၁-လက်မပတ်လည်သာ ရှိ၍ ဆူး
၂-ချောင်း ၂-ချောင်း အကြားတွင် အရွက် ၁-ရွက် ၁-ရွက် ထွက်လျက် အကိုင်းကို ပတ်လည်
တက်၍ ပေါက်သည်၊ အပင်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ဆူးကောက်နက် ဆယ်ထပ်ခြင်းတို့နှင့် ဆင်ဆင်
တူသော်လည်း သဘာဝ ခြားနားလျက် ရှိသည်၊ ၎င်းအပင်သည် လူစား လူသေ၊ နွားစား နွား
သေ တတ်သော အဆိပ်ပင် ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအပင် ပေါက်ရောက်ရာ ဒေသ အားလုံး၌ လူသိ များ
သော အပင် ဖြစ်သည်၊ ၎င်းအပင်၏ ဆေးအသုံးကား အလွန် သိသူနည်းပါးလှ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ကျပ်တယ်ပင် ဆေးအသုံး - ပေါက်သော အနာတို့၌ အမြစ်
ကို သွေး၍ လိမ်းလျှင် သင်ရည်များ ကျဆင်းပြီး အသားနု တက်ကာ အနာ ကျက်
လွယ်သည်။

၎င်းအမြစ်ကို ဆီနှင့် သွေးပြီး ပိုးဝင်သော အနာကို သုတ်လိမ်း၍ ပေးပါလျှင် ပိုးသေ
သဖြင့် အနာ ကျက်လွယ်သည်။

နား ပြည် ယိုသောအခါ ၎င်းအမြစ်ကို ဆီနှင့် သွေးပြီး ကြက်တောင်ဖြင့် နားကို ကျပ်၍
ပေးပါ။

ခွာနာသော နွား
ကို ထည့်ပေးပါလျှင် ပေ
အနာ ပြည်ကိုက်၍

ပုံသဏ္ဌာန်။

မျိုး ဖြစ်၏။ ပင်စည်ရှိ
အရွက်မှာ ဘဲဥပုံသဏ္ဌာန်
အရွက်ရောင်မှာ စိမ်းညို
ပေါက်သော အပင်မျိုး-
ခြားခြား တွေ့မြင်နိုင်၏။

ဂျူတ်ပင်၏ အသာ
ပြုရန် အလွန် နှစ်သက်ကြ၏
အတွင်းသားမှာ အလွန်
တူနွယ်ကလေး (အစင်းကလေး
ရွှေပေါ်အိမ် စသော လူသ
သည်ကို တွေ့ရ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
သတ္တဝါတို့ ကိုက်ခဲရာ၌ ဂျူ
ကင်းနိုင်၏။

တစုံတခု ထိခိုက်မိ
သွေး၍ လိမ်းသုတ်ပေးခြင်း

ဇာတိဝင် ကျောက်
လွင်း ဖော်စပ်ရာ၏။ “ထိန်
၏ ဆေးဘက် ယှဉ်၍ အသ

ကျောက်ပုလဲ ဆေး
ရွက်၊ နွားမြက်ရင်း၊ သနပ်
ကြိတ်၊ ဇီးစေ့ခန့် လုံး အ

ခွာနာသော နွားများ ပိုးဝင်လျှင် ၎င်းအမြစ်၊ ဒုတ္တာ ၂-ခုရောစပ်၍ သွေးပြီး ခွာနာ
ကို ထည့်ပေးပါလျှင် ပျောက်ကင်းလွယ်သည်။

အနာ ပြည်ကိုက်၍ မခံနိုင် ရှိလျှင် ၎င်းအမြစ်ကို သွေး၍ လိမ်း။

ဂျုတ်ပင် (ကြုတ်ပင်)

လက်တင် Diospyros Montana

ပုံသဏ္ဌာန်။

။ဂျုတ်ပင်သည် အမြင့်ပေ ၂၀-မှ ၃၀-အထိ မြင့်တက်သော ပင်ကြီး
မျိုး ဖြစ်၏။ ပင်စည်ရှိ အပွေးတို့သည် ကြမ်းတမ်း၍ မည်းနက်သော အရောင်အဆင်း ရှိ၏။
အရွက်မှာ ဘဲဥပုံသဏ္ဌာန် ၁-လက်မမျှသာ ရှိ၍ အကိုင်းကို ပတ်လည်လှည့်ဝိုင်း၍ ပေါက်၏။
အရွက်ရောင်မှာ စိမ်းညိုရောင် ဖြစ်၏။ အကိုင်း အခက်တို့ကား ရှင်းလင်း သေသပ်လျက် ဆူး
ပေါက်သော အပင်မျိုး- စိမ်းစိုသော တောမြိုင် အတွင်း၌ ၎င်းအပင်မျိုး ရှိနေလျှင် ထူးထူး
မြားခြား တွေ့မြင်နိုင်၏။

ဂျုတ်ပင်၏ အသားသည် ဖူးခြားစွာ မာကြောသဖြင့် လူသုံးကုန်ပစ္စည်း အဖြစ် အသုံး
ပြုရန် အလွန် နှစ်သက်ကြ၏။ ဂျုတ်ပင်၏ အပြင်ပန်း အမြင်မှာ မည်းညစ်ညစ် အရပ်ဆိုးသလောက်
အတွင်းသားမှာ အလွန် လှပ ချောမွေ့သော အဝါရင့်ရောင် အသားပေါ်မှာ အနီရင့် လှိုင်း
တူနီကလေး (အစင်းကလေး) များ ပန်းချီ ရေးခြယ်ထားသကဲ့သို့ ရှိသဖြင့် ဆေးတံ၊ ဆောက်ရိုး၊
မရွှေပေါ်အိမ် စသော လူသုံးပစ္စည်းမှ စ၍ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်၊ လှည်းရံတိုင် အထိ အသုံးပြုကြ
သည်ကို တွေ့ရ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။

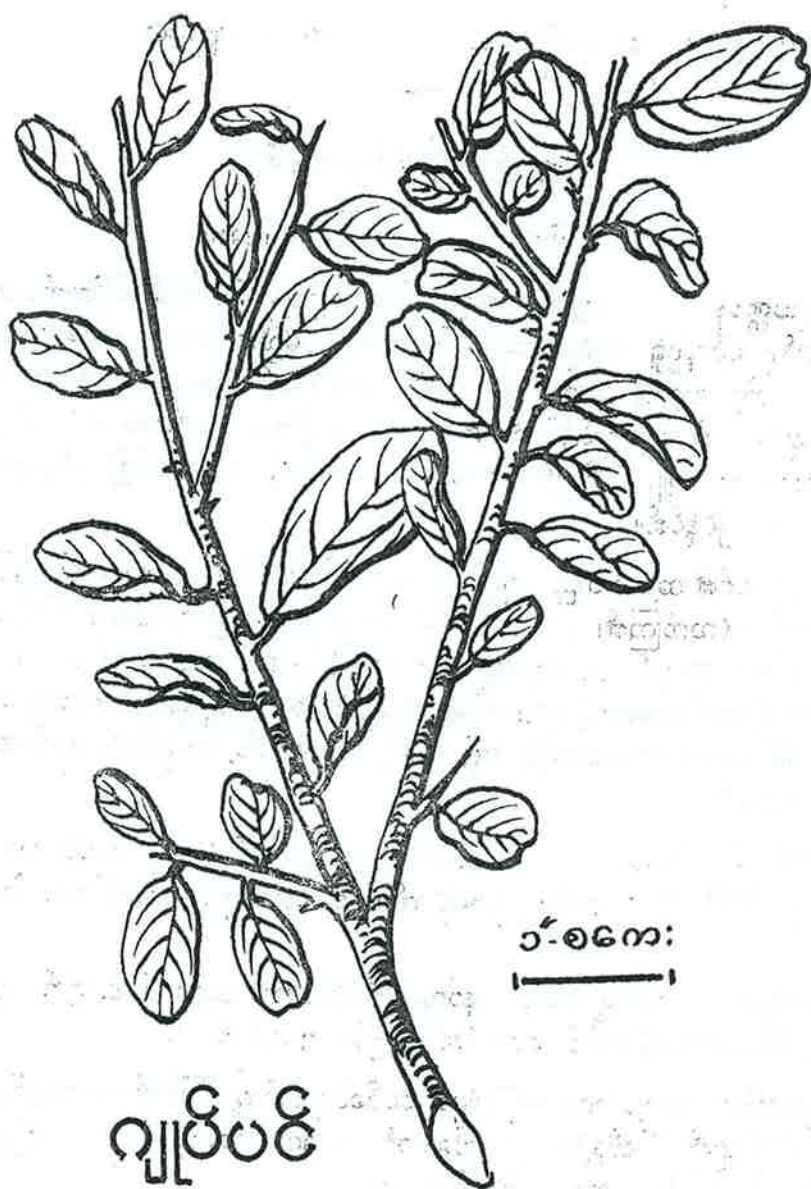
။ပျားပိတုန်း၊ ကင်း၊ ဖားပြုပ်၊ မြွေ အစရှိသော အဆိပ်ရှိ
ဓာတ်တို့ကို ကိုက်ခဲရာ၌ ဂျုတ်သီးကို သွေး၍ ကိုက်သောနေရာတွင် သုတ်လိမ်းပေးပါက ပျောက်
ကင်းနိုင်၏။

တစ်စုံတစ်ခု ထိခိုက်မိ၍ ဖူးရောင် နာကျင် ကိုက်ခဲသော ရောဂါတို့ အတွက် ဂျုတ်သီးကို
သွေး၍ လိမ်းသုတ်ပေးခြင်းဖြင့် ပျောက်ကင်း ချမ်းသာစေနိုင်၏။

ဇာတိဝန် ကျောက်ထဲဆေးကြီးများ ဖော်စပ်ရာတွင် ဂျုတ်မြစ်ကို ဆေးဘက်ယှဉ်၍ ထည့်
လွှင်း ဖော်စပ်ရာ၏။ “ထိန်၊ ထန်း၊ ဂျုတ်လောင်း၊ အရက်ကောင်းနှင့်” ဟု ဆိုသဖြင့် ဂျုတ်ပင်
၏ ဆေးဘက် ယှဉ်၍ အသုံးဝင်ပုံကို သိနိုင်ပေသည်။

ကျောက်ပုလဲ ဆေးနည်း။

။ဂျုတ်ရွက်၊ ဗျည်းချဉ်ရွက်၊ ထိန်ရွက်၊ နှင်းစိမ်း၊ ကွမ်း
ရွက်၊ နွားမြက်ရင်း၊ သနပ်ခါးရွက်၊ တဆေးရွက် - ၎င်းဆေးစုကို အညီအမျှ ပြုပြီး အရက် နှင့်
ကြိတ်၊ ဇီးစေ့ခန့် လုံး၊ အရက်နှင့် ဖျော်၍ လိမ်းပေးရ၏။

ဂျပ်ပင်

DIOSPYROS MONTANA

ပုံသဏ္ဌာန်။

လည်း ကြီးမား စိုပြေသေး
အရွက်မှာ ဗောဓိညောင်ရွက်
ဖြင့် ခေါ်ဆိုကြသည်။ ၎င်း
ရှိသည်။ အရိုးမှာ စိမ်းဝါနု
အနည်းငယ် ဝေးကွာပြီး
သန်မာသော အရိုး နှင့် အ
မျိုး ဖြစ်သည်။ ဂုဏ်လက်တို့
တွင် ပါဝင်သော အပင် ဖြစ်
ရှိသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။

စွမ်းအင်နှင့် ပြည့်စုံသည် ဟု

ကျောက်သားရေ ဇေ
ဆေးတို့ဖြင့် တိုက်ကျွေးရာ၏။
စမုန်နက်၊ နန္ဒင်းစိမ်း၊ ဆေးသု
လုံး အဖွဲ့ အပိမ့် မထင်ဘဲ ဝ
တိုက်ပေးရာ၏။

၈၆၅၅

ဂျူနီယာ (ဟုသော)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ - ရှ။

ဂုဏ်ဗောဓိ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းဂုဏ်ဗောဓိပင်သည် နွယ်မျိုးတွင် ပါဝင်သော အပင် ဖြစ်သော်လည်း ကြီးမား စိုပြေသော အရွက်ဖားကြီးများဖြင့် နွယ်တက်တတ်သော အပင် ဖြစ်သည်။ အရွက်မှာ ဗောဓိညောင်ရွက်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူသဖြင့် ဂုဏ်ဗောဓိ ဟု မြန်မာ့ဝေါဟာရ အနုဖြင့် ခေါ်ဆိုကြသည်။ ၎င်းအရွက်သည် နူးညံ့သော ကတ္တီပါမွေးနုကလေးများ ပေါက်လျက်ရှိသည်။ အရိုးမှာ စိမ်းဝါနုရောင် ရှိပြီး ဆူးမဲ့သော အပင် ဖြစ်သည်။ အဆစ် တခုနှင့် တခု အနည်းငယ် ဝေးကွာပြီး အဆစ်ဖုများတွင် အရွက် ဆိုင်၍ ပေါက်သည်။ နွေဈာသီတွင် စိုပြေသန်မာသော အရိုး နှင့် အရွက်တို့ကို မြင်သဖြင့် အပူဒဏ်ကို ခံနိုင်သော သတ္တိကောင်း အပင်မျိုး ဖြစ်သည်။ ဂုဏ်လက်တို့၊ ဂုဏ်ချို၊ ဂုဏ်ခါး၊ ဂုဏ်သများ၊ ဂုဏ်ဗောဓိ ဟူသော ဂုဏ် ၅-မျိုးထဲတွင် ပါဝင်သော အပင် ဖြစ်သဖြင့် ဂုဏ် ၅-မျိုးဖြင့် ဖော်စပ်သော ဆေးတို့တွင် ပါဝင်လျက်ရှိသည်။

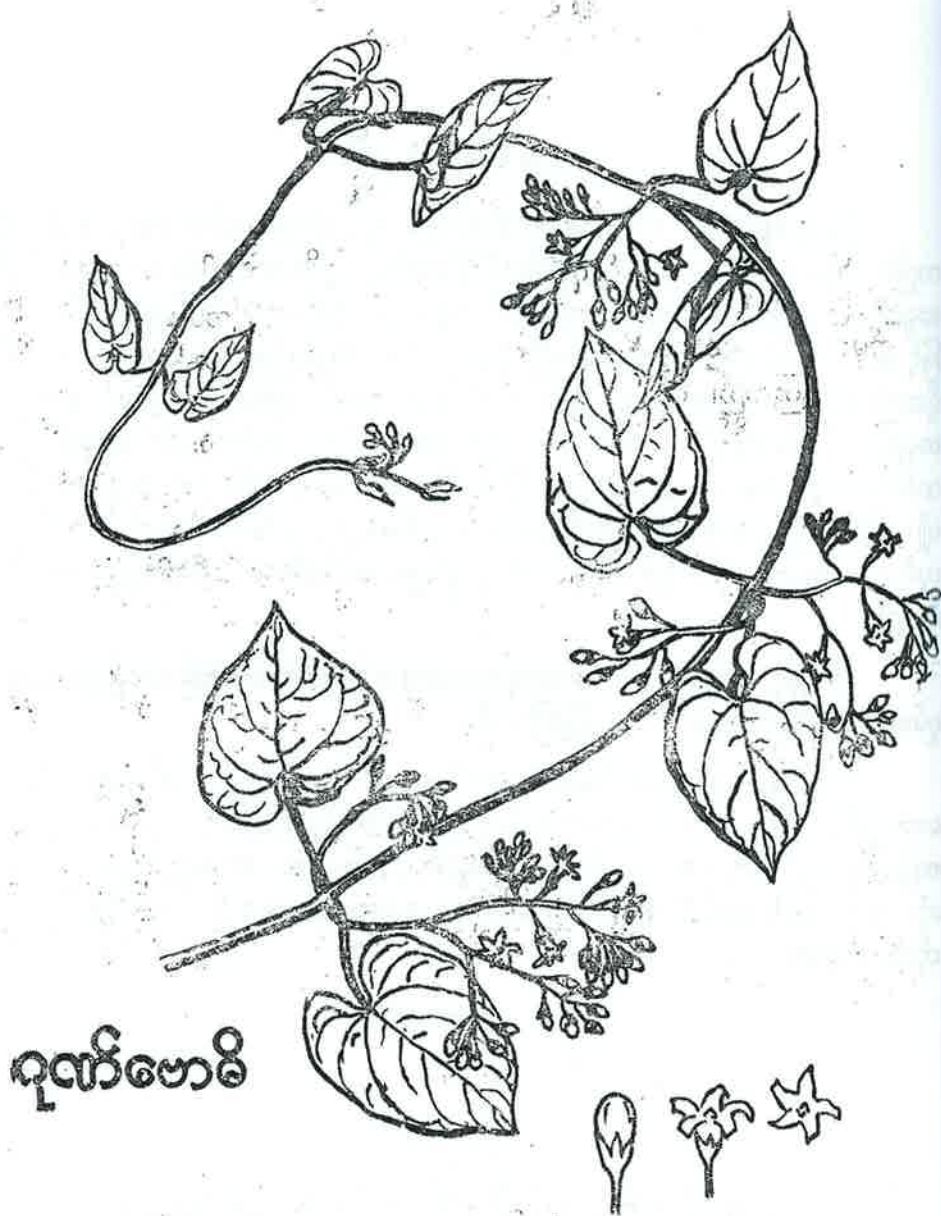
ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ဓာတုရသကျမ်းများ၌ ဂုဏ်ဗောဓိသည် လေကို နိုင်သော သတ္တိစွမ်းအင်နှင့် ပြည့်စုံသည် ဟု ဖော်ပြကြသည်။

ကျောက်သားရေ ပေါက်သော ရောဂါ အတွက် အောက်ပါ ဂုဏ် ၅-မျိုး ပါဝင်သော ဆေးတို့ဖြင့် တိုက်ကျွေးရ၏။ ဂုဏ်လက်တို့၊ ဂုဏ်ချို၊ ဂုဏ်ခါး၊ ဂုဏ်သများ၊ ဂုဏ်ဗောဓိ၊ မြင်းစင်္ဂနီ၊ စပုန်နက်၊ နန္ဒင်းစိမ်း၊ ဆေးသူငယ်ချက်၊ ကွမ်းရွက် ၎င်းတို့ကို အမျှစု၊ အညက်ပြုပြီးလျှင် တက်ကိလုံး အဖွဲ့ အပိမ့် မထင်ဘဲ တပြင်တည်းနေသော ကျောက်သားရေကို အရက်ဖြင့် ဖျော်စပ်၍ တိုက်ပေးရ၏။

[င]

ငပြေရှင် - ဝစိုင်ရှင် (သရက်ပွန် ဖို-မ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ - ရှ။

ဂုဏ်ဟေဓိ

ပုံသဏ္ဌာန်။

တို့သည် အကြီး အသေး
ဥတု မြေ၊ ရေကို လိုက်
ခေါ် အရွက်သည် မြေ
အနယ်ကို ပတ်လည် ဝ
နှင့် အကြောများ ထင်
အရွက် အပင် အမြစ်
ရှိသည်။ အသီးမှာ ဣ
ကို ဣသရမူလီ အဖို
တွင် အလွန် ထင်ရှား
သော ဂေဇက်ဝင် ခေ
က အရိုးကို ငဖုးဆေး
ဆေးပင်ကို ဆေးဘေး
ရောက်၍၊ ရှူပေါက်
ဟု နယရာသိကျမ်း စ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်း
စေ၏။ အပူ အပုပ်ကို

အဗ္ဗဂုဏ ဆေး
အဇိတ္တ လေရောဂါကို

နှာခေါင်း၌
တိပျိုလ်၊ ရှိန်းခို၊ လေ
နှာခေါင်းကို လိမ်းရ

ကျောက်သီး
ကြံပေါင်း၊ တမာရွက်
ထု၏။

ကျောက်ယား
အရက်နှင့် ဖျော်ပြီး

ကျောက်ယား
စု၊ အညက်ပြုပြီး အ

ငဖုံးဆေးပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ငဖုံးဆေးပင်သည် နွယ်ပင်မျိုးတွင် ပါဝင်သော အပင် ဖြစ်သည်။ အရွက်
 တို့သည် အကြီး အသေး ညီညာခြင်း မရှိ၊ အရှည်ဆုံး အရွက်သည် ၈-လက်မခန့် ရှည်သည်။ ရာသီ
 ၂တို့ မြေ၊ ရေကို လိုက်၍ နွယ်သို့သည် ကြီး၊ သေး၊ ရှည်၊ တို ရှိကြသည်။ ကရိယကာတ္ထ(Obligue)
 ခေါ် အရွက်သည် ဖြောင့်ဖြောင့် စင်းစင်း မနေဘဲ ရွက်ဖျားစောင်း ဖြစ်သည်။ ရွက်ညှာ တို့ပြီး
 အနွယ်ကို ပတ်လည် တက်၍ ပေါက်တတ်သော ဆူးမဲ့ပင်မျိုး ဖြစ်သည်။ အရွက်တွင် အမွေးများ
 နှင့် အကြောများ ထင်ရှားစွာ ပါရှိသည်။ အရွက်၏ အရောင်အဆင်းမှာ စိမ်းဝါနုရောင် ရှိသည်။
 အရွက်၊ အပင်၊ အမြစ် စသည်တို့ကို ပွတ်ချေ နမ်းရှူ၍ ကြည့်ပါလျှင် အလွန် စူးရှ မွန်နံ့သောအနံ့
 ရှိသည်။ အသီးမှာ ဣဿရမူလီသီးနှင့် ဆင်ဆင် တူသည်။ အချို့သော ဆရာများသည် ငဖုံးဆေး
 ကို ဣဿရမူလီ အဖို ဟူ၍ ပင် ခေါ်ဆိုကြသည်။ ငဖုံးဆေးပင်သည် ဗိန္နော ဆေးပညာလောက
 တွင် အလွန် ထင်ရှားသော ဆေးပင် ဖြစ်သဖြင့် ဗယဆေးဆိုင်တိုင်းတွင် အမြဲတစေ ထားရှိရ
 သော ဂေဇက်ဝင် ဆေးတပင် ဖြစ်သည်။ (အချို့သော ဗယဆေးဆိုင်များတွင် လောက်သေပင်
 က အရိုးကို ငဖုံးဆေး ပြုလုပ် ရောင်းချကြသည်။) ရှေးကျသော မြန်မာ ဆေးကျမ်းတို့၌ ငဖုံး
 ဆေးပင်ကို ဆေးဘက် ယှဉ်၍ အသုံးပြုပုံကို အနည်းငယ် ဖော်ထုတ်၍ ပြရသော် “ဖွတ်သို့
 ရောက်၍၊ ရှူပေါက် ထူးဆန်း၊ နာမကျန်းသော်၊ ဆေးဒန်း၊ ဇာတိပွိုလ်၊ ရှိန်းခို၊ ငဖုံးဆေး”
 ဟု နယရာသီကျမ်း စသည်တို့၌ ဆေးဘက် ယှဉ်၍ ပါဝင်ထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ငဖုံးဆေးသည် ဝမ်းမီးကို တောက်စေ၏၊ အစာကို ကြေ
 စေ၏၊ အပူ အပုပ်ကို ကျစေတတ်၏၊ ငန်းနာ အမျိုးမျိုးကို နိုင်၏။

အဗ္ဗဂုဏ ဆေးကျမ်းတွင်။ ။ငဖုံးဆေးမြစ်သည် ပတ်ကောမြစ်နှင့် အကျိုးသွား တူ၏၊
 အဇိဏ္ဏ လေရောဂါကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထား၏။

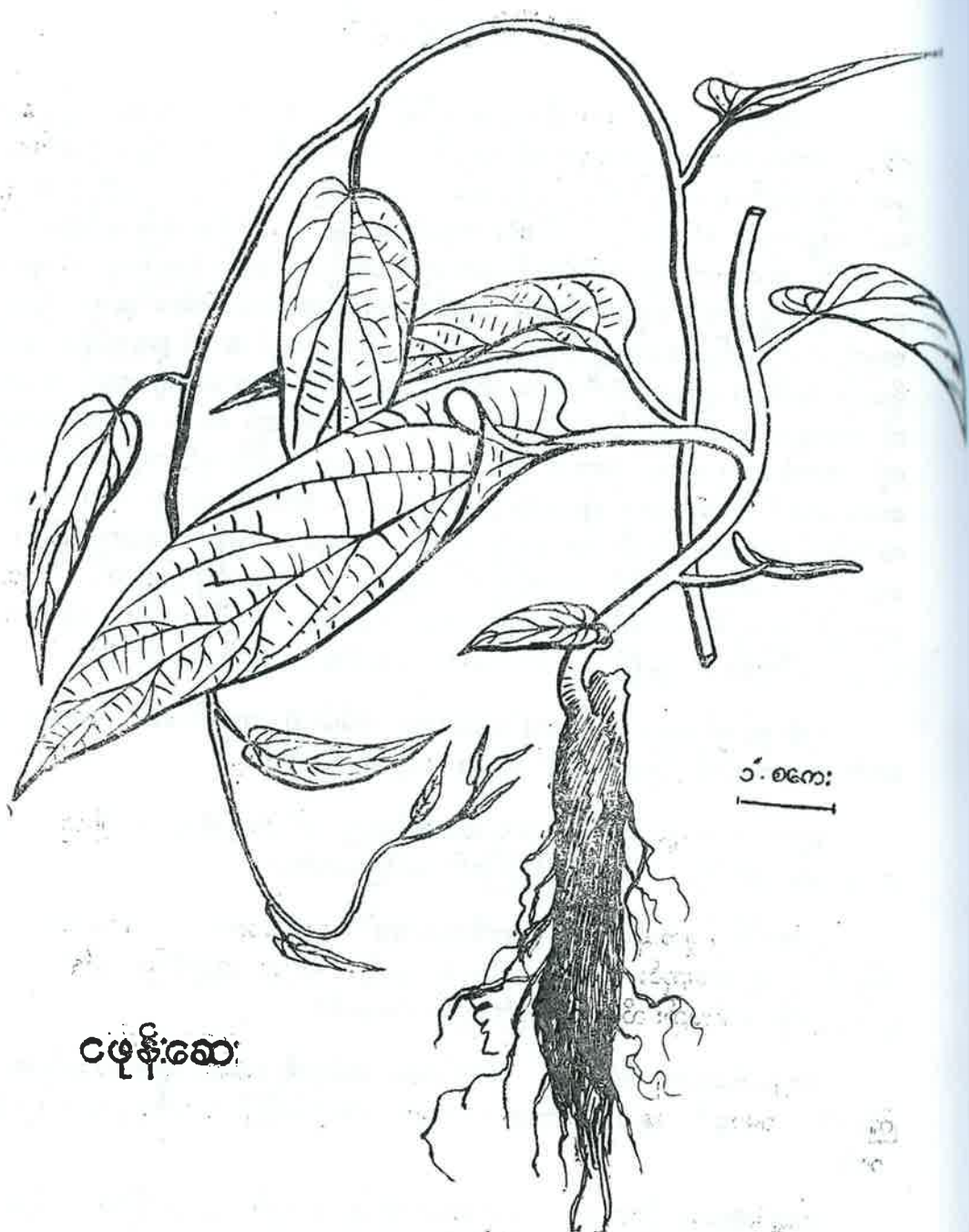
နှာခေါင်း၌ ဖွတ်သိုရောဂါ စွဲရောက်သောအခါ ပေးရန် ဆေး။ ။ငဖုံးဆေး၊ ဇာ
 တိပွိုလ်၊ ရှိန်းခို၊ လေးညှင်း၊ ဆေးဒန်း၊ ၎င်းဆေး ၅-မျိုး အမျှစု၊ အညက်ပြု၊ ဆီနှင့် ဖျော်၍
 နှာခေါင်းကို လိမ်းလည်း လိမ်း၊ ရှူလည်း ရှူ၍ ပေးရ၏။

ကျောက်သားရေ လိမ်းရန်။ ။ငဖုံးဆေး၊ ဟင်းဂွတ်၊ တဆေး၊ ချင်းယားရွက်၊ ပေါက်
 ကြံပေါင်း၊ တမာရွက်၊ နနွင်းစိမ်း-၎င်းဆေး အမျှစု၊ အညက်ပြုပြီး အရက်နှင့် ဖျော်၍ လိမ်း
 ရ၏။

ကျောက်ယား တိုဆေး။ ။ငဖုံးဆေး၊ ကွမ်းရွက်၊ ရွှံ့ပုပ်၊ ၎င်း ၃-မျိုးကို ရော၍ ကြိတ်၊
 အရက်နှင့် ဖျော်ပြီး ယားသောကျောက်ကို တို။

ကျောက်ယား တိုက်ဆေး။ ။ငဖုံးဆေး၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ ခွေးတောက်မြစ် အမျှ
 စု၊ အညက်ပြုပြီး အရက်နှင့် တိုက်။

ငဖုန်းဆေး

ဖွတ်သိုနာ လိမ်းဆေး
 လွှဲပြီးလျှင် ဖွတ်သိုနာကို
 မုက္ခဝိနာ လိမ်းရန်၊
 ၈။ အညက်ပြုပြီးလျှင် သံပု

ငစပ် (ဖွားဘက်
 ကို ရှေးဦးစွာ ပြသင့်သည့်

၇။ ၃။ မျိုး ရှိ၏၊ ယင်း ၃။
 တို့တွင် ဂုဏ် သတ္တိ ဆေး

- ၁ - ငကြီး (ငရဲ
- ၂ - ငစပ် (ဖွား
- ၃ - ငသိမ် ကို

ပုံသဏ္ဌာန်။

ငကြီးပင်ကို ငရွှေ အမ ပ
 ပေ ၃၀ - ခန့် ရှိ၏။ င
 အရွက်တို့ ထွက်ပုံမှာ ငြ
 တို့မှာ စိမ်းဝါနုရောင်
 မှ ဖြာထွက်သော အကို
 ဖြစ်သည်။ အရွက်များ
 သည် ၃-၂-ပိုင်း ၁-
 ထွက်သော အရွက်သည်
 ဖြောင့်မတ်သော ငှက်
 ဖြစ်သည်။ ရွက်ဖျားထိ
 မျက်နှာပြင် နှစ်ဖက်လုံး

ဖွတ်သိုနာ လိမ်းဆေး။ ။ ငဖုးဆေး၊ မြင်းစင်္ကနီ၊ သမင်စာနီ-ဆေး ၃-မျိုး အမျှစီ
လူးပြီးလျှင် ဖွတ်သိုနာကို လိမ်း၍ပေး။

မုက္ခဝိနာ လိမ်းရန်။ ။ ငဖုးဆေး၊ လင်းနေ၊ ခင်ပုပ်မြစ်၊ ဒုတ္တာ-ဆေး ၄-မျိုး အမျှ
အညက်ပြုပြီးလျှင် သံပုရာရည်နှင့် ဖျော်ပြီး အနာကို လိမ်း၍ ပေးရာ၏။

ငစပ် (ဖွားဘက်)

ဓာတ်တင် Cassia Renigera

ငစပ် (ဖွားဘက်) ပင် အကြောင်းကို ပြလိုရင်း ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် င ၃-မျိုး အကြောင်း
ကို ရှေးဦးစွာ ပြသင့်သည့်အတိုင်း အချုပ်အားဖြင့် ပြပါအံ့။ ၎င်းသည်-

၁ - ငကြီး (ငရွှေ)

၂ - ငစပ် (ဖွားဘက်)

၃ - ငသိမ်

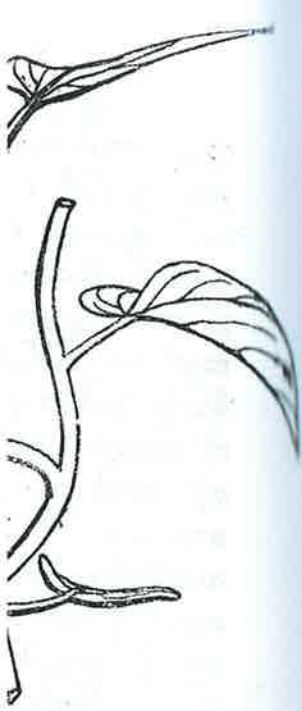
ဟု ၃-မျိုး ရှိ၏။ ယင်း ၃-မျိုးအနက် ငကြီး (ငရွှေ) အကြောင်းကို 'ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်' ပဌမ
တွဲတွင် ဂုဏ်သတ္တိ ဆေးအသုံးနှင့် တကွ ဖော်ပြခဲ့ပြီးလေပြီ။ ဤ၌ ဖော်ပြရန် မလိုဘူးပေ။

၁ - ငကြီး (ငရွှေ) ကို လက်တင်ဘာသာဖြင့် (*Cassia firilila*) ဟု ခေါ်၏။

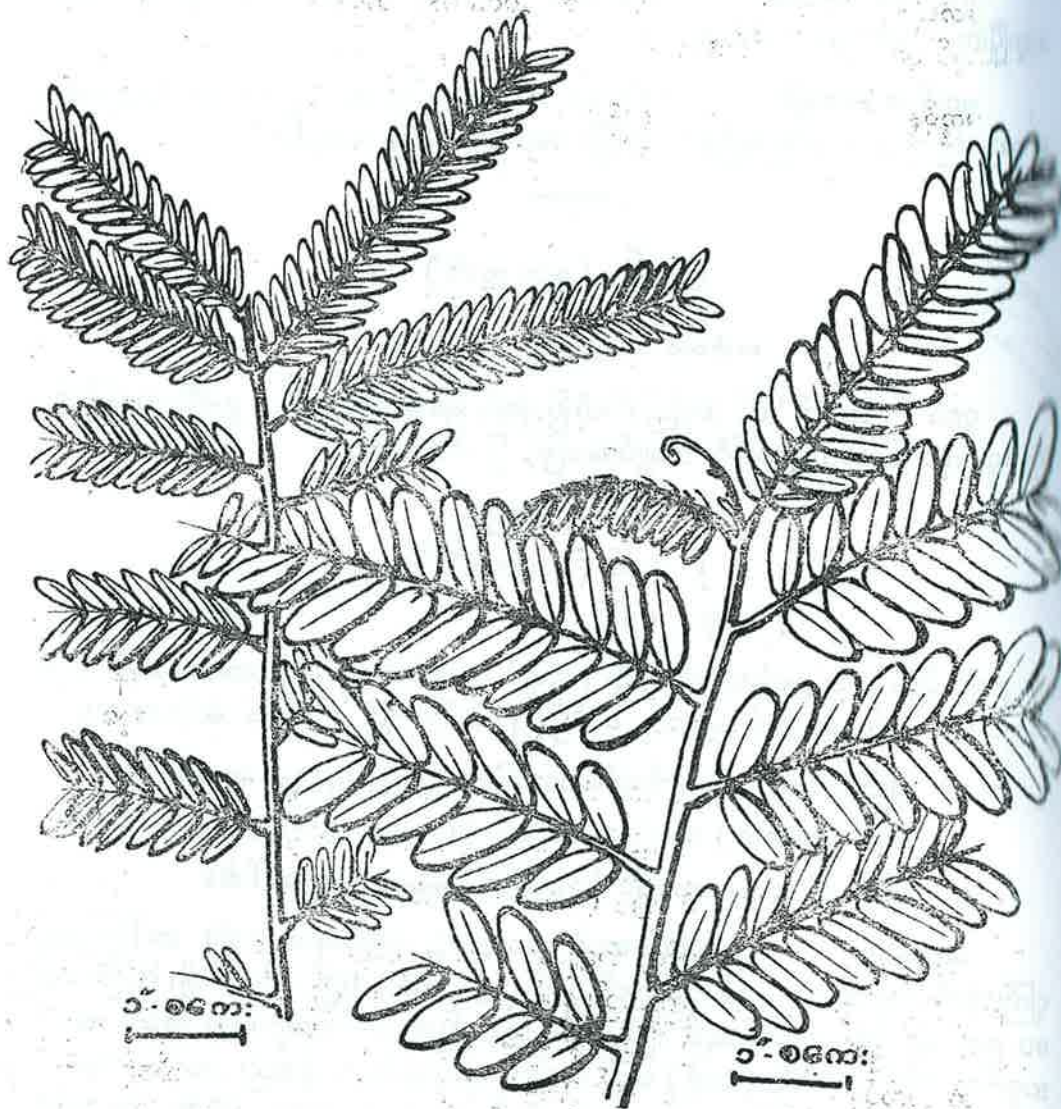
၂ - ငစပ် (ဖွားဘက်) ကို ၎င်းဘာသာဖြင့် (*Cassia pegnigera*) ဟု ခေါ်၏။

၃ - ငသိမ် ကို ၎င်းဘာသာဖြင့် (*Cassia nodosa*) ဟု ခေါ်၏။

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ငစပ်ပင်ကို အချို့ဒေသများ၌ ငရွှေအဖိုဟု လည်း ခေါ်ကြသည်။
ငကြီးပင်ကို ငရွှေအမဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ ငစပ် (ဖွားဘက်) သည် ပင်လတ်မျိုး ဖြစ်၍ အမြင့်
ပေ ၃၀ - ခန့် ရှိ၏။ ငစပ်ပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့အပြား ပေါက်ရောက်၏။ အခက် အလက်
အရွက်တို့ ထွက်ပုံမှာ ငကြီး (ငရွှေ) ထက် ထူးခြား ကွဲလွဲချက်များ ရှိသည်။ အခက်နှင့် အလက်
တို့မှာ စိမ်းဝါနုရောင် ရှိ၍ အညွန့်ဖျားတွင် ကတ္တီပါမွေးနုကလေးများ ပါရှိ၏။ အပင်မကြီး
မှ ဖြာထွက်သော အကိုင်းတို့သည် ၅ - ၆ - ပေမျှ ရှည်လျားကြသဖြင့် အရိပ်ကောင်းသော အပင်
ဖြစ်သည်။ အရွက်များ ထူထပ်စွာ ပေါက်ရောက်ကြသည်။ အကိုင်းမှ ထွက်သော ရွက်လက်
သည် ၃-၂-ပိုင်း၊ ၁-ပိုင်း လက်မ ခြားလျက် ဘယ်ညာ တလှည့်စီ ထွက်သည်။ အလက်မှ
ထွက်သော အရွက်သည် ၁-လက်မမှ ၂-လက်မ အထိ ရှိ၏။ ဗျက်သည် လက်မဝက်မျှ ရှိ၏။
ဖြောင့်မတ်သော ငှက်တောင် ပုံသဏ္ဌာန် အနားသား ညီညာလျက် အရင်းပိုင်း၊ အဖျားပိုင်း
ဖြစ်သည်။ ရွက်ဖျားထိပ်တွင် ဝက်မွေးကဲ့သို့ မာကြောသော အမွေးငုတ်တိုကလေး ရှိ၏။ အရွက်
မျက်နှာပြင် နှစ်ဖက်လုံး၌ အမွေးနု ရှိ၏။

၁. စကေး

ငူသိမ် (ဖွားဘက်)

CASSIA NODOSA.

ငူစပ်

CASSIA RENIGERA.

ရွက်လတ် တလျှင်
အချို့ ရွက်လွှဲ အချို့ ရွက်
ယဆေး ဝေါဟာရ၌ကား
ဩဇာ ပန်းရောင် ဖြစ်၍ ငါး
အပိုင်လိုက် ဖူးပွင့်လေ့ ရှိ
တောင့် ၁၅-လက်မ၊ ၁၀

ငူသိမ်ပင်။ ။ငူသိမ်
အလက် အရွက်ပေါက်ပုံ
အလက် အရွက်တို့မှာ မ
အရွက်များ ပိုမိုများပြား
လျက် အဖြူရောင် ပန်း
ဖွားဘက် ဟူ၍ ပင် ခေါ်

နိမ္မိတရတနာက
ပူ ၁၁ အရသာ ရှိ၏။
ပေါက်သော အနား ဂူန
ပေး ဝဲ နှင်းခွ သမင်ဖြ
တို့ကို နိုင်သည်။ ငူစပ်မြစ်
ဆင်ကူလည်ဖြတ်နာ ပျေ

ဓာတုဗေဒ ဆေး
ခြေ သလိပ် အညှေး
အောင် တောင့် ဝမ်း
ပျောက်ကင်း ချမ်းသာ

ဓာတုရသ ဆေး
ထုတ်တတ်၏။ ဓာတ်ကျိ

ရွက်လတ် တလျှင် ရွက်ငယ်ပေါင်း တယ် ညာ ၂၂-မှ ၂၆-ထိ ရှိ၏။ ရွက်ညာမဲ့၊ အချို့ ရွက်လွှဲ အချို့ ရွက်ဆိုင် ဖြစ်သည်။ ငှက်ပင်ကို ဖွားဘက် ဟု ခေါ်ဆိုခြားသော်လည်း ဗယဆေး ဝေါဟာရ၌ကား “ဖွားဘက်” ဟူ၍ သာ ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းကြ၏။ ငှက်ပင်ပွင့်များ သည် ပန်းရောင် ဖြစ်၍ ငှက်ကြီး (ငှက်) ကဲ့သို့ အရွက်ပေါက်သော အကိုင်တို့၌ အဆုပ်လိုက် အခိုင်လိုက် ဖူးပွင့်လေ့ ရှိကြသည်။ အသီးမှာ ငှက်ကြီး (ငှက်) နှင့် အလားတူသော်လည်း သီးတောင့် ၁၅-လက်မ၊ ၁၈ လက်မခန့်မျှ သာ ရှိ၍ ငှက်ကြီးသီးထက်ပင် တုတ်ယောင် ရှိသည်။

ငှက်ပင်။ ။ ငှက်ပင်သည် ငှက်ပင် (ဖွားဘက်) နှင့် အမြင့်၊ ပင်လုံး၊ ပင်စောက်၊ အကိုင်၊ အလက်၊ အရွက်ပေါက်ပုံတို့မှာ အလုံးစုံ တူသည် ဟု ဆိုရသော်လည်း ငှက်ပင် (ဖွားဘက်) ထက် အလက် အရွက်တို့မှာ မဆိုစလောက် သေးငယ်သည်။ ငှက်ပင်၌ ချောမွတ် တောက်ပသော အရွက်များ ပိုမိုများပြား၍ အရွက်စိပ်၊ ဝါနုရောင်များ ဖြစ်သည်။ ငှက်ပင်ပန်းပွင့်မှာ မွှေးကြိုင်လျက် အဖြူရောင်၊ ပန်းရောင် အစင်းများ ပါရှိသည်။ အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ငှက်ပင်မျိုးစလုံးကို ဖွားဘက် ဟူ၍ ပင် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

ငှက်ပင် (ဖွားဘက်) ၏ ဂုဏ် သတ္တိ

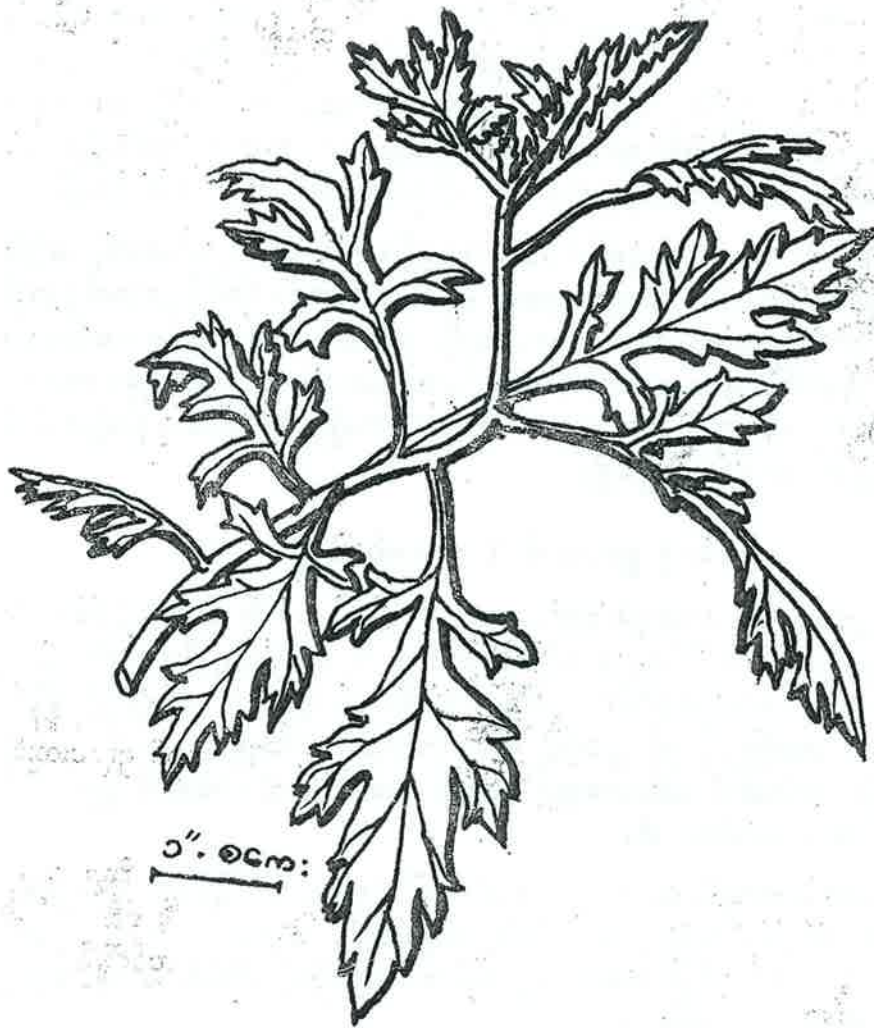
နိသဏ္ဌရတနာကရ ဆေးကျမ်း အလို။ ။ ငှက်ပင်သည် ဝမ်းကို သက်စေတတ်၏။ စပ်၊ ပူ၊ ခါး အရသာ ရှိ၏။ သလိပ်နာ၊ လေထိုးကျင့်သော အနာ၊ အဖျဉ်းနာ၊ ပိုးနာ၊ ဆီးသွန်နာ၊ ပေါက်သော အနာ၊ ဂူနာတို့ကို နိုင်၏။ ။ ငှက်ပင်ရွက် အသုံး—၎င်း အရွက်ကို ပုန်းရည်ဖြင့် ကြိတ်၊ ပွေး၊ ဝဲ၊ နှင်းခူ၊ သမင်ဖြူ၊ နီ နှင့် နွနာတို့ကို လိမ်းပေးရသည်။ ငှက်ပင်သည် ပွေး၊ ယားနာ၊ နွနာတို့ကို နိုင်သည်။ ငှက်ပင်မြစ်ကို ဆန်ဆေးရေနှင့် သွေးပြီး နှာခေါင်းထဲသို့ ဝင်အောင် ရှူပေးလျှင် ဆင်ကူလည်ဖြတ်နာ ပျောက်ကင်း၏။

ဓာတုဗေဒ ဆေးကျမ်း အဆို။ ။ ငှက်ပင် ခေါ် (ဖွားဘက်) မြစ်သည် သွေး၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ အညောင်းအညာ၊ အကိုက်အခဲ၊ အချဉ်အနံ့၊ စမြင်းဒေါသမှ စ၍ ဝမ်းမီးအောင် တောင့်၊ ဝမ်းမီး ညှို့၍ လေမဖြောင့်၊ စမြင်းဒေါသကြောင့် ကိုက်ခဲ ထန်ကျင်သည်ကို ပျောက်ကင်း ချမ်းသာစေတတ်သည်။

ဓာတုရသ ဆေးကျမ်း အဆို။ ။ ဖွားဘက်သည် သွေး၊ သည်းခြေ တို့၏ လေကို ထုတ်တတ်၏။ ဓာတ်ကျိုး ဓာတ်ပျက်ကို ပယ်နိုင်၏။

ကေား
NIGERA.

ပုံသဏ္ဌာန်။
လျှင် အလွန် ကြီးပွား၍ ပေါက်ပုံမှာ အခြား အပင် ရှည်ပြီးလျှင် သုစိအာကာရ ရွက်ညှာရင်းမှ စ၍ ရွက်ဖျ မျှန်ကလေးပေါင်း ၄-၈၊ အရွက် တခု နှင့် တခု အကွဲ၍ ပေါက်၏။ အရွက်၏ အပြုပြေပျော့သော အဆင်း ဖြစ်ပွား အမွှေး မဲ့သော အစိတ်၏။ အပင်လုံးနှင့် အကိုင်း ကာယဗေဒ ဆေးသိပ္ပံ၌ င

ဂုဏ် နှင့် ခွမ်းရည်။
တက်တတ်သော ရောဂါ၊ ခ

ကလေးသူငယ်နာ
ချမ်းသာနိုင်၏။

၎င်းအရွက်ကို ပွတ်
စေနိုင်၏။

ငန့်ဆေးပင်
ORIGANUM. MAJORANA
मरुवा

ငါးင

ငန်းဆေးပင်

ဟိန္ဒူ	मरुवा	(ပရူဝါ)
သက္ကတ	मरुवक	(မရူဗက)
လက်တင်	Origanum Majorana	
အင်္ဂလိပ်	Sweet Marjoram	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ငန်းဆေးပင်သည် ချုံပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ငန်းဆေးတပင် စိုက်ထားပါလျှင် အလွန် ကြီးပွား၍ တောထဲအောင် ချုံများ ဖြစ်လာတတ်၏။ ၎င်း ငန်းဆေးပင်၏ အရွက်ပေါက်ပုံမှာ အခြား အပင်များနှင့် မတူဘဲ တမူထူးခြားလျက် ရှိ၏။ အရွက်သည် ၃-လက်မခန့် ရှည်ပြီးလျှင် သုစိအာကာရ (Acieutar) ခေါ် အပိသွားပုံဆောင်သော ရွက်ချွန်းမျိုး ဖြစ်၏။ ရွက်ညှာရင်းမှ စ၍ ရွက်ဖျားတိုင်အောင် ပတ်တိုင် ရွက်ကြောမကြီးမှ ကြက်ခြေသဏ္ဌာန် အရွက်ချွန်ကလေးပေါင်း ၄-ခု၊ ၈-ခုမှ ၁၀-ခုတိုင်အောင် မညီမညာ ခွလျက် ရှိ၏။ ရွက်ညှာတို့၏ အရွက် တခု နှင့် တခု အကွာအဝေးမှာ ၁-၂ ပိုင်း ၁-ပိုင်းခန့် ရှိပြီး အကိုင်းကို ပင်လည် တက်၍ ပေါက်၏။ အရွက်၏ အရင်းမှာ ရွက်နုဖုကလေးများ ပါရှိ၏။ အရွက်၏ အောက်မျက်နှာမှာ ဖြူပျော့သော အဆင်း ဖြစ်လျက် ကတ္တီပါးမွေးနုကလေးများ ပါရှိ၏။ အရွက်၏ အထက်မျက်နှာမှာ အမွေး မဲ့သော အစိမ်းရောင် ဖြစ်၏။ အရွက်၏ အနံ့မှာ မွေးကြိုင်သော ငန်းဆေးနံ့ ထွက်၏။ အပင်လုံးနှင့် အကိုင်းတို့မှာလည်း ပါးလွှာသော အမွေးနုကလေးများ ပါရှိ၏။ မြန်မာ့ကာယုဗေဒ ဆေးသိပ္ပံ၌ ငန်းဆေးပင်များ စိုက်ပျိုးထားသည်ကို လေ့လာ ကြည့်ရှုနိုင်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ငန်းဆေးပင်သည် သလိပ်နာ၊ ငန်းနာ၊ လေပုပ်၊ လေဆန်နာ၊ တက်တတ်သောရောဂါ၊ အဆစ်အမြစ် ရောခြင်းနှင့် ငုတ်သော အခိုးတို့ကို ပယ်ရှားနိုင်၏။

ကလေးသူငယ်နာ ရောဂါမှာ ၎င်းငန်းဆေးတပင်တည်းနှင့် မြစ်ချင်းပြီး ပျောက်ကင်းချမ်းသာနိုင်၏။

၎င်းအရွက်ကို ပွတ်ချေ နမ်းရှူခြင်းဖြင့် အမူးအမော် ရောဂါများ ပျောက်ကင်း ချမ်းသာစေနိုင်၏။

ငါးကျည်းပေါက် (မကျည်းဘောက်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ-ရှု။

ငှက်ခြောက်ပင် (ယူကလပ်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (က) တွဲ-ရှု။

ဆေးပင်
I. MAJORANA
मरुवा

ငှက်ရွှေစာပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။

ပေါင်း ၄-ပေ၊ ၅-ပေ၊
လတ်၍ ဆူးကလေး ၂-၃ ၂-
ပေရှိ၏။ သေးသွယ် ကျဉ်
စာပင်၏ အရောင်သည် ဖြူ
အရောင် ရှိ၏။ ၎င်းအပင်၏
ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်သည် အမျှ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။

ပန်းနာတို့ကို နိုင်၏။ အပူ အ

ဓာတုရသ ဆေးကျပ်

ကျောက်၊ ဝက်သက်

ဟင်းဂွတ်- ဆေး ၃-ပါး အ
ဆေးကို ငှက်ရွှေစာမြစ်၊
ရ၏။

ပုံပြ

၆၁

ပုံပြ

ငှက်စွေစာ (ငှက်ရွှေစာ)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းအပင်သည် အလေးကျ ပေါက်သော ချုံပင်မျိုး ဖြစ်၏။ အပင်၏ အမြင့် ပေမှာ ၄-ပေ၊ ၅-ပေခန့် ရှိ၏။ အပင်နှင့် အကိုင်းအခက်တို့မှာ အလွန် မာကြော ကျစ်လစ်၍ ဆူးကလေး ၂-ခွ ၂-ခွ ပေါက်၏။ ဆူး၏ အနီးမှာ ဗာနာကာရ (Cuneate) သပ်ပုံကဲ့သို့ အရွက် ရှိ၏။ သေးသွယ် ကျဉ်းမြောင်းသော ၃-လက်မခန့် ရှိသော အရွက်ကလေးများ ပေါက်၏။ အပင်၏ အရောင်သည် ပြူညစ်သော အရောင် ရှိပြီး အရွက်၏ အရောင်တို့သည် စိမ်း ဝါနုသော အရောင် ရှိ၏။ ၎င်းအပင်၏ ပေါက်ရောက်ရာ အရပ်မှာ အထက် မြန်မာနိုင်ငံ အပူပိုင်းဒေသ ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်သည် အများအားဖြင့် အမြစ်ကိုသာ အသုံးအစွဲ ပြုကြ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ငှက်စွေ စာခေါ် (ငှက်ရွှေစာ) သည် အဆိပ်နာ၊ ငန်းနာ၊ ပန်းနာတို့ကို နိုင်၏။ အပူ အပုပ်ကို ထုတ်၍ ပစ်တတ်၏။

ဓာတုရသ ဆေးကျမ်း အဆို။ ။ ငှက်စွေ စာသည် ပူစေတတ်၏။ သွေးကို ကြစေတတ်၏။

ကျောက်၊ ဝက်သက်၊ အပူသတ်ဆေး။ ။ နွားလျှာကြီးမြစ်၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ ဟင်းဝွတ်- ဆေး ၃-ပါး အမျှစု၊ အမှုန့်ပြု၊ ကျောက်ထ၍ ကျောက်လုံးရွဲရွဲ ရှိလျှင် အထက်ပါ ဆေးကို ငှက်စွေစာမြစ်၊ မဏိဩသမြစ်၊ ရင်းပြားမြစ် ဆေး ၃-ပါး ပြုတ်ရည်ဖြင့် တိုက်၍ ပေးရ၏။

မြတ်ကောင်းပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ-စာ-၅) (စတုတ္ထတွဲ-ပုံ-၅)

မြတ်ခါးပင် (ဆေးခါးကြီး-မြန်မာ)

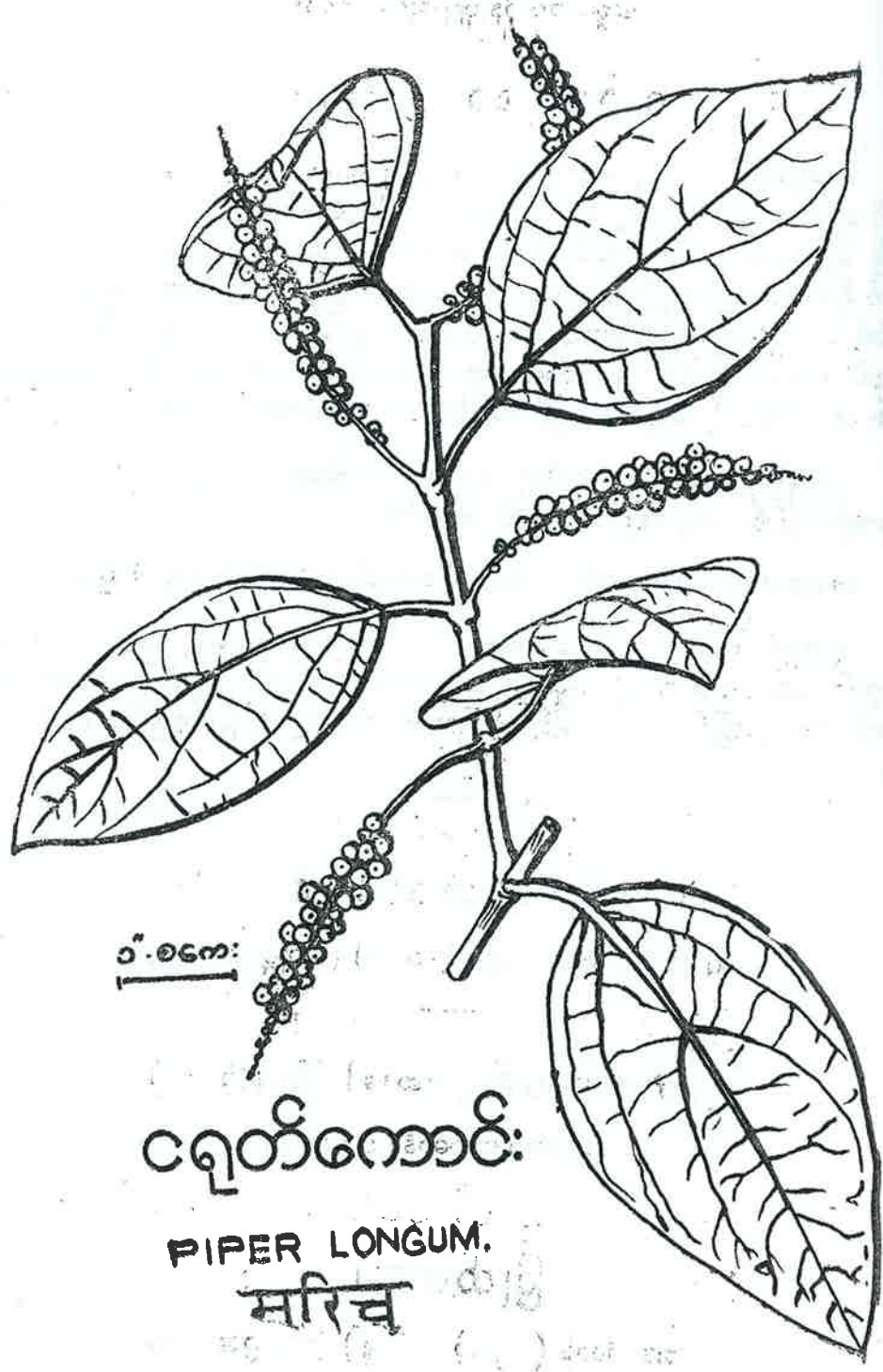
ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ-၅။

မြတ်တံငါ

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ-စာ-၅) (စတုတ္ထတွဲ-ပုံ-၅)

ရွှေစာပင်

ငရုတ်ကောင်း

PIPER LONGUM.

मरिच

5'-06cm:

രൂര്(തം)
 RANNCULUS SCELERATUS
 കവിലാജം

[၀]

၈ က ဘ ခ ဖိမ် ခ မျိုး (ကတတ်ဇနး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ - ရှု။

၈ တုပတ္တကလျာဏီ (မန်းလေးခွ)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းအပင်သည် ရွက်ညှာ ၄ ခု ၄-ခု ဆုံ၍ အရွက် ပေါက်တတ်သဖြင့် စတုပတ္တ ဟု ခေါ်တွင်၏။ ကောင်းသော သဘောကို ဆောင်သဖြင့် ဆေးဘက်ဝင် အဖြစ် သုံးရာ ဝိနွေ နှင့် ပယောဂဆေးတို့တွင် နှစ်ဘက် စွယ်စုံရသော တန်ခိုးလွဒ္ဓိပါဒ်နှင့် ပြည့်စုံသဖြင့် စတုပတ္တကလျာဏီ ဟု ဆေးဆရာကြီးများ မှည့်ခေါ်ကြကုန်၏။ ၎င်းပြင် မန်း ၄-ခွ ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြသေး၏။ တနည်းအားဖြင့် “တောနိုင်မင်း” ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြသေး၏။ ၎င်းစကားကို အနည်းငယ်မျှ ရှင်းလင်း၍ ပြပါအံ့။ ရှေးကျသော ကဝေသာရကျမ်းကြီးများ၌ ပယောဂ နှင့် ပတ်သက်သော စကားကို ဖော်ပြရာတွင် တောသူ၊ ရွာသူ ဟူ၍ ၂-မျိုး ခွဲခြား၍ ခေါ်ဆိုကြလေ၏။ တောသူ ဆိုသူသည်မှာ ဖုတ်၊ ပြိတ္တာ၊ တစ္ဆေ၊ မြေဖုတ် စသည်တို့ကို တောသူ ဟု ခေါ်ဆိုကြလေ၏။ စုန်း၊ ကဝေ စသည်တို့ကို ရွာသူ ဟူ၍ ခွဲခြား ခေါ်ဆိုကြ၏။ ၎င်း စတုပတ္တကလျာဏီ မန်း ၄-ခွ “တောနိုင်မင်း” သည် ၃-မည် ရသော အပင်ဖြစ်သဖြင့် ရောဂါ ၃-မျိုးစလုံး အကုန်နိုင်သော အပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအပင်သည် မြေ၌ တွယ်ကပ်၍ ပေါက်တတ်သော မြက်ပင် မျိုးတွင် ပါဝင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်းတွင် နေရာ အနှံ့ အပြား ပေါက်တတ်သဖြင့် လူသိများသော အပင် ဖြစ်သည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ငန်း မန်း ဝင်၍ သတိ ကင်းနေသော အနာဝင် လူနာများ အား ကြိတ်ပြီး အနာပေါ်သို့ အုံ၍ ပေးပါလျှင် မကြာမီ မန်းရည်များ စိုလာပြီး သတိ ရလာလေသည်။ အဆိပ် ရှိသော သတ္တဝါတို့ ကိုက်ခဲ့ပါက ၎င်းအရွက်ဖြင့် ကိုက်ရာ အရပ်ကို အုံ၍ ပေးရသည်။ အရည်ကို ညှစ်၍လည်း တိုက်ပေးရသည်။

ပွေး၊ ညှင်း၊ တင်းတိတ်တို့ကို အရည်ညှစ်ပြီး နေ့စဉ် သုတ်လိမ်း၍ ပေးရသည်။

စတုပတ္တကလျာဏီ

စတုပတ္တကလျာဏ

၁)

၂)

အရွက် ပေါက်တတ်သဖြင့်
ဆေးဘက်ဝင် အဖြစ် သုံး
လေ့ရှိပါသည်။ ပြည့်စုံသဖြင့်
ပိုင် မန်း ၄-၅ ဟူ၍လည်း
ဆိုကြသေး၏။ ၎င်းစကား
ကျမ်းကြီးများ၌ ပယောဂ
၂-မျိုး ခွဲခြား၍ ခေါ်ဆို
တို့ကို တောသူ ဟု ခေါ်ဆို
။ ၎င်း စတုပတ္တကလျာဏ
၎် ရောဂါ ၃-မျိုးစလုံး
ပေါက်တတ်သော မြက်ပင်
ပေါက်တတ်သဖြင့် လူသိ

စာ အနာဝင် လူနာများ၊
၁း စိုလာပြီး သတ် ရလာ
ကိုက်ရာ အရပ်ကို အံ့၍

ပေးရသည်။

စန္ဒပင် (ဖိုးလမင်း)

ဟိန္ဒူ အသေဇာတ (ဦး-ဒ်-၈၁-လ်-၆)

လက်တင် Paeonia emodi

အင်္ဂလိပ် Official peony

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းဆေးပင်သည် ဟိမဝန္တာတောင်တန်း ကသိရနယ်မှ ကုမာအုနယ် အထိ ပေါက်ရောက်သည်ကို တွေ့ရ၏။ ၎င်းသည် အပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၏။ အခက် အလက် များ၏။ ၎င်း၏ ပင်လုံးသည် မြင့်၏။ ၎င်း၏ အပွင့်သည် လှပတင့်တယ်၍ အရေအတွက်အားဖြင့် နည်းပါး ၏။ အရွက်သည် မုန်လာ ဥဝါ အရွက်မျိုး ဖြစ်၏။ အပွင့်၏ အရောင်မှာ အပြာရောင် ဖြစ်ပြီး လျှင် အပွင့်ဖတ် ၄ - ၅ - ဖတ် ရှိ၏။ ၎င်း၏ အလယ်၌ အဝါရောင် ဝတ်ဆံ ရှိ၏။ အသီးသည် လုံး၍ အဖု အထစ် ရှိ၏။ ၎င်းအဖု၌ အစေ့ တည်ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ၎င်း၏ အမြစ်သည် သားအိမ်နှင့် စပ်လျဉ်းသော အနာ ရောဂါ၊ ဝက်ရူးရောဂါ၊ ခြေ လက် သေသော ရောဂါ၊ ရေဖျဉ်းရောဂါ၊ ထိုး ကျင် ကိုက်ခဲသော ရောဂါတို့၌ အလွန် ကျေးဇူး များ၏။

၎င်း၏ အမြစ်သည် ၂-မျိုး ရှိ၏။ တမျိုးမှာ ချို၍ အခြား တမျိုးမှာ စပ် ခါး၏။ ၎င်း အမြစ်သည် ဆာလောင် မှတ်သိပ်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ ဝက်ရူးပြန်ခြင်း၊ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ သားအိမ်နှင့်ဆိုင်သော အနာ၊ ဆီးအိမ်နှင့်ဆိုင်သော အနာတို့၌ အလွန် အကျိုး ပြု၏။

၎င်းအမြစ်မှန်ကို နွားနို့နှင့် ယှဉ်ဘက်၍ ပေးသော် သွေးဖောက်ပြန်သောကြောင့် ဖြစ် သော အနာတို့၌ အလွန် အကျိုး များ၏။ ဆီးချုပ်ခြင်း၊ ဆီးတွင် သလိပ်၊ သို့မဟုတ် သွေးပါ ခြင်းတို့ကို ပျောက်စေ၏။

စစ်ကြီးပင်

သက္ကတ တိရိစ္ဆာ (ဟိ° နိ ယ)

ဟိန္ဒူ တိရိစ္ဆာ (ဟိန်တိ-ချ်)

လက်တင် Eugenia dalbergioides

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ စစ်ကြီးပင်သည် တောင်တန်းဒေသ နှင့် မြစ်ကမ်းခြေတို့၌ ပေါက် ရောက်လေ့ ရှိ၏။ ဤအပင်သည် ပေ ၃၀-မှ ပေ ၆၀-အထိ မြင့်၏။ ပင်စည် လုံးပတ်သည် ၅ - ပေမှ ၈ ပေ အထိ ရှိ၏။ ၎င်း၏ အခေါက်သည် ညိုမှောင်းသော အရောင် ရှိ၏။ ၎င်း၏ အရွက်

သည် ကျယ်ပြန့်၍ ဘဲဥ အရောင် ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ တွန့်ချုပ်ခြင်း၊ သလိပ် ရောဂါ၊ အဆီးတိုးရော သမင်ဖြူနာ၊ ပိုးရော ရောဂါတို့ကို ပျောက်

စစ်ကြီးပင်၏ စေ၏။

စစ်ကြီးပင်၏ ကို ရေ၍ မကြာမကြာ စစ်ကြီးခေါင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ အသားကို ချိုးဖဲ့ ဖြစ် လျားသော ရိုးဘဲဖြူ စိုင်း ပုံသဏ္ဌာန် ရှိသ မြင်နေရသည်။ စစ်ကြီး အရိုး နှင့် အရွက်ပါ

စစ်တုပွင့်သ ဖြင့် လှပသော ပန် အသီးများ မဟုတ် အပင်မျိုး ဖြစ်သဖြ

ဗယဆေးခံ ဖြစ်သည်။

သည် ကျယ်ပြန့်၍ ဘဲဥ ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် ၃-လက်မမှ ၆-လက်မ အထိ ရှည်၏။ အစေးသည် နီသော အရောင် ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗေဒ အလိုအားဖြင့် စစ်ကြီးပင်သည် ပူလောင်ခြင်း၊ တွန့်ချုပ်ခြင်း၊ သလိပ် နှင့် လေတို့ကို ပယ်တတ်၏။ သွေးဝမ်းရောဂါ၊ ကုဋ္ဌရောဂါ၊ ဆီးလွန်ရောဂါ၊ အဆိဘိုးရောဂါ၊ အနာပေါက်ခြင်း၊ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်း၊ သည်းခြေ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ သမင်ဖြူနာ၊ ပိုးရောဂါ၊ ပူလောင်သော ရောဂါ နှင့် ကိုယ်ရေ ဖျော့တော့သော (ပဏ္ဍု) ရောဂါတို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

စစ်ကြီးပင်၏ အစေးကို (ဖက်ကီ) လုပ်၍ ပေးသော် ဝမ်းသက် ရောဂါ ပျောက်ကင်းစေ၏။

စစ်ကြီးပင်၏ အစေး၊ ချင်းခြောက်၊ သကြားခဲ ၎င်း ၃-ပါး နှင့် အညီအမျှ ထောပတ်ကို ရော၍ မကြာမကြာ လျက်ပေးသော် ဝမ်းကိုက်ရောဂါ ပျောက်ကင်းစေ၏။

စစ်ကြီးခေါက်ကို ခွက်တင် ကျို၍ သောက်လျှင် အဖျားရောဂါ ပျောက်ကင်းစေ၏။

စစ်တုံ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။စစ်တုံပင်သည် ပင်စည် ရှိသော အပင်မျိုး ဖြစ်သည်။ ၎င်းအပင်၏ အသားကို ချိုးဖဲ့ပြီး နမ်းရှူကြည့်သောအခါ မွေးကြိုင်သော အနံ့ ရှိသည်။ အရွက်သည် ရှည်လျားသော ရိုးဘဲဖြင့် ဆက်သွယ်လျက် အရင်း ကဲ့ အဖျား ချွန်သော ကြာရွက်ကဲ့သို့ အရွက်စိုင်း ပုံသဏ္ဌာန် ရှိသည်။ အရွက်၏ မျက်နှာပြင်တွင် ရွက်ကြောများ အစင်းလိုက် ထင်ရှားစွာ မြင်နေရသည်။ စစ်တုံနီသည် အရိုး နှင့် အရွက်ပါ နီရောင်သန်းလျက် ရှိသည်။ စစ်တုံဖြူသည် အရိုး နှင့် အရွက်ပါ အစိမ်းရောင်ပေါ်တွင် ဖြူရောင်သန်းလျက် ရှိသည်။

စစ်တုံပွင့်သည် အကိုင်း အခက်များဖြင့် ဝေခွာ ပြတ်သိပ် ပွင့်ပြီးလျှင် မွေးသော ရနံ့ဖြင့် လှပသော ပန်းကလေးများ ဖြစ်ကြသည်။ အသီးသည် မျိုးယူရန် အတွက် အောင်မြင်သော အသီးများ မဟုတ်ပေ။ စိုက်ပျိုးလိုသောအခါ အတက်ကို စိုက်ရသည်။ အလွန် ပွားလွယ်သော အပင်မျိုး ဖြစ်သဖြင့် နေရာ အနှံ့ အပြား ပေါများသော အပင် ဖြစ်သည်။

ဗဟုဆေးဆိုင်များတွင် စစ်တုံ ဟု မေး၍ ဝယ်လျှင် အလွယ်တကူနှင့် ရနိုင်သော ပစ္စည်း ဖြစ်သည်။

နယ်မှ ကုမာအုံနယ်
၍ အလက် များ၏။
အားဖြင့် နည်းပါး
အပြာရောင် ဖြစ်ပြီး
ရှိ၏။ အသီးသည်

လျှင်းသော အနာ
ကျင် ကိုက်ခဲသော

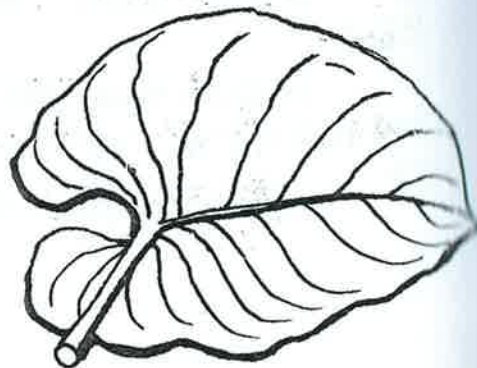
စပ် ခါး၏။ ၎င်း
ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊
ပြီး ပြု၏။

သောကြောင့် ဖြစ်
ပိုမဟုတ် သွေးပါ

ခြေတို့၌ ပေါက်
ပုံးပတ်သည် ၅ -
၎င်း၏ အရွက်

စစ်တုံ

၁-စကေး

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
 ။သာ ရောဂါ, အကြောရော
 ။သာ သွေးဆေး စသည် ခ
 ကြသည်။

ပုံပြ ဆေး

စွယ်

အိန္ဒ

သက္ကတ

လက်စင်

ပုံသဏ္ဌာန်။

ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ အ
 အရင်းစိုင်းပြီး အဖျားတွင်
 အထိ တဘက် ၃-ချောင်း

အပွင့်သည် ပွင့်ဖတ်
 ပင်၏ အဖြူ, အနီ, အဝါ
 ခွဲခြားသည်လည်း ရှိသည်။
 ပွင့်နီ, အဝါပွင့်လျှင် စွယ်
 အဖြူ, အနီ အနည်းငယ်

စွယ်တော်ပင်သည်
 တွင် အလှ စိုက်ပင် အ
 ဆေးအသုံးတို့ကိုကား လူ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။မုတ္တ ရောင်သော ရောင်၊ အကျိတ် အဆစ်အမြစ် ရောင်
သော ရောင်၊ အကြောရောင် ရောင်တို့ကို သွေး၍ လိမ်းပေးရသည်။ ၎င်းပြင် ချို၊ အေး၊ မွေး
သော သွေးဆေး စသည် ဖျော်စပ်ရာတွင်လည်း စစ်တုံ့ကို ဆေးဘက် အဖြစ် ပါဝင် အသုံးပြု
ကြသည်။

စစ်ပင် (သစ်ဖြူပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ - ရှ။

စွန်ပလွန်ပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ - စာ ရှ) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ရှ)

စွယ်တော်ပင် (မဟာလှေကား - အဖြူ)

ဗီဒီ ကချနာရ ဆာနိသေ (က-ဤ-နာ-ရီ ၈၈၀-၆)

သက္ကတ ကေါဘိသရ (ကိုဝိဒါရ)

လက်တင် Bauhinia acuminata

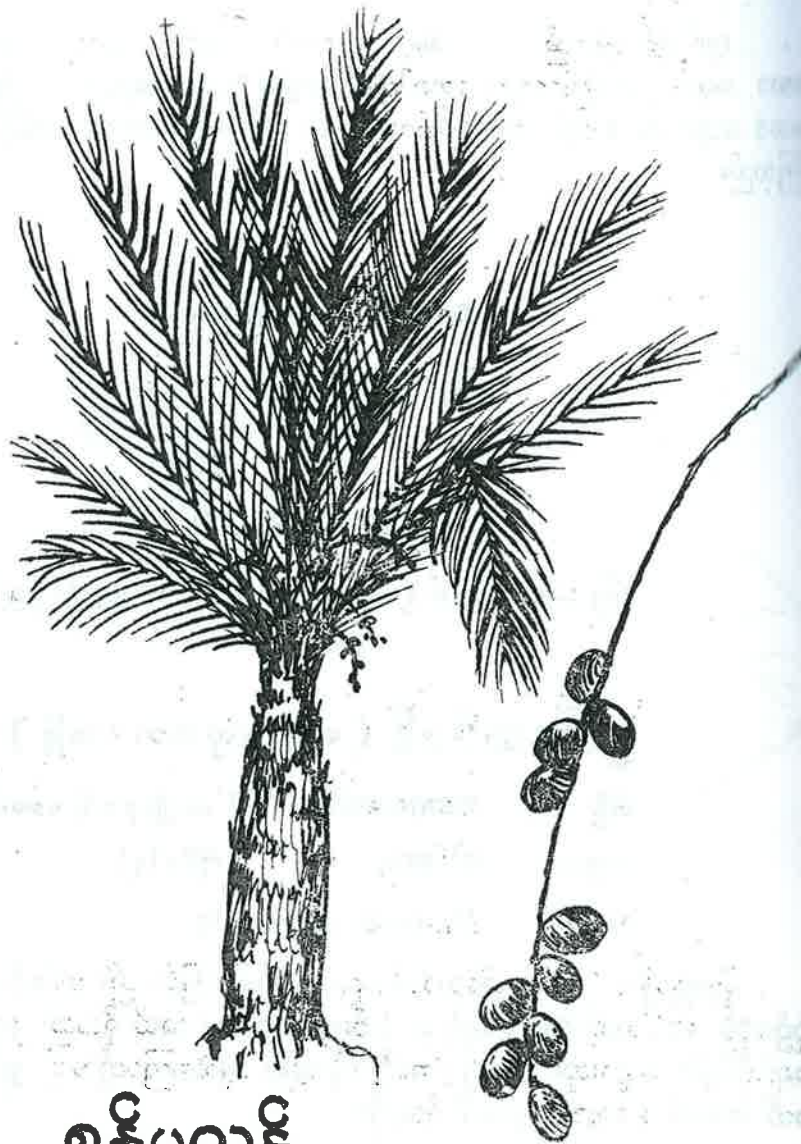
ပုံသဏ္ဌာန်။ ။စွယ်တော်ပင်သည် ချုံပင်မျိုး ဖြစ်သည်။ ယင်းကို မဟာလှေကားဖြူ
ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ အရွက်သည် ၃-လက်မမှ ၆-လက်မ အထိ ရှိသည်။ ၂-ရွက် ပူးနေသကဲ့သို့
ဖာရင်းစိုင်းပြီး အဖျားတွင် အချိုင့် အဟိုက် ရှိသည်။ ရွက်ကြောတို့သည် ရွက်ရင်းမှ ရွက်ဖျား
အထိ တဘက် ၃-ချောင်း ခွဲလျက် ရှိသည်။

အပွင့်သည် ပွင့်ဖတ်လွှာ ၅-ခု အတွင်းမှ ဝတ်ဆံမျှင်များဖြင့် လှပစွာ ပွင့်သည်။ စွယ်တော်
ပင်၏ အဖြူ၊ အနီ၊ အဝါ စသော အမျိုးအစား ခွဲခြားမှုမှာ အပွင့်၏ အရောင်ကို လိုက်၍
ခွဲခြားသည်လည်း ရှိသည်။ အဖြူပွင့်သော စွယ်တော်ကို စွယ်တော်ပွင့်ဖြူ၊ အနီပွင့်လျှင် စွယ်တော်
ပွင့်နီ၊ အဝါပွင့်လျှင် စွယ်တော်ပွင့်ဝါ ဟူ၍ ခွဲခြား ခေါ်ဆိုကြသည်။ ဆေးဘက် ယှဉ်၍ သုံးရာတွင်
အဖြူ၊ အနီ အနည်းငယ်မျှသာ ကွဲပြားသည်။ အပင် ပုံစံကား အတူတူ ဖြစ်သည်။

စွယ်တော်ပင်သည် မျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးရသော စိုက်ပင် ဖြစ်သည်။ အိမ်ဝင်း၊ ခြံ ဥယျာဉ်တို့
တွင် အလှ စိုက်ပင် အဖြစ် လူတိုင်း သိမြင်နေကြသော်လည်း ၎င်း၏ အစွမ်း ထက်လှသော
ဆေးအသုံးတို့ကိုကား လူတိုင်း မသိရှိကြပေ။

စစ်တုံ့

စွန်ပလွန်
PHOENIX SYLVESTRIS
खजूर

စွယ်တော်
BAUHINIA ACUMINATA
ကိုးသား

စွယ်တော်သီးသည် ရှည်သွယ်သော ကြိုးပြားသေး ပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၍ ဂ-လက်မခန့် ရှည်
သွယ် ကျဉ်းမြောင်းသော အက်ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ အတွင်း၌ ပြားသော အစေ့ခိုင်းကလေးမျှ
၈-စေ့မှ ၁၀-စေ့ အထိ ပါရှိသည်။ စွယ်တော်ပင် စိုက်ပျိုးရာ တိုင်းပြည်များမှာ မြန်မာ၊ တိဗက်၊
တရုတ်နိုင်ငံ နှင့် မလ္လာယု ကျွန်းဆွယ်များ ဖြစ်ကြ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။စွယ်တော်ရွက်သည် ဟင်းရွက်မျိုးတို့တွင် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်၏။
၎င်းအရွက်သည် သွေး သား ခြေကခန်းသော ရောဂါ၊ ဩဒေါသနာ၊ မုတ္တကိစ်နာ၊ သလိပ်နာ၊
ကိုယ်ပူနာ၊ လေနာတို့ကို နိုင်၏။

စွယ်တော်ပွင့်ဖြူသည် ဖန်၏၊ ချို၏၊ ဝမ်းကို ချုပ်စေတတ်၏၊ နှုတ်ကို မြိန်စေတတ်၏။
အဆီ အစေး ကင်း၏၊ သွေး ဖောက်ပြန်သော အနာ၊ ထိခိုက်သော ဒဏ် အနာ၊ မီးငုပ် ဓမ္မတာ
ပန်း မရွှင်လန်းသော အနာ၊ ချောင်းဆိုးသော အနာ၊ သည်းခြေနာ၊ ပန်းနာကို နိုင်၏။ စွယ်
တော် အဖြူပွင့်သည် အနီပွင့်နှင့် ဂုဏ်ထူး ဝိသေသချင်း အနည်းငယ် ကွဲလွဲခြင်းမူ တပါး အတူတူ
ပင် ဖြစ်၏။

နိဗ္ဗာဏရတနာကရကျမ်းတွင် စွယ်တော် အနီသည် ဖန်၏၊ အေး၏၊ ဝမ်းမီးကို တောက်
စေတတ်၏၊ နှုတ်ကို မြိန်စေတတ်၏၊ ဆီးကို ရွှင်စေတတ်၏၊ ဝမ်းကို ချုပ်စေတတ်၏၊ ကဏ္ဍမာလာ
ခေါ် ဆင်ဂူလည်ပြတ်နာ၊ ပေါက်သော အနာ၊ သည်းခြေနာ၊ သလိပ်နာ၊ လေနာ၊ ပိုးနာ၊ ရတ္တ
ပိတ်နာ၊ နူနာ၊ စအိုကဲ့သော အနာတို့ကို နိုင်၏။ စွယ်တော် အနီပွင့်သည် အဆီ အစေး မရှိ၊
ဝမ်းကို ချုပ်စေတတ်၏။

စွယ်တော် အဝါပွင့်သည် ဖန်၏၊ ဝမ်းမီးကို တောက်စေတတ်၏၊ ဝမ်းကို ချုပ်စေတတ်၏၊
မုတ္တကိစ်နာ၊ သလိပ်နာ၊ လေနာကို နိုင်၏။

စွယ်တော် အငယ်မျိုးသည် ဩဒေါသနာ၊ ဦးခေါင်း၌ ပေါက်သော အနာတို့ကို နိုင်၏။
နို့ရည်ကို ပွားစေတတ်၏။

ဆီဖြစ်

သက္က
နာ
လက်
အင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဆီ
များ နှင့် တနင်္သာရီတောင်
ကရွက်သည် အဆီ ရှိ၍ သ
ကြိတ် ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ အပွင့်သ
တမျိုး ရနိုင်၏။ ကုလား
မေးဝယ်လျှင် ရနိုင်သည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
စေ၏၊ လေကို နိုင်၏၊ အဖျ
နာကျင် ကိုက်ခဲခြင်းကို ပျ
မာထိ အသုံးပြုနိုင်၏။

အကြော အဆစ်
လိမ်းလည်း လိမ်းပေးခဲ့သေး
မြန်စွာ ပျောက်ကင်းနိုင်၏

ဝမ်းပိုက် နာခြင်း။
ပျောက်ကင်းစေ၏။

[ဆ]

ဆီဖြစ်ရွက်ခေါ် - အကြောဆီပင်

သက္ကတ	गन्धर्वणी	(ဂန္ဓုရ်ဏီ)
နပေါလ်	मन्दिनी	(မန်ဒီနီ)
လက်တင်	Gaultheria fragrantissima	
အင်္ဂလိပ်	Winter green	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဆီဖြစ်ရွက် ခေါ် ၎င်းအကြောဆီပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ ရိုးမတောင်တန်းများ နှင့် တနင်္သာရီတောင်တန်းဒေသတို့၌ ပေါက်ရောက်တတ်သော ချုပ်ပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်း၏ အရွက်သည် အဆီ ရှိ၍ သားရေပြားနှင့် တူ၏။ ဘဲဥ ပုံသဏ္ဌာန် ထိပ်ချွန်း ဖြစ်၍ သုံးထောင့် တြိဂံ ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ အပွင့်သည် ဖြူ၏။ အသီးမှာမူ ခံသီးနှင့် တူ၏။ ၎င်းအပင်၏ အရွက်မှ ဆီတမျိုး ရနိုင်၏။ ကုလား ဗယဆေးဆိုင်တို့၌ “ဂါလ်ထေရီယာတေလ်” ဟူသော အမည်ဖြင့် မေးဝယ်လျှင် ရနိုင်သည်။ ၎င်းဆီသည် နှစ်လိုဘွယ်ကောင်းသော အမွှေးနံ့ ပြင်းပြင်း ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အကြောဆီသည် အနံ့ မွှေး၏။ တက်ကြွစေ၏။ ငြိမ်းအေးစေ၏။ လေကို နိုင်၏။ အဖျား ရောဂါကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ ချွေးထွက်စေတတ်၏။ ဆီးရွှင်၏။ နာကျင် ကိုက်ခဲခြင်းကို ပျောက်ကင်းစေ၏။ နှလုံးအားကို ပေး၏။ ၎င်းဆီကို ၅-စက်မှ ၁၅-စက် ထိ အသုံးပြုနိုင်၏။

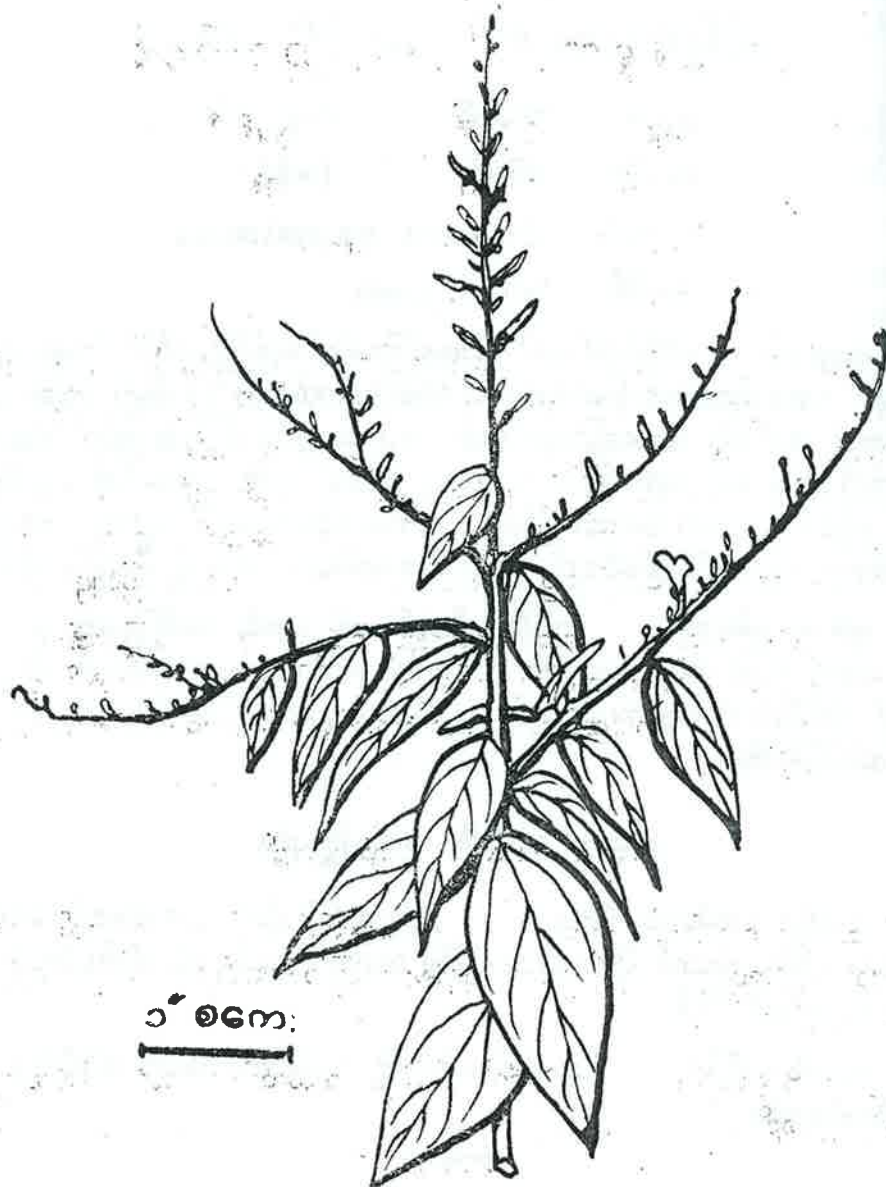
ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

အကြော အဆစ်ရောင် ကိုက်နာ။ ။၎င်းအကြောဆီကို သောက်လည်း သောက်၊ လိမ်းလည်း လိမ်းပေးခဲ့သော် ပြင်းထန်သော ဖြစ်စ အကြော အဆစ်ရောင် ကိုက်နာသည် လျင်မြန်စွာ ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

ဝမ်းပိုက် နာခြင်း။ ။၎င်းဆီကို ဝမ်းပိုက်၌ သုတ်လိမ်းပေးသော် ဝမ်းပိုက် နာခြင်း ပျောက်ကင်းစေ၏။

ဆီရာ(လ်) (မြယာပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ- ရှ။

ဆေးခါးကြီးပင်

ANDROGRAPHIS PANICULATA.

ဆည်

ဆေး

ပုံပြ ဆေး

ပုံသဏ္ဌာန်။

မဒယ ကျောက်စရစ်ကုန်း၊
ကရင်နယ် အရှည် ၅-၈
ဥယျာသွယ်ပုံဆောင်သော
ကို ပတ်လည် တက်၍ မ
ကဆင်းရောင် ရှိပြီး အ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်
ပြုတ်ပြီး ပေါင်းချေးအေး

ဆီလက်ဝါး (ရှမ်းဆီး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ-ရှု။

ဆည်းလည်းပန်း (ခေါင်ရမ်းပန်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ-ရှု။

ဆူများပင် (မေသာ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ-ရှု။

ဆူးရစ်ပင် (ဆူးပင်ကြီးပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ-ရှု။

ဆေးခါးကြီးပင် (သင်္ဘောဆေးခါး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ-စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ-ပုံ ၅)

ဆေးနက်ကြီးပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဆေးနက်ကြီးပင်သည် ပင်လတ်မျိုး ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ အပူပိုင်း
ဧက ကျောက်စရစ်ကုန်း၊ ကမ်းပါးတောင်စောင်း စသော နေရာတို့၌ အပေါက်များသည်၊
အရွက်သည် အရွယ် ၅-လက်မ၊ အနံ ၅-၂-ပိုင်း ၁-ပိုင်း လက်မ ရှိပြီး အဏ္ဏာကာရ-ဥပုံသဏ္ဌာန်
ပြွန်းသွယ်ပုံဆောင်သော ရွက်ချွန်မျိုး ဖြစ်သည်။ ရွက်ညှာတို့နှင့် အရွက်ပေါက်ပုံမှာ အကိုင်း
ကို ပတ်လည် တက်၍ ပေါက်သည်။ အရိုး နှင့် အရွက်တို့၏ အရောင်အဆင်းမှာ စိမ်းညိုသော
အဆင်းရောင် ရှိပြီး အမွေးမဲ့ပင် ဖြစ်သည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ကိုယ်ဆောင် ရောဂါ ရှိသော သူသည် ဆေးနက်ကြီးရွက်ကို
မြိတ်ပြီး ပေါင်းချွေးအောင်း၍ ပေးရသည်။

ဆေးနက်ကြီးမြစ်ကို
ရောင် ရောင် ပျောက်ကင်း

ဆေးနက်ကြီး

ဟိန္ဒူ
သက္က
လက်
အင်

ပုံသဏ္ဌာန်။
၏ အရွက်သည် ၈-လက်မ
(Linear) ခေတ် ကြိုး
တူသော်လည်း မြက်မှန်
အရောင် ရှိပြီး အပင်၏
ပုဇွန်တုပ်ကွေးကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဌာန်
ပါရှိသည်။ ၎င်းသည်
ဝေဟာရ၌ ဆေးပုဇွန်
နာမည်ကြီးသော ဂေဇာ

၎င်းဆေးပုဇွန်၏
သဖြင့် ဝမ်းကျသော ဂေ
စပ်ရာတွင် အသုံးအစွဲ

ဓာတုရသ ဆေး
ခြင်းကိုလည်း နိုင်၏။
အရည်၊ သို့မဟုတ် ဂေ

ဆေးနက်ကြီးမြစ်ကို သွေးပြီး ရောင်သောနေရာ အားလုံး၌ လိမ်း၍ ပေးရသည်။ ကိုယ်
ရောင် ရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

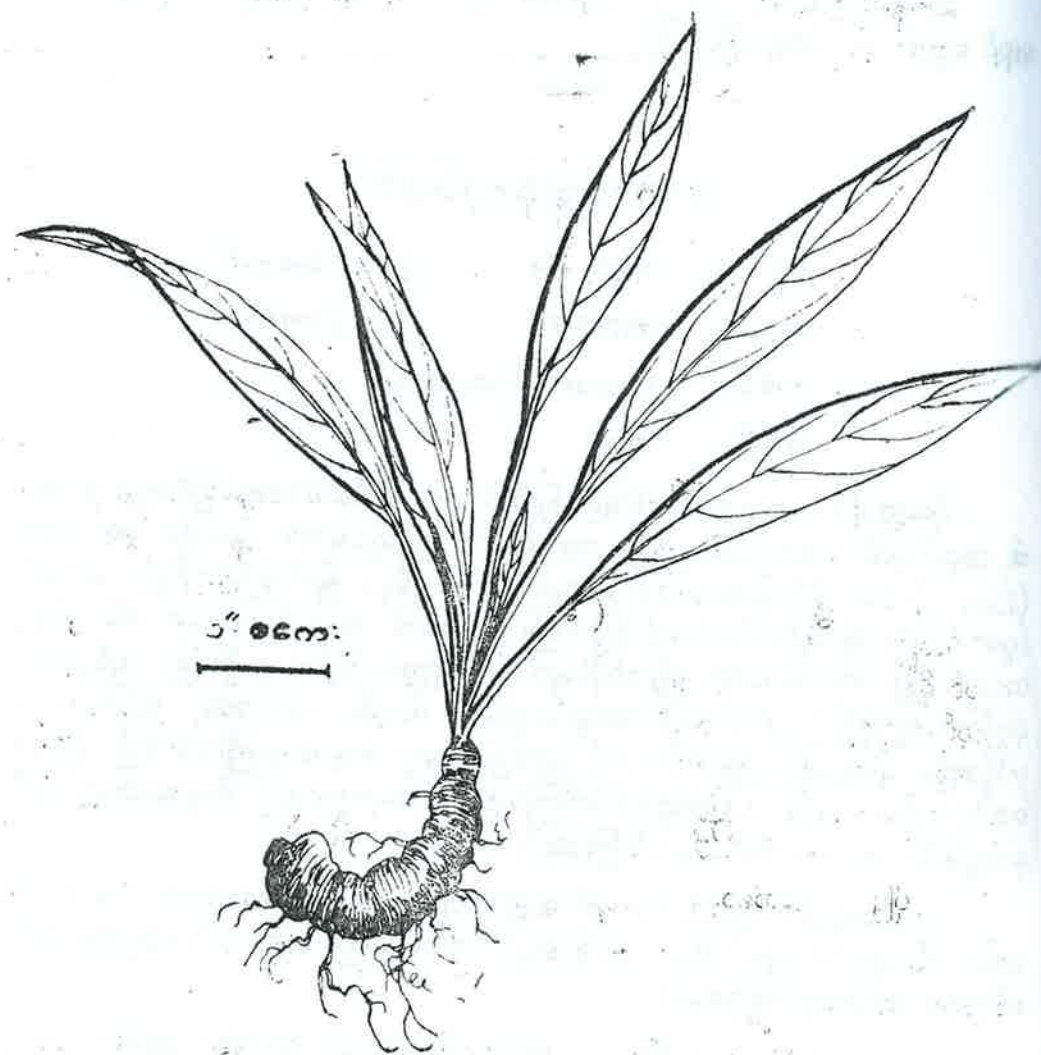
ဆေးပုဇွန်တုပ်ပင်

ဟိန္ဒူ	पाखान भेद	(ပါခါ-န်-ဘေ-၆)
သက္ကတ	पाषाणभेद	(ပါသျှာဏဘေ၁)
လက်တင်	Coleus amboinicus	
အင်္ဂလိပ်	Irissp	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဆေးပုဇွန်သည် မြက်မျိုးတွင် ပါဝင်သော အပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအပင်
၏ အရွက်သည် ဂလက်မခန့် ရှည်ပြီး ကျဉ်းမြောင်း ရှည်သွယ်သော မြက်မျိုး၊ ရေခါကာရ
(Linear) ခေါ် ကြိုးပြားကလေးပုံ ဖြစ်သည်။ အပင် ပုံစံမှာ မြက်မှန်ညှင်းပင်နှင့် ဆင်ဆင်
တူသော်လည်း မြက်မှန်ညှင်းပင်ထက် ကြီးသည်။ အရွက်၏ အရောင်အဆင်းမှာ စိမ်း ဝါရင့်
အရောင် ရှိပြီး အပင်၏ အရင်း မြေဝင်ပိုင်းမှာ မြက်မှန်ညှင်းကဲ့သို့ပင် ဥ ရှိသည်။ ၎င်းဥသည်
ပုဇွန်တုပ်ကွေးကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဌာန် တူပြီး အမွေး အမွှင်များ မဟုတ်။ အမြစ်သေး၊ အမြစ်များ
ပါရှိသည်။ ၎င်းဥသည် ပုဇွန်တုပ်ကွေးနှင့် တူသဖြင့် ရှေး ဗိန္နောဆရာကြီးများသည် မြန်မာ
ဝေါဟာရ၌ ဆေးပုဇွန် ဟု နာမည်တပ် တပ်ကြသည်။ ၎င်းဆေးပုဇွန်သည် ဗိန္နောဆေးပညာတွင်
နာမည်ကြီးသော ဂေဇက်ဝင် ဆေးပင် ဖြစ်သည်။

၎င်းဆေးပုဇွန်၏ ရသ ဝိပါက ဂုဏ် သတ္တိတို့သည် ဖန်၊ ချုပ်၊ အေးသော သဘော ရှိ
သဖြင့် ဝမ်းကျသော ရောဂါ အမျိုးမျိုးကို ပျောက်ကင်းစေသည်။ ထိုမှ တပါး သွေးဆေး ဖော်
စပ်ရာတွင် အသုံးအစွဲ ပြုကြသည်။

ဓာတုရသ ဆေးကျမ်း အဆို။ ။ဆေးပုဇွန်သည် သွေး၊ လေတို့နှင့် သင့်၏။ ဝမ်းကျ
ခြင်းကိုလည်း နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဝမ်းကျသွေးသွန်သော ကာလ၌ ဆေးပုဇွန်ကို ပြုတ်သော
အရည်၊ သို့မဟုတ် သွေး၍ ရသော အရည်တို့ဖြင့် တိုက်ရ၏ ဟု ဆို၏။

ဆေးပုဇွန်တူပိ
 COLEUS AMBOINICUS.
 पाषाण भेद

သက္က
 ဗိဇ္ဇာ
 လက်

ပုံသဏ္ဌာန်။
 နတ်စေ့ပင်နှင့် ခပ်ဆင်း
 ဒေသတို့၌ ပေါက်ရောက်
 ကထိ ရှိ၏။ ၎င်းအပွင့်သည်
 လျှင် ကာကီရောင် အဆင်
 ဆိုကြကုန်၏။

ပဌမ အမျိုးအစား
 ကနည်းငယ် နီရောင်သန်း
 အရသာ ရှိသည် ဟု ထင်
 ၎င်းအမျိုးအစားသည် အ

ဒုတိယ အမျိုးအ
 ရ၍ ဝါရောင်သန်း နေသ
 အမျိုးအစားသည် ပဌမ

တတိယ အမျိုးအ
 သေးခဲ့သော် ရေသည် အ
 ရှိ၏။ (ဒုတိယ အမျိုးအ

၎င်း ၃-မျိုးလုံးဝ
 ကို ဖော်ပြ၍ မြန်မာနိုင်
 တတ်၏။

စတုတ္ထ အမျိုးအ
 ၎င်း၏ အရသာသည် ခ

ပဉ္စမ အမျိုးအစား
 မှာ ခါး၏။ အကြောင်
 တကွ ပေါက်ရောက်
 ထားသည် ရှိသော် ၎င်း

ဆေးမင်းကင်းခြေ

သက္ကတ အာရိဗာ (အပ ၈ ယှာ)
 ဟိန္ဒူ အသရာ (၇-၆-၀၁-၆)
 လက်တင် Delphinium denudetum

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဆေးမင်းကင်းခြေသည် ချုံပင်မျိုး ဖြစ်၏။ အပင်လုံး ပုံသဏ္ဌာန်သည် ဖုတ်စေ့ပင်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူ၏။ ၎င်း၏ ဥသည် မိဝတ်မြစ်နှင့် တူ၏။ ၎င်းသည်တောင်တန်း ဒေသတို့၌ ပေါက်ရောက်တတ်၏။ ၎င်း၏ အရွက်သည် ၁-လက်မမှ ၁-၂-ပိုင်း ၁-ပိုင်း လက်မ အထိ ရှိ၏။ ၎င်းအပွင့်သည် ဝသန္တ ရတုတွင် စ၍ ပွင့်တတ်၏။ အမြစ်သည် ညိုရောင်သန်းပြီး လျှင် ကာကီရောင် အဆင်းရှိ၏။ ယူနန် ဆေးဆရာကြီးတို့က ၎င်းအပင်သည် ၆-မျိုးရှိသည် ဟု ဆိုကြကုန်၏။

ပဌမ အမျိုးအစားသည် အမြစ်၏ အပေါ်ယံတွင် ရွှံ့ညွန့်ရောင် ရှိ၍ အတွင်းဘက်၌ အနည်းငယ် နီရောင်သန်းနေ၏။ ၎င်း၏ အရသာမှာ ပဌမတွင် ချို၍ နောက်၌ ခါးသက်သက် အရသာ ရှိသည် ဟု ထင်ရ၏။ ၎င်းအမျိုးအစားကို ဆေးမင်းကင်းခြေ အချဉ်မျိုး ဟု ခေါ်ကြ၏။ ၎င်းအမျိုးအစားသည် အကောင်းဆုံး၊ အစွမ်းသတ္တိ အထက်မြက်ဆုံး ဟု ဆိုကြ၏။

ဒုတိယ အမျိုးအစားတွင် အတွင်း အပြင် ၂-ဘက်စလုံး ရွှံ့ညွန့်ရောင် ရှိနေသည်ကို တွေ့ရ၍ ဝါရောင်သန်း နေသည်ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ ၎င်း၏ အရသာမှာ ခါးသက်သက် ရှိ၏။ ဤ အမျိုးအစားသည် ပဌမ အမျိုးအစားအောက် ဂုဏ် သတ္တိ အနေအားဖြင့် လျော့နည်း၏။

တတိယ အမျိုးအစားမှာ အတွင်း အပြင် ၂-ဘက်စလုံး မည်းရောင် ရှိ၏။ ၎င်းကို ရေနွင့် သွေးခဲသော် ရေသည် အပြာရောင် ဖြစ်သွား၏။ ဂုဏ် သတ္တိမှာမူကား တတိယတန်း အဆင့်တွင် ရှိ၏။ (ဒုတိယ အမျိုးအစား အောက် ယုတ်လျော့သည် ဟု ဆိုလို၏။)

၎င်း ၃-မျိုးလုံးသည် အိန္ဒိယပြည်၊ တိဘက်ပြည်၊ ဘူတန်နယ်တို့၌ ပေါက်ရောက်တတ်သည် ကို ဖော်ပြ၍ မြန်မာနိုင်ငံ ကချင်ပြည်နယ် တောင်တန်းကြီးများ၊ တောအုပ်ကြီးများ၌ ပေါက် တတ်၏။

စတုတ္ထ အမျိုးအစားမှာမူ အိန္ဒိယ တောင်ပိုင်း တောင်တန်းဒေသတို့၌ အပေါက်များ၏။ ၎င်း၏ အရသာသည် ခါးသက်သက် ရှိ၍ သံလွင်သီးနှင့် တူ၏။

ပဉ္စမ အမျိုးအစားမှာ ၉-လက်မခန့် ရှည်၍ မည်းနက်၏။ နူးညံ့ ပျော့ပျောင်း၏။ အရသာ မှာ ခါး၏။ အကြောင်းမူကား ယင်း ဆေးမင်းကင်းခြေသည် အထူးသဖြင့် ဝဇ္ဇနာဘနှင့် အတူ တကွ ပေါက်ရောက်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဝဇ္ဇနာဘ အဆိပ်ကို ဆေးမင်းကင်းခြေ၏ အနီး၌ ထားသည် ရှိသော် ၎င်းဝဇ္ဇနာဘအဆိပ်၏ စွမ်းရည် သတ္တိသည် ပျက်ပြယ်သွားတော့၏။

ဆေးမင်းကင်းခြေ
DELPHINIUM DENUDETUM
अपविषा

ဤ ဆေးငယ်သော
ထည်လည်း ယုတ်လျော့၏။

အစစ်

ဆေးမင်းကင်းခြေသ
ကင်းခြေကို ရွေးချယ် ယူငင်
နာဘ အဆိပ်မြစ်ကို နို့တွင်
ကုန်၏။

ဝတ္ထု

၁ - ဝတ္ထုနာဘသည်
နီ၏။

၂ - ဝတ္ထုနာဘကို ချ
စေ၍ ခြောက်
အကွက် ထင်

၃ - လျှာပေါ်၌ ဝ
သော် ၎င်းအ
သော အပြစ်

၄ - ဆေးမင်းကင်း
ကင်းခြေသည်

၅ - ဆေးမင်းကင်း
အစစ်မှာ ချေ

၆ - ဆေးမင်းကင်း
ဖြူနေ၏။ သို့
လုံး၌ အရောင်

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်
ခါး၏၊ အေး၏၊ အရောင်
ပြန်မှုကို၎င်း၊ အဆိပ်ကို၎င်း

ကင်းခြေ
DENUDETUM
ဗာ

ဤ ဆေးငယ်သော အမျိုးအစားသည် ဖြူ၏၊ ချို၏၊ အနံ့ မွှေးကြိုင်၏၊ တန်ခိုး သတ္တိ
လည်း ယုတ်လျော့၏။

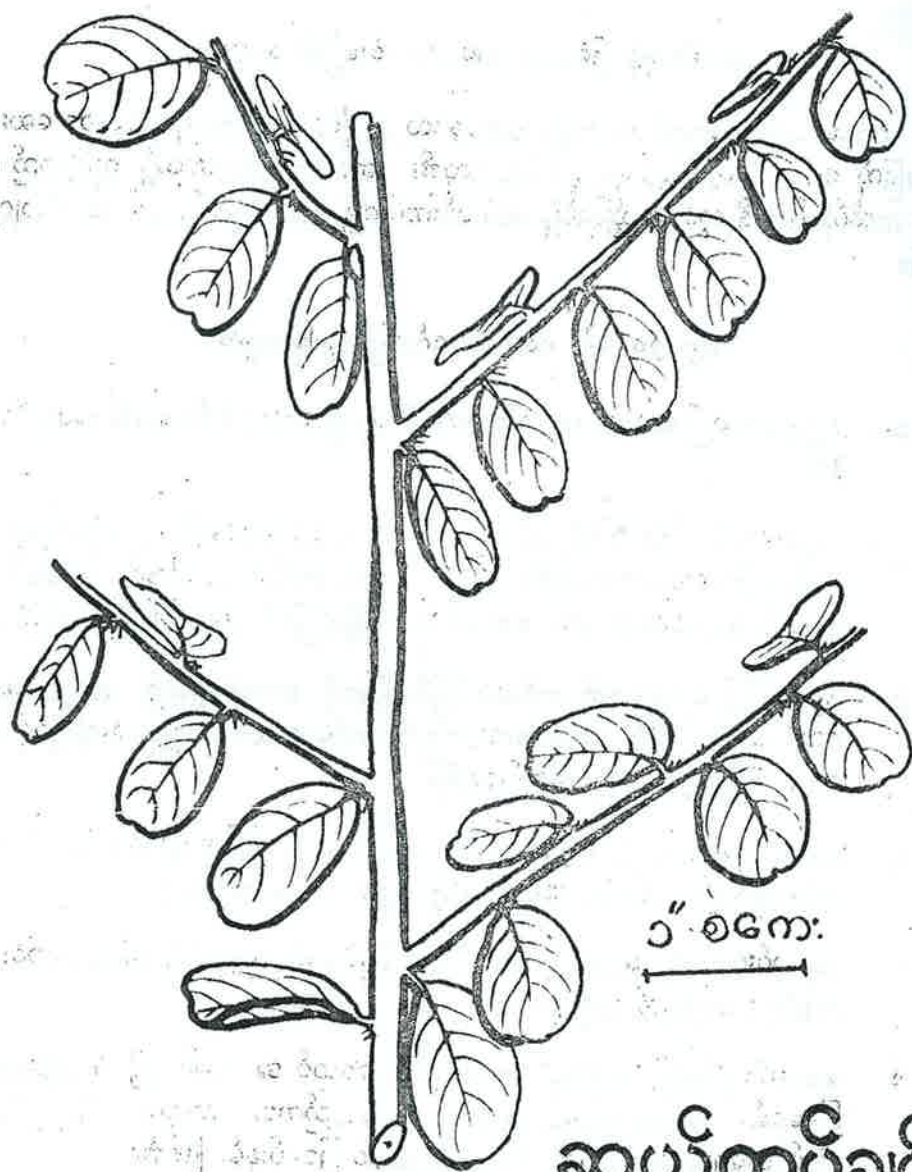
အစစ်အမှန် ဖြစ်သော ဆေးမင်းကင်းခြေ၏ လက္ခဏာ

ဆေးမင်းကင်းခြေသည် အမျိုးမျိုး ရောနှောလျက် ရှိ၏၊ အစစ်အမှန် ဖြစ်သော ဆေးမင်း
ကင်းခြေကို ရွေးချယ် ယူငင်ရန် များစွာ ခဲယဉ်းလှ၏၊ ဆေးကုန်သည်လောက၌ လူတို့သည် ဝစ္ဆ
နာဘ အဆိပ်မြစ်ကို နို့တွင် ထည့်ပြုတ်၍ ဆေးမင်းကင်းခြေ အတု ပြုလုပ်လျက် ရောင်းချတတ်
ကုန်၏။

ဝစ္ဆနာဘ နှင့် ဆေးမင်းကင်းခြေ ထူးခြားချက်

- ၁ - ဝစ္ဆနာဘသည် ဆေးမင်းကင်းခြေထက် ပါးလွှာ၍ ဆေးငယ်၏၊ ၎င်း၏ အရောင်သည်
နီ၏။
- ၂ - ဝစ္ဆနာဘကို ချိုး၍ ဝါးပြီး ပါးစပ်တွင် ငုံထားသော် အာခေါင်၊ လျှာတို့ကို ပူလောင်
စေ၍ ခြောက်သွားစေတတ်၏၊ အလွှား ကွာစေတတ်၏၊ တခါတရံ လျှာပေါ်တွင်
အကွက် ထင်နေစေတတ်၏၊ ဆေးမင်းကင်းခြေကြောင့် ဤအဖြစ်မျိုး မဖြစ်ချေ။
- ၃ - လျှာပေါ်၌ ဝစ္ဆနာဘကို တင်ထားမိခြင်းကြောင့် လောင်ကျွမ်း၍ အလွှား ကွာခဲ့
သော် ၎င်းအပေါ်၌ ဆေးမင်းကင်းခြေကို တင်ပေးသော် ဝစ္ဆနာဘကြောင့် ဖြစ်
သော အပြစ်တို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏။
- ၄ - ဆေးမင်းကင်းခြေ နှင့် ဝစ္ဆနာဘတို့၏ အရသာလည်း ကွဲပြား ခြားနား၏၊ ဆေးမင်း
ကင်းခြေသည် ခါးသော အရသာ ရှိ၍ ဝစ္ဆနာဘမှာမူ မခါးချေ။
- ၅ - ဆေးမင်းကင်းခြေ အတုသည် အပေါ်ယံ၌ ကြမ်းတမ်း ညစ်နွမ်း၍ ဆေးမင်းကင်းခြေ
အစစ်မှာ ချောမွတ် သန့်ရှင်းသည်။
- ၆ - ဆေးမင်းကင်းခြေ အတုသည် အပေါ်ယံ၌ အရောင် အမျိုးမျိုး ရှိ၍ အတွင်းဘက်၌
ဖြူနေ၏၊ သို့သော် ဆေးမင်းကင်းခြေ အစစ်သည်ကား အတွင်း အပြင် နှစ်ဘက်
လုံး၌ အရောင် တမျိုးတည်း ရှိ၍ ရွှံ့ညွန်ရောင် ပြာနွမ်းနွမ်း ဖြစ်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ အာယုဗေဒ ဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် ဆေးမင်းကင်းခြေသည်
ခါး၏၊ အေး၏၊ အရောင်အဆင်းကို တောက်ပစေ၏၊ ထိုမှတစ်ပါး သလိပ်၊ လေ၊ သွေးတို့၏ ဖောက်
ပြန်မှုကို၎င်း၊ အဆိပ်ကို၎င်း ဖျက်ဆီးတတ်၏။

ဆယ်ထပ်ချင်း

၎င်းဆေးမင်းကင်းခြင်း
မှသော် ဖောရောင်ခြင်း ပျေ

ဆီးချုပ်သောအခါ၊
ပတ်၏ အမှန်ကို ဆူးလေ၊
ကတူ ပေါင်းဘင်ချေး ယူ၍
ယီအိမ်၌ ကျောက်ဘည်ခြင်

မြွေဟောက်၏ အဆ
ပျား၏ ဟု ဆိုကြ၏။
ပဟုတ်ချေ။

၎င်း ဆေးမင်းကင်း

ရေဖျဉ်း ရောဂါ၌
ကထိ ပေးကြ၏။ ကာမန္တ
ထက် ပိုလွန်ခဲ့သော် ဝမ်း

ပုံသဏ္ဌာန်။

သော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။
ပတ်လည် အတွင်း ဝန်းဝန်း
ကွဲလျက် ရှိသဖြင့် ဆူး

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုပုံ

၎င်းဆေးမင်းကင်းခြေကို နွားကျင်ငယ်၌ စိမ့်၍ ဖောရောင်သော နေရာ၌ လိမ်းကျံပေး
ခဲ့သော် ဖောရောင်ခြင်း ပျောက်ကင်း၏။ သွားကို ပွတ်တိုက်ပေးသော် သွားများ ခိုင်ခန့်စေ၏။

ဆီးချုပ်သောအခါ ဖြစ်စေ၊ ဆီးအိမ်၌ အနာ ဖြစ်သောအခါ ဖြစ်စေ ဆေးမင်းကင်းခြေ
ပင်၏ အမှုန့်ကို ဆူးလေ၊ ဗောက်လောက်ညို၊ သခွားမွေး အစေ့ နှင့် ကုလားသခွားစေ့တို့နှင့်
အတူ ပေါင်းဘင်ချွေး ယူ၍ ပေးခဲ့သော် ဆီးပေါက်လာနိုင်၏။ ဆီးအိမ် နာကျင် ကိုက်ခဲခြင်း၊
ဆီးအိမ်၌ ကျောက်ဘည်ခြင်းတို့ကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်၏။

မြွေဟောက်၏ အဆိပ်၌ ဆေးမင်းကင်းခြေ ၂-ပဲသားမျှ ထည့်ပေးခဲ့သော် အလွန် ကျေးဇူး
များ၏ ဟု ဆိုကြ၏။ သို့ရာတွင် ဤအတိုင်းအတာသည် ယုံကြည် စိတ်ချရသော ပမာဏ
မဟုတ်ချေ။

၎င်း ဆေးမင်းကင်းခြေ၏ အတိုင်းအတာသည် ၄-ရတီမှ ၁၂-ရတီ အထိ ဖြစ်၏။

ရေဖျဉ်းရောဂါ၌ အချို့သောသူတို့သည် ဤဆေးမင်းကင်းခြေကို ၃-ပဲ အတိုင်းအရှည်
အထိ ပေးကြ၏။ ကာမန္တေကို တိုးပွားစေသော အခါ၌ ၂-ပဲမျှ သာ ပေးသင့်၏။ အတိုင်းအရှည်
ထက် ပိုလွန်ခဲ့သော် ဝမ်းပိုက်၊ အူတို့၌ အနာ ဖြစ်တတ်၏။

ဆေးရွှေ (နန္ဒင်းရွှေ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (၅) တွဲ - ရှု။

ဆေးသံပုရာ (သမင်စာဖြူ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (၈) တွဲ - ရှု။

ဆယ်ထပ်ချင်း

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဆယ်ထပ်ချင်းပင်သည် ၅-ပေ၊ ၆-ပေမျှ သာ မြင့်တတ်သော ချုံဆံ
သော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ အပင် နှင့် အရွက်မှာ အစိမ်းရင့်ရောင် ဖြစ်သည်။ အရွက်မှာ စ-လက်မ
ပတ်လည် အတွင်း ဝန်းဝိုင်းသော ဆန်ကောပုံ ဖြစ်သော်လည်း အရွက်၏ ထိပ်ဘက်မှာ မသိမ်သာ
ကွဲလျက် ရှိသဖြင့် ဆူးကောက်နက်နှင့် လွဲမှားတတ်၏။ ဆူးကောက်နက် အရွက်မှာ သိသာ တင်

ခကး

ဆယ်ထပ်ချင်း

ရှားသော ထိပ်ကဲ့ ရှိသည့်ပြင် အရွက်၏ အောက်မျက်နှာမှာ ဖြူဖြော့သော ကတ္တီပါမျှ
ကလေးများ ဆယ်ထပ်ချင်းရွက်နှင့် ထူးခြားစွာ ကွဲပြားလျက် ရှိ၏။ ၎င်းပြင် ဆူးကောက်
သည် အပင်၏ အရင်းပိုင်း အခေါက်၏ အတွင်း၌ ဆူးပုန်းများ ပါရှိသဖြင့် ဆယ်ထပ်ချင်း
မတူ ထူးခြားလျက် ရှိ၏။ ၎င်းတို့ ၂ ပင်ကို မျက်မြင် လေ့လာ ကြည့်ရှု မှတ်သားပါမှ ကျပြ
သည်ကို သိရှိနိုင်၏။ ။ဆယ်ထပ်ချင်းသည် ဆူး ၂-ခု အကြားအကြားတွင် အရွက် တရွက်
တရွက် ထွက်၏။ ဆူး ၂-ခု တွေ့တိုင်း အရွက်ကို တွေ့နိုင်၏။ အရွက် နှင့် ပင်စည်မှာ ပါးလွှာသော
အမွေးနုကလေးများ ပါရှိ၏။ အကိုင်း ထွက်ပုံမှာ ပင်မကို ပတ်လည် တက်၍ ထွက်၏။ အရွက်
ပေါက်ပုံမှာလည်း အကိုင်းကို ပတ်လည် တက်၍ ပေါက်၏။ ဆယ်ထပ်ချင်း၊ ဆူးကောက်နက်၊ ဂျပ်
တယ်၊ ဦးခေါင်းခွ စသော အပင်တို့သည် ဆင်တူရိုးများများ ဖြစ်ကြ၍ မှားတတ်သော အပင်တို့
မည်ကုန်၏။ မျိုးရင်းချင်းလည်း တူညီသော အပင်များ ဖြစ်ကြသည့် အတွက် ဆေးသုံးလိုသော
အပင်ကို အတိအကျ ရရှိရန်၊ အမှားအယွင်း မရှိရန် အလွန် သတိပြုအပ်သော အပင်များ ဖြစ်
ပေသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဆယ်ထပ်ချင်းသည် သွေး၊ လေကို ပွားစေတတ်၏။ သလိပ်
ရောဂါကို ပျောက်ကင်းစေတတ်၏။

ဆယ်ထပ်ချင်း (ဒသကလျာ) သည် ပူ၏။ သွေး နှင့် လေကို ကြစေတတ်၏။

အဖောကျ လိမ်းဆေး။ ။ဆယ်ထပ်ချင်းမြစ်၊ ကြောင်လျှာခေါက်၊ ခတက်ခေါက်၊
နနွင်းစိမ်း-၎င်းဆေးစုကို အမျှစု၊ အမှုန့်ပြုပြီးလျှင် ရေကျက်အေးနှင့် ဖျော်ပြီး တကိုယ်လုံး
လိမ်း၍ပေးပြီးလျှင် ပေါင်းချေးအောင်းရသည်။

၎င်းပြင် ဟလိဆေး ဖော်စပ်ရာတွင်လည်း “လက်ထုပ်၊ သက်ရင်း၊ ဆယ်ထပ်ချင်း” ဟူ၍
ဖော်စပ် ပါဝင်သဖြင့် ဆယ်ထပ်ချင်း၏ ဆေးအသုံး အလွန် ကျယ်ဝန်းပုံကို သိနိုင်၏။

ဆင်မြေသပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဆင်မြေသပင်သည် မြေပေါ်သို့ လျှောက်၍ သွားသော မြေလျှောက်
နှယ်မျိုး ဖြစ်၏။ နှယ်အရိုးတံသည် နီ၊ ညိုသော အရောင် ရှိပြီး မာကြော၏။ ပင်မ၏ နှယ်ရိုးတံ
မှ အကိုင်း၊ အလက်၊ အခက်များ ဖြာ၍ ထွက်ကြ၏။ ပင်နှယ်နှင့် အကိုင်း အလက်ပေါ်တွင်
အရွက်များ အကြီး၊ အငယ် အရွယ်အစား အမျိုးမျိုးဖြင့် အရွက်ပေါက်ကြ၊ သီးပွင့်ကြ၏။ အရွက်
ပုံသဏ္ဌာန်မှာ အရင်း ဝိုက်ပြီး ရွက်ဖျား အနည်းငယ် ချန်သော ဘဲဥပုံ ဖြစ်သည်။ အရောင်သည်
အစိမ်းရောင်ရင့် ရှိပြီး အနည်းငယ် ထူ၏။ အရွက်တို့၏ အကြားမှ ပွင့်၊ သီးကြသည်။ အသီးမှာ
ခွံပျော့သီး ဖြစ်သည်။

ဖြော့သော ကတ္တီပါပေါ့
 ၎င်းပြင် ဆူးကောက်နု
 သဖြင့် ဆယ်ထပ်ချင်းနု
 ချ မှတ်သားပါမှ ကဲ့ပြာ၊
 ဤတွင် အရွက် တရွက်
 ပင်စည်မှာ ပါးလွှာသော
 တက်၍ ထွက်၏၊ အရွက်
 ငါး၊ ဆူးကောက်နု၊ ဂျပ်
 မှားတတ်သော အပင်တို့
 ခံတွက် ဆေးသုံးလိုသော
 ပင်သော အပင်များ ဖြစ်

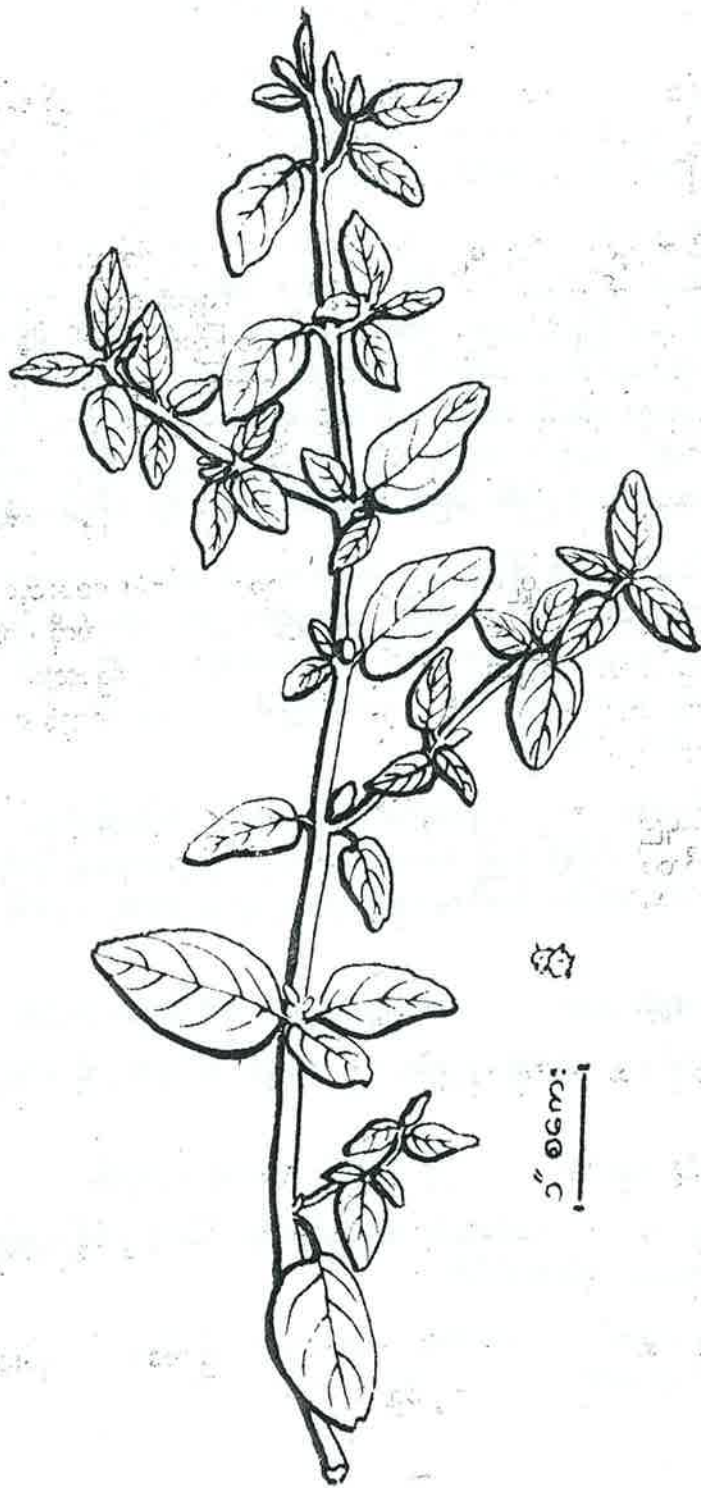
ပွားစေတတ်၏၊ သလိပ်

ကြစေတတ်၏။

ခေါက်၊ ခတက်ခေါက်၊
 ဖျော်ပြီး တကိုယ်လုံး

း၊ ဆယ်ထပ်ချင်း” ဟူ၍
 ပုံကို သိနိုင်၏။

သွားသော မြေလျှောက်
 ဉာဏ်၊ ပင်မ၏ နွယ်ရိုးတံ
 ကိုင်း အလက်ပေါ်တွင်
 ကြ၊ သီးပွင့်ကြ၏၊ အရွက်
 ဖြစ်သည်၊ အရောင်သည်
 သီးကြသည်၊ အသီးမှာ

ဆင်မြေသဲ

၁" စကေး

ဆင်မြေသဲပင်သည် ဥ ရှိသော အပင် ဖြစ်သည်။ မြေကျစ်လျှင် ဥသည် အမြစ်ပေါ်မှ
သာသာမျှ သာ ရှိပြီး မြေပွလျှင် ကြီးသော ဥများ ရနိုင်၏။ ၎င်းအပင်သည် ပရနွဝါကို
မြေလျှောက် အပင် ဖြစ်ပြီး အရွက် အသီးတို့မှာ ပရနွဝါနှင့် ကွဲပြား ခြားနားလျက် ရှိသည်။

ပရနွဝါသည် အပွင့်ကို လိုက်၍ အဖြူ၊ အနီ၊ အညို ဟူ၍ ၃ မျိုး ရှိသည်။ (ဘာဝဗူကာ
နိသဏ္ဌကျမ်းတွင် အပွင့်နက် တမျိုး ရှိသေး၏ ဟု ဆို၏) အဖြူမျိုးသည် အရွက် ဝိုင်း၏။
အနား နီရောင် ရှိ၏။ အပွင့် ဖြူ၏။ အရွက် ထူ၏။ အနီရွက်ထက် ကြီး၏။ အရည် ရွမ်း၏။ အခက်
အလက် အရိုးများ ကျွတ်ဆတ်၏။ ၎င်းအဖြူကို မိုးဥတု နှင့် အေးသော ရာသီများတွင် စိမ်းလန်း
စိုပြေစွာ တွေ့ရ၏။ များစွာ ရနိုင်၏။ အနီမျိုးသည် အဖြူမျိုးအောက် အရွက် ငယ်၏။ အပွင့်
နီ၏။ အရည် နည်းပါး၏။ အကိုင်း၊ အခက်၊ အရိုး မာကြော၏။ ၁၂-ရာသီလုံး အမြဲ ပေါက်
လျက်ရှိ၏။ အညိုမျိုးသည် အပွင့် ညို၏။ အခြား အစိတ်အပိုင်း အားလုံး အနီနှင့် တူ၏။

ဆင်မြေသဲပင်သည် အလွန် ပူပြင်းသော မိုးခေါင်ရေရှား ရပ်ဝန်း ဒေသတွင် ပေါက်
ရောက်သော်လည်း တနှစ်ပတ်လုံး စိမ်းလန်း စိုပြေ၍ နေသည်မှာ ဥက ရေဓာတ်ကို စုတ်ယူ ထိန်း
ပေးသဖြင့် အလွန် ပူပြင်းသော အချိန်အခါမှာပင် သတ္တိကောင်းစွာ လန်းဖြာလျက် ရှိ၏။ ၎င်း
ဆင်မြေသဲ ဆေးပင်သည် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ မုဒ္ဒာဒီစတြိတ် နယ်ပယ်၌ အလွန် ကျော်ကြား
လူသိများသော ဆေးတပင် ဖြစ်သည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဗေဗူဇာဆေးကျမ်း အလို- ဆင်မြေသဲမြစ်၊ ပရနွဝါ
မြစ်၊ တွင်းနက်မြစ်၊ တိသက်သာမြစ် သည် ဝမ်းသွန်သော ရောဂါ၊ ဒုလ္လာနာကို နိုင်၏။ ကိုယ်
လက် ပေါ့ပါးစေတတ်၏။ ဒေါသ သုံးပါး ပျက်သော အနာ၊ ဖျားသော အနာများကို ပယ်ရှား
နိုင်၏။

ဓာတုရသဆေးကျမ်း အလို။ ။ဆင်မြေသဲသည် လေကို ကြေစေတတ်၏။

အနာ ပြည်မပေါက်ဘဲ ရောင်၍ နေလျှင်။ ။အမြစ်၊ သို့မဟုတ် ဥကို ဆားနှင့် သွေး
ပြီး လိမ်း၍ ပေးရာ၏။

မီးရပ် ကိုယ်ရောင် ရောဂါ။ ။ဥကို ယိုထိုးပြီး ကျွေး၍ ပေးရာ၏။

လိပ်ခေါင်း ရောဂါ။ ။ဆင်မြေသဲဥ အမှုန့်နှင့် လိပ်ခေါင်းကို နယ်၍ ပေးလျှင် လိပ်
ခေါင်း ရောဂါ ပျောက်ကင်း ချမ်းသာနိုင်၏။

မီးရပ် ဝမ်းသက် ရောဂါ။ ။ဆင်မြေသဲ၊ ဆွက်ခေါက်၊ ငြုတ်ကောင်း၊ ချင်းခြောက်၊
ပန်းလဲ ဆေး ၅-မျိုးကို ရောစပ်ပြီး ဟင်းခါးချက်၍ သောက်။

ဟိန္ဒူ
သဂ္ဂ
လင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။
စသများတွင် အတွေ့များ
ဖြစ်သည်။ လုံးပတ်အားဖြင့် ၄
ကျောသော အသား ဖြစ်သ

အရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာန်
အကိုင်းကို ပတ်လည်တက်၍
ပါရှိသည်။

ဆိတ်ချေးသားသည်
အချိန်စီးသည်။ အိမ်သုံးပစ္စု
လုပ်ရာတွင်၎င်း ကြာရှည်ရေ
ပြုသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။
ကိုယ်တခြမ်းသေသောရောဂ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။
၏ အဆစ်အဆက်တို့မှ အ
ထွက်၏။ မြားဦးကဲ့သို့ အ
မြားဦးပုံ ရွက်ဟု ခေါ်၏။
ကြကုန်၏။ အပင်၏ အ

ဆိတ်ချေးပင်အမ

ဟိန္ဒူ	एकवीर	(၈-၈-၆)
သက္ကတ	एकवीर	(၈-၈-၆)
လက်တင်	Brdelia retusa	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဆိတ်ချေးပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်းဒေသ နှင့် အောက်ပိုင်းဒေသများတွင် အတွေ့များသော အပင် ဖြစ်သည်။ အမြင့်ပေ ၄၀ မှ ၅၀ အထိ ကြီးမြင့်သော အပင် ဖြစ်သည်။ လုံးပတ်အားဖြင့် ၄-ပေ ၅-ပေခန့် ရှိသည်။ အသား၏ အရောင်မှာ ညိုညစ်ညစ်ရှိပြီး မာကျောသော အသား ဖြစ်သည်။

အရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ဘဲဥပုံ ဖြစ်ပြီး အဖျား အနည်းငယ် ချွန်သည်။ ရွက်ညှာတို၍ ကကိုင်ကို ပတ်လည်တက်၍ ပေါက်သည်။ ရွက်ညှာ၏ အရင်းတွင် အဖူးကလေးများ အသီးသီး ပါရှိသည်။

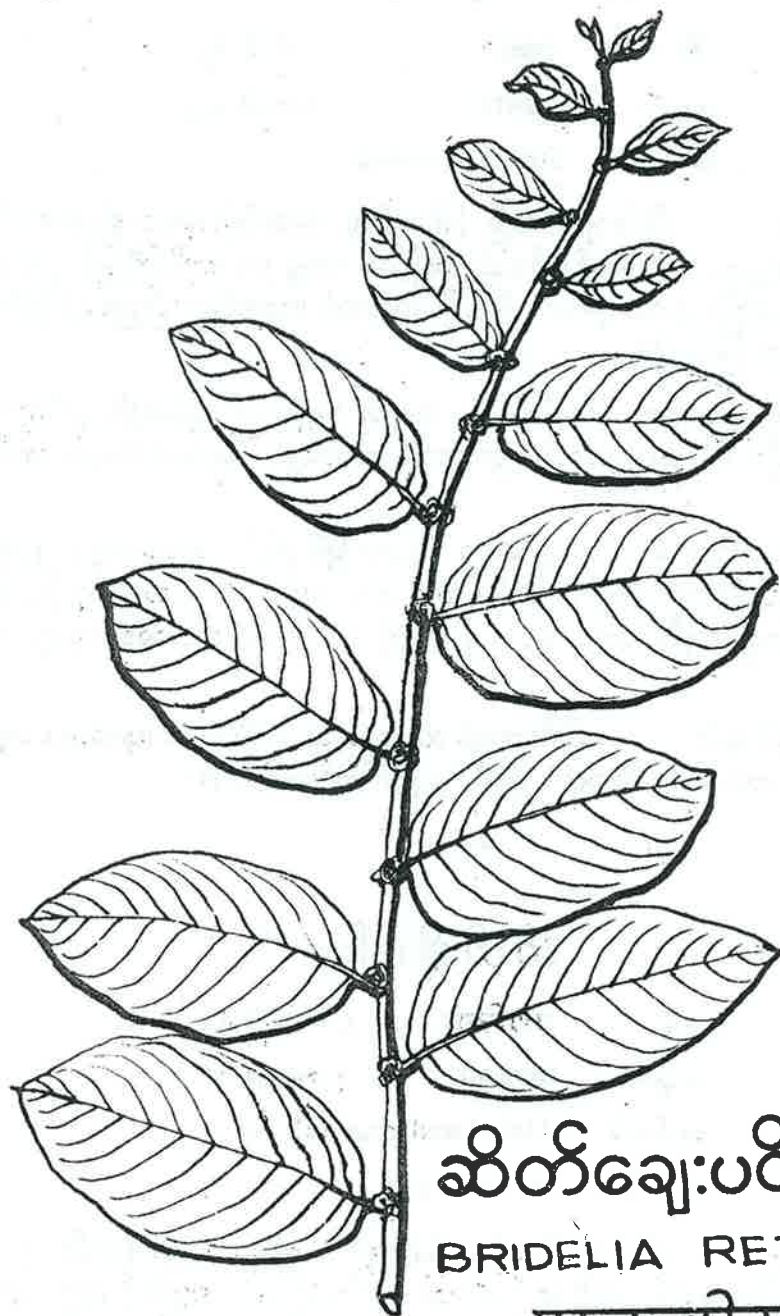
ဆိတ်ချေးသားသည် အလွန်မာကျစ်သော အသား ဖြစ်သဖြင့် ၁-ကုဗပေလျှင် ၂၅-ပေါင် ကချိန်စီးသည်။ အိမ်သုံးပစ္စည်းအတွက် အသုံးပြုရာတွင်၎င်း ထွန်တုံး၊ ထွန်တန်၊ လှည်းအိမ်၊ ပြုလုပ်ရာတွင်၎င်း ကြာရှည်ရေစိမ့်ခံသော အသား ဖြစ်သည်။ အခေါက်ကို သားရေနယ်ရာတွင် အသုံးပြုသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဆိတ်ချေးပင် အမသည် လေကို နိုင်၏။ ခါးနာသော ရောဂါ၊ ကိုယ်တခြမ်းသေသောရောဂါ၊ ဆီးရောဂါတို့ကို ပျောက်ကင်းစေတတ်၏။

ဆိတ်ချိုပင်

ဟိန္ဒူ	मेडासिगी	(၈၈၁၆°၆)
သက္ကတ	मेघशृङ्गी	(၈၈၁၆°၆)
လက်တင်	Dolichandrone falcata	
အင်္ဂလိပ်	Screw tree	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဆိတ်ချိုပင်သည် နွယ်မျိုးတွင် ပါဝင်သောအပင် ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင် ၏ အဆစ်အဆက်တို့မှ အရွက် အပွင့် အသီးတို့သည် ထွက်ကုန်ကြ၏။ အရွက်တို့သည် ရွက်ဆိုင်ထွက်၏။ မြွှားဦးကဲ့သို့ သဏ္ဌာန်ရှိသော ဝါဏာကာရ (Sagittate) ခေါ် အရင်းဟိုက်သော မြွှားဦးပုံရွက်ဟုခေါ်၏။ ရွက်ညှာ ရှည်၏။ ရွက်ကြောတို့သည် ပေါ်လွင်ထင်ရှားစွာ ဖြာထွက်ကြကုန်၏။ အပင်၏ အဆစ်တို့မှ ရှည်လျားသော ညှာတံများဖြင့် ဆိတ်ချိုသဏ္ဌာန် ပွင့်သိုးကြ

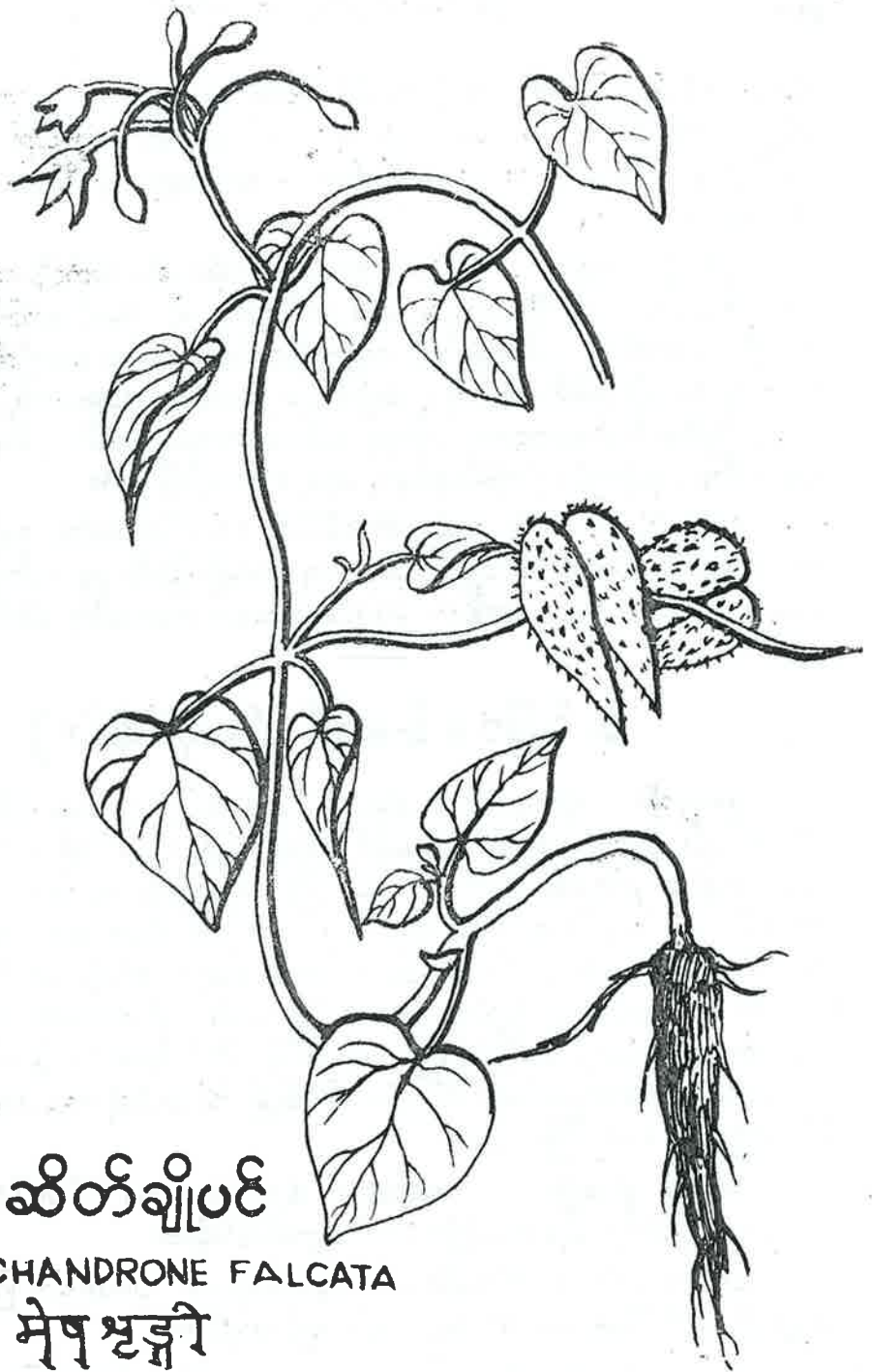
ဆိတ်ချေပင် (အမ)

BRIDELIA RETUSA

एकवीर

ဆိတ်
DOLICHAN
မေ့

ပင် (အမ)
RETUSA
တီရ

ဆိတ်ချိုပင်
DOLICHANDRONE FALCATA
မေပုစုဒ္ဓါ

ကုန်၏။ အပင်၏ အမြစ်သည် အရင်းတုတ်ပြီး အဖျား ချွန်သွယ်သော ဥသဏ္ဌာန် အမြစ်လျှင် အမြစ်သေး အမြစ်များများနှင့် တကွ မြေဝင် ၄ လက်မခန့် ရှိ၏။ အပွင့်သည် ရှည်လျားသော ညှာတံဖြင့် ပွင့်သော ရွက်ကြားထွက်ပန်းခိုင် ဖြစ်၏။ အသီးသည် ပန်းခိုင်တို့မှ ဆိတ်ချီပုံ ဖြစ်သီးကြကုန်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။နိဗ္ဗာန်ရတနာကရကျမ်းအဆို- ဆိတ်ချီပင်သည် အေးစေ၊ ဂုဏ် ခါးဖန်သော ရသ၊ ချိုသောရသ၊ ရှိ၏။ အဆီအစေး မရှိ၊ ဝမ်းမီး ချက်ပြီးနောက် စပ်၏။ အားကို ဖြစ်စေတတ်၏။ မျက်စိအမြင်ကို ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ ဒေါသ မလ တို့ကို ခွဲခြားတတ်၏။ ရသာယာန ဆေးမျိုး ဖြစ်၏။ ကိုယ်ပူနာ၊ သည်းခြေနာ၊ သလိပ်နာ၊ သွေးဖောက်ပြန်နာ၊ ချောပ်ဆိုးနာ၊ ကြက်မျက်သင့်သောအနာ၊ ပန်းနာ၊ ပေါက်သောအနာ၊ အဆိပ်နာ၊ ပိုးနာ၊ မြင်းသရိုက် လိပ်ခေါင်းနာ၊ နှလုံးရောဂါ၊ ကိုယ်ရောင်နာ၊ နူနာ၊ လေနာတို့ကို နိုင်၏။

၎င်းအသီးသည် ခါး၏၊ စပ်၏၊ ပူ၏၊ ဝမ်းမီးကို တောက်စေတတ်၏။ နှလုံးကို ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ နှုတ်ကို မြှန်စေတတ်၏။ ချဉ်၏၊ င်၏။ သံသန ဆေးမျိုး ဖြစ်၏။ နူနာ၊ ဆီးသွန်နာ၊ ချောပ်ဆိုးနာ၊ ပိုးနာ၊ သလိပ်နာ၊ အဆိပ်နာ၊ ပေါက်သောအနာ၊ လေနာတို့ကို နိုင်၏။

ဆင်ပြာပင်-ခေါ် (င စိုင်ရိုင်း)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ရင်းအပင်သည် မြေပေါ်သို့ ဖြာထွက်၍ သွားသော မြေရှောက် အပင်မျိုး ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ပင်လုံးပင်စည် မရှိဘဲ မြေဝင်အမြစ်မှ မြေပေါ်သို့ ပေါ်ထွက်လာသော အခါ အရပ် ၄-မျက်နှာသို့ ဆင်ကောပမာဏမျှ ကြီးမားစွာ ဖြာ၍ လာသည်။ အကိုင်း အခက် အရွက်ဘို့သည် လုံးရောင်သဏ္ဌာန် ရှိ၍ အရွက်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုစရာ မရှိပေ။ အခက် အလက် အားလုံး ရေခတ်ကန်နားသဖြင့် ရွှမ်းအိစိုပြေသော အရောင်အဆင်း ရှိသည်။ ၎င်းကို ထောင်းထု ကြိတ်မြေ လိုက်သောအခါ အရေများ စိုရွှမ်းစွာ ထွက်ပေါ်လာသည်။ ၎င်းအပင်သည် နေ၏ အပူဒဏ်ကို ခံနိုင်သော စွမ်းရည်သတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသဖြင့် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ မိုးခေါင်းရေရှား ရပ်ဝန်းဒေသ၌ ပူပြင်းသော နွေရာသီမှာပင်လျှင် စိမ်းရွှင်လျက် ရှိသည်။ ၎င်းအပင်ကို ဗိန္ဒောဆရာတို့သည် ငစိုင်ရိုင်း ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြ သေး၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။မိန်းမများ နို့ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်ပေါ်လာသော အခါ ၎င်းအပင်ကို ကြိတ်ပြီး နို့နာကို အုံ၍ပေးလျှင် ပျောက်ကင်းနိုင်၏။

သုဇယ်ခေါင်း၌ ပေါက်တတ်သော အနာစိမ်းများကို ၎င်းအပင်ကို ကြိတ်၍ ရသော အချည်ဖြင့် သုတ်လိမ်း၍ ပေးလျှင် ပျောက်ကင်း ချမ်းသာနိုင်၏။

မိန်းရည်မရ၍ ခြောက်သွေ့ပူပြင်းသော အနာများကို ၎င်းအချည်ဖြင့် မကြာ မကြာ သုတ်လိမ်း၍ ပေးရသည်။

သွေးစုနာ၊ မွေးကျွတ်နာများကို ကြိတ်၍ အုံပေးရလျှင် ပျောက်ကင်း နိုင်သည်။

၁ ဥဒဏ္ဍာန် အမြစ်သည်
ပွင့်သည် ရှည်လျားသော
ခိုင်တို့မှ ဆိတ်ချိုပုံစံဖြင့်

ဘ်ချိုပင်သည် အေးသော
ခီး ချက်ပြီးနောက် စပ်၏။
မလ တို့ကို ခွဲခြားတတ်၏။
ဖောက်ပြန်နာ၊ ချောင်၊
ပဲနာ၊ ပိုးနာ၊ မြင်းသရိုက်

၏။ နှလုံးကို ကျေးဇူးပြု
နာ၊ ဆီးသွန်နာ၊ ချောင်၊
ကို နိုင်၏။

း)

သာ မြေရှောက် အပင်
သို့ ပေါ်ထွက်လာသော
သည်။ အကိုင်း အခက်
အခက် အလက် အားလုံး
ထောင်းထု ကြိတ်ခြေ
သည် နေ၏ အပူဒဏ်ကို
ရင်းရှေး ရုပ်ဝန်းဒေသ
ဒိန္နောဆရာတို့သည် ငစိုင်း

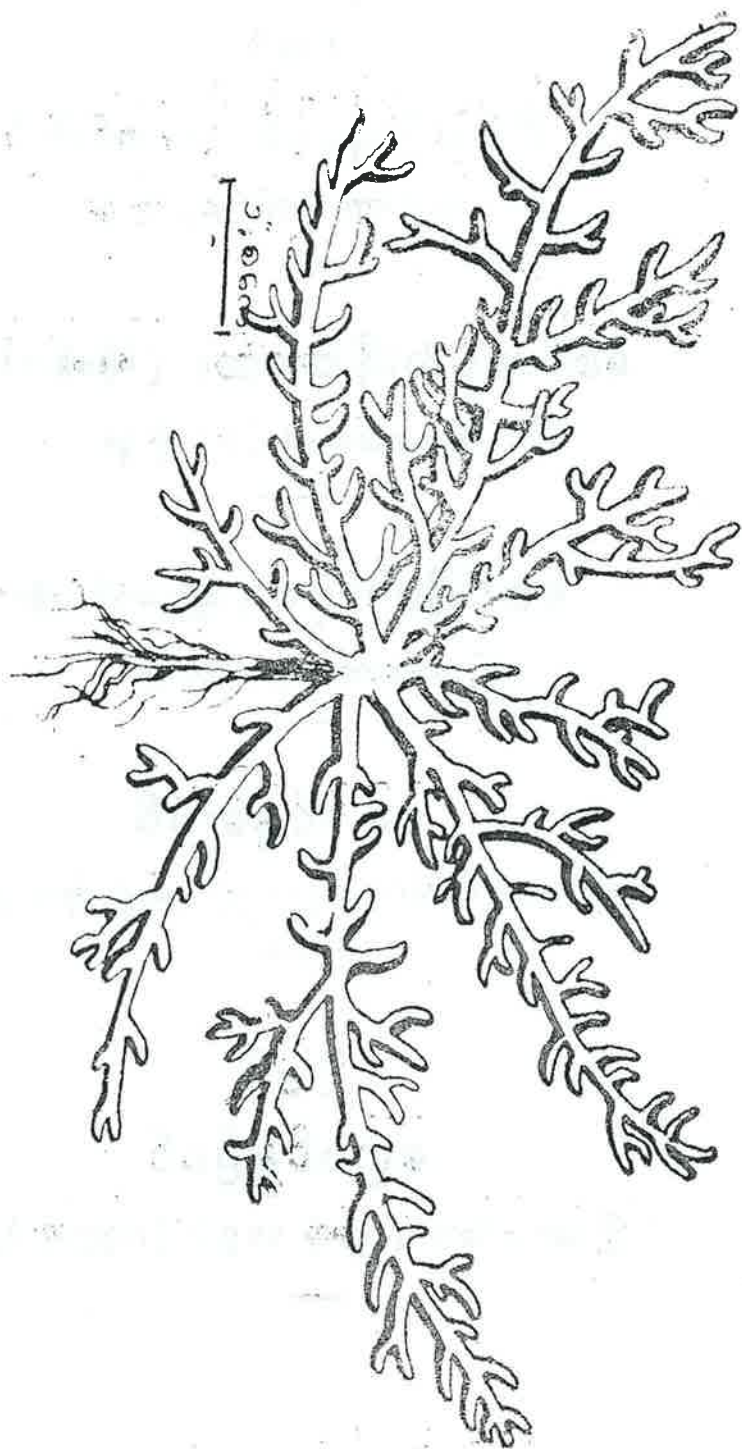
ဖြစ်ပေါ်လာသော အခါ

ပင်ကို ကြိတ်၍ ရသော

ရည်ဖြင့် မကြာ မကြာ

ကင်း နိုင်သည်။

ဆင်ပြာပင်(ခေါင်ခွင်)

[၈]

ဇိဇဝါပန်းပင် (သိုးဆင့်ပန်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ ရှ။

ဇော်ကလေးနီ အသေး (ဖိန်ပန်းပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ ရှ။

ဇော်ဂျီခါးပုံစ (အူယောင်စုန်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ ရှ။

ဇောင်ချမ်းပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ - စာ ရှ)၊ (စတုတ္ထ တွဲ - ပုံ ရှ)

[၉]

ညောင်ချဉ်ပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ - စာ ရှ)၊ (စတုတ္ထ တွဲ - ပုံ ရှ)

နံ့)

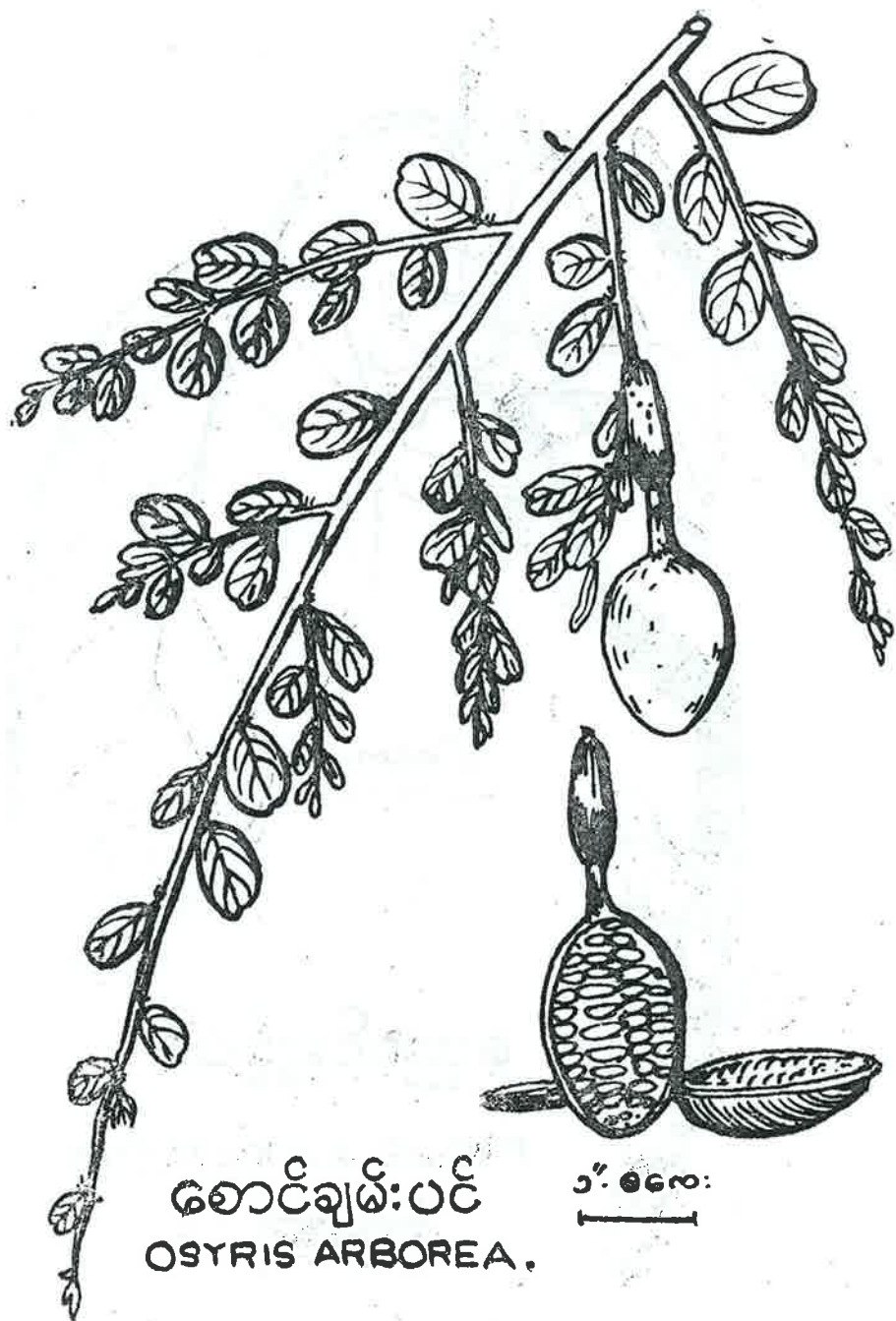
နံ့ဝေ)

မုနံ့)

ပုံခွ)

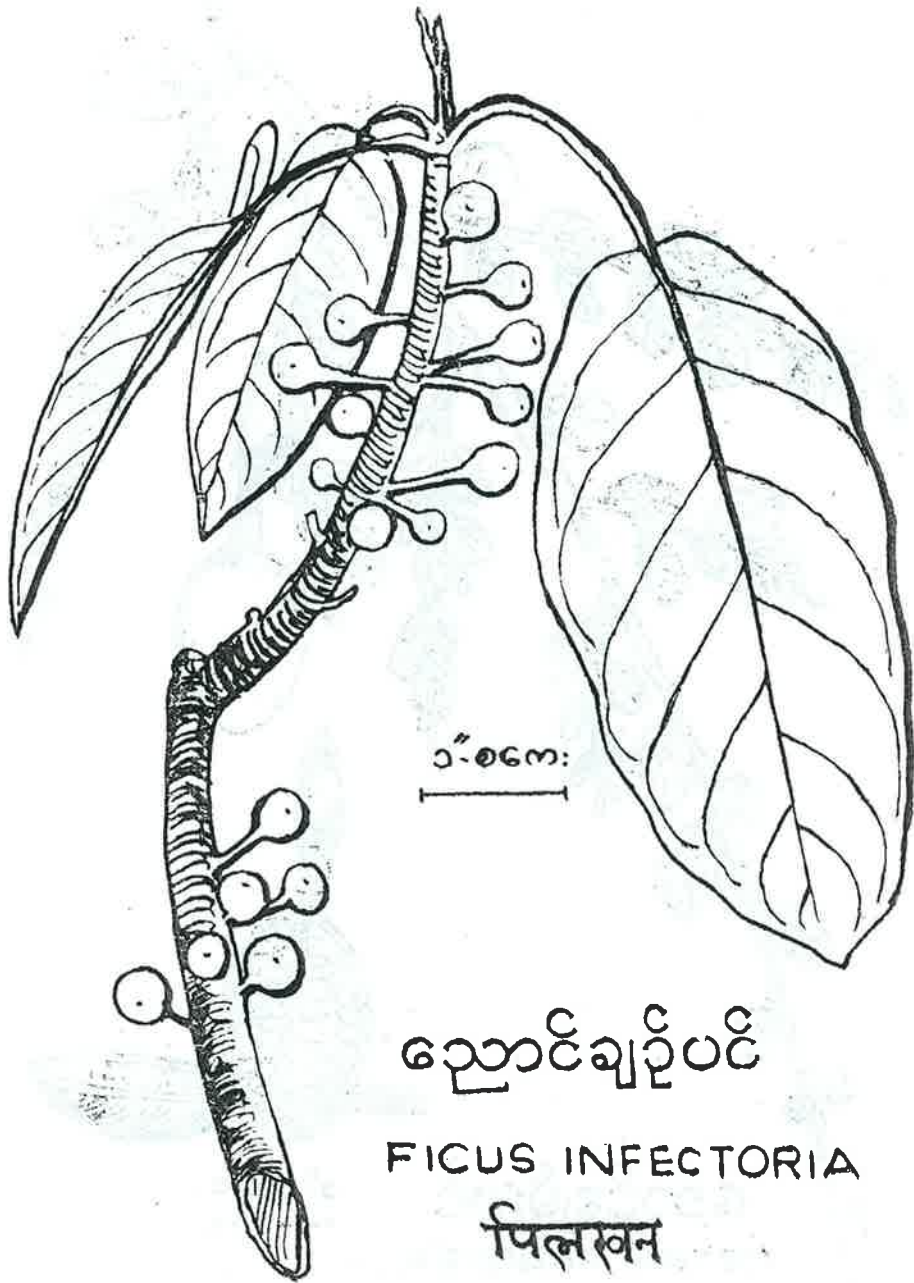
ထွဲ-ပုံခွ)

)မု

စောင့်ချမ်းပင်
OSTRIS ARBOREA.

၁\"/>

ပုံပြင်

ညောင်ချဉ်ပင်
FICUS INFECTORIA
ပိလ်ဆင်

ORIA

အရှင်နာဂသိန်
ပုံပြဆေးအဘိဓာန်-ဓုတိယတွဲ

မှ

ကြွင်းကျန်သောဆေးပင်များ

အရှင်နာဂသိန်

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ) မှ

ကြွင်းကျန်သောဆေးပင်များ

[၈]

တပြက်နွယ် (တောသပြက်)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။တောသပြက်သည် နွယ်မျိုးပင် ဖြစ်၏။ ရေသောက်မြစ်သည် အရင်း တုတ်ပြီး အဖျား ချွန်သွယ်လျက် မြေတွယ် မြစ်မှာတို့ဖြင့် ဖွာလျက် ရှိ၏။ ပင်စည်သည် ကညစ်ရိုး ကဲ့သို့ လုံးဝိုင်းလျက် ရှိ၏။ အကိုင်းအလက် ထွက်ပုံမှာ သာမညသာ ဖြစ်၏။ စပြစ် အယဉ် အရိုင်း ကဲ့သို့သော သဏ္ဌာန်အားဖြင့် အနည်းငယ်မျှသာ ကွဲပြားခြားနားလျက် ရှိ၏။

အရွက်သည် ပြန့်ကား၍ ၃-မျှောင့်ရှိပြီး လက် ၃-ချောင်း ဘောင်၍ထားသော လက် ၀းကဲ့သို့ ရှိ၏။ ရွက်ကြောများသည် ပေါ်လွင်ထင်ရှားလျက် ရှိ၏။ ရွက်ညှာသည် ၂-လက်ခွဲ ခန့်သာ ရှိပြီး ရွက်ညှာပေါ်၌ တုးသော ဆူးကလေးများ ပါရှိ၏။

အပွင့်သည် ပွင့်ဖတ်အုံအတွင်းမှ ၁-လက်မခွဲခန့်သာရှိသော ပွင့်ဖတ်လွှာ ၅-ခုတို့ဖြင့် ပွင့် ကြ၏။ အပွင့်ညှာတန်သည် ၃-လက်မမျှ ရှည်လျားသော ရွက်ကြားထွက် ပန်းခိုင် ဖြစ်၏။ ပွင့်ဖတ် များ ကြွေကျသွားသောအခါ အစိမ်းရင့်ရောင်ရှိသော သီးနုကလေးများ ပေါ်ထွက်၍လာ၏။ ရင့်သောအခါ ကျီးအာသီးခန့် ရှိပြီး မှည့်သောအခါ လိမ္မော်ရောင်အဆင်း ရှိ၏။ ၎င်းအသီးသည် ပိနွဲသီးနုကလေးများကဲ့သို့ ဆူးကလေးများ ပါရှိ၏။

မှတ်ချက်။ ။ပုံပြဆေးအဘိဓာန် ပဌမတွဲတွင် စပြစ်ရိုင်း နှင့် တောသပြက် ကွဲပြား ခြား နားကြောင်း ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်၏။ စပြစ်ရိုင်း ဆိုသည်မှာ စပြစ်အယဉ်မျိုးမှ တောဝင်၍ ရိုင်းသွားသော စပြစ်ရိုင်းမျိုးကိုသာ ဆိုလို၏။ မြန်မာပြည်တွင် နောက်ပိုင်းမှ နိုင်းငံခြားက မျိုးရောက်လာ၍ စိုက်ကြ၊ ပျိုးကြ၊ စားကြရသော အယဉ်မျိုးမှ တောဝင်၍ရိုင်းသော စပြစ်ရိုင်းမျိုး မဟုတ်သည်ကို ကွဲပြားအောင် ခွဲခြား၍ ပြခြင်း ဖြစ်၏။

သပြက်နွယ် (တောသပြက်)

ယခု ရေးသား
အထက်မြန်မာနိုင်
နွယ်မျိုးဖြစ်၏။
ပေါက်သော ဝေ
သိစေအပ်၏။

စပြ

ဝေါဟာရ ဟူသ
မသွားဘဲ ပြောင်းလဲသွား
ဝေးသလောက် ပြောင်း
လာသောအခါ ပြောင်း

မည်သည့်ဘာသာ
ရှိတတ်ရာ မြန်မာဝေါဟာ
ယုတ်ပြီး တိုင်းရင်းဘာသာ
ဟာရတို့မှာ အကွာရာသံ
သည်။ ဘာသာဝေါဟာ
လဲရခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

စပြစ်သီး ဟူသော
ပရိယာယ် ၂-ပုဒ် အနက်
မြန်မာတို့ သုံးနှုန်းခဲ့သည့်
မြန်မာအမည်ဖြစ်ရုံမက
ပဒေမာ၊ ဟိဂ္ဂလ=ဟိန်း

‘မုဒ္ဒိကာ’=မုဒရ
အချာ မသိနိုင်ဘဲ ရှိလေ
ဝေါဟာရ ဖြစ်လာသည်
သည်။ နောင် စအက္ခ
ဖြစ်လာပြန်သည်။ ဤ
မဟာသယနာကို ဥစ္စာ
ရှိရာတွင် နောက်ဆုံး စ
ကို သမ္မုစ သို့ ပြောင်း
ထုံးမှီစံမျှ မှတ်သင့်ပေသ

သဒ္ဒါကျမ်းများ
များစွာ ရှိလေသည်။

ယခု ရေးသားသော တပြက်နှယ်ခေါ် တောသပြက်သည် ရှေးနှစ်ပေါင်း များစွာက အထက်မြန်မာနိုင်ငံ တောတောင်တလျှောက်၌ အလေ့ကျပေါက်သော ပေါက်ပင်မျိုး နှယ်မျိုးဖြစ်၏။ ၎င်းသည် စပြစ်အယဉ် အရိုင်းမျိုးတို့နှင့် မဆိုင်ဘဲ အလိုအလျောက် ပေါက်သော တောသပြက်ပင်၏ ဆေးအသုံးကိုသာ ဖော်ထုတ်ရေးသားခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သိစေအပ်၏။

စပြစ် ဟူသော ဝေါဟာရ ပြောင်းလဲလာပုံ

ဝေါဟာရ ဟူသမျှသည် ယေဘုယျအားဖြင့် မြစ်ရေစီးကြောင်းအလား တဖြောင့်တည်း မသွားဘဲ ပြောင်းလဲသွားတတ်လေသည်။ မြစ်ရေစီးကြောင်းများသည် ခရီးရှည်ဝေးလျှင် ရှည် ဝေးသလောက် ပြောင်းလဲသွားတတ်သကဲ့သို့ ဝေါဟာရ ရေစီးကြောင်းလည်း ကာလရှည်ကြာ လာသောအခါ ပြောင်းလဲတတ်၏။

မည်သည့်ဘာသာ၌မဆို တိုင်းရင်းဘာသာမှတစ်ပါး အခြားဘာသာများ ရောယှက်လျက် ရှိတတ်ရာ မြန်မာဝေါဟာရတွင်လည်း ပါဠိဘာသာ မွန်ဘာသာနှင့် နိုင်ငံခြားဘာသာများ ရော ယှက်ပြီး တိုင်းရင်းဘာသာအသွင် အသုံးဝင်နေသော အရာများ ရှိနေလေသည်။ အချို့ ဝေါ ဟာရတို့မှာ အက္ခရာသံ ပြောင်းလဲ၍၎င်း အနေအထား ပြောင်းလဲ၍၎င်း သုံးနှုန်းလာခဲ့ကြလေ သည်။ ဘာသာဝေါဟာရသည် သင်္ခါရသဘော အနိစ္စသဘော ဖြစ်သောကြောင့် ပြုပြင်ပြောင်း လဲရမြဲပင် ဖြစ်ပေသည်။

စပြစ်သီး ဟူသော ဝေါဟာရကို စိစစ်လျှင် ၎င်းစပြစ်သီးသည် မုဒ္ဒိကာ၊ မဓရသာ ဟူသော ပရိယာယ် ၂-ပုဒ် အနက် မုဒ္ဒိကာ ပါဠိကို မုဒြက် (မုဒရက်) ဟု နာမသတ် ဝေါဟာရ ပြုကာ မြန်မာတို့ သုံးနှုန်းခဲ့သည်။ နာမသတ် ဆိုသည်မှာ အဓိပ္ပာယ်မပါ ပါဠိဘာသာကို မူတည်လျက် မြန်မာအမည်ဖြစ်ရုံခေါ်သော အမည်မျိုး ဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာ- ဇာတိဖလ=ဇာတိပ္ပိုလ်၊ ပဒုမာ= ပဒုမာ၊ ဟိဂုံလ=ဟိန်းခို၊ ရှိမ်းခို စသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။

‘မုဒ္ဒိကာ=မုဒရက်’ ဟု မြန်မာပြန်ထားသောကြောင့် မည်သည့် အသီးမျိုး ဟု အသေ အချာ မသိနိုင်ဘဲ ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် မုဒရက် ဝေါဟာရမှ နောက်အခါ စပြစ်သီး ဟု ဝေါဟာရ ဖြစ်လာသည်။ ပါဠိအသုံးစကားလုံးပြတ်ကာ စပြစ်ဟူ၍ ဝေါဟာရတမျိုး ဖြစ်လာ သည်။ နောင် စအက္ခရာ သသို့ ပြောင်း၍၎င်း စသတ်ကို ကသတ် ပြောင်း၍၎င်း သပြက် ဟူ၍ ဖြစ်လာပြန်သည်။ ဤသို့ အက္ခရာပြောင်းလဲခြင်းမှာ သဘာဝတရ ဖြစ်လေသည်။ ဥစ္စာသယန- မဟာသယနကို ဥစ္စာစယန-မဟာစယန ဟူ၍ သကို စသို့ ပြောင်းလဲသကဲ့သို့၎င်း- နေ့ခုနစ်ပါး ရှိရာတွင် နောက်ဆုံး စနေ ဟူသော ဝေါဟာရသည် သက္ကတဘာသာတွင် သနေ ဟု ရှိသည်။ ၎င်း ကို သမှစ သို့ ပြောင်း၍ စနေ ဟု ပြောင်းသကဲ့သို့၎င်း စပြစ်မှ သပြက်သို့ ပြောင်းလဲလာသည် ဟု ထုံးမှီစံမျှ မှတ်သင့်ပေသည်။

သဒ္ဒါကျမ်းများမှာလည်း ဝဏ္ဏပရိယာယ ဝဏ္ဏဝိကာရ အက္ခရာဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲပုံများ များစွာ ရှိလေသည်။ ခြင်္သေ့ဟော သီဟသဒ္ဒါသည် ဟိံသ (ညှဉ်းဆဲခြင်း အနက်ဟော) မှ

သန့်ရှင်းဟ ရှေ့နောက်ပြန်၍ သီဟဖြစ်လာ၏။ ဟိံသတိတိ သီဟော ဟူ၏။ မေခလနတ်သမီးကော
ပုဒ်သည် “မေဟနဿ ခဿမာလာ” ဟူသော ပုဒ်များတွင် မေ တလုံး ခ တလုံး လာ တလုံး
ယူကာ ကြွင်းသမျှ အကုန်ချေပစ်ပြီး ဖြစ်လာသောပုဒ်တည်း။ ခါးကြိုးတန်ဆာရှိသော နတ်သမီး
ဟူ၏။ အတွင်းပုဒ်မှ တတလုံးကို ရပြု၍ အကြွေ ဖြစ်လာ၏။ သား ဟု အနက်ရ၏။ ဤသို့သော
ယုတ္တိများကို ထောက်ဆ၏ စပြစ်မှ သပြက် ဖြစ်လာနိုင်ပုံကို သဘောကျသင့်ပေသည်။ ဝေါဟာရ
ဆန်းကြယ်ပုံကိုလည်း မှတ်သားရာသည်။

စပြစ်မှ သပြက် ဝေါဟာရ ဖြစ်လာသောအခါ အချို့ပညာရှင်တို့က ယပင့်ပျက်ဘက်သို့
ဆွဲယူကာ သားကို ပျက်စေတတ်သော အသီး ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုပြီး သားပျက်သီး ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြန်သော
ကြောင့် အချို့အမျိုးသမီးများ သပြက်သီးကို မစားဝံ့ကြ ဟု ဆိုသည်။ ခြယားပင်မှ ခယေပင်
ဟု ခေါ်သော အပင်ကို ခယ သဒ္ဒါကို အစွဲပြု၍ ကုန်ခန်းစေတတ်သော အပင် ဟု အဓိပ္ပာယ်
ကောက်ပြီး အိမ်ရှေ့တွင် ခယေပင် မစိုက်ဝံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ရှိ၏။ ပေါက်ပန်းပင်ကို
စိုက်လျှင် ပေါက်သည်ကစ၍ ပင်ပန်းဆင်းရဲတတ်သည် ဟု အယူရှိပြီး အိမ်အနီး၌ ပေါက်ပန်းပင်
မစိုက်ဝံ့သော သူများလည်း ရှိသေး၏။ ဤသို့လျှင် သစ်ပင်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူအဆ ချွတ်ယွင်း
မှုများ များစွာ ရှိတတ်လေသည်။

ထိုမှတပါး သပြက်ဟူသော ဝေါဟာရကို အစွဲပြု၍ ဟင်းချိုချက်စားရသော တပြက်နွယ်
ကိုလည်း သပြက်ဟု ယူမှားကာ ကဗျာပင် ဖွဲ့ဆိုထားခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

“ကပလင်းရယ်နှင့်၊ ဂူမင်းတဲ့ ရောရာ၊ ပြီးပြောက်ကယ်ဖြာ၊ နွယ်ကျီးဟာ ဗုလုံရွက်
ကယ်နှင့်၊ သပြက်ကယ် ပီလညိုက၊ ချိုလှတယ်လေး”
ဟူ၏။

ဤကဗျာတွင်ပါသော သပြက်ကား အရွက်ကို ဟင်းချို ချက်စားရသော တပြက်နွယ်ပင်
ဖြစ်သည်။ ပီလညို ဆိုသည်ကား ပီလောညိုကို ဆိုသည်။

ထို့ပြင် သပြက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍—
“တောသပြက်- ရောယုက်ပါတဲ့ ပီလောညို။ ။ရွက်ချွန်းပုဇွန်စာနှင့်၊ လွန်တရာ
ကညွတ်ပေါတယ်၊ တောဖြစ်လို့ကို”

စသည်ဖြင့် တောသပြက် ဟူ၍ စပ်ကြသေး၏။ ဤ၌လည်း တပြက်နွယ်ပင် ဖြစ်ကြောင်း တပြက်
နွယ်သည် ဟင်းရွက်တမျိုး ဖြစ်ကြောင်း မှတ်သင့်ပေသည်။ မုဒ္ဒိကာဟော သပြက် မဟုတ်ကြောင်း
တထစ်ချ သိထားရန် ဖြစ်ပေသည်။

သားပျက်ပင်၊ ခယေပင်မျိုးသည် မစိုက်ကောင်း မစားကောင်းသကဲ့သို့ အခြားမစိုက်
ကောင်းသော အပင်များလည်း ရှိသေးကြောင်း သိသာရန် အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့က စပ်ဆိုကြပြန်
သည်မှာ—

“အရှေ့မှာညောင်
ဒန်းနှင့် သပြေ၊ မ
ဟူ၍ အိမ်အရှေ့ဘက်မှာ
လက်ပံ၊ အနောက်ဘက်က
များ ပေါ်လာခဲ့လေသည်။

ဤကား- သပြက် ဟု
ဖော်ပြလိုက်ခြင်းတည်း။

သပြက်နှင့်ပတ်သက်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ တောင်

မုဒ္ဒိကာ မဓရသာ-
သည် သင်္ခတာသာမှ ဖြစ်
ဟု သာ ရှိသည်။ အဟုတ်
ဟာရသာတည်း။ ထို့ကြောင့်
ထို့ထက်သာ၍ နီးကပ် ဆင်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

မုဒ္ဒိကာ မဓရသာ-
သောကြောင့် ယခုထက်
နိမ္မိတကျမ်းတို့ကို၎င်း ဟ်
(ယုံမှားမရှိ) မှတ် - ဟူ

ယောအတွင်းဝန်
မံသီးနှင့် တူသော စပြစ်

၁ - စပြစ်သီးကြီး
နွားနို့သီးနှင့်

၂ - စပြစ်သီးငယ်
မျိုးကို ဟိန္ဒူ

၃ - မံသီးနှင့် တူ
‘ရော်ဒီ’ ခေါ်

ဤသို့ ပြဆိုထား
ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရ

ပျောက်လွယ်၏။

မေခလာနတ်သမီးဟော
ခတလုံး လာ တလုံးကို
ဆာရိသော နတ်သမီး
နက်ရ၏။ ဤသို့သော
ငံပေသည်။ ဝေဟာရ

“အရှေ့မှာညောင်၊ တောင်ကား ငှက်ပျော၊ မြောက်ကျော လက်ပံ၊ နောက်ရံ သဖန်း၊
ဒန်း နှင့် သပြေ၊ မစိုက်လေနှင့်”

ဟူ၍ အိမ်အရှေ့ဘက်မှာ ညောင်မစိုက်လေနှင့် တောင်ဘက်က ငှက်ပျော၊ မြောက်ဘက်က
လက်ပံ၊ အနောက်ဘက်က သဖန်းပင်၊ ဒန်းပင်၊ သပြေပင် မစိုက်လေနှင့် စသည်ဖြင့် ညွှန်ကြားစာ
များ ပေါ်လာခဲ့လေသည်။

ဤကား- သပြက် ဟူသော ဝေဟာရ ပြောင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သိမှတ်ဖွယ်ရာများကို
ဖော်ပြလိုက်ခြင်းတည်း။

သပြက်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာတော်ကြီးများ၏ မိန့်မှာချက်ကို ဖော်ပြဦးအံ့- မော်လမြိုင်မြို့
ဟဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ တောင်ပေါက်ဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယတွင် ဤသို့ မိန့်မှာတော် မူထား၏။

မုဒ္ဒိကာ မဓုရသာ- သပြက် (စပြစ်၊ မုဒြက်) ပင်တည်း။ ဤမုဒြက် ဟူသော ဝေဟာရ
သည် သင်္ခတဘာသာမှ ဖြစ်လာသော အမည်သညာ မဟုတ်၊ မှန်၏။ ၎င်းဘာသာ၌ (မရိဒ္ဒိကာ)
ဟု သာ ရှိသည်။ အဟုတ်အားဖြင့်ကား မုဒြိကာ ဟူသော သိဟိဋ္ဌဘာသာမှ ဖြစ်လာသော ဝေဟာ
ရသာတည်း။ ထို့ကြောင့် ဒုထွေးအရပ်နှင့် ကျန မှန်ကန်စွာ ရေးတတ် ဘတ်တတ်ရမည်။
ထို့ထက်သာ၍ နီးကပ်ဆက်စပ်သော ဘာသာကား (မုဒြာတ်) ဟူသော မွန်ဘာသာတည်း။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ- အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယသစ်တွင်ကား-

မုဒ္ဒိကာ မဓုရသာ- စပြစ်၊ မုဒရက် (သပြက်) ရှေးနိဿယတို့၌ မုဒရက် ဟု အနက်ပေး
သောကြောင့် ယခုထက်တိုင် မုဒရက်ကို အသေအချာ မသိနိုင်ဘဲ ရှိလေ၏။ ထို့ကြောင့် ဆေး
နိဿယကျမ်းတို့ကို၎င်း ဟိန္ဒူပညာရှိတို့၏ အဘိဓာန်နိဿယတို့ကို၎င်း မှီ၍ ပေးသည်။ နိဿယ
(ယုံမှားမရှိ) မှတ် - ဟူသည်တည်း။

ယောအတွင်းဝန်မင်း၏ ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းတွင်ကား- စပြစ်သီးကြီး၊ စပြစ်သီးငယ်၊
ခံသီးနှင့် တူသော စပြစ် ဟု ၃-မျိုး ပြ၏။

၁ - စပြစ်သီးကြီးကို ဟိန္ဒူတို့က ‘မုက္ခာ’ ဟု ခေါ်၏။ ပါဠိဘာသာ ဂေါတ္ထနီ ခေါ်၏။
နှားနို့သီးနှင့် တူသည် ဟူလို။

၂ - စပြစ်သီးငယ်ကို ဟိန္ဒူတို့က ‘ကိမိဆ’ ဟု ခေါ်၏။ တောင်၌ပေါက်သော စပြစ်သီး
မျိုးကို ဟိန္ဒူတို့က ဗာဟဒီ ခေါ်၏။

၃ - ခံသီးနှင့်တူသော စပြစ်သီးမျိုးကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ကရမုဒ္ဒိကာ၊ ဟိန္ဒူဘာသာဖြင့်
‘ရော်ဒီ’ ခေါ်သည်။

ဤသို့ ပြဆိုထားလေသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။

။တောသပြက်ကို ဟင်းချိုချက်ပြီး တိုက်ကျွေးပေးလျှင် အဖျား

ပျောက်လွယ်၏။

က ယပင့်ပျက်ဘက်သို့
ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြန်သော
ခြယားပင်မှ ခယေပင်
အပင် ဟု အဓိပ္ပာယ်
၏။ ပေါက်ပန်းပင်ကို
ကနီး၌ ပေါက်ပန်းပင်
အယူအဆ ချွတ်ယွင်း
ဘေးရသော တပြက်နှယ်

ယ်ကျီးဟာ ဗုလုံရွက်

သော တပြက်နှယ်ပင်

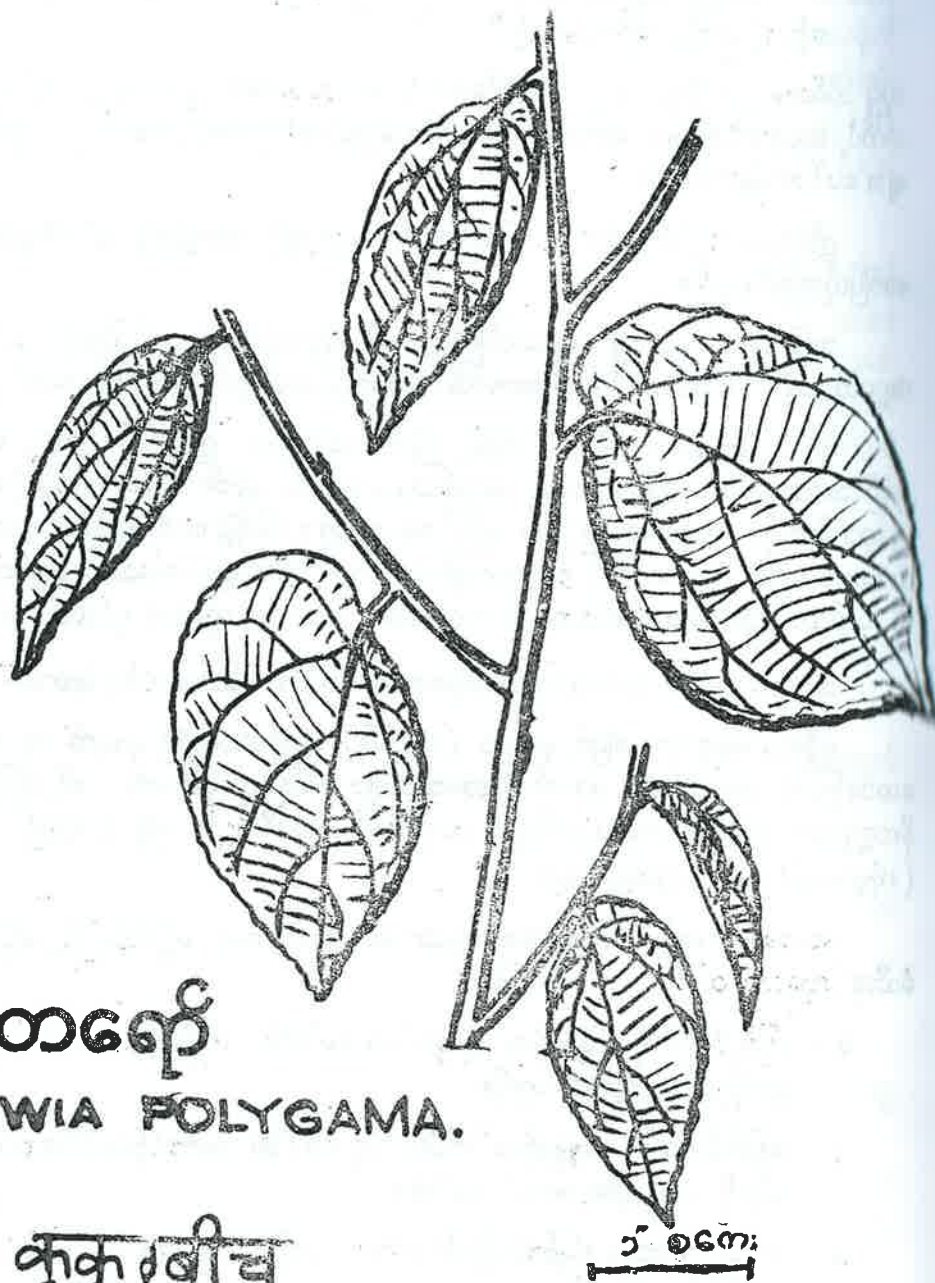
နှုန်စာနှင့်၊ လွန်တရာ

၌စကြောင်း- တပြက်
ပြက် မဟုတ်ကြောင်း

ဝကဲ့သို့ အခြားမစိုက်
တို့က စပ်ဆိုကြပြန်

တရော်
GREWIA POLYGAMA.

ကွက်ရီချ

တပြက်နွယ်သည်
ပေါ့ရ၏။

တပြက်နွယ်သည် အ
မပြစ်ကျွတ်စေရန် အတွက်

တပြက်နွယ်သည်
ပုလုံးနာ၊ ထိုးအောင်သော
စူးရှသောအနာ
ကတ်၏။

ပုံသဏ္ဌာန်။
အဖျားအနည်းငယ်ချွန်သော
ပေါက်၏။ ရွက်ညာတို့၏
သည် အဖျားချွန်၍ မနေး
ရင်းမှ ရွက်ဖျားတိုင်အောင်

တရော်ပွင့်သည်
ဖျားဖြစ်၏။ ပွင့်ဖတ်လွှာမှ

တရော်ပင်သည်
မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့အပြား
ကုန်ပစ္စည်းအဖြစ် တရော်

အထူးအားဖြင့်
လျှော်ရာတွင် တရော်

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်
မျိုး ဖြစ်သဖြင့် တရော်

ဝမ်းပိတ်ဆေးပျ
ဆေးများ ဖော်စပ်ရာတွင်

တပြက်နွယ်သည် အမြစ်ကို ဆားနှင့် သွေးပြီး ဖျားသော သူများ လျှာကို ပွတ်၍ စားရ၏။

တပြက်နွယ်သည် အရေပြား ပူနွေးစေရန် အဖု အပိန့်များ ပြည်မှည့်စေရန် နှင့် အနာ မြစ်ကျွတ်စေရန် အတွက် အသုံးပြုရ၏။

တပြက်နွယ်သည် ဝမ်းမီးကို တောက်စေတက်၏။ ဒေါသ သုံးပါးလုံးကိုလည်း နိုင်၏။ ဂူလုံးနာ၊ ထိုးအောင်သောအနာ၊ ချောင်းဆိုးနာ၊ ပန်းနာ၊ အဖျားရောဂါ၊ တုလာသရောနာ၊ ဖျားရည်ကျသောအနာ၊ ခရုသင်းရောဂါ၊ နှလုံးနာကျင်သော ရောဂါတို့ကို ပျောက်ကင်းစေ တတ်၏။

တရော်ပင်

ဟိန္ဒူ နက္ခတ်ဇာန် (ကုကုရံ ၁၀ - ကျ)

လက်တင် Grewia polygama

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။တရော်ပင်သည် ပင်လတ်မျိုး ဖြစ်၏။ အရွက်သည် အရင်းဝိုက်လျက် အဖျားအနည်းငယ်ချွန်သောကြောင့် ဘဲဥ ပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၏။ အကိုင်ကို ဘယ်ညာတလှည့်စီ ရွက်လွှဲ ပေါက်၏။ ရွက်ညာတို့၏ အရွက်၏ အနားသား တလျှောက်တွင်ရှိသော ခွေးသွားစိပ်ကလေးများ သည် အဖျားချွန်၍ မနေဘဲ အနည်းငယ်ဝိုင်းလျက်ရှိ၏။ အရွက်၏ မျက်နှာပြင်ပေါ်၌ ရွက်ညာ ရင်းမှ ရွက်ဖျားတိုင်အောင် ထင်ရှားသော အကြောကြီးများ ဖြတ်သန်းလျက် ရှိ၏။

တရော်ပင်သည် အရွက်တို့၏အကြား အကြားမှ ထွက်သော ရွက်ကြားထွက် ပန်းကလေး များဖြစ်၏။ ပွင့်ဖတ်လွှာများ ကြွေကျပြီးနောက် သီးကင်းများ ထွက်ပေါ်လျက် အသီး သီး၏။

တရော်ပင်သည် ဆင်တူရိုးမှူး အနေဖြင့် မျိုးကွဲပေါင်းများစွာ ရှိ၏။ တရော်ပင်တို့ကို မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့အပြား တွေ့ရှိနိုင်၏။ တရော်ခေါက်များမှ ကျိခွဲသောအရည်များ ထွက်၏။ လူသုံး ကုန်ပစ္စည်းအဖြစ် တရော်ချောင်းများကို ခေါင်းလျှော်ရန်အတွက် ရောင်းချကြ၏။

အထူးအားဖြင့် တရော်ခေါက်ကို ထုပြီးနောက် ရေတွင်စိမ်၍ ခေါင်းလျှော်ရ၏။ ခေါင်း လျှော်ရာတွင် တရော်ခေါက်ကို ကင်ပွန်းသီးပြုတ်ရည်ဖြင့် ရောစပ်ပြီး ပြုလုပ်ကြ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အယားပြေဆေး- တရော်ပင်သည် ဆေးဘက်ဝင်သော ပစ္စည်း မျိုး ဖြစ်သဖြင့် တရော်ခေါက်ကို အယားပြေဆေးအဖြစ် ဖော်စပ် အသုံးပြုရ၏။

ဝမ်းပိတ်ဆေးများ။ ။တရော်သီးသည် ချုပ်စေတတ်သော သတ္တိရှိသဖြင့် ဝမ်းပိတ် ဆေးများ ဖော်စပ်ရာတွင် ထည့်သွင်း အသုံးပြုကြသည်။

ကေး

ကိုယ်ရေပြားရောဂါ။ တရော်ရွက်ကို ကိုယ်ရေပြား ရောဂါအတွက် အသုံးပြုကြသည်။

မန်းအားကြီးသောအနာ။ ။အခေါက်ကို သွေးပြီး မန်းအားကြီးသော အနာကို လိမ်း၍ပေးရသည်။ သကြားအကြေးချွတ်ရာတွင်လည်း တရော်ခေါက်ကို အသုံးပြုကြသည်။

အမာရွတ် ပျောက်ဆေးလင်္ကာ

“အမာရွတ်ထင်၊ လူတစ်ဝယ်၊ အမြင်ဆိုးလှ၊ ပျောက်စေရအောင်။ ။တရော်စေးဆိုး၊ ရှိန်းခို ရှားစောင်း၊ အစေးလောင်းလျက်၊ ၎င်းထက်ဝက်၊ ကပ္ပိလိစ္ဆာန်၊ မခက်ရှိလွတ်၊ အမာရွတ်တွင်၊ ခြောက်ကြိမ်တင်ကာ၊ လျှင်မြန်စောစွာ၊ လွတ်ချမ်းသာလိမ့်။”

အထက် ဖော်ပြပါ လင်္ကာအတိုင်း တရော်ပင်သည် အလွန်အရုပ်ဆိုးသော အမာရွတ် ပျောက်စေရန်အတွက် မည်မျှအကျိုးသက်ရောက်စေနိုင်သည်ကို လင်္ကာကပင် ပေါ်လွင်စွာဖော်ပြနေပြီဖြစ်၍ အထူးချွတ်ထွင်ရေးသားရန် လိုမည် ထင်ပါ။ တရော်စေး၊ ရှိန်းခို၊ ရှားစောင်းစေး ဟူ၍ အစေး ၃-ပါးကို အမျှစီစုရန် ဖော်ပြထားသည်။ ရှိန်းခိုကို ယူငင်ရာ၌ အထူး သတိရှိရန်လိုအပ်သည်။

ရှိန်းခိုသည် မြန်မာနိုင်ငံဖြစ် မြန်မာ့ဝေါဟာရ စကားစစ်စစ် မဟုတ်ချေ။ မွေးစားထားသော စကား ဖြစ်၏။ ဟိဂုံလ် (ဟိန်းဂိုလ်) ဟူသော သက္ကတပုဒ်ပျက် ဟိန္ဒူစကားမှ ဖြစ်၏။ ရှေးဟောင်းဆေးနည်းတို့၌ ဟိန်းဂို ဟူ၍ပင် ရေးသားခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲနေကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ နောက်မှတဆင့် ရွှေ့လျော၍ ရှိန်းခိုဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြသည်။ တတိယတွဲ ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်နှင့် တိုက်ဆိုင်ညှိနှိုင်း ယူငင်ပါ။

ရှိန်းခိုရွက်ပင်မှ ရွက်ဖျားတွင် အစေးများ (ဝါဝါခဲကလေး) ကို တွေ့နိုင်သည်။ ရှိန်းခိုအနံ့အတိုင်း ထွက်သည်ကို တွေ့ရသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရှိန်းခိုစစ်ရန် လွန်စွာ လိုအပ်၍ သတိပေးစကား ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တရုပ်နံနံပင်

အိန္ဒိယ အဗ္ဗမာဒ (အ-ရ-ရ-၅-၅)

သက္ကတ အဗ္ဗမာဒ (အ-ရ-ရ-၅-၅)

လက်တင် Apium graveolens

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။တရုပ်နံနံပင်သည် အစေးမှ ပေါက်သည်။ ၁-နစ်ခွက်၊ ၂-နစ်ခွက်သော အပင်ပျော့မျိုး ဖြစ်သည်။ တရုပ်နံနံပင်တွင် ရွက်ညှာ မြောက်မြားစွာ ရှိ၍ ငှက်မွေးပုံ အရွက်များရှိ

AF

ရာဂါအတွက် အသုံးပြု

အားကြီးသော အနာကို
အသုံးပြုကြသည်။

အာဝ်။ ။တရား
ကံဝက်၊ ကပ္ပိလိစ္ဆာန်၊
လွတ်ချမ်းသာလိပ်။

ရုပ်ဆိုးသော အနာရွတ်
ပင် ပေါ်လွင်စွာဖော်ပြ
ခို ရှားစောင်းစေး ဟူ၍
အထူး သတိရှိရန်လို

ဟုတ်ချေ၊ မွေးစားထား
ဟိန္ဒူစကားမှ ဖြစ်၏။
ကြည်ညို တွေ့ရသည်။
ကိယတ် ပုံပြ ဆေးအာဂီ

တွေ့နိုင်သည်။ ရှိန်းခို
သွန်စွာ လိုအပ်၍ သတိ

ထရပ်နံနံ
APIUM GRAVEOLENS.
अजमोदा

နှစ်ခံ၊ နှစ်ခံသော
အမွေပုံ အရွက်များရှိ

လည်း အခက် အလက်တို့
ရှိ၏။ ထိုပွင့်ညာတန်သည်
ထိပ်ညီအပွင့်ဖြူများ ပွင့်၏။
လည်း အဖြူမျိုး၊ အစိမ်းမျိုး
ရောင်းဝယ်ရာတွင် အဖြူမျိုး
ရှုထားသော ၂-မျိုးသော
အစေ့ကိုသာ အများအားဖြင့်
လည်း ဇာတ်လိုက် ဖြစ်သည်။
တရုပ်နံနံပင်၏ ရိုးတန် နှင့် ရှု
၏ အကိုင်း၊ အရှက် စသည်
ပေါ်ရေ၊ ငပြာရည်တို့ဖြင့် အ
မျိုးစေ့တို့၏ ဆေးအသုံးကို

တရုပ်နံနံပင်သည်
လည်း ထိုတိုက်ကြီးများရှိ ပ
တရုပ်နံနံပင်ကို စိုက်ပျိုးခဲ့ကြ

သို့သော် စိုစွပ်သော
လည်း ပေါက်တတ်သေးသ
ဒေသတို့၌ အလေ့ကျပေါ်
ပေါက်ပင်တမျိုး ဖြစ်သဖြင့်

သို့ရာတွင် ထိုနံနံပင်
သေးမီ ရာစုနှစ်များအတွင်း
တရုပ်နံနံကို ပဌမဦးစွာ စိုက်
ခဲ့ကြသေးချေ။ ၁၈၇၄-ခု
တရုပ်နံနံပင်ကို စတင် စိုက်

တရုပ်နံနံစေ့၏
ထိုအစေ့များမှ အပင် ၁
ကို ပျိုးထောင်ရသည်။ အ
၌ ပြုပြင်ထားသော မြေပ
ရှိသော သစ်ဆွေးနံး မြေ
မနှစ်သက်ချေ။ မြေဆီဓာ
ထည့်ပေးရသည်။ အပင်

လည်း အခက် အလက်တို့ များစွာ ဖြာထွက်ပြီးလျှင် အရွက်များဖြင့် ပြီးသော ပွင့်ညွှာတန်များ ရှိ၏။ ထိုပွင့်ညွှာတန်သည် ၂-ပေမှ ၃-ပေအထိ ရှိသည်။ ထိုပွင့်ညွှာတန်များ၏ ထိပ်တွင် ရင်းတူ ထိပ်ညီအပွင့်ဖြူများ ပွင့်၏။ ထိုအပွင့်များမှ အစေ့အသီးငယ်များ ဖြစ်လာသည်။ ထိုတရုပ်နံနံပင် လည် အဖြူမျိုး၊ အစိမ်းမျိုး ဟူ၍ ၂-မျိုးသာ ရှိသည်။ အစိမ်းမျိုး၏ ပင်စည်သည် ကြွပ်ဆတ်၍ ရောင်းဝယ်ရာတွင် အဖြူမျိုးထက် အစိမ်းမျိုးက အတော့ရများသည်။ အထူးဂရုတစိုက် စိုက်ပျိုး ရှိထားသော ၂-မျိုးသောအပင်တို့မှ အစေ့ ကိုရနိုင်သည်။ ဆေးဘက်ယှဉ်၍ အသုံးပြုရာတွင်လည်း အစေ့ကိုသာ အများအားဖြင့် အသုံးအစွဲပြုကြသည်။ မဆလာမေး ဖော်စပ်ရာတွင် တရုပ်နံနံစေ့ ထည် ဇာတ်လိုက် ဖြစ်သည်။ တချို့ မဆလာဖော်စပ်ရာတွင် နံနံစေ့ ဖောဖောသီသီ ရေရှိပါက တရုပ်နံနံပင်၏ ရိုးတန် နှင့် ရွက်ခြောက်ကို အစားထိုးပြီး ထည့်သွင်းဖော်စပ်ကြသည်။ တရုပ်နံနံပင် ၏ အကိုင်း၊ အရွက် စသည်တို့ကို ဟင်းအိုးခပ်အနေဖြင့်၎င်း လက်သုပ်၊ ဟင်းလျှာအနေဖြင့်၎င်း ပေါ်ရေ၊ ငံပြာရည်တို့ဖြင့် အတို့အမြတ် ပြုလုပ်၍၎င်း အမျိုးမျိုး အသုံးအစွဲပြုကြသည်။ တရုပ်နံနံ မျိုးစေ့တို့၏ ဆေးအသုံးကိုကား နောက်ပိုင်း၌ ပါဝင်ဖော်ပြ၍ ထားပေ၏။

တရုပ်နံနံပင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျဉ်း

တရုပ်နံနံပင်သည် ဥရောပ အာရှ နှင့် အာဖရိကတိုက်တို့တွင် မူလ ပေါက်သောအပင်ဖြစ် သည်။ ထိုတိုက်ကြီးများရှိ ယဉ်ကျေးမှု ရှေးကျသော ဒေသများတွင် ခရစ်နှစ်မတိုင်မီက ပင်လျှင် တရုပ်နံနံပင်ကို စိုက်ပျိုးခဲ့ကြသည်။

သို့သော် စိုစွပ်သောမြေတွင် အမြင့် ၆-လက်မမှ ၁၅-လက်မအထိ သဘာဝ အလျောက် လည်း ပေါက်တတ်သေးသည်။ ဥရောပ မြောက်ပိုင်း နှင့် အာရှတိုက်ရှိ ညွှန်ပြောင်း ထူထပ်ရာ ဒေသတို့၌ အလေ့ကျပေါက်သော တရုပ်နံနံပင်သည် ခါးသော အရသာ ရှိ၏။ ကြမ်းထမ်းသော ပေါက်ပင်တမျိုး ဖြစ်သဖြင့် စားသုံးရန် မသင့်လျော်ချေ။

သို့ရာတွင် ထိုနံနံပင် အရိုင်းမျိုးကို လူတို့ ဂရုတစိုက် စိုက်ပျိုးလာကြခြင်းကြောင့် မကြာ သေးမီ ရာစုနှစ်များအတွင်း စားသုံးနိုင်သော အပင် ဖြစ်လာလေသည်။ ၁၆၈၆-ခုနှစ်တွင် တရုပ်နံနံကို ပဌမဦးစွာ စိုက်ပျိုးခဲ့သော်လည်း ၁၈၀၀ ပြည့်နှစ် တိုင်အောင် လူအများ မစားသုံး ခဲ့ကြသေးချေ။ ၁၈၇၄-ခုနှစ်တွင် အမေရိကတိုက် မစ်ရှီဂန်ပြည်နယ် ကယ်လမာဗူး အနီးတွင် တရုပ်နံနံပင်ကို စတင် စိုက်ပျိုးခဲ့သည်။

တရုပ်နံနံစေ့၏ အလေးချိန် တအောင်စတွင် အစေ့ပေါင်း ၇၀,၀၀၀-ခန့်ပါဝင်၍ ထိုအစေ့များမှ အပင် ၁၀,၀၀၀-ခန့် ပေါက်လာနိုင်သည်။ နွေကူးဥတုအချိန်တွင် နံနံစေ့များ ကို ပျိုးထောင်ရသည်။ အပင်ပေါက်ကလေးများ ၆ လက်မခန့် ရှိလာသောအခါ ငွန်လအတွင်း ၌ ပြုပြင်ထားသော မြေယာသို့ ရွှေ့ပြောင်းကာ အတန်းလိုက် စီ၍ စိုက်ပျိုးရသည်။ အစိုဓာတ် ရှိသော သစ်ဆွေးနုံး မြေပွတို့တွင် ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်းသည်။ သို့သော် ရေဝပ်သော မြေကိုမူ မနှစ်သက်ချေ။ မြေဆီဓာတ်ကို စုတ်ယူသော အပင်ဖြစ်သဖြင့် မြေဆီလွှာတွင် မြေဩဇာများ ထည့်ပေးရသည်။ အပင် ၁၆-လက်မခန့် မြင့်လာသောအခါ အပင်၏ ထိပ်ပိုင်းကို လျော့လျော့

ချည်ထားပြီးလျှင် အတက်နှင့် အရွက်ကလေးများကို ဖြတ်တောက်ပစ်ရသည်။ ပင်စည်တွင် ရောင်ရှိနေစေရန် အပင်ကို မြေတောင် မြှောက်ပေးရသည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်ရာတွင် အပင်၏ အပင်ပိုင်သို့ မြေကြီးများ မရောက်စေရန် သတိထားရသည်။

တရုပ်နံနံပင် စိုက်နည်း အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် စိုက်နည်း တနည်းတွင် တပင်နှင့် တပင်ကို ၆-လက်မစီ ခွာထား၍ တတန်းနှင့် တတန်းကို ၃-ပေမှ ၄-ပေအထိ ခြားထားရသည်။ ပူအောင် ပြုပြင်ပေးရသည့်ပြင် ပေါင်းလည်း ရှင်းပေးရသည်။ အပင်ကို နေရောင် မထိစေရန် ပင်စည် ဖြူနေစေရန် မြေတောင် မြှောက်ပေး၍၎င်း၊ သစ်ခက်ဖြင့် ဖြစ်စေ ကောက်ရိုးဖြင့် ဖြစ်စေ ဖုံး၍၎င်း ရက်သတ္တ နှစ်ပတ်မျှ ယင်းသို့ ပြုလုပ်ပေးရသည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်ပေးခြင်းသည် အပင်ကို နေရောင်မထိစေရန်ပင် ဖြစ်သည်။ နေရောင်ထိလျှင် အပင်တွင် အစိမ်းရောင် ဝါလာသဖြင့် စားသုံးရာတွင် ကြမ်းထမ်း၍ အရသာခါးလာ တတ်သည်။

အခြားသော စိုက်ပျိုးနည်းမှာ တပင် နှင့် တပင်ကို ပူးကပ်စွာ စိုက်ပြီးလျှင် တတန်းနှင့် တတန်းကို ၁၂-လက်မထက် မပိုအောင် ခြားထားရသည်။ တတန်းနှင့် တတန်း အကွာ အဝေးကို မူ အပင်၏ အမျိုးအစား အရွယ်စသည်တို့ကို လိုက်၍ သင့်တော်အောင် ညှိထားရသည်။ အချို့ တရုပ်နံနံပင်သည် ၁၂-လက်မမှ ၁၅-လက်မအထိ ရှိ၍ အချို့မှာ ၂-ပေခွဲထက်ပင် မြင့်သည်။

တရုပ်နံနံပင်ကို ပိုးကောင်ငယ်များ မကြာခဏ ဖျက်ဆီးတတ်သည်။ ထိုပိုးကောင်ငယ် တို့သည် အရွက်များတွင် အဝါကွက် သို့မဟုတ် မွဲပြာရောင်ကွက်ကဲ့သို့ အကွက်ပေါ်လာစေ၍ အရွက် တခုလုံးကို ဖျက်ဆီးပစ်ကြသည်။ ပင်စည်ကိုလည်း ဖျက်ဆီးသည်။ အပင်ကို ပိုးသတ်ဆေး ဖျန်းပေးခြင်းအားဖြင့် ကာကွယ်နိုင်သည်။ ကျပ်ခိုးကို ထုံးမှုန့်နှင့် ရော၍လည်း မကြာခဏ မကြာခဏ ဖြူပေးနိုင်သည်။ ‘မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း’ တွင် အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြထားသည်ကို လေ့လာကြပါကုန်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။တရုပ်နံနံပင်တွင် ထုံးဓာတ် သံဓာတ် နှင့် ဗီတာမင်များ ပါရှိသည့်အတွက် အားကို ဖြစ်စေသည်။

တရုပ်နံနံစေ့ကို ကြာရှည်စွာ ဝမ်းချုပ်ခြင်းအတွက် သော်၎င်း မိန်းမတို့၌ ဖြစ်ပေါ်တတ်သော ဓမ္မတာ သွေးသားမမှန်သော ရောဂါများအတွက် သော်၎င်း အသုံးအစွဲ ပြုရသည်။

အူတွင်း ရောဂါများအတွက် ဆေးဖော်စပ်ရာတွင်လည်း အစေ့သည် ဆေးဘက်ဝင် ဖြစ်သည်။

ချွေးထုတ်ဆေးနှင့် ဆီးရွှင်ဆေး ဖော်စပ်ရာတွင်လည်း အသုံးဝင်သော အပင် ဖြစ်သည်။

တရုပ်နံနံရွက်ကို လက်သုတ် ဟင်းလျာပြုလုပ်၍ စားလျှင် အားကို ဖြစ်စေသည်။ ဟင်းသီး ဟင်းရွက်ကဲ့သို့ ချက်ပြုတ်၍လည်း စားနိုင်သည်။ အစိမ်းလိုက်လည်း စားနိုင်သည်။

တရုပ်နံနံစေ့ကို ဆားနှင့်ရော၍ ကြိတ်ပြီးထားပါလျှင် ဟင်းလျာ စသည်တို့ကို ခပ်ရနနံစေ့ အငန်မှုန့် ရသည်။

တောစမ္ပူ

၌၊ ပင်စည်တွင် အပြာ
ပွင့် အပင်၏ အလယ်

းတွင် တပင်နှင့် တပင်
းထားရသည်၊ မြေ
နုရောင် မထိစေရန်
စ ကောက်ရိုးဖြင့် ဖြစ်
၍သို့ ပြုလုပ်ပေးခြင်း
းတွင် အစိမ်းရောင်ဝတ်

က်ပြီးလျှင် တတန်းနှစ်
န်း အကွာ အဝေးကို
ထားရသည်၊ အချို့
က်ပင် မြင့်သည်။

၊ ထိုပိုးကောင်ငယ် ကို
ပေါ်လာစေ၍အရွက်
ပိုးသတ်ဆေး ဖျန်းပေး
ရက မကြာခဏ ဖြူ
လေ့လာကြပါကုန်။
င့် ဗီတာမင်များ ပါရှိ

းမတို့၌ ဖြစ်ပေါ်တတ်
အစွဲ ပြုရသည်။

ည် ဆေးဘက်ဝက်

၁ အပင် ဖြစ်သည်။

၍စေသည်၊ ဟင်းသီး
သည်။

စသည်တို့ကို ခပ်ရန်

တောစမ္ဗါယံ

တောစမွယ်ကြီး

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ-စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ-ပုံ ၅)

တောမှန်ကင်း (သစ်ကြိုး)

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ-၅။

တောင်ကန်ဇွန်းငယ်

ဟိန္ဒူ	कालादाना	(ကာလဒါနာ)
သက္ကတ	कृष्णबीज	(ကြိယူဏဗီရ)
လက်တင်	Ipomoea hederacea	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။တောင်ကန်ဇွန်းငယ်သည် နွယ်မျိုးဖြစ်၍ သစ်ပင် ချုံ စသည်တို့ကို နွယ်၍ တက်သော တနှစ်ခံ အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ပင်စည် ရိုးတန် တလျှောက် အမွေးနုကလေးများ ခပ်ပါးပါး ပေါက်၏။

အရွက်သည် ပင်စည်နွယ်ကိုမှီ၍ ခပ်ကွေ့ကွေ့ ရွက်လွှဲပေါက်၏။ ရွက်ညှာ ရှည်သွယ်၏။ အရွက်သည် ဝမ်းဘဥ ပုံသဏ္ဌာန် ထင်ရှားသော ဝိုက်ချွန် ၃-ခု ပါသည့် ရွက်ခွံမျိုးဖြစ်သည်။ ရွက်ညှာ ရင်းမှ ရွက်ဖျားတိုင်အောင် ထင်ရှားသော ဗဟိုကြောကြီးမှ အကြောသေး အကြောများ ဖြာထွက်၍ ရွက်ဖျားတိုင်အောင် သွား၏။

အပွင့် အဖူးတို့သည် အရွက်ထွက်သော အဆစ် အဆစ် အဖုတို့မှ အရွက်နှင့်ပြိုင်၍ ထွက်၏။ တောင်ကန်ဇွန်းငယ်၏ အပွင့်ကိုင်းသည် ရွက်ညှာတန်ထက် တိုသည်။ ပွင့်ခံရွက်သည် ပွင့်ဖတ်နှင့် ကပ်လျက် ရှိသည်။ ပွင့်ချပ်သည် ၁-၂-ပိုင်း ၁-ပိုင်း ရှည်၍ ကတော့ပုံ ဖြစ်သည်။ ပန်းပွင့် ရောင်သည် ပန်းရောင်သန်းသော အပြာရောင် သို့မဟုတ် လိမ္မော်ရောင် ရှိသည်။

တောင်ကန်ဇွန်းငယ်သည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အပူပိုင်းဒေသနှင့် သမန္တလေးပိုင်း ဒေသများတွင် အလေ့ကျွဲပေါက်အဖြစ် တွေ့ရှိရ၏။ ဆေးဘက်ဝင်သော အပင်ဖြစ်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အချို့သော နိုင်ငံများတွင် စိုက်ပင်အဖြစ် ပျိုးကြသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

တောင်ကန်ဇွန်းငယ် ဖော်ပြရာတွင် တောင်ကန်ဇွန်းကြီး အကြောင်းကိုလည်း နှိုင်းယှဉ်၍ သိရှိရန် အနည်းငယ် ဖော်ပြလိုပါသည်။

တောင်ကန်ဇွန်းငယ်
 IPOMOEA HEDERACEA

၁)

၂။ စသည်တို့ကို နွယ်
အမွှေးနုကလေးများ

ချည်သွယ်၏။ အရွက်
ဖြစ်သည်။ ရွက်ညှာ
အကြောများ

နှင့်ပြိုင်၍ ထွက်၏။
သည် ပွင့်ဖတ်နှင့်
ဖြစ်သည်။ ပန်းပွင့်

င်း ဒေသများတွင်
ခါနီဝင်နှင့် အချို့

လည်း နှိုင်းယှဉ်၍

တောင်ကန်စွန်းငယ်
IPOMOEA HEDERACEA
ကုလားဂါး

တောင်ကန်ဇွန်းကြီးပင်

တောင်ကန်ဇွန်းကြီးပင်သည် ၁၀- ပေမှ ၁၅- ပေအထိ ရှည်လျားသော နွယ်မျိုး ဖြစ်၏။ သစ်ပင်ချုံတို့ကို နွယ်၍တက်သော အခါ ပြုတ်မကျရန် နွယ်နှာမောင်းကလေးများ ပါရှိ၏။ နွယ်ရင်းသည် ကျပ်လုံးခန့်တုတ်ပြီး ဖြူညစ်သောအရောင် ရှိ၏။ အနွယ်သည် အရှေ့ပေါ်လျှင် စိမ်းစိုသော အဆင်း ရှိသည်။ ထိခိုက်မိလျှင် ဆတ်ကျိုးလွယ်သော သဘော ရှိ၏။

အရွက်သည် ၄-လက်မခန့် ရှည်သွယ်သော ရွက်ညှာဖြင့် ခပ်ကျဲကျဲ ပတ်လည်ပေါက်၏။ အရွက်ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ငါးချောင်းစလုံး ထောင်၍ထားသော လက်ဝါးကဲ့သို့ ငှက်တောင်ပုံ ရွက် ၄-ခု ပါရှိသည်။ တောင်ကန်ဇွန်းငယ်ကဲ့သို့ အနွယ်၏ အဆစ်အဖုတို့မှ အရွက်ပေါက်သည်။ ထို့နှင့် အရွက်သည် အမွေးမဲ့ပြီး စိမ်းစိုရွှမ်းသော အရောင်ဖြင့် တောက်ပြောင်လျက် ရှိ၏။ ထူးခြားပါး၏။ နေရောင်ထိလျှင် ညှိုးလွယ်၏။

အရွက်ပေါက်သော အဆစ်အဖုတို့မှ ပန်းပွင့်တန်ထွက်ပြီး ကတော့ပုံကဲ့သို့ အပြာနုရောင်ရှိသော အပွင့်များ ပွင့်ကြ၏။ ရွက်ညှာတံထက် ပွင့်ညှာတံသည် ရှည်သွယ်၏။ အပွင့်များ ကြွေကျသွားသော အခါ အသီးတို့သည် ဇီးစေ့ခန့် အရွယ်အစားဖြင့် ပွင့်ပတ်လွှာများ ဖုံးအုပ်၍ထားသော ခွန်ပျော့သီး ဖြစ်၏။ အတွင်း၌ ဝါဂွမ်းပမာ အမွေးအမှင်များ၏ အတွင်း ပဲနောက်စေ့ ချုံရှိသော မာကြောသော အစေ့ကလေး ၂-စေ့မှ ၄-စေ့အထိ ပါရှိ၏။ အသီးသည် ၁၀-လုံးမှ ၁၅- လုံးအထိ သီးသော အသီးပန်းခိုင် ဖြစ်၏။

တောင်ကန်ဇွန်းကြီးပင်ကို အခြားသော နိုင်ငံများ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်တွင် ဥကို အသုံးပြုရန် အတွက် စင်ဖြင့် စိုက်ပျိုး၍ ထားကြ၏။ အရင်းကျသော နွယ်၏ မြေဝင်ပိုင်း၌ ပလောပိန်ဥ သဏ္ဌာန်ရှိသော ဥများသည် အဝါရင့်ရောင် အဆင်းဖြင့် ဥကြ၏။ ၎င်းဥကို ဥမွန်ဥ ဟု ခေါ်ဆိုကြ၏။

မှတ်ချက်။ ။ ‘မြန်မာ့အာယုဗေဒ ဆေးသိပ္ပံ’ ဆေးဥယျာဉ်၌ တောင်ကန်ဇွန်းကြီးပင်ကို စိုက်ပင်အဖြစ် စင်ခံ၍ ပြသထား၏။ ဥမွန်ဥ သုံးမျိုးတို့၏ ဆေးအသုံးကို ‘စတုတ္ထတို့ကျမ်း’ အစ အအက္ခရာ အစဉ် ဖြစ်သော ဥမွန်ဥ အခဏ်တွင် အပင်ပုံစံ ၃-မျိုးနှင့်တကွ အကျယ် ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်သဖြင့် ယခုအခဏ်၌ ဖော်ပြရန် မလိုတော့ပေ။ တောင်ကန်ဇွန်းကြီး နှင့် တောင်ကန်ဇွန်းငယ် ၂-မျိုး နှိုင်းယှဉ်ရန်သာ အကြမ်းအားဖြင့် ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်၏။

တောင်ကန်ဇွန်းငယ်

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ဓာတုရသဆေးကျမ်း အလို- တောင်ကန်ဇွန်းငယ်ရွက်သည် သွေးနှင့် သင့်၏။ သွေးကိုလည်း ကြေစေတတ်၏။ တိမ်စွဲသော အနာကိုလည်း ပယ်တတ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဆေးအဘိဓာန် အပွင့်ကျမ်းကြီး များ၌လည်း ဓာတုရသနှင့် အကျိုးသွား အတူတူပင် ဖော်ပြကြ၏။

သျှားသော နွယ်မျိုး ပြင်၏။
 ကလေးများ ပါရှိ၏။
 နွယ်သည် အရှေ့လျား
 ဘာ ရှိ၏။

ကျွန်း ပတ်လည်ပေါက်၏။
 ရွှံ့သို့ ငှက်တောင်ပုံ ရွက်
 အရွက်ပေါက်သည်။ အ
 ပြင်လျက် ရှိ၏။ အရွက်

ဘုံပုံကဲ့သို့ အပြာနုရောင်
 ၏။ အပွင့်များ ကြွေကျ
 လွှာများ ဖုံးအုပ်၍ထား။
 အတွင်း ပဲနောက်စေ့ ချို့
 အသီးသည် ၁၀-လုံးမျှ

ခိုင် အရပ်ရပ်တွင် ဥကို
 ၏မြေဝင်ပိုင်း၌ ပလော
 ရင်းဥကို ဥမွန်ဥ ဟု

ဘင်ကန်တန်းကြီးပင်ကို
 ဦးကို 'စတုတ္ထတူ' ကျမ်း
 မျိုးနှင့်တကွ အကျယ်
 တောင်ကန်တန်းကြီး
 ဖတ်ပြထားခြင်းဖြစ်၏။

ကန်တန်းငယ်ရွက်သည်
 ပယ်တတ်၏။

ရသနှင့် အကျိုးသွား

၁"-စကေး

ငရုတ်(တံငါ)

RANUNCULUS SCELERATUS
 कविराज

တောင်ကန်ဇွန်းရွက်သည် အေးသောဂုဏ်၊ ငံသောရသ ရှိ၏။ သည်းခြေထ၍ ပူဆာလိုက်လဲသော အနာ၊ ရေငတ်သော အနာ၊ အတွင်း အပူဒဏ် လောင်၍ ပူဆာလိုက်သော ရောဂါ၊ သလိပ်ခြောက်သော ရောဂါတို့ကို ပယ်ရှားတတ်၏။

တောင်မရိုး (ဆင်ပုန်းပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ - ရှ။

တံငါငရုတ် (ရေခါး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ - စာ ရှ) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ရှ)

တိုင်းပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။တိုင်းပင်သည် မွေးကြိုင်သည့် ဥယျာဉ် သစ်ပင်နုမျိုး ဖြစ်သည်။ ထိုအပင်သည် ပူဒဏ် အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ တိုင်းပင်သည် အရွက်နှင့် ပင်စည်အတွင်းရှိ ဆီကြောင့် မွေးကြိုင်သည်။ မျိုးစိတ်တိုင်းတွင် ထိုဆီမျိုး ရှိသည်။ အရွက်များသည် အလွန်သေးငယ်၏။ အပွင့်များသည်လည်း အလွန် သေးငယ်၍ အများအားဖြင့် စက်ဝိုင်းပတ်ပုံဖြင့် ပွင့်ကြသည်။ ပန်းပွင့်၏ အရောင်မှာ ခရမ်းရောင်၊ အနီရောင်၊ သို့မဟုတ် အဖြူရောင် ဖြစ်သည်။ ရိုးရိုးတိုင်းပင်သည် နွယ်၍ ပေါက်လေ့ ရှိသည်။ ထိုအပင်မျိုးသည် အေးသည့် ကမ္ဘာလုံးခြမ်းတွင် အလွန် ပေါများစွာပေါက်သည်။ ရှောက်နံ့ ထွက်သော တိုင်းပင်တမျိုးလည်း ရှိသေးသည်။ ဥယျာဉ်များတွင် ပေါက်သော တိုင်းပင်မျိုးသည် ရိုးရိုးတိုင်းပင်ထက် ပို၍ မြင့်သည်။ ထိုအပင်၏ မူရင်းဒေသမှာ မြေထဲပင်လယ်ဒေသ ဖြစ်သည်။

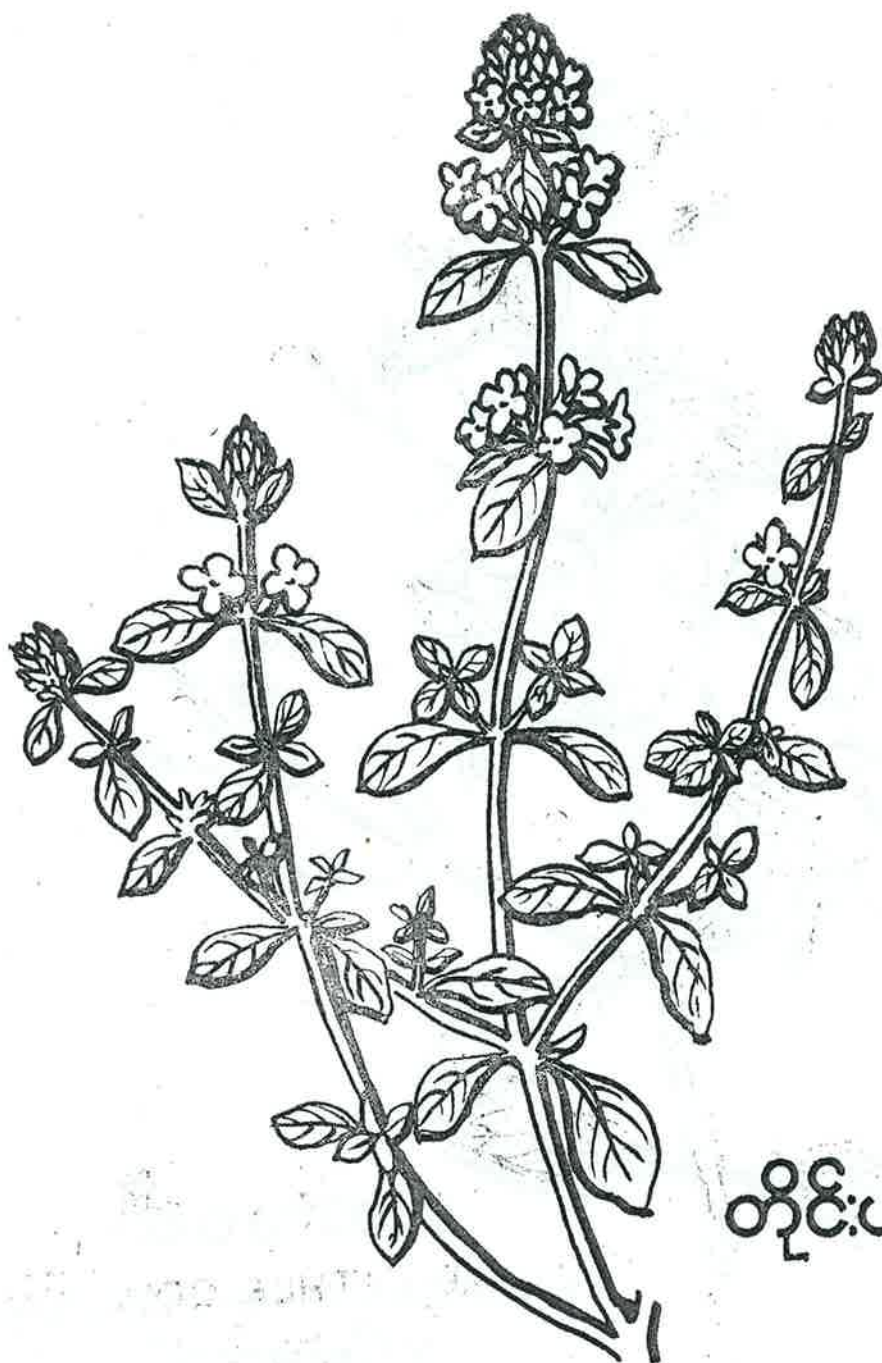
ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။တိုင်းမော ခေါ် ပိုးသတ်ဆေးတမျိုးကို တိုင်းပင်၏ အရွက်နှင့် ပင်စည်တို့မှ ရသော ဆီဖြင့် လုပ်၍ ယူရသည်။ (စွယ်စုံကျမ်း-မှ)

ည်းခြေထ၍ ပူဆာလို့က်
ဆာလို့က်သော ရောဂါ

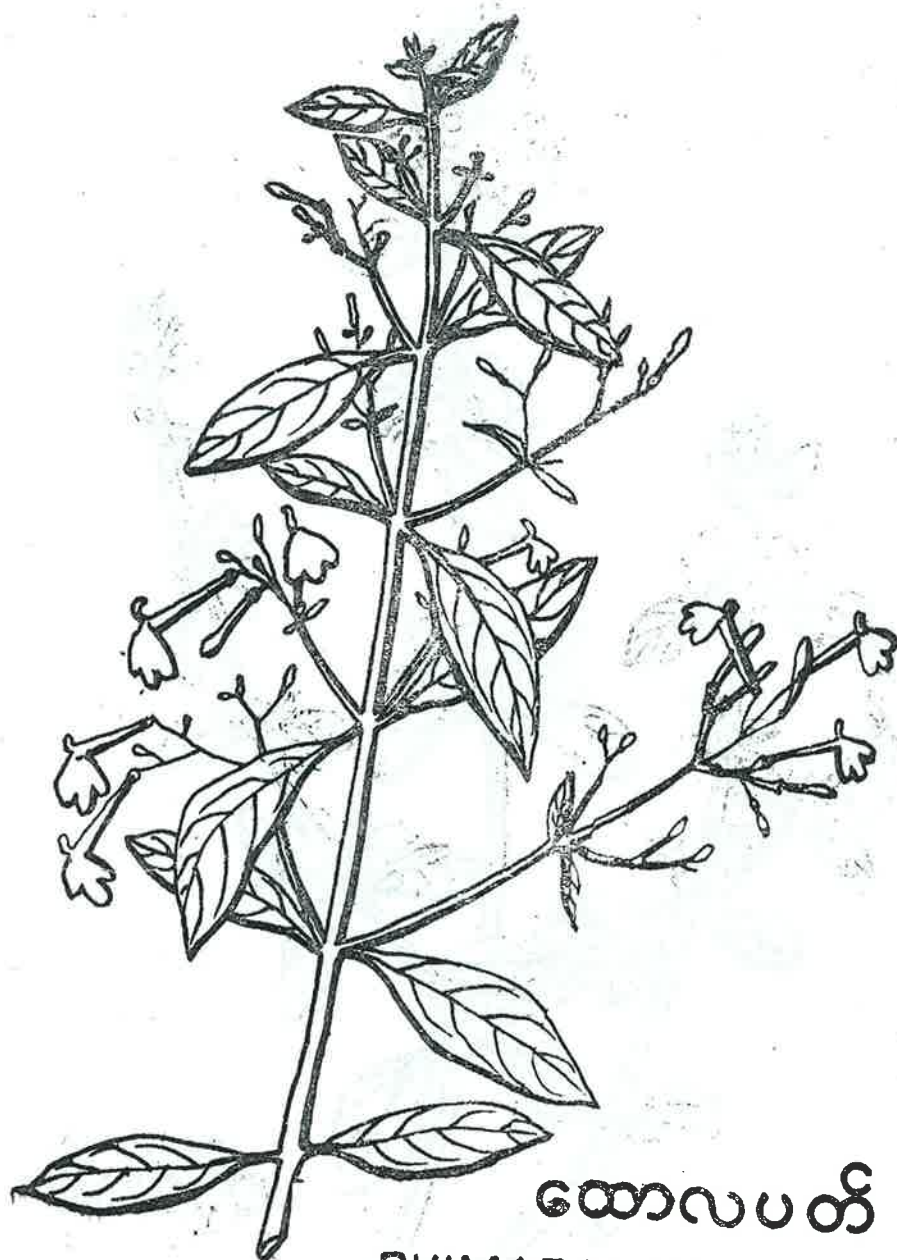
၈)

နမူနာ ဖြစ်သည်။ ထိုအ
င်းရှိ ဆီကြောင့် မွေး
သေးငယ်၏။ အပွင့်များ
သည်။ ပန်းပွင့်၏ အ
ိုးတိုင်းပင်သည် နွယ်၍
ပွန်ပေါများစွာပေါက်
များတွင် ပေါက်သော
သော မြေထဲပင်လယ်

တိုင်းပင်၏ အရွက်နှင့်

တိုင်းပင်

ထောလပတ်
RHIMAEANTHUS COMMUNIS.
ပုဗ္ဗိကာပုဏ်

ပုံပြ ဆေး

ပုံပြ ဆေး

ပုံသဏ္ဌာန်။
မျှား ဖုံးအုပ်၍ နေ၏။ အ
လျင် ကျောဘက်၌ ကတ္တီ
ပန်းပွင့်သည် ဝါ
အားလုံးကို ကတ္တီပါ မွေးမျှ
သည် ဘဲဥပုံကဲ့သို့ နေသော်
ဝ-ပိုင်း လက်မရှည်၏။
ဒွန်ပင်၏ ဂုဏ် နှင့်

[၈]

ထောလပတ်ပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅)

[၁]

ဒညင်းပင် (ဟိန်ညင်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ - ၅။

ဒန္တသုခပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅)

ဒွနီပင် (ဣနီပင်)

ဇာတ်စင် Eriolaena candollei

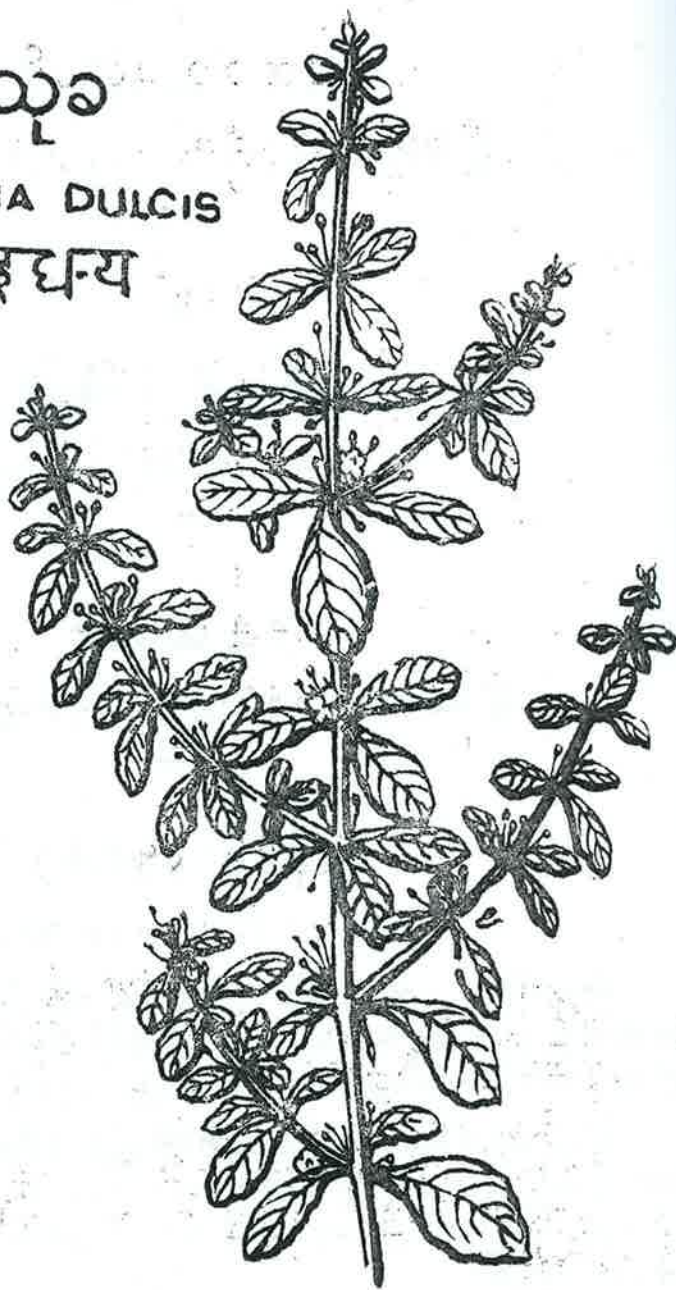
ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ဒွနီပင်သည် အပင်အလတ်စားမျိုး ဖြစ်၏။ အညွန့်ကို ကတ္တီပါမွေး
များ ဖုံးအုပ်၍ နေ၏။ အရွက်ရင်းသည် နှလုံးပုံသဏ္ဌာန်ရှိ၍ အရွက်နားရှိ ခွေးသွားစိပ်များဝိုင်းပြီး
လျှင် ကျောဘက်၌ ကတ္တီပါမွေးများပေါက်၏။ ရွက်ညှာသည် ရှည်၏။

ပန်းပွင့်သည် ဝါလျက် ပွင့်ခံရွက် ၃-ရွက်ရှိ၏။ ပွင့်ခံရွက်ကို အနား၌ ခွေးသွားစိပ်များရှိ၏။
အားလုံးကို ကတ္တီပါမွေးများဖုံးလျက်နေ၏။ ပွင့်ချပ်ပေါ်တွင်လည်း ကတ္တီပါမွေးပေါက်၏။ အသီး
သည် ဘဲဥပုံကဲ့သို့နေသော်လည်း အဖျားချွန်၍ အမျှောင်းများပေါက်၏။ အလျား ၁-၂-ပိုင်း
၁-ပိုင်း လက်မရှည်၏။

ဒွနီပင်၏ ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်သည် ဒွဘုတ်ပင် နှင့် အကျိုးသွားတူ၏။ (ဒွဘုတ်ရွှေ)။

ဒ
AMUNIS.

ဒန္တသုခ
SCOPARIA DULCIS
भृङ्गिफल

ပုံသဏ္ဌာန်။

အပွေးသည် နီ၍ အခေါင်
အညွန့်တို့ပေါ်တွင် ကြေး
ရောင်ကတ္တီပါမွေးများပေ
လျားသော လှံစွပ်နှင့်တူ
ပွင့်ခံရွက်တို့သည်ရေညှိအ
မွေးများ ဖုံးလျက်နေ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်

အသံပျက်၊ အသံဝင်၊
ဂါ၊ ခေါင်းကိုက်နာ၊ ငေ

ပုံသဏ္ဌာန်။

ဆောင်း၊ ဥတုသုံးပါး
အနည်းငယ်ထူပြီး အ
အကြီးရှိ၏။ မြေ ရေ
အလျား ၁၀ လက်မ
အရွက်မှာ အမွေးကင်
စိမ်းညိုသော အရောင်
ဖြတ်သန်း၍သွားသော
ကလေးများ၊ အရွက်
ယှက်ပြီး အဆုံးသပ်
ကြီးပင်သည် အလေး
မြေ၌ အပေါက်မျှ

[န]

နကျယ်ပင် (နကျယ်)

လက်တင် Pterospermum semisagittum

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။နကျယ်ပင်သည် အလတ်စားမျိုး ဖြစ်၏။ ပင်တံ၌ ချိုင့်ခွက် ရှိ၏။ အပွေးသည် နီ၍ အခေါက်ကွာသည့်အခါ အပြားကလေး ဖြစ်လျက် ကွာကျ၏။ အရွက်ကျောနှင့် အညွန့်တို့ပေါ်တွင် ကြေးနီရောင် ကတ္တီပါအမွှေးများပေါက်၏။ အရွက်ကျောဘက်တွင် အဖြူရောင်ကတ္တီပါအမွှေးများပေါက်၏။ အရွက်ရင်းသည် တဖက်သို့ရှုံ့၍ပေါက်၏။ အရွက်ပြားမှာ ရှည်လျားသော လှံစွပ်နှင့်တူ၍ အနားတလျှောက်သည် မချောဘဲ တွန့်၍နေ၏။ ပန်းပွင့်သည်ဖြူလျက် ပွင့်ခံရွက်တို့သည်ရေညိုအညိုရောင်ထွက်၏။ အသီးသည် သစ်သားကဲ့သို့မာလျက် ညိုသောကတ္တီပါအမွှေးများ ဖုံးလျက်နေ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။နကျယ်ပင်သည် အသံကောင်းစေ၏။ ဒေါသ ၃-ပါးကိုနိုင်၏။ အသံပျက်၊ အသံဝင်၊ ချောင်းဆိုး၊ ချောင်းဆိုးသွေးပါ၊ အရေပြားရောဂါ၊ ဖောရောင်သောရောဂါ၊ ခေါင်းကိုက်နာ၊ သွေးအန်၊ သွေးကျ၊ သွေးဖောက်ပြန်ခြင်း စသောရောဂါတို့ကို ကောင်း၏။

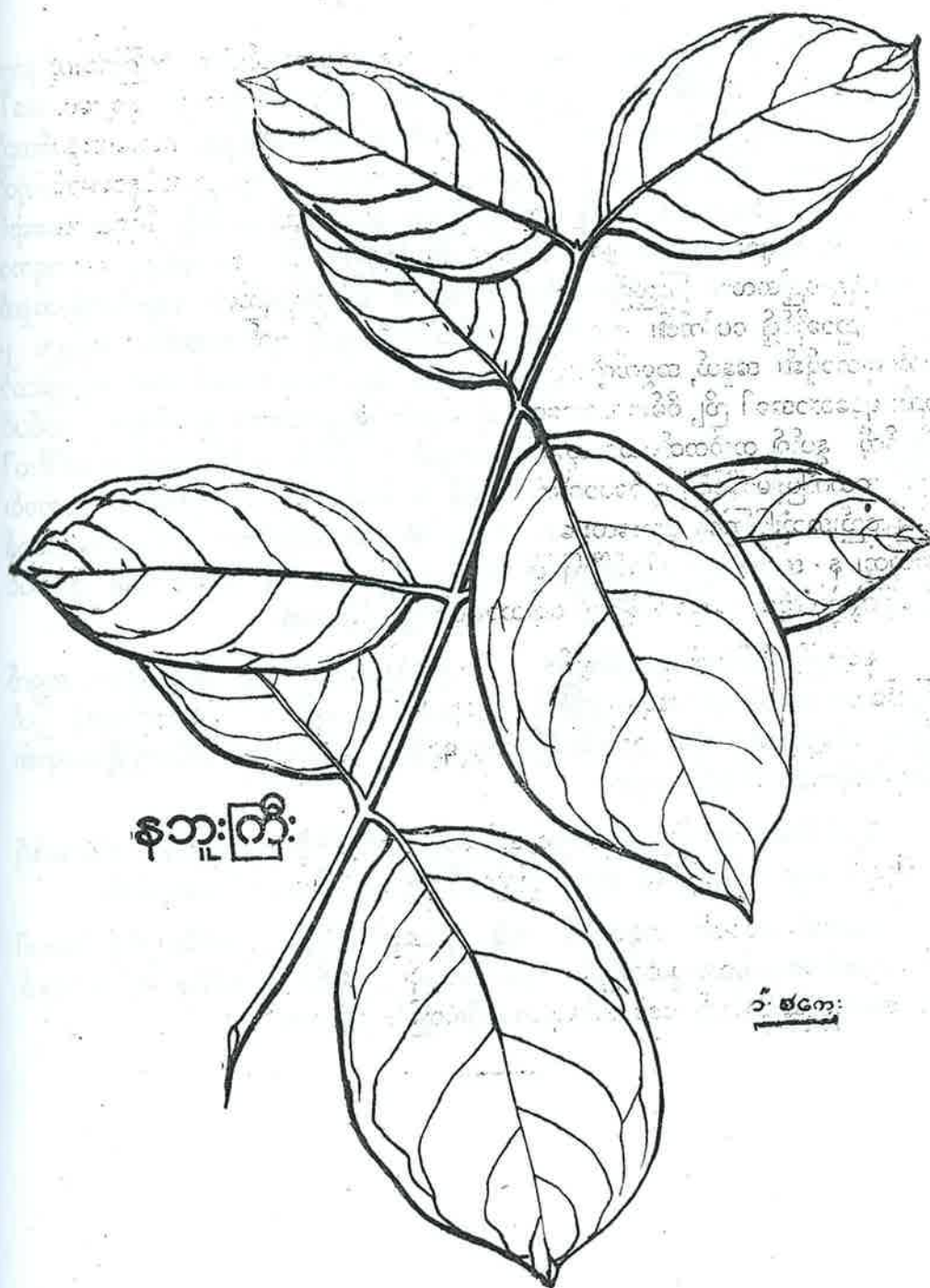
နဘူးကြီးပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။နဘူးကြီးပင်သည် သနပ်ပင်ကဲ့သို့ ပင်လတ်မျိုး ဖြစ်၏။ နွေ၊ မိုး၊ ဆောင်း၊ ဥတုသုံးပါးလုံး စိမ်းစိုသော အပင် ဖြစ်၏။ အပင်သည်နီညိုသောအရောင်ရှိ၏။ အပွေးအနည်းငယ်ထူပြီး အခေါက်ပါးလွှာ၏။ နဘူးကြီးရွက်သည် မြေ၊ ရေကို လိုက်ပြီး အရွက် အသေးအကြီးရှိ၏။ မြေ ရေ ကောင်းသောအရပ်၌ ပေါက်သောအပင်၏ အရွက်သည် ဗျက် ၆ - လက်မ၊ အလျား ၁၀ - လက်မကျော်ကျော် ရှိ၏။ အရွက်မှာ အရင်းဝိုက် အဖျားဝိုက်ပြီး ချွန်၏။ အပင် နှင့် အရွက်မှာ အမွှေးကင်း ဆူးကင်းသောအပင် ဖြစ်၏။ ရွက်ညှာတို့၏ အရွက်၏ အထက်မျက်နှာပြင်မှာ စိမ်းညိုသော အရောင်ရှိပြီး အောက်ဘက်မှာ စိမ်းနုသောအရောင် ရှိ၏။ ရွက်ညှာမှ ရွက်ဖျားအထိ ဖြတ်သန်း၍သွားသော အကြောကြီးမှ လေးကိုင်းသဘွယ် ကွေးညွတ်သော ရွက်ကန့်လန့်ကြောကလေးများ၊ အရွက်၏ အနားသားမရောက်မီ အခြားသောအကြောများ နှင့် ကွေ့ပတ်ရောယှက်ပြီး အဆုံးသပ်ကြ၏။ အရွက်သည် အကိုင်းကို ဘယ် ညာ ခွဲပြီး ခပ်ကွဲကွဲပေါက်၏။ နဘူးကြီးပင်သည် အလေ့ကျပေါက်ပင် ဖြစ်သဖြင့် ကျောက်ဆောင်၊ ကျောက်ကြား၊ သဲနူးဆန်သော မြေ၌ အပေါက်များ၏။ ဆေးဘက်ဝင်သော အပင်ဖြစ်ကြောင်းကိုကား လူတိုင်းမသိကြပေ။

နကျယ်

PTEROSPERMUM SEMISAGITTATUM.

နဘူးကြီး

၁. စကေး

၁

ISAGITTATUM.

နဘူးလေး ခေT (နဘူးနှယ်)

နမကီသ

နဘူးကြီးပင်ကို ပုံဖော်ရေးသားရာတွင် နဘူးလေးခေT နဘူးနှယ်ပင်၏ အကြောင်းကို နဘူးကြီးပင်နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ သိနိုင်ရန် အနည်းငယ် ဖော်ထုတ် ရေးသားလိုပေသည်။ နဘူးလေးခေT နဘူးနှယ်သည် နဘူးကြီးနှင့်မတူ၊ တမူထူးခြားလျက်ရှိ၏။ နှယ်မျိုးချုံမျိုးဖြစ်၏။ နဘူးလေးနှယ်သည် နီညိုသောအဆင်း ရှိ၏။ နဘူးလေးနှယ် စ၍ပေါက်သောအခါ နှယ်တို့သည် ဆင်နွားမောင်ကြီး အထက်သို့ အားရှိသမျှ ထောင်မတ်၍ တက်သွားကြ၏။ နှယ်တို့သည် ထွက်စဉ် နီရဲသောအဆောင်အဆင်းရှိပြီး အဖျားကွေးညွတ်လျက် လေယူရာယိမ်းနွဲ့နေကြသဖြင့် နေရောင်နှင့် ပဏာရက က၍နေကြသည့်အလား ကြည့်၍မဝနိုင်လောက်အောင် အလွန်လှပကြ၏။ အရွက်သည် အရွက်ကို ဘယ်ညာဆိုင်၍ ပေါက်၏။ အရွက်သည် ဝမ်းဘဲဥပုံသဏ္ဌာန် ဗျက် ၁ လက်မ၊ အလျား ၂ လက်မမျှသာရှိ၏။ အနှယ်၊ အရွက်တို့သည် နုသောအခါ နီညိုသော အရောင် အဆင်းရှိကြသော်လည်း ရင့်သောအခါ ညို၊ စိမ်းသောအရောင်သို့ ပြောင်းလဲ၍သွားတတ်၏။ ခြံစည်းရိုးနှင့် သစ်ပင်ကြီးတို့ကို နှယ်၍ တက်တတ်သော ဆူးကင်းသောနှယ်ပင် ဖြစ်၏။ နှယ်ရိုးတံသည် အခေါင်းပါသဖြင့် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရက်ဖောက်တံပြုလုပ်၍ အသုံးချကြ၏။ နှယ်တို့ကိုကြိမ်အစား တောင်ရက်၍လည်းအသုံးပြုကြ၏။ နဘူးလေး ခေT နဘူးနှယ်၏ ဆေးအသုံးကိုကား - ပုံပြဆေးအဘိဓာန် ဒုတိယတွဲ၊ န - အက္ခရာတွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်၍ အထူးဘော်ပြရေးသားရန် မလိုတော့ပေ။ နဘူးပင်ကြီးနှင့် ကွဲလွဲမှုကိုသာ ခွဲခြားသိနိုင်ရန် ရေးသားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

နဘူးကြီးပင်၏ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။နဘူးကြီးရွက်ကို သတ္တုရည် ညှစ်၍၎င်း အရွက်ကိုပြုတ်သော အရေဖြင့်၎င်း အရိအရွဲတို့ဖြင့် ပြု၍နေသော ပျောက်ခဲသော အနာကြီးတို့ကို ပြုတ်ရည်ဖြင့် ဖန်ရည်ဆေးသကဲ့သို့ သုတ်လိမ်းပြီး သတ္တုရည်ဖြင့် မကြာမကြာ လိမ်းကျံ၍ပေးရာ၏။ ဝမ်းတွင်းသို့လည်း တိုက်၍ပေးရာ၏။

နို့ ကျိတ်ရောင်ရောဂါမှစ၍ အကျိတ်၊ အခဲ၊ အဖု၊ အပိန်တို့ကို သတ္တုရည်ဖြင့် လိမ်းနယ်၍ ပေးပါလျှင် နုလျှင် ပိန်၍သွားပြီး ရင့်လျှင် ပြည်ပေါက်၍ ပျောက်ကင်းချမ်းသာလွယ်၏။

အနာအဖို့ အနာမင်း အနာပျက် မှစ၍ ၎င်းအရွက်ရည်ဖြင့် သုတ်လိမ်း ပွတ်နယ်ပေးပါလျှင် ပျောက်ကင်းချမ်းသာလွယ်သဖြင့် အနာပေါက်နှင့်ပတ်သက်၍ မြစ်ချင်းပြီး ချမ်းသာလွယ်သော အပင်ဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ထုတ်ရေးသားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါ၏။

ပုံသဏ္ဌာန်။
နိုင်ငံ မြင်းခြံ၊ ပခုက္ကူ၊ မုံရွာ အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ နမကီသ အားလုံးတူ၏။ အပင်၏ နှယ်စရာ ချုံ သစ်ပင် ရှိ၍ သော နှယ်ရိုးတံတို့ကြောင့် ဟူ၍ အချို့သော အရပ်

အရွက်သည် အရင်း လှံသွားပုံ သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ပေါ်၌၎င်း ချုံတံပေါ်၌၎င်း မပေါက်ဘဲ ပင်တံ၏ တံကား တလျှည့်စီ ဘယ်ညာသော အရောင်အဆင်းရှိစေရက်ပေါင်းများစွာ ခူးထ

အပွင့်သည် ဖြူသွားသောအခါ အသီးအရွယ်အစား ကြက်ဥလောက်

အသီးမှည့်၍ လငှက် စသော သတ္တဝါမျှစားသောက်နိုင်၏။ အ

နမကီသန်လျက် ဒုတိယတွဲ န-အက္ခရာတွင် တော့ပေ။ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ သို့သော် သန်လျက်ကြီး ငယ် ၂ စပ်ရာ၏။ ဆေးအသုံးအသုံးအစွဲ ပြုလုပ် ဖေ

နမဏိသန်လျက်လေး (သံလျက်သိမ်လည်းဟူ)

သက္ကတ ဂေါဒိဒါ (၃၈၅)

ဟိန္ဒူ ဗေဒာ ဂေါဒိဒ (ချီတာ ၃၈၆ - ၆)

လက်တင် Capparis horrida

ပုံသဏ္ဌာန်။

နမဏိသန်လျက်လေးသည် နွယ်ပင်မျိုးတွင်ပါဝင်၏။ အထက်မြန်မာနိုင်ငံ မြင်းခြံ၊ ပခုက္ကူ၊ မုံရွာ၊ ရွှေဘို၊ စစ်ကိုင်း စသော ဒေသအားလုံးတို့၌ အလွန် ပေါများသော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ နမဏိသန်လျက်ကြီး နှင့် အရွက်ပုံစံချင်းမတူ၊ တမူကွဲပြားလျက်ရှိသည်မှ တပါး အားလုံးတူ၏။ အပင်၏ နွယ်ရိုးတံသည် အလွန် မာကြောပြီး ဆူးကောက် ကလေးများ ပါရှိ၏။ နွယ်စရာ ချုံ သစ်ပင် ရှိ၍ နွယ်၍တက်သော်လည်း နွယ်စရာ ချုံ သစ်ပင် စသည်တို့ မရှိလျှင် မာသော နွယ်ရိုးတံတို့ကြောင့် ထောင်ဖော်ရှုပ်ထွေးစွာ ပေါက်၍နေတတ်၏။ ၎င်းအပင်ကို ရှဉ့်မတက်ဟူ၍ အချို့သော အရပ်ဒေသ၌ ခေါ်ဆိုကြသေး၏။

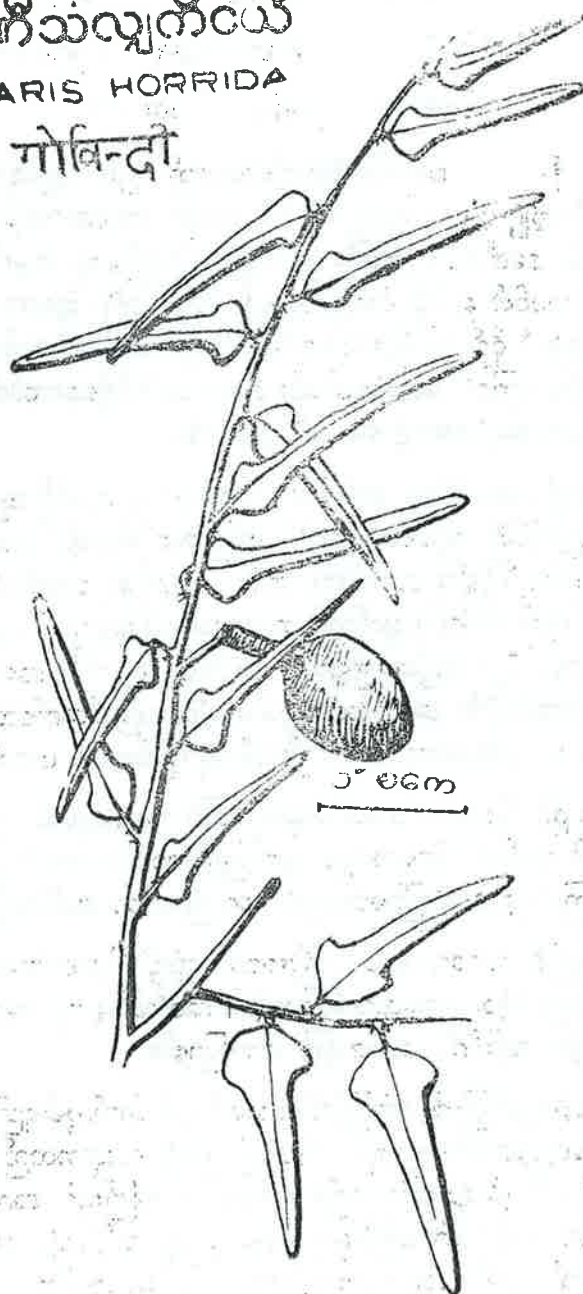
အရွက်သည် အရင်းပိုင်းမှ ထစ်သိင်္ဃလျက် အဖျားရှူးသွယ်၍ သွားပြီး သန်လျက်ပုံတနည်း၊ လှံသွားပုံသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ဆူးလေး ၂-ခုတို့၏ အကြားအကြားတို့၌ အရွက်တို့သည် အခက်အလက်ပေါ်၌၎င်း ရိုးတံပေါ်၌၎င်း ပေါက်သောအခါ တရွက် နှင့် တရွက် မျက်နှာချင်းဆိုင် ယှဉ်ပြိုင်၍ မပေါက်ဘဲ ပင်တံ၏ တဖက်တချက်တွင် တခုက အပေါ်ကျလျက် နောက်တခုက အောက်သို့ကျကာ တလှည့်စီ ဘယ်ညာ လှည့်ပတ်၍ရွက်လွဲ ပေါက်၏။ အရွက်၏ အရောင် အဆင်းသည် စိမ်းညိုသော အရောင်အဆင်းရှိ၏။ အရွက်သည် ထူထဲမာကြောပြောင်လက်သော မွေးကင်းမျိုး ဖြစ်သဖြင့် ရက်ပေါင်းများစွာ ခူးထားသော်လည်း ညှိုးနွမ်းသွားခြင်းမရှိဘဲ ပကတိအတိုင်း တည်နေတတ်၏။

အပွင့်သည် ဖြူသော အဆင်းရောင်ရှိသဖြင့် အလွန်လှပ၏။ ပွင့်ဖတ်လွှာများ ကြွေကျ၍ သွားသောအခါ အသီးကင်းကလေးများ ထွက်ပြု၍လာပြီးနောက် ကြီး၍ လာသောအခါ ကြက်ဥအရွယ်အစား ကြက်ဥလောက်ကြီးမားလျက် မာကြောသော အစိမ်းရင့်ရောင် ဖြစ်၏။

အသီးမှည့်၍ လာသောအခါ ကျီးအသီး ကဲ့သို့ နီရဲသောအဆင်း ရှိ၏။ အသီးမှည့်တို့ကို ငှက် စသော သတ္တဝါများ စားသောက်ကြကုန်၏။ အသီးစိမ်းနုကို လူများ ဟင်းအဖြစ် ချက်ပြုတ် စားသောက်နိုင်၏။ အမြစ်ကို ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုရ၏။

နမဏိသန်လျက်ကြီး၏ အကြောင်းအရာနှင့် ဂုဏ် သတ္တိ စွမ်းရည်တို့ကို 'ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် ဒုတိယတွဲ' န-အက္ခရာအပိုင်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ပြီး ဖြစ်၍ အထူးတလည် ရေးသားဖော်ပြရန် မလိုတော့ပေ။ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်တို့မှာလည်း နမဏိသန်လျက်ကြီးနှင့် အကျိုးသွား အတူတူပင် မှတ်ယူရ၏။ သို့သော် သန်လျက် အကြီးနှင့် အသေးတို့သည် အမြစ်သုံး ဆေးပင်များ ဖြစ်ကြသဖြင့် သန်လျက်ကြီး ငယ် ၂ မျိုးစလုံး ဆေးအသုံးတွင် ပါဝင်၍လာပါက ၂-မျိုးစလုံး ထည့်သွင်းဖော်စပ်ရ၏။ ဆေးအသုံးတွင် ၁-မျိုးတည်းသာ ပါဝင်၍လာပါက နမဏိ သန်လျက်ကြီးကို သာ အသုံးအစွဲ ပြုလုပ် ဖော်စပ်ရ၏။ နမဏိသန်လျက် အကြီး-အငယ် ခွဲခြား၍ ပြဆိုလိုက်ခြင်းမှာ

နမကီသလျက်ငယ်
CAPPARIS HORRIDA
गोविन्दी

ကရွက်အနေအထား ကွဲပြား
ဖော်ထုတ် ရေးသားလိုက်ခြင်း
ယူစေလိုကြောင်း ထပ်လောင်း

ပုံပြ ဆေး

ပုံပြ ခေ

ပုံပြ ခေ

ပုံပြ ခေ

မာရ်အနေအထား ကွဲပြားခြားနားချက်တို့ကို သိစေလို၍ နမူနာသန်လျက်ဆေးကို ပုံစံနှင့်မကွာ ဖော်ထုတ် ရေးသားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အကျိုးသွားမှာ အကြီးအသေး အတူတူပင် မှတ် ယူစေလိုကြောင်း ထပ်လောင်း၍ မှာကြားလိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

နရပသီ

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ရှု၊ စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ရှု။)

နန္ဒင်းပြာ (ဂမုန်းဆိပ်ပြာ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ ရှု။

နန္ဒင်းရွှေ (သစ်နန္ဒင်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ - ရှု။

နိပဆေးပင် (ဧကရဲယို)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာရှု၊ စတုတ္ထတွဲ - ပုံရှု။)

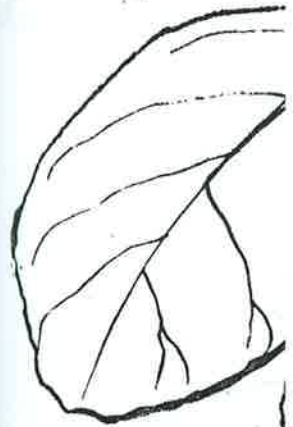
နိပဆေးလေး (နိပဆိပ်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ရှု၊ စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ရှု။)

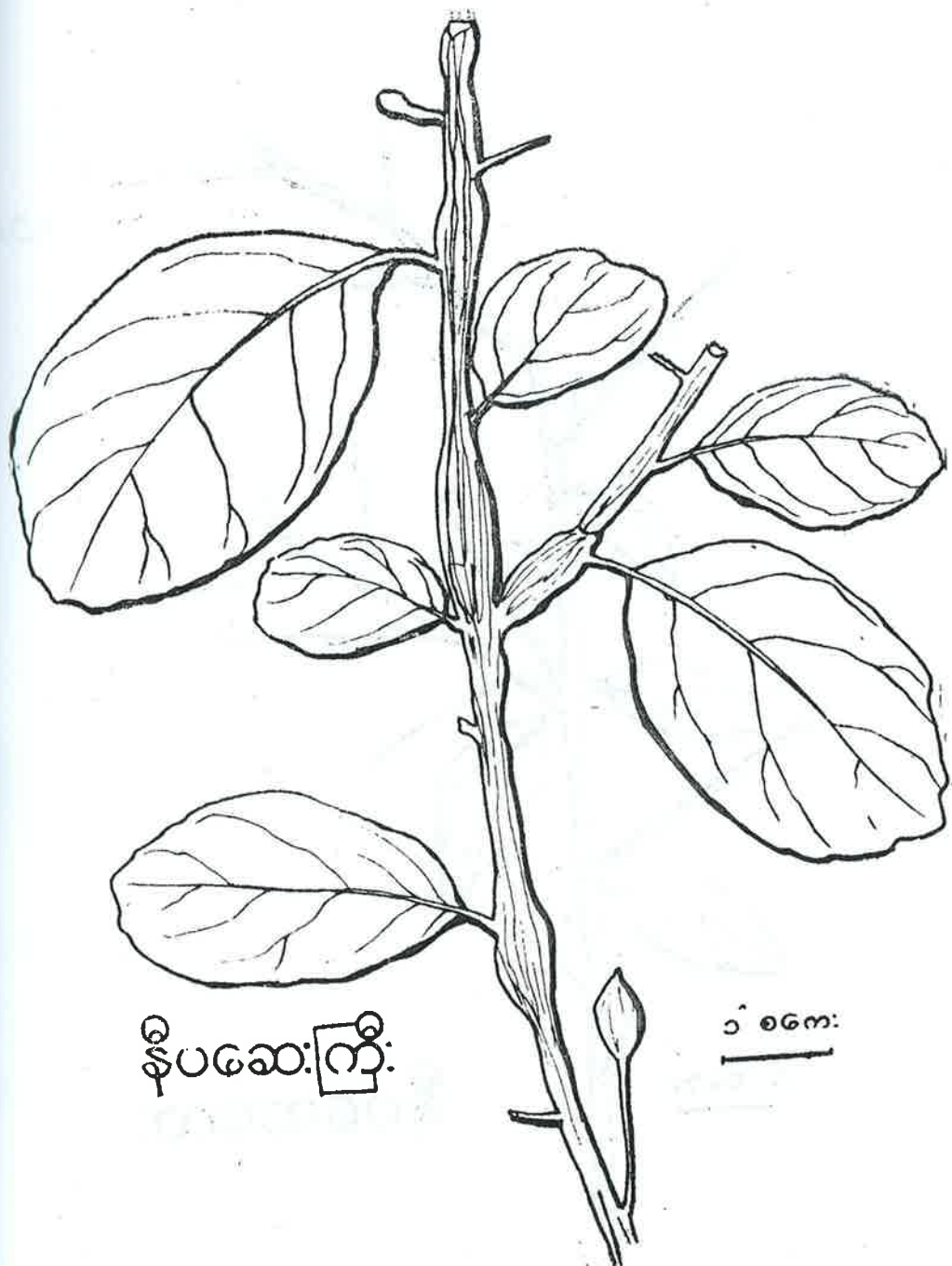
နန်းလုံးကြိုင်ပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ရှု) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ရှု)

နရပင်

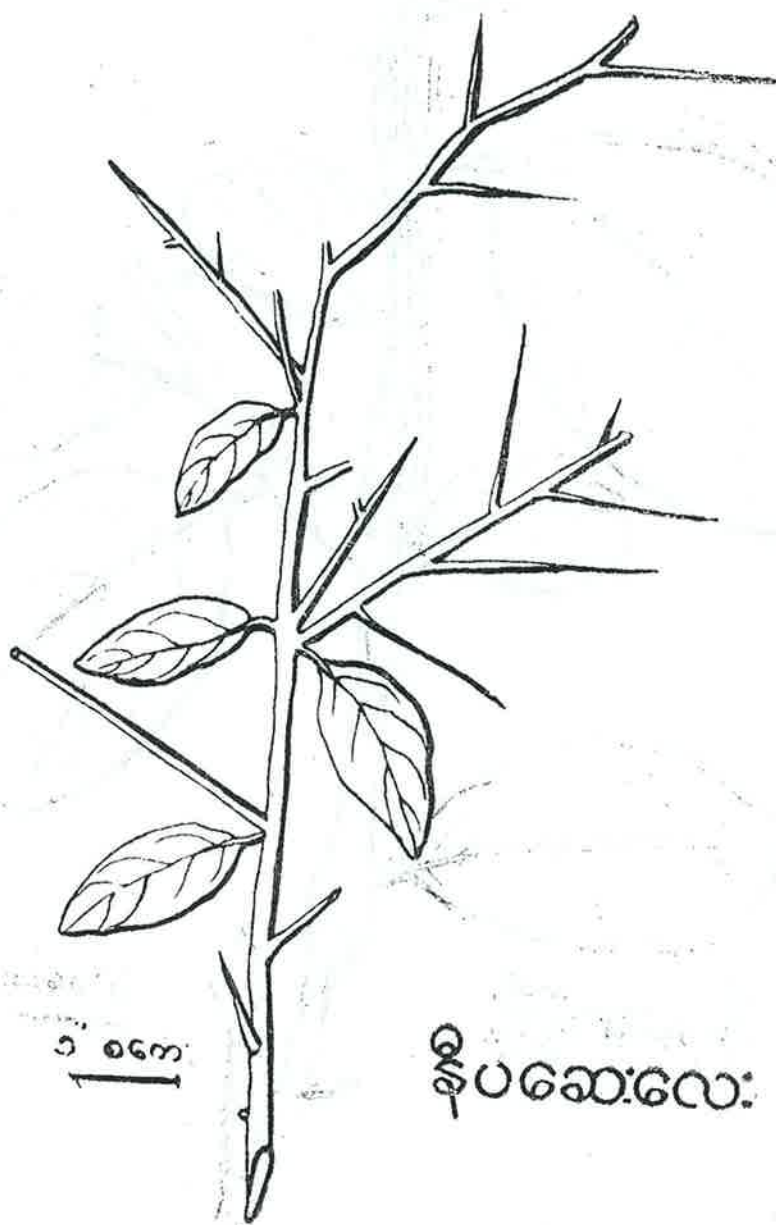

၆၀၆

နီပဆေးကြီး

၁" စကေး

1 cm

ଶିପହୋ:ଲୋ:

କର୍ଫି:ଲୁଂ:
ACACIA FAR
ଆରମେଟ

နန်းလုံးကြိုင်

ACACIA FARNESIANA

အာရမေသ

နာဂမုန့် (နေမင်းဂမုန့်)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။နာ
ဖြစ်သည်။ ၎င်းအပင်သည်
ပေကျော်သည့် တိုင်အောင်
သွယ်သော လွန်းပုခွံ
အကြော စင်းများသည်
အပင် အဖူးတို့သည် တရ
သွန်ပင်ကဲ့သို့ ဥမှ အရွက်
ထင်ရှားစွာ မပါရှိပေ။
ဥတတ်၏။ ၎င်းအပင်သည်

နာအဖြစ် အသုံး
သော်လည်း ဂမုန့်မျိုးသ
တာ ပုတတ်စာ နန္ဒင်း
သည်၊ မြန်မာခေတ် ဂမုန့်
၁၀၉ မျိုး ဖော်ပြထား၏
သော အမည် ဖြစ်သည်။

ယခုရေးသားဆေး
လူသိများသော အပင်
ရှိသည်။ ဗယဆေးဆိုင်
စွာ ရနိုင်လေသည်။ အ
အရေးပါ အရာရောက်
ရှိသောအခါ အလွယ်
နာအဖြစ် အသုံးပြုရန်

ထိပ်ကပ်နာ
ဆေးရွက်ကြီး၊ ဆေး
မီးနာပြုလုပ်၍လည်း

မီးရုပ်ခေါင်း
ဆပ်ဆပ်ချေ၊ မာလ

ရုန်း၊ နတ်၊
No. 39

နာဂမုန်း (နေမင်းဂမုန်း)

င်းဂမုန်း)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။နာဂမုန်း ခေါ် နေမင်းဂမုန်းသည် ဂမုန်းမျိုးတွင် ပါဝင်သော တနှစ်ခံပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအပင်သည် ၁-ပေထက် ကြီးသော အပင်မျိုးမဟုတ်ချေ။ ရေမြေကြိုက်လျှင် ၁-ပေကျော်သည့် တိုင်အောင် ကြီး၏။ ရိုးတန်ရှည်သွယ်ပြီး အရင်းရှူး အလယ်ပြန့်ကားပြီး အဖျား သွယ်သော လွန်းပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော အရွက် ဖြစ်၏။ အရွက်၏ မျက်နှာပြင်၌ ထင်ရှားသော အကြော စင်းများသည် ရွက်ရင်းမှ ရွက်ဖျားတိုင် ညီညာလှပစွာ ပေါ်လွင် ထင်ရှားလျက် ရှိ၏။ အပွင့် အဖူးတို့သည် တခုအပေါ် တခု လှည့်ပတ်ခါ ထပ်လျက် ထပ်လျက် ပွင့်ဖူးကြ၏။ ကြက် သွန်ပင်ကဲ့သို့ ဥမှ အရွက်များထွက်သည်ကို အပင်ဟူ၍ ဆိုရသော်လည်း ပင်လုံး သဏ္ဌာန်ကား ထင်ရှားစွာ မပါရှိပေ။ နာဂမုန်းတပင်လျှင် ဥပေါင်း ၁၅-မှ ၂၀-ကျော်အထိ တွယ်ကပ်လျက် ဥတတ်၏။ ၎င်းအပင်သည် ဥကိုသာ အသုံးပြုရသော ဥသုံးပင်သက်သက် ဖြစ်၏။

နာအဖြစ် အသုံးဝင်သော နေမင်းဂမုန်းပင်ကို သာ အထူးသဖြင့် ဖော်ထုတ် ရေးသားရ သော်လည်း ဂမုန်းမျိုးသည် အလွန် ကျယ်ဝန်း၏။ သာမန်အားဖြင့် ဂမုန်းသည် တောက် တာ ပုတတ်စာ နှုန်း စသည်တို့နှင့်မတူ (ကင်းဖီးရီးယား) မျိုးစုတွင် ပါဝင်သည်ဟု ဆိုနိုင် သည်။ မြန်မာခေါ် ဂမုန်းမှာ ဂမုန်းကျမ်း၊ ကျောက်ကျမ်း၊ ကဝေသာရကျမ်းတို့တွင် ဂမုန်းပေါင်း ၁၀၉-မျိုး ဖော်ပြထား၏။ ဂမုန်း ဟူသော အမည်မှာ ဥရှိသော အပင်ငယ်မျိုးကို ခြုံ၍ ခေါ် သော အမည် ဖြစ်သည်။

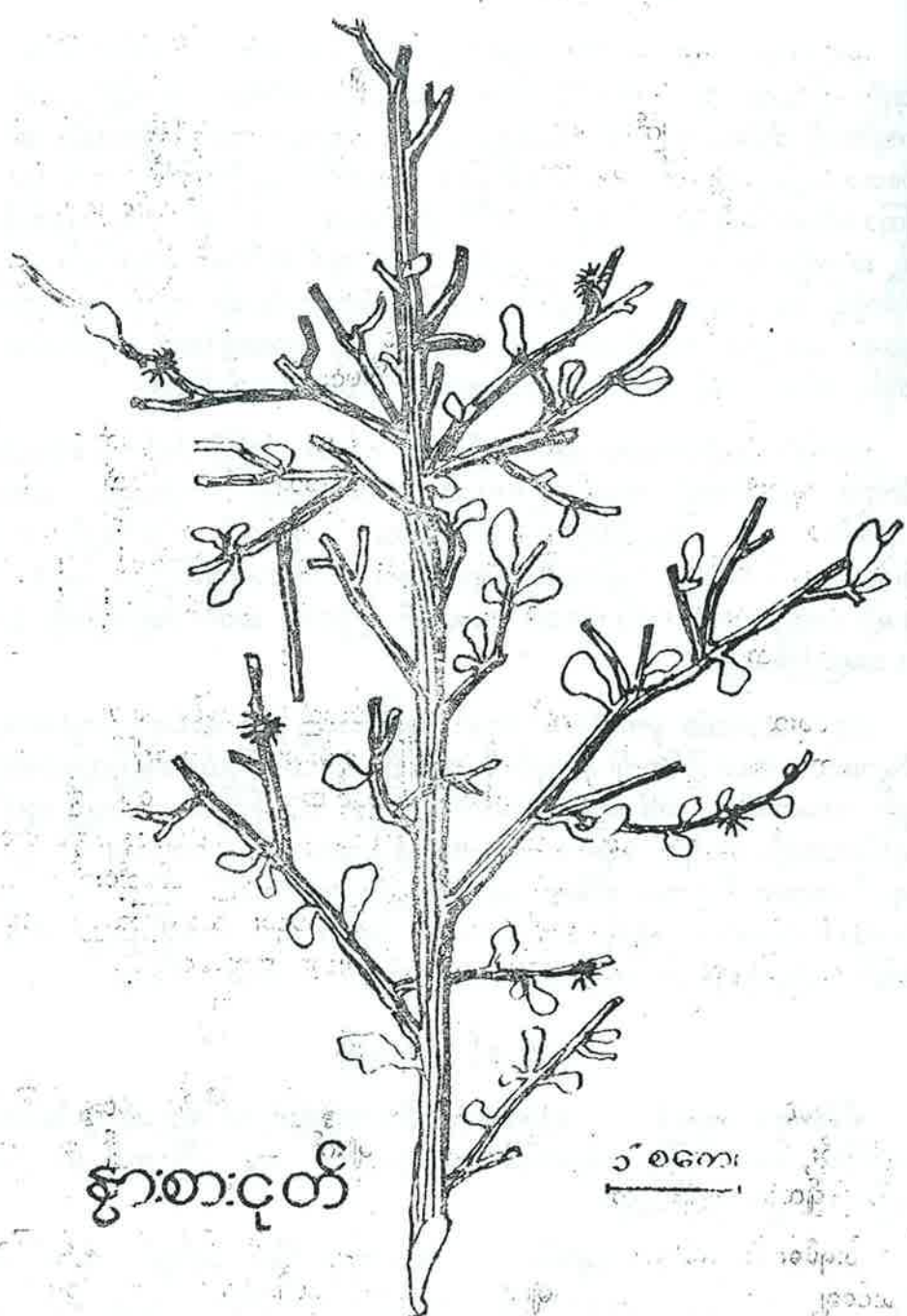
ယခုရေးသားသော နာဂမုန်းခေါ် နေမင်းဂမုန်းပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အလွန်ထင်ရှား လူသိများသော အပင် ဖြစ်သည်။ နာဂမုန်းကို အမှီပြုပြီး ချမ်းသာ ကြွယ်ဝ နေကြသူများလည်း ရှိသည်။ ဗယဆေးဆိုင်များတွင်လည်း နာဂမုန်းဆိုလျှင် ဥနှင့် အမှု့ ကြိုက်ရာ ဝယ်ယူ၍ လွယ်ကူ စွာ ရနိုင်လေသည်။ အပရိက ရောဂါဝေဒနာ အာဂန္တုနာများ ဖြေရှင်းသောနေရာတွင် အလွန် အရေးပါ အရာရောက်လှသော အိမ်တွင်း ဆေးသုံးပစ္စည်း တခု ဖြစ်သည်။ အိမ်တိုင်းလိုပင် အလို ရှိသောအခါ အလွယ်တကူ ရရှိရန် အမှု့ သော်၎င်း၊ ဥကိုသော်၎င်း ထားရှိကြသည်။ ၎င်းဥကို နာအဖြစ် အသုံးပြုရန်မှတစ်ပါး အခြားသော ဆေးဘက်များတွင် အသုံးမဝင်ချေ။

၇၈ နှင့် ၈၆ ရည်

ထိပ်ကပ်နာ ရောဂါ။ ။နာဂမုန်းဥ သီးလာစနွနမြစ် သပြက်ဥ ပခိုင်းရွက်ခြောက်၊ ဆေးရွက်ကြီး၊ ဆေးခါးကြီး၊ ငရဲပဒုမြစ်- ဆေး ၇-မျိုးကို အမှု့ ပြုပြီး ရှူ၍ ပေးရသည်။ မီးနာပြုလုပ်၍လည်း ရှူနိုင်သည်။

မီးရုပ်ခေါင်းကိုက်သော ရောဂါ။ ။နာဂမုန်းဥ၊ ငြုပ်၊ ပိတ်ချင်း၊ ချင်းခြောက်၊ ဆပ်ဆပ်ချေ၊ မာလာနွယ်- ဆေး ၆-မျိုးကို အမှု့ပြုပြီး ပေါက်အောင် ရှူ၍ ပေးရသည်။

ရုန်း၊ နတ်၊ ပယောဂ မူးဝင်သည်ဟု ထင်ရသော ရောဂါ။ ။နာဂမုန်း၊ စိန်၊ ဆေး

နွားစားငှက်

၁ စကေး

စိုင်း, ကန့်, ဟင်းခိုင်း—
ပေးရသည်။

မျက်ဖြူလန်အေး
ပြုတ်ကောင်း, ပိုတ်ချင်းဝံ
ထည့်သွင်းပြီး မှတ်၍ပေး
နာပိတ်သော ရေ
ခေါင်းကိုက် ရေ
သူငယ်တက်သေး
မျိုးကို အမှန်ပြုပြီး အမှ

ပုံသဏ္ဌာန်။
ဖြစ်၏၊ တကြိမ် မြင်ဘူး
ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအပင်နှင့်

၎င်းနှားစားငှက်
သော အပင် ဖြစ်၏။
အမြဲတစေ ငှက်တိုလျက်
လည်း နှားစားထားသ
များပြတ်လျက် ခြောက်
မန္တလေးတောင်ခြေတစ်

အရွက်ပေါက်
မဲ့ လှိုင်းတုန်ပုံဆောင်
အပင်မ နှင့် အကိုင်း အ
စွာဖြင့် ညီညာချော
သကဲ့သို့ အမြဲတစေ
ငှက် ဟူ၍ မြန်မာ့ဝေါ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်း
နာ, အော့အန်နာ, သ

ကျောက်သွေး
မြူမြစ်—၎င်း ၃-မျိုး

စါး၊ ကန့်၊ ဟင်းရိုင်း- ဆေး ၅-မျိုးကို အမှုန်ပြုပြီး နှာခေါင်းထဲသို့ ဝင်အောင် မှုတ်သွင်း၍ ပေးရသည်။

ပျက်ဖြူလန်အောင် တက်သော ရောဂါ။ ။နှာဂမုန်းဥ ဆယ်နှစ်ရာသီအဖြူမြစ်၊ ဖြုတ်ကောင်း၊ ပိုတ်ချင်းသီး၊ ချင်းခြောက်- ဆေး ၅-မျိုးကို အမှုန်ပြုပြီး စက္ကူလိပ်ထဲသို့ အမှုန့် ထည့်သွင်းပြီး မှုတ်၍ပေးရ၏။

နှာပိုတ်သော ရောဂါ။ ။၎င်းဥကို ဓားငယ်နှင့် ခြစ်၍ ယူပြီး ရှူရ၏။

ခေါင်းကိုက် ရောဂါ။ ။အထက်ပါအတိုင်း ရှူ၍ ပေးရ၏။

သုငယ်တက်သော ရောဂါ။ ။နှာဂမုန်းဥ၊ ဩကဋ္ဌုက် ၃-ပါး အမှုန့်၊ ဆေး ၄-မျိုးကို အမှုန်ပြုပြီး အမှုန်ကို မှုတ်၍ သွင်းရ၏။

နှားစာငုတ်ပင်

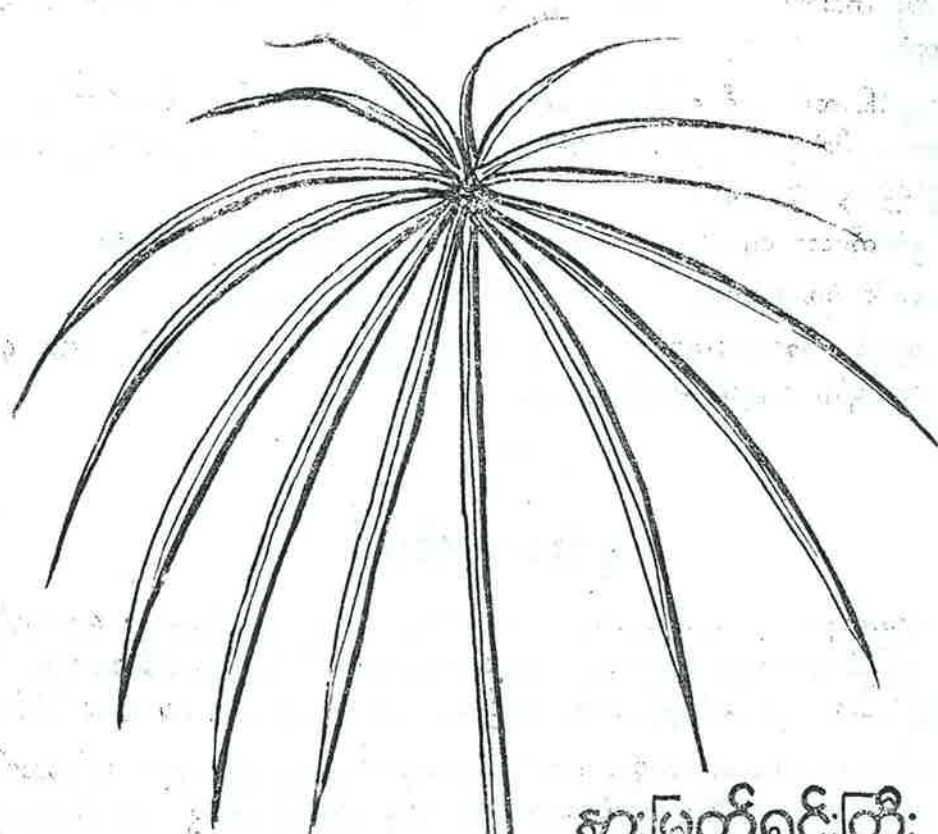
ပုံသဏ္ဌာန်။ ။၎င်းအပင်သည် ဆေးပင်အားလုံးတို့တွင် ထူးခြားသော ဆေးတပင် ဖြစ်၏။ တကြိမ် မြင်ဘူးလျှင် အထူးသဖြင့် လေ့လာမနေရတော့ဘဲ မြင်ရုံနှင့် သိနိုင်သော အပင် ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအပင်နှင့် ဆင်တူရိုးမှားအပင်သည် မရှိသလောက် ရှားပါးသော အပင် ဖြစ်၏။

၎င်းနှားစာငုတ်ပင်၏ အကိုင်း အလက် ပေါက်ပုမှာ အလွန် ရှုပ်ထွေးစွာ ပေါက်တတ် သော အပင် ဖြစ်၏။ အကိုင်း၊ အခက်၊ အလက်တို့၏ အဖျားတို့မှာ နှားစား၍ ထားဘိသကဲ့သို့ အမြဲတစေ ၎င်းတို့လျက် နေသည်ကိုသာ တွေ့ရှိရ၏။ နှားမခံရသော နေရာများ၌ တွေ့လျှင် လည်း နှားစားထားသကဲ့သို့သာ တွေ့ရှိရ၏။ (၎င်းတို့နေသည်ဆိုသည်မှာ အပင်၏ အဖျား အညွန့် များပြတ်လျက် ခြောက်ကပ်နေသည်ကိုသာ မြင်တွေ့ရသည်ကို ဆိုလို၏) အထက် မြန်မာနိုင်ငံ မန္တလေးတောင်ခြေတဝိုက်နှင့် အချို့သော မြို့ရွာဒေသတို့မှာ အများအားဖြင့် တွေ့ရှိနိုင်၏။

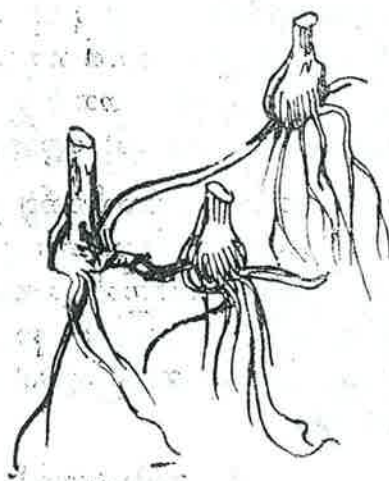
အရွက်ပေါက်ပုမှာ အလွန် သေးငယ်ပြီး အကိုင်း အခက်တို့ကို ပတ်လည်ဘက်၌ ရွက်ညှာ မဲ့ လှိုင်းတွန့်ပုံဆောင်သော အနား ရှိ၏။ အရွက်၏ အချောင့်မှာ စိမ်းဝါချောင့် သန်းလျက် ရှိ၏။ အပင်မ နှင့် အကိုင်း အလက် ရိုးတန်တို့မှာ အဖျားလိုက် ရှည်သော အကြောင်းစင်းကလေးများ စွာဖြင့် ညီညာချောမွေ့ခြင်းမရှိဘဲ အမြဲတစေ ကြမ်းနေသည်ကိုသာ တွေ့ရှိရ၏။ နှားစားထား သကဲ့သို့ အမြဲတစေ ၎င်းတို့နေသည်ကိုသာ တွေ့ရှိရသဖြင့် ရှေးဦးနှောဆရာကြီးများက နှားစား ငုတ် ဟူ၍ မြန်မာဝေါဟာရ အနေဖြင့် မှည့်ခေါ်ဟန် ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် ဝှမ်းရည်။ ။နှားစာငုတ်မြစ်သည် အသံကို ကောင်းစေတတ်၏။ အဖျား နာ၊ အော့အန်နာ၊ သည်းခြေနာ၊ ရေယုန်နာများကို ပယ်နိုင်၏။

ကျောက်သွေးထ၍ ကျောက်ကြွလျှင်။ ။နှားစားငုတ်မြစ်၊ နှားလျှာကြီးမြစ်၊ ကျေး မြူမြစ်-၎င်း ၃-မျိုးကို သွေးပြီး တိုက်၍ ပေးရ၏။

နွားမြက်ရင်းကြီး
 CYPERUS SCARIOSUS

၁" စကေး

ကျောက်ထွက်ညီသေ
ကျည်းဖြူ-၎င်းအမြစ် ၄-မ့်

ကျောက်ပဒါး တိုက်
ကိုင်း၊ စစ်ကြီး၊ မိုးနဲ-၎င်း

ကျောက်ခံသွေးဆေး
နီ၊ သမန်းကျား၊ ကျည်းဖြူ
နီ၊ ကင်းခန့် လုံး၍ထား၊ ကို
၍ ပေးရ၏။

အနာပေါက်သူတို့
မောက္ခတော-၎င်းဆေး

ပုံပြ ဆေး

ပုံသဏ္ဌာန်။
ဖြစ်၏။ နွယ်ဖြူဆိုသည့်
သေခဲသော အပင် ဖြစ်
လွှမ်းနေသော တောကြ
ရှိ၏။

နွယ်ဖြူပင်၏
အရာ ရှိသောကြောင့်

ကျောက်ထွက်ညီသော အချိန် တိုက်ရန်။ ။နွားစားငုတ်၊ နွားလျာကြီး၊ ဆူးပုပ်ကြီး၊ ကျည်းဖြူ-၎င်းအမြစ် ၄-မျိုးကို အရက်နှင့် သွေးပြီး တိုက်၍ ပေးရ၏။

ကျောက်ပဒါး တိုက်ရန်။ ။နွားစားငုတ်၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ လက်ထုတ်ကြီး၊ ဒဟသ ကိုင်း၊ စစ်ကြီး၊ မိုးနံ-၎င်းဆေး အမျှစု အမှုန့်ပြု၊ အရက်နှင့်ဖျော်၍ တိုက်ရ၏။

ကျောက်ခံသွေးဆေး။ ။နွားစားငုတ်၊ ပေါက်နက်၊ မိုးနံ၊ ရင်းပြား၊ သဗီသ၊ မြင်းစုန်း၊ သမန်းကျား၊ ကျည်းဖြူ၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ သမင်စာဖို-မ-၎င်းဆေးစု အမျှစု၍ အမှုန့်ပြု၊ ငါးကင်းခန့် လုံး၍ထား၊ ကိုယ်ပူ၍ ကျောက်သွေးဝင်သည့် နေ့ကစ၍ ၎င်းဆေးကို အရက်နှင့် တိုက်၍ ပေးရ၏။

အနာပေါက်သူတို့ တိုက်ရန်။ ။နွားစားငုတ်မြစ်၊ ရင်းပြားမြစ်၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ မောက္ခတော-၎င်းဆေး ၄-မျိုးကို အမျှစီသွေးပြီး တိုက်ပေးရ၏။

နွားမြက်ရင်းကြီး

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ၅၅)၊ (စတုတ္ထ တွဲ - ပုံ ၅၅)

နွားမြီးကပ်ပင် (ကပ်စေးနွဲ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ- ၅၅။

နွယ်ဖြူပင်

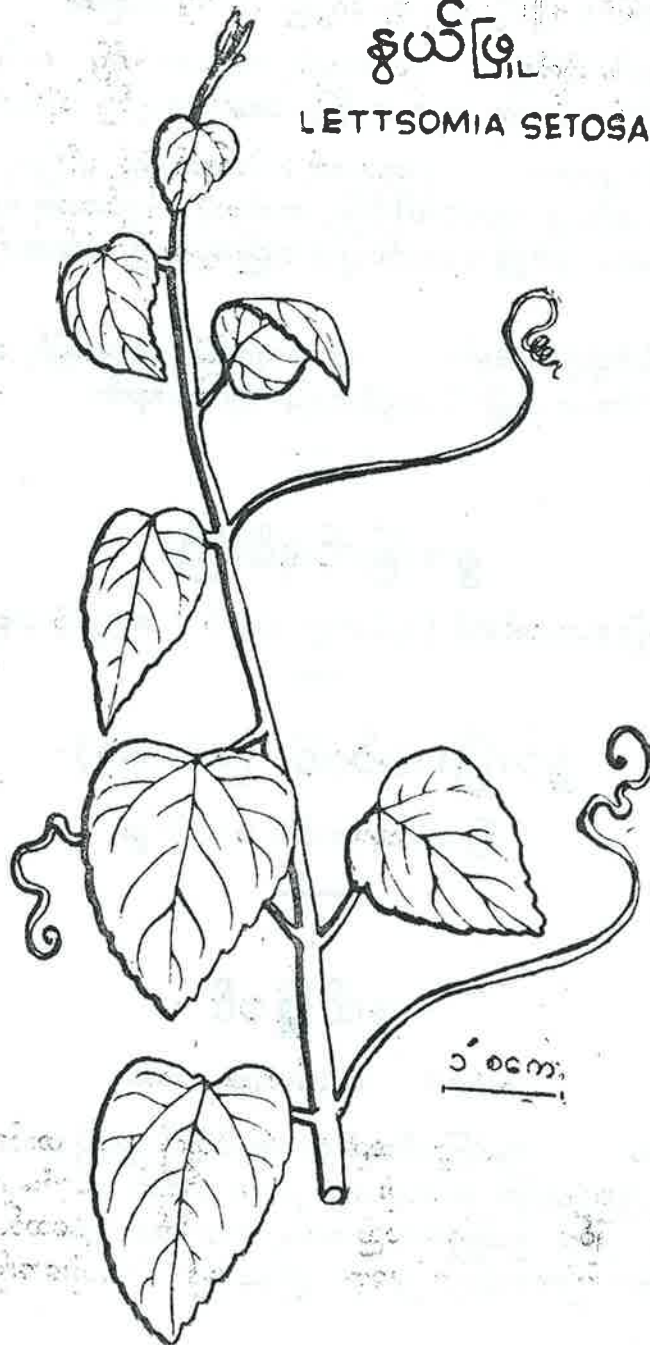
လက်စင် Lettsomia setosa

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။နွယ်ဖြူပင်သည် ချုံသစ်ပင်တို့ကို နွယ်၍ တက်တတ်သော နွယ်မျိုး ဖြစ်၏။ နွယ်ဖြူဆိုသည့်အတိုင်း တပင်လုံး ဖွေးဖွေးဖြူလျက် ရှိ၏။ ဆင်တုံးမနွယ်ပင်ကဲ့သို့ အလွန် သေခဲသော အပင် ဖြစ်၏။ နွယ်ဖြူပင်သည် အလေ့ကျပေါက်ပင် ဖြစ်သော်လည်း အစိမ်းရောင် လွှမ်းနေသော တောကြီးအလယ်၌ အဖြူရောင် ထွန်းနေသဖြင့် စိတ်နှလုံးအေးမြ အလွန် လှပလျက် ရှိ၏။

နွယ်ဖြူပင်၏ အရွက်သည် စါကာကာရ (Sagittate) ခေါ် မြားဦးပုံကဲ့သို့ အခြင်း အရာ ရှိသောကြောင့် မြားဦးပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော အရွက်ဟု ခေါ်၏။ အကြီးဆုံးသော အရွက်သည်

နွယ်ဖြူ

LETTISOMIA SETOSA.

လျား ၃-လက်မ အနံ ၂-
ပင်ရှိ၏။ ရွက်ညှာရှည်လျက်
လွှာ၍ အထက်အောက် ဖြူ
စင်ကြောကလေးများ ရွက်လ
ကုန်၏။ အနှယ်လက်မောင်း
ထားသကဲ့သို့ ရစ်ပတ်၍ ထား
ဖြင့် ပူပြင်းသော မိုးခေါင်
ဝါသနာအိုးများ စိန်၊ ကန့်
မနွယ်လောက် မကြီးသော်လ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။
စိတ်ပျံ့လွင့်ပြီး ရှုသွပ်သော
မကြာခဏ အံ့၍ အထက်သို့
ရောက်တို့ကို အမြစ်ကို သွေ
သားရ၏။ အရွက်ကို ပြုတ်

ပုံပြ ဆေး

ကလျား ၃-လက်မ အနံ ၂-လက်မခွဲခန့် ရှိ၏။ အရွက်၏ အနားတလျှောက်၌ ခွေးသွားစိပ်များ ပါရှိ၏။ ရွက်ညှာရှည်လျက် အပင်ကို ဘယ် ညာပတ်လည်တတ်၍ ပေါက်၏။ အရွက်သည် ပါးလွှာ၍ အထက်အောက် ဖြူဖွေးလျက် အမွှေးကင်း၏။ ရွက်ကြောတို့မှာ အဖြူထဲတွင် စိန်းလဲ့ရောင် အကြောကလေးများ ရွက်လယ်ကြောကြီးကို ခုလျက် ရွက်အနားသားရောက်အောင် ဖြာထွက်ကြကုန်၏။ အနှွယ်လက်မောင်းတန်သည် တခုခုဆွဲကိုင် နှယ်ရစ်မိလျှင် အလွန် မြဲမြန်၏။ စပရိန်ရစ်ထားသကဲ့သို့ ရစ်ပတ်၍ ထားတတ်၏။ နှယ်ဖြူပင်သည် ရေဓာတ်ကို ထိန်းထားနိုင်သော သတ္တိရှိသဖြင့် ပူပြင်းသော မိုးခေါင်ရေရှား ရပ်ဝန်း၌ မိုးမရွာသော်လည်း အသက်ရှင်လျက် ရှိ၏။ အင်္ဂါရပ်ဝါသနာအိုးများ စိန်၊ ကန့်၊ ပြဒါး၊ ဖမ်းရန် အတွက် အလွန် နှစ်သက်သောအပင် ဖြစ်၏။ ဆင်တုံး မနှွယ်လောက် မကြီးသော်လည်း ဆင်တုံး မနှွယ်ကဲ့သို့ပင် အသက်ရှည်တတ်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ နှယ်ဖြူပင်၏ အမြစ်သည် မူးဝေသောရောဂါ၊ နှလုံးရောဂါ၊ စိတ်ပျံ့လွင့်ပြီး ရှူသွပ်သော ရောဂါ၊ ချွဲသလိပ်ထန်ပြီး အထက်သို့ ဆန်တက်သော ရောဂါ၊ အစာမကြာခဏ အံ၍ အထက်သို့ လေဆန်တက်သော ရောဂါ၊ တကိုယ်လုံး လေးကျပ်လျက်နေသော ရောဂါတို့ကို အမြစ်ကို သွေး၍ သောက်ရာ၏။ အပွင့်ကို ပြုတ်ပြီး လက်သုတ် လုပ်၍လည်း စား၍ နားရာ၏။ အရွက်ကို ပြုတ်ပြီး အတို့ အမြှုပ် ပြုလုပ်၍လည်း စားနိုင်၏။

ပရုတ်ပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ၅၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅၅)

CAMPHORA OFFICINARUM
 ဗရုတ်ပင်
 ကပု

ပုံသဏ္ဌာန်။
 အပင်၏ အပွေးသည် မြေ
 ခွာသောအခါ မထူမပါ
 ပြီး မာကြော၏။ အိမ်တို့

အရွက်လက်သည်
 သည် ရွက်လက်ကို ရွက်
 ၂-ရွက်သည် သေး၏။
 သော ရွက်ဆိုင် ၂-ရွက်
 ပေါက်တတ်၏။ ရွက်ညှပ်
 မျက်နှာပြင်သည် ချေး
 ၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ အရ
 အရွက်လက်သည် အပ

အပွင့်ပန်းခိုင်
 သေးငယ်ပြီး နုတ္တော်၊
 ကျအပြီးမှာ ပန်းရောင်
 ဖြစ်ပြီး နီညိုသော အ
 တူ၏။ အစေ့၏ အ
 စေ့နှင့် တူသဖြင့် အ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်း
 အသုံးပြုကြသည်။

ပုတီးနက် ရွက်
 အဆိုရှိ၏။

ပုတီးနက်ပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ပုတီးနက်ပင်သည် ပေ ၄၀-၅၀- မြင့်သော အပင်လတ်မျိုး ဖြစ်၏။ အပင်၏ အပေးသည် မြည်းနက်သော အရောင်အဆင်း ဖြစ်ပြီး ချောမွတ်၏။ အပင်၏ အခေါက်ကို ခွာသောအခါ မထူမပါး နီမြန်းသော အရောင်အဆင်း ရှိ၏။ ၎င်း၏ အသားသည် နီကြန့်ကြန့် ရှိပြီး မာကြော၏။ အိမ်တိုင် ပြုလုပ်ကြ၏။ အိမ်တွင်း အသုံးအဆောင် အဖြစ် အမျိုးမျိုး ပြုလုပ်ကြ၏။

အရွက်လက်သည် အပင်ကိုင်းကို ဘယ် ညာ လှည့်၍ ၁-လက်မခြား ပေါက်၏။ အရွက်သည် ရွက်လက်ကို ရွက်ညာချင်း မျက်နှာချင်းဆိုင်၍ ပေါက်၏။ အရင်းကျသော မျက်နှာချင်းဆိုင် ၂-ရွက်သည် သေး၏။ အလယ်ဖြစ်သော ရွက်ဆိုင် ၂-ရွက်သည် အလတ်စားဖြစ်ပြီး ထိပ်ဆုံးကျသော ရွက်ဆိုင် ၂-ရွက်သည် အကြီးဆုံး ဖြစ်၏။ အရွက်လက်တခု တခုလျှင် ၆-ရွက် ၆-ရွက် ပေါက်တတ်၏။ ရွက်ညာ တို၏။ အရွက်၏ အရောင်မှာ အစိမ်းပုတ်ရောင် ရှိ၏။ အရွက်၏ အထက် မျက်နှာပြင်သည် ချောမွတ်ပြီး အောက်ဘက်တွင် ကတ္တီပါ မွေးနုကလေးများ ပေါက်၏။ အရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ အရင်း နှင့် အဖျား ညီ၍ ဝိုက်သော ဘဲဥပုံ သို့မဟုတ် တညင်းလုံးပုံ ဖြစ်၏။ အရွက်လက်သည် အပင်၏ အကိုင်းကို ၁-လက်မခြားလျက် ဘယ် ညာ လှည့်ပတ်၍ ပေါက်၏။

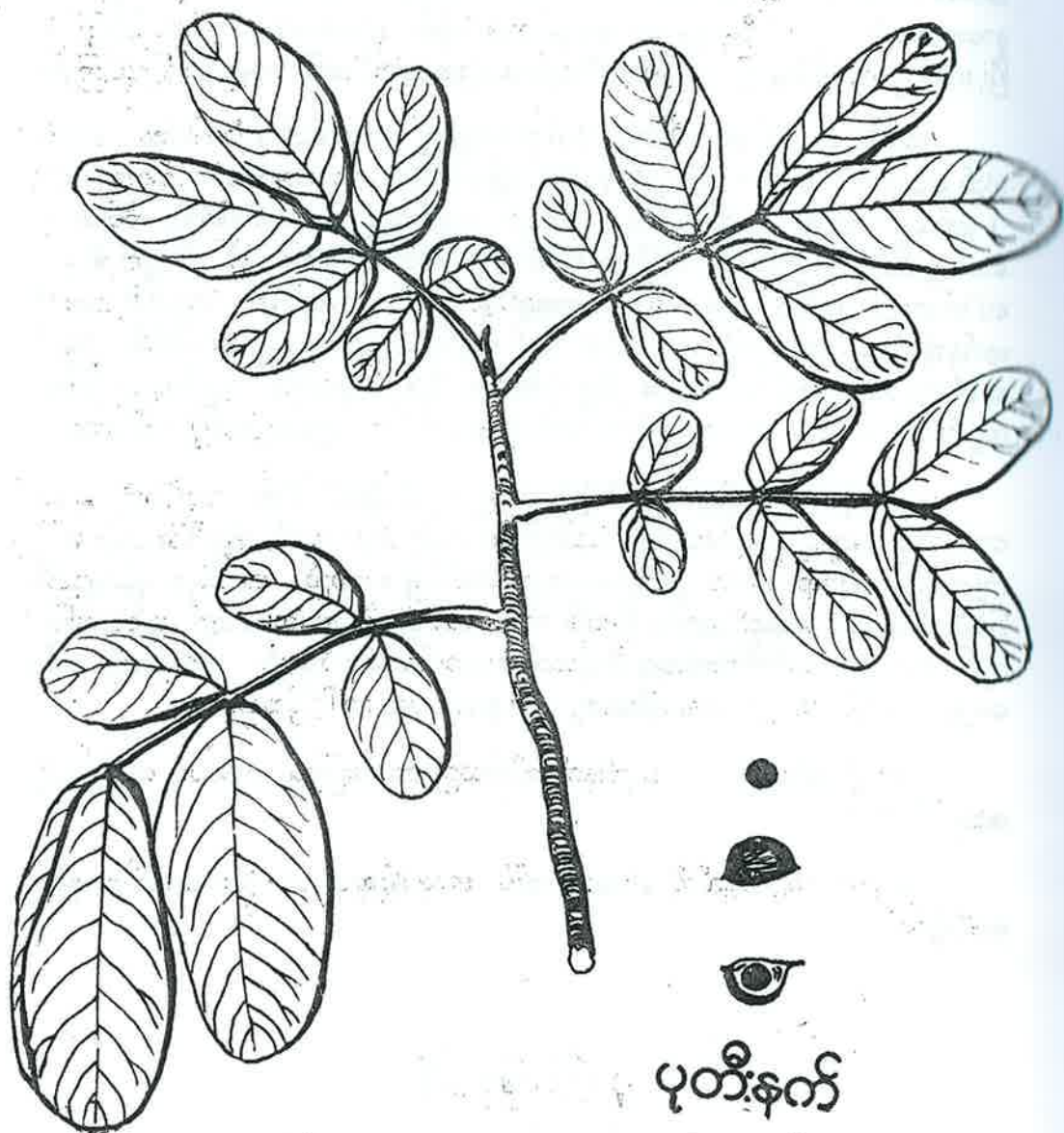
အပွင့်ပန်းခိုင်သည် မြန်မာမဲဇလီကဲ့သို့ ထိပ်ဖျားထွက်ပန်းခိုင် ဖြစ်၏။ အပွင့်သည် အလွန် သေးငယ်ပြီး နတ္တော်၊ ပြာသိုလများ၌ ပွင့်သီးကြပြီး တန်ခူးလမှာ အသီး၊ အရွက် အားလုံး ကြွေကျအပြီးမှာ ပန်းရောင်ရှိသော ရွက်နုကလေးများ ပေါက်၍ လာသည်။ အသီးမှာ ခွန်ပျော့သီး ဖြစ်ပြီး နီညိုသော အရောင်အဆင်း ရှိသည်။ ကုလားကင်မွန်းသီး အသေးစားနှင့် ပုံစံအားဖြင့် တူ၏။ အစေ့၏ အရောင်အဆင်းမှာ နီညိုသော အရောင်အဆင်း ရှိသည်။ အစေ့သည် ပုတီးစေ့နှင့် တူသဖြင့် အချို့သော အရပ်ဒေသ၌ ပုတီးနက်ပင်ဟူ၍ ခေါ်ကြသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ပုတီးနက်ခေါက်သည် အစာကြေအားတိုးဆေး ဖော်စပ်ရာ၌ အသုံးပြုကြသည်။

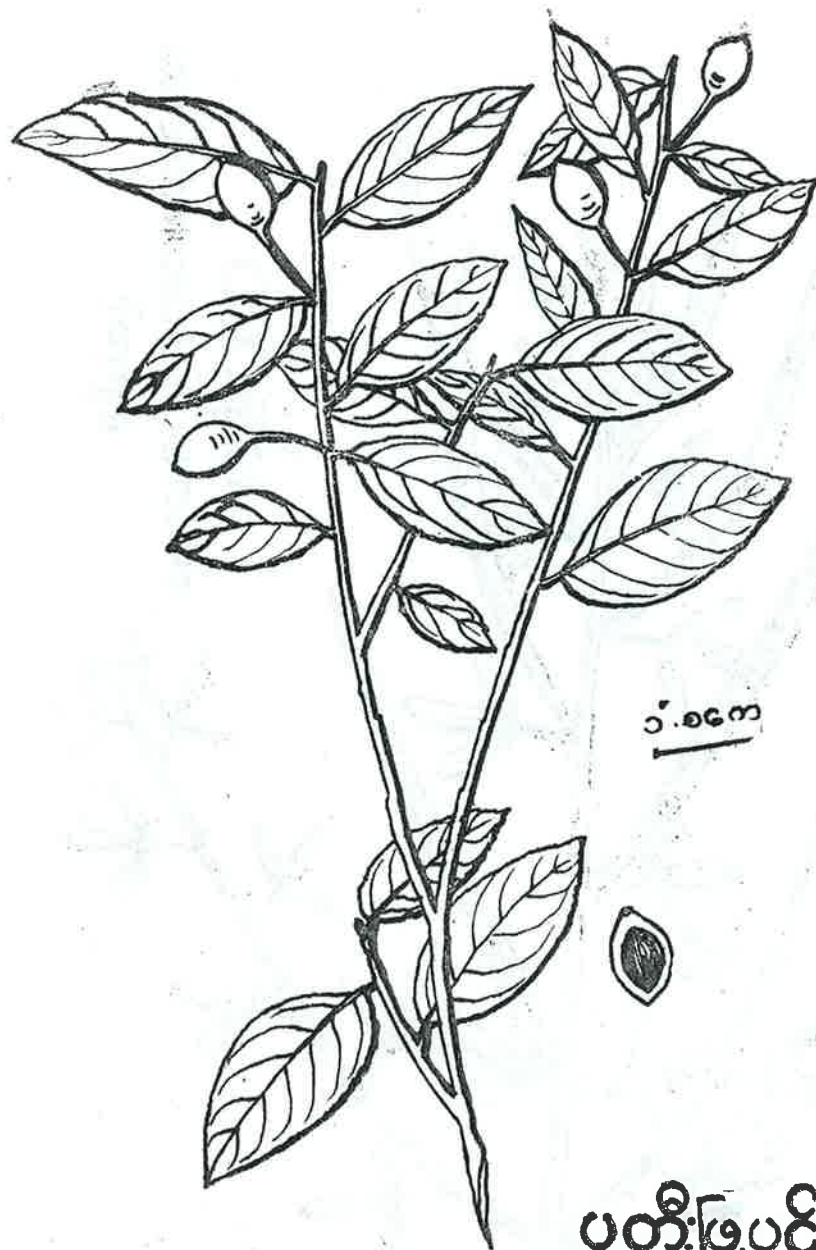
ပုတီးနက် ရွက်ပြုတ်ရည်ကို ဖြေဆေး အဖြစ် အသုံးပြုရာ၏ ဟု ဆေးအဘိဓာန်ကျမ်း၌ အဆို ရှိ၏။

ပုတီးဖြူပင်

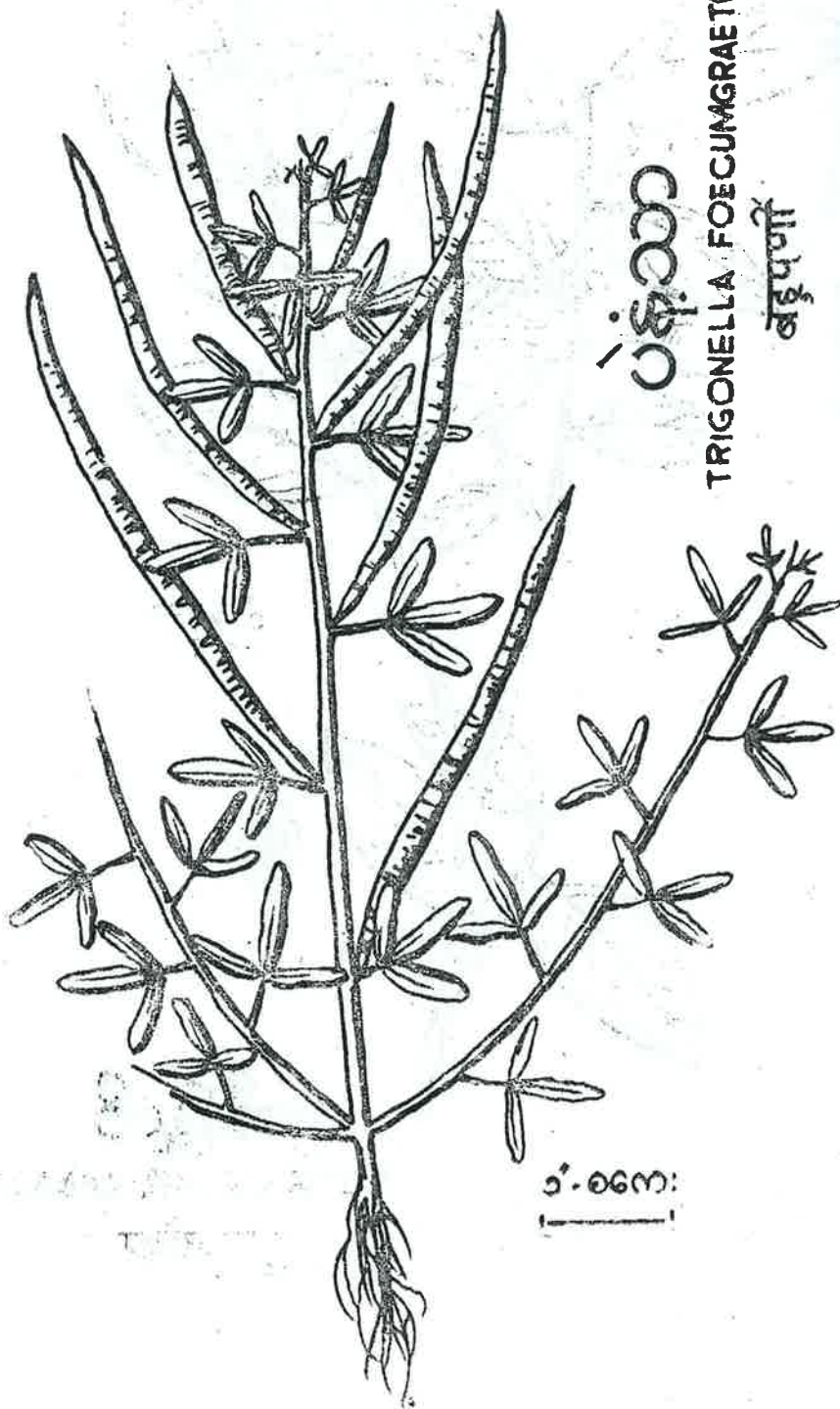
ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ-စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ-ပုံ ၅)

ပုတီးနက်

ပုတီးဖြူပင်
PUTRANJIVA ROXBURGHII.
पुत्र जीवा

ပဲနံသာ

TRIGONELLA FOENUM-GRÆCUM

ဖန်ပုဂံ

၁ - ၁ ခေမာ

ပုံပြ ဆေး

ပင်

ပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။
ဇုလိုင်လတို့၌ အပင်ပ
စိုပြေစွာ အသက်ရှင်လျှ
ပြေလတို့၌ ခြောက်သေ
စိမ်းလန်းလျက် နေ၏။
၏ အပေါ်ပိုင်း၌ အ
အကိုင်းတို့၌ ကျေးညှ
ဆောင်နှင့် တူ၏။

ပင်ကူထိပ်ပိုဝ်
(Lanceolate) ဝ
လက်တန်သည် ၅-၈
ညီညာစွာ ဝဲယာ ခွင်

ဝဲနံ့ သာပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ၅၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅၅)

ပင်လယ်ကျောက်ပန်း (ကျွယ်မင်းငယ်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ - ၅၅။

ပင်လယ်ထင်းရှူး (ပင်လယ်ကမ္ဘိုး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ - ၅၅။

ပင့်ကူထိပ်ပိတ်

ဟိန္ဒူ	गुमा	(၇၁)
သက္ကတ	द्रोणप्रपि	(၆၅၀၀၀၀)
လက်တင်	Leucas cephalotes	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ပင့်ကူထိပ်ပိတ်ပင်သည် အပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်သည် ဇွန်၊ ဇူလိုင်လတို့၌ အပင်ငယ်ကလေးများ စ၍ ပေါက်ကြ၏။ မိုးနှင့် ဆောင်း နှစ်ရာသီလုံး စိမ်းလန်း စိုပြေစွာ အသက်ရှင်လျက် ရှိကြ၏။ ဆောင်းရာသီ ကုန်ဆုံး၍ နွေဦးပေါက်၍လာသော မတ်(ချ)လ၊ ဖြေလတို့၌ ခြောက်သွေ့သွား၏။ တချို့ အမြဲစိုစွတ်သော ဒေသတို့၌ တနှစ်ပတ်လုံး အမြဲတစေ စိမ်းလန်းလျက် နေ၏။ ၎င်းအပင်ငယ်သည် အလယ် အလတ်အားဖြင့် ၁- ပေခွဲခန့်သာ ရှိ၏။ အပင် ၏ အပေါ်ပိုင်း၌ အကိုင်း အလက် အခက် အရွက် အပွင့် အသီးတို့ ပေါ်ထွက်ကြ၍ အောက်ပိုင်း အကိုင်းတို့၌ ကွေးညွတ်လျက် ရှိ၏။ တပင်လုံး ခြုံ၍ ကြည့်ပါလျှင် ဘုံ ၇- ဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ် ဆောင်နှင့် တူ၏။

ပင့်ကူထိပ်ပိတ်ရွက်သည် ၃- လက်မခန့်ရှည်၍ ၁- လက်မခန့် ကျယ်ပြန့်၏။ သဏ္ဌာကာရ (Lanceolate) ခေါ် လှံစွပ်ပုံ ကဲ့သို့ လှပစွာ အဖျားသွယ်ချွန်လျက် ရှိ၏။ အရှည်ဆုံးသော လက်တန်သည် ၅- လက်မခန့် ရှိ၏။ အလက်ပေါ်၌ ပေါက်သော အရွက်တို့သည် ရွက်ညှာတို့ရှည် ညီညာစွာ ဝဲယာ ခွလျက် ပေါက်၏။ အရွက်သည် ညီညာသော အထစ်ကလေးများ ပါရှိ၏။

TRIGONELLA FOECUMGRAETUM

ရွှေပုပျို

ပင်ကူထိပ်ပိတ်

LEUCAS CEPHALOTES

द्रोणपुष्प

အပွင့်သည် ပင်လုံး
သည် ပွင့်ဖတ်အံ့အတွင်းမှ
ကလေးများ၏ အဖျား၌
အခါ ပွင့်ဖတ်အံ့သည်
သော အရွက်လေး ၂-ရွက်
ပွင့်ဖတ်အံ့အတွင်း မိကျေ
ကလေးများ ခြောက်ငေး
သောအခါ အပင်ကလေး
ပင်မျိုးဖြစ်သဖြင့် နေရာ

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်
ဂုဏ်ရှိ၏၊ ချိုမြိန် ရှိ၏၊
ကြေကျက်ပြီးနောက် ချို
ရောဂါ၊ ကာမလာ ခေ
တို့ကို ပျောက်ကင်းစေ

အချို့ ဆရာကြီး
ဝမ်းမီးနှုန်းခြင်းနှင့် ကို

ပင်ကူထိပ်ပိတ်
ကိုယ်ရောဂါရောဂါ၊
ချောင်းဆိုးသောရော
စပ်လျဉ်းသောရောဂါ
ယားယံခြင်းကိုလည်း

အသားဝါ၍
အပွင့်၏ သတ္တုရည်

သုက်ကုန်ခ
ချက်၍ စားရာ၏၊ င
မျက်စဉ်းခပ်၍လည်း

ယူနာနီခေ
အညစ်အကြေးကို
၌ ကျေးဇူးပြု၏၊

အပွင့်သည် ပင်လုံး၏ထိပ်ဖျားမှ ပွင့်ညွှတ်တစ်ပေါ်တွင် ပွင့်ကြ၏။ အပွင့်ဖြူကလေးများ သည် ပွင့်ဖတ်အံ့အတွင်းမှ အပွင့်ပေါင်း ၅၀ - မှ ၁၅၀ - အထိ ပွင့်ကြ၏။ အဖြူရောင်ပန်းလွှာ ကလေးများ၏ အဖျား၌ ညိုသောအဆင်းရောင်ရှိ၏။ ပွင့်ဖတ်လွှာကလေးများ ကြွေကျသွားသော အခါ ပွင့်ဖတ်အံ့သည် ပန်းအိုးသဘွယ် ကြွင်းကျန်၏။ ပန်းအံ့၏အတွင်းမှ ယုန်နားရွက်ကဲ့သို့ သော အရွက်လေး ၂-ရွက် ထောင်လျက် ထွက်နေ၏။ အသီးတို့မှာ အပွင့်များ ကြွေကျပြီးနောက် ပွင့်ဖတ်အံ့ အတွင်း မိကျောင်းကွမ်းဖတ်ကဲ့သို့သော အစေ့ကလေးများ ဖြစ်ကြ၏။ ၎င်းအစေ့ ကလေးများ ခြောက်သွေ့ကြွေသောအခါ အနွံအပြားလွင့်ပါး၍ သွားပြီး မိုသီးဦးကျလာ သောအခါ အပင်ကလေးများ ဖြစ်ထွန်း၍လာကြပြန်၏။ ပင်ကူထိပ်ပိတ်ပင်သည် အလေ့ကျပေါက် ပင်မျိုးဖြစ်သဖြင့် နေရာတိုင်း တွေ့ရှိနိုင်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဤပင်ကူထိပ်ပိတ်ပင်သည် ပူ၏။ ကြေကျက်ခဲ၏။ လေးသော ဂုဏ်ရှိ၏။ ချိုမြိန် ရှိ၏။ ခြောက်သွေ့ ပူစပ်၏။ လေ၊ သည်းခြေကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ထက်မြက်၏။ ကြေကျက်ပြီးနောက် ချို၏။ ပူစပ်၏။ ဝမ်းသက်စေတတ်၏။ သလိပ်ရောဂါ၊ အစာမကြေသော ရောဂါ၊ ကာမလာ ခေါ် ကိုယ်ရေဝါရောဂါ၊ ဖောရောင်သောရောဂါ၊ ပန်းနာမိုက်နှင့် ပိုးရောဂါ တို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏။

အချို့ဆရာကြီးများကား-ပင်ကူထိပ်ပိတ်သည် ပူစပ်၏။ နှုတ်ကို မြိန်စေ၏။ လေ၊ သလိပ်၊ ဝမ်းမီးနှုန်းခြင်းနှင့် ကိုယ်တခြမ်း သေသောရောဂါတို့ကို ပျောက်ကင်း၏။

ပင်ကူထိပ်ပိတ်ရွက်သည် ချို၏။ ခြောက်သွေ့၏။ ကြေကျက်ခဲ၏။ သည်းခြေကိုပွားစေ၏။ ကိုယ်ရေဝါရောဂါ၊ ဖောရောင်ခြင်း၊ ဆီးလွန်ရောဂါနှင့် အဖျားရောဂါတို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏။ ချောင်းဆိုးသောရောဂါ၊ ပန်းနာရင်ကျပ်ရောဂါ၊ ဝမ်းမီးနှုန်းခြင်း သွေးဖောက်ပြန်ခြင်းနှင့် ဆီးနှင့် စပ်လျဉ်းသောရောဂါတို့၌ ကျေးဇူးများ၏။ ပင်ကူထိပ်ပိတ်၏ လတ်ဆပ်သော သတ္တုရည်သည် ယားယံခြင်းကိုလည်း ပျောက်ကင်းစေ၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

အသားဝါ၍ ပိန်ခြောက်သော ပဏ္ဍုရောဂါ။ ။ပင်ကူ ထိပ်ပိတ် အရွက် သို့မဟုတ် အပွင့်၏ သတ္တုရည်ဖြင့် မျက်စဉ်းခပ်၍ ပေးရ၏။

သုက်ကုန်ခန်းသော ရောဂါ။ ။ပင်ကူထိပ်ပိတ် အရွက်၊ အပွင့်၊ အသီးတို့ကို ဟင်း ချက်၍ စားရ၏။ လက်သုတ်ဟင်းလျှာ ပြုလုပ်၍လည်း စား၍ပေးရ၏။ အရွက်၊ အပွင့်၊ အသီးတို့ကို မျက်စဉ်းခပ်၍လည်း ပေးရ၏။

ယူနာနီဆေးကျမ်း အလိုအားဖြင့်။ ။ပင်ကူ ထိပ်ပိတ်သည် ပူ၏။ ခြောက်သွေ့၏။ အညစ်အကြေးကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေ၏။ သလိပ်ကို သုတ်သင် ရှင်းလင်းစေ၏။ ကိုယ်ရေဝါရောဂါ ၌ ကျေးဇူးပြု၏။ ဝမ်းဗိုက်တွင်းရှိ ပိုးတို့ကို ကင်းရှင်းစေ၏။

ပိတ်
ALOTES
၇

ငှက်ဖျားရောဂါ အဖျားဖြစ်ဆေး။ ။ပင့်ကူထိပ်ပိတ်သီး တလုံးကို ရေ ၄-ပိုင်း ၁-ပိုင်း စီယာနှင့် ရော၍ ကြိတ်ပြီးလျှင် ဒုတိယလာသကြား ၁-ကျပ် ၈-ပဲသားခန့်နှင့် သောက်၍ပေး။ သော် ကြာရှည်စွာ စွဲကပ်၍နေသော ငှက်ဖျားရောဂါကြီး အဖျားပြတ်၏။

သလိပ်ကြောင့်ဖြစ်သော အဖျားရောဂါ။ ။ရင်းအပင်ပြုတ်ရည်၌ လေးညှင်း ၁-ပုလဲ ၂-ပွင့်ထည့်၍သောက်လျှင် သလိပ်ကြောင့်ဖြစ်သော အဖျားရောဂါပျောက်၏။

မြွေကိုက်၍ မြွေဆိပ်တက်သော်။ ။ပင့်ကူထိပ်ပိတ်၏ လတ်ဆပ်သော သတ္တုရည်ကို တိုက်၍ နှာခေါင်းတွင်း၌ သတ္တုရည်ကို ထည့်သွင်း၍ ပေးရာ၏။

ကိုယ်ရေဝါရောဂါ။ ။ပင့်ကူထိပ်ပိတ်ပင်၏ အမြစ်ကို အရေ ညှစ်ယူပြီး ရင်းအရေ ဖြင့် မျက်စဉ်းခပ်၍ပေးသော် ကိုယ်ရေဝါရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

မှတ်ချက်။ ။ပင့်ကူထိပ်ပိတ်အပင်၏ သတ္တုရည် အတိုင်းအရှည် ပမာဏကား-ခလေးသုဇယ် များအဘို့ ၃-ပဲသားမှ ၆-ပဲသားအထိ၊ လူကြီးတို့အား ၁၂-ပဲသားမှ ၁-ကျပ် ၈-ပဲသားအထိ တိုက်ကျွေးနိုင်၏။

သုဇယ်နာ ချောင်းဆိုးရောဂါ။ ။ပင့်ကူထိပ်ပိတ် သတ္တုရည် ၃-ပဲသားကို လက္ခဏာ မီးပေါက်မှုန့်၊ ပျားရည် အနည်းငယ် ရောစပ်၍ တိုက်သည်ရှိသော် သုဇယ်နာ ချောင်းဆိုးရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

အကြောအဆစ်ရောင်နာ (သန္ဓိဝါဒ)။ ။ပင့်ကူထိပ်ပိတ် သတ္တုရည်၌ ပိတ်ချင်း သီးမှုန့်ကို အနည်းငယ် ရော၍ သောက်သော် အကြော၊ အဆစ် ရောင်သော ရောဂါ ပျောက် ကင်း၏။

လေ နှင့် သလိပ်တို့ကြောင့် ဖြစ်သော ခေါင်းကိုက်ရောဂါ။ ။ပင့်ကူထိပ်ပိတ် သတ္တုရည် တွင် ငြုပ်ကောင်းအမှုန့် အနည်းငယ် ရောစပ်ပြီး နဖူးကို သုတ်လိမ်း၍ ပေးလျှင် ခေါင်းကိုက်ရောဂါ ပျောက်ကင်း၏။

ဘာဝဗုကာသ ဆေးကျမ်းတွင်။ ။ပင့်ကူ ထိပ်ပိတ်ပင်သည် ကြေးခဲ၏၊ ချို၏၊ ဆိမ် ၏၊ ငန်၏၊ ဝမ်းမီးချက်ပြီးနောက် ချိုဆိန်သော အရသာ ရှိ၏၊ စပ်၏၊ အဆီအစေး မရှိ၊ ပူ၏၊ ထက် ၏၊ ဝမ်းကို သက်စေတတ်၏၊ လေ၊ သည်းခြေတို့ကို ပြုတတ်၏၊ မျက်စိ၊ မျက်နှာ ဝါသော ရောဂါ ကိုယ်ရေဝါသောရောဂါ၊ အမ်းသောအနာ၊ ကိုယ်ဖောရောင်သောရောဂါ၊ အလွန် မောပန်းသော အနာ၊ ပန်းနာ၊ ပိုးနာတို့ကို နိုင်၏။

မြွေဆိပ် နှင့် ပင့်ကူထိပ်ပိတ်

ပင့်ကူထိပ်ပိတ်ပင်၏ အကြောင်းကို ရှေးဆရာတို့ သုတေသန ပြုထားသည်ကို အောက်ပါ အတိုင်းတွေ့ရှိရလေသည်။

တဆယ့်လေးနှစ်အရွယ်ရှိ မိန်းမပျိုလေးတဦး ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့ ည-တညတွင် ရောက်လာခဲ့၏၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုမိန်းကလေးကို ကြည့်ရှု စစ်ဆေးကြည့်သောအခါ သူမသည် သတိမရဘဲ ဖြစ်နေ

သည်ကိုတွေ့ရှိရ၏၊ သူမ ဆွေမျိုးသားချင်းများက ၍ ရင်းတို့၏သတ္တုရည်ကို လိုက်၏၊ မိန်းကလေးသား မိန်းကလေးသား ကြောင့်ဆိုသော် သူမတွေ့မြင်သောအခါ လ သိရှိရသည်။

ပင့်ကူ
၁
၂
၃
၄
၅
၆
၇
၈
၉
၁၀
၁၁
၁၂
၁၃
၁၄
၁၅
၁၆
၁၇
၁၈
၁၉
၂၀
၂၁
၂၂
၂၃
၂၄
၂၅
၂၆
၂၇
၂၈
၂၉
၃၀
၃၁
၃၂
၃၃
၃၄
၃၅
၃၆
၃၇
၃၈
၃၉
၄၀
၄၁
၄၂
၄၃
၄၄
၄၅
၄၆
၄၇
၄၈
၄၉
၅၀
၅၁
၅၂
၅၃
၅၄
၅၅
၅၆
၅၇
၅၈
၅၉
၆၀
၆၁
၆၂
၆၃
၆၄
၆၅
၆၆
၆၇
၆၈
၆၉
၇၀
၇၁
၇၂
၇၃
၇၄
၇၅
၇၆
၇၇
၇၈
၇၉
၈၀
၈၁
၈၂
၈၃
၈၄
၈၅
၈၆
၈၇
၈၈
၈၉
၉၀
၉၁
၉၂
၉၃
၉၄
၉၅
၉၆
၉၇
၉၈
၉၉
၁၀၀

ပိုးကို ရေ ၄-ပိုင်း ၁-
နီနှင့် သောက်၍ပေးသို့

၌ လေးညှင်း ၁-ပွင့်
၏။

သော သတ္တုရည်ကို

ညှစ်ယူပြီး ၎င်းအရေ

ကား-ခလေးသုငယ်
၁-ကျပ် ၈-ပဲသားအထိ

၃-ပဲသားကို လက္ခဏာ
၁ ချောင်းဆိုးရောဂါ

သတ္တုရည်၌ ပိတ်ချင်း
၁၁ ရောဂါ ပျောက်

ကူထိပ်ပိတ် သတ္တုရည်
၆ ခေါင်းကိုက်ရောဂါ

ခကြဲ၏၊ ချို၏၊ ဆိပ်
စေး မရှိ၊ ပူ၏၊ ထက်
နှာ ဝါသော ရောဂါ
အလွန် မောပန်းသော

သည်ကို အောက်ပါ

၃၆ ရောက်လာခဲ့၏၊
သတိမရဘဲ ဖြစ်နေ

သည်ကိုတွေ့ရှိရ၏။ သူမသည် ဆယ့်ငါးနှစ်ခန့်က ပိုးထိဘူးကြောင်းကို သူမကို လာပို့သော သူမ၏
ဆွေမျိုးသားချင်းများက ပြောပြသဖြင့် သိရှိရ၏။ ကျွန်ုပ်သည် ပင့်ကူထိပ်ပိတ်ရွက်များကို ခူးစေ
၍ ၎င်းတို့၏သတ္တုရည်ညှစ်ယူပြီး ဝေဒနာရှင်ဖြစ်သူ မိန်းကလေး၏ နှာခေါင်းထဲသို့ ထည့်သွင်းပေး
လိုက်၏။ မိန်းကလေးသည် မကြာမီ သတိ တဖန် ပြန်ရရှိလာပြီး ထ၍ ထိုင်ထေသည်။

မိန်းကလေးသည် မြွေဆိပ်ဘက်၍ သတိမရ မေ့မြောနေသည်မှာ အမှန် ဖြစ်၏။ အဘယ်
ကြောင့်ဆိုသော် သူမ၏ ခြေထောက်တွင် မြွေစွယ်ရာ ၂-ခု ပေါ်လာသည် ထိုမြွေစွယ်ရာ ၂-ခုကို
တွေ့မြင်သောအခါ လက်တွေ့ မြွေကိုက်သော အနာကို ပင့်ကူထိပ်ပိတ်သည် အထူးနိုင်နင်းကြောင်း
သိရှိရသည်။

ပင့်ကူထိပ်ပိတ် ဆေးပင်ကြောင့် ဓပျောက်ကင်းသော ရောဂါများ

- ၁ - သလိပ်ရောဂါ (ပြတက်)
- ၂ - အစာမကြေသောရောဂါ
- ၃ - ကမလာ ခေင် ကိုယ်ရေဝါရောဂါ
- ၄ - အဖော့၊ အရောင် ရောဂါ
- ၅ - ပန်းနာ ရင်ကြပ်ရောဂါ
- ၆ - ပိုးရောဂါ
- ၇ - လေ နှင့် သလိပ်ရောစပ်၍ဖြစ်သော (ဒွေးဝန်း) ရောဂါ
- ၈ - ဝမ်းမီးနှုန်းသောရောဂါ
- ၉ - ကိုယ်တခြမ်းသောရောဂါ (သုက္ခဉာဉာပါဒ)
- ၁၀ - သည်းခြေပူသော ရောဂါ
- ၁၁ - ဆီးလွန်သောရောဂါ
- ၁၂ - အဖျားရောဂါ
- ၁၃ - ချောင်းဆိုး ရောဂါ
- ၁၄ - သွေးဖောက်ပြန်သောရောဂါ
- ၁၅ - ဆီးသွားသွေးပါသော ရောဂါ
- ၁၆ - ယားယံသောရောဂါ
- ၁၇ - ပဏ္ဍုခေင် ကိုယ်ရေဖျော့ရောဂါ (သွေးအားနည်း)
- ၁၈ - ဝမ်းချုပ်သော ရောဂါ
- ၁၉ - သုက်ကုန်ခန်းသော ရောဂါ
- ၂၀ - မေဟ (ဆီးပျက် ရောဂါ)

- ၂၁ - ဝမ်းတွင်း ပိုးထသော ရောဂါ
 ၂၂ - နာတာရှည် ငှက်ဖျားရောဂါ
 ၂၃ - လေရောဂါ (ပြထက်)
 ၂၄ - သူငယ်နာ ချောင်းဆိုးရောဂါ
 ၂၅ - အကြော အဆစ်ရောင်သော ရောဂါ (သန္တီဝါတ)
 ၂၆ - ခေါင်းကိုက်ရောဂါ
 ၂၇ - မျက်စိ မျက်နှာဝါသော ရောဂါ
 ၂၈ - မောပန်းသော ရောဂါ
 ၂၉ - အား ကုန်ခန်းသော ရောဂါ

ကိုယ်ရောဂါ ရောဂါနှင့် ပင်ကူထိပ်ပိတ်။ ။ ကိုယ်ရောဂါရောဂါ အတွက် ပင်ကူထိပ်ပိတ် တပင်လုံး (ပဉ္စငါးပါး) ကို ပြုတ်၍လည်း သောက်ရသည်။ သတ္တုရည်ကို ညှစ်၍လည်း သောက်ရသည်။ အမြင်ကို သွေး၍၎င်း၊ သတ္တုရည်ညှစ်ယူ၍၎င်း သောက်ရသည်။ ပြုတ်၍လည်း တိုရသည်။ သုတ်၍လည်း စားရသည်။ ဟင်းချက်၍လည်း စားရသည်။ ဆေးအဖြစ် သောက်သောအခါ သကြား အနည်းငယ် စပ်၍ သောက်။

မြွေ၊ ကင်း စသော အဆိပ်ရှိသော သတ္တဝါ ကိုက်သော ရောဂါ နှင့် ကိုယ်ရောဂါရောဂါကို အထူး နိုင်နင်းသော ဆေးပင် ဖြစ်ကြောင်း အာယုဗ္ဗဗေဒဆေးကျမ်း၊ သျှော့ဒုလဆေးကျမ်း၊ ဥတု ဘောဇန ဆေးကျမ်း၊ သောဥလနိဗ္ဗာန်ကျမ်း၊ ယူနာနီဆေးကျမ်း၊ ဘာဝပ္ပကာသ စသော ဆေး ကျမ်းကြီးတို့ တညီတညာတည်း ဖော်ထုတ်ရေးသားကြလေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ကိုယ်ရောဂါရောဂါ ကုထုံး နှင့် ပတ်သက်၍ ‘ပဉ္စဘုတ်ကုထုံး’ စသော ဆေး ကျမ်းတို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ဖော်ထုတ်ရေးသားထားပြီး ဖြစ်သည်ကို ကြည့်ရှုကြပါကုန်။

ပေါင်ပင် (သကြားရေစဉ်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ-ရှု။

ပိတ်ချင်းသီးပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ-စာရှု) (စတုတ္ထတွဲ-ပုံရှု)

ပိတ်ချင်း
 PIPER LONGUM
 ပိတ်ချင်း

အတွက် ပင့်ကူထိပ်ပိတ်
 ညှစ်၍လည်း သောက်ရ
 တ်၍လည်း တို့ရသည်၊
 က်သောအခါ သကြား

ကိုယ်ရေဝါဖျော့ကို
 သုလဆေးကျမ်း၊ ဥတု
 ကာသ စသော ဆေး

ဂုဏ်း၊ စသော ဆေး
 ခြုံကြပါကုန်။

ॐ:ॐ
SAUSSUREA LAPPA
कूठ

အရှင်နာဂသိနီ ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်

၃၂၅

ဝိတ်စွယ်ပင် (ရှင်မွေးလွန်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - ရှ။)

ဝိတ္တကျည်းပင် (ပန်းလဲမွှင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - ရှ။)

ဝိဘုတ်ပင် (ခွေးအိပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ - ရှ။)

ပန်းပဒေသာ (ဖက်ခါးပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - ရှ။)

ပန်းနုပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ရှ။) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ရှ။)

ပန်းလိမ်မြစ်ပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ရှ။) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ရှ။)

ပန်းလိမ့်မြစ်
 INULA RACEMOSA
 ပုဏ္ဏားမူလ

ပုံသ
 ကနေရာရာ
 ရှပေါင်းထုံ
 ပြစ်စေတတ်
 သေးငယ်ပ

ဂုဏ်
 ရောဂါတို့မှ
 မြက်ကို ငွေ

ပုံသ
 ပေါက်တ
 မထွေတာ
 ရ၏ “

မှာ “ဆေးခါး အချို” ဖြစ်၏။ ဆိုလိုသည်မှာ ဆေးခါးမျိုးမှန်သမျှ အမည်နှင့် ကိုက်ညီစွာ ခါးနေသည် ဖြစ်၏။ ဖော်ပြပါ အပင်သည် ဆေးခါးမျိုးထည်းမှ ဖြစ်၏။ သို့သော် ဆေးခါးကို မခါးဘဲ ချိုနေ၏။ “ဆေးခါးပင်” ဟု ခေါ်သကဲ့သို့ “ဆေးချိုပင်” ဟု ခေါ်မူလည်း ခေါ်နိုင်ရာ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဆေးခါးပင်များ အသုံးချသည့်နေရာတွင် အသုံးဝင်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ မြန်မာမူ၌ ဂုဏ်ခါး၊ ဂုဏ်ချို၊ ဂုဏ်သများ၊ ဂုဏ်ဗောဓိ၊ ဂုဏ်လက်တို့ ဟု ဂုဏ်အမည်နှင့် အုပ်စုဖွဲ့၍ အသုံးပြုသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဆေးခါးအမျိုးမျိုး အသုံးချစေလိုသဖြင့် ဆေးခါးအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်၏။

[၁]

ဖက်သန်းပင်

လက်တင် Heterophragma Adenophyllum

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဖက်သန်းသည် အပင်အလတ်စားမျိုး ဖြစ်၏။ အပွေးသည် အညိုနီရောင် ရှိ၏။ အညွန့်ထူလျက် အညိုရောင်ကတ္တီပါမွေးများ ပေါက်၏။ အရွက်ကလေးများတွင် ခွေးသွားစိပ် မရှိ၊ ကျောဖက်၌ ကတ္တီပါမွေးနုကလေးများ ပေါက်၏။ ရွက်ညှာ မရှိ၊ အလက်တွင် ရှိသော အရွက်ကလေးများအနက် အောက်ဆုံး၌ ယှဉ်ပြိုင်လျက် ပေါက်သော အရွက်ကလေးများ သည် အငယ်ဆုံး ဖြစ်၏။ ပန်းပွင့်သည် ကြီး၍ အကိုင်း အခက် အဖျားမှ အပေါ်သို့ တည့်တည့် မတ်မတ်ထောင်လျက် ပေါက်၏။ အပွင့်သည် နှုတ်ခမ်းကဲ့သို့ နှစ်ခွ နေ၏။ အပွင့်သည် ဝါလျက် ကြေးနီရောင် ကတ္တီပါမွေး ပေါက်၏။ ပွင့်ခံခွက်၌ အနား တနား ၅-နားဖြာ၍ ပေါက်၏။ အသီး တောင့်သည် ၁-ပေမှ ၃-ပေအထိ ရှည်၍ လုံးသော်လည်း အမြောင်းပေါ်လျက် အမွေးထူပြီ ကွေးကောက်လျက် ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဖက်သန်းမြစ်သည် နှုတ်ကို မြိန်စေတတ်၏။ အားကို ဖြစ်စေ တတ်၏။ ခယရုဂ်နာ၊ ချောင်းဆိုးနာတို့ကို နိုင်၏။ အသက်ကို ရှည်စေတတ်၏။ ကုတ်ဟီးနာ၊ ချည် နဲ့သောအနာတို့ကို ပယ်နိုင်သော အစွမ်းသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံစေတတ်၏။

[၁]

ဗလရှင်ပင်

အိန္ဒိယ	ရာဇာ မိဗာ	(ပီပရီမင်)
လက်တင်	Mentha piperita	
အင်္ဂလိပ်	Peppermint	

ပုံသဏ္ဌာန်။ ဗလရှင်ပင်သည် ပင်ငယ်မျိုးဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဗယဆေးပစ္စည်း တွင် ထင်ရှားသော ဆေးဘက်ဝင် ပစ္စည်းတမျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်း၏ အရွက်သည် ၁-လက်မမှ ၄-လက် မခန့် ရှည်၏။ ၎င်းအရွက်၌ အလွန် စူးရှပြင်းထန်သော အဆိုး အနံ့ တို့ရှိ၏။ ၎င်းအပင်သည် ပူဒီးနာ အုပ်စုတွင် အပါအဝင် ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်ကို မြန်မာနိုင်ငံမှ ယူ၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ ယူဆောင်၍ စိုက် ပျိုးရေးဥယျာဉ်တို့၌ စိုက်ပျိုးထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ဗလရှင်ပင်သည် အူသိမ်၊ အူမနှင့် ဆိုင်သော ရောဂါတို့၌ အလွန် ကောင်းမြတ်သော ဆေးတပါး ဖြစ်၏။ ဝမ်းပိုက် ထိုးအောင့်ခြင်းနှင့် ကိုယ်ဖော ကိုယ်ရောင် ဖြစ်ခြင်းတို့၌ အထူး အကျိုးများ၏။ ဝမ်းမီးကို တောက်စေ၏။ လေကို နိုင်၏။ ပူလောင်ခြင်းကို ငြိမ်းအေး စေတတ်၏။ အားနည်းခြင်း၊ ပျို့အန်ခြင်း၊ ဖျားခြင်းနှင့် ဝမ်းတွင် လေမငြိမ်မသက်ဖြစ် ခြင်းတို့ကို ပျောက်ကင်းစေတတ်၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

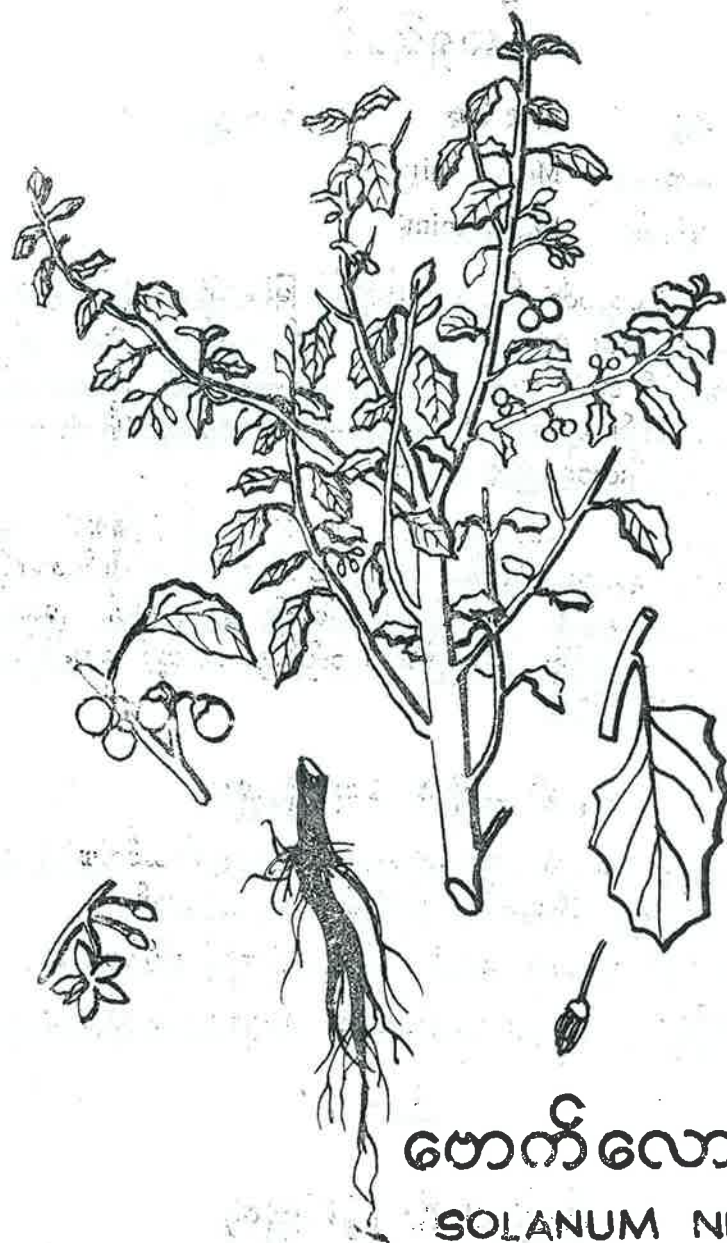
နဖူးကိုက်ရာ၌ ၎င်း သို့မဟုတ် အခြားတစ်ခုခုရာသော ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်း ကိုက်ခဲရာ၌ ၎င်း-ဗလရှင်ရွက်ကို ကြိတ်၍ လိမ်းပေးသော် လျင်မြန်စွာ ပျောက်ကင်း၏။

ကိုယ်လက် အင်္ဂါ နာကျင်ကိုက်ခဲသော် ၎င်းအရွက်ကို ကျို၍ လိမ်းပေးရ၏။

အားနည်းခြင်းနှင့် ဝမ်းရင်လျက် ဓာတ်သက်ခြင်း ပျောက်ကင်းစေရန် ၎င်းအရွက်ကျိုရည် ကို သောက်ရ၏။

ဗိသွာပင် (နှမ်းကြပ်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (၃) တွဲ- ရှ။

ဟောက်လောက်ညို

SOLANUM NIGRUM.

ကကမာချီ

ပုံ
ထွက်၍ င
ဆောင်၊ ပြ
ရွက်ညာဝ
သွယ်ပြီး
ပုံ သဏ္ဌာ
လှေခါးသ
ပြောင်းလဲ
၏ အရွ

၅
ဖတ်များ

မောက်လောက်ညှိ

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ-၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ-၅)

မောင်မောင်သီး (ကုလားမျက်စိပင်စောက်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ - ၅။

မုံလုံခါး (မြူးခါး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ - ၅။

မျိုင်းခြေထောက် (ဂျိ.ကြီး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ - ၅။

မျည့်ဇင်ပင် (ပြေ.ချဉ်)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။မျည့်ဇင်ပင်ခေါ် (ပြည့်ချဉ်ပင်)သည် အပေါ်သို့ ထိုးထွက် ထောင်ထွက်၍ သွားတတ်သော ပင်လတ်မျိုး ဖြစ်၏။ အပင်၏ အခေါက်ရောင်သည် ဖြူဖျော့သော အရောင်၊ ပြာလဲ့လဲ့ အရောင် ရှိ၏။ အပွေးချောမွတ်၏။ ရွက်ညှာ ရှည်သွယ်၍ ၃-လက်မခန့် ရှိ၏။ ရွက်ညှာထိပ်၌ ၃-ခွဆိုင် အရွက် ၃-ရွက်ခွလျက် ထွက်၏။ အလယ်ရွက်သည် ၅-လက်မခန့် ရှည်သွယ်ပြီး ဘေးဘယ်ညာ ခွလျက် ရှိသော အရွက်သည် ၂-လက်မခန့်မျှသာ ရှိ၏။ အရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ လွန်းပုံဆောင်သောအရွက် ဖြစ်၏။ ရွက်ညှာတံသည် အကိုင်းကို ဘယ်ညာပတ်၍ လှေခါးသဘွယ် ထွက်၏။ အရွက်နုထွက်စဉ် ပန်းနုရောင်ဖြစ်ပြီး ရင့်သောအခါ အစိမ်းရောင်သို့ ပြောင်းလဲသွား၏။ အရွက်တို့မှာ အထက်အောက် ပြောင်ချောပြီး အမွှေးကင်းသောအရွက် ဖြစ်၏။ အရွက်တို့ကို ချဉ်ရေဟင်းချက်၍ စားရ၏။ အရွက်၏ ဆေးသုံးကို အောက်၌ ဖော်ပြပါမည်။

အပွင့်တို့မှာ အကိုင်း၏ ထိပ်ဖြားမှ စုပြုံ၍ ထွက်သော ထိပ်ဖြားထွက်ပန်းခိုင် ဖြစ်၏။ ပွင့်ဖက်များ ကြွေကျ၍သွားသောအခါ သနွေသီးနုကလေးများ စုပြုံ၍ သီးလာ၏။ အသီးရောင်မှာ

နိဗ္ဗိ
RUM.

ဗျည်းဇင် (ပြေချဉ်)

သောအချိန်တွင်
စင်း ဖြစ်၏။ အ
ချဉ်ဟူ၍ ခေါ်ဆို
ပျားသည် စားရ
သော အသီးဖြစ်
ကစစ်အမှန်ကား
ယားပြီး ဖြစ်သေး
ထုတ် ရေးသား

ချဉ်ပြစ်
မပေး ချော၏။
လည်း ကျောဘ
ပန်းပွင့်သည် ဝေ
မသီးတောင့်သ
ကောက်လျက်

ဤကဲ့သို့
သော အရပ်ပေး
ဖော်ထုတ်ရေး
တွင် အပင်ပုံ

ဂုဏ် နှင့်
ချင်းယား၊ ဧ
ပဲစိန်းငုံ့၊ သင်
တိုက်။

ကျေ
တဆေး၊ နွား

ကျေ
စသာဆန်-

ကျေ
သုံးမျိုးကို

ကျေ
နှုတ်စိမ်း၊
ဖိုးစေ့ခန့်လို့

ရှိသောအချိန်တွင် အစိမ်းရင့်ရောင် ဖြစ်ပြီး ရင့်မှည့်သော အခါ သွေးကဲ့သို့ နီရဲသော အရောင် အစင်း ဖြစ်၏။ အရွက်နှင့် အသီးအားလုံး ချဉ်သောရသာ အပြည့်ရှိခြင်းကို အကြောင်းပြုပြီး ပြည့်ချဉ်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုဟန် ရှိ၏။ အချို့သော အရပ်ဒေသများ၌ စုပြုံ နီရဲ၍နေသော အသီးငယ်ကလေးများသည် စားချင့်စကွယ် ရှိကြသဖြင့် အားပါးတရ စားလိုက်သော အခါတွင် အလွန် ချဉ်လှသော အသီးဖြစ်၍ နေသဖြင့် ချဉ်ပြစ် ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြောင်း ကြားသိခဲ့ရ၏။ သို့သော် ချဉ်ပြစ် အစစ်အမှန်ကား ‘ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် ပဌမတွဲ’ (ခ) အက္ခရာတွင် ဆေးသုံးနှင့် တကွ ပါဝင်ထားပြီး ဖြစ်သော်လည်း နာမည်တူ ပေါ်လာသဖြင့် ချဉ်ပြစ် အစစ်အမှန်ကို ဖြည့်စွက် ဖော်ထုတ် ရေးသားရန် လိုပေ၏။

ချဉ်ပြစ် အစစ်အမှန်သည် အစဉ်သဖြင့် စိမ်းလန်းစွာ နေလေ့ရှိသော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ အပွေး ချော၏။ အညွန့်ဖျားတွင် ကတ္တီပါမွေးများ ပေါက်၏။ အရွက်သည် အပေါ်ပင် စိမ်းသော်လည်း ကျောဘက်၌ အဖြူရောင် ထွက်၏။ အရွက်ဖျား၏ အဝိုက်ကွဲကြောင်းကား မနက်လှပေပန်းပွင့်သည် ငယ်၍ ဖြူ၏။ ပွင့်ဖတ်တို့သည် ရွက်ဘူဖြစ်၍ ပန်းခိုင်တွင် အခက်အလက် များ၏။ အသီးတောင့်သည် များ၍ ပါးပြီးလျှင် အနည်းငယ် ကောက်၏။ ရွက်ကြောများလည်း ကွေးကောက်လျက် ရှိ၏။

ဤကဲ့သို့ ပုံဖော်ရေးသားလိုက်ခြင်းသည် ပြည့်ချဉ် ခေါ်သော ယခုဆေးပင်ကို အချို့သော အရပ်ဒေသက ချဉ်ပြစ် ဟု ခေါ်ဆိုနေကြသဖြင့် ချဉ်ပြစ် အစစ်အမှန်ကို နှိုင်းယှဉ်၍ သိရှိရန် ဖော်ထုတ်ရေးသားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။ ချဉ်ပြစ် အစစ်အမှန်ကား ‘ပုံပြဆေးအဘိဓာန် ပဌမတွဲ’ တွင် အပင်ပုံစံနှင့် တကွ ဖော်ပြထားသည်ကို ကြည့်ရှုနိုင်ကြပါသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ကျောက်မြစ်မြတ်ဆေး- ပျဉ်းချဉ်, ကျည်းဖြူ, ကျည်းနီ, ရေချင်းယား, ကေရာဇ်, ထောက်ရှာ, နွားလျှာကြီး, သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ, မရိုးနီ, မိုးနီ, မြင်းစင်္ဂနီ, ပဲစိန်းငုံ, သက်ရင်းကြီး- ဆေး ၁၃- မျိုး အမျှ အညက်ပြု၊ ဇီးကင်းခန့်လုံးပြီး ဆန်ဆေးရည်နှင့် တိုက်။

ကျောက်ချင်းယား လိမ်းဆေး။ ။ပျဉ်းချဉ်ရွက်, ထိန်ရွက်, နနွင်းစိမ်း, လင်းနေ, တဆေး, နွားမြက်ရင်းခေါင်း- ဆေး ၆- မျိုး အမျှစီ ကြိတ်ပြီး အရက်နှင့် ဖျော်၍လိမ်း။

ကျောက်ပေါ်စဉ် နေမချီ ထိုင်မသာ ရှိသောအခါ ပျဉ်းချဉ်ရွက်, ထိန်ရွက်, နနွင်းစိမ်း စသာဆန်- ဆေး ၄- မျိုး အမျှစု၍ ကြိတ်ပြီး အရက်နှင့် ဖျော်၍လိမ်း။

ကျောက်ယားကြီး တိုက်ရန်။ ။ပျဉ်းချဉ်မြစ်, ငဖြူကြီးမြစ်, ကေရာဇ်မြစ်- အမြစ်သုံးမျိုးကို အမျှစီသွေးပြီး ရေကျက်အေးဖြင့် တိုက်၍ ပေးရာ၏။

ကျောက်ပုလဲ ဆေးနည်း။ ။ပျဉ်းချဉ်ရွက်, ထိန်ရွက်, နွားမြက်ရင်း, တဆေးရွက်, နနွင်းစိမ်း, ကွမ်းရွက်, ဂျုတ်ရွက်, သနပ်ခါးရွက်- ၎င်းဆေးစုကို အညီအမျှစုပြီး အရက်နှင့်ကြိတ်၊ ဇီးစေ့ ခန့်လုံးပြီး အရက်နှင့်ပင် ဖျော်၍ လိမ်း။

ပြေချဉ်)

ကျောက်ယားကြီး ဆေးနည်း။ ။ ဗျည်းချဉ်ရွက်၊ ထိန်ရွက်၊ နွားမျက်ရင်း၊ တဆေး၊
၎င်းဆေး ၄-မျိုးကို အမျှစီစုပြီး အညက်ပြု၊ ဇီးကင်းခန့်လုံး၍ထား၊ အရက်နှင့်ဖျော်ပြီး လိမ်း၍ပေး။

မျစ်ဂျုံ (ဗာဇီပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (၃) တွဲ - ရှ။

မြင်းပင် (ပန်းနီ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (၃) တွဲ - ရှ။

[ဆ]

ဘင်္ဂပင် (ဘင်္ဂကြီး)

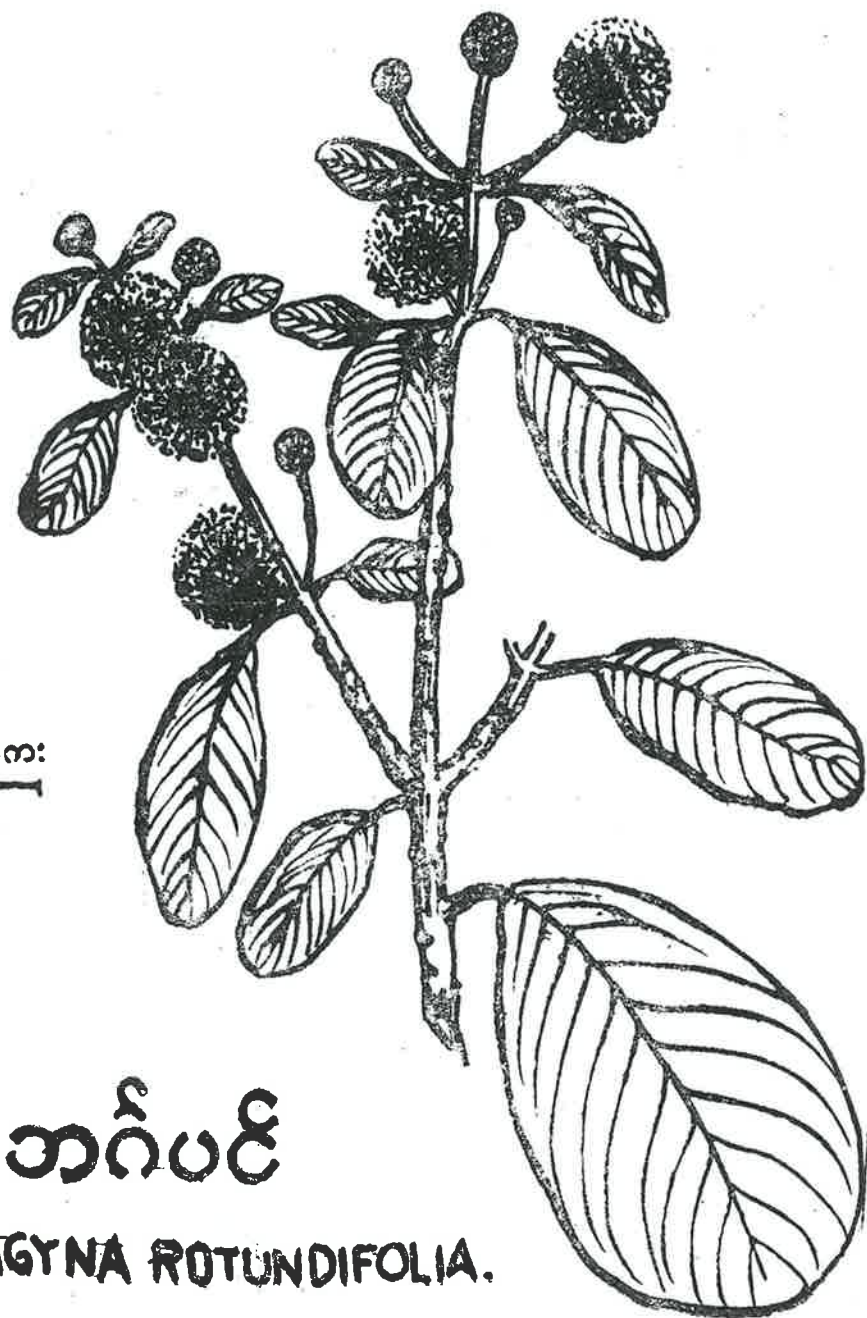
လက်တင် Stephogyne diversifolia

ဘင်္ဂသည် အပင်အလတ်စားမျိုး ဖြစ်၏။ အပွေးသည် ချောသော်လည်း တခါတရံ မြောင်း
များ၊ အမျောင်းလိုက် ပေါ်နေတတ်၏။ အရွက်၏ ကျောဘက်၌ အမွေးနုကလေးများ အနည်း
ငယ် ပါရှိတတ်၏။ အရွက်သည် ကျယ်ပြီးလျှင် အရင်းတွင်ဟိုက်၍ ပိုင်း၏။ အကြောကလေးများ
ကြားထဲတွင်နေသော အရွက်ပိုင်းသည် ရံဖန် ရံခါ ခုံး၍ နေ၏။ အရွက်သည် ၃-လက်မမှ ၁၀-
လက်မအထိ ရှည်၏။ အညှာသည် ၂-ပိုင်း ၁-ပိုင်း လက်မမှ ၁-၂-ပိုင်း ၁-ပိုင်းအထိ ရှည်လျက်
အမွေးထူ၏။ အပွင့်သည် ထိန်ပွင့်နှင့် သဏ္ဌာန်တူသော်လည်း ကြီး၏။

ဘင်္ဂ (ဘင်္ဂကြီး) ၎င်းအပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ တလျှောက်တွင် မြောက်ဖက် အထက် ချင်း
တွင်း အရပ်မှ တောင်ဖက် ထားဝယ်နယ်အထိ မြေညီသစ်တောများ၌ ဘင်္ဂပင်များကို တွေ့နိုင်၏။
ဘင်္ဂပင် နှင့် နှောဘင်္ဂ၊ နှောသိမ်ပင်တို့မှာ အပင်တူများ ဖြစ်ကြသည်။ ဘင်္ဂပင်တို့သည် တောသစ်
ပင် အလတ်စားများ ဖြစ်ကြ၍ အမြင့်ပေ ၅၀- အထိ ရှိကြသည်။ ပင်စည်လုံးပတ်မှာ ၆-ပေအထိ
ရှိသည်။

ဘင်္ဂသားသည် ဝါကြန့်ကြန့် အရောင်ရှိပြီး အတော်အတန် မာသော သစ်မျိုး ဖြစ်သည်။
အသားပြင်မှာ ညက်ညော၍ ပြုပြင်ရန် လွယ်ကူသည့်ပြင် အသားလည်း သေလွယ်သည်။ အသား

မျက်ရင်း၊ တဆေး၊
ဖျော်ပြီး လိမ်း၍ပေး။

၁-စကေး

တခါတရံ မြောင်း
လေးများ အနည်း
ကြောကလေးများ
၃-လက်မမှ ၁၀-
ရင်းအထိ ရှည်လျက်

၁၀ အထက် ချင်း
၂၁ ကို တွေ့နိုင်၏။
ရှိသည် တောသစ်
၆-ပေအထိ

၁၀ မျိုး ဖြစ်သည်။
၁၀ မျိုး အသား

အင်္ဂပင်

MITRAGYNA ROTUNDIFOLIA.

သေပြီးသော ဘက်သားကို ဓာတ်ပုံဘလောက်များ ပြုလုပ်ရာ၌ အသုံးပြုကြသည်။ တန်ဖိုး၊ စို၊ ဆောက် စသော လက်နက် ကရိယာများ၏ သစ်သားပွတ်တိုင်စင်များ၊ သေတ္တာ၊ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင် စသော အိမ်သုံးပစ္စည်းများကို ဘက်သားဖြင့် ပြုလုပ်ကြသည်။ (စွယ်စုံကျမ်း-မှ)

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဘက် (ဘက်ကြီး) ပွင့်သည် သွေး၊ သည်းခြေ၊ လေ၊ သလိပ်ဖျားတို့ကို၎င်း၊ နာဂဝိသ အဘိညာဉ်ဖောက်သော သန္နိပါတ်နာကို၎င်း၊ သလိပ်၊ လည်၊ နှလုံး၊ ဆိုတောင့်သော အနာကို၎င်း၊ ဝမ်းလားသော အနာကို၎င်း၊ ညှိုးနွမ်းမြည်တမ်းသော အနာကို၎င်း၊ အလွန် ချွေးထွက်များသော အနာကို၎င်း၊ နှလုံး၊ အသည်း၊ အဆုတ်တို့ အလွန် သည်းထန်စွာပူသော အနာကို၎င်း ချမ်းသာစေတတ်၏။

ဘုတ်ပင် (တည်ကြီး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (၃) တွဲ-၅။

ဘောက်ခွေးပင် (အီးပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (၃) တွဲ-၅။

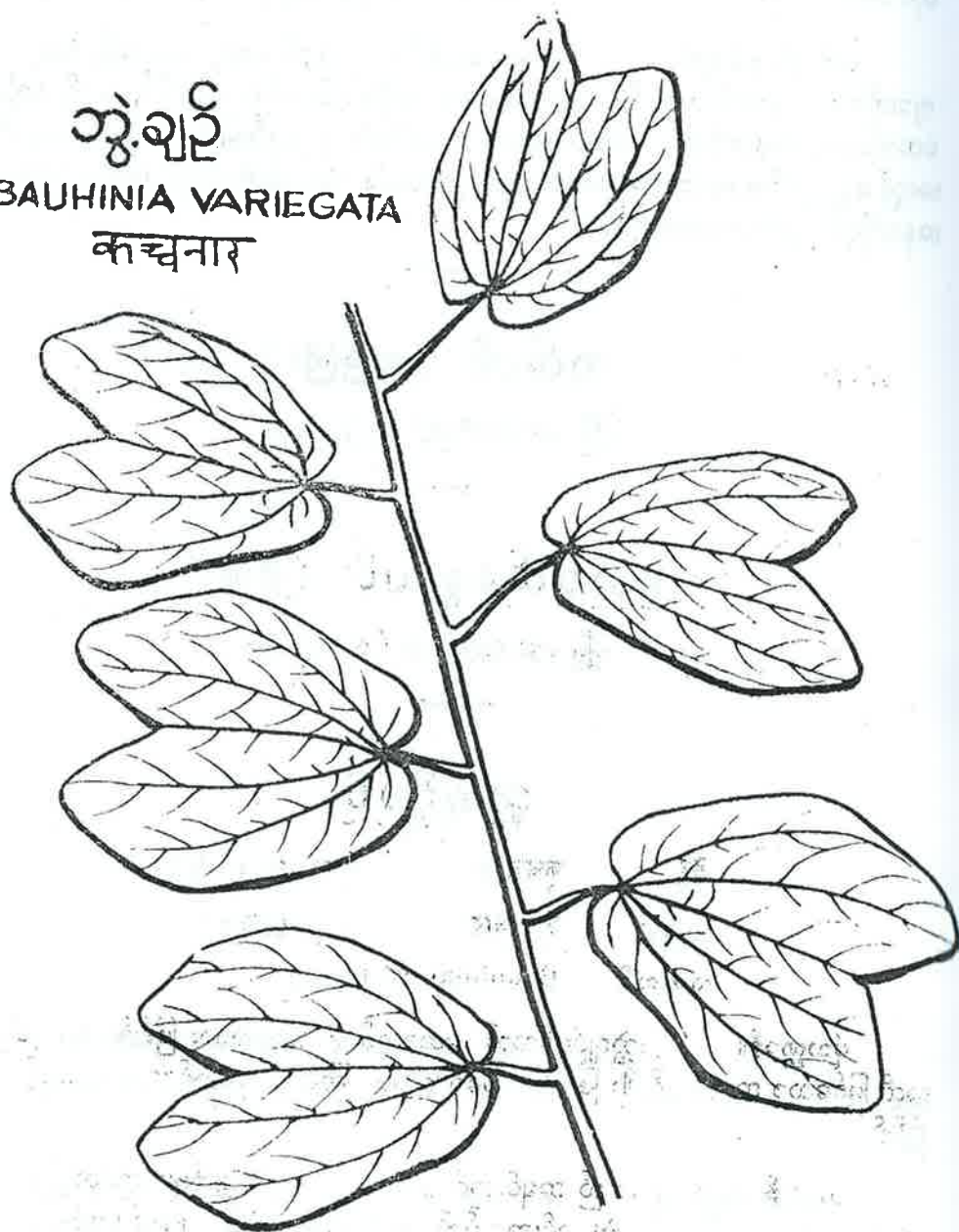
ခွေချဉ်ပင်

အိန္ဒိ	कचनार	(က-ကျ-နာ-ရိ)
သက္ကတ	कचनार	(ကံ ကျနာရ)
လက်တင်	Bauhinia	variegata

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ခွေချဉ်ပင်သည် ဘောက်သစ်ပင် အလတ်စား ဖြစ်၏။ ပေ ၂၀-မှ ၃၀-အထိ မြင့်သော အပင်လတ်မျိုး ဖြစ်၏။ အခေါက်မှာ ကြမ်း၍ ညိုညစ်သော အရောင် အဆင်း ဖြစ်၏။

အပင်၏ အရွက်များသည် အရင်းတွင် ၃-ပုံ ၁-ပုံ ကဲ့ရဲ့၍ အရွက်ဖျားတွင်လည်း အရင်းကဲ့သို့ပင် ၃-ပုံ ၁-ပုံ ကဲ့ရဲ့လျက် ရှိ၏။ ၎င်းအရွက်ကို လူတို့အမြင်အားဖြင့် ၂-ရွက် ပူးတွဲ၍ထားသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ ရွက်ညှာထိပ်မှ ရွက်ဖျားအထိ ရွက်ကြောကြီးပေါင်း ၁၀-ခုမှ ၁၅-ခုအထိ ဖျာထွက်လျက် ရှိ၏။ ထိုအပင်၏ ထူးခြားချက်မှာ နေဝင်ချိန် ရောက်သောအခါ ရွက်မ္ဘာများသည် အထက်ပိုင်း

ဘွဲ့ချဉ်
BAUHINIA VARIEGATA
काञ्चनार

မုက်နှာပြင်
အရွက်များဝ

တပ
သည် အချို့

ဘွဲ့ချ
စိုက်ပျိုး ကြ
ပန်းပွင့်ကြသ
အခွာ များ

ဘွဲ့ချ
အားဖြင့် ဖြ

ဂုဏ်
သွားသော

၎င်း

ချေ

အ

ဂါကို ပျော

ဘွဲ့ချ

ပြုတ်ရည်ဖြင့်

မျက်နှာပြင်ခြင်း ထိအောင် လက်နှစ်ဘက်ယှက်၍ ဘုရားရှိခိုးသကဲ့သို့ ပူးကပ်၍ သွား၏။ ရင့်သော အရွက်များထက် နုသော အရွက်များသည် ပို၍ ထူးခြားစွာ ပူးကပ်ကြ၏။

တပင်လုံးရှိ အရွက်များ ကြွေကျသွားသောအခါ ပန်းများ ပွင့်ကြ၏။ ပွင့်သောပန်းများ သည် အချို့မှာ အဖြူရောင် အချို့မှာ ပန်းရောင် အနုစားကလေးမှ အနီရင့်ရောင်အထိ ပွင့်ကြ၏။

ဘွဲ့ချဉ်ပင်ကို အများအားဖြင့် အိမ် ဝင်းခြံ ဥယျာဉ်များတွင် အလှကြည့် ပန်းပင်အဖြစ် စိုက်ပျိုး ကြသည်။ ၎င်းအပင်ကို အစေ့မှ လွယ်ကူစွာ စိုက်ပျိုးနိုင်၍ အမြင့် ၁၀-ပေခန့် ရှိလျှင် ပန်းပွင့်ကြသည်။ ၎င်းအပင်ကို အများအားဖြင့် ဆေးအဖြစ် အခေါက်ကို သုံးကြသဖြင့် အခေါက် အခွာ များသောအခါ အပင် သေတတ်၏။

ဘွဲ့ချဉ်ပင်ကို မြန်မာ အိန္ဒိယ ခြောက်သွေ့သော တောင်တန်းဒေသ များတွင် အများ အားဖြင့် ဖြစ်ထွန်းသော အပင် ဖြစ်၏။

ဂုဏ်နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဘွဲ့ချဉ်ပင်၏ အခေါက် ပြုတ်၍ရသော အရည်ဖြင့် သွေးဝမ်း သွားသော အတိဿာရ ဝမ်းရောဂါကို တိုက်ပေး ရသည်။

၎င်းအခေါက်ကို သွေး၍ ဒဏ်ထိခိုက်သော အနာတို့ကို လိမ်း၍ ပေးရာ၏။

ချောင်းဆိုးသော ရောဂါ၊ ပန်းနာရောဂါတို့ကို အခေါက်ကို ဆားနှင့် သွေး၍ လျက်ရာ၏။

အခေါက်ပြုတ်ရည်ကို ငုံ့လိုက် ထွေးလိုက် ပြုလုပ်၍ ပေးပါလျှင် သွားဖုန်းရောင်သော ရောဂါကို ပျောက်ကင်း စေတတ်၏။

ဘွဲ့ချဉ်ခေါက်၊ မန်ကလာခေါက်၊ သပြေခေါက်၊ ဇီးခေါက်၊ ကျောက်ချဉ်၊ ၎င်း ၅-ပါး ပြုတ်ရည်ဖြင့် အနာကို ဖန်ဆေး၍ ပေးပါလျှင် အသားနုတက်၍ ပျောက်ကင်း ချမ်းသာ လွယ်၏။

[၈]

မဂ္ဂမပင် (မချစ်စု)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (၃) တွဲ - ရှ။

မဒမပင်

လက်တင် Dalbergia ovata

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။မဒမပင်သည် အောက်မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသ အားလုံး၌ အလွန်ကျော်စောသဖြင့် လူသိများသော အပင် ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်သည် ပင်လယ် ရေငံ ဝင်သော အရပ်၌ ပေါက်ရောက်တတ် သဖြင့် ရေငံကြိုက် အပင် ဖြစ်၏။ အပင်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ပေ ၃၀-၄၀-ခန့်သာ မြင့်သဖြင့် အလတ်စား အပင်များသာ ဖြစ်၏။ အပင်လုံးသည် ညိုသော အဆင်း ရှိပြီး အကြေးခွံမှာ နီညိုသော အဖတ်စကလေးများ ဖြစ်ကြ၏။ အဖူး အညွန့်များ ထွက်ပေါ်လာသောအခါ နီကျန်ကျန် ရှိပြီး အမွေး အမှင် ကင်း၏။ အရွက်ကလေးများသည် ကျယ်ပြန့်၍ အရွက်၏ ကျောဘက်၌ ဖြူသော အဆင်း ရှိ၏။ အရွက် အားလုံးတို့သည် ကတ္တီပါကဲ့သို့သော အမွေးနုကလေးများ ပေါက်ခြင်း မရှိပေ။

အပွင့်တို့သည် ၃-ပိုင်း ၁-ပိုင်း လက်မမျှသာရှိပြီး၊ ဖြူသော အဆင်းရှိ၏။ အခက် အလက်များသော ပန်းခိုင်၌ အရွက်ကလေးများနှင့် ရောနှော၍ ပွင့်ကြ၏။ အသီး တောင့်သည် ပါး၍ပြားလျက် ၁-လက်မမှ ၃-လက်မ အထိ ရှည်၏။ အစေ့သည် ၁-စေ့မှ ၃-စေ့ အထိ ရှိတတ်၏။ အသီးတောင့်ပေါ်၌ အကြောမျှင်များ မထင်ရှား လှပေ။

မဒမပင်သည် အိမ်တိုင် စသော လူသုံးကုန်ပစ္စည်း အဖြစ် အသိများသော အပင် ဖြစ်၏။ ရဟန်းတော်များ အညိုရောင် သစ်နီ ဆိုးရာတွင်လည်း ၎င်းအပင်၏ အခေါက်ကို အသုံးပြုကြ၏။ အပင်၏ ပေါက်ရောက်ရာ ဒေသမှာ ပင်လယ်ကမ်းခြေ ရေငံဝင်ဖြစ်သော ဒေးဒရဲ၊ ဖျာပု၊ ဘိုကလေး၊ မော်လမြိုင်ကျွန်း ပုသိမ် စသော မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတို့၌ ပေါက်တတ်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။မဒမသည် ဖန်၊ ချုပ်သော ရသာ ရှိ၏။ အခေါက်ပြုတ်ရည်သည် ဝမ်းသက်သော ရောဂါ၌ အကျိုးပြု၏။ ယင်း ရောင်၍နေသော အနာတို့၌ လိမ်း၍ပေးရ၏။ အာဖရိက ကမ်းခြေတို့၌ မဒမခေါက် ပြုတ်ရည်ကို ကွန်ဒိုဆေးအဖြစ် အသုံး ပြုကြ၏။

သွားနာ :
ငုံ၍ထားလျှင် သွား

သွားဖုန်း
ဆိုက်အောင် မီးတူး၍ ထားရာ၏။

အနာ ဖန်
ကျောက်ချဉ်တို့နှင့်

ဝဲဝဲ ဝဲဝဲ
ပြီး အုန်းဆီနှင့်

ပုံသဏ္ဌာန်
အပင်၌ အလွန်ထချောင်း အုပ်စုဖွဲ့မည်သည့် သတ္တဝ

၎င်းအပင်
အရွက်သည်ချွန်ပြီသော စိမ်းဝါ နှုတ်ရောင် ရှိ၏။ အရွက်ညှာတို့၏ ရွက်ညှာပေါက်လျက် ရှိ၏။

အပွင့်ပန်း
သဖြင့် ဖရောင်းပန်းဝစ္ဆ ဝါတို့ဖြင့်

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

သွားနာ သွားကိုက်။ ။မဒမခေါက်ကို ကျောက်ချဉ် အနည်းငယ် ရော၍ ပြုတ်ပြီး ဂုံ၍ထားလျှင် သွားကိုက် သွားနာ သက်သာ၏။

သွားဖုန်းရောင်၊ သွားပိုးစားသော ရောဂါ။ ။မဒမခေါက်နှင့် ဒုတ္တာ ရော၍ ပြာနု ထိုက်အောင် မီးတွင်ဖုတ်ပြီး ၎င်းပြာနှင့် ပိုးစား၍ ထားသော သွား၏ အခေါင်းထဲသို့ ထည့်သွင်း ၍ ထားရာ၏။ ရောင်သော သွားဖုန်း သွားခြေဘို့ကို သိပ်၍ ပေးရာ၏။

အနာ ဖန်ရည်။ ။မဒမခေါက်၊ ဇီးခေါက်၊ မန်ကလာခေါက်၊ သပြေခေါက်၊ ကျောက်ချဉ်တို့နှင့် ရော၍ ပြုတ်ပြီး အနာတို့ကို ဖန်ရည်ဆေး၍ ပေးရာ၏။

ဝဲစို့၊ ဝဲခြောက် ယားနာ။ ။မဒမခေါက် နှင့် ဆေးရွက်ကြီး-၎င်း ၂-မျိုးကို ပြာချ ပြီး အုန်းဆီနှင့် ဖျော်ပြီး သုတ်လိမ်း၍ ပေးရာ၏။

မဟာဂါက္ခရေကျ

လက်တင် Linostoma decandrum

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။မဟာဂါက္ခရေကျ အပင်သည် ချုံဆန်သော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်း အပင်၌ အလွန်ထက်မြက်သော ဆူးတို့သည် အပင်၏ ပတ်လည်လှည့်ပတ်၍ ၁၀-ချောင်း ၁၅-ချောင်း အုပ်ဖွဲ့ပြီး ပေါက်တတ်၏။ ၎င်းအပင်သည် အလွန် ဆူးများသော အပင် ဖြစ်သဖြင့် မည်သည့် သတ္တဝါမျှ ခိုအောင်းနားနေခြင်း မရှိပေ။

၎င်းအပင်၏ အရွက်သည် အလျား ၆-လက်မမျှ ရှည်လျားပြီး ဗျက် ၂-လက်မမျှ ရှိ၏။ အရွက်သည်ချွန်ပြီး နူးညံ့ထူထဲလျက် အမွေးမဲ့ ဖြစ်၏။ အရွက်အောက် ကျောဘက်တွင် မသင်ရှား သော စိမ်းဝါ နုရောင်ရှိပြီး အသက်-မျက်နှာဘက်တွင် အာပေါဓာတ်ဖြင့် ရွန်းအသော အစိမ်းရင့် ရောင် ရှိ၏။ အရွက်တို့သည် အကိုင်း အခက်တို့ကို ရွက်လွှဲ ပတ်လည်လှည့်လျက် ပေါက်၏။ ရွက် ညှာတို့၏ ရွက်ညှာ၏ အရင်းပိုင်း အပေါ်၌ ၁-လက်မခွဲခန့်ရှိသော ချွန်တက်သော ဆူး ၃-ချောင်း ပေါက်လျက် ရှိ၏။

အပွင့်ပန်းခိုင်သည် နွယ်သကီ ပန်း ပွင့်သကဲ့သို့ အပင်ထိပ်ဖျား၌ အပြွတ်လိုက် ဖူးပွင့်ကြ သဖြင့် ဖရောင်းပန်းကလေးများပမာ ထူထဲသော ပန်းရောင်ပွင့်ဖတ်လွှာ အတွင်း တံမြက်စည်း ဝဏ္ဏ ဝါတို့ဖြင့် ရှုချင်စကွယ် အလွန်လှပ တင့်တယ်လျက် ရှိ၏။

လုံး၌ အလွန်ကျော်
ဝင်သော အရပ်၌
မှာ ပေ ၃၀-၄၀-ခန့်
သော အဆင်း ရှိပြီး
၂- လက်မပေါ်လာ
ကျယ်ပြန့်၍ အရွက်
ကဲ့သို့သော အပွေး

၏။ အခက် အလက်
၁၄-လက်မ ပါး၍ပြား
ဝိ ရှိတတ်၏။ အသီး

သော အပင် ဖြစ်၏
ကို အသုံးပြုကြ
ဒေးဒရဲ၊ ဖျာပု၊
ကတတ်၏။

အခေါက်ပြုတ်ရည်
တို့၌ လိမ်း၍ပေးရ
သုံး ပြုကြ၏။

မဟာကာကျွဲရေချ

LINOSTOMA DECANDRUM.

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။
ဆူးကလေးတို့သည် အပ
ပေါက်လျက် ရှိကြ၏။
ဖားကြီးမျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်း
ကျပေါက်ပင် ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ ။
မှားယွင်းရေးသ
မဟာဂါ ၅-မ

ဟူ၍ ၅-မျိုး ဖော်ပြ
ဂုဏ် နှင့် စွမ်း
စွာ ပျော့စေတတ်၏
သော အနာများကို

ဓာတုရသဓေး
တတ်၏။ ဝမ်းကို ဖြေ

နယဩသဓေး
ကိုယ်မှ
ဘက်၊
ဟင်းချ
ရင်း၊ န
မထူးတ

ဟု အရေပြားရော

နယမာလာ
တလုံး

မဟာဂါဇရစ်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။မဟာဂါဇရစ်သည် ပိန်းကြီးပင်နှင့် ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် တူ၏။ ၎င်းအပင်၌ ဆူးကလေးတို့သည် အပင်ရင်းမှစ၍ အရွက်နှင့် ဆက်သွယ်သော ရိုးတန် တလျှောက်လုံး လှပစွာ ပေါက်လျက် ရှိကြ၏။ ၎င်းမဟာဂါဇရစ်၏ အရွက်သည် လှံသွား ပုံဆောင်သော ပိန်းကဲ့သို့ ရွက်ဖားကြီးမျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်သည် ရေအိုင် ကမ်းစပ်နှင့် မိုးမျှောသော အရပ်ဒေသတို့၌ အလေ့ကျပေါက်ပင် ဖြစ်၏။ မြန်မာ့ အာယုဗေဒ ဗယဆေးဥယျာဉ်၌ စိုက်ပင်အဖြစ် ပြသထား၏။

မှတ်ချက်။ ။ ‘ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် ဒုတိယတွဲ’ ၌ ၎င်းအပင်ကို မဟာဂါကျဲရေကျ ဟု မှားယွင်းရေးသားထားသည်ကို မဟာဂါဇရစ်ဟု ပြင်ဆင် ဘတ်ရှုကြပါကုန်။

မဟာဂါ ၅-မျိုး မှတ်သားရန် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

- ၁ - မဟာဂါကျဲရေကျ
- ၂ - မဟာဂါကြံဆစ်
- ၃ - မဟာဂါဇရစ်
- ၄ - မဟာဂါထင်ဆွေး
- ၅ - မဟာဂါလှံတင် (လောက်သေပင်ဟု ဆို၏)

ဟူ၍ ၅-မျိုး ဖော်ပြထားသည်ကို မှတ်သားကြပါကုန်။

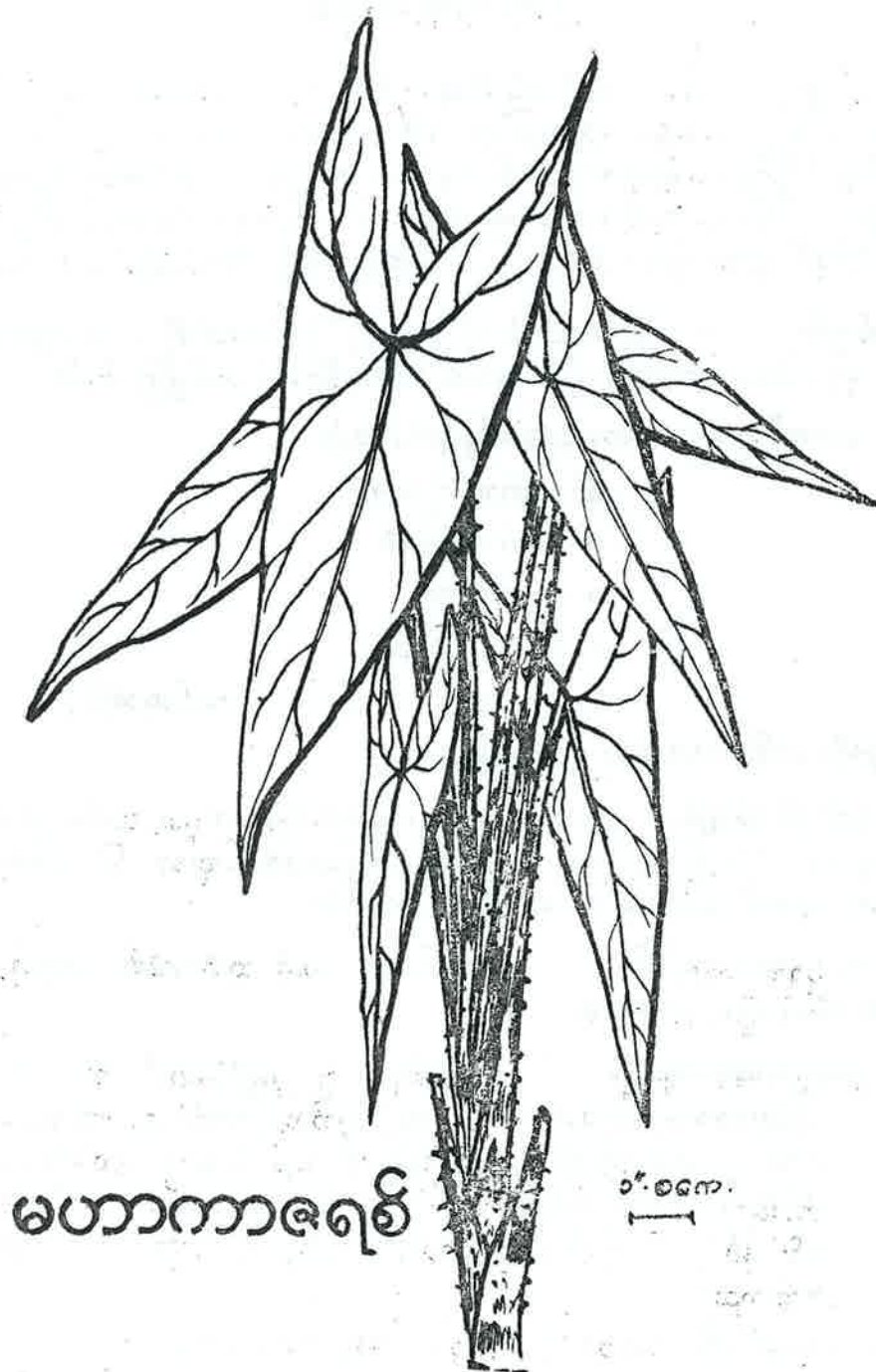
ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဗေဗူဏဆေးကျမ်း၌-မဟာဂါမြစ်သည် ပူ၏၊ တက်၏၊ ဝမ်းကို လွန်စွာ ပျော့စေတတ်၏။ ပျံ့နှံ့သည်ဖြစ်၍ တွေ့ဝေခြင်းကို ပြုတတ်၏။ သွေးနာ၊ မြင်းသရိုက်၊ ဖျားသော အနာများကို ပယ်ရှားနိုင်၏။ လေကို ပွားစေတတ်၏။

ဓာတုရသဆေးကျမ်း၌။ ။မဟာဂါသည် လေကို ထုတ်တတ်၏။ သွေးကို ကြွစေတတ်၏။ ဝမ်းကို ဖြောင့်စေတတ်၏။

နယဩသစဆေးကျမ်း၌။ ။“သမင်ရက် ဟု၊ ဖြူနီစုံရောက်၊ အခြောက် အစို၊ ကိုယ်မှာထစေ၊ ကပ်လာချေသော်၊ (လ) ထွက်သည်ကာလ၊ ကုမ၊ စရာ၊ ပညာ၊ တွားဘက်၊ စွန်လက်သည်းမြစ်၊ ကျည်းဖြူမြစ်ကို၊ ပျစ်ပျစ် အရေ၊ သောက်စေ မယွင်း၊ ဟင်းချက် နွားသား၊ စား၍ အနာ၊ ပေါ်ကာမလွဲ၊ ပေးမြဲဆေးမှန်၊ မဟာဂါသွင်း၊ သက်ရင်း၊ နှပ်ချို၊ အရည်တို့နှင့်၊ ဤသို့ပေးရာ၊ ကျမ်း၌ မှာသည်။ ။ဆရာပေးပူမထူးတည်း။”

ဟု အရေပြားရောဂါတို့၌ မဟာဂါကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြ ထားလေသည်။

နယမာလာကျမ်း၌။ ။သူဇယ်နာ အပုပ်ချဆေး ဖော်စပ်ရာတွင်လည်း- “ကြွေတလုံးကို၊ မီးဖိုမှာဖုတ်၊ ရွှေးဆံပြုတ်ကို၊ ခွံနုတ်၍ ခွာ၊ ဖြူစင်စွာဖြင့်၊ မဟာဂါကြီး၊

မဟာကာဇရစ်

ဇွန်လ
၄-လ
ယံမ
အကို
ခွင်ဝ
အကို
နေရ

ဩ
ဌာ
အဝ
ခြေ
ကြ

က

ကသီး ပဲစိမ်းနီ၊ အမျှစိကို၊ အညီဖြောင့်ဖြောင့်၊ (လ) သူနာ ခိုင်ပြီး၊ အတန်ကြီးမှု၊
အသီးတမြိတ်၊ ဆိပ်စိငယ်သေး၊ ပိုးဟပ်ချေးခန့်၊ ခွန်ပေးရသော်၊ ဖွပ်ဆေးလျှော်သို့၊
နံစော် အပုပ်၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှောင်၊ မကောင်းသမျှ၊ အကုန်ကျ၏။

ဟု မဟာဂါ၏ အသုံးကို ဖော်ပြထား လေသည်။

မဟာမေဒါပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ၅၊ စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅။)

မိကျောင်းကွမ်းဖတ် (ပင်လယ်နှင်း)

အိန္ဒိယ တာလမာနာ (တာလမခါနာ)

သက္ကတ ကိုနိလာဒ

လက်တင် Hygrophila phlomoides

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။မိကျောင်း ကွမ်းဖတ်ပင်သည် ချုံဆံသော တနှစ်ခံ အပင် ဖြစ်၏။
ဇွန်လ၌ အပင်ကလေးများ ပေါက်လာပြီးလျှင် တဖြေးဖြေး ကြီးထွား၍လာရာ စက်တော်လ၌
၄-ပေခန့် မြင့်တက်လာပြီး ပွင့်ဖူးကြ၏။ အပင်မ နှင့် ရိုးတန်သည် လေးထောင့်ပုံ ဖြစ်ပြီး အနည်း
ငယ်မာကြော၏။ ချိုး၍ကြည့်လျှင် အဆစ်နေရာကသာ ကျိုးသည်။ အပင်၏ အဆစ်အဖုများမှ
အကိုင်းများ ဝေဆာစွာ ဖြာ၍ ထွက်ကြ၏။ အောက်အဆစ်အဖုမှ အရှေ့ နှင့် အနောက် အကိုင်း
ခွံထွက်လျှင် အထက်သော အဆစ်အဖုမှ တောင် နှင့် မြောက် ခွံထွက်သော ဆန့်ကျင်ဘက်
အကိုင်းများ ထွက်၏။ အပင်ရိုးတံတလျှောက်လုံး အမွေးနုကလေးများ ပေါက်ကြ၏။ အပင်သည်
နေရာတိုင်းမပေါက်ဘဲ အုပ်စုဖွဲ့၍ ပေါက်တတ်၏။

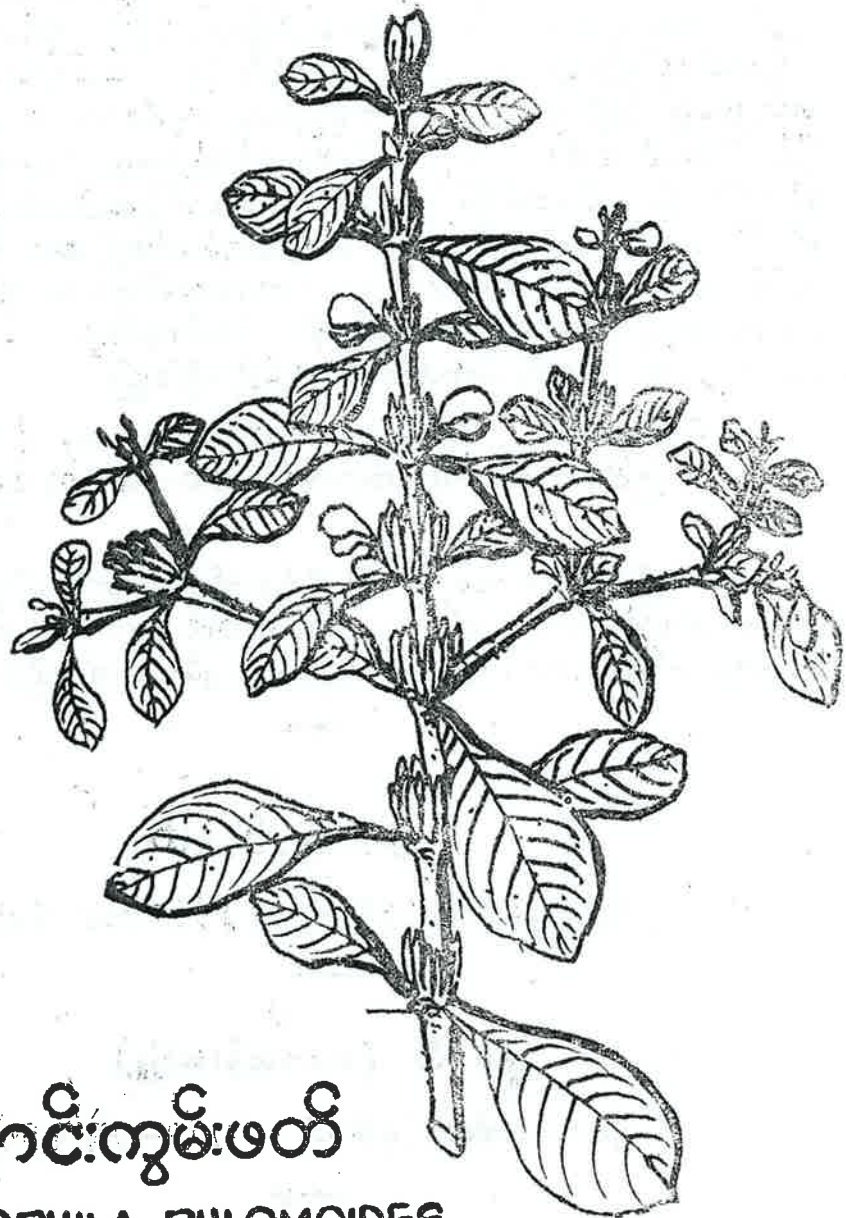
အရွက်သည် အဆစ်အဖု၏ အောက်ဆုံး နေရာမှ ၂-လက်မခန့် ရှည်လျားသော ရွက်
ညာဖြင့် အဆစ်တခုတွင် ဝဲ-ယာ ၂ ခု ပြိုင်၍ ထွက်ကြ၏။ အရင်းချွန်ယောင်ရှိပြီး အဖျားဝိုင်းသော
ငှက်တောင်ပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၏။ အရွက်၏ အနားသားတို့မှာ လှိုင်းတွန့်ကလေးများ ပါရှိ၏။ အရွက်၏
အထက်အောက် မျက်နှာပြင်တွင် မထင်မရှား ပါးလွှာသော အမွေးနုကလေးများ ပေါက်၏။ ရွက်
ကြောသည် ရွက်ညာမှ ရွက်ဖျား တိုင်အောင် ရွက်ကြောမကြီးမှ နံရိုးလွဲသဘွယ် ဖြာထွက်၍ သွား
ကြ၏။

ပွင့်ချပ်အုံ့သည် ပင်မ နှင့် အကိုင်းတို့၏ အဆစ်အဖုကို ကပ်တွယ်ပြီး သေးငယ်သောအရွက်
ကလေးတို့ကို အောက်ခံပြုလျက် ပူးပွင့်ကြကုန်၏။ အပွင့် အရောင်အဆင်းသည် အဖြူရောင်အောက်

ବିଘ୍ନବେଣୀ
ମହାମେଦା

ବିଘ୍ନ
HYGROF
କ

မိချောင်းကွမ်းဖတ်
 HYGROPHILA PHLOMOIDES.
 कोकीलाक्ष

ခံရှိအနားကွက်သောမရမ်းအစေ့ ရောင်ဖြစ်၏။ အပွင့်များကြွေကျသွားသောအခါပွင့်ချပ်အံ့အတွင်း၊ မှ ဖြောင့်ငင်းသော ထင်းချောင်းကလေးများ စုစည်း၍ ထားသကဲ့သို့ အသီးကလေးများ အစုလိုက် အပြုံလိုက် ပေါ်ထွက်၍လာသော ခွန်ပျော့အက်ကဲ့သီး ဖြစ်၏။ အသီးရင့်သောအခါ အတွင်း အစေ့ဆံသည် နီရဲပြီး လှပသေးငယ်သော မုညင်းစေ့ အရွယ်အစား အစေ့ဝိုင်းကလေးများ ဖြစ်ပေါ်၍လာ၏။ မတ် (ချ) လသို့ ရောက်သောအခါ လူများမယူလျှင် အလိုလိုအက်ကွဲပြီး လွှင့် စင်ကုန်ကြသည်။ အသီးမအက်ကဲ့မီ ပြန့်ဖြူးသော တလင်းပေါ်၌ အပင်လိုက်စုပုံ၍ထားပြီး အစေ့ ကို နှမ်းများ ခါယူသကဲ့သို့ ခါ၍ ယူရ၏။ မိကျောင်းကွမ်းဖတ်သည် အစေ့ကို ဆေးသုံးပစ္စည်း အဖြစ် အသုံးပြုရသော အပင် ဖြစ်သဖြင့် မြန်မာ ဘယဆေးဆိုင်များ နှင့် ကုလားဘယဆေးဆိုင် များတွင် မိချောင်းကွမ်းဘတ်ဟူ၍၎င်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက်တွင် ပင်လယ် နှမ်း ဟူ၍၎င်း ခေါ်ကြသည်။ မေးဝယ်လျှင် အလွယ်နှင့် ရနိုင်သည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ပြည်တရွဲရွဲ နှင့် မကျက်နိုင်သော အနာအိ၊ အနာဟောင်းများ ၎င်းအစေ့ကို ကြိတ်၍ အုံပေးပါလျှင် အနာကျက်ပြီး အသားနုတက်ကာ ပျောက်ကင်းချမ်းသာ လွယ်၏။

တိန္ဒူလူမျိုးများ ၎င်းအစေ့ကို အစိမ်းလိုက် ဝါး၍ စားကြသည်။ ထိုလူမျိုးတို့ အယူအား ဖြင့် မိကျောင်းကွမ်းဖတ်စေ့ကို အမြဲတစေ စား၍ပေးပါလျှင် ရောဂါများ မကပ်ရောက်နိုင်သည့် ပြင် စွဲကပ်သျှက်ရှိသော ရောဂါများလည်း ပျောက်ကင်းချမ်းသာလွယ်သည်ဟု အယူရှိကြသည်။

မိကျောင်းနွယ်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅)

မူစလီ (တောထန်းအဖြူ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅)

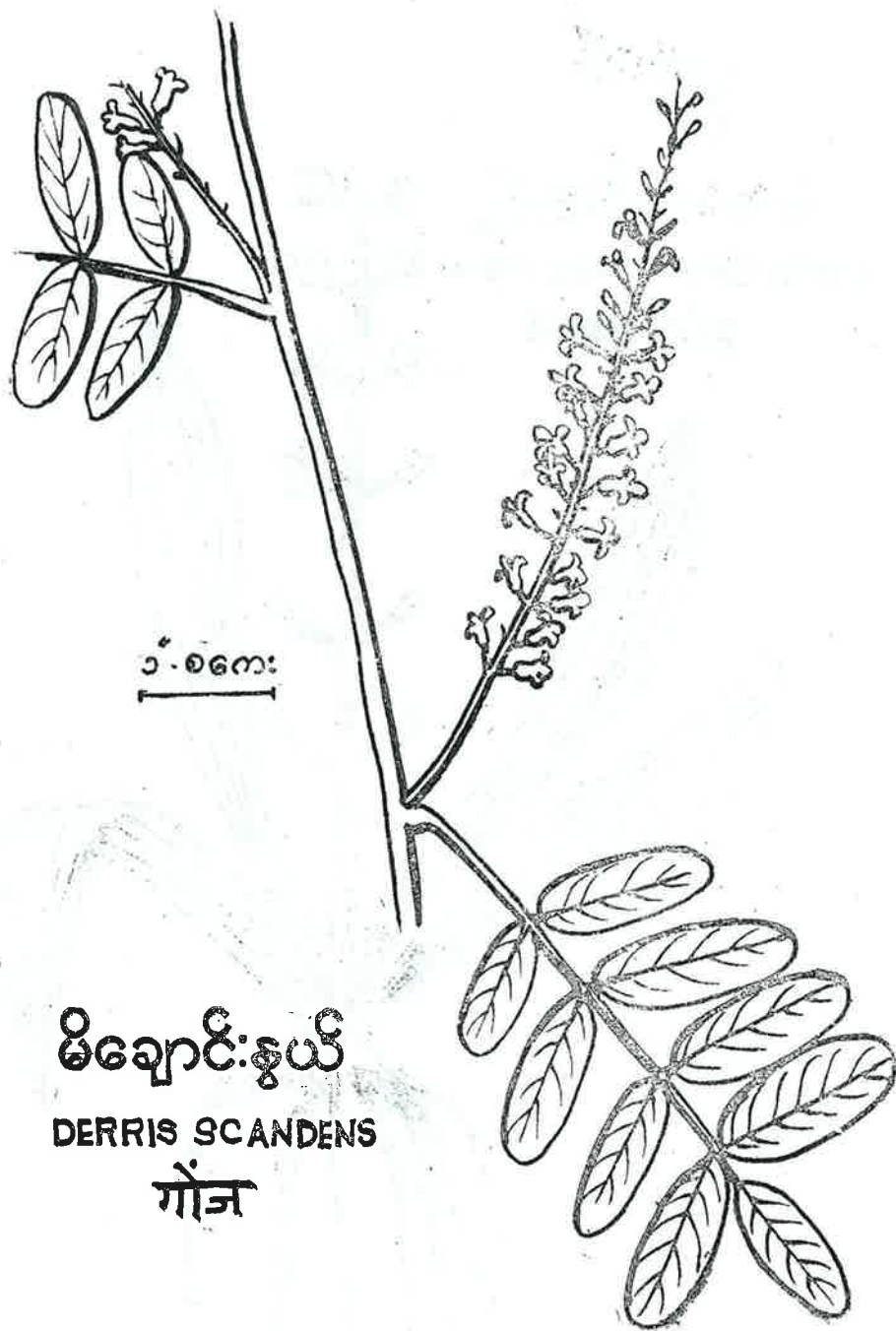
မေဒါ

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅)

ခါပွင့်ချပ်အံ့အတွင်း
လေးများ အစုလိုက်
သာအခါ အတွင်း
ခစ ဝိုင်းကလေးများ
ဒိုလိုအက်ကွဲပြီး လွှင့်
ပုံ၍ထားပြီး အစေ့
ကို ဆေးသုံးပစ္စည်း
လားဘယဆေးဆိုင်
ပျက်တွင် ပင်လယ်

အနာဟောင်းများ
ပျက်ကင်းချမ်းသာ

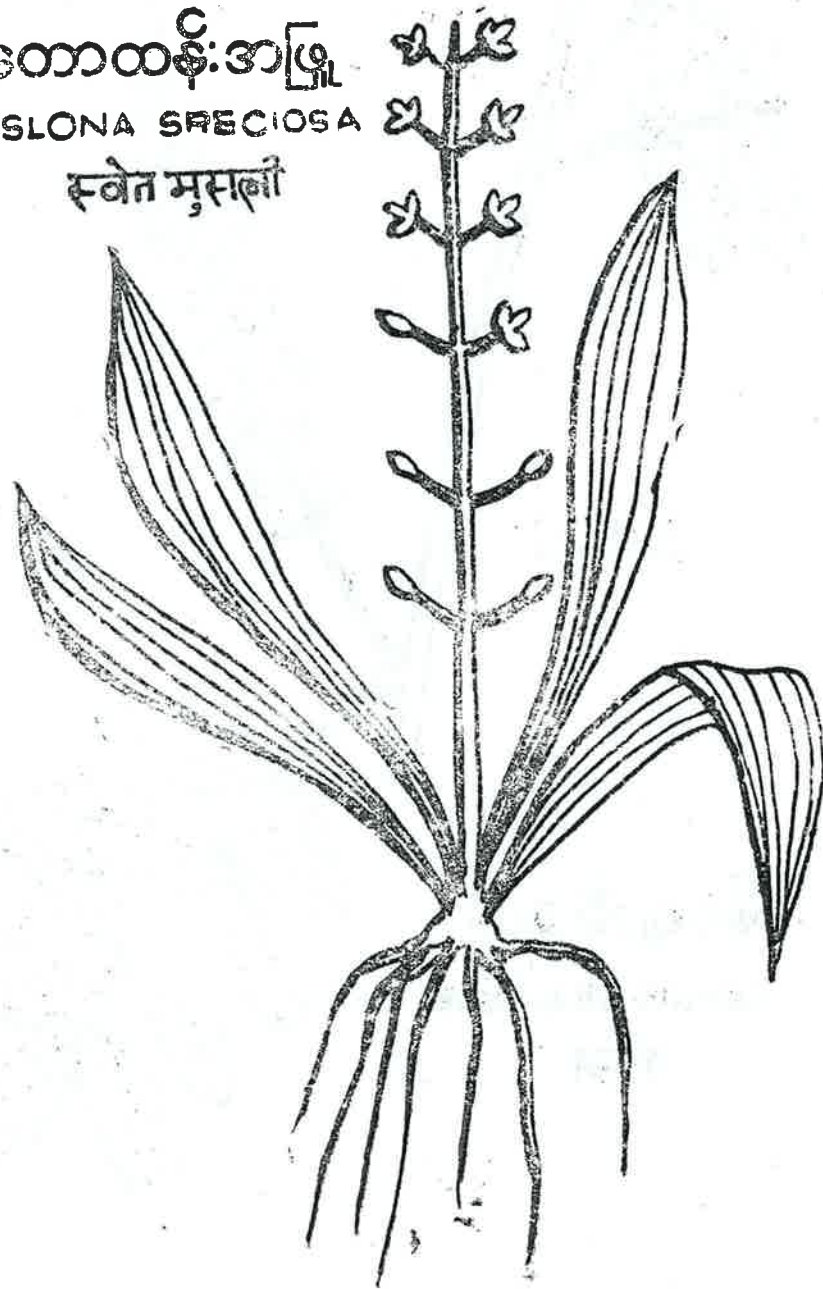
ပုမျိုးတို့ အယူအား
ကပ်ဆောက်နိုင်သည့်
အယူရှိကြသည်။

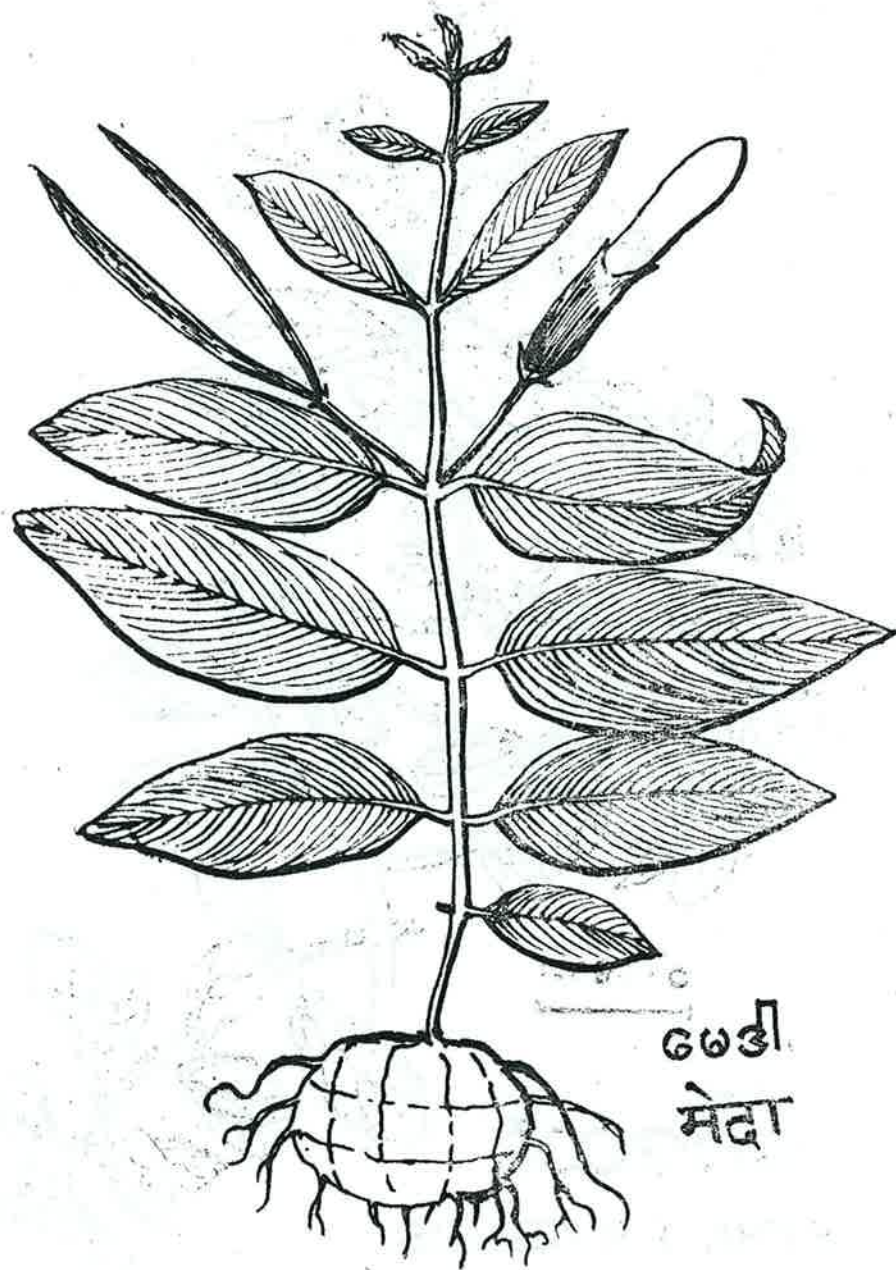

မိချောင်းနွယ်
DERRIS SCANDENS
गोंज

မူလ

တောထန်အဖြူ
LIVISLONA SPECIOSA
ရွှေဘိုမြို့နယ်

မင်္ဂသော်
MENTHA ARVENSIS

ပုံသဏ္ဌာန်
Mentha
ဖြစ်၏။ ရင်း
၅-ပေမှ ၁၀-
ပေ၊ ပုံမှာ ဥပုံ
သဏ္ဌာန် အ

ဂုဏ်
အရသာရှိ၍
၏။ အသည်
အဆစ် ရေ
မင်း
ကိုတောက်
ရောင်တို့ကို

ဝမ်း
ဝမ်း
ရောင်
သော မင်း
အ
သောက်
လ
ထည့်၍
ပျောက်

မင်သော်ပင်

လက်တင် *Mentha arvensis*

အင်္ဂလိပ် *Mentha*

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။မင်သော်ပင်သည် ပူဒီနာ အမျိုးအနွယ် ဖြစ်၏။ ၎င်း၏ အမည်မှာ Mentha ဟူသော အင်္ဂလိပ်စကားလုံးကို တိုက်ရိုက် မွေးစားယူလျက် မြန်မာမှု ပြုထားသောအမည် ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်သည် အေးသော အရပ်ဒေသတို့၌ ပေါက်ရောက်တတ်၏။ အလျားအားဖြင့် ၅-ပေမှ ၁၀-အထိ ရှည်၏။ ၎င်း၏အရွက်သည် ၁-၂-ပိုင်း ၁-ပိုင်းလက်မခန့်ရှည်၍ ၁-လက်မခန့်ကျယ် ၏။ ပုံမှာ ဥပုံ ဖြစ်၍ အရွက်ရင်းသေးပြီး ရွက်ဖျားကြီး၏။ အနားတွင် ခွေးသွားစိပ် ရှိ၏။ ၎င်း၏ အရသာမှာ အေး၍ အခိုးရှိ၏။ ၎င်းအပင်ကို ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့က “ပူဒီနောဖူလ်” ဟု ခေါ်ကြ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ယူနန်ဆေးကျမ်းအလိုအားဖြင့်-၎င်းမင်သော်ပင်သည်ထက်သော အရသာရှိ၍ အနံ့ မွှေး၏။ သလိပ် နိုင်၏။ ရာသီသွေးကို သက်ဆင်းစေ၏။ ကျောက်ကပ်ကိုအားပေး ၏။ အသည်း နှင့် သရက်ရွက်တို့၏ ရောဂါ၌ ကျေးဇူးပြု၍ ပန်းနာ၊ ရင်ကျပ်ရောဂါ၊ အကြော အဆစ် ရောင်နာတို့၌လည်း ကျေးဇူးများ၏။

မင်သော်ပင်ခြောက်သည် အဖျားရောဂါ နှင့် ရေငတ်ရောဂါ ကင်းငြိမ်းစေတတ်၏။ ဝမ်းမီး ကိုတောက်စေ၏။ ဆီးကိုရွှင်စေ၏။ တက်ကြွစေ၏။ သွေးအားနည်းသောရောဂါ နှင့် ပျို့အန်သော ရောဂါတို့ကို ပျောက်ကင်းစေရန် အခြားဆေးဘက်တို့နှင့် ယှဉ်၍ အသုံးပြုရ၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

ဝမ်းပိုက်နာ။ ။မင်သော်ပင်ပြုတ်ရည်ကိုသောက်သော် ဝမ်းပိုက်နာ ပျောက်ကင်း၏။

ဝမ်းသက်ရောဂါ။ ။မင်သော်ရွက်တို့ကို ပျားရည်နှင့် ရော၍ လျက်သော် ဝမ်းသက် ရောဂါ ပျောက်ကင်းစေ၏။

အကြောအဆစ်ရောင်ကိုက်ခြင်း။ ။အကြောအဆစ်တို့ ရောင်ခြင်း၊ ကိုက်ခဲခြင်း ဖြစ်ခဲ့ သော မင်သော်ကို ပြုတ်၍ သောက်ရ၏။

အအေးဖျား။ ။အအေးဖျား ဖျားသော် မင်သော်ကို ချင်းခြောက်နှင့် ပြုတ်၍ သောက်ရ၏။

ပျို့အန်ခြင်း။ ။ပျို့အန်ခြင်းကို ပျောက်ကင်းစေတတ်သော ဆေးတွင် မင်သော်ကို ထည့်၍ သောက်သော် ပိုမို လျင်မြန်စွာ ပျောက်ကင်းစေနိုင်၏။

တော့ဝေမွှေးမိုက်ခြင်း။ ။မင်သော်ရွက်နုကို ကြိတ်၍ ရှူစေသော် တော့ဝေ မူးမိုက်ခြင်း ပျောက်ကင်းစေ၏။

နဖူးကိုက်ခြင်း။ ။မင်သော်ရွက် သတ္တုရည်ကို လိမ်းကျံပေးသော် နဖူး၊ မျက်ရိုးကိုက်
ခြင်း ပျောက်ကင်းစေ၏။

သုဇယ်ပိုက်နာခြင်း။ ။မင်သော်ရွက်ကို ပေါင်းချွေးပြုလုပ် တိုက်ပေးသော် ကလေး၊
သုဇယ်၏ ဝမ်းပိုက်နာ ပျောက်ကင်းစေ၏။

ကြို့ထိုးခြင်း။ ။မင်သော်ရွက်ကို သကြားနီခဲနှင့် ဝါးစားသော် ကြို့ထိုးသောအနာ
ပျောက်ကင်း၏။

သွေးတိုးရောဂါ။ ။မင်သော် ချွေးပြန်ရည်ကို သောက်သည်ရှိသော် သွေးတိုးရောဂါ
ပျောက်ကင်း၏။

ကြောင်ဆိပ် (ကြောင်ကိုက်ခြင်း)။ ။မင်သော်ရွက်ကို ဝါး၍ ကိုက်သောနေရာကို
လိမ်းပေးသော် ကြောင်ဆိပ် ပြယ်စေ၏။ သုံးစွဲရန် ပမာဏကား—၁-ရတီ အထိ ဖြစ်၏။

မင်းဘော (လက်မ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ- ရှ။

မိုက်ဆက်ဖု

မူရာနွံ ခမ္ဘာရာ (ကျမ္ဘာရာ)
လက်တင် Premna tomentosa

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။၎င်းမိုက်ဆက်ဖုပင်သည် မြန်မာနိုင်ငံတောင်တန်းဒေသတို့၌ များသော
အားဖြင့် ပေါက်တတ်သောကြောင့် ရှမ်းဘာသာဖြင့် ခေၤဝေၤၤသုံးစွဲမှု ထင်ရှားနေခြင်း ဖြစ်၏။
၎င်း၏ အခေါက်သည် အဝါရောင်ရှိ၍ အစင်းအကြောင်းကလေးများ ထင်နေ၏။ အသီးမှာမူ
လုံး၍ ရှည်၏။ အနှစ် ရှိ၏။ အသီးတလုံးလျှင် များသောအားဖြင့် အစေ့အိမ် ၄-ခု ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။၎င်းသည် ရေဖျဉ်းရောဂါ၌ အသုံးဝင်၏။

ပိုး
ကား ရှမ်း
အသီးသည်
ထောင်ခန့်
ဂုဏ်
သက်ခြင်း
သော ဆေး
ရမ်းခြင်း၊
ပါဒ ကိုယ်

ပိုး
၎င်းအပင်
ဖြစ်၏။ ၎င်း
စေ့ ၂-စေ့
မျိုးဖြစ်၍
ဂုဏ်
ကို တော
အရွက်သဉ်
စားခြင်းမှ
သော ပုဂ္ဂို
ဖြစ်သော
ရောဂါတို့

မိုင်ကုတ်ကျင်း

နပေါလ ဗေဒနာ (ဗေဒနာ)

လက်တင် Rhus semialata

ပုံသဏ္ဌာန်။ မိုင်ကုတ်ကျင်းပင်သည် ချုံဆံသော အပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်သည် ကား ရှမ်းဘာသာ ဖြစ်၏။ ၎င်း၏ အရွက်သည် ၁၀-လက်မမှ ၁၇-လက်မခန့် ရှည်၏။ ၎င်းအပင်၏ အသီးသည် အနည်းငယ် ဝါရောင်သန်း၍ ညို၏။ ၎င်းအပင်သည် ပေ ၃-ထောင်ကျော် ၄-ထောင်ခန့် မြင့်သော ရှမ်းပြည်နယ် ကချင်ပြည်နယ် တောင်တန်းဒေသတို့၌ ပေါက်ပွား၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ မိုင်ကုတ်ကျင်း အသီးသည် ဝမ်းပိုက်ထိုးအောင်ခြင်း၊ ဝမ်းသက်ခြင်းတို့၌ အကျိုးပြု၏။ တရုတ်လူမျိုးတို့သည် ဤမိုင်ကုတ်ကျင်းပင်ကို သလိပ်ကြေစေတတ်သော ဆေး အဖြစ်ဖြင့်၎င်း ဝမ်းချုပ်စေတတ်သော ဆေးအဖြစ်ဖြင့်၎င်း အသုံးပြုကြကုန်၏။ ရောင်ရမ်းခြင်း၊ ထိခိုက်ရှနခြင်း ဖြစ်သောအခါ အပြင်လိမ်းဆေး အဖြစ် အသုံးပြုကြ ကုန်၏။ သူကွ၂၁ ပါဒ ကိုယ်တခြမ်းသေသော ရောဂါ၌လည်း လိမ်းဆေးအဖြစ် အသုံးပြုရ၏။

မိုင်ကုတ်ကျင်းမျိုး

ဟိန္ဒူ ရာဇဂုဏ် (ရာ-ဖ်-တုံ-ဂ်)

လက်တင် Rhus parviflora

ပုံသဏ္ဌာန်။ မိုင်ကုတ်ကျင်းမျိုးသည် ရှမ်းဘာသာဖြင့် ခေါ်သောအမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအပင်သည် အေးမြသော ရှမ်းကုန်းမြေ တောင်တန်း ဒေသတို့၌ ပေါက်သည်။ ချုံပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်း၏ အသီးသည် ပဲတီစိမ်းစေ့နှင့် တူ၏။ သေးငယ်၏။ အသီးတလုံး တလုံး၌ အစေ့ ၁-စေ့ ၂-စေ့ ရှိ၏။ အရသာ ချဉ်၏။ အလွန် နူးညံ့ ပျော့ပျောင်းသော သဘာဝရှိသည့် အပင် မျိုးဖြစ်၍ မကျည်းပင်နှင့် သဘော တူ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ မိုင်ကုတ်ကျင်းမျိုးသည် နှလုံးအားကို တိုးပွားစေ၏။ ဝမ်းဗီးကို တောက်စေ၏။ သွေးအန် သွေးကျ ရောဂါကို ပယ်ဖျောက်တတ်၏။ သွေးကို ထိန်း၏။ ၎င်း၏ အရွက်သည် လူတို့၏ အသားအသွေး ရောင်ကို ကောင်းမွန်တောက်ပြောင် စေသည်။ ဂြိုဟ်ဖမ်းစားခြင်းမှ ကင်းဝေးစေသည်။ ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိန်းမများ မွေးဖွားရ လွယ်စေသည်။ အားနည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သွေးနှင့် ယှဉ်သော ပိတ်ဝမ်းရောဂါကို၎င်း သည်းခြေ ဖောက်ပြန်မှုကြောင့် ဖြစ်သော ပျို့အန်ခြင်း၊ သွေးအန်သွေးကျ ရောဂါ၊ မျက်စိရောဂါ၊ အဖျားနှင့် ပတ်သက်သော ရောဂါတို့ကို၎င်း ပျောက်ကင်း စေ၏။

မျက်နှာပန်း
PAYETTA INDICA

စိုသော
လျက်
အဖျားပွင့်
ထူလျက်

ပန်းပွင့်၏
စိမ်းသော

အနာ၊
ကြောင့်
တို့နှင့်
အသုံးပြု

မောက်ငို (သစ်ကဇော်)

ဗက်စင် Duabanga sonneratioides

ပုံသဏ္ဌာန်။ မောက်ငိုပင်သည် အများအားဖြင့် စိုစွတ်သော ရပ်ဝန်းဒေသ၊ စိမ်းစိုသော သာဓာရဏ အရပ်၌ ပေါက်သော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်၏ အပွေးသည် ချောလျက် ညိုသော အဆင်း ရှိ၏။ အကိုင်း အခက် များသည့် အပြင်ဘက်သို့ တည့်တည့် ထွက်ပြီး အဖျားပိုင်းသည် မြေပြင်ဘက်သို့ ကိုင်းညွတ်ကြ၏။ အရွက်များ၌ ရှိသော အညှာတို့သည် တို၍ ထူလျက် နေ၏။

မောက်ငိုအကိုင်း၏ အစွန် အဖျား များမှ အဖြူရောင် ရှိသော ပန်းတို့သည် ပွင့်ကုန်၏။ ပန်းပွင့်၏ အချင်းသည် ၁-လက်မမှ ၃ လက်မအထိ ရှိ၏။ ပွင့်ချပ်တို့သည် ထူ၍ အသားပြည့်လျက် စိမ်းသော အရောင် ရှိ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။သည်းခြေ ဒေါသတို့ကို ငြိမ်းစေ၏။ ခယရုပ်နာ၊ ရေငတ်သော အနာ၊ သွေးဖောက်ပြန်၍ သွေးအန်၊ သွေးကျသောအနာ၊ အပူဖျား၊ အဆိပ်၊ လေနှင့် သည်းခြေကြောင့် ဖြစ်သော ရောဂါတို့ကို ငြိမ်းစေ၏။ ထို့ပြင် အမြစ်နှင့် အသီးတို့ကို အခြားသော ဆေးတို့နှင့် ရောစုက်၍ မြွေဆိပ်၊ ကင်းဆိပ် စသော အဆိပ် အမျိုးမျိုးတို့၏ အဆိပ်ဖြေဆေး အဖြစ် အသုံးပြုရာ၏။

မောက်ဒိုး (၇၂ ညင်း)

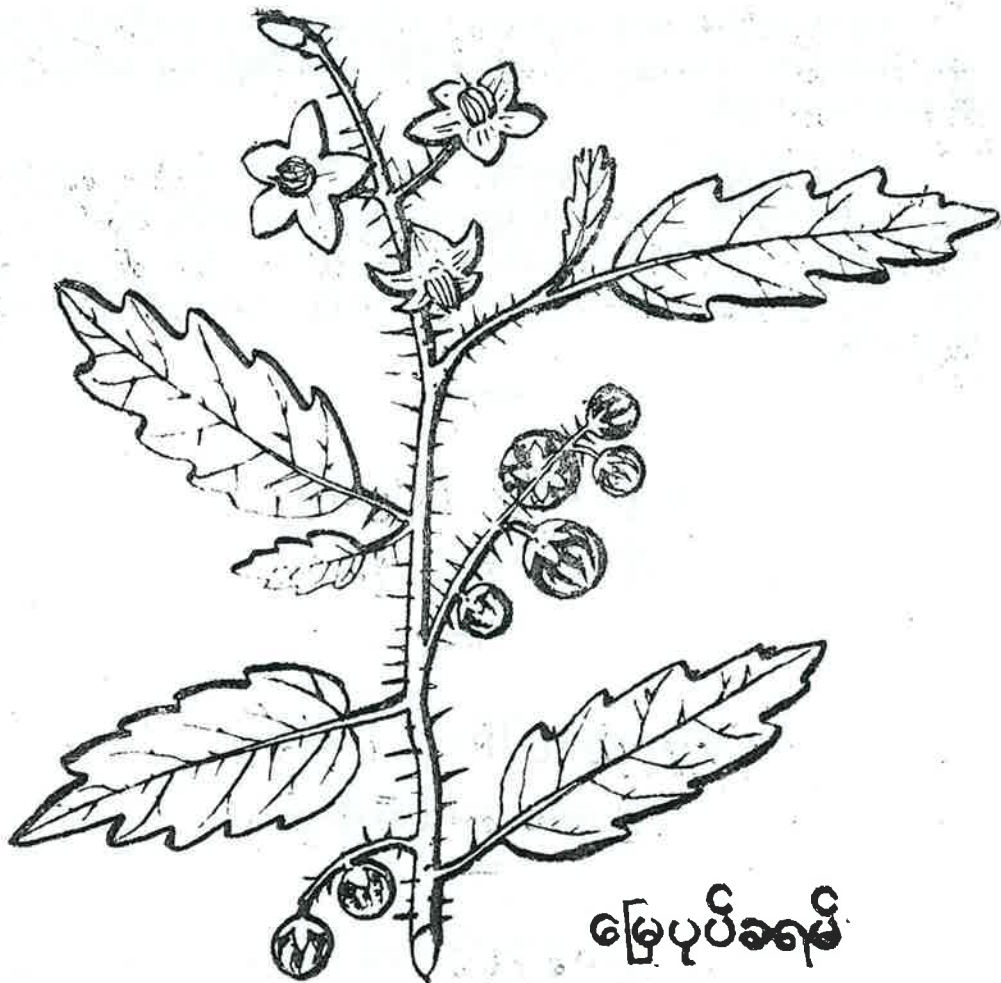
ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ-၅။

မောက်ပေါင်ပဲ (ဆီးဆီး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ-၅။

မျက်နှာပန်းပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ-စာ၅) (စတုတ္ထတွဲ-ပုံ၅)

မြေပုပ်ခရမ်း

SOLANUM XANTHOCARPUM.

कपटकारी

ပုံသဏ္ဌာန်
အဆင်း ရှိ၏။
နီရဲသောအညှို့

အရွက်
သေးပြီး အဖု
ရွက်ကြောမကြီး
ကြောမကြီးမှ
တိုင်အောင်
အရောင်သို့

မြင်း
အဖျား ရှိ၏။
ဟုခေါ်၏။
အစွမ်းမထက်
သောအခါ

မြင်း
အထက်မြန်
ကဉ် မြင်းစ

ဂုဏ်
တတ်၏။

မြင်း
ဖို-မ, ကျဉ်

မြေပုပ်ကြီးခရမ်း

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာရှု) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံရှု)

မြင်းစဂုံနီပင်

လက်စင် Parkinsonia aculeata

အင်္ဂလိပ် Jerusalem thorn

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။မြင်းစဂုံနီသည် နွယ်မျိုး ဖြစ်၏။ အပင်၏ အရောင်သည် နီညိုသော အဆင်း ရှိ၏။ နွယ်သည် မာကြောသဖြင့် နွယ်၍ တက်ရမည့် ချုံသစ်ပင် မရှိလျှင် မိမိအလိုလို နီရဲသောအညွန့်တို့သည် ၂-ပေ ၃-ပေခန့် ထောင်မတ်၍ နေတတ်၏။

အရွက်သည် ရွက်ညှာချင်းဆိုင်၍ ပေါက်သော ရွက်ပြိုင် ဖြစ်၏။ အရွက်သည် အရင်း သေးပြီး အဖျား ပြန့်ကားသော ထိပ်ချွန်မျိုး ဖြစ်၏။ မြွေဟောက်ပါးပြင်း ပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၏။ ရွက်ကြောမကြီးသည် ရွက်ညှာရင်းမှ ရွက်ဖျားတိုင်အောင် ရွက်လယ်မှ ဖြတ်သန်း၍ သွားပြီး ရွက် ကြောမကြီးမှ အကြောငယ်တို့သည် နံရိုးသဘွယ် ဘေးတဘက် တချက်ဖြာထွက်လျက် ရွက်နား တိုင်အောင် ရောက်၏။ ရွက်နုတို့သည် နီညိုသော အဆင်း ရှိ၏။ ရင့်သောအခါ ညိုစိမ်းသော အရောင်သို့ ပြောင်းလွှဲ သွား၏။

မြင်းစဂုံနီအမြစ်သည် မြေဝင် ၆-လက်မမျှ ရှိပြီး အရင်းတုတ်လျက် သွယ်ချွန်းသော အဖျား ရှိ၏။ မြင်းစဂုံအနီကဲ့သို့ မြင်းစဂုံအဖြူလည်း ရှိသေး၏။ (ကရင်ခေါ် သမန်းကျား ဟုခေါ်၏။) မြင်းစဂုံအဖြူမျိုးသည် ဆေးဘက်ဝင်သော အပင်ဖြစ်သော်လည်း အနီလောက် အစွမ်းမထက်သဖြင့် အနီကိုသာ အသုံးအစွဲ ပြုကြ၏။ သို့သော် မြင်းစဂုံအနီကို လွယ်ကူစွာ မရရှိ သောအခါ အဖြူကို အနီအစား ဆေးဘက်ယှဉ်၍ သုံးစွဲနိုင်၏။

မြင်းစဂုံအနီအဖြူ ၂-မျိုးစလုံး အမြစ်ကိုသာ အသုံးအစွဲ ပြုကြ၏။ အနီအဖြူ ၂-မျိုးလုံး အထက်မြန်မာနိုင်ငံ၌ အလေ့ကျပေါက်သော တောဆေးပင် ဖြစ်၏။ မိနွေဆေးပညာ လော က၌ မြင်းစဂုံနီသည် ထင်ရှားပြီး အသုံးများသော ဆေးပင် ဖြစ်၏။

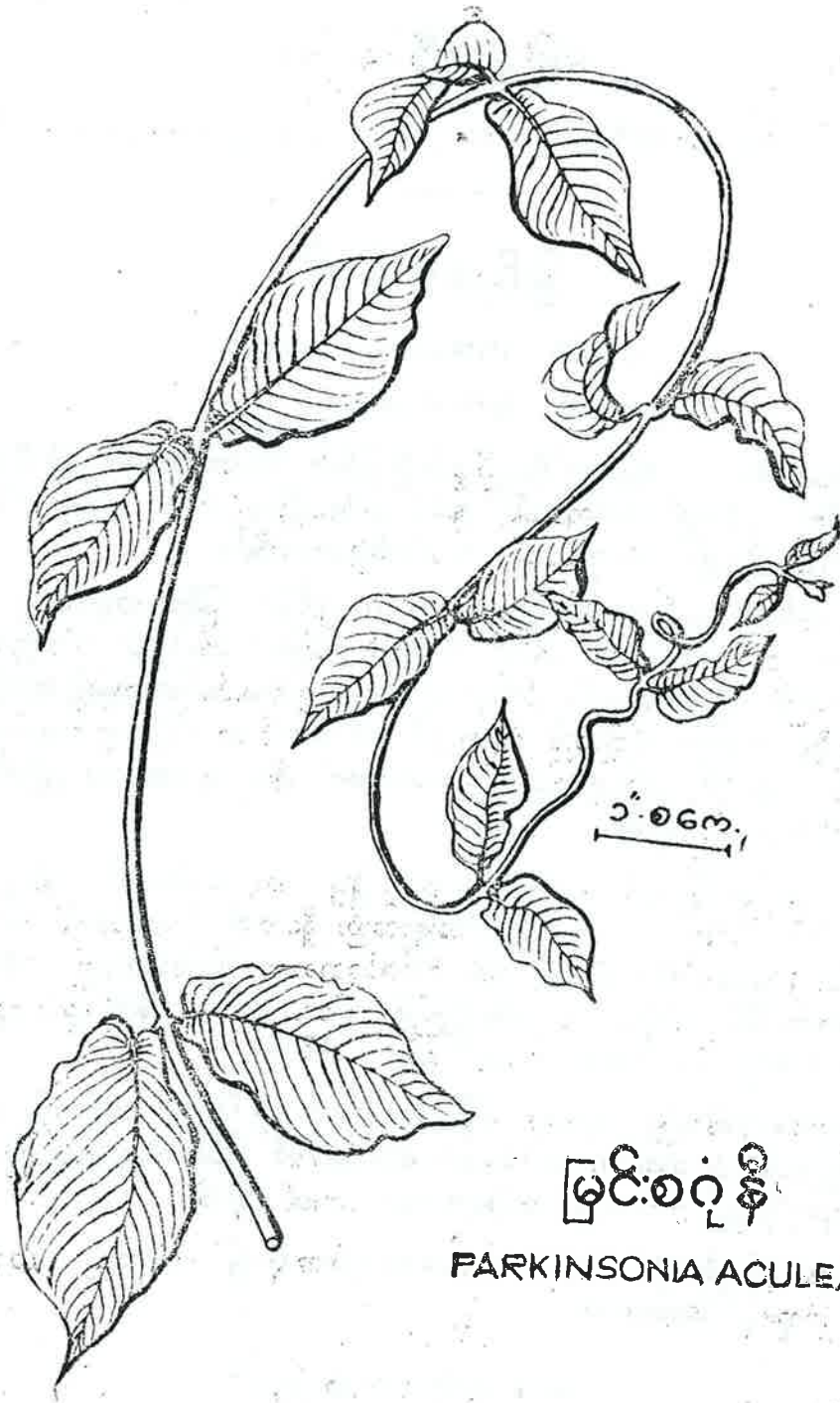
ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဓာတုရသဆေးကျမ်းအလို-မြင်းစဂုံနီသည် လေကို ကြစေ တတ်၏။ သွေးကို ငြိမ်းစေတတ်၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

မြစ်ပေါင်းဆေးနီငယ်။ ။မြင်းစဂုံနီ၊ ဂုံချို၊ ဂုံခါး၊ ခွေးတောက် ဖို-မ၊ သခင်စာ- ဖို-မ၊ ကျည်းဖြူ-ဆေးအားလုံးအမြစ်ကို အမျှစု၊ အညက်ပြု၊ စန္ဒကူးနီရေ၊ နံ့သာနီရေ နှင့် ကြိတ်

ARPUM

မြင်းစင်္ဂနီ
 PARKINSONIA ACULEATA

ပြုထား၊ ကျော
 မကေးကို ဇီးကင်း

ကျောက်
 ကံ့ကော်ဝစ္ဆံ၊
 ကရက်နှင့် တိုက်

ကျောက်
 ကမြစ် ၄-မျိုး

ကျောက်
 ၆-မျိုး အမျှစုံ၊

ပဋိသေ
 ၄-မျိုးကို ဆန်

ဝက်ခြံ
 သွေးပြီး တိုက်၍

အသမ
 ရည်နှင့် သွေးပြီး

ဂန္ဓမာ
 ကို သွေးပြီး တို

အနာပ
 ၃-မျိုးကို အမ

ဘင်န
 စိ သွေးပြီး ဘ

ကုတ်
 သိန္ဓော-ဆေး

ကျွဲသ
 မြစ် ၄-မျိုးကို

ကျေ
 ပုတ်-ဆေး

ကျေ
 ၄ မျိုး အမျှ

၍ထား၊ ကျောက်ပူ၊ ကျောက်ကင်း ကြီး၍ လန့်ဖြတ် ဟစ်အော်၊ မငြိမ် မသက် လှုပ်ရှားသော် ဆေးကို ဇီးကင်းခန့် အရက်၊ ရေနွေး ရရာနှင့် တိုက်။

ကျောက်လယ် ဝင်ငုပ်သော် တိုက်ရန်။ ။မြင်းစင်္ဂနီမြစ်၊ ပိတ်ချင်းသီး၊ ဂျင်းစိမ်း၊ ကံ့ကော်ဝစ္ဆ၊ ကရဝေးရွက်၊ မြားဆိပ်—၎င်းဆေး ၆-ပါး အမျှစု၊ အမှုန့်ပြုပြီး ဇီးကင်းခန့် အရက်နှင့် တိုက်။

ကျောက်သရေဆေးနည်း။ ။မြင်းစင်္ဂနီ၊ နွားလျှာကြီး၊ ပန်းခပ်ပုတ်၊ လက်ထုတ်ကြီး—အမြစ် ၄-မျိုး အမျှစု၊ အမှုန့်ပြု၊ ဇီးကင်းခန့် အရက်နှင့် တိုက်။

ကျောက်မီးတိုက်ရန်။ ။မြင်းစင်္ဂနီ၊ မြင်းစင်္ဂဖြူ၊ ကင်ပွဲ၊ ထိန်၊ လက်ထုတ်—အမြစ် ၆-မျိုး အမျှစု၊ အမှုန့်ပြု ဇီးကင်းခန့် အရက်နှင့် တိုက်။

ပဋိသန္ဓေ နှင့် ကျောက်ပေါက်ခဲသော်။ ။မြင်းစင်္ဂနီ၊ မိုးနံ၊ ကသစ်၊ မရိုး—အမြစ် ၄-မျိုးကို ဆန်ဆေးရည်နှင့် သွေးပြီး ဆန်ဆေးရည်နှင့် တိုက်၍ ပေးရ၏။

ဝက်ခြံ ဒေါင်းသိုးနာ တိုက်ရန်။ ။မြင်းစင်္ဂနီမြစ်၊ ကျည်းမြစ်—အမြစ် ၂-မျိုးကို သွေးပြီး တိုက်၍ပေးရ၏။

အသမာနာ တိုက်ရန်။ ။မြင်းစင်္ဂနီမြစ်၊ ငြုတ်မြစ်၊ ရှိန်းခို—ဆေး ၃-မျိုးကို သံပုရာ ရည်နှင့် သွေးပြီး တိုက်လည်းတိုက် လိမ်း၍လည်းပေးရ၏။

ဂန္ဓမာလာ အနာလိမ်းရန်။ ။မြင်းစင်္ဂနီ၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ ငြုပ်—အမြစ် ၃-မျိုး ကို သွေးပြီး တိုက်၍ပေးရ၏။

အနာပဆုပ် လိမ်းရန်။ ။မြင်းစင်္ဂနီ၊ သရင်းကြီး၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ—ဆေးမြစ် ၃-မျိုးကို အမျှစုသွေးပြီး အနာကို မပြတ် လိမ်း၍ ပေးရ၏။

ဘင်နာပေါက်သူ သောက်ရန်။ ။မြင်းစင်္ဂနီ၊ ထောက်ရွာ—အမြစ် ၂-မျိုးကို အမျှ စီ သွေးပြီး ဘင်နာပေါက်သူကို တိုက်ပေးရ၏။

ကုတ်ဟီး၊ ချောင်းဆိုးနာ လျက်ရန်။ ။မြင်းစင်္ဂနီ၊ တိလက်သာ၊ လင်းနေ၊ ရာဇဝင်၊ သိန္နာ—ဆေး ၄-မျိုး အမျှစု အမှုန့်ပြုပြီး ဆေးကို သကြားအရေနှင့် ဖျော်၍ တိုက်ရ၏။

ကျွဲသမာ တိုက်ရန်။ ။မြင်းစင်္ဂနီ၊ ကျည်းဖြူ၊ သမင်စာ ဖို-မ၊ ခွေးတောက်—ဆေး မြစ် ၄-မျိုးကို အမျှစု အမှုန့်ပြုပြီး ကျွဲသမာနာကို ဆန်လှော်ရေနှင့် တိုက်ရ၏။

ကျောက်ပေါက်၍ လည်ချောင်းနာ ရောဂါ။ ။မြင်းစင်္ဂနီ၊ တိလက်သာ၊ ပန်းခပ် ပုတ်—ဆေး ၃-မျိုး အမျှစု၊ အမှုန့်ပြုပြီး ၇-ထုပ် ထုပ်၊ နံနက် ၁-ထုပ်၊ ည ၁-ထုပ် ငုံ၍ ပေးပါ။

ကျောက်ခတိုး ဆေးနည်း။ ။မြင်းစင်္ဂနီ၊ ပန်းခပ်ပုတ်၊ သုံးပန်လှ၊ ဝက်ချေး—ဆေး ၄-မျိုး အမျှပြု၍ကြိတ်၊ အရက်နှင့် ဖျော်ပြီး တနေ ၃-ကြိမ် ၄-ကြိမ် တိုက်၍ ပေးရ၏။

ATA

ကျေးဇူးဆိုး ဟူသမျှတို့ကို တိုက်ရန်။ ။မြင်းစင်္ဂုနီမြစ်၊ နွားလျှာကြီးမြစ်၊ ပန်းခင်ပုတ်၊
လက်ထုတ်ကြီး-အမြစ် ၄-မျိုးကို ကြိတ်ပြီး အရက်နှင့် တိုက်၍ ပေးရ၏။

များတွင်
မြက် ကဲ၍

မြင်းစင်္ဂုဖြူ ဆေးအသုံး

အနာပေါက် တိုက်ရန်။ ။မြင်းစင်္ဂုအဖြူ၊ တိလက်သာ၊ ကြေးနီမြစ်-၎င်းဆေး ၃
မျိုးကို အမှုစီ သွေးပြီး တိုက်၍ပေးရ၏။

ဟူ၍ ဖေး
ထ

ဂရင်ဂျီနာ လိမ်းဆေး။ ။မြင်းစင်္ဂုဖြူမြစ်၊ ဘူးချဉ်မြစ်၊ နဘဲရွက်၊ ကလောရွက်၊
ထောက်ရွာရွက်၊ ရှောက်ရွက်-ဆေး ၆-မျိုး အမှုစီကြိတ်ပြီးလျှင် ၎င်းအရေဖြင့် အနာကို လိမ်း၍
ပေးရ၏။

လေးအံထ
ဆိုင်ကြီးမ

အနာသစ်ငုပ်နာ တိုက်ဆေး။ ။မြင်းစင်္ဂုဖြူမြစ်၊ မိုးနံမြစ်၊ ဂုခါးမြစ်-ဆေး ၃
မျိုး အမြစ်ကို အမှုစီသွေးပြီးလျှင် အနာသစ် ငုပ်နာကို တိုက်၍ ပေးရ၏။

လူကို ဆူ

အနာပေါက် သောက်ရန်။ ။မြင်းစင်္ဂုဖြူ၊ ထောက်ရွာ၊ မရိုး၊ ခေါင်ရမ်းပန်း၊
သမင်စာနီ-ဆေး ၅-မျိုး အမြစ်များကို အမှုစီ သွေးပြီးလျှင် အရက်နှင့် တိုက်၍ ပေးရ၏။

မြင့်သေမြက်ပင် (မြင့်သေပင်)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။မြင့်သေမြက်ပင်သည် ရှည်၍ ကျဉ်းသော အလွန် သေးမျှင် လုံးသွယ်
သော မြက်မျိုး ဖြစ်၏။ ဆင်ငိုမြက်ကဲ့သို့ အုနှင့် တကွ အဆုပ်လိုက် အဆုပ်လိုက် ပေါက်၏။
သို့သော် ဆင်ငိုမြက်လောက် မြက်ဖုတ်မကြီးပေ။ ဆွဲ၍နှုတ်လိုက်လျှင် ဖွာထွက်နေသော အမြစ်များ
နှင့် တအုံလိုက် ပါလာတတ်၏။

အရွက်သည် အလွန် သေးမျှင်သော ဒုတ်ချောင်းကလေးများကဲ့သို့ သဲမြေပေါ်၌ ပေါက်
တတ်၏။ အမြင့် တထွာတမိုက်မျှသာ မြင့်၏။ သဲမြေများတွင် ပေါက်လေ့ရှိ၏။ အရောင် အဆင်း
မှာ တပင်လုံး ဝါနေ၏။ အောက်တိုဘာ၊ နိုဝင်ဘာလများတွင် တံမြက်စည်းကဲ့သို့ ဖွာလျက် နေ
သော အပင်၏ ထိပ်ဖျား၌ နီဝါရောင် အဆင်းရှိသော အပွင့်များ ပွင့်၏။

အထက်မြန်မာနိုင်ငံ အလုံ၊ မုံရွာ စသော မြို့နယ်များတွင် 'မြင့်သေမြက်'ဟု အောက်မြစ်
သံဖြင့် ခေါ်ကြ၏။ မြင့်သေမြက်ပင်များ တောထဲအောင် ပေါက်၍ နေသောအခါ ထိုအပင်
၏ အနီးအပါး၌ အခြားသော အပင်ငယ်ကလေးများ ပေါက်ရောက်လေ့မရှိခြင်းသည် ထူးခြားစွာ
ဂုဏ်သတ္တိ ရှိသော မြက်မျိုး ဖြစ်သည် ဟု ဆိုနိုင်ဘွယ်ရာ အကြောင်း ရှိ၏။ ဂျန္တဝါရီ၊ ဖေဖော်ဝါရီ
စသော လထဲ၌ ရွှေဝါရောင်ကဲ့သို့ တောက်ပြောင်လျက်ရှိသော မြင့်သေမြက်ပင်ကလေးများ
ကို နှုတ်၍ ယူလျှင် ရသ - ဝိပါက - ဂုဏ် - ကိစ္စတို့ ပြည့်ဝ၏ဟု ရှေးက ဆေးကျမ်းဟောင်းကြီး

ကြီးမြစ်၊ ပန်းခင်ပုတ်၊

များတွင် ကပ္ပူရာဒိ - သုဒဿန စသော ဆေးကြီးများဖော်စပ်ရာ၌ အားလုံးအလေး မြင့်သေ
မြက် ကဲ၍ ဖော်စပ်ကြရ၏။ ထို့ကြောင့် 'နယမာလာကျမ်း' တတိယ ကဏ္ဍ၌-

“မြင့်သေမြက်ကဲ၊ ကျော်သဲထိပ်ဆူ၊ ကပ္ပူရာဒိ၊ မည်ရှိသမုတ်၊ နိဒါန်းထုတ်အံ့၊
(လ) ပဉ္စာဝီသ၊ ညီမျှမှန်စေ၊ မြင့်သေမြက်ကား၊ အားလုံးနိုင်ခြင်း။”

နီမြစ်-ငင်းဆေး ၃-

ဟူ၍ ဖော်ပြထားလေသည်။

ရွက်၊ ကလောရွက်၊
နှင့် အနာကို လိမ်း၍

ထို့ပြင် မြင့်သေမြက် ပါဝင်ဖော်စပ်သော ဆေးနည်းပေါင်း များစွာရှိသော်လည်း ကျမ်း
လေးအံ့ထင်၍ မဖော်ပြလိုတော့ပေ။ ဆိုင်ရာကျမ်းကြီးများတွင် ရှာ၍ ကုစားကြပါကုန်၊ ဗယဆေး
ဆိုင်ကြီးများတွင် မြင့်သေမြက်ပင်ကို မေး၍ ဝယ်ပါလျှင် အလွယ်တကူနှင့် ရနိုင်၏။

ခါးမြစ်-ဆေး ၃-

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဆေးအဘိဓာန် အဖွင့်ကျမ်းကြီး အဆို-- မြင့်သေမြက်သည်
လူကို ဆူပြီးစေတတ်၏။ အားကို ဖြစ်စေတတ်၏။ လေနှင့် ယှဉ်သော မုတ္တကိစ်နာကို နိုင်၏။

ခေါင်ရမ်းပန်း၊
က်၍ ပေးရာ၏။

မောက္ခိတော (ယုဇန ပန်းပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ-ရှ။

သေးမျှင် လုံးသွယ်
လိုက် ပေါက်၏။
နသော အမြစ်များ

မြွေနိုင်ပင် (နဂါးစက်ပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ ရှ။

မြပေါ်၌ ပေါက်
အရောင် အဆင်း
ရဲ့သို့ ဖွာလျက် နေ

အရှင်နာဂသိန် ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ) မှ
ကြွင်းကျန်သော ဆေးပင်များ ပြီးပြီ။

ဟု အောက်မြစ်
အခါ ထိုအပင်
သည် ထူးခြားစွာ
ရိ၊ ဖေဖေဝါရီ
ပင်ကလေးများ
ကျမ်းဟောင်းကြီး

အရှင်နာဂသိန်

ပုံပြဆေးအဘိဓာန်-တတိယတွဲ

မှ

ကြွင်းကျန်သေခဆေးပင်များ

အရှင်နာဂသိန်

ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ) မှ

ကြွင်းကျန်သေခဆေးပင်များ

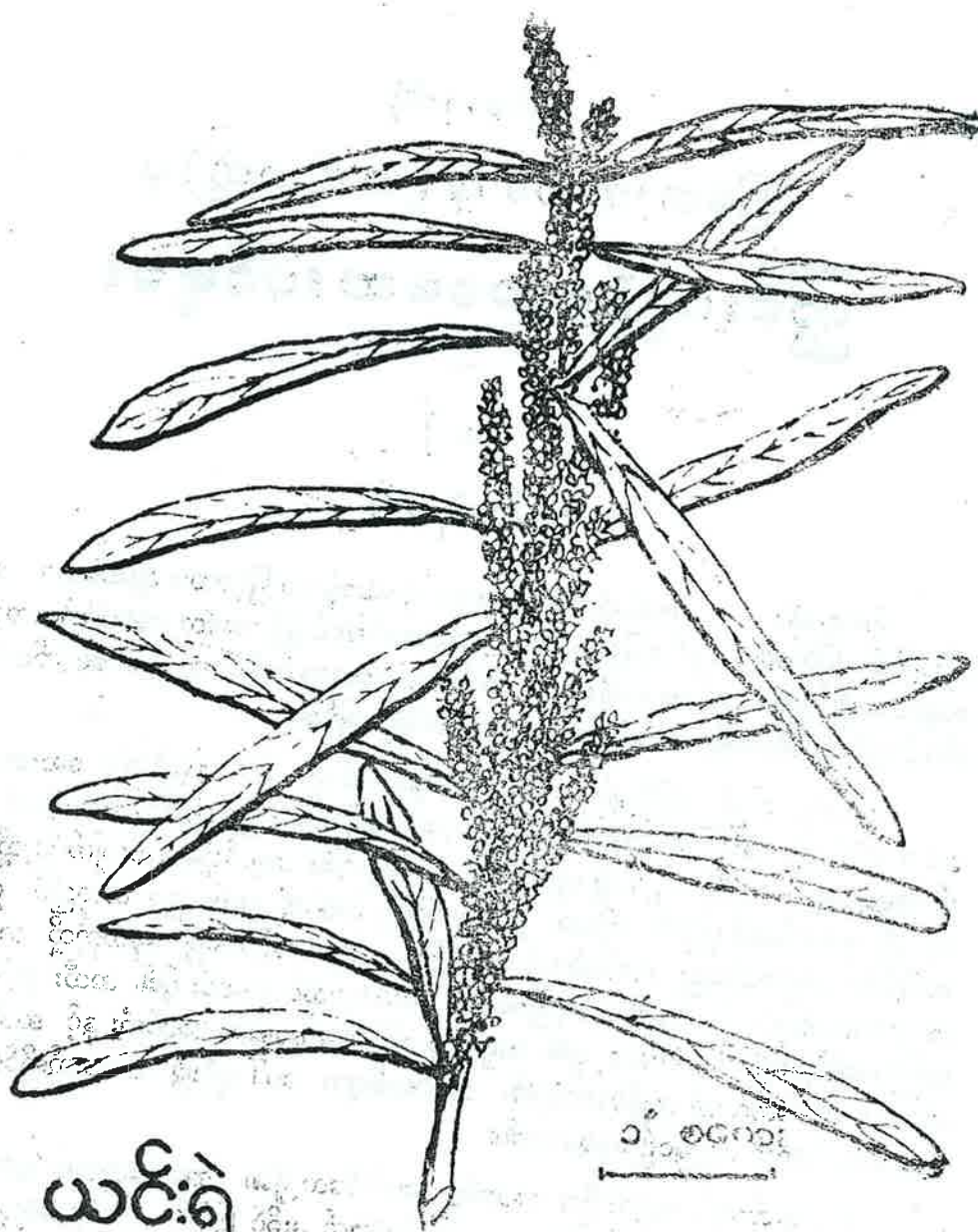
[ဃ]

ယင်းရဲပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ယင်းရဲပင်သည် ၃-ပေ ၄-ပေခန့်သာ မြင့်သော ချုံဆံသော အပင်
မျိုးဖြစ်၏။ မြစ်ကမ်းပါး နှင့် မြေနုကျွန်းပေါ်၊ သဲသောင်အစပ်တို့၌ အလေ့ကျပေါက်တတ်သော
တနှစ်ခံပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်မျိုးသည် အကိုင်းအခက်အလက်တို့ဝေဆာစွာ ပေါက်လေ့မရှိ
ဘဲ လုံးချင်းထောင်မတ်၍ ပေါက်တတ်သော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။

ယင်းရဲပင်သည် အကြီးမျိုး၊ အငယ်မျိုးဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိ၏။ နှစ်မျိုးလုံး ဆေးဘက်ဝင်
သော အပင်ကြီး ဖြစ်ကြ၏။ အပင်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ဖြောင့်စင်း ဖြူးဖြောင့်သော ရိုးတံပင်လုံး
ကို အဖူး၊ အပွင့်၊ အသီး၊ အရွက်တို့ တွယ်ကပ်၍ ပေါက်ကြ၏။ အရွက်တို့မှာ သံလျက်ပုံကဲ့သို့ သေး
သွယ်၍ ၅-လက်မခန့် ရှည်၏။ တိုသော ရွက်ညှာတံဖြင့် အပင်ကို ဘယ်ညာ တလှည့်စီ ရွက်လွှဲ
ပေါက်၏။ အရွက်တို့သည် လက်နှစ်ဖက် ဘေးသို့ဖြောင့်စွာ ဆန့်တန်း၍ နေသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။
အရောင်အဆင်းမှာ ပြောင်လက် မာကြောသော စိမ်းဝါနုရောင် အဆင်း ရှိ၏။ အသီး ဖူးခိုင်တို့၏
အကြားအကြားတို့၌ ပေါက်လေ့ ရှိ၏။ အရွက်တို့ ကြွေကျသောအခါ အပင်လုံး နှင့် အသီးဖူးတံ
တို့သာ ထောင်မတ်လျက် ကျန်နေတော့၏။ အပင်သစ်များ ပေါ်ထွန်း၍ လာသည်တိုင်အောင်
အပင်ဟောင်းတို့ကို တွေ့မြင်၍ နေရသေး၏။

အသီးဖူးတို့သည် အရွက်တို့၏ အထက်၌ ပေါက်လေ့ ရှိ၏။ အရွက်တွေလျှင် ၎င်းအရွက်
ပေါ်၌ အဖူးခိုင်ကို အစဉ်တွေ့မြင်နိုင်သော ရွက်ကြားထွက် ဖူးခိုင် ဖြစ်၏။ ဖူးတံမှ ချော့ကလက်
ရောင်၊ နီညိုရောင်အဆင်းရှိသော ဇီးစေ့ခန့်ရှိ အသီးကလေးများ တွယ်ကပ် စီတန်းလျက် သီး
ကြ၏။ အသီးတို့မှာ အလွန်ချဉ်သော ရသာရှိကြကုန်၏။ အသီးဖူးတံတို့သည် အရွက်၏ ထက်ဝက်မျှ
သာ ရှိ၏။ အချို့ အရွက်သက် ရှည်လျားသော ဖူးခိုင်များလည်း ပါရှိကြသေး၏။ ယင်းရဲပင်ကို
အထက် မြန်မာနိုင်ငံ အချို့သော အရပ်ဒေသ၌ ဘုရားပန်းအိုး ထိုးကြ၏။

ယင်းရဲ

၁" စတုရ

ဂုဏ် နှင့် စွဲ
သီး အကြီးမျိုးသည်
စေ့ခြင်းသဘော ရှိ

ယင်းရဲသီး
သလိပ်နာ၊ လေနာဝ

ယင်းရဲသည်
အနာတို့ကို ပယ်နိုင်

ယင်းရဲမြစ်သ
ပေါ်ပြီးနောက်မှ င
ပေးရာ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဗဗ္ဗဂုဏပကာသနီဆေးကျမ်းတွင် မိန့်ဆိုထားသည်မှာ—ယင်းရဲ
သီး အကြီးမျိုးသည် ဝမ်းမီးကို တောက်စေတတ်၏။ ဝမ်းကို ချုပ်စေခြင်း၊ ကိုယ်ကိုခြောက်သွေ့
စေခြင်းသဘော ရှိ၏။ လေနာ၊ သလိပ်နာတို့ကို နိုင်သော ဂုဏ်သတ္တိတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။

ယင်းရဲသီး အငယ်မျိုးသည်။ ။အလွန် ချဉ်သော ရသ ရှိ၏။ တက်သော အနာ၊
သလိပ်နာ၊ လေနာတို့ကို နိုင်သော သတ္တိ ရှိ၏။

ယင်းရဲသည်။ ။လေ သလိပ်နာ၊ သည်းခြေနာ၊ ပျို့အန်သောအနာ၊ ရေငတ်သော
အနာတို့ကို ပယ်နိုင်၏။ ပေါက်သောအမာတို့ကို လိမ်းကျ ခြင်းအားဖြင့်ချမ်းသာစေတတ်၏။

ယင်းရဲဖြစ်သည်။ ။ကျောက် ဝက်သက်၊ ပေါ်ချိန်တန်လျက် မပေါ်ရှိခဲ့သော်၎င်း
ပေါ်ပြီးနောက်မှ ငုပ်လွယ် ပျောက်ကွယ်၍ သွားခဲ့သော်၎င်း ယင်းရဲဖြစ်ကို သွေးပြီး တိုက်၍
ပေးရာ၏။

[၇]

ရာတန်စေ့ပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅)

ရိသဘကပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅)

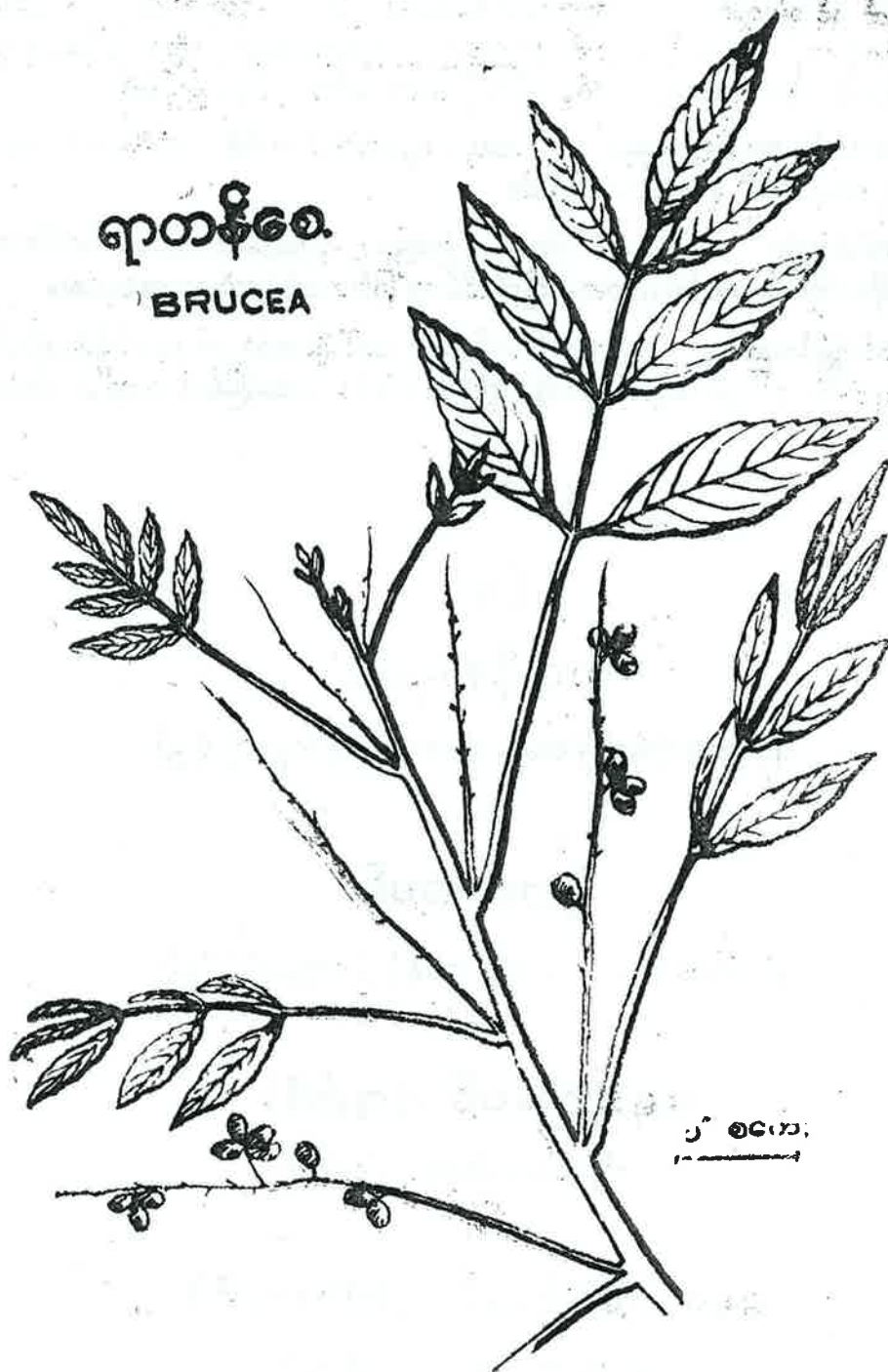
ရေကျည်းပင် (ကျည်းနီ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ-၅။

ရေခအောင်းပင် (ကြက်ကဗွတ်)

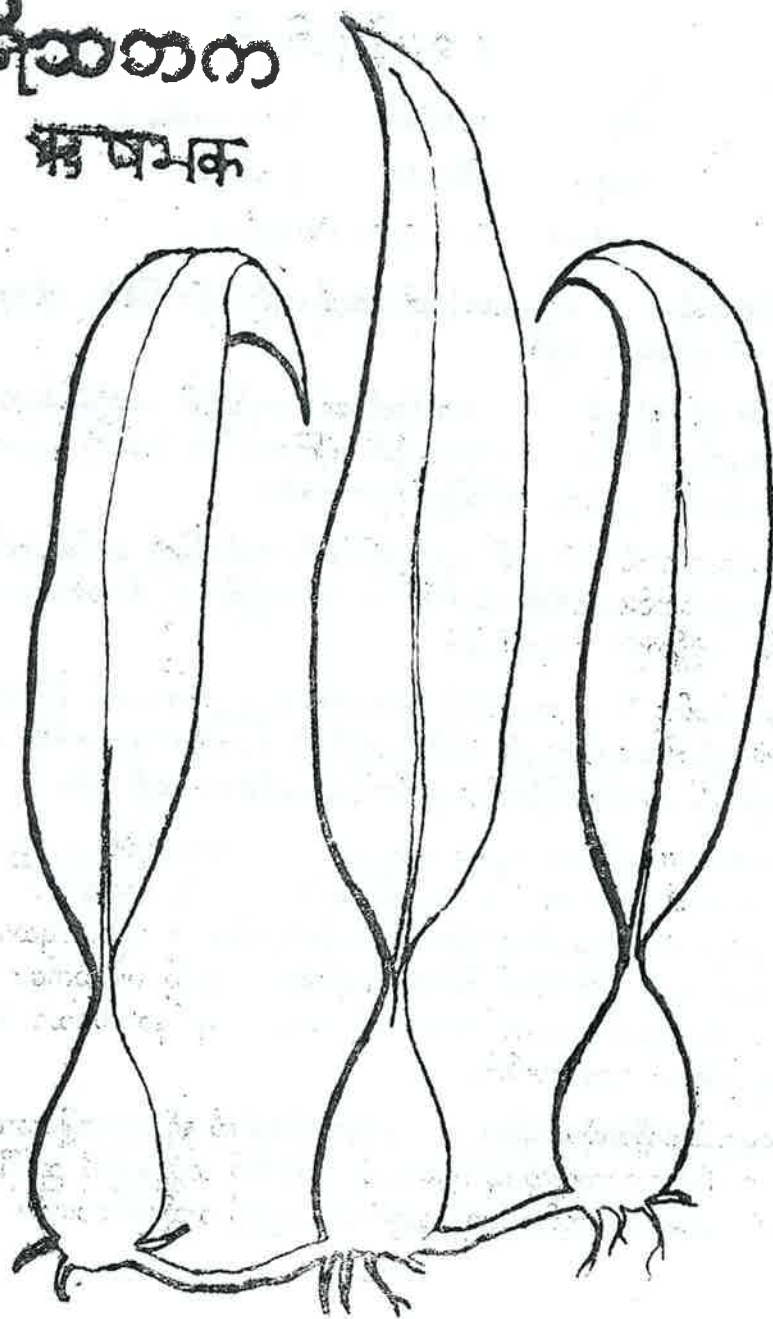
ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ - ၅)

ရာတနီစေ.
BRUCEA

၂၀ ဇူလိုင်၊
၁၉၆၇

മിത്തന
കൃഷ്ണക

ရေငန်ပုတ်ပင်

ဟိန္ဒီ कालातिन्दु (ကာလာတိန္ဒ)

သက္ကတ अनिलता (အနိလတာ)

လက်တင် Diospyros Peregrina

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်း ရေငန်ပုတ်ပင်သည် တည်ပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်၏ အခြင်း အရာအားလုံး တည်ပင်နှင့် တူ၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ရေငန်ပုတ် ခေါ် တည်ပင်၏ မမှည့်သေးသော အသီးသည် ချုပ်၏။ အနည်းငယ် စပ်ခါးသော ရသာ ရှိ၏။ ကြေကျက်ခဲ၏။ အနာကို ကျုံ့စေတတ်၏။ ၎င်း သည် အနာပေါက် နှင့် လေရောဂါတို့၌ ကျေးဇူးများ၏။

မှည့်သောအသီးသည် ချို၏။ နူးညံ့ပြေပြစ်၏။ သည်းခြေကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။ သွေးရော ဂါတို့ကို ပျောက်ကင်းစေတတ်၏။ ဆီးအိမ်၌ ကျောက်တည်ခြင်း နှင့် ဆီးလမ်းကြောင်း ဖောက်ပြန် ပျက်စီးခြင်း တို့၌လည်း ကျေးဇူးပြု၏။

ရေငန်ပုပ်အသီး နှင့် အပွင့်တို့ကို ကလေးတို့၏ ကုက္ကုဋကသ ခေါ် ကြက်ညှာချောင်းဆိုး ၌ ပေးရ၏။ ၎င်း၏ အခေါက်သည် ဝမ်းဗိုက်နာခြင်းကို ပျောက်ကင်းစေတတ်၏။ ၎င်း၏ အသား သည် သည်းခြေ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို ပျောက်ကင်းစေတတ်သော သတ္တိ ရှိ၏။

ယူနာနီဆေးကျမ်းတွင် မိန့်ဆိုထားသည်မှာ။ ။ ရေငန်ပုပ်အပွင့်သည် ကာမဓာတ်ကို တက်ကြွစေတတ်၏။ ကင်္ဂါတကို အားပေး၏။ သည်းခြေနှင့်၎င်း၊ သွေးနှင့်၎င်း စပ်လျဉ်းသော ဖောက်ပြန်မှုတို့၌ ကျေးဇူးသက်ရောက်၏။ ၎င်းရေငန်ပုပ်အသီးသည် ချိုသောရသာ ရှိခြင်းကြောင့် ကာမကို အားပေး၏။ ခွန်အားကို ဖြစ်စေ၏။ ၎င်း၏အစေ့သည် ဝမ်းသက်ရောဂါကို ပျောက် ကင်းစေတတ်၏။ ၎င်း၏ အေးသော အစေးသည် လည်ပင်း မျက်နှာ စသော အရေပြား၌ ဖြစ် သော ရောဂါတို့ကို ကွာစေတတ်၏။

စရကဆရာတို့အလိုအားဖြင့်။ ။ ရေငန်ပုပ်ခေါက် နှင့် ထွားကျိုင်းသော အမြစ်တို့ကို သွေးပြီး မြွေကိုက်သောသူတို့ကို တိုက်၍ပေးရ၏။ အရွက်၏ သတ္တုရည်ကို ညှစ်ပြီး မျက်စဉ်း ပေ ၍ ပေးရ၏။ နှာခေါင်းအတွင်းသို့လည်း အရွက်သတ္တုရည်ကို ထည့်သွင်းပေးရ၏။

ရေမယ်ဇယ် (ကဇော်ပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ- ရှ။

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်း ခပ်ဆင်ခပ် အရပ်ဒေသတို့

ရွေးတူ၏။ အချိန် နှစ်မျိုး ရှိ၏။

ထိခိုက်ရသည်။ ခြေခားပြတ် သိပ်

ရွေးတချက်သကဲ့သို့ ပေးပါလျှင်

သွားနာ သွားကိုက်

သွားပို သွားခေါင်းထဲ

အနားပြီးသောအခါ သည်။

ကျွဲနှာရေနံဆီ နှမ်းဆီ

မှတ်ချက်။

ထား

လှသည့်

ဖြင့် စီ

ကြော

ဖြစ်သွားသွားခဲ့

ရွေးတဆစ်ပင်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ရွေးတဆစ်ပင်သည် နွယ်မျိုး ဖြစ်၏။ ဂုံညင်းပင်နှင့် သဏ္ဌာန်အား ဖြင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူ၏။ ချင်းတောင်၊ ကချင်တောင် စသော စိမ့်စမ်းပေါသော အေးမြသော အရပ်ဒေသတို့၌ ပေါက်သော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ၎င်း၏ အရွက်သည် အရင်းဝိုင်းပြီး အဖျား ချွန်း၏။

ရွေးတဆစ်ဥသည် နှစ်ဖက်ချွန် ဒုတ်နှင့် တူ၏။ ပလောပိန်ဥနှင့် သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်း တူ၏။ အချိန် ၂ - ပိဿာခန့် ရှိ၏။ ဥ၏ အရောင်အဆင်းမှာ နီညိုရောင်၊ အဝါရင့်ရောင် ဟူ၍ နွယ်မျိုး ရှိ၏။ နွယ်မျိုးစလုံး ဆေးဖက်ယှဉ်၍ သုံးရာတွင် အတူတူပင် ဖြစ်၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

ထိခိုက်ရှနသော အနာ။ ။ရွေးတဆစ်ကို အကွင်းလိုက် လှီးပြီး နေအခြောက်လှမ်း ရသည်။ ခြောက်သောအခါ အမှုန့်ပြုလုပ်ပြီး ၎င်းအမှုန့်ဖြင့် အထိ အခိုက် အရှအန ဓားလှီး ဓားပြတ် သိပ်၍ ပေးရသည်။

ရွေးတဆစ်ဥကို ခေတ်မှီ သုံးစွဲနည်း။ ။၎င်းဥကို အကွင်းလိုက် ပါးပါးလှီးပြီး အရက် ချက်သကဲ့သို့ ချွေးကို ယူရသည်။ ၎င်းချွေး အရေဖြင့် ထိခိုက်ရှနသော နေရာကို သုတ်လိမ်း၍ ပေးပါလျှင် အသားနု တက်ပြီး ပျောက်ကင်းချမ်းသာ လွယ်သည်။

သွားနာ သွားကိုက်။ ။ရွေးတဆစ် ချွေးရေဖြင့် မကြာခဏ ငုံ့ပြီးထားပါလျှင် သွား နာ သွားကိုက်ကို ထူးခြားစွာ သက်သာစေနိုင်၏။

သွားပိုးစား၊ သွားဖုးရောင်၊ ဒန္တစိုနာ။ ။၎င်းဆေး၏ အမှုန့်ကို သိပ်၍ ပေးရ၏။ သွားခေါင်းထဲသို့ ထည့်သွင်း၍ ထားရ၏။ သွားဖုးကို သိပ်၍ ပေးရ၏။

အနာအို အနာပင်း။ ။၎င်းကို အနာပြည်မပေါက်သေးလျှင် ဓားဖြင့် ခွဲစိတ်လှီးဖြတ် ပြီးသောအခါ ရွေးတဆစ် ဆေးရည်ဖြင့် ဆေးကြောပြီး ၎င်းဆေးရည်ဖြင့်ပင် သုတ်လိမ်း၍ ထားရ သည်။

ကျွဲနွားတို့၏ ရှာနာ ခွာနာ ကလမူ ခေါ်သော ရောဂါ။ ။ရွေးတဆစ် အခိုးရေနှင့် ရေနံဆီ နှမ်းဆီ ရောစပ်ပြီး ကျွဲနွားတို့၏ ရှာနာ၊ ခွာနာ၊ ကလမူနာတို့ကို ထည့်၍ ပေးရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ရွေးတဆစ် အခိုးခံပြီးသော ချွေးရည်သည် ယခုခေတ် သိပ္ပံနည်းဖြင့် ဖော်စပ် ထားသော တင်ချာဆေးရည်၊ ဆေးဝါးကလေး ခေါ် အရည်တို့ထက် အလွန် အစွမ်းထက် လှသည်။ ၎င်းဆေးရည်ကို ယခုခေတ် သိပ္ပံနည်းဖြင့် တီထွင် ကြံဆပြီး ခေတ်မှီနည်းတို့ ဖြင့် စိမ့် ပြုလုပ်ပါလျှင် နိုင်ငံခြားသုံးငွေသည် တနေ့တခြား လျော့ပါးသွားနိုင်စရာ အ ကြောင်းရှိသည်။ ရွေးတဆစ်ဥ သည်လည်း အလိုရှိသလောက် ရနိုင်သောပစ္စည်းလည်း ဖြစ်သည်။ ကွဲနိုင်ပင်ကဲ့သို့ အလေ့ကျပေါက်ပင် ဖြစ်သော်လည်း လူသုံးများ၍ ရှားပါး သွားခဲ့သော် စိုက်ပင်အဖြစ် ပြောင်းလဲသွားရန်သာ ရှိပေမည်။ သို့အတွက် နိုင်ငံတော်

အစိုးရ ကျန်းမာရေးဌာနသည် ယခုကဲ့သို့ နိုင်ငံခြားဆေးကုသရန်သော အားကိုး၍ မနေဘဲ
တိုင်းရင်းဆေးများကို သုတေသန ပြုလုပ်ပြီး ဖော်ထုတ်သင့်ပေပြီ။ သူတပါးနှာခေါင်းဖြင့်
အသက်ရှူခဲ့ရသော မြန်မာနိုင်ငံသည် ဂျပန်ခေတ် စစ်အတွင်းကို ပြန်လည် သတိရသင့်ပြီ
ဖြစ်ပါကြောင်း ထပ်လောင်း၍ သတိပေးအပ်ပါသည်။

ရှားစောင်းလက်ဝါး (ကုလားစော)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ - ရှ။

ရှင်မာကူ (လဲလူဖို)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - ရှ။)

ရှင်ကစွည်း (လဲလူမ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - ရှ။)

ရှင်မတက် (ကဆွတ်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ - ရှ။

ရွှေပန်းနွယ် (ရွှေဝါပန်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - ရှ။)

ရွှေဝါရောင် (ဆင်သွားဖူး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပဌမတွဲ - ရှ။)

ပုံသ
ကျစ်ရန် ဂေ
ပုံးနေ၏။ အ
၏။ ပန်းပွင့်
သစ်သားကဲ့
ရင့်ဖြစ်၏။
ကတိယတွဲ-
ဂုဏ်
ရင်းအမြစ်က
ဖြစ်၏။

အားကိုး၍ မနေဘဲ
ပေါင်းနားခေါင်းဖြင့်
သတိရသင့်ပြီ

[လ]

လဲလူဖို (ရှင်ဗာကျ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - ရှု)

လဲလူမ (ရှင်ကမ္ဘည်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - ရှု)

လင်းတမာ (သင်္ဘောတည်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - ရှု)

လင်းတပါးပျဉ်း (တောမုလ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒုတိယတွဲ - စာ ရှု) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ရှု)

လျှော်နီပင်

လက်တင် Sterculia Villosa

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။လျှော်နီပင်၏ အပွေးမှာ ပြာကဲ့သို့ အရောင် ရှိ၏။ အခေါက်မှ ကြီး
ကျစ်ရန် လျှော်ရနိုင်၏။ အညွန့်များ၌ အမာရွတ်ကဲ့သို့သော အကွက်များ ရှိ၍ ကတ္တီပါမေးဖြင့်
ဖုံးနေ၏။ အရွက်သည် ကြီး၍ ခပ်ဝိုက်ဝိုက် ရှိလျက် အနားတလျှောက်၌ ခွေးသွားစိတ်များ ပါရှိ
၏။ ပန်းပွင့်သောအခါ မြေကြီးဘက်သို့ ငိုက်၍ ပွင့်တတ်၏။ လျှော်နီသီးသည် ရှည်၍ အညွှာမဲ့၏။
သစ်သားကဲ့သို့ မာ၍ ကတ္တီပါမေးများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေ၏။ အသီးရောင်မှာ ကြက်သွေးရောင် အနီ
ရင့်ဖြစ်၏။ ၎င်းလျှော်နီခေါက်ကို ခွာ၍ ကြိုးအဖြစ် အသုံးပြုကြ၏။ ။ (ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်
တတိယတွဲ - လျှော်ပင် ရှု)

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။၎င်းအပင်သည် ဝမ်းကို ချုပ်စေ၏။ အင်အားကို ဖြစ်စေ၏။
၎င်းအမြစ်ကို ပြုတ်ဆေး ပြုလုပ်၍ သကြား၊ ပျားရည်တို့ဖြင့် သုံးစွဲပါမူ အားတိုးဆေး တမျိုး
ဖြစ်၏။

လင်းတပါးပျဉ်း
BLUMEA LACERA
ဗုဒ္ဓကုဏ္ဍ

သုဗေ
ရ၏၊ အမြစ်ထဲ
အနာ
လိမ်း၍ ပေးရ
အနာ
ဆေး ၄ မျိုး
ဆစ်မှုန်ကို သိ

ပုံဆွဲ
ချောင်း ပမာ
မရှိ၊ ရှိပြန်
အတွင်း၌ က
ချော၍ ကြ
စွာ မြင်နိုင်၏

မှတ်ချက်
တတ်
မလေ
အလ
ဆေ

ယခု
ကြသဖြင့်
တောင်ရိုး
ထုတ်ယူကြ
များ ထုတ်
ရှိကြသည်။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

သုဇယ်နာ ဆီးချုပ်ရောဂါ။ ။လျှော်နီရွက်အနက် ကြိတ်ပြီး ဆီးခုံပေါ်၌ အုံ၍ ပေးရ၏။ အမြစ်အခေါက်ကိုလည်း သွေး၍ လိမ်းနိုင်၏။

အနာ ငန်းမန်းကြောင့် နီရဲ၍ နေလျှင်။ ။လျှော်နီမြစ်ကို သွေးပြီး မကြာခဏ သုတ်လိမ်း၍ ပေးရ၏။

အနာဘက်ပြဖြစ်ပြီး ပျောက်နိုင်ခဲ့လျှင်။ ။လျှော်နီခေါက်၊ ကျောက်ချဉ်၊ ရွားစေး-ဆေး ၄ မျိုးကို အရည်ကျိုပြီး အနာကို ဖန်ရေအဖြစ် စင်ကြယ်အောင် ဆေးကြောပြီး ရွေးတဆစ်မှုန့်ကို သိပ်၍ ပေးရ၏။

လျှော်ဖြူခေါ် (ဆေးကလမပင်)

လက်တင် Sterculia versicolor

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။လျှော်ဖြူ အညွန့်သည် ပြောင်ချော၍ ထူ၏။ အရွက်များမှာ လက်ချောင်း ပမာ ဖြာထွက်၍ ရွက်ငယ် ၅-ရွက်မှ ၉-ရွက် အထိ ရှိ၏။ အဆိုပါ ရွက်ငယ်တို့၌ အညွာမရှိ၊ ရှိပြန်သော်လည်း ထို၏။ ပန်းပွင့်သည် အနီရောင်၊ အဝါရောင်၊ ခိုရောင် စသည် ပွင့်၏။ အတွင်း၌ ကတ္တီပါမွေး ပေါက်ပြီး အနံ့ ဆိုး၏။ အသီးသည် သစ်သားကဲ့သို့ မာလျက် ပြောင်ချော၍ ကြက်သွေးရောင် အရင့် ဖြစ်၏။ အစေ့သည် မဲ၏။ နွေရာသီ၌ ဤအပင်မျိုး ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်၏။

မှတ်ချက်။ ။လျှော်ဖြူပင် (ကတီရာ) ဆေးကလမပင်သည် 'ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်' တတိယတွဲ၌ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်၏။ သို့သော် ဆေးကလမ ထွက်သော အပင် ဟု ထင်ရှားစွာ မပေါ်လွင်ခြင်း၊ လိုအပ်သော အရာတို့ကို ထပ်လောင်း ဖြည့်စွက် ဖော်ပြလိုခြင်းတို့ကြောင့် အပင် ပုံစံနှင့် တကွ ထည့်သွင်း ဖော်ပြလိုက်ပါကြောင်း၊ အကျယ် ကြည့်လိုက 'ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်' တတိယတွဲ လျှော်ပင် ရှု။

ယခုအခါ ကတီရာ ခေါ် ဆေးကလမသည် နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်များမှ တင်သွင်းခြင်း မရှိကြသဖြင့် လျှော်ဖြူပင်မှ ကတီရာ ခေါ် ဆေးကလမ ထွက်ကြောင်း သိရှိကာ မင်းကွန်းတောင်ရိုး စသော တောင်ရိုး မြေပြင်တလျှောက်၌ အလေ့ကျ ပေါက်သော လျှော်ဖြူပင်မှ ထုတ်ယူကြသည်။ လျှော်ဖြူပင်များမှ ရော်ဘာစေး ထုတ်ယူသကဲ့သို့ ကတီရာ ခေါ် ဆေးကလမများ ထုတ်ယူ ရောင်းချကြသည်မှာ တပိဿာလျှင် ၃၀-ကျပ် ဈေးဖြင့် ပင် ရောင်းချလျက် ရှိကြသည်။ (ဆေးကလမလည်း အစစ်အမှန် ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည်။)

လျှော်ဖြူ (ဆေးကလမ)
STECULIA FOETIDA.

ရှေးအခါ
နိုင်အောင်
မသိနိုင်အောင်
ဈေးမြင့်၍ ရေ
သဖြင့် မြန်မာ
ပစ္စည်းများကို

၎င်း
ပြီးလျှင် နိုင်ငံ
ပစ္စည်းများကို

၎င်း
ကဲ့သို့ အခြား
နိုင်ငံ၌ ပင်
သွင်း ရောင်း
အသက်ရှူခြင်း

ဂုဏ်
ရှင်ခြင်းတို့ကို
ပြု၏။
ရောင်တင်းခြင်း

ချေး
မှုန့်၊ ပျားရည်

အရိုး
ခေါက်ကို ဖြုတ်

လိင်
လည်း သွေး

အနံ့
သို့ အံ့၍ ချေး

အေး
အစေးကို ဖြုတ်

ဆီ
စိပ်၍ သွေး

N

ရှေးအခါက မြန်မာနိုင်ငံ ဗယဆေး ကုမ္မဏီကြီးများသည် မြန်မာပြည်၌ သုံးစွဲ၍ မကုန်နိုင်အောင် ပေါများသော လျှော်ဖြူပင်များမှ ကတိရာ ခေါ် ဆေးကလမ ထွက်သည် ဟူ၍ မသိနိုင်အောင် ဖုံးကွယ်၍ ထားခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံခြားမှ တင်သွင်းသော သွင်းကုန် အဖြစ်နှင့် ဈေးမြင့်၍ ရောင်းခဲ့ကြသည်။ ယခုအခါ မြန်မာလူမျိုးများသည် မျက်စိ၊ နား ပွင့်လာကြပြီ ဖြစ်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ သုံးစွဲ၍ မကုန်နိုင်အောင် ပေါများလှသော ဆေးကလမ စသော ဗယဆေးပစ္စည်းများကို ကိုယ်အားကိုယ်ကိုးသော စနစ်ဖြင့် ဖော်ထုတ်နိုင်ကြလေပြီ။

၎င်းလျှော်ဖြူ ခေါ် ဆေးကလမ ထွက်သော အပင်ကို ခုတ်လှဲ ဖျက်ဆီးခြင်းမှ ကာကွယ်ပြီးလျှင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ စိုက်ပျိုးခင်း အဖြစ် တိုးချဲ့ပြုလုပ်၍သွားမည် ဆိုပါက ပိုလျှံသော ပစ္စည်းများကို နိုင်ငံခြားသို့ ပင် တင်သွင်း ရောင်းချနိုင်ပေလိမ့်မည်။

၎င်း လျှော်ဖြူပင်ကို ထပ်ဆင့် ဖော်ထုတ် ရေးသားလိုက်ရခြင်းအားဖြင့် လျှော်ဖြူပင်ကဲ့သို့ အခြားသော ဗယဆေးပင်များကိုလည်း တွင်ကျယ်အောင် စိုက်ပျိုးမည် ဆိုပါက မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပင် လိုအပ်သော ဗယဆေးပင်များ ပြည့်စုံ လုံလောက်သည့်ပြင် နိုင်ငံခြားသို့ ပင် တင်သွင်း ရောင်းချနိုင်ပေလိမ့်မည်။ သို့မှသာ တိုင်းရင်းဆေးပညာရှင်များ သူတပါး နှာခေါင်းဖြင့် အသက်ရှူခြင်းမှ ကင်းလွတ်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ လျှော်ဖြူပင်၏ အခေါက်သည် ချွေးထွက်ခြင်း၊ ဆီး-ဝမ်းရွှင်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေ၏။ ၎င်းပြင် အစာ မကြေခြင်း၊ လေပြည့်၊ ဝမ်းဗိုက် ရောဂါတို့၌ အကျိုးပြု၏။ ။လျှော်ဖြူစေ့ ဆီသည် သာမန် ဝမ်းနုတ်ဆေးကဲ့သို့ အကျိုး ပြု၏။ ဝမ်းဗိုက်ရောင်တင်းခြင်းကို ပျောက်ကင်းစေ၏။ ။အစေ့သည် စားလျှင် အန်စေ့၊ မူးရစ်စေတတ်၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

ချောင်းဆိုး ရောဂါ။ ။လျှော်ဖြူ အခေါက်က ရသော သတ္တုရည်ကို ပိတ်ချင်းသီးမှုန့်၊ ပျားရည်တို့နှင့် ရောစပ်ပြီး လျက်၍ ပေးရ၏။

အရိုးကျိုး ဆက်ရန် နှင့် အနာအုံရန်။ ။လျှော်ဖြူ သို့မဟုတ် လျှော်နီ၏ အမြစ်ခေါက်ကို ကြိတ်ပြီး အုံ၍ ပေးရ၏။

လိင်ဥ ပူလောင်သော ရောဂါ။ ။အမြစ်ကို သွေးပြီး လိမ်း၍ ပေးရ၏။ အခေါက်ကိုလည်း သွေး၍ လိမ်းပေးနိုင်၏။

အနာ မန်းအားကြီး၍ ရောင်သော ရောဂါ။ ။အရွက်ညွန့်ကို ကြိတ်ပြီး အနံ့ပေါ်သို့ အုံ၍ ပေးရ၏။

အဆုတ်ရောင်၊ သရက်ရွက် ရောင်သော ရောဂါ။ ။ဆေးကလမ ခေါ် (ကတီဆု) အစေးကို ရေစိမ်၍ သောက်ရ၏။

ဆီးပူသော ရောဂါ။ ။လျှော်ဖြူပင်က ထွက်သော ဆေးကလမကို သကြားနှင့် စိမ်၍ သောက်ရ၏။

ကလမ)

ဆီးခိုးမှုတ်၍ မျက်စိ ပူလောင်သော ရောဂါ။ ။ ၎င်း ဆေးကလမ ခေါ် (ကတီရာ) ဂ-ပဲသား၊ ယမ်းစိမ်း ဂ-ပဲသား၊ သကြား ၅-ကျပ်သားနှင့် ရေစိမ်ပြီး ဆေးကလမ ပွ၍ လာသော အခါ သောက်၍ ပေးရ၏။

ကိုယ်တွင်း ပူလောင်၍ ရေ မကြာခဏ သောက်သော ရောဂါ။ ။ ၎င်း ရောဂါကို ဆေးကလမ ခေါ် (ကတီရာ) ၁-ကျပ်သား၊ သကြား ၅-ကျပ်သားနှင့် ရေစိမ်ပြီး အပူမငြိမ်း မခြင်း ရေအစား သောက်၍ ပေးရ၏။

သုဇယ်နာ ဆီးပူ၊ ဆီးချုပ် ရောဂါ။ ဆေးကလမ ခေါ် (ကတီရာ) ကို ရေစိမ်၍ လည်း တိုက်၊ ဆီးအိမ်ပေါ်၌ ရေညှိနှင့် ရော၍ ကြိတ်ပြီး အုံ၍ ပေးရ၏။

လျှော်ပင် (ဒိုက်ဆံပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ - ရှ။

[•]

ဝါဆိုနွယ် (ဆွေးတက်ပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ - ရှ။

ဝက်မြီးကပ် (ချပ်ပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ - ရှ။

ဝက်မြီးကပ်-တနည်း (ကပ်စေးနွယ်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ - ရှ။

ပုံပြ
၏၊ အမြင့်
အပင် အ
အဖျား ချ
ပတ်လည်
တတ်၏၊ ၂
အရွက်ပေါ်
၎င်းအပင်
လက်ဝါး
တကွ ပါဝ

သ၊
ထားဝယ်
ဖြစ်၏။

ဂုဏ်
စေရန် အ

ခါ (ကတိရာ)
မ ပွ၍ လာသော

ဝံ အူ (မေန္ဒယ်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု) တွဲ - ရှ။

။ ၎င်း ရောဂါကို
ပ်ပြီး အပူမငြိမ်း

[သ]

) ကို ရေစိမ့်၍

သိကြားလက်ဆက်

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။သိကြားလက်ဆက်ပင်သည် ချုံဆံသော နွယ်ယောင်၊ ပင်ယောင် ဖြစ်
၏။ အမြင့်ပေ ၄-ပေမှ ၅-ပေမျှသာ မြင့်၏။ ဆူးကင်း၊ အမွေး ကင်းသော ပင်ငယ်မျိုး ဖြစ်၏။
အပင် အရိုး အရွက်အားလုံး အစိမ်းရောင် ဖြစ်၏။ အရွက်၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ ဝမ်းဘဲပုံ ဖြစ်ပြီး
အဖျား ချွန်၏။ ရွက်ညှာ ရှည်သွယ်ပြီး အကိုင်းကို လှေကားထစ်သဖွယ် တလှည့်စီ ဘယ်၊ ညာ
ပတ်လည် လှည့်၍ ခပ်ကျဲကျဲ ပေါက်၏။ အရွက်သည် ၃-ရွက်ဆိုင်မှ ၅-ရွက်ဆိုင် အထိ ပေါက်
တတ်၏။ ၂-ရွက် ၂-ရွက် ရွက်ဆိုင် ပေါက်ပြီး ထိပ်ဆုံး ၁-ရွက်သည် ရွက်ဆိုင်ရွက်တို့ထက် ကြီး၏။
အရွက်ပေါက်ပုံမှာ လက်ဝါးကို ထောင်ထားသကဲ့သို့ ရှိ၏။ အချို့သော အရပ်ဒေသများသည်
၎င်းအပင်ကို တောက်တဲ့ လက်ဝါး ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြသေးသည်။ သို့သော် တောက်တဲ့
လက်ဝါး အစစ်အမှန်မှာ 'ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန်' ဒုတိယတွဲ (တ) အက္ခရာ အခန်းတွင် ပုံနှင့်
တကွ ပါဝင်ထားပြီး ဖြစ်သဖြင့် ၎င်း 'ပုံပြဆေးအဘိဓာန်' (ဒု) တွဲတွင် ရှုစားကြစေလိုသည်။

သကြားလက်ဆက်ပင် ပေါက်တတ်သော အရပ်ဒေသမှာ အောက်မြန်မာနိုင်ငံ မြိတ်၊
ထားဝယ် စသော နောပက အရပ်ဒေသများတွင် အများအားဖြင့် ပေါက်တတ်သော အပင်မျိုး
ဖြစ်၏။

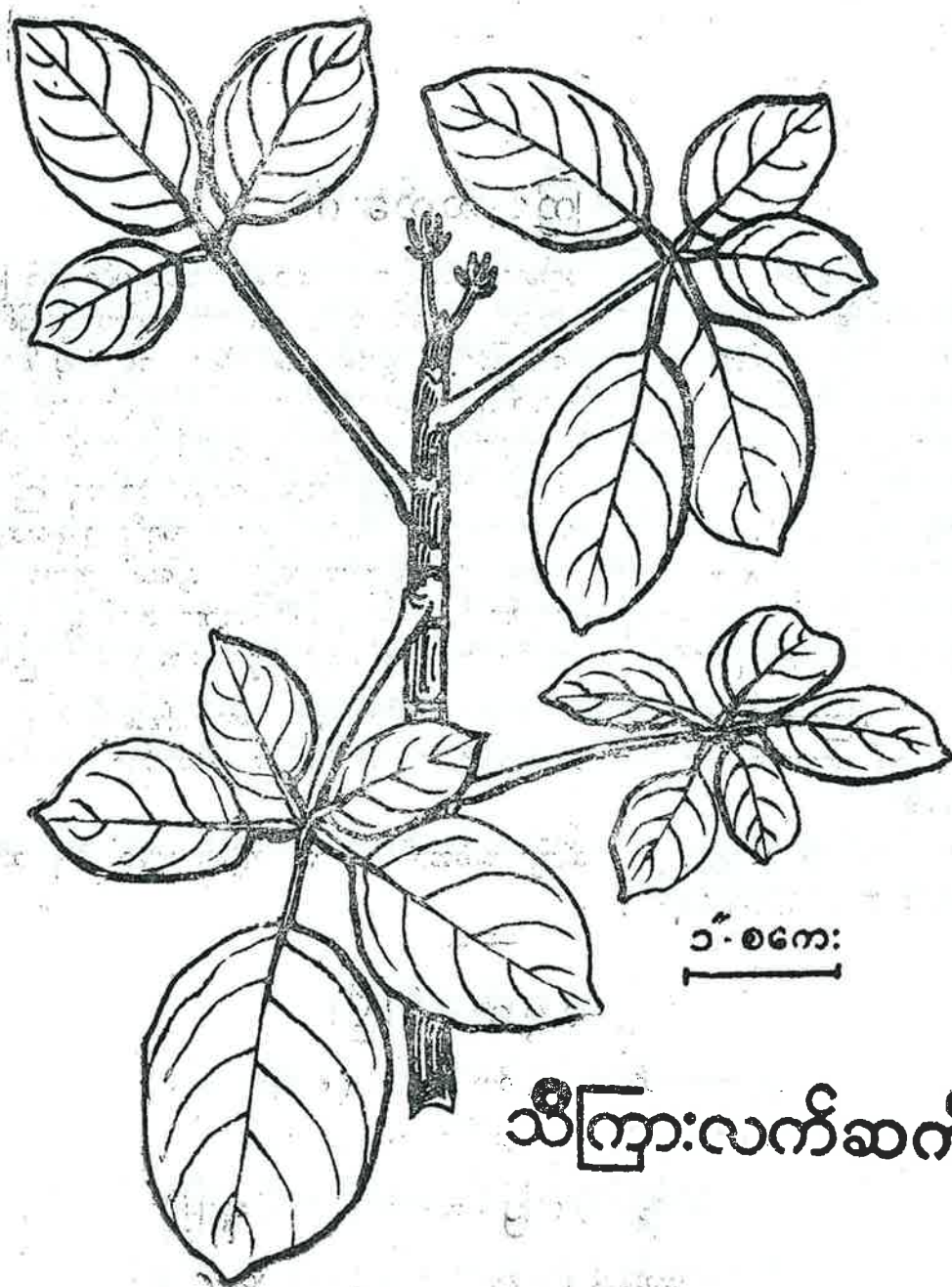
ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။သိကြားလက်ဆက်ပင်ကို အရိုး ကျိုးသောအခါ အရိုး ဆက်
စေရန် အတွက် အသုံးပြုကြ၏။

သ ပွတ် ပင် ကြီး

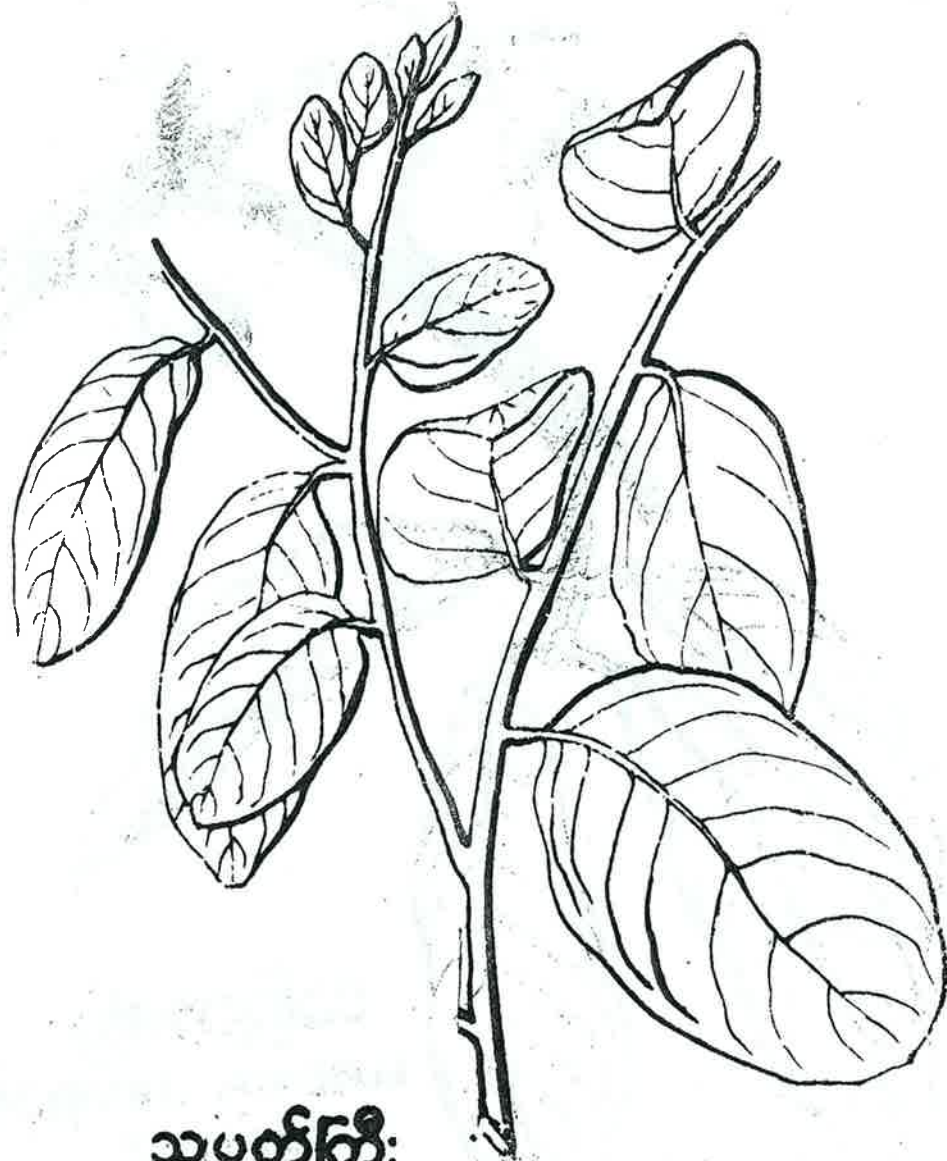
ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - စာရှု) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ရှ)

သ မြ၊ သ ပြေ (သမုသပြေ ခေါ် အူးမြ)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - စာရှု) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ရှ)

သိကြားလက်ဆက်

သပွတ်ကြီး

POLYALTHIA SIMIARAM.

ဒိဂါဝေရိယာ

ဆက်

သပြေသပြေ
EUGENIA JAMBOS
महाफल

ပုံသဏ္ဌာန်
အပွင့်မှ အ
မျှား ရှိ၏။
ချိုင့်ခွက်လျှင်

ဖြူ၍
ရှည်သော ခ
သည် ပြား၍
အတွင်း၌ အ

မှတ်ချက်
တွင်
ကဲ့သို့
ဟု

ဂုဏ်
ဂါ၊ ယားနု
သားအိမ်၌

ရင်း၊
ရောဂါ၊ မီး
ဥတုသွေးသွေး
ဝမ်းသက်ဝေ

သဘောက် (သစ်နွင်း)

လက်စင် Dalbergia paniculata

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။သဘောက်ခေါ် သစ်နွင်းပင်၏ အပွေးသည် နီကြန့်ကြန့်နှင့် ညို၏။ အပွေးမှ အထပ်ပြားကလေးများ ထွက်၏။ ပင်တံသည် ချောမွေ့ခြင်း မရှိဘဲ ချိုင့်ခွက်ကလေးများ ရှိ၏။ အရွက်ကလေးများသည် ဝိုင်းလျက် ရံဖန်ရံခါ အရွက်ကလေးများ၏ အဖျားသည် ချိုင့်ခွက်လျက် ရှိ၏။ ရွက်ကြောမကြီး တလျှောက်တွင် ကတ္တီပါမွေးနုကလေးများ ပေါက်၏။

ဖြူ၍ ငယ်သော ပန်းပွင့်များသည် အရွက်ငယ်များနှင့် ရောနှောကာ ပြောင်လက်လျက် ရှည်သော အမွေးများပေါက်သည့် အခိုက်တွင် အပွင့်များဝေဆာစွာ ပွင့်ကြ၏။ အသီးတောင့်သည် ပြား၍ ၂-လက်မမှ ၃-လက်မအထိ ရှည်လျက် နှစ်ဘက်ချွန်လျက် ရှိ၏။ ၎င်းအသီးတောင့်အတွင်း၌ အစေ့ ၁-စေ့မှ ၃-စေ့ အထိ ရှိ၏။

မှတ်ချက်။ ။သဘောက်ဟု ခေါ်ခြင်းသည် အရပ်ခေါ် ဖြစ်၏။ သစ်နွင်းအမျိုးအစားတွင် ပါဝင်၍ သစ်နွင်း ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြ၏။ သစ်နွင်းဟု ခေါ်ခြင်းမှာ နွင်းရိုးရိုးကဲ့သို့ မြစ်ဥ မဟုတ်ချေ။ သစ်သားသည် ပင်လျှင် နွင်းရောင်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေသဖြင့် သစ်နွင်းဟု ခေါ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။သဘောက်ခေါ် သစ်နွင်းပင်သည် အနာပေါက်၊ ဆီးရောဂါ၊ ယားနာ၊ ရေယုံနာ၊ အရေပြားရောဂါ၊ အဆိပ်နာရောဂါ၊ မျက်စိရောဂါ၊ ပါးစပ်ရောဂါ၊ သားအိမ်၌ ဖြစ်သောရောဂါ၊ အဖျားရောဂါတို့ကို နိုင်၏။

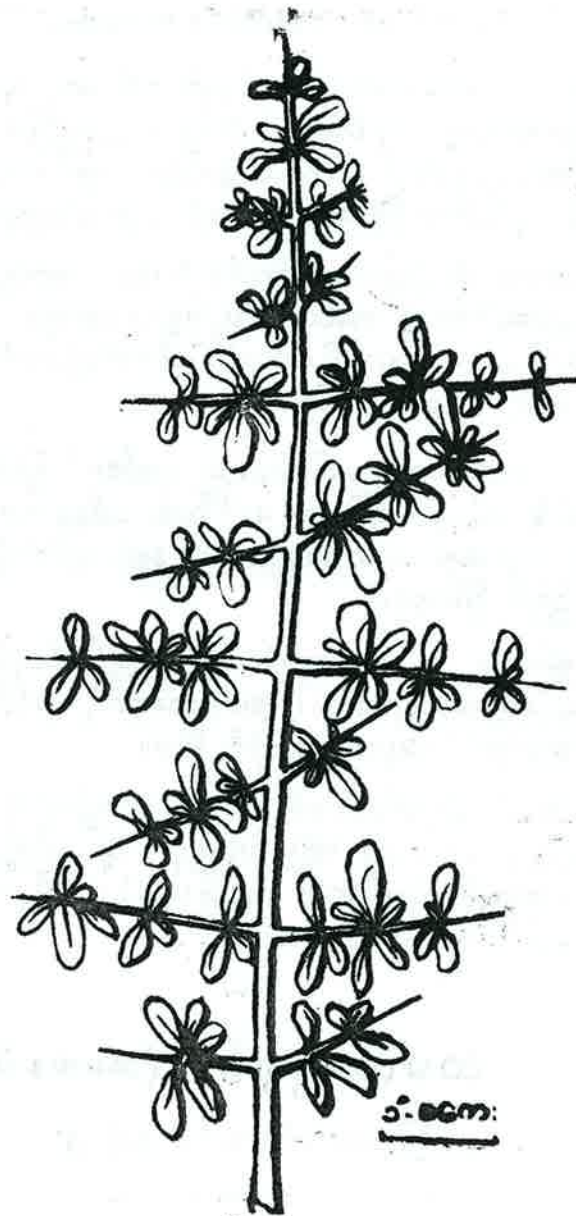
၎င်း၏အသီးသည် ခြောက်တပ်စေ၏။ နှလုံး နှင့် အသည်းတို့ကို အားပေး၏။ မြင်းသရိုက်ရောဂါ၊ မီးရပ်အဖြူဆင်းသော ရောဂါတို့၌ သစ်ကြပိုး၊ ပျားရည်တို့နှင့်ရောစပ်၍ တိုက်ရာ၏။ ဥတုသွေးသွန်သော အနာကို နည်းပါးစေ၏။ ရေဖျဉ်းရောဂါ၊ သလိပ်ပွားသောရောဂါ၊ အဖျားနှင့် ဝမ်းသက်သော ရောဂါတို့ကို ပျောက်ကင်းစေ၏။

သမကမ္ပေစုတ် (သမကန္တယ်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တ) တွဲ - ရှ။

သမင်စာဖြူပင် (သမင်စဖို)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - စာ-ရှ) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ-ရှ)

သမင်စာဖြူ
GARDENIA SESSLIFLORA.

ပုံသ
အပင်၏ အ
တူ၏။ အက
အမျိုးမျိုး ဖြ
တရွက်တည်
ပြန့်ကားလျ
မှာ လှသွား၊
ညာတို့၏ အ
လည်း အရွ
အစိမ်းရောင်

သိဝ
ဖြစ်၏။ ၎င်း
မူးဝေသော
သော ရောင်
ရောင်၊ မျှ
ဖြင့် နှာနှပ်ခြ

ထို

ရာ၊
ဟူ၍ ထင်ရှ
ရွှေဝင်ကွင်း
No

သလဲပင် (တလည်းပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - စာရှု) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံရှု)

သလပဉ္စ (ကျေးဇြီးဖို)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ)တွဲ - ရှု။

သိလာစန္ဒန (သိတာစန္ဒန)

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။သိလာစန္ဒနအပင်သည် ၃-၄ ပေမျှသာ မြင့်သော အပင်မျိုး ဖြစ်၏။ အပင်၏ အပွေးသည် ညိုမှိုင်းသော အပြာရောင် အဆင်း ရှိ၏။ ဆင်စွယ်ခရမ်းပင်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူ၏။ အကိုင်း အခက် အလက်တို့ အကွေ့အကောက် များ၏။ အရွက်ထွက်ပုံ မှာလည်း ပုံစံ အမျိုးမျိုး ဖြစ်၏။ တချို့ ရွက်ရင်း ရှည်သွယ်ပြီး ရွက်ဖျားဝိုက်လျက် အနည်းငယ်ချွန်၏။ အချို့ တရွက်တည်းပင် ၃-ခု ၂-ခု စသည်ဖြင့် ထွက်၏။ တချို့ ၃-ပုံ ဆောင်သော အရင်းရှူး အဖျား ပြန့်ကားလျက် ရှိ၏။ အရွက်တို့သည် ပုံစံအမျိုးမျိုး ဖြစ်ကြသော်လည်း အရွက်တို့၏ အနားသား မှာ လှသွားကဲ့သို့သော အချွန် ခွေးသွားစိပ်ကလေးများ ပါရှိခြင်းကား အတူတူလိုပင် ဖြစ်၏။ ရွက် ညာတို့၏ အတိုအရှည်မှာလည်း ကွဲပြားခြင်း မရှိကြ။ မရှည် မတိုင်း ပုတီးစေ့ ခန့်ရှိသော အသီးတို့မှာ လည်း အရွက်တို့၏ အကြားအကြား အကိုင်းကို မှီတွယ်၍ သီးကြ၏။ အသီးတို့သည် နုသောအခါ အစိမ်းရောင် ရှိကြသော်လည်း မညှံသောအခါ အဝါရောင်သို့ ပြောင်းလဲသွား ကြ၏။

သိလာစန္ဒနကို ဗယဆေးဆိုင်များတွင် မေး၍ ဝယ်လျှင် အလွယ်တကူ ရနိုင်သောပစ္စည်း ဖြစ်၏။ ၎င်းဆေးပင်ကို အများအားဖြင့် နှာဆေး မှိုင်းဆေးဖော်စပ်ရာတွင် အသုံးအစွဲပြု ကြ၏။ မူးဝေသော ရောဂါတွင်၎င်း၊ သူငယ်နာ တက်တတ်သော ရောဂါတွင်၎င်း၊ မြွေဆိပ်မှုန်၍ တက် သော ရောဂါ၌၎င်း၊ မီးရပ်သွေးတက်သော ရောဂါ၌၎င်း၊ မျက်စိမူး မျက်ရည်ပူ ထွက်သော ရောဂါ၊ မျက်ခမ်းစပ်ရောဂါ၊ သိလာစန္ဒနဖြင့် ဘက်စွက်ပါဝင် ဖော်စပ်သော နှာဆေးမှိုင်းဆေးတို့ ဖြင့် နှာနှပ်ခြင်း၊ မှိုင်းခံခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်၍ပေးရာ၏။

ထို့ကြောင့် နယမာလာကျမ်း၌—

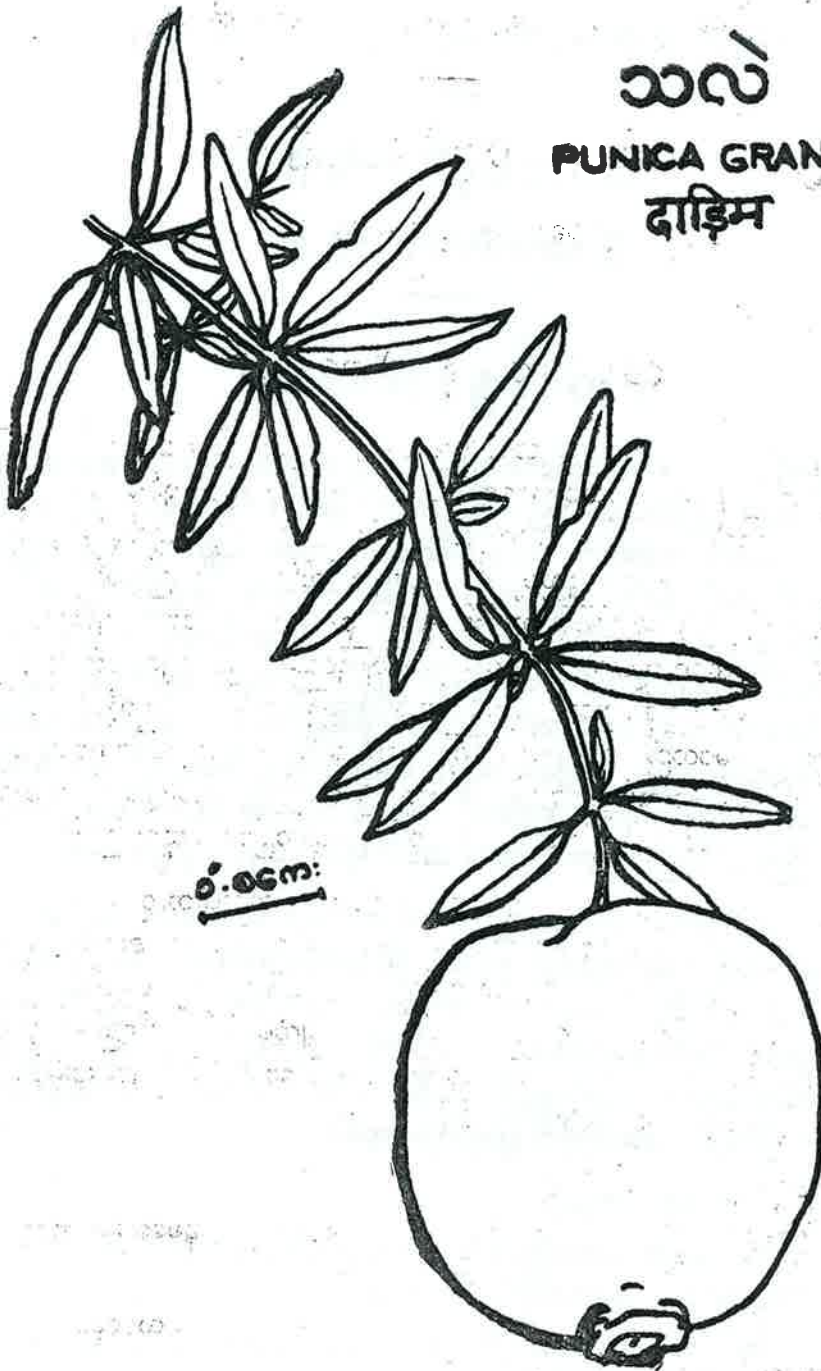
“လေးညှင်းတပွင့်၊ အလေးဖြင့်ကား၊ စက်သင့်ဇာတိပျိုလ်၊ ထိုနှစ်ဆေး၏၊ အလေးကွက္က ရာ၊ သုံးဖြာဆေး၏၊ အလေးချိန်မှီ၊ သိလာစန္ဒန”

ဟူ၍ ထင်ရှား ကျော်ကြားသော နှာဆေးကြီးများ ဖော်စပ်ရာတွင် သိလာစန္ဒန ဆေးပင်ကို ရွှေောင်ကွင်း ဖော်စပ်ခြင်းငှာ မဖြစ်နိုင်ချေ။

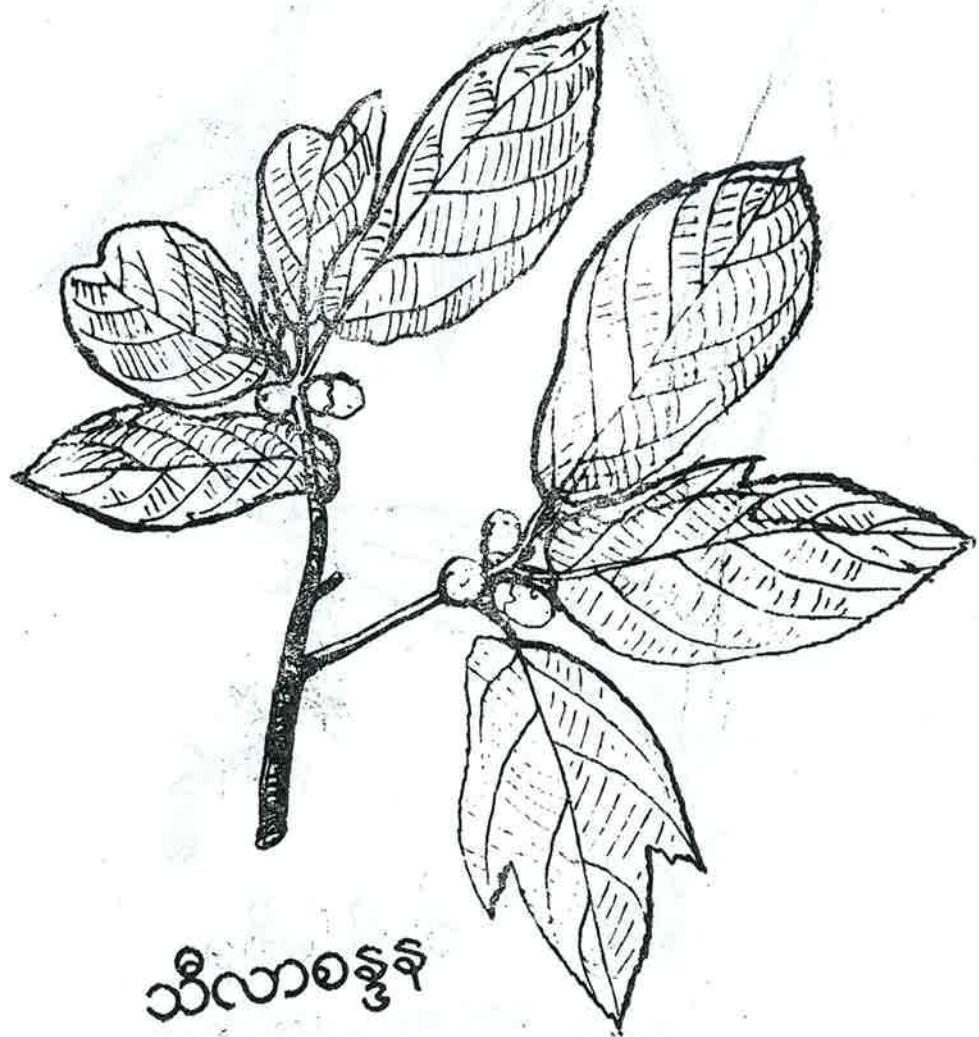
अन

PUNICA GRANATUM.

दाइम

NATUM.

သီလာစန္ဒရီ

သုဝါ ဖြစ်စဉ်
 ORCHIS LATIFOLIA,
 ဓာတ်ပုံ အပင်

ကြီး၊ ငယ်၊
 သက်သေ

ပုံစံ
 ပင်နှံ ခပ်
 နွယ်ယော
 လျက်ပုံ

တန်ခိုး
 ၄-၅-မျိုး

သုဝါဖြစ်
 နှစ်၊ ခတ်
 ယခု ဆေး
 အာဟာရ

ဖြစ်၏၊
 ထမင်းမ
 ဖြစ်သေး

မှတ်

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ထိပ်ခပ်နာဆေး—သိလာစန္ဒနု၊ သပျက်ဥ၊ ပရိုင်းရွက်၊ ဆေးခါးကြီး၊ ငရဲပဒုမြစ်၊ ဆေးရွက်ကြီး၊ ဆေးခြောက်မျိုးကို အမှုန့်ပြုပြီး ဖက်နှင့်လိပ် ဆေးလိပ်သောက်သကဲ့သို့ သောက်၍လည်း ပေးရာ၏။ အခိုးမှိုင်းကို ထိပ်ပေါက်အောင်ရှု၍လည်း ပေးရာ၏။

သုခာမြစ်ဥ (ဆာလ-မ်-မစ္စရီ)

သက္ကတ सुखामूली (စုခာမူလီ)
ဟိန္ဒူ सारस मिश्री (ဆာလ-မ်-မစ္စရီ)
လက်တင် Orchis Latifolia

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဆာလ-မ်-မစ္စရီခေါ် သုခာမြစ်ဥပင်သည် အပင်ငယ်မျိုးဖြစ်၍ ကိုယ်ရံကြီးပင်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူ၏။ သို့ရာတွင် ကိုယ်ရံကြီးပင်ကဲ့သို့ တုတ်ခိုင်ကြီးထွားခြင်း မရှိပဲ သေးသွယ်၍ နွယ်ယောင် ပင်ယောင် ဖြစ်၏။ အရွက်သည် ပင်စည်ကို အံ့၍ထွက်သော အမျိုးအစား ဖြစ်ပြီးသန်လျက်ပုံ ဖြစ်၏။

ဣန္ဒြိယနိုင်ငံ ဟိမဝန္တာတောင်၊ ကသိုရနယ်၊ နေပါလီနိုင်ငံ၊ တိဗက်နိုင်ငံ၊ အာဖဂါနီစတန်နိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ အေးမြသော ဒေသတို့၌ ပေါက်ရောက်သည်ကို တွေ့ရ၏။ ၎င်းအပင်သည် ၄-၅-မျိုးရှိ၏ဟု “ဝနောက်ယုခိကျန္တိဗေ” ဆေးအဘိဓာန်ကျမ်းကြီးတွင် ဖော်ပြထား၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။အာယုဗ္ဗေဒ ဆေးကျမ်းများအလိုအားဖြင့် ဆာလ-မ်-မစ္စရီ ခေါ် သုခာမြစ်ဥသည် ဝမ်းမီးကို တောက်စေ၏။ သုက်ကိုဖြစ်စေ၏။ အားကိုဖြစ်စေ၏။ သွေးကို သန့်စေ၏။ ဓာတ်အား ကုန်ခန်းသော ရောဂါ၌ အပျိုးပြု၏။ ကာမအားကို လွန်စွာပေးတတ်၏။ ရသာယန ဆေးလည်း ဖြစ်၏။ ယောက်ျားတို့ စွမ်းအားကို လွန်စွာတိုးပွားစေ၏။ အရွယ်တင်စေ၏။ အာဟာရဓာတ်ကို ဖြစ်စေ၏။

ဆာလ-မ်-မစ္စရီ (သုခာမြစ်ဥ) သည် အလွန်အာဟာရဓာတ်ကို ဖြစ်စေသော ပစ္စည်းတခု ဖြစ်၏။ ၎င်းမြစ်ဥမှုန့်တတိုလာ (၁၂-ပွဲသား) ခန့်သည့်ပင် လူတယောက်အား ၂၄-နာရီကြာမျှ ထမင်းမဆာစေနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိ ရှိ၏။ ဤအပင်ကို အချို့သောသူတို့က အဋ္ဌဝဂ္ဂအပါအဝင် ဖြစ်သော ဇီဝက ပင်ဟု ယူဆကြ ကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဈေးတွင် ဆေးကုန်သည့်အချို့တို့က အတူပြုလုပ်၍ ရောင်းချတတ် ကုန်၏။ အတူပြုလုပ်ထားပုံမှာ အာလူးဥမှုန့်ကို ကော်ဖြင့်နယ်ပြီး သစ်ဥကဲ့သို့ ပြုလုပ်ထားသည်။ အစစ်အမှန်ဖြစ်သော (ဆာလ-မ်-မစ္စရီ) သုခာမြစ်ဥမှာ အလွန်မာ၏။ အလွန်ခက်ခဲစွာ ထူထောင်း ယူရသည်။

သက်ရင်းကတို့
CROTON TOUFRA.

သက်ရင်းကတိုး (ညော်ခံပင်)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - စာ ၅၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅၅)

သင်းခွေပန်း (ကန်ဇမ်ပန်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ပ) တွဲ - ၅၅

သဘောဆေးခါးကြီး (ရှမ်းဆေးခါး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် ပဌမတွဲ (ဆေးခါးကြီး - သဘော) ၅၅

သစ်တက်လင်းနေ (သစ်ခွပန်း)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - ၅၅)

သစ်ပုလွေပင်

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ - စာ ၅၅) (စတုတ္ထတွဲ - ပုံ ၅၅)

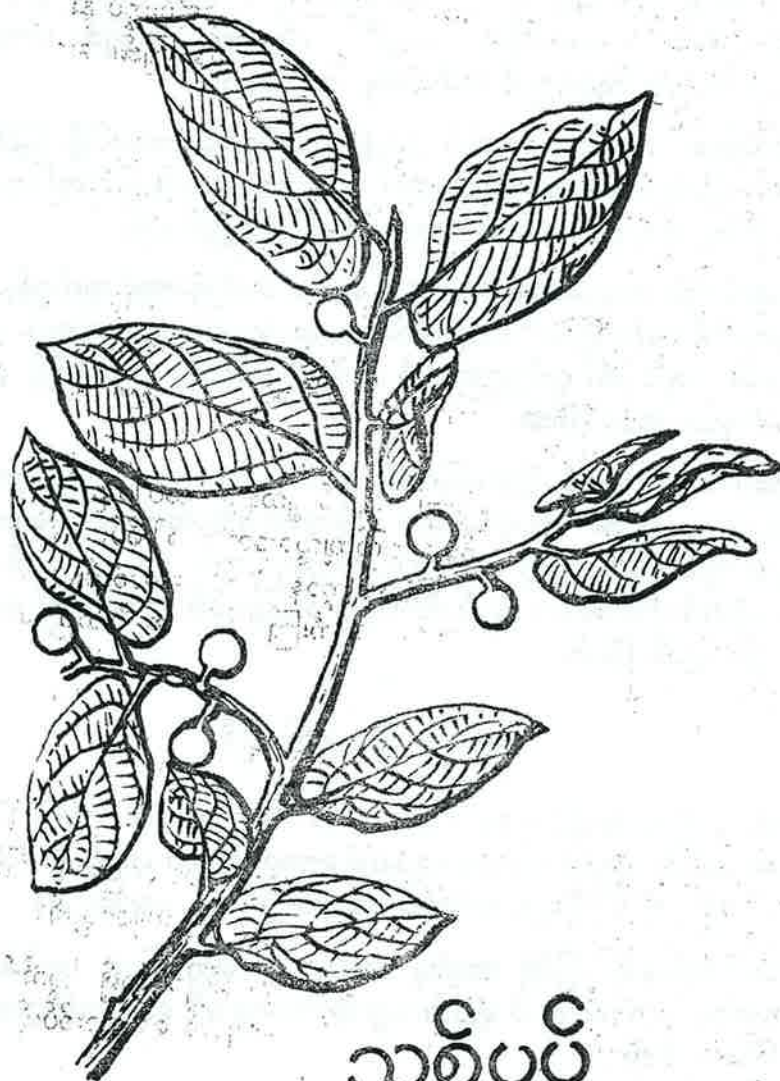
သစ်ပုပ်ပင် (သစ်ညို)

လက်တင် Dalbergia kurzii

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ သစ်ပုပ် ခေါ် သစ်ညိုပင်သည် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ မန္တလေး မင်းကုန်း စစ်ကိုင်း စသော အရပ်ဒေသတို့၌ အများအားဖြင့် ပေါက်တတ်သော အပင် ဖြစ်၏။ အမြင့် ပေ ၃၀ - မှ ၄၀ - အထိ မြင့်သော ပင်လတ်မျိုး ဖြစ်၏။ သစ်ပုပ်ပင်၏ အပွေးအခေါက်သည် ဖြူပြာသော အဆင်း ရှိ၏။ ကြမ်းတမ်း၏။ အမြစ်ပါးပျဉ်းကြီးများ ထွက်ပေါ်၍ လုံးဝန်းခြင်း မရှိဘဲ အမြောင်းအမြောင်း ထလျက် ရှိ၏။

သစ်ပုလဲ
BALANITES AGYPTIACA
इंगुदी

သစ်ပုပ်
DALBERGIA KURZII.

သစ်ပုပ်သားသည် ညိုညစ်သော ပြာရောင်အဆင်းဖြင့် ပုပ်အဲ့ အဲ့ အနံ့ ရှိ၏။ သစ်ပုပ်သားကို မီးထင်းဆိုက်လျှင် မစင်စော်နံ့သည်ဟု ဆိုသဖြင့် ထင်းအဖြစ်သော်၎င်း၊ အိမ်သုံးပစ္စည်းတခုရသော်၎င်း ပြုလုပ်ခြင်းမရှိကြသောကြောင့် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ နေရာတိုင်းတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ အသက်ရှည်လျက်ရှိသော အပင်ကြီးများ ယခုတိုင် ထင်ရှားစွာ ရှိနေကြ၏။ တောင်ယာလုပ်၍ စားသောသူများ အရိပ်ခိုရန်အတွက် သက်သက်မျှ သာ ရှိနေ၏။

သစ်ပုပ်ခေါ် (သစ်ညိုပင်သည်) အလွန် အသက်ရှည်သောအပင်မျိုး ဖြစ်၏။ ငယ်ရွယ်စဉ်အချိန်က ငါ့မြင်ခဲ့ဘူးသောအပင်သည် အနှစ် ၅၀ - ၆၀ - ကျော်မှ ပြန်လည်တွေ့ရသောအခါ ငယ်စဉ်က မြင်ဘူးသကဲ့သို့ပင် ထင်ရ၏။ အပင်ပုံစံ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိ။

အရွက်သည် အဏ္ဏာကာရ (Ovate) ခေါ် ဝမ်းဘဲပုံသဏ္ဌန် သွယ်ချွန်သော အရွက်ဖြစ်၏။ အရွက်၏ မျက်နှာပြင်နှင့် ကျောဘက် ၂ - ခုလုံး အမွေးနုကလေးများ ပေါက်လျက်ရှိသော အစိမ်းနုရောင် ရှိ၏။ ရွက်ညှာတိုလျက် အကိုင်းကို ခပ်စိပ်စိပ် လှည့်ပတ်၍ ပေါက်သဖြင့် အရိပ်ကောင်းသော အပင် ဖြစ်၏။

တပေါင်းလ၌ အရွက် လုံးဝ ကြွေကျပြီးနောက် ရွက်နုနှင့် တပါတည်း ရွက်ကြားထွက် အဖြူရောင်ပန်းများ ပွင့်၏။ ပန်းပွင့်ဘတ်များ ကြွေကျသွားသောအခါ စိမ်းညိုသော သီးကင်းနုကလေးများ ထွက်ပေါ်၍ လာပြီး ၁ ၁/၂ ပိုင်းရှိ သီးညှာနှင့် တကွ တောခံသီးထက် အနည်းငယ် ကြီးသော လုံးနက်ဝန်းဝန်းသော အသီးကလေးများ သီးကြကုန်၏။ အသီးသည် အစေ့တခုသာ ပါသော ခွန်ပျော့သီး ဖြစ်၏။

သစ်ပုပ် သို့မဟုတ် ဘိုင်

သစ်ပုပ် သို့မဟုတ် ဘိုင်ဟု ခေါ်သော သစ်ပုပ် တမျိုး ရှိသေး၏။ ၎င်းကို Tetrameles Nudiflora ခေါ်၏။ စိုစွတ်သော တောများတွင် ခတ္တလေ့ ရှိသော ပင်ကြီးမျိုး ဖြစ်၏။ အများအားဖြင့် ပါးဖျဉ်း အပြားကြီးများ ပေါက်၏။ အပွေးသည် ဖြူ၍ ချောမွေ့၏။

အရွက်သည် နှလုံးပုံ ဖြစ်၍ အရင်းမှ အကြော ၅ - ကြော ဖြာ၍ ထွက်၏။ အညာတံသည် ၃-လက်မမှ ၅-လက်မ အထိ ရှည်၏။ အရွက်နားတလျှောက် ခွေးသွားစိပ်တို့သည် တခုကြီးတခုငယ် ဖြစ်လေ့ ရှိ၏။

အရွက်သစ်ထွက်မှီ သေးငယ်သော ပန်းပွင့် ၄ - လက်မမျှ ရှည်သော ပန်းခိုင်တို့မှ ဖြာ၍ ထွက်သော အတက် အလက်တို့တွင် ပေါ့ပြဲ၍ ပွင့်တတ်၏။

သစ်ပုပ် ခေါ် (သစ်ညို) ၏ ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ အဖောရောဂါဟူသမျှ သစ်ပုပ်ပင်၏ အမြစ် သို့မဟုတ် အခေါက်ကို သွေးပြီး ဖောရောင်သောနေရာအားလုံး လိမ်း၍ ပေးရသည်။

ခွေးရူးကိုက်သောအခါ သစ်ပုပ်မြစ်ကို သွေးပြီး တိုက်၍ ပေးရ၏။ ကိုက်သောနေရာကိုလည်း လိမ်းသတ်၍ ချရ၏။ ၎င်းပြင် သစ်ပုပ်ရွက် သတ္တုရည်ကိုလည်း တိုက်၍ ပေးရ၏။

ခွေးရူး
ပျောက်ကင်း
ရူးသေ
သောခွေး ပေ

ပုံသဏ္ဌန်
သိရီလင်္ကာက
အသယ် အဝ
၏။ ၎င်းအ
ဂုဏ်
၎င်းသည် က

ပုံသ
တွင် ပါဝ
လိုက် ကဲ့အ
အပင် ဖြစ်
သ
ရန်အလို့ငှာ

ရှိ၏။ သစ်ပုပ်သား
မိသုံးပစ္စည်းတခုခု
နှစ်ပေါင်းများစွာ
တောင်ယာလုပ်၍

ခွေးရှူးပြန်သောသူကို သစ်ပုပ်ပင်၏ အောက်၌ ထား၍ ဆေးကုသပေးလျှင် အလွယ်တကူ
ပျောက်ကင်း ချမ်းသာနိုင်၏ ဟု ဆိုကုန်၏။

ရူးသောခွေးကို သစ်ပုပ်ပင်အောက် ကြိုနှင့် ချည်၍ ထားပြီး ဆေးကုသ၍ပေးပါလျှင် ရူး
သောခွေး ပျောက်၏ ဟု ရှေးသူဟောင်းတို့ ပြောသောစကား ကြားရဘူး၏။

ဖြစ်၏။ ငယ်ရွယ်
တွေ့ရသောအခါ

သစ်ပြောက်ပင်

ရှည်သော အရွက်
ပေါက်လျက်
ပေါက်သဖြင့်

ဟိန္ဒူ ခိန္နာ (ခိန္နာ)
လက်တင် Sapium Insigne

ရွက်ကြားထွက်
သော သီးကင်းနု
အနည်းငယ်
အစေ့တခုသာ

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ ၎င်းသစ်ပြောက်ပင်သည် ဟိမဝန္တာတောင် အနိမ့်ပိုင်း အာသံနယ်၊
သီရိလင်္ကာကျွန်း (သီဟိုဠ်) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အောက်ပိုင်းတို့၌ ပေါက်ရောက်တတ်၏။ ၎င်းအပင်
အငယ် အလတ်မျှ ရှိသော သစ်ပင် ဖြစ်၏။ ၎င်းအပင်မှ နို့ကဲ့သို့ ဖြူဖွေးသော အရည်များ ထွက်
၏။ ၎င်းအရည်သည် အဆိပ် ဖြစ်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ ၎င်းအပင်၏ အရည် သို့မဟုတ် နို့သည် အဆိပ် ဖြစ်၍
၎င်းသည် ကိုယ်ကာယပေါ်တွင် ကျရောက်သော် အရေပြားသည် ကြောက်လာတတ်၏။

Tetrameles
ဖြစ်၏။ အများ

သစ်မယ်ဇယ်ပင် (သစ်မည်ဆီ)

၏။ အညာထံ
သည် တခုကြီး

သက္ကတ မဗ္ဗုဇ (မဗ္ဗုဇ)
ဟိန္ဒူ မဗ္ဗုအာ (မဗ္ဗုအာ)
လက်တင် Bassia Latifolia
အင်္ဂလိပ် Mahua tree

နိုင်ငံတို့မှ ဖြာ၍

သစ်ပုပ်ပင်၏
ရသည်။

သာနေရာကို
၏။

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ သစ်မယ်ဇယ်ပင်သည် ပေ ၄၀ - မှ ၅၀ - အထိ မြင့်သော ပင်ကြီးမျိုး
တွင် ပါဝင်၏။ အပွေးအခေါက်တို့မှာ နက်မှောင်၍ နီရောင် ရှိပြီး အထက်အောက် အမြောင်း
လိုက် ကွဲအက်လျက် မညီမညာ ကြမ်းတမ်း၏။ သစ်မယ်ဇယ်ပင်သည် အမြဲတမ်း စိမ်းစိုနေသော
အပင် ဖြစ်၏။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အထိုက်အလျောက် တွေ့မြင်နိုင်သော အပင် ဖြစ်၏။

သစ်မယ်ဇယ်ပင်ကို အရိပ်ခိုရန်အတွက်၎င်း၊ အလှအပအလို့ငှာ၎င်း၊ ဆေးအဖြစ် အသုံးပြု
ရန်အလို့ငှာ၎င်း စိုက်ပျိုးထားကြ၏။ အပင်လုံးမှ အကိုင်းကြီးတို့သည် ရှစ်မျက်နှာစလုံး ဝေဝေ

သစ်မယ်ဇော်
BASSIA LATIFOLIA
မဃုက

ဆာဆာဖြူ
ငယ်ကလေး
လည်း အ

အ
သောကြာ
ဖြောင့်စင်း
ထွက်ကြသ
အရွက်၏
သည် အ
သဘာဝရှိ

အ
မာကျော
ရရှိ၏။

အ
ညာတံတို့
အကင်းက
ဖြစ်၏။ အ

အ
သည်။ အ
ဆီကြိတ်
သစ်မယ်ဇော်

ဥတု

ဟု ဖော်

အသား
ပူလောင်

သည်း
ခိုက်ရှု

ဆာဆာ ဖြာထွက်၍ ထိုအကိုင်ကြီးမှ အကိုင်ငယ်ကလေးများ ထပ်ဆင့် ဖြာထွက်ကြ၏။ အကိုင်ငယ်ကလေးများမှ အရွက်၊ အပွင့်၊ အသီးတို့ဖြင့် ဝေဆာလှ၏။ ဆူးကင်းသောအပင် ဖြစ်သဖြင့် လည်း အလွန် နှစ်သက်မြတ်နိုးဘွယ် ကောင်းလှ၏။

အရွက်မှာ ငှက်တောင်ပုံဖြစ်ပြီး ၆ - လက်မခန့် ရှည်၏။ အရင်းနှင့် အဖျားမှာ ချွန်သွယ်သောကြောင့် နှစ်ဘက်ချွန်တုတ်နှင့် ဆင်ဆင် တူ၏။ ခိုင်မာသော ရွက်ညှာတံတို့ဖြင့် တည့်မတ် ဖြောင့်စင်းစွာ ထွက်သည့်အရွက်တို့သည် တနေရာတည်းတွင် ဆယ်ရွက်ခန့်မျှ လှည့်ပတ်ဖြာဝိုက်၍ ထွက်ကြသဖြင့် ရွက်ညှာတံရင်းချင်း စုစည်းထားသကဲ့သို့ ရှိပြီး အရွက်များ ပြန့်ကားလျက် နေ၏။ အရွက်၏ အရောင်အဆင်းမှာ အစိမ်းရင့်ရောင် ဖြစ်ပြီး အရွက်၏ အထက်အောက် မျက်နှာပြင်သည် အမွေးမဲ့ ချောမွတ် မာကျော၏။ ရွက်ကြောငယ်များသည် အလယ်အကြောမကြီးမှ နံရိုးသဘွယ် ရွက်နား တိုင်အောင် ဖြာထွက်၏။

အပွင့်သည် အရွက်တို့၏ အကြားအကြားမှ ထွက်၏။ ဝါရောင်သန်း၍ ဖြူ၏။ ခိုင်ခန့်မာကျော၏။ မူးယစ်စေတတ်သော အနံ့မျိုး ရှိ၏။ ၎င်းအပွင့်မှ အရက် ကဲ့သို့သော အရည်မျိုး ရရှိ၏။

အသီး၏ အရောင်အဆင်းသည် အရွက်၏ အရောင်အဆင်းနှင့် တူ၏။ ရှည်လျားသောသီးညှာတံတို့ဖြင့် စုပြုံသီး၍ အောက်သို့ တွဲလျား ကျနေကြ၏။ အသီးပုံ သဏ္ဌာန်မှာ သရက်သီးအနုအကင်းကဲ့သို့ လုံးဝိုင်းပြီး အဖျားချွန်ကောက်လျက် ၁ - လက်မခန့် မျှသာ ရှိသော ခွံပျော့သီးမျိုး ဖြစ်၏။ အပွင့် နှင့် အသီးမူညွှတ်တို့၏ အရသာကား ချို၏။

အသီး၏ အတွင်း အစေ့ဆံမှာ ဖြူသော အရောင် ရှိပြီး အသီး၏ အတွင်း အပြည့် ပါရှိသည်။ အစေ့ဆံမှာ စားလျှင် သစ်ကြားသီးဆံ ဗာဒန်သီးဆံတို့ကဲ့သို့ ဆိမ့်အိသော အရသာ ရှိ၍ ဆီကြိတ်ယူလျှင် သန့်ရှင်းလပ်ဆပ်သော ဟင်းချက်ဆီ၊ ဆေးသုံးဆီများ ရနိုင်၏။ ဣန္ဒြိယနိုင်ငံ၌ သစ်မယ်ဇယ်သီးဆံကို ဆီအဖြစ် ကြိတ်၍ သုံးစွဲကြ၏။

ဥတုဘောဇန သင်္ဂဟ ဆေးကျမ်း၌-

သစ်မယ်ဇယ်သည် အယဉ် အရိုင်း ဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိ၏။ အယဉ်ကား အသီးကြီးသည်။ အရိုင်းမှာမူ အသီး ငယ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှိသော သစ်မယ်ဇယ်သည် အရိုင်းသာတည်း။ အကျိုးအပြစ် မူကား တူမျှကြ၏။

ဟု ဖော်ပြထား၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ သစ်မယ်ဇယ်ပွင့်သည် ချို၏။ အေး၏။ ကြေခဲ၏။ သုတ်အား အသားအားကို ပေး၏။ လေ့ သည်းခြေကို နိုင်၏။ နှလုံးရောဂါ၌ အကျိုးပြု၏။ ချေးမွတ်၏။ ပူလောင်ခြင်း သည်းခြေဖောက်ပြန်ခြင်းနှင့် နားရောဂါတို့၌ အကျိုး များ၏။

သစ်မယ်ဇယ်သီးမူညွှတ်သည် ချို၏။ အေး၏။ ကြေခဲ၏။ သုတ်ကို ပွားစေတတ်၏။ လေ့ သည်းခြေကို နိုင်၏။ နှလုံးကို မနှစ်သက်စေတတ်။ ရေငတ်ခြင်း၊ သွေးနာ၊ ကိုယ်ပူ၊ နှေးနာ၊ ထိခိုက်ရှုန်ခြင်း၊ ဓာတ်အားကုန်ခန်းခြင်းတို့ကို နိုင်၏။

သစ်မယ်ဇယ်သီးကား လေနှင့် တကွသော သည်းခြေနာ တို့ကို၎င်း ချုပ်သောဝမ်းကို လားစေ၍၎င်း၊ သည်းခြေနာကို၎င်း ငြိမ်းစေတတ်၏။

သစ်မယ်ဇယ်ရွက်သည်ကား ရင်၌ရှိသော အနာကို ပယ်၍ အဆင်းနှင့် တကွသော သုက္က ဓာတ်ကို ပွားစေတတ်၏။

သစ်မယ်ဇယ်ပွင့် သည်ကား သွေးသည်းခြေတို့နှင့်၎င်း၊ အကျောလျှောက်ခြင်း၌၎င်း၊ ပူဆာ သော သည်းခြေနာတို့ကို၎င်း ရူးသွတ်သော သည်းခြေနာကို၎င်း၊ အားနည်းသော အနာကို၎င်း ချမ်းသာစေတတ်၏။

ဓမ္မဂုဏ္ဍပကာသနီ ဆေးကျမ်းတွင်။ ။သစ်မယ်ဇယ်ပွင့်မှ ဖြစ်သော သကြားသည် ချို၏၊ ဖန်၏၊ လေ၊ သလိပ်ကို ပျက်စေတတ်၏။ သည်းခြေကို ငြိမ်ဝပ်စေတတ်၏။ သစ်မယ်ဇယ် မြစ်သည် သွေး သည်းခြေကို နိုင်ခြင်းသတ္တိ ရှိ၏။ ပေါက်သောအနာကို ပယ်ဖျောက်စိမ့်သောငှာ တင်ခြင်း သုတ်လိမ်းခြင်း၌ ကောင်မွန်ခြင်း၊ လေးသော ချိုသော ရသာရှိခြင်း၊ ချမ်းအေးသည် ဖြစ်၍ လူကို ဆူဖွိုးစေတတ်ခြင်း သတ္တိ ရှိ၏။ မျက်စိနာနှင့် သင့်၏။ အသံ၊ အဆင်း ကောင်း ခြင်းတို့ကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်ခြင်း သတ္တိ ရှိ၏။

ဆေးအဘိဓာန်ကျမ်းကြီး တဆူတွင်။ ။သစ်မယ်ဇယ်သီး၏ ဂုဏ်သည်ကား လေနှင့် တကွသော သည်းခြေနာကို၎င်း၊ ချုပ်သော ဝမ်းကို၎င်း လားစေတတ်၏။ သည်းခြေနာကို ငြိမ်းစေတတ်၏။

သစ်မယ်ဇယ်ဆေးပင့်ကြောင့် ပျောက်ကင်းသော ရောဂါများ

- ၁ - သွေးကြောင့်ဖြစ်သောရောဂါ၊
- ၂ - ရေငတ်သောရောဂါ၊
- ၃ - ထိခိုက်ရှနသော အနာ၊
- ၄ - ကိုယ်ပူနာ၊
- ၅ - ပန်းနာ၊
- ၆ - ဓာတ်အားကုန်ခန်းသော ရောဂါ၊
- ၇ - သည်းခြေနာ၊
- ၈ - သွေး သည်းခြေနာ (ခွေးဝန်း)
- ၉ - သည်းခြေကြောင့် ရူးသွပ်သော ရောဂါ၊
- ၁၀ - အားကုန်ခန်းသော ရောဂါ၊
- ၁၁ - ပူဆာသော သည်းခြေနာ၊
- ၁၂ - လေနှင့် တကွသော သည်းခြေနာ (ခွေးဝန်း)၊
- ၁၃ - သွေး သည်းခြေ လေတို့ကြောင့် ဖြစ်သော ရောဂါ (သန္နီပိတ်)၊
- ၁၄ - နှလုံးမငြိမ်သော ရောဂါ။

ပုံး
အမြင့်ပေ
ကို ဟင်းချ
ခေါ်ဆိုကြ
ဟ
ချွန်း ဖြစ်
အရွက်တို့
အမြဲတစေ

လက်မခ
မှာ အပြ

ရှိသော

နှမ်းလှေ
ပြည့်က
အဘိဓာ

အညီအ
ရည်ဖြ

သောဝမ်းကို
သော သုက္ခ
ရင်း၊ ပူဆာ
နာကိုရင်း
ကြားသည်
မယ်ဇယ်
သောငှာ
အသည်
ကောင်း
လေနှင့်
ခြနာကို

သန်လျက်ကြီး (နမဏိသံလျက်ကြီး)

ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (ဒု)တွဲ-၅။

[၈]

ဟင်းကွတ်ပင် (ဟင်းငုပ်လည်းဟူ)

လက်ခဲင် Dolichandrone serrulata

ပုံသဏ္ဌာန်။ ။ဟင်းကွတ်ပင်သည်ပင်လတ်မျိုးဟု ဆိုရသော်လည်း အချို့သော ဒေသ၌ အမြင့်ပေ ၄၀- ၅၀- ခန့်ရှိ၏။ အပွေးသည် ဖြူဖျော့ဖျော့ အရောင်ဖြင့် ချောမွေ့၏။ အရွက်ကို ဟင်းချက်၍ စားရသောကြောင့် ဟင်းကွတ်ဟူ၍ရင်း ဟင်းငုတ် ဟင်းကျပ် ဟူ၍ရင်း အမျိုးမျိုး ခေါ်ဆိုကြ၏။

ဟင်းကွတ်ရွက်သည် ၁-လက်မမျှသာ ရှိ၏။ အမျှားအားဖြင့် အရင်းသွယ်ပြီး အဖျားထိပ်ဝိုက် ချွန်း ဖြစ်၏။ ရွက်ညှာတိုသော မျက်နှာချင်းဆိုင်ရွက်ပြိုင် ဖြစ်၏။ ရွက်လက်ပေါ်၌ ပေါက်သော အရွက်တို့သည် ၅-ရွက်မှ ၇- ၉- ၁၁- ရွက် စသည်ဖြင့် ပေါက်တတ်၏။ အရွက်လက်၏ ထိပ်ဖျား၌ အမြဲတစေ အရွက် ၁-ရွက် ပါရှိ၏။

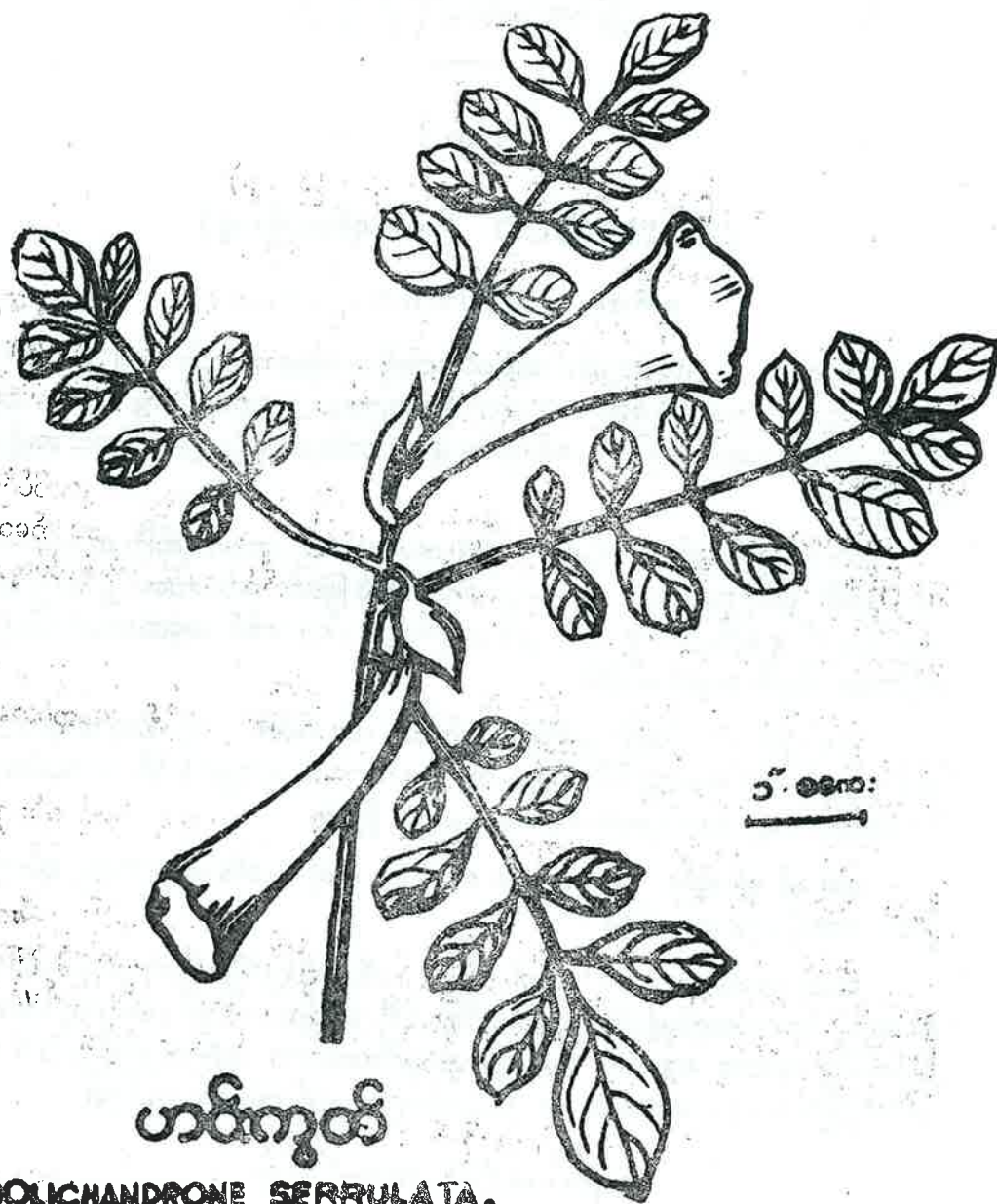
ဟင်းကွတ် ပန်းပွင့်သည် ရွက်ကြားထွက်သော ပန်း ဖြစ်၏။ ပွင့်ဖတ်အုံအတွင်းမှ ၅-လက်မခန့်ရှည် အရင်းသေးသွယ်ပြီး အဖျား ကျယ်သော ကတော့ပုံသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ အရောင်အဆင်းမှာ အဖြူပေါ်တွင် အဝါနုရောင် ရောသော အဆင်း ဖြစ်၏။

ဂုဏ် နှင့် စွမ်းရည်။ ။ဓာတုရသ ဆေးကျမ်း အလို— ဟင်းကွတ်ရွက်သည် ဝမ်းတွင်း၌ ရှိသော လေကို ထုတ်စေတတ်၏။

လေချုပ်အောင့်သောအခါ အရွက်၊ အပွင့်၊ အသီးတို့ကို ပြုတ်ပြီး ကြက်သွန်ဖြူ-ဆီကျော်၊ နှမ်းလှော်၊ ကုလားပဲလှော်မှုန့်တို့ဖြင့် လက်သုတ်ပြုလုပ်ပြီး စား၍ပေးပါလျှင် ဝမ်းတွင်း၌ ခိုအောင်းပြည့်ကယ်၍ နေသော လေတို့ကို အပြင်သို့ နှင်ထုတ်တတ်သော ဂုဏ် သတ္တိရှိကြောင်းကို ဆေးအဘိဓာန်ကြီး ၄-၅- စောင်တို့က တညီတညွတ်တည်း ဖော်ထုတ် ရေးသားကြ၏။

ရောဂါ အလိုက် အသုံးပြုနည်း

ကျောက်ဝမ်းနှုတ်ဆေး။ ။ဟင်းကွတ်၊ သစ်ဝင်ပေါက်ဖြူ၊ ပွားဘက်-ဆေး ၃-ပါး အညီအမျှ အမှုန့်ညက်စွာပြု၊ ဆေးတိုက်သောအခါ ကနခို အနည်းငယ် သွေး၍ဖည့်ပြီး ဆပ်ပြာရည်ဖြင့် ဖျော်၍ ဝမ်းသွင်သွင် သွားအောင် တိုက်။

ဟင်္သာကုတ်

DOLICHANDRONE SERRULATA.

ကျွန်း
ပေါက်ကြည်
လိမ်း-ဆေး

ကျွန်း
ဝင်ပေါက်ပြ
၂-လုံး တ
ဖျော်၍တိုက်

ကျွန်း
ကျောက်ပါ
တိုက်၊ အဝ

ကျွန်း
တမာရွက်၊
ခန့်လုံး၍ထ
သောအခါ

ဟ

၁'' ခန့်

ကျောက်သားရေ လိမ်းရန်။ ။ဟင်းကွတ်၊ ငဖုးဆေး၊ တဆေး၊ ချင်းယားရွက်၊
ပေါက်ကြည်ပေါင်း၊ တမာရွက်၊ နနွင်းစိမ်း- ဆေး ၆ - မျိုး အမျှစုပြီးကြိတ်၊ အရက်နှင့် ဖျော်၍
လိမ်း-ဆေးလိမ်းပြီး ၄ - ၅ - ရက်ကြာမှ ရေချိုး၍ ပေးရမည်။

ကျောက်၊ ဝက်သက်၊ အပူသတ်ဆေး။ ။ဟင်းကွတ်မြစ်၊ နွားလျှာကြီးမြစ်၊ သစ်
ဝင်ပေါက်ဖြူ-ဆေး ၃ - မျိုး အညီအမျှ အမှုန့်ပြု ကိုယ်ပူပြီး ကျောက်သွေးဝင်လျှင် ၁ - လုံး
၂ - လုံး တန်သည် အရက်နှင့် တိုက်၊ ကျောက်အပေါ်မညီ၊ ၎င်းဆေးတွင် မိုးနံမြစ်သွေးရေနှင့်
ဖျော်၍တိုက်၊ ခြေဖျား၊ လက်ဖျား၌ ကျောက်ပေါ်၍နေလျှင် ကုက္ကိုမြစ်သွေးရေနှင့် တိုက်။

ကျောက်ထ၍ ရွဲရွဲရှိလျှင် မဏိဩဆေး၊ ရင်းပြား၊ ငှက်ခွေစာ-၃ - ပါးမြစ်ရေ နှင့် တိုက်၊
ကျောက်ပါးလျက် ကျောက်လယ်ဝင်သော် ကျီးအာမြစ်ကို အရက်နှင့် သွေး၊ အထက်ဆေးနှင့်
တိုက်၊ အထက်ဆေးများကို ဆေးရင်းနှင့် တိုက်ပြီးတိုင်း ဆောင်၍ထား။

ကျောက်သားရေ သုတ်လိမ်းရန် တနည်း။ ။ဟင်းကွတ် အရွက် အမြစ်၊ ငဖုးဆေး၊
တမာရွက်၊ ကွမ်းရွက်၊ မိဿလင်၊ နနွင်းစိမ်း၊ တဆေး- ၎င်းဆေးစု အညီအမျှစု၊ အညက်ပြု၊ ဇီးကင်း
ခန့်လုံး၍ထား၊ အရက်နှင့် ဖျော်၍တိုက်၊ လိမ်း၍လည်းပေး၊ ဆေးတိုက်၊ ဆေးလိမ်း၍ ပြီး
သောအခါ လူနာကို စောင်ထူထူ ခြံ၍ထား။

ဟင်းကွတ်သည် ဝမ်းတွင်း၌ ရှိသော လေကို ထုတ်စေတတ်၏။

အရှင်နာဂသိန် ပုံပြ ဆေးအဘိဓာန် (တတိယတွဲ) မှ
ကြွင်းကျန်သော ဆေးပင်များ ပြီးပြီ။

အရှင်နာဂသိန်

ပုံပြဆေးအဘိဓာန်

ပဌမတွဲ ဒုတိယတွဲ တတိယတွဲ
နှင့်

ပုံပြသားငါးကျေးငှက်ဆေးအဘိဓာန်

ပဌမ ဆဋ္ဌမ-၄-ပိုင်း ၄-အုပ်

ထွက်နေပြီ

မြန်မာ့အာယုဗ္ဗေဒဆေးသိပ္ပံ

၁၂ ၊ ငါးထပ်ကြီးဘုရားလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။